

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Donație pentru Biblioteca „Astra" - Sibiu.

Biblioteca Judeteana ASTRA
792113

CUZA-VODĂ

— ROMAN POPULAR —

de

VASILE POP

Biblioteca „ASTRA"
— SIBIU —

BUCUREȘTI
ATELIERELE „ADEVERUL", S. A.
Strada Sărindar, 7 — 11

792113

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

I

TRAGEDIA DIN PĂDURE

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu mă îngropaţi de viu, iertaţi-mă ! — gemu tânărul sbătându-se cu ultimul rest de putere ce îi mai rămăsese.

Cel ce se ruga atât de dureros era un bărbat bine legat. Alături, aproape de groapa ce o săpau mai mulţi ţărani lângă trunchiul unui copac înalt, stetea un tânăr, încruntat. Era boerul Ilie Stănilescu.

Fără a răspunde măcar rugămintelor ce i se adresau, tânărul boer făcut un semn oamenilor din groapă şi cel mai în vârstă din ei şopti :

— „Zoriţi mă ! Nu vedeţi că o să ne apuce noaptea ?“

Legatul mai gemu de câteva ori, întorcând privirile lui rugătoare în spre boerul neîndurat, apoi, ca luminat de o idee salvatoare, zise:

— Aşa ? Rugămintile mele nu te 'nmoaie ? Atunci să ştii că ai să dai seama de această barbarie, când Măria Sa are să afle cum te-ai purtat cu mine, prietenul lui.

— Minţi ! scrâşni boerul. Alexndru Ioan nu poate să aibă asemenea prieteni .

— Ce poţi să ştii d-ta ?

— Ştiu că Vodă Cuza nu a stricat încă până acum casa cuiva.

— D-tale nici nu ar fi putut să ţi-o strice, fiindcă nu eşti însurat ! — zise cel legat.

— Tâlharule ! te-am prins după ce ai fugit cu logodnica mea, Viorica Miridon, la care ţin mai mult decât la lumina ochilor.

— Nu e adevărat ! Nu erai logodit ! Şi apoi ea nu ţinea la d-ta, căci, altfel, nu fugea cu mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Boerul Stănilescu, fără să asculte măcar cuvintele celui legat, ca și când spusele lui nu l'ar fi mai atins, urmă :

— Ai luat'o și ai vrut să fugi cu dânsa, să o duci într'un sat al tău, ticălosule ! Noroc că v'am ajuns de pe urmă.

— Dar înc'odată, ascultă creștine ! Nu sunt eu vinovat : de geaba vrei să te răsbuni pe mine.

— Și cine altul poate să fie vinovat de o faptă ca aceasta, Cucoane Ștefăniță ? întrebă în bătae de joc Stănilescu.

Legatul, văzând că boerul începe să stea de vorbă cu el, îi însufleți o clipă speranța că ar putea scăpa. Cu iuțeala de gândire a omului care se vede pe punctul de a muri, Alexandru Ștefăniță își făuri în clipele acelea de desnădejde, un plan cu ajutorul căruia spera să scape.

— Dacă ți-aș spune cine m'a pus la cale să răpesc pe frumoasa Viorica Miridon mi-ai îngădui încă un răgaz de o zi înainte de a mă îngropa ?

Ți-aș îngădui, răspunse printre dinții încleștați boerul Stănilescu.

— Dar depărtează pe oamenii aceștia de aici, ca să n'audă de cine e vorba.

— Poți vorbi ori ce în fața lor, aceștia sunt robii mei ; ăștia țin mai mult la o dorință a mea de cât la viața lor.

— Dar taina pe care am să ți-o încredințez e atât de mare...

— Nenorocitule ! omorîrea ta, a unui boer de viță veche, ar fi o taină și mai mare ! Și mai mult de cât crima asta crezi că poate fi ceva de tăinuit ?

Alexandru Ștefăniță zise :

— Apleacă-te, ca să-ți spun taina la ureche.

Te cunosc de mult din auzite, cucoane Ilie, te știu de om care nu iartă și nu m-aș fi încumetat nici pentru sute de mii de galbeni să viu să-ți turbur liniștea și să mi te fac vrășmaș.

— Bine, lasă vorba asta !

— De aceia, urmă prizonierul, nici n'am vrut la început să mă gândesc la ceia-ce mi-a propus stăpânul meu.

— Stăpânul tău ? Dar cine e stăpânul tău ? Eu te credeam un boer, cel puțin egal mie, de aceia m'am și interesat atât-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de aproape de soarta-ţi, în cât să fiu de faţă până la înmormântarea ta.

— Te-ai înşelat, Cucoane Ilie ! Oi fi eu boer, dar sunt scăpătat, şi dacă am mai putut să o duc până acuma, a fost că am trăit prin apropierea Domnitorului

— Tu prin apropierea Domnitorului nostru ? Tu un ademenitor de fete !

— Da eu ! aşa de rău cum mă crezi, aşa de demn de dispreţ !

Boerul Ilie Stănilescu se dădu doi paşi înapoi, începu să se plimbe agitat, şi zise după câteva minute de frământare :

— Adică, tu vrei să arunci vina ta asupra Domnitorului nostru ! să mă faci să cred că bărbatul ăsta pe care l'am ales noi să fie Domn, să răspândească dreptatea, a fost în stare să pună la cale săvârşirea unei nedreptăţi ?

Cel legat văzând că vicleşugul lui prinde şi că reuşeşte să câştige timpul necesar, începu să capete speraţă că va scăpa cu minciuna pe care o rostise. De aceia el mai făcu o sforţare asupră-şi ca pentru a'şi aduna minţile şi zise :

— Iartă-mă, sunt într'un hal de slăbiciune atât de mare în cât aproape nici nu pot să mai vorbesc ; dar nu cer nici mila d-tale, nici iertarea, ci numai să mă asculţi şi după aceia să mă judeci.

— Fie, vorbeşte ! Pentru asta şi stau să pierd vremea ascultându-te.

— Dar sunt foarte slăbit, boerule, pune să mă sprijine măcar pe trunchiul copacului, să şed.

Boerul Stănilescu făcu semn unui devotat al său :

— Gheorghe Ştefu, sprijine'l de copac !

Ţăranul apucă pe cel legat ca pe un pachet, îl aruncă mai mult de cât îl târâ, în spre trunchiul la rădăcina căruia se săpa groapa şi, după ce îl sprijini, îşi continuă lucrarea întreruptă

— Ei, vorbeşte ! — se răsti boerul Stănilescu.

Dar legatul îşi urmărea înainte planul lui care îl părea acuma sortit să isbândească. El gemu de câteva ori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Of ! Doamne, Doamne, iartă-mă de trădarea pe care o s'o săvârşesc !

— Ci vorbeşte, odată, ticălosule ! răcni boerul abea stăpânindu-şi nerăbdarea, vorbeşte dacă vrei să'ţi prelungesc viaţa !

Prizonierul căuta în mintea lui dacă n'ar putea găsi ceva mai bun, mai sigur cu care să pună stăpânire pe curiozitatea cruntului boer. Dar pentru a nu prelungi prea mult această încordare el zise :

—Am spus că am lucrat din ordinul Domnitorului nostru !

— Cum Domnitorul nostru, Alexandru Cuza, a putut să-ţi dea un astfel de ordin ?

— Da, el e îndrăgostit nebun de frumoasa duduie Viorica Miridon, şi, pe lângă alte multe onoruri, mi-a făgăduit o mare sumă de bani, dacă reuşesc să i'o aduc.

— Minţi, ticălosule ! Domnul Cuza nu e în stare de astfel de fapte ! Să-mi dovedeşti spusele acestea căci dacă nu, pun să te spânzure !

— Acuma poţi să mă îngropi dacă vrei, ţi-am dat pe faţă taina mea, zise prizonierul văzând efectul pe care l'a produs asupra boerului Stănilescu. Poţi să mă spânzuri, şi nu voi mai rosti nimic

— Dar vreau eu să aflu, dela tine tâlharule mai mult decât atâta, fiindcă tu nu ştii, tu nu bănueşti în ce grad îl iubesc pe Domnitorul nostru.

— Dacă aşi fi ştiut aceasta, dacă bănuiam măcar că îi înstrăinez credinţa unui boer hotărât, ca d-ta, mai de grabă m'aşi fi lăsat să mor ! — gemu legatul, prefăcându-se pătruns de o mare durere.

Boerul stătu câteva clipe la gânduri, apoi zise :

— Tâlharule, mi se pare că tu nici nu-l cunoşti pe Domnitorul nostru şi nici măcar pe vre-unul din care'l înconjoară.

— Eu să nu-l cunosc ? Vai de mine ! Dar cunosc pe toţi ai lui !

— Pe cine cunoşti?

— Intâi pe Valentineanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce e Valentineanu? Un scriitor, un biet ziarist oarecare fără nici o trecere. Dar pe altul ?

— Cunosc pe Alexandru Beldiman, urmă legatul cu gândul ascuns să prelungească această convorbire.

— Ei şi ce e ? Beldiman nu e nimic decât un biet Prefect de Poliţie. Pe ăsta 'l cunoaşte toată lumea.

— Sunt intimul lui Librecht !

— Ei, Librecht, ce e, decât o unealtă a Domnitorului.

— Cu Docan sunt ca şi un frate !

— Cine-i Docan ? Nu este decât o unelţă ! Asta nu înseamnă că ai trecere şi că tu cunoşti pe Domnitorul nostru dacă cunoşti uneltele lui !

— Aşi putea să-ţi mai spun, reluă prizonierul, că sunt în cea mai bună prietenie cu Pisoski, omul de încredere al Domnitorului. Dar nu-i nevoe de asta ; îţi spun că eu Alexandru Ştefăniţă, sunt cel mai bun prieten al lui Vodă Cuza, sunt executorul ordinelor lui secrete.

— Ordine secrete ? Tu eşti om de executat ordine secrete ? reluă Stănilescu cu o furie din ce în ce mai crescândă.

— Boerule, după cum vezi am executat un ordin aici !

— Păi asta este o însărcinare pe care să o dea unui om care e cinstit ? Asta e însărcinare de dat unui potlogar ! unui codoş ! zise boerul Ilie Stănilescu.

— Ori cum ar fi, reluă legatul, eu am fost însărcinat de Domnul Alexandru Cuza să răpesc pe frumoasa Viorica Miridon şi să o duc într'un loc tăinuit.

— Netrebnicule ! replică furios tânărul boer : Alexandru Cuza nu poate să dea astfel de ordine. El nici nu are astfel de oameni în jurul lui, şi nici nu i-ar suferi. Il cunosc eu ; o fi el uşuratic, o fi el prea glumeţ, prea luător în bătae de joc chiar a lucrurilor sfinte, dacă vrei, dar nici odată el n'o să se lege de viaţa altuia, să răpească pe o fiinţă care este îndrăgită de altul, cum a fost Viorica Miridon de mine.

— Sigur că nu, în aşa condiţii nu! — răspunse Alexandru Ştefăniţă. Dacă mi-a dat această însărcinare înseamnă că n'a ştiut, n'a bănuit măcar, ce legături de inimă sunt între d-ta boerule şi acea furmoasă fată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ilie Stănilescu păru convins de această argumentare a prizonierului său, el îl părăsi din ochi și începu din nou să umble agitat încoace și încolo mormăind :

— Da, de sigur că trebue să aibă dreptate ticălosul acesta. Se poate să-i se fi dat într'adevăr un astfel de ordin și să nu fie el de vină de răpirea Vioricei.

Apoi, el se răsti :

— Ori ce ordin ți s'ar fi dat, or al cui instrument vei fi tu, eu nu iert ! Te-am prins, acum te răpun !

— Dar îmi făgăduiseși o amânare a morței mele, în schimbul secretului ăsta.

— Ei da, ți-am făgăduit amânarea aceia și în loc să mori imediat, o să mori peste 2—3 ore.

— Boerule, reluă cel legat, ești crunt, dar lucrurile acestea se răzbună odată și odată, o să-ți pară rău de aceia ce faci.

— In tot cazul n'o să-mi pară rău de tine.

— O să mă ai pe conștiință.

— Atâta pagubă cât îmi va fi conștiința turburată de moartea unui ticălos ca tine.

Cel legat păru că se dă învins și rămase tăcut. Boerul Stănilescu se opri din nou în fața lui, scrutându-i trăsăturile și, în amurgul care se lăsase încet, el murmură :

— Dacă l'aș cunoaște pe Domnitor, m'aș duce numai decât să-i vorbesc. Nu-l știu însă nici măcar din vedere.

Aruncând apoi o privire asupra prizonierului său, îi zise :

— Ascultă, fiindcă zici că ești în tainele Domnitorului poți să-mi spui în ce parte se află el acum ?

— Trebue să fie la o depărtare de vre-o poștă de aci și mă mir că nu mi-a eșit întru întâmpinare.

— Curios, mormăi din nou boerul, eu aflasem că Alexandru Vodă e îndrăgostit de Prințesa Obrenovici.

In vremea aceasta, țăranii isprăviseră cu adâncitul groapei și acuma așteptau mai de-oparte, să vadă ce hotărește stăpânul lor. Acesta părea însă preocupat de dorința de a fi mai repede lângă Viorica, pe care o smulsese din mâinile lui Alexandru Ștefăniță și după ce aruncă o privire crunță în spre cel legat, zise cu încruntare :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—Băgați-l în groapă ! și asvârliți pământ peste el ca să sfârșim odată.

— Iertare, iertare, gemu din nou prizonierul, nu mă omoriți așa !

— Iertare nu este pentru păcătoși ca tine, replică din nou Stănilescu, și făcu un semn devotaților săi.

Țăranii se năpustiră asupra lui Alexandru Stefăniță, îl aruncară în fundul groapei, și porniră să asvârle pământ peste el. Dar osânditul începu să scoată niște urlete, atât de tari și fioroase, încât răsuna întreaga pădure.

Pe când țăranii aruncau mereu pământ asupra osânditului, deodată se auzi un strigăt în depărtare :

— Opriți ! Opriți ! Curaj ! Sosește ajutorul !

Gheorghe Ștefu, devotatul boerului Ilie Stănilescu, se răsti la oamenii lui :

— Iute măi ! zoriți ! Să isprăvim cu îngropatul ăstuia ! să-l acoperim cu pământ și frunze înainte de sosirea ajutorului și să fugim.

— Zoriți, zoriți, aruncați-i pământ peste cap, îndemna boerul asvârlind și el, cu mâinile, țărână asupra celui îngropat pe când din depărtare se auzea sosind prin pădure un grup de călăreți.

Gura lui Ștefăniță și capul lui fu acoperit cu pământ, iar glasul său până aci răsunător, amuțise treptat.

Robii nu terminaseră încă bine cu aruncarea pământului în gorapă, când boerul Stănilescu dădu un ordin scurt :

— Fugi Ștefule până în sat și adu îtr'ajutor vre-o 40 de inși. Până atunci mă descurc eu.

Țăranii aruncară lopețile și dispărură cu iuțeala fulgerului în întunecimile codrului, în direcția moșiei stăpânite de boerul Stănilescu, iar acesta, împreună cu un singur țăran credincios, cu clăcașul Iliuță, rămas lângă groapa incomplect astupată, urma să arunce liniștit țărâna asupra celui îngropat.

Din desișul codrului apărură 12 inși călări, în mijlocul cărora, un om de o statură ceva mai mare de mijlocie, cu o față impunătoare, ca aceia a unui om obișnuit să poruncească, răsărea mai deosebit. Acesta părea a fi înconjurat de res-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pectul tutulor. Omul de la dreapta șefului înaintă spre Stănilescu și pe un ton poruncitor strigă :

— Ce înseamnă țipetele astea, pe cine ați îngropat aci, nelegiuiților.

— Cine sunteți voi de îndrăsniți să mă întrebați ce fac eu pe moșia mea ? replică boerul încruntându-se.

— Noi, suntem puterea ! zise cel care vorbise, părând a avea autorizația deplină a stăpânului său. Noi suntem cei mai tari aci, de oare ce te ținem în mâinile noastre.

— Dacă sunteți cei mai tari pe moșia mea, fiindcă sunteți mai mulți acuma, am ghicit cine sunteți.

Ei ce ai ghicit ? Cine suntem noi ?

— Voi sunteți niște tâlhari de codru !

Șeful grupului surâse disprețuitor, aruncând o privire ironică aghiotantului său, aceluia care vorbise întâi, apoi părând că se desinteresează complect de cele ce se petreceau, se retrase, dându-și calul mai în fund lângă o persoană îmbrăcată bărbătește care însă avea mai degrabă înfățișarea unei femei travestite în călăreț. Aghiotantul se apropie de țăranul Iliuță, îl apucă de umăr și se resti la el :

— Spune tu omule, c'a s'a întâmplat aci !

— Nu spui !

— Ce ? vrei să fi omorât pe loc, făcu aghiotantul scoțând un pistol din tocul atârnat de șeaua calului. El își îndreptă arma spre țăran și repetă din nou amenințarea sa.

— Vorbești, ori te împușc !

Țăranul îi întoarse spatele și zise disprețuitor :

— Impușcă-mă !

Poate că cel care amenințase pe țăran cu pistolul, și-ar fi executat amenințarea, dacă femeea, travestită, n'ar fi înaintat repede cu calul până aproape de el, și dacă acest călăreț ciudat n'ar fi pus mâna pe brațul aghiotantului și nu l-ar fi oprit zicând în limba franceză :

— D-mule Haralamb, respectă curajul și devotamentul omului acestuia.

Omul păru a se supune cu părere de rău, căci plecă arma și zise către boerul Stănilescu :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aţi îngropat un om aci ! La mijloc trebue să fie desigur vre-o răsbunare !

— Şi ce'ţi pasă, răspunse boerul, de ceia ce am făcut ? Eu nu sunt dator să dau socoteală de fapta mea de cât lui Dumnezeu.

— O mai fi existând şi altcineva pe lume, căruia îi datorezi respect şi ascultare, zise Haralamb.

—Se poate, dar persoana aceia e departe de aci şi apoi aşa cum sunt eu acuma de necăjit, n'aş da ascultare nici chiar tatălui meu.

Văzând Haralamb că nici de la ţăran, nici de la boer nu poate avea un răspuns hotărîtor, dădu ordine oamenilor săi să scoată numai de cât pământul din groapă.

Câţiva inşi se năpustiră asupra lopeţilor ce se aflau aruncate pe jos şi începură să arunce pământul în lături. Haralamb vru să pună şi pe ţăran la această muncă, însă Iliuţă, luând lopata în mână începu să arunce la loc pământul pe care ceilalţi îl scoteau din groapă. Stănilescu surâse crud, pe când Haralamb privi câteva clipe uluit de această îndrăzneală. El nu dădu imediat pe Iliuţă la o parte ci observă locul în spre care arunca ţăranul, apoi îl înlătură cu un brânciu, şi puse lopata în mâna altuia, zicând :

— Acolo unde aruncă ăsta pământul, acolo trebue să fie capul nenorocitului îngropat ! Scoateţi pământul mai repede.

Câteva mişcări pripite făcură să apară capul îngropatului.

— E mort ! esclamă Haralamb văzând că Alexandru Ştefăniţă, nu dă nici un semn de viaţă, apoi adăogă : ia vezi Gogusly poţi să-l învii ?

— E numai leşinat, zise un călăreţ tânăr, frumos, cu privirea îndrăzneaţă. El se aplecă spre cel îngropat şi începu să-i dea îngrijirile trebuitoare.

In tot acest timp boerul Ilie Stănilescu stătuse crunt, ceva mai de o parte, ne vroind să mai ţie seamă de nimeni ; însă aştepta cu o încordare febrilă sosirea ajutoarelor. Străinii, după ce scoaseră pe cel leşinat din groapă, îl întinseră pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

iarbă. Peste câteva minute leşinatul îşi reveni în fire, deschise ochii şi după ce se încredinţă că este scăpat zise rugător :

— Apăraţi-mă, nu mă lăsaţi, sunt un nenorocit !

— Dar cărei cauze se datoreşte îngroparea d-tale ? întrebă Gogusly.

In câteva cuvinte repezi scăpatul povesti cum se îndrăgostise de frumoasa Viorica Miridon, cum o convinsese să fugă cu el şi cum fiind prinşi, şi negăsind alt mijloc pentru a putea scăpa sau cel puţin a amâna înmormântarea lui, recursese la o ultimă încercare.

— Şi care e încercarea ? întrebă cel care părea a fi conducătorul grupului ?

Ii spusei călăului meu că am fost îndemnat de Domnitorul Cuza ca să răpesc pe Viorica, spre a o duce la un conac unde bănuiam că trebue să se afle astăzi seara.

— Ce ? Cum ? Ce spune omul acesta ? Intrebă în limba franceză femeea travestită.

Conducătorul grupului zise :

— Lăsaţi, nu vă turburaţi atâta, a recurs omul la o stratagemă ca să scape, dar n'a reuşit, se vede, decât să-şi amâne cu puţin timp înmormântarea lui.

— Dar Colonele, trebue pedepsit acest mod de a se abuza de numele Domnitorului ! şopti femeea travestită.

— A fost o stratagemă ca oricare alta, zise Colonelul şi nu trebue să îi facem o crimă din faptul că în disperarea lui, n'a ştiut ce să invoace mai înalt şi mai cu trecere în ochii acestui bărbat crud care ne pândeşte de colo. Apoi adresându-se lui Haralamb, porunci :

— Daţi-i un cal ca să fugă cât mai repede.

Alexandru Ştefăniţă nici nu mai stătu pe gânduri, şi făcând un gest de mulţumire recunoscătoare, încălecă, mai mult ajutat de ceilalţi de cât de puterile lui proprii, dădu pinteni calului şi dispăru ca şi când ar fi fost mânat din urmă de furii. Boerul Ilie Stănilescu vru să se repeadă pe urma lui, însă doi inşi îl apucară de braţe, şi-l ţinură locului, pe când Haralamb întrebă pe şeful său :

— Ce facem cu boerul ăsta răsbunător, d-le Colonel ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Trebue ţinut vre-o câtă-va vreme în loc până are nenorocitul acela vreme să dispară şi apoi să-i dăm drumul.

Pe când oamenii ţineau pe boerul Ilie Stănilescu nemişcat, ţăranul Iliuţă reuşise să se furişeze prin desiş scăpând neobservat.

Deodată Ilie Stănilescu tresări, el auzi nişte şoapte uşoare, îi se păru că prin pădure se furişează fiinţe nevăzute, şi pe când Colonelul vroia să dea ordin ca trupa să se depărteze de locul acela, năvăliră din dosul copacilor cu strigăte sălbatice, nişte ţărani, sărind asupra călăreţilor, trântindu-i de pe cai, şi legându-i mai înainte ca ei să se poată desmetici din surprinderea pricinuită de această năvălire neaşteptată.

Singur Gogusly aruncă pe ţăranii din jurul său la pământ şi se năpusti în ajutorul femeei travestite răcnind.

— Timur ! Aligradof ! scăpaţi pe stăpâna !

Dar el primi pe la spate o lovitură de ciomag, care, cu toată căciula ce o avea în cap, îl trânti leşinat la pământ.

— Acu, sunteţi ai mei, strigă cu glas triumfător boerul Ilie Stănilescu, acuma am să vă judec eu, dar nu aci în pădure, tâlhăreşte, ci am să vă duc la moşie la mine, unde nici Dumnezeu nu vă mai poate scăpa !

Pe când ceilalţi erau legaţi cu o iuţeală care dovedea o îndelungată îndemânare şi exercitare a ţăranilor în această ocupaţie, Colonelul reuşise să-şi smulgă căluşul ce i se vârâse în gură, scăpase o mână din strânsoarea legăturilor şi trântise la pământ pe doi din agresorii lui. Insă în aceiaşi clipă în care se credea liber, un ţăran mai volnic ajutat de Gheorghe Ştefu, îl apucă pe la spate, îi legă o cârpă peste gură şi-l trânti. El reuşi din nou să-şi scoată cârpa de la gură şi gemu mai mult de cât strigă :

— Sări ! Haralambie, unde eşti ? !

Dar Haralambie zăcea legat aproape de groapă, gata să se rostogolească înăuntru în mijlocul celor cari căzuseră în cursul luptei în groapa săpată pentru Ştefăniţă.

Lupta se dăduse mai mult la lumina lunei de cât la lumina făcliilor, cari căzuseră în farbă, căci amurgul se lăsase cu încetul şi acum luna lumina o scenă stranie ; în lu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

minișul acela se vedeau cei 12 inși legați pe jos, iar în jurul lor ceata de țărani gâfâind și ștergându-și sudorile.

— Duceți-i acuma mai repede la curte! Trântiți-i în beciu și apoi am să mi'i judec eu.

— La poruncă stăpâne!

— Și, urmă din nou boerul, adresându-se cu o privire cruntă celorl'alți țărani: Băgați de seamă să nu scape vre'unul.

Nu vreau să afle nimeni cele ce s'au petrecut aci astă-seară.

— Să trăești stăpâne, replică Gheorghe Ștefu, dar omul cela fugit, are să dea de veste.

— Nu'i nimic, puțin îmi pasă de ăla, dar vreau ca ăștia să rămână în mâna mea, ei au să'mi plătească scump ceia ce au pus la cale împotriva voinței mele. Acuma cărați-i!

Boerul încălică pe un cal și se repezi spre sat, fără a se mai uita înapoi, pe când ceata de țărani ducea în mijlocul ei pe acei 12 inși legați cot la cot ca pe niște tâlhari de rând. Ajunși la curte ei găsiră pe stăpân așteptându-i nerăbdător.

— Să'mi aduceți pe șeful lor și pe cel care făcea pe aghiotantul.

— Indată stăpâne.

Oamenii rămași ca să păzească pe cei legați, aduseră în odaia în care se retrăsese boerul Ilie Stănilescu pe acela căruia i se zicea Haralambie.

Țăranii aduseră cu el și pe persoana îmbrăcată în haine bărbătești și care nu era de cât o femee, tânără. Abia i se scoase călușul din gură, și ea aruncă o privire scrutătoare asupra bărbatului în fața căruia stătea și fiind că celuilalt nu i se scoase încă călușul, de oare ce boerul Stănilescu nu dăduse ordin să se facă acest lucru, tânăra se adresă boerului în limba românească însă cu un accent strein:

— D-ta ești un șef de bandă de tâlhari?

— Ce? Cum îndrăsnești să'mi vorbești mie astfel? răcni Stănilescu.

— Dar întâi cum îndrăsnești d-ta să te restești la mine astfel?, întrebă tânăra travestită. D-ta nu știi că regulele celei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai elementare politete impun unui om care se pretinde câtuşi de puţin civilizat să fie politicos cu o femeie?

— Ce, d-ta eşti femeie?

— Da, femeie şi încă o femeie înaintea căreia ai cădea în genunchi, dacă ai şti cu cine vorbeşti.

— Da?, întrebă boerul batjocoritor, se poate ! Insă de o camdată n'ar fi rău să-ţi măsori d-ta cuvintele ; oricât de sus pusă ai fi, teme-te ! Căci te afli în mâna mea şi eu nu iert !

— O fi ! Se poate să nu iertţi d-ta, dar mai înainte de a cere cineva iertarea d-tale mi se pare că o să fii nevoit d-ta să ceri iertarea noastră.

— „Noastră" ? ce fel de cuvânt e acesta. Iertare cum o să cer eu pe moşia mea? Cine eşti d-ta?

— Eu, răspunse tânăra, am să'ţi răspund atunci când ai să fii politicos şi când am să vreau eu să'ţi dau răspuns.

Cruntul boer înainta furios cu pumnii întinşi, gata să se năpustească asupra femeei travestite, însă el se stăpâni, căci o privire schimbată între tânără şi Haralamb, îl lăsă în nedumerire. El dădu ordin să se scoată căluşul bărbatului şi întrebă :

— Ei, vrei să spui d-ta cine eşti?

Prisonierul răsuflă, şi zise cu demnitate :

— Intâi şi intâi să părăseşti tonul ăsta, să faci bunătate să mă deslegi pe mine şi pe doamna şi să dai ordin să'l desiege şi pe d-nul Colonel şi apoi vom vedea noi dacă putem să stăm de vorbă cu d-ta.

— Aşa ? Ei bine, n'am să vă desleg nici pe voi nici pe el, şi aveţi să staţi de vorbă cu mine.

— Atunci nu mai răspund nici un cuvânt, nici eu nici doamna !

— Am să pun să vă canonească.

— Asta e ceva mai uşor decât să obţii pe cale civilizată un răspuns dela nişte oameni pe cari îi tratezi ca un şef de tâlhari.

— Ia să aduci mă, porunci boerul, adresându-se lui Gheorghe, să aduci uneltele de cazană, să vedem dacă domnii au

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să rabde, şi să vedem dacă d-lui are să facă pe tăcutul îndată ce o să audă pe cucoana ţipând.

Gheorghe, făcu semn unui om aflător lângă uşă, şi acesta dispăru ca luat de o vijelie. Tânăra femeie schimbă în mai multe rânduri priviri întrebătoare cu Haralamb, însă în acest interval instrumentele de caznă fură aduse şi puse jos, în faţa lor. Prizonierii păreau a nu se intimida de aceste măsuri menite să-i îngrozească şi rămaseră în aceiaşi tăcere demnă.

— Să'l aduceţi pe colonelul acela care pare a fi şeful lor, ordonă boerul Ilie Stănilescu.

După câteva minute colonelul apăru în mijlocul celor care îl duceau şi la un semn al boerului ţăranul îi scoase căluşul din gură.

— Ce înseamnă aceasta ?, — întrebă colonelul pe un ton demn, însă cu o voce pătrunzătoare, care dădu fiori prin inima lui Ilie Stănilescu. Ce înseamnă purtarea aceasta de om necivilizat?

— Ce înseamnă ? Am să vă arăt eu !, replică puţin mai domolit boerul. Voi v'aţi purtat ca nişte tâlhari, m'aţi atacat şi aţi dat drumul omului contra căruia vroiam să mă răsbun, fiindcă, sub pretext că e unelta lui Cuza Vodă, îmi răpisc pe logodnica mea. Şi acuma tot voi mă întrebaţi pe mine ce înseamnă purtarea mea?

— Da, am să te întreb, căci nu ştii cu cine vorbeşti, zise streinul.

— Tocmai asta doresc să ştiu : vreau să văd, să'mi spui cine eşti? De aceia am şi vorbit cu persoanele acestea două care stau de o parte şi care mi-au dat numai dovadă că ştiu să tacă, însă nu ştiu să vorbească.

— Bine au făcut, atât timp cât suntem legaţi şi trataţi ca nişte prizonieri nici nu vom vorbi, replică colonelul.

— Ei bine fie ! Gheorghe, desleagă'l numai pe d-lui şi apoi vom vedea.

Tânărul se îndreptă în spre colonel şi îi deslegă mâinile. Acesta fără a lua în seamă măcar durerea suferită până

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

acuma, duse mâinile până la haină, o descheiă puțin și întrebă din nou :

— Vrei încă să afli pe cine ai în fața ta?

— Da, vreau să aflu, și dacă nu mi-ai spune acuma, am să te silesc, am să vă canonesc.

— Nenorocitule, replică streinul desfăcând haina! Ochii uluiți ai boerului văzură o lentă mare, lenta aceia pe care Cuza Vodă o purta pe sub haină pentru a se putea face cunoscut în ori ce moment.

— D-ta? D-ta? D-ta cine ești, D-ta ești poate...?

— Da, eu sunt acela de care te temi.

Boerul rămase câte-va secunde cu gura căscată neștiind ce să replice, apoi căzu în genunchi și gemu :

— Indură-te, iertare stăpâne, căci nu te-am cunoscut!

In această clipă ușa se deschise de perete și în prag apăru o tânără de o frumusețe răpitoare.

Tânăra avea ochii roșiți de plâns, însă cu toate acestea în loc ca frumusețea ei să fie alterată, era par'că mai fermecătoare, căci lacrimile dădeau ochilor ei negri o strălucire stranie, un farmec deosebit, cuceritor.

Ea se opri un timp inapreciabil de scurt, în prag și pe fața ei plânsă se văzu uimirea, făcând loc desnădejdei. Dar în clipa următoare fata se reculese și păși până în apropierea celui înaintea căruia căzuse boerul Ilie Stănilescu în genunchi. Ea se aruncă la picioarele colonelului zicând cu un sfâșietor accent în voce :

— Iertare, oricine a-i fi d-ta; trebue să fii atot puternic ca boerul Stănilescu să se umilească până într'atât încât să ceară îndurarea d-tale. Iartă-l de ceiace a putut greși împotriva d-tale.

Domnitorul rămase aproape fără să poată rosti un cuvânt, atât de mult îl uimi arătarea neașteptată a acestei frumuseți.

— Dar d-ta cine ești?

— Sunt Viorica Miridon.

— Viorica Miridon ?, — repetă ca vorbind pentru sine Domnitorul, am auzit eu undeva numele ăsta ca pe acela al

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

unei ființe gingașe, dar nu-mi închipuiam să fii atât de frumoasă ! Și ce vroești d-ta ?

Viorica păru că șovăe, dar se hotărî repede, căci zise :

— Vrea să nu iei în nume de rău purtarea pe care a avut-o boerul Stănilescu față de d-ta.

— Când o fată atât de frumoasă se roagă pentru cineva, de ar fi acela cel mai mare criminal și eu de aș fi atât de puternic încât să pot dispune de viața și de moartea lui, l'aș ierta. Cum oare n'aș trece cu vederea o mică greșeală de bună creștere pe care a făcut-o amicul Stănilescu ?

Tânărul boer se ridicase în acest interval, și păruse că vrea să se apropie de frumoasa fată, neînțelegând rostul acestei intervenii.

— Dar mă rog, nu înțeleg ce vroiți să spuneți, zise el nedumerit.

— E foarte simplu, replică Domnitorul surâzând, dacă nu te-ai purtat cum te-a povățuit spiritul d-tale de răzbunare în împrejurările prin care trecurăm, de sigur că nu a-și fi venit pe la moșia d-tale.

— Da, într'adevăr, așa este Măria....

— Sss ! Nu există nici un titlu, altul, decât acela de colonel, pe care poți să mi-l dai, căci l-am câștigat cu munca mea. Titlul princiar l-au câștigat strămoșii mei dar mie nu-mi place să mă laud, nici cu meritele mele, necum cu ale altora.

Apoi adresându-se către tânăra fată, Domnitorul zise cu un surâs prietenos :

— Ridică-te, frumoasă fată ! Și cu acelaș gest o sculă de jos, urmând tot pe tonul prietenos :

— Amicul nostru Ilie Stănilescu binevoește să-mi dea un titlu pe care eu nu vreau să mi se dea.

Viorica privi dela unul la altul, și abia acuma păru a înțelege rostul cuvintelor străinului.

Ea zise cu o privire plină de modestie :

— Oricine ai fi, domnule colonel, fii bine venit și te rog să uiți, pe cât te va lăsa inima d-tale nobilă, cele ce s'au petrecut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar bine, frumoasă și încântătoare gazdă, eu tocmai spuneam adineauri, că, dacă amicul nu s'ar fi purtat cum s'a purtat, e foarte sigur că n'aș fi avut nici odată norocul să te întâlnesc.

— N'ai spus asta, domnule colonel.

— Adică, așa este, dar subînțelegeam aceasta și mulțumesc nu numai lui Dumnezeu, dar chiar și boerului Stănilescu că am fost silit să viu aci.

— Silit? Nu înțeleg.

— Ei, da, este atât de simplu. D-lui are oameni atât de devotați încât înainte ca noi să fi băgat de seamă cele ce se petrec, am fost legați cot la cot și am fost aduși mai cu sila, mai cu ghionturi, până aci.

— Îmi pare rău din suflet !, — întrerupse boerul.

Dar colonelul urmă :

— Iată amicul meu Haralamb, un om de valoare dealtfel, a încasat vreo câteva dupace pentru care nu l'ar fi invidiat multă lume, cu cel dintâi.

— Dar cum s'au petrecut lucrurile?, întrebă fata cercetând pe cei din jurul ei cu privirea.

Boerul făcu semn țăranilor să iasă, apoi rosti:

— Înainte de a da explicațiile cuvenite, vă rog să-mi permiteți să dau ordin să se pună în libertate toți oamenii d-v., domnule colonel, și apoi să-mi îngăduiți, ca prin modul cum vă voiu găzdui să șterg impresia neplăcută pe care am putut să o produc.

Domnitorul făcu un semn de înțelegere, se apropie de el și îi șopti :

— Să nu spui nimănui cine sunt.

Boerul răspunse șoptit :

— Pe cinstea mea, poți fi sigur, Măria Ta, nici mama n'o să afle.

Stănilescu se înclină și eși din odae spre a da poruncile necesare.

In această vreme Domnitorul se îndreptase către femeia travestită în costum bărbătesc, și cu o înclinare ușoară din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cap o invitase să şadă, cu aceeaş linişte caşi când s'ar fi aflat la moşia lui, zicându-i :

— Sper, frumoasă doamnă, că de astădată n'o să vă mai plângeţi de plictiseala drumului, căci au fost până acuma destule peripeţii cari să amuze spiritul d-voastră aventuros.

— Domnul e doamnă?, întrebă Viorica cu un zâmbet uimit, privind nedumerită statura sveltă a acelui pe care ea îl luase drept un tânăr.

— Da, e o doamnă, replină colonelul, e doamna Obrenovici.

— Imi închipui că e ruda d-v., zise Viorica.

— Da, cam rudă, dar abia de curând.

Prinţesa Obrenovici surâse cu un zâmbet strengăresc şi înaintând către Vioriea Miridon zise într'o românească destul de curată :

— Sunt încântată că întâmplarea aceasta de azi m'a adus în faţa unei fiinţe atât de drăgălaşă cum sunteţi d-v.

— Mulţumesc, sunteţi prea bună.

— Mă iartă, dudue, o întrerupse Domnitorul, dar ai fi putut să spui că nu e numai prea bună ci şi prea frumoasă.

— Lucrul acesta se înţelegea dela sine, replică Viorica, şi apoi eu nu sunt obişnuită să măgulesc persoanele aşa de bine şi frumos pe cât le-a măgulit natura.

Haralamb, pe care Viorica nici nu-l luase în seamă, îi arunca priviri aci înflăcărate, aci umile caşi când ar fi voit să atragă privirea frumoasei fete asupră-şi; însă ea nu-l observa, ci urmă să vorbească înainte cu doamna Obrenovici şi în prietenia pe care aceasta i-o inspira, îi făcu vreo câteva destăinuiri privitoare la dragostea pe care o avea boerul Ilie Stănilescu pentru dânsa.

Domnitorul se adresă lui Haralamb, ale cărui priviri incendiare le văzuse :

— Ei, Nicule, ce spui?, întrebă Domnul pe tonul unui camarad care aşteaptă să i se facă o destăinuire. Ce spui, e frumoasă rău? Iţi place?

— Măria Ta, zise Haralamb, e fermecătoare; dacă aş şti că ţine la mine şi că ar dori să-mi vând sufletul dracului, numai pentru un zâmbet al ei, mi l'aş vinde.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Zi, tu Haralambe, m'ai vinde şi pe mine, dacă s'ar uita fata asta mai drăguţ la tine.

— Asta mai greu, replică tot în şoapte Haralamb.

— Mai greu să mă vinzi pe mine, decât sufletul tău, dracului?

— Mai greu, din pricină că la Măria Ta ţiu mai mult de cât la sufletul meu.

Pe când Haralamb şi Domnitorul rămaseră în aceeaş odae de vorbă aşteptând reîntoarcerea boerului Stănilescu, Viorica Miridon, împreună cu prinţesa, trecură în odaia alătuată, unde Viorica îi oferi îmbrăcăminte spre a se schimba.

Însă înainte ca prinţesa să dispară pe uşe, ea aruncă o privire surâzătoare colonelului şi acesta puse degetul pe buze cași când i-ar fi spus:

— Tăcere, discreţie, să nu spui cine sunt!

Prinţesa dădu din cap surâzând în semn de înţelegere şi dispăru însoţită de noua ei cunoştinţă.

Un tânăr din suita prinţului intră în odae, salută milităreşte şi se opri locului.

— Ei, ce e Mălinescule, ce e nou, v'a dat drumul?

— Măria Ta...

— Taci din gură, nu înţelegi că nu sunt decât colonel aicea? Sunt un simplu colonel. Înţelegi?

— Am înţeles, trăiţi!

— Acelaş lucru o să-l repeţi şi celorlalţi. Cred că până acuma nu s'a aflat nimic.

— Nu, nimic, după cum ne-ai poruncit.

— Aşa? Bine aţi făcut, replică surâzând Domnitorul. Numai aşa putem străbate în realitatea neprefăcută a lucrurilor şi afla adevăratele moravuri ale boerilor noştri. Acum poţi să te duci. Mai târziu o să stăm de vorbă. Avem de pus la cale planul pentru o excursie prin Bucovina.

— E o excursie primejdioasă, domnule colonel, zise locotenentul Mălinescu salutând din nou; însă o privire a şefului său îl sili să facă stânga'mprejur, şi să se îndrepte către ceilalţi camarazi, cărora avea să le comunice intenţia şi hotărîrea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

stăpânului. Ilie Stănilescu reapăru și își ceru scuze că trebue să lipsească puțin ca să orânduiască toate cele necesare unui mic ospăț de bun venit.

Prințesa Obrenovici însă nu era gata, și dealtfel se simțea indispusă de oboseala drumului; ea nu apăru. In schimb se arătă, de astădată cu totul schimbată, Viorica Miridon. Frumoasa fată înaintă către Domnitor, se opri în fața lui, se înclină și zise:

— Aș avea să vă fac o rugăminte, domnule colonel.

— Sunt la dispoziția d-voastră, poate să fie făcută rugămintea și față de un martor?

— Nu, zise Viorica, roșindu-se, de oarece ruga mea e de ordin cu totul... particular.

— Dar sunt dudue, la dispoziția d-tale. Iată amicul meu Haralamb are să dea câteva ordine. Nu-i așa, amice?

— Da, da, cum de nu, mă rog Măr... domnule colonel.

Domnitorul rămas singur cu frumoasa Viorica Miridon, o privi scrutător de sus până jos, cu un aer de bunătate părintească și, invitând-o să ia loc, îi zise cu surâsul lui cuceritor de inimi:

— Ei, frumoasă dudue, acuma spune ce vrei să ceri de la mine. Deși sunt numai un biet colonel, mă voiu grăbi să-ți execut dorința.

— Oh, mă rog, așa cum sunteți dv., aveți, după cum am văzut, o influență nemărginită asupra boerului Ilie Stănilescu.

— A da, cât despre asta, așa este... Deși la început era gata să mă tortureze, imediat ce m'a recunoscut, s'a schimbta față de mine... Boerul Stănilescu are o veche datorie de recunoștință... Odinioară am avut prilejul să scap viața tatălui său... N'ați văzut cum a căzut la genunchii mei, gata să-mi ceară ertare, îndată ce a aflat cine sunt?

— Da, am văzut și mi s'a părut ciudat; dar în urma explicațiilor pe cari mi le dați dv., lucrul îmi pare cu totul natural.

— Ei, și acuma care este ruga d-tale, frumoasa mea?

— Ruga mea, zise cu glas șovăitor Viorica, ar fi să mă ajutați d-voastră să pot scăpa dintr'o încurcătură.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

La aceste cuvinte ea privi bănuitor împrejurul ei caşi când s'ar fi temut ca la uşa odăei să nu fie cineva care să asculte ; însă Domnitorul o încurajă cu o privire şi îi făcu semn să vorbească mai încet.

— Iată, reluă fata rumenindu-se ; eu nu mai pot să stau în casa asta nici o clipă. Nu vreau cu nici un preţ să fiu nevasta lui Stănilescu.

— Sunt gata să ascult totul.

— Ei, iată ; tatăl meu era bătrân şi avea legături de prietenie foarte strânse cu tatăl lui Ilie Stănilescu. Niciodată caracterul lui autoritar, crud, răzbunător, nu mi-a plăcut. Noi am copilărit împreună, dar în răstimpul acesta de când trebuia să fiu logodită cu el, m'am hotărât să nu-l mai iau.

— Te îndrăgostiseşti de altul, nu-i-aşa ?

— Da, căci la o petrecere pe care o dăduse el pentru mine, am văzut pe Alexandru Ştefăniţă.

— Da, mi se pare că am auzit de el. E un tânăr frumos, îndrăzneţ ?

— Da, frumos e, şi chiar inteligent, numai că este niţel... cum să spun, când cineva e mai tare decât el, nu mai e aşa de curagios, cum e bunăoară Ilie Stănilescu.

— Da, înţeleg... şi...

— Şi el, urmă tânăra fată la întrebarea Domnitorului, mi-a făcut curte, l'am înţeles şi am jurat împreună să nu ne mai despărţim niciodată. Fiindcă se întâmplase ca boerul Ilie Stănilescu să lipsească dela moşie, am hotărât fuga noastră. Din nefericire însă, lipsa lui n'a fost decât o cursă pe care ne-a întins-o.

— Aha, şi aţi fugit chiar azi dimineaţă ?

— Nu, am fugit de aseară de aci, însă el ne-a urmărit ; pe mine m'a prins şi m'a adus înapoi, şi pe el l-a ajuns abia în amurg sau după prânz, nu ştiu exact când, dar îmi închipui că a vrut să-l omoare.

— Da, într'adevăr l'am găsit; îl îngropase de viu la rădăcina unui copac.

— Ticălosul! — gemu tânăra fată aproape tremurând de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

indignare. Nu-i voiu uita niciodată această cruzime. Ei şi, cum l-aţi scăpat?

— Foarte bine. Am pus pe oamenii mei să-l desgroape.

— Şi i-aţi dat drumul lui Ştefăniţă, l-aţi scăpat?

— Da, a plecat; însă înainte de asta născocise un mic şiretlic de război. Spusese că d-ta fuseseşi luată de el, din ordinul Domnitorului Cuza.

— Dar nici nu-l cunosc pe Domnitorul Cuza!

— Cred, asta o cred, replică colonelul surâzând, apoi urmă: Şi-a închipuit că, născocind minciuna asta (ar trebui să-i zic intrigă) o să scape.

— Şi n'a scăpat... decât mulţumită d-voastră... exclamă Viorica; dar în locul lui, urmă ea apoi, chiar şi altul ar fi făcut acelaş lucru, numai că pe mine m'a făcut de ocară, n'a avut curajul să susţină că mă iubeşte.

— Nu. Trebue să mărturisesc cu părere de rău pentru el, n'a avut curajul ăsta.

— Cât de fricos! Căci iată, eu, aş fi preferat moartea, decât să renunţ la cineva.

— Cum aşa? Dacă d-ta, duduie, ai ţine bunăoară la... mine vreodată... O, nu te supăra, am zis numai „bunăoară"... Dacă ai ţine, ai fi în stare să nu renunţi la mine, orice primejdie te-ar ameninţa?

— Aş fi!

O, atunci, ce păcat că nu ţii la mine, domnişoară! zise Domnitorul glumind.

— Cum, eu? dimpotrivă domnule colonel. Sentimentele de recunoştinţă care îmi năpădesc acuma inima, mă fac să ţin la d-voastră. Dar numai faptul că d-voastră v'aţi riscat viaţa ca să scăpaţi pe un om pe care nu l'aţi cunoscut, face să îmi fiţi mai preţios decât ar fi putut să-mi fie Alexandru Ştefăniţă, care n'a fost de cât un fricos. Eu urăsc fricoşii!

— Ei, ce să faci, duduie? Inimei nu i se poate porunci.

Tânăra fată tresări, căci în aceeaş secundă i se păruse că uşa dela odaia în care se afla princesa se deschisese şi apoi se închisese repede la loc.

— Mi se pare că ne-a ascultat cineva, şopti tânăra. Fără

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

a aștepta să răspundă colonelul, ea se repezi în spre ușa de unde venise zgomotul și vru s'o deschidă. Ușa era încuiată, iar de dincolo se auzi un glas de femee, zicând :

— Te rog, iartă-mă, nu intra, domnule colonel, căci sunt în cel mai mare neglijeu.

— Nu e domnul colonel, zise Viorica, eu vroiam să iau ceva ca să-i arăt, dar voiu veni mai pe urmă ; nu te deranja, și întorcându-se în spre colonel, Vioroica adăogă surâzând:

— Nu, de astă dată am scăpat fără nici o teamă, de altfel nu mă știesc de loc de doamna... ruda dv.

— Da, într'adevăr, e o rudă a mea, repliçă surâzând Vodă. E o ființă foarte bună, prevenitoare, gata la orice jertfă ; vezi d-ta, numai ca să mă poată însoți, s'a travestit în bărbat.

— Da, o înțeleg, o înțeleg, domnule colonel, trebue să vă iubească foarte mult.

— Nu, dimpotrivă, nu mă iubește mai mult decât orice rudă.

— Am înțeles lucrul acesta cu totul altfel. Credeam că este poate viitoarea dv. soție.

— Nu, zise Cuza, în viața mea nu m'am gândit să o iau de soție. Dealtfel lucrul acesta este chiar imposibil.

— Imposibil ? De ce ?

— Fiindcă n'ar încuviința nici religia, și nici măcar neamurile noastre n'ar permite o unire. Eu sunt însurat

— Înțeleg, zise gânditoare Viorica, în inima căreia se săvârșise o schimbare complectă în timpul acestor convorbiri.

— Și d-ta nu mai iubești pe Alexandru Ștefăniță ?

— Nu ; simt numai pentru purtarea lui fricoasă un fel de dispreț. Am fost crescută în iubirea faptelor mari, războinice, curagioase.

— Da, înțeleg fiica unui vechi boer, a unui vechi luptător moldovean.

— Și, urmă fata din nou, aș fi dorit, și aș dori ca acela căruia mi-aș închina tinerețea și viața...

— Spune dumneata și frumusețea, fiindcă acela care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

te-ar lua pe d-ta, ar cuceri într'adevăr frumusețea lumei: cea mai delicată ființă.

— Nu, eu nu sunt delicată ; sunt o fire violentă, poate prea energică. Sunt fata unui războinic, cum spuneați dv., eu nu sunt una din acele firi de papă lapte.

— Se și arată, pari hotărâtă !

— Nu par, ci sunt ! O dovadă că sunt hotărâtă e că am vrut să fug cu Alexandru Ștefăniță, deși nu i-am cunoscut caracterul. Am uitat să vă spun că în timpul când fugeam, el a căutat mai de grabă să scape singur.

— Să nu mai vorbim de el, ca să nu te îndurerezi, dudue.

Tânăra fată păru că stă la îndoială asupra celor ce avea de spus, apoi, zise:

— Cu toate acestea o să reviu asupra celor ce am vorbit ; mi-ați promis să mă ajutați să es de aci.

— Da, am să fac tot ce este cu putință.

— Dar nu știu cum o să puteți hotărî pe Ilie Stănilescu să mă lase să plec.

— Lucrul acesta e foarte simplu.

— Nu văd unde e simplicitatea; eu știu că el ține la mine ca un sălbatec, că ar omorî și pe tatăl și pe mama lui, la care ține atâta, numai ca să mă poată... stăpâni !

— Ei, în cazul acesta o să facem o lovitură... de Stat.

— A, loviturile de Stat se fac numai de către Domni și regi și noi încă nu suntem decât... ceeace suntem.

— Cine știe, dudue, se poate să ajungem odată...

— Dar, domnule colonel, să vorbim serios, lucrul ăsta e pentru mine mult mai grav decât pentru d-voastră. Știu că dv. v'ați expune să piredeți devotamentul ce văd că are pentru dv. Ilie Stănilescu, însă eu, eu mi-aș pierde tinerețea, viața poate, căci n'aș putea îndura să trăesc cu un asemenea om.

— Bine, fie, am să te iau sub protecția mea ! Am zis, *fie*, acest *fie* să nu-l iei, dudue dragă, în sensul că te iau sub protecția mea de nevoe.

— Dacă a-ți cunoaște veneratia și admirația de care sunt pătrunsă pentru purtarea d-voastră, domnule colonel,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

reluă fata cu glasul aproape tare, nu v'aţi mai îndoi de sentimentele ce mi le inspiră cavalerismul pe care mi-l arătaţi.

— Trebue să o repet, frumoasă duduie. L'am văzut pe Ştefăniţă îngropat, era un om dat pradă morţei poate pe nedrept ; şi fiindcă ştiu că toate pe lumea asta trebue să se facă cu o judecată, iar boerul Ilie Stănilescu, n'avea de loc aerul să fie om cu judecată, în momentele acelea, necum să reprezinte el o judecată în lege, m'am aruncat în această acţiune cu o adevărată plăcere.

— Ce plăcere poate să fie să vă expuneţi unei primejdii ? întrebă Viorica Miridon.

— Este plăcerea pe care o simte un înotător bun, când se aruncă în mijlocul unei vâltori, cu convingerea că o să iasă biruitor.

— Şi dacă se întâmpla să căderi, să fiţi biruit sau ucis în învălmăşeala aceia ?

Colonelul zise cu un surâs:

— Noi militarii când facem actul nostru de angajament nu-l facem atâta cu autoritatea militară care ne angajează, cât îl facem propriu zis cu moartea. Contractul nostru e un contract de a fi la discreţia morţii, iar nici de cum la ordinele unei administraţii oarecare ; aşa că un militar care îşi pricepe meserie trebue să se considere ca un om care trăeşte numai graţie unei întâmplări fericite, căci viaţa lui e la discreţia unui ordin.

Dar tocmai asta vă face mai demn de admirat, exclamă tânăra cu o căldură şi un entusiasm care o sileau să vorbească mai tare decât ar fi voit. Tocmai curajul d-voastră care vă împinge la acte mari vă ridică în ochii mei.

— Mi se pare, duduie, că de când te-am văzut pe d-ta curajul meu o să fie înfrânt de inima mea, căci ea nu mai este liberă, mă tem că o să intre într'o robie.

— Domnule colonel, vă rog nu râdeţi de mine.

— Nu râd câtuş de puţin, frumoasă dudue. Nu râd, reluă Domnitorul, cu glasul pătruns de o sinceritate de care el însuş nu-şi dedea seama.

Alexandru Ioan, cucerit complect de neobişnuita frumu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sețe, grație și gingășie ce se desprindeau din arătarea acestei tinere, se simțea atât de subjugat de farmecul ei, încât cuvintele lui căpătară căldura și avântul natural și neforțat al celui mai îndrăgostit dintre oameni. Și îndrăgostit era într'adevăr în acest moment.

Tânăra îi luă mâna și i-o strânse cu căldură, dar în clipa aceea Domnitorul se aplecă, îi sărută mâinile și cum ca starea înaintea lui așa de fragedă, așa de drăgălașe, dulce și nevinovată, el o cuprinse în brațe, aproape fără să vrea, și o sărută. Ea nu se feri de loc, nu făcu nici o sforțare pentru a se opune, cucerită de arătarea demnă, de aerul cavaleresc și mai ales de curajul care se desprindea din toată ființa lui. Ei se despărțiră, fata fără să se silească, pe când Domnul cu o smucire bruscă. Apoi el zise cu părere de rău :

— Ce am făcut? Dudue dragă, o să mă ierți?

— Nu, n'o să te iert, căci te iubesc, domnule colonel, inima mea e a d-tale. De aci încolo sunt roaba d-tale... numai scapă-mă, te rog, de aici.

Un zgomot care se auzi la ușă, îi făcu să tresară.

Domnitorul se depărtă liniștit de tânăra frumusețe, pe când Viorica Miridon, cași când ar fi fost surprinsă asupra unei fapte greșite, se retrase ceva mai departe rumenindu-se ca o cireașă.

— Ce-i Haralamb?, întrebă colonelul pe subalternul său. care intrase după ce bătuse mai întâi la ușe.

— Toate pregătirile sunt gata. Putem pleca în fiece moment.

Privirea lui pasionată căzu asupra Viorichei și Domnitorul aruncându-i la rândul său o ochire iscoditoare, observă această înflăcărare pe care frumusețea strălucitoare a Viorichei o aprinse în inima lui Niculae Haralamb.

— Bre !, — își zise Domnitorul în gând, nu m'a cucerit numai pe mine ci și pe devotatul meu.

Viorica se înclină pregătindu-se să lase singuri pe cei doi bărbați.

Colonelul o însoți cu privirea lui părintească, iubitoare, până la ușă, și înainte ca ea să treacă pragul, îi zise din nou :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Poți fi sigură, poți să te încrezi în cuvântul meu, căci dacă nu voiu putea eu să mă ocup de d-ta deocamdată, se va ocupa însă amicul meu pe care îl vezi aci ; și te-asigur că se va ocupa cu foarte multă căldură.

— Mulțumesc, mulțumesc, șopti Viorica cu un surâs îngeresc. Vă sunt recunoscătoare!

— Domnule colonel, se amestecă Haralamb înaintând un pas și făcând o mișcare caș când ar fi vrut să ducă mâna la inimă. Să vă încredeți în mine și dv. dudue să aveți cea mai mare încredere în devotamentul meu.

— Mulțumesc, nu m'am îndoit de cuvântul d-lui colonel și n'o să mă îndoesc nici de-al d-tale.

Tânăra apăsă pe clanță și trecu dincolo. Intâi i se păru că ușa opune oarecare împotrivire, dar cu toate astea ea pătrunse înăuntru. Cei doi bărbați urmară să vorbească despre treburile lor, însă lui Haralamb îi se păru că auzise un țipăt ușor de partea cealaltă, pe când colonelul cu totul concentrat asupra planului pe care îl pusese la cale, cu gândul la excursiunea pe care avea s'o facă prin Bucovina, însoțit numai de cei câțiva credincioși, nu mai dăduse atenție celor ce se puteau petrece alături.

In fraze scurte, concise, el expuse planul său lui Haralamb și acesta dădu din cap, zicând :

— Da, bineînțeles, negreșit.

— Și o să iei numai pe acești oameni cu noi și să-i împarți așa după cum ți-am indicat eu, reluă Domnitorul, pe tonul liniștit însă plin de autoritate al omului obișnuit să poruncească limpede.

— Desigur, Măria Voastră, că o să...

— Iar mă iei cu Măria Voastră? N'am vorbit odată?

— Mă iertați, să mă ierți, domnule colonel, reluă Haralamb tot așa de încruntat; sunt neobișnuit să-ți dau titulatura asta prea militărească, mai ales că ea nu cadrează de loc cu raporturile care există între noi.

— Bine, dar tu nu știi că-ți sunt prieten, și că-mi ești prieten? Nu mă cunoști pe mine?

— Da, într'adevăr, d-ta, domnule colonel, ești atât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

democrat şi atât de prietenos cu toţi ai d-tale, încât m'ai cucerit nu numai pe mine, dar şi pe sălbatecul de Mălinescu.

— Ei lacă că şi Mălinescu e bun la ceva, o să punem noi la cale o lovitură frumoasă cu el.

Pe când vorbeau, în odaia alăturată Viorica intrase închipuindu-şi că o să găsească pe prinţesa pe care colonelul i-o prezintase sub numele de doamna Obrenovici, însă îndărătul uşei ea văzu cu spaimă că se află Ilie Stănilescu.

Viorica vru să scoată un ţipăt, pentru a da de veste că fusese ascultată, însă mâna lui Stănilescu îi închise gura şi ţipătul pe care colonelul Haralamb îl auzise, ca prin vis, fusese înăbuşit sub apăsarea boerului. Fata vru să se smucească din strânsoarea lui, însă emoţia prea mare prin care trecea acuma o făcu să slăbească atât încât nu putu să scoată măcar un cuvânt.

— Ticăloaso! scrâşni boerul; de accea te-am lăsat să vorbeşti cu el, ca să cauţi să scapi de sub mâna mea ?

— Lasă-mă! gemu fata.

— Am să te ucid. Să-mi spui tot ce ai vorbit acolo ! Am prins câteva cuvinte. Dacă nu mi le deslueşti, eşti pierdută.

Deşi emoţia îi luase graiul, Viorica avu în momentul acela de groază şi de teamă supremă, o inspiraţie. Ea se gândi că ar putea scăpa fără să mărturisească ceeace vorbise cu colonelul şi spuse numai :

— Mă rog, dar cu ce am greşit ?

— Cum cu ce ai greşit, n'ai vorbit cu el ? Ce i-ai spus? Să te scape ? Să te ajute ? La ce să te ajute ?

— Vai de mine, dar cum poţi să-ţi închipui aşa ceva ? Cum aş putea să cer eu unui străin să mă ajute ? Şi de cine să mă scape ?

— De cine? De mine! Nu te consideri tu ca o prizonieră aicea ?

— Dar dimpotrivă, eu sunt foarte mulţumită că în sfârşit d-ta ai isbutit să pui pe fugă pe laşul acela care mă zăpăcise o clipă.

— Da, te zăpăcise, aşa vorbeşti acuma ! Dar înainte de ce erai hotărîtă să-l iei numai pe el ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Fiindcă, explică fata câștigându-și din ce în ce sângele rece, fiindcă, în naivitatea mea, mă încrezusem în cuvintele lui aprinse de dragoste.

— Așa ? !

— Și fiindcă îl socotisem om de onoare, om curagios !

— Și acuma ești convinsă că nu-i de loc așa după cum ai crezut d-ta ? întrebă el.

— Desigur că da ; și îndată ce am văzut că se poartă atât de laș, toate simțimintele ce-mi inspirase s'au schimbat. Acum n'aș mai vrea să dau ochi cu el pentru nimic în lume ! Și astea spuneam...

— Cum, ce spuneai ? Cui spuneai ?

— Spuneam d-lui colonel că d-ta ești un om nobil, că ni'ai scăpat din mâna aceluia...

—Îți bați joc de mine ?, — întrebă boerul Ilie Stănilescu cu bănuitor. Crezi că n'am auzit eu ? L'ai rugat să te scape din mâna mea.

— Dar te 'nșeli! La ce mi-ar folosi să plec de aci?

— Ești o prefăcută și o șireată.

— Nici de cum! De ce sunt prefăcută? Fiindcă nu știu ce vrei să răspund întrebărilor d-tale.

— Desigur că nu știi, căci nu ești pregătită să minți ! Ah, de ce nu pot să smulg taina pe care o ascund buzele aste frumoase ? !

Câteva clipe rămaseră tăcuți, fără a rosti un cuvânt. Boerul Ilie Stănilescu era încruntat și acuma în mintea lui frământa cum ar putea mai ușor să smulgă din inima acestei tinere o mărturisire.

— Cu toate astea am o dovadă că d-ta, care acuma spui că ții la mine și că n'ai vroi să pleci de aci erai hotărîtă să mă lași.

— Dar nu poți avea, răspunse ea cu glasul tremurat de emoție, îngrijorată.

— Și dacă-ți voi arăta-o ?

— Dacă-mi vei arăta-o ? Atunci am să spun că e o dovadă mincinoasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Am să-ți arăt persoana care mi-a atras luarea aminte și mi-a făcut destăinuiri asupra celor ce vorbeai.

— Persoana ?! Există vreo ființă atât de ticăloasă încât ?...

Dar cuvintele acestea rostite fără să-și dea seama, nu numai că treziră din nou bănuiala lui Ilie Stănilescu, dar i-o și întăriră.

— Va să zică e adevărat ?, strigă el cu glasul înăbușit, stăpânindu-se ca nu cumva să fie auzit de cei din odaia alăturată.

— Ce vrei să fie adevărat ? Pentru Dumnezeu, vorbește limpede.

— E adevărat! Ai cerut ajutorul acestui colonel de contrabandă ca să fugi iar dela mine !

— Dacă e un colonel de contrabandă, de ce îl primești în casa d-tale ; ce sunt eu de vină ?

— Ce ești de vină ? Te-a auzit cineva și mi-a spus că el s'a hotărît să te ia sub scutul lui fiindcă acum el este cel mai puternic.

— Știi sigur că i-am cerut eu asta? Dacă știi, e foarte bine. Dacă știi, nu trebue să mă mai ascund de d-ta! Da, vreau să plec cât mai curând de-aci, să scap de un tiran care mă chinuește în fiecare zi !

— Va să zică i-ai cerut să te ia !

— Ei da, i-am cerut, și ce vrei d-ta ?

De astădată furia crudului boer nu mai cunoscu margini, el se năpusti asupra Vioricăi, o apucă de gât, o trânti în mijlocul odăei pe covoare și, scoțând pumnalul pe care-l purta la brâu, îl ridică amenințător asupra ei.

Fata dădu un țipăt sfâșietor, și în aceiaș clipă auzi cum ușa se deschide și cum câțiva inși năvăliră în odaie. O învălmășeală scurtă se produse.

Colonelul și Haralamb fură cei dintâi care ajunseră în odaie; ei se năpustiră asupra crudului boer, îl trântiră la pământ smulgându-i arma și fiindcă acesta se sbătea cu o energie desperată unul din cei intrați strigă:

— Trebue să-l legăm

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Negreșit, să-i aplicăm și lui măsura pe care ne-a aplicat-o el nouă.

— E singurul mijloc să-l mai potolim, căci a turbat.

Tânărul Mălin legă pe Ilie Stănilescu cu iuțeala și dexteritatea unui scamator.

— Ar trebui să-l mai domolin cu un căluș, fiindcă mi se pare că e cam rău de gură.

— Da, negreșit, și cu o ochire foarte semnificativă Mălin îi dădu să înțeleagă că această măsură e mai necesară în vederea păstrărei incognitului stăpânului lor.

Colonelul stătu la o parte, privi cu oarecare neliniște în spre ce-i ce se sbăteau pe jos, făcând sforțări ca să birue mai ușor și mai repede pe boerul Ilie Stănilescu.

In acest timp văzând că tânăra fată își revine în fire, colonelul o luă în brațe și o transportă pe sofa, deschise ușa odăei alăturate și rugă pe d-na Obrenovici care se afla acolo, (ca din întâmplare), să-i de ajutorul necesar.

— Te rog du-o în odaia alăturată, zise d-na Obrenovici cu un surâs în care se trăda uimirea de cele petrecute.

— Aș dori să o îngrijești aci. Dar e de mirat cum de în odaia d-tale s'a petrecut lucrul acesta, zise Domnitorul.

— Nu e nimic de mirat, căci imediat după ce ne-a instalat, boerul acesta m'a poftit în odaia alăturată, spunându-mi că e mult mai bună pentru mine și că aceasta era decisă de mai înainte pentru o altă persoană.

— Da ? Așa înțeleg !

— Și vedeți, domnule colonel, eu n'am putut să fac altfel decât să mă mut în odaia pe care mi-a indicat-o d-lui.

— Dar nimeni n'are ceva de zis împotriva purtărei d-tale, grațioasă doamnă. Acuma te rog însă fă-ți datoria de prietenă față de duduia Viorica.

— Da, însfârșit ne înțelegem noi la intenții, mi se pare însă că la cuvinte nu ne mai înțelem, șopti prințesa.

— Ei lasă, nu mai fi d-ta așa de aspră și de meticuloasă în căutarea nuanțelor, replică Domnitorul.

— Nu, domnul meu, nu voi fi, însă mi se pare că ceeace a făcut domnul acesta...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Scumpă prietenă, d-ta mi se pare că vorbeşti în enigme.

— Nu vorbesc decât în cuvinte şi fraze, care pot fi înţelese foarte uşor de către aceia cari, au nu numai pătrunderea dar sunt şi în poziţia necesară ca să înţeleagă rostul lor.

— Mi se pare că aci o să începem să ne certăm.

— De ce, dragă prietene? De ce să ne certăm pentru un simplu accident ivit în viaţa uneia sau alteia din cunoştinţele noastre?, făcu prinţesa cu un aer uimit.

— Ce numeşti d-ta accident ?

— Ei, accident, incident sau cum vei vroi să numeşti faptul că ochii sau obrazul ceva mai spălăţel al cuiva a putut să înflăcăreze pentru moment inima cuiva, pe care-l cunosc eu.

— Acel cineva, replică Domnitorul cu glasul aproape glacial, acel „cineva", doamnă, se simte foarte stingherit şi poate chiar supărat de modul cum alt *cineva,* îşi permite să-i cenzureze acţiunile.

— Intr'adevăr, n'am niciun drept la aceasta, zise prinţesa Obrenovici, însă dacă vreo fiinţă poate să ţie mai mult la Măria Voastră...

— Iar începi ? Destul, nu mai vorbi astfel, zise colonelul, gândeşte-te că poate să se deştepte fiinţa asta dintr'un moment într'altul. E destul că ticălosul de Stănilescu şi devotatul lui au aflat cine sunt. Nu vreau să mai afle şi el.

— Ei bine, dar ce, este aceasta o crimă?

— Nu, dar poţi să-ţi închipui că dacă un bărbat nu e în stare să ţie o taină, cu atât mai puţin o poate păstra o femee şi încă una frumoasă.

— In cazul acesta d-ta mă socoteşti pe mine între femeile care nu sunt frumoase.

— A, d-ta eşti o excepţie, replică colonelul cu galanterie, apoi adăogă: Dar cred că e momentul să vedem şi de prietena noastră, adică a d-tale.

— A d-tale nu ?, — întrebă prinţesa.

— Ei şi a mea, dacă vrei, dar mai este şi protejata mea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de oarece am de gând să o scap din mâinile acestui barbă albastră.

— Intr'adevăr, e un fel de barbă albastră domnul Ilie Stănilescu, însă constat cu o oarecare nedumerire că deşi îi dai „titlul" acesta, el n'are încă dreptul să-l poarte, de oarece e numai la prima femee, pe când, urmă prinţesa, eu cunosc o altă persoană care ar putea să poarte mai cu drept porecla de barbă albastră.

— O, nu mă lua de sus, nu mă lua de sus, dragă prinţesă, adică, dragă d-nă Obrenovici, reluă Cuza, de oarece văd cu mare părere de rău că d-ta ai alunecat pe o pantă cu totul greşită.

— Şi care e acea pantă ?

— Te rog dacă ţii câtuş de puţin la mine, reluă cu insistenţă Domnitorul, să nu mai vorbim de aceasta, ci să ne dăm toată osteneala să trezim pe tânăra noastră protejată.

— A „noastră", e foarte bine zis, dacă vorbiţi, mai ales, pe tonul oficial.

— Nu astfel, replică Domnitorul, o numesc a „noastră" fiindcă e şi a d-tale, căci sper că d-ta te interesezi cu aceiaş drăgălaşe bunăvoinţă de ea după cum te interesezi de unul din supuşii mei.

— Ştii care e acela, mă rog ?, — întrebă prinţesa pe un înţepat.

— A, nu-l cunosc încă, dar îmi închipui că dacă vreunul ar fi rănit, d-ta ai face pe Samariteanca cu aceiaş dragoste...

— Da, ştiu : „şi tragerea de inimă" cu care o fac pentru oricare muritor, de îndată ce e vorba de a-l servi fiindcă este al d-tale.

—Ne-am înţeles ; iat-o că deschide ochii.

Viorica Miridon îşi revenise cu încetul din leşinul în care o adâncise purtarea brutală a boerului Ilie Stănilescu şi groaza morţei în faţa căreia o adusese vederea pumnalului. Ea deschise ochii mari şi întrebă :

—Unde mă aflu ? Am scăpat din mâinile acelui călău ?

— Da dudue, răspunse Domnitorul, eşti scăpată ; suntem adică scăpaţi cu toţii, de oarece d-luî este legat frumos

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi dus la beciu. Peste scurt timp, după ce vom lua masa şi ne vom odihni, ne vom duce în altă parte unde d-ta ai să fii în toată siguranţa.

— Dar nu mai am pe nimeni.

— Iţi găsesc eu pe cineva care să te ocrotească. Mama lui Stănilescu e aci?

— Nu. Este plecată cu bătrânul la nişte vecini. Şi eu sunt fără nimeni şi fără adăpost.

— Nu, lasă, nu te teme de aceasta. Cunosc povestea d-tale, ştiu sigur că averea d-tale s'a prăpădit din pricină că amicul acesta reuşise să-ţi înstrăineze nu numai pe toţi ceilalţi, dar chiar şi moşia d-tale. In sfârşit, asta e un lucru de văzut, mai la urmă, dacă vom avea vreme să ne ocupăm de dânsa ; deocamdată domana Obrenovici o să te aibă în paza ei, o să fii foarte bine alături de dânsa.

— Dar, spuneaţi că o să-mi daţi pe cineva care să mă ocrotească...

— Negreşit, o să meargă şi domnul Haralamb, doamna Obrenovici cu devotaţii dumneaei şi poate chiar şi eu, dacă nu voi fi nevoit de împrejurări să te părăsesc.

Tânara fată se ridică dela locul ei, se uită cu teamă în juru-i apoi, ca şi când i-ar fi fost ruşine de cele ce vroia să spună, zise :

— Dar dacă nu i-aţi făcut vreun rău acestui domn, acestui om hain, v'aşi ruga din toată inima să-l cruţaţi.

— Oh, inimă femeiască, zise surâzând Domnitorul. Un altul, un bărbat s'ar fi răsbunat fără nicio cruţare.

— Da, dar eu sunt o fată, am fost de mult sortită lui şi mă gândesc cu îngrijorare la soarta ce l'ar aştepta dacă poate n'aş interveni pentru el.

— Fii sigură, dudue dragă, o linişti Domnul, că dacă d-ta ţii ca el să scape, va scăpa, deşi nu merită soartă bună, adică scăparea pe care i-o acorzi d-ta. Nu o merită din pricină că nici el n'ar fi vrut să-ţi acorde d-tale libertatea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

II

UN PLAN INDRĂSNEȚ

Doamna Obrenovici, tânăra și frumoasa prințesă, își chemase pe devotatul ei Anton Gogusly și pe când acesta stătea în fața ei cu un aer de nespus devotament, ea medita.

Peste figura ei drăgălașe, fină și spirituală, treceau de astădată par'că nouri întunecați.

Tânărul văzând că prințesa a uitat de prezența lui, își potrivi glasul și zise cu umilință :

— Nobilă stăpână, ați binevoit să mă chemați.

— Ah ! da, tu ești Gogusly ; te și uitasem ! Deși un tânăr atât de devotat ca tine merită să fie mai mult luat în seamă...

— Mă onorați prea mult, stăpână, chiar și cu aceste dovezi de încredere pe care li le dați.

— Ai fi tu gata să faci o lovitură groaznică?

— Pentru d-v. fac orice.

— Chiar dacă ți-ai pune viața în joc ?

— Da, răspunse tânărul fără a șovăi.

Prințesa se uită la el, de sus până jos, și poate pentru prima dată observă că devotatul ei era într'adevăr un tânăr bine făcut, brun, cu mustață mică, ochii negri, nasul drept și figura mai frumoasă decât a multora din tinerii pe cari îi văzuse.

Ea surâse cu condescendență și îl întrebă:

— Nu ai nici o aspirație pe lumea asta ?

— Îmi dați voe, stăpână, să întreb : pentru ce mă întrebați astfel ?

— Te întreb fiindcă văd că-ți joci viața ușor și ești gata să ți-a joci oricând.

— Vă înșelați, niciodată nu mi-am păzit viața mai bine decât dela o vreme încoace.

— Dar în cazul acesta e neexact ceeace mi-ai spus, afirmându-mi că ești gata să-ți riști viața pentru un ordin, o dorință a mea.

— Stăpână, aș fi gata oricând să-mi apăr viața și să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu o risc pentru mine sau pentru altă persoană, însă pentru d-v. nu o risc, mi-o dau cu plăcere.

— Așa îmi placi.

— Mă onorați prea mult.

— Ești în stare să faci o lovitură, răpind pe un bărbat sau o femeie ?

— Cu cea mai mare ușurință.

— Cunoști, întrebă princesa după o gândire scurtă, cunoști pe cineva prin apropierea acestei localități ? Spuneai adineauri că ai neamuri pe aci prin Suceava.

— Da, am la vreo jumătate de poștă de aci niște rude și ași putea să ridic 20 sau 30 de oameni cari să meargă și la moarte pentru mine.

— Nu e nevoe de atâta, replică prințesa după o nouă gândire ; e destul ca în timpul cât vom trece noi prin pădure, să pândești momentul favorabil în care persoana pe care ți-oi desemna-o eu, va pleca în spre Iași însoțită de o altă persoană, să îi prinzi și să duci pe acea ființă la una din moșiile mele de pe lângă București.

— Am înțeles, acolo unde a-ți avut întâlnire cu domnul colonel.

— Ești cam indiscret, amice Gogusly, când vorbești astfel.

— Mă ertați, doamnă, replică Gogusly cu o privire semeață, eu nu am fost niciodată un om care să ocolească adevărul. Cunosc și am tot respectul pentru relațiile pe care voința dv. vi le-a impus, și aș fi vroit să vedeți în mine nu numai un om care cunoaște și pătrunde lucrurile.

— Ce ai fi vroit să mai văd ?

— Un devotat care merge chiar înaintea dorințelor dv.

— Bine, suntem înțeleși. Dar o să trebuiască să-ți iei măsurile tale de pază.

— Avem să ne temem de cineva?

— Da, de locotenentul Mălinescu și de Haralamb.

— Dacă îmi dați voe să exprim părerea mea, ghicesc de cine e vorba.

— Sunt curioasă să văd pătrunderea ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dacă e vorba de o persoană la care ţin aceşti doi, — urmă el coborându-şi vocea, — înseamnă că trebue să răpesc pe frumoasa dudue Viorica Miridon.

Prinţesa se uită scrutător în ochii devotatului ei, şi dădu din cap surâzând uşor, apoi îi întinse mâna ca să i-o sărute, şi în loc să răspundă întrebă la rândul său :

— Nu cumva te-a cucerit şi pe tine frumuseţea aceasta ?

— Vroiţi adevărul, stăpână ?, — întrebă tânărul privind cu o îndrăzneală aproape sfruntată în ochii prinţesei.

— Da, desigur.

— N'aş putea niciodată să iubesc pe altă fiinţă decât pe aceea căreia i-am închinat viaţa, fără speranţă.

— Cum văd, n'ai renunţat încă ?

— Vă ador, prinţesă !

— Dar, amice Gogusly, adoraţia asta ce rost are, când ştii sentimentele mele?

— Devotamentul nu face orb pe un tânăr ca mine.

Prinţesa se ridică de pe scaun, şi oarecum mişcată de cuvintele îndrăzneţe pe care le auzise, se plimbă de câteva ori prin odaie, apoi replică, aproape îndulcoşată:

— Desigur şi tu ai inimă şi eu am inimă, însă dacă tu nu judeci decât în interesul şi numai în vederea pasiunei pe care ţi-a inspirat-o fiinţa mea, eu sunt cu totul din altă stofă. Eu iubesc în vederea unui scop înalt, eu am alte ţinte.

— Cum, d-voastră nu iubiţi pe colonelul Cuza ?

— Copil ce eşti ! Ai putea să te îndoeşti de acest lucru ? Dar am vorbit prea mult pentru un om fără experienţă ca tine.

— Mă ertaţi, dar dacă n'am experienţa necesară, am curajul, încăpăţânarea şi voinţa pe care o dă devotamentul către o femeie şi frumoasă şi nobilă cum sunteţi dv. Fi-ţi sigură că aş fi în stare oricând nu numai să pricep dar să vă şi fiu de folos în orice aţi întreprinde dv.

— E frumos ceeace spui tu, amice Gogusly, dar nu uita că între noi este o barieră enormă.

— Ştiu, naşterea, rangul, şi de aceia să mă ertaţi că am îndrăznit să vorbesc astfel.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ești un copil, toate astea nu sunt bariere, dar pe când tu nu vezi în mine, decât o femeie, nu corp frumos, un obraz mai plăcut și poate și o inteligență oarecare, eu am o menire mai înaltă și mi-am pus o țintă care scapă inteligenței tale. De aceea să rămânem fiecare la locul nostru.

— Stăpână, voi fi după cum poruncițI.

— Nui uita, însă, ceeace ți-am spus, că deosebire nu există pentru mine, mai ales când e vorba de a recompensa un devotament orb.

Tânărul îngălbeni și începu să tremure, crezând că nu a înțeles bine cuvintele prințesei, atât de ciudat i se păru faptul că aude el, din gura stăpânei sale, o astfel de făgăduială. El replică încet, cu glasul sugrumat de emoție :

— Nici nu m'aș fi gândit vreodată să vă insult închipuindu-mi ca posibilă o astfel de recompensă. Am fost un servitor devotat, fără alt gând decât acela de a mă sacrifica pentru dv.

Apoi, ridicându-se, el zise cu glas tare :

— Și a-mi da viața pentru d-voastră, nobila mea stăpână, nu ar însemna pentru mine un sacrificiu, ci o datorie, un lucru atât dela sine înțeles ; de aceia niciodată nu m'am gândit că ar fi cu putință să mă gândesc la o recompensă.

Prințesa tăcu câteva secunde, în timpul cărora ea privi drept în ochii lui Gogusly.

Acesta plecă pleoapele ca să nu i se vadă scânteierea ochilor lui.

Tânăra femeie se apropie de el, îl apucă de bărbie, cu gestul liniștit al unui părinte care ar ridica obrazul unui copil ca să-i poată scruta mai bine sufletul, privindu-l în ochi, și îi zise :

—Ridică ochii ; privește-mă în față !

La atingerea acestei mâini micuțe, tânărul începu să tremure și să respire greu. El făcu de două ori sforțarea necesară pentru a-și privi stăpâna în ochi, însă nu izbuti să-și domolească focul privirilor și de aceea căutăturile lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

alunecară furiș în lături cași când ar fi voit să evite ochii prințesei.

— Pe cât ești de îndrăznet și curagios în fața primejdiei, pe atât de fricos pari a fi în fața privirilor mele.

— Stăpână, gemu tânărul, vroiți să râdeți de mine, desigur.

— Nu, câtuș de puțin! Ceeace am vorbit până acuma, rămâne vorbit! Vreau numai să-ți arăt că, devotamentul tău, nu va fi nerăsplătit și că, la vremea ei, răsplata cuvenită și... dorită, se va da aceluia care o va merita.

— Stăpână, nu o răpire, sute de răpiri, omoruri sau crime aș săvârși; dar nu cu gândul că mă veți răsplăti așa, după cum dați a înțelege, ci numai ca să pot mări încrederea dv. în devotamentul meu.

— Ne-am înțeles, poftim dă mâna cu mine.

Tânărul apucă mâna prințesei și voi să o ducă la buze, însă ea îi spuse:

— Nu, nu așa, strânge-o, ca să fim ca doi camarazi.

— Eu camarad cu Măria Voastră!, — exclamă Gogusly aproape fără voie, dar aș fi un ticălos dacă mi-aș permite măcar să mă gândesc la lucrul acesta.

— Nu uita, amice Gogusly, că, după cum părinții mei aveau putința de a desrobi și a ridica la rangul de oameni liberi, și chiar de nobili, pe supușii lor, tot astfel și eu am putința de a te înălța în grad, sau în stima mea, sau în inima mea.

— Să mă ertați, dar mie nu-mi trebue niciun grad; mi-e destul, mi-e prea mult pentru puținul lucru ce am făcut pentru dv. dacă îmi veți acorda stima dv. și nimic mai mult.

Prințesa îi întinse din nou mâna, pe care supusul ei o duse cu respect și veneratie la buze; apoi începu să-și expună planul:

— Iată de ce este vorba. La plecarea noastră de aci, desigur că o să fie luată cu noi frumoasa Viorica Miridon.

— Am înțeles; va să zică, am ghicit adineauri?

— Bine, aceasta dovedește că ești pe cât de devotat, pe atât de inteligent și pătrunzător.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vă sărut mânuţele cu respect.

— Eh!, la plecarea noastră de aci, o să dispari, fără ca să dai de bănuit.

— Şi mă voi duce în satul de care v'am vorbit.

— Intocmai ; apoi vei veni cu câţiva inşi, pe care îi vei fi ales, vei năvăli asupra „caravanei" noastre, însă trebue să faci tot posibilul ca tu să ai aerul că iei apărarea noastră.

— N'am decât să sosesc înainte sau mai târziu, iar oamenii mei să ne atace, în momentul când vom trece în spre Bucovina.

— Eşti dar în curent cu planul pe care îl urmăreşte colonelul ?

— Da, doamnă, chiar adineauri mi s'a comunicat de domnul Haralamb proiectul pe care îl are conducătorul nostru.

— Vei face tot posibilul să răpeşti pe Viorica Miridon dintre noi.

— Da ! Şi... s'o ucid ?

— Nu, căci îmi răstorni toate planurile ; mi se pare că ţi-am mai spus odată, trebue să o duci la conacul moşiei mele, de lângă Bucureşti.

— Da, aşa este, să mă ertaţi, emoţia m'a făcut să uit o parte din convorbirea noastră.

— Să observi bine, ca să nu treacă prea mult timp, căci la graniţă vom fi însoţiţi şi de Librecht, şi de un alt devotat al Domnitorului care vine cu o ceată de bucovineni meniţi a ne călăuzi.

— Dar era vorba să plece la Constantinopol.

— Până atunci mai e timp, poţi să răpeşti pe Viorica.

— Şi odată ce-am dus-o la conac, ce trebue să fac ?

— O dai în paza omului meu de încredere, şi voi lua eu măsurile ce voi crede de cuviinţă pentru a putea veghea la siguranţa ei...

— Cum ? Dv. nu voiţi s'o înlăturaţi din drumul dv. ?

— Eşti naiv, Gogusly; oricare alta decât mine ar pune la cale acest lucru, însă dacă fac eu aceasta, nu o fac din gelozie, eu sunt mai presus de astfel de sentimente. Eu o fac

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dintr'o socoteală foarte simplă, pe care însă de data asta nu ți-o pot destăinui.

— Și când trebue să fac lovitura aceasta?

— Ți-am mai spus-o. Cât mai repede posibil, — zise prințesa după o gândire, — căci ne așteaptă o primejdie mare.

— Ce primejdie, dacă îmi dați voe să întreb?

— Boerul la care ne aflăm, o să isbutească, în interval de o zi, să scape de unde îl vor închide, împreună cu oamenii lui, și el va porni pe urmele noastre, nu numai ca să se răsbune, dar să și omoare pe Viorica Miridon.

— Credeți că va putea să facă acest lucru?

— Cu oamenii de cari dispune, cu devotamentele pe care le are la îndemână, niciunul din noi nu am putea scăpa.

— Dar în cazul acesta viața dv. e în primejdie!

— Nu te teme: de îndată ce vei fi făcut lovitura cu Viorica Miridon, am să atrag atenția Domnitorului asupra primejdiei care ne amenință și el își va lua astfel măsurile încât să întâmpine pe agresorul nostru după cum merită, sau să-i eșim din drum.

— Dar în cazul acesta eu trebue să rămân lângă dv.

— Nu! Nu o să rămâi; o să te prefaci că alergi în urmărirea acelora care au răpit pe Viorica, și Cuza se va încrede în tine, căci vei avea toate aparențele că te-ai dus să-l urmărești — și dispari cu ea... O agresiune a lui Stănilescu ar fi primită de niște oameni pregătiți și poate vom avea până atunci și ajutorul celor aduși de Librecht, așa încât primejdia nu e de loc mare.

— Dar dacă viața dv. e în pericol?, întrebă din nou tânărul ofițer.

— Nu te îngriji de lucrul acesta; încă odată o repet, o să luăm astfel de căi și de măsuri, încât să fim la adăpost de orice surpriză.

— Să plec de pe acum?

— Da, du-te și să-mi trimeți pe Timur, căci vreau să vorbesc cu el.

— Indată, stăpână!

— In acelaș timp trebue să pregătești și pe Aligrada, ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în timpul când va fi atacul tău asupra trupei noastre, să nu opună o rezistență prea mare, dar nici să aibă aerul că suntem înțeleși, căci ar putea să dea de bănuit.

Gogusly se înclină adânc, sărută mâna ce îi întinse stăpâna sa, se duse dea'n daratele până la ușe, se mai înclină încă odată și dispăru cu toată iuteala pe care i-o permitea prudența ce îi recomandase prințesa Obrenovici.

Tătarul Timur, trimis de către tânărul polonez, sosi imediat și se aruncă încă dela ușe în genunchi în fața stăpânei sale.

Prințesa îi făcu semn să se ridice zicând, cu o ușoară mustrare:

— Nu ți-am spus, Timur, să nu mai faci temenele d'astea în fața mea?

— Slăvită stăpână, iartă-mă, dar la noi așa e obiceiul. Și în fața părinților d-tale ,tot neamul meu s'a târît în genunchi.

— Bine, bine, asta o știu. Dar ți-am spus să fii cu mine după cum te-am învățat; ți-am poruncit să nu te mai arunci la picioarele mele.

— Să trăiți! Am înțeles, murmură cu supunere tătarul, ridicându-se. Alah să-ți dea toate fericirile, stăpână!

— Lasă ceeace poate să-mi dea Alah; deocamdată ai înțeles ce ți-a spus Gogusly?

— Da, mărită stăpână ,să pregătesc pe Aligrada.

— Să prepari și pe Aligrada; să fiți gata; dar dacă veți greși în purtarea pe care v'o impun eu, să știți; eu nu pun să vă spânzure, nici să vă tae capetele, dar nu mă mai uit la voi toată viața voastră.

Tătarul, a cărui iubire pentru stăpâna lui mergea până la nebunie, duse mâna la inimă; toată fața lui se contractă într'o expresie de supunere nețărmurită, și el murmură cu o umilință plină de adorație pentru stăpâna lui:

— Hotărăște când trebue să-mi dau viața pentru Măria ta!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

III

CREDINCIOSUL TIMUR

Înainte de a porni la drum, Domnitorul chemă pe Haralamb și îl întrebă:

— Ai orânduit totul ca să putem scăpa neurmăriți de Stănilescu?

— Da, domnule colonel, am luat toate măsurile și am însărcinat pe Gogusly, devotatul prințesei, să se ocupe mai deaproape, cu toate acestea. E un tânăr plin de foc, curaj și hotărîre.

— Nu prea am încredere în acest tânăr, deși este din personalul de casă al prințesei; mi se pare că e un om destul de bogat.

— Da, e chiar foarte bogat, replică Haralamb; am auzit că are moșii în țara lui.

— Și un om care vine să servească, atunci când are moșii, și stă atât de bine, nu prea îmi inspiră încredere.

— Măria Ta, zise Haralamb, eu însumi sunt un om cu oarecare stare și cu toate astea m'am legat trup și suflet de soarta Domnitorului.

Dar bine, tu ești altceva, amice Haralamb, tu nu servești un om ci un principiu; te știu: atât cât am să merg drept și o să crezi că servesc națiunea, ai să fii de partea mea.

— Negreșit, asta nici nu mai încape îndoială.

— Dar îndată ce vei vedea că am să mă abat dela ceea ce numești tu datoria mea de Domn, ai să fii împotriva mea.

— Măria Ta! Te îndoești de lealitatea mea?

— Cum să mă îndoesc! — exclamă Domnitorul, dimpotrivă sunt foarte sigur că ești un prieten leal, un servitor credincios; ca militar ești foarte bine, dar...

— Numai această simplă bănuială, ar trebui să mă silească să părăsesc serviciul Măriei Tale, însă nu o fac.

— Aci, vezi că ești de aceiași părere cu mine? Nu mă părăsești din pricină că ești convins că eu servesc o cauză dreaptă și că am să merge înainte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, asta-i convingerea mea, și în ziua în care n'o să mai mergi drept, Măria Ta...

— Ei lasă, Haralamb, să nu mai vorbim de asta.

— Dar țineam să mă justific, Măra Ta.

— Nu e nevoe! Și nu aș bănui măcar vreodată! Nu are să-mi treacă prin creieri să vei merge împotriva acestei țări.

— Așa fiind, eu nu aș putea părăsi niciodată pe Măria Ta!

— A! Cât despre asta nici nu încape vorbă! Dar spuneam, tu ești bogat și cu toate astea servești pentru un principiu, pe când Gogusly e cu totul altceva.

— In tot cazul, devotamentul lui către prințesă ne servește și nouă.

— De asta nu mă îndoesc, reluă Domnitorul, de aceia aprob măsura luată de tine. N'aș vroi să ne apuce ziua încă aci.

— Dar sigur, „domnule colonel", că n'o să ne mai vadă el.

— Bine, atunci să pornim.

Prințesa și oamenii erau gata. Pe când grupul se pregătea de plecare, Gogusly și Timur, însoțit de Ali-Grada, se întorceau din pimnițele locuinței acesteia, care avea aerul unei fortărețe.

Gogusly se adresă lui Timur:

— Ei ce ai făcut?

— L'am pus, răspunse tătarul, în cea mai întunecată celulă. L'am zăvorit cu toate zăvoarele posibile, am pus înaintea lui...

— Ce ai pus? Mâncare? întrebă Gogusly.

— Nu, am pus înaintea ușei lui niște drugi și toate lăzile mari pe care le-am găsit așa încât n'o să mai fie descoperit mult timp.

— Da? Așa e bine! Numai de nu s'ar auzi glasul lui. Și cu celălalt ce ai făcut?

— Stăpâne, să nu mă certi, mi-ai spus că pot să-l omor.

— Ce? L'ai omorît pe Gheorghe Ștefu?

— Nu, nu l'am omorît, dar dacă n'o muri, nu e vina mea, poate să fie vina lui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce-ai făcut, nenorocitule, l'ai lăsat viu?

— L'am adormit cu o lovitură de pumn în cap, şi i-am pus un lanţ de gât ; l'am atârnat de un cui, după ce l'am aşezat la marginea unei scânduri care-i serveşte drept pat. Când o cădea din pat se spânzură singur.

— Aşa? Dar mai bine era dacă-l spânzurai de-a dreptul, decât să recurgi la mijlocul ăsta prostesc.

— Stăpâne, zise Timur ,n'am avut curajul să mă încarc cu o crimă nefolositoare, m'am gândit să-l las să se omoare singur.

Proastă socoteală.

— Dacă Allah a hotărît ca el să moară, moare fără ca eu să mă amestec în momentul când o cădea. Dacă o avea zile, o să aibă zile să mai trăiască.

— Mai bine îi numărai tu zilele, prostule !

— Ce-o să mai trăiască moşul ăla? Încă 10—12 ani.

— Dar bine, nenorocitule, 10—12 ceasuri dacă mai trăeşte e destul ca să ne răpună pe noi.

— Ce vorbeşti d-ta, stăpâne? — întrebă uluit tătarul, să mă duc îndărăt să-l omor dacă-i aşa!

— Nu! E prea târziu acuma, lasă-l şi să plecăm. Ia pe Ali-Grada cu tine să rămâneţi în urma grupului, şi dacă te-o întreba cineva despre mine, spune că am rămas ca să iau măsuri de pază, ca să pun să lege pe toţi ceilalţi, pe cari ştii bine că i-am legat şi că voi veni după ce voi încuia porţile.

— Dar dacă cumva or vedea că d-ta întârzii prea mult?

— Să spui că poate am fost omorît de oamenii lui Stănilescu.

— Am înţeles! Trăiţi!

— Bine, acum plecaţi.

Cei doi devotaţi ai prinţesei, tătarul Timur şi sârbul Ali-Grada, porniră în goana cailor pe urma cortegiului în fruntea căruia călăreau în costumul ei bărbătesc prinţesa Obrenovici şi Domnitorul.

In urma lor, la câţiva paş, venea călare, însoţită de ofiţerul Mălinescu, frumoasa Viorica Miridon, îmbrăcată şi ea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bărbăteşte, pentru a nu stârni curiozitatea călătorilor care puteau să-i întâlnească. Prinţesa îşi făcuse cu un cărbune nişte mustăţi mici, subţiri, peste buze şi astfel ea semăna cu un tânăr căruia i-ar mijî uşor mustăţile.

Călătoria se făcu în linişte timp de câteva ore. Dar pe când treceau prin partea cea mai deasă a pădurii, tătarul Timur băgă de seamă că o ramură îl izbeşte peste obraz, el se aplecă pentru a se feri în lături, dar craca îl lovi de trei ori peste ceafă. Uitându-se în sus, cu mirare, spre copacul pe lângă care trecuse, zări pe Gogusly.

Polonezul îi făcu semn să rămână mai în urmă. Timur se opri şi descălică de pe cal ca pentru a-i cercetа o potcoavă şi se dădu lângă copacul cel gros.

— Timur, zise în şoaptă polonezul, eşti gata să-ţi dai viaţa pentru prinţesa noastră?

— Da, cum nu, în orice moment! Trebue să mor acuma?

— Încă nu, Timur, dar peste vreo câteva minute trebue să mori.

— Cum să fac?, întrebă tătarul cu o linişte ca şi când viaţa lui n'ar fi meritat măcar cinstea unei emoţii.

— Ascultă. Aveţi să fiţi atacaţi, o să fie vreo câţiva oameni în frunte, iar eu după săvârşirea atacului o să năvălesc dintr'o altă parte ca şi când aşi veni să aduc vestea despre năvalla acestora.

— Am înţeles!

— In timpul cât o să dureze încăerarea o să tragă altul, sau chiar eu asupra ta, aşa fel în cât să fie cel puţin rănit dacă nu omorît.

— Înţeleg, ca să creadă că atacul a venit din partea unor duşmani ai noştri...

— Tocmai, tocmai aşa!

— Înţeleg foarte bine, şi ca atare eu trebue să mor.

— Dacă scapi, zise Gogusly, cu atât mai bine, o să ai o rană mai adâncă, dar în tot cazul trebue să capeţi o lovitură straşnică de sabie sau de pistol în corpul tău.

— Foarte bine, stăpâne.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Pricepi? Trebue să se întâmple astfel, fiindcă tu eşti considerat ca cel mai devotat om al princesei.

— Aha, da, am înţeles: ar reeşi de aci că dacă pe mine, cel mai devotat, m'au atacat, prinţesa nu e amestecată.

— Da, aşa e !

— Trăiţi, am înţeles! Sunt gata! Mă puteţi omorî ori când!

— Ia-o înainte!

Tătarul încălecă din nou, dădu o goană până în apropierea cavalcadei, şi încercă din nou să se apropie cât mai mult de locul pe care îl ocupa Viorica Miridon.

Din desişul pădurei năvăli pe neaşteptate asupra acestui grup de călăreţi un alt grup, ţipând, urlând, scoţând răgete sălbatice, cari păreau urletele unor fiare deslănţuite.

Pe când călătorii uluiţi vroiră să se grupeze în jurul femeilor pentru a le pune la adăpost de orice atac, un călăreţ mai mare şi mai îndrăzneţ, se repezi la Viorica Miridon care se afla alături de Timur, şi trânti o lovitură groaznică de sabie în capul tătarului. Sabia trecu prin căciulă, reteză pieziş pielea capului, zbură urechia stângă şi se adânci în umărul tătarului ca într'un buştean.

Timur scoase un urlet groaznic şi căzu la pământ, pe când năvălitorul smucind pe Viorica de pe cal, o aruncă leşinată de spaimă pe şeaua lui şi dispăru cu ea în pădure.

— Măline! strigă Domnitorul, cum ai putut lăsa să o răpească?

Ofiţerul căruia se adresa Domnitorul, astfel, nici n'apucă bine să audă cuvintele pe care i le adresase suveranul lui şi părăsind adversarul cu care se lupta îşi întoarse calul şi se năpusti pe urma răpitorului, lăsând pe prinţesă înconjurată de câţiva inşi care păreau a vroi să o ucidă.

In timp însă ce Mălin se năpustea pe urma răpitorului, ceilalţi năvălitori îşi întoarseră caii şi dispărură în desişul pădurei ca şi când ar fi fost nişte umbre.

Dinspre drumul pe care îl străbătuse cavalcada se auzi un tropot de cal aruncat în goana cea mai turbată în direc-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ția ceasta și se văzu sosind cu părul vâlvoi în vânt tânărul Gogusly. El urlă ca un disperat.

— Ce-i dela Curte au scăpat, se înarmează ! Soseșc după noi!

Însă prințesa îi strigă:

— Ajută Gogusly, aleargă, ne-au răpit pe Viorica.

Tânărul abia avu timpul să înțeleagă acest strigăt și se năpusti în direcția pe care o luase Mălin. Calul polonului era cu mult mai bun decât al tuturor, fiind ales din grajdul boerului Stănilescu. In goana pe care o dădu pe urma răpitorului, tânărul Gogusly, urmă cărarea luată de ofițerul Mălin. El îl ajunse tocmai când acesta era gata, la rândul său, să atingă pe răpitorul Viorichii și să-l răpună.

Cum însă polonul ținea cu orice preț ca răpirea aceasta să se săvârșească pe deplin, el se năpusti cu furie asupra lui Mălinescu, îl înhăță pe la spate și îl răsuci așa fel de pe cal, încât să nu-i vază obrazul. După ce îl zgudui de câteva ori. îi trânti jos și se aruncă asupra lui, cu sabia ridicată, gata să-l omoare. Mălinescu, îl privi în ochi și strigă:

— Ce?! Ai înebunit, ori ne-ai trădat Gogusly?! Nu mă recunoști?

Gogusly stătu un moment la îndoială dacă trebue să îl cruțe sau să îl omoare ca să scape de un martor primejdios.

Însă cu repeziciunea de gândire pe care o are omul angajat într'o acțiune desnădăjduită Gogusly se decise; el dădu drumul sabiei din mână, holbă ochii, apoi își vârî mâinile în părul vâlvoi, se uită în jurul său în toate direcțiile, ca și când ar fi înebunit și întrebă cu aerul uluit:

— Cum? D-ta ești răpitorul acestei dudui? A Vioricăi, tocmai d-ta domnule Mălinescu?!

— Ce ai înebunit deabinelea ? strigă Mălinescu, nu vezi că eu eram în urmărirea tâlharului acela, și că m'ai oprit din urmărire tocmai când era să-l prind.

— Pe Dumnezeul meu, exclamă Gogulsy în culmea desnădejdei; eu te-am oprit! Sunt un criminal!, omoară-mă, poftim, și punând în mâna lui Mălinescu un pistol pe care-l smuci dela șeaua calului său, el strigă rugător:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Impușcă-mă! Să mor acuma! — fiindcă am făcut o nebunie care înseamnă că sunt bun de omorît! Are să mă omoare prințesa!

— Dar nu... vai de mine, cum să te omor eu? E o neînțelegere! Dar mă mir cum d-ta m'ai luat drept altul.

— Te vedeam dela spate! Și credeam că îl însoțești!

Tânărul polon prelungea aceste explicații tocmai ca să înlesnească fuga răpitorului. El reuși astfel să-i dea destul timp să poată dispărea la o cotitură a potecei din pădure.

— Pe Dumnezeu, ajută-mă să sar pe cal ca să o scap.

— Numai decât, zise Gogusly, și având aerul că vrea să-l ajute îl urcă pe cal. Dar în aceiași secundă în care îi da ajutor să sară pe șea, devotatul prințesei scosese un pumnal dela brâu și tăiase chinga ce ținea șeaua pe cal.

Ofițerul se urcase în șea: el dădu pinteni și calul o rupse la fugă înainte. Însă abia făcuse primii câțiva pași, și șeaua alunecă de pe cal iar Mălinescu se prăbuși la pământ lovindu-se cu capul de un copac aflat în drum.

— Poftim, altă nenorocire! zise Gogusly apropiindu-se gata să-l ajute; însă tânărul ofițer leșinase.

Polonezul se uită în jurul său ca și când ar fi așteptat respira ca ușurat de o povară.

— Nu departe de locul în care căzuse Mălinescu se iviră capetele a doi țărani. Tânărul polonez le făcu semn să se apropie și îi întrebă:

— Sunteți dintr'ai lui Andrei Stanciu?

— Nici o vorbă, repede! Scoate cuțitul, sau adu-l încoace, căci ești un fricos!

Și cu o singură smucitură Gogusly își făcu, prin haină, o rană lungă, adâncă, până aproape de coaste; apoi întinse cuțitul aceluia care îl smulsese și zise:

— Să mă legați pe mine întâi, și apoi pe tânărul acesta și mie să-mi crestați repede cu un cuțit pielea pe piept.

— Da! Suntem la porunca ta. Ce să facem?

— Dar... stăpâne...

un ajutor: el cercetă desișul pădurii cu o atenție încordată și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Repede, legați-mă și dispăreți cât mai repede ! Veți da biletul ăsta lui Stanciu.

Oamenii legară pe tânărul polonez și dispărură ca niște umbre.

După câteva minute de nesimțire Mălinescu se trezi și văzând că este legat începu să geamă.

— Gogusly! Gogusly! N'auzi? Dar acesta se prefăcea la rândul său leșinat. El tăcu și văzu printre pleoapele întredeschise că Mălinescu se rostogolise până în apropierea lui.

Ofițerul se apropie cu totul de polonez, se întoarse cu capul astfel încât să-i ajungă cu dinții nodurile care îi legau mâinie, și începu să le dezlege, făcând sforțări mari ca să poată reuși.

Gogusly simțea dinții și buzele tânărului acesta pe brațele lui și îi venea să chiuie de bucurie că stratagema lui reușise.

După câteva momente de încordare Mălinescu reuși să-i deslege mâinile și acuma era gata să se apropie și de picioarele legate ale polonezului, dar acesta se făcu că se trezește și întrebă :

— Unde sunt? Ce e?

Apoi, cu o groază bine jucată duse mâna în spre pieptul lui, din care sângele părea a gâlgâi și zise :

— Vai, sunt mort !

— Nu te teme, ai să scapi cu viață, dragul meu amic, replică Mălin, numai desleagă-mă și pe mine.

Gogusly nici nu-și dădu osteneala să mai simuleze o slăbiciune, căci într'adevăr pierderea de sânge pe care o suferise, din pricina ranei era atât de mare în cât acuma se simția slăbit. El făcu o sforțare, se apropie de camaradul său de suferință, îl deslegă cu mâinile de legături și gemu :

— Ce s'a petrecut ?

— Nu știu ; n'ai simțit nimica d-ta?

— Ca prin vis mi-aduc aminte că au năvălit vre-o 7 inși asupra mea, dintr'o dată și m'au lovit în cap, dar nu înțeleg de ce m'au legat, și de ce după aceia m'au rănit?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Se vede că s'au temut să nu-ți urmărești și te-au legat zise Mălinescu, apoi, ca să fie mai sigur, te-au înjunghiat. Se temeau mai mult de d-ta decât de mine.

— Dar și pe d-ta te-au legat, zise Gogusly la rândul său.

— Da, însă eu le eram mai puțin primejdios căci eram leșinat. De aceea, se vede, au avut această condescendență față de mine.

In acest interval sosiră vre-o câți-va călăreți din ceata lui Cuza, se apropiară și dădură alarma, ca să atragă și pe ceilalți până în apropierea lui Mălinescu.

Prințesa și Domnitorul sosiră deasemenea. Doamna Obrenovici, cum văzu că devotatul ei este rănit, fu pe punctul de a leșina : ea îl întrebă cu o emoție abia stăpânită :

— Dar cum de ești rănit ?

— Am fost rănit de aceia cari au năvălit asupra noastră, fiindcă eram gata să prindem pe răpitorul frumoasei Viorica.

— Prințesa fu pe punctul de a nu mai înțelege nimica, dar în momentul când se înclina ca să panseze rana devotatului ei, acesta îi șopti :

— Fiți fără grije, stăpână, am aranjat totul astfel în cât chiar și cea mai mică bănuială împotriva d-voastră să fie înlăturată.

— Dar rana asta?, — șopti ea.

— E făcută de mâna mea și m'au legat oamenii mei.

— A ! Șopti prințesa ușurată ! M'ai scăpat de o mare grije.

Insă Domnitorul se apropiase de dânșii și păru a auzi cuvintele lor, căci întrebă:

— Ce este ? Ce spune tânărul acesta ?

Un moment groaza pluti peste cei doi tineri ; Gogusly crezu că a fost auzit, iar prințesa își închipui că manopera ei a fost descoperită. Dar nu-și pierdu cumpătul, ci zise cu o liniște foarte bine jucată :

— Tânărul se vaită că-l doare rana și îl pare rău că nu poate să vă urmeze mai departe pe drum.

— Foarte frumos din partea d-lui, însă acuma trebue să se odihnească până se va întrema bine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, asta e şi părerea mea, dar el pare că nu vrea.

— Cum, d-ta îndrăzneşti să te opui unei păreri a prinţesei?, — întrebă Domnitorul cu un aer care nu era nici surâzător, dar nici ameninţător.

— Mă ertaţi dacă devotamenul pentru stăpâna mea mă îndeamnă să o urmez pretutindeni.

— Mie nu-mi plac devotaţi cari nu se supun, zise Domnitorul întorcând spatele.

Gogusly făcu un gest ca şi când ar fi fost adânc jignit de cuvintele Domnitorului, însă îndată se potoli şi urmă în şoaptă către prinţesa rămasă lângă el.

— Timur e mort?

— Nu, Timur e numai rănit, dar n'o să poată lucra nici mişca mâna mult timp.

— Era vorba să fie omorât Timur.

— Dar cum ai putut să pui la cale aceasta?, întrebă prinţesa.

— Foarte uşor, i-am spus că e pentru serviciul dv. şi trebuia să facă lucrul acesta.

— Dar dacă îl omora?

— Dacă îl omora era mort, dar cel puţin nu eraţi dv. bănuită.

— Bine, dar nu puteai să recurgi la un alt mijloc?

— Nu exista altul.; cel puţin eu nu găseam altul mai repede.

— D-ta recurgi numai la soluţii extreme, Gogusly!

— Dar vedeţi, s'au întors lucrurile în bine; şi rănirea mea care nu are nici o importanţă, cât şi rănirea lui o să ne îngăduie să lipsim din cavalcada aceasta.

— Ei şi ce o să faceţi?

— E atât de simplu dacă îmi daţi voie, o să mergem să însoţim pe prisoniera noastră până la moşia dv. unde aţi hotărât să o ducem.

— Da, într'adevăr, e o ideie foarte bună, dar ştii cine a răpit-o?

— Cum să nu ştiu? A fost chiar omul meu, Andrei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Stanciu pe care îl urmărea Mălinescu. Dacă nu l'aşi fi dat jos de pe cal pe Mălinescu la timp, l'ar fi prins.

— Cum? L'aĭ dat jos?

— Da.

In cuvinte şoptite Gogusly povesti cele petrecute.

— Dar nu cum-va rămâne vre-o urmă care să poată descoperi Domnitorului cele ce am pus la cale?, — întrebă prinţesa.

— Nu, căci până şi calul pe care călărea Mălin l'au luat oamenii mei, împreună cu şeaua aceia a cărei chingă o tăiasem

Pe când vorbea astfel cu tânărul, prinţesa îl desfăcu la piept pentru a-i pansa rana şi rupsese batista ei în câteva fâşii pe care le aplicase pe rană pentru a opri curgerea sângelui. In primele momente sub impresia groazei ce îi pricinuia gândul că se va descoperi stratagema ei de către Domnitor nici nu observase că mâinile ei strângeau pielea subţire, delicată de pe pieptul acestui tânăr, care se rănise din devotament pentru ea.

Dar după ce trecu primul moment de spaimă şi de emoţie, ea avu o tresărire nervoasă la atingerea aceasta. Tot odată tânăra prinţesă observă că şi Gogusly este emoţionat judecând după tremurul ce-i înfiora toată fiinţa.

Gogusly părea a fi apucat de friguri. Nici odată în visurile lui cele mai frumoase nu-şi închipuise că mâna stăpânei adorate avea să se plimbe pe pieptul lui, cu atâta delicateţă cum o făcea ea acum.

— El şopti abia auzibil :

— Prinţesă,... aş vrea să mor acuma !

Privirea lui exprima o adoraţie atât de înaltă, o frenezie de iubire atât de intensă, în cât prinţesa, după ce îşi încrucişă privirile cu ale lui Gogusly îşi plecă ochii în jos. Dar ea se reculese repede şi făcând o sforţare asupră-şi ca să se stăpânească zise :

— Fii cuminte, eşti un copil, ceea ce'ţi trece acuma prin minte este o simplă ameţire; aşi dori să te restabileşti.

— Nu, nu aşi dori lucrul acesta, şopti aproape violent

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Gogusly, căci nici odată n'am să mă mai bucur de această favoare pe care mi-o faceți acuma, stăpână.

— Ei, atunci o să mă silești să-mi pară rău de faptul că mă îngrijesc de d-ta, dacă vorbești astfel.

Tânărul plecă ochii, își mușcă buzele și tăcu.

— De altfel, urmă prințesa, lucrul acesta nu trebue să te transporte atât de mult. E un lucru obișnuit. Răniții trebuesc pansați și aș fi o criminală dacă d-taie, care ești un devotat al meu, nu ți-aș acorda aceiași îngrijire pe care am acordat-o tătarului Timur.

— Ertați-mă prințesă, văd bine că greșesc, dar eu nu sunt de cât un biet om, sunt tot din carne și din oase și vina cea mare poate nu e atât a mea.

— Adică eu să fiu vinovată cu ceva?

— Da, d-voastră fiindcă sunteți așa de bună și frumoasă!

Prințesa isprăvise pansamentul și acuma polonezul se ridicase de la locul unde se afla întins, și încercă cu pași șovăitori să se apropie de grupul ce staționa în pădure.

El ajunse lângă Timur; tătarul părea vesel ca și când rana pe care o avea în umăr nu l'ar sinchisi câtuși de puțin.

Se apropie de ofițer și îl întrebă:

— Cum, dumneata ești așa de slab? Eu sunt aproape întremat.

— Dar ce?, întrebă Gogusly; nu ai o rană mare. adâncă?

— Da, am! Sunt rănit atât de tare, încât sunt sigur că cu mâna asta nu o să mai lucrez mult timp, dar urmă el în șoaptă, o să-mi treacă repede căci m'a oblojit stăpâna noastră.

— Și?

— Sunt așa de fericit, așa de fericit în cât aș voi să mor acuma, căci așa o fericire nu mai apuc eu în viața mea!

— Sărmane, zise Gogusly, înduioșat de această explozie de recunoștință și adorație a tătarului. Sărmane! — poți să te iei de mână cu mine.

— D-voastră sunteți tânăr, nobil, la dv. se poate uita uneori stăpâna noastră cu o privire mai indulgentă, poate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

chiar recunoscătoare, pe cână vreme cu mine ce poate să facă, cu un biet vierme, de cât cel mult să-mi acorde graţia să mă împuşte odată sau să mă pună să-mi dau viaţa după cum aşi fi vrut să mi-o dau când mi-ai spus d-ta că este ordin să mor pentru dânsa.

Dar convorbirea lor fu întreruptă de sosirea unui grup de călăreţi, care venea din partea opusă a pădurei.

— Ne-au ocolit, strigă Mălinescu ! Sosesc din partea opusă !

— Vor să ne ia între două focuri, exclamă Haralamb.

Gogusly, tresări, se ridică şi strigă, sărind pe cal.

— Grupaţi-vă în jurul prinţesei, pentru numele lui Dumnezeu, apăraţi-o !

El vru să încalece, însă prea slăbit de multă pierdere de sânge căzu în iarbă, pe când călăreţii se apropiau din ce în ce mai repede.

— Suntem înconjuraţi !, strigă din nou Mălinescu.

— Luaţi poziţie pe două fronturi, comandă Haralamb.

— Inainte de viaţa noastră, să ne apărăm Domnitorul.

Alexandru Ioan scoase sabia, gata să înfrunte moartea surâzând.

IV

EXCURSIUNE OPRITĂ

Cu toată disperarea în care îl adâncise dispariţia frumoasei Viorica pe ofiţerul Mălinescu, acesta avu în deajuns luciditatea ca să poată recunoaşte de departe persoanele cele mai importante din grupul care se apropia în goană.

— Măria ta, zise el apropiindu-se respectuos de Domnitor, nu sunt duşmani ; aceştia îmi par a fi oameni cari ne caută.

—Ce vorbeşti, cine poate să fie ?

— Recunosc pe devotatul dv. Librecht.

— A, dacă-i Librecht, atunci sigur că nu sunt duşmani, zise prinţul, apoi făcând semn celorlalţi ca să-şi părăsească

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

poziția de apărare, se îndreptă în fruntea câtor-va inși în spre grupul care sosea.

Librecht era în fruntea lor. El înaintă până lângă Domn. îl salută cu cele mai mari dovezi de respect și dragoste și după ce acesta îi strânse mâna, întrebă:

— Dar ce veşti aduci, Librecht ?

— Rele : excursia pe care ai proiectat-o Măria-ta în Bucovina nu se mai poate realiza.

— De ce ? Din ce pricină ?, întrebă Cuza uimit ?

— Din pricină că mi-am sosit ştiri rele. Se pare că guvernul austriac a prins de veste.

— Atunci avem vre-un trădător între noi.

— Nu ştiu din ce cauză ; nu ştiu dacă e vre-un trădător, în tot cazul o să cercetăm. Deocamdată permiteți-mi să vă prezint pe domnul care mă însoțește.

— Dar cine e d-lui ?

— Este Răzvan, conducătorul secret al naționaliștilor români din Bucovina.

— A, îmi pare bine că-l întâlnesc !

Domnitorul se apropie de Răzvan și, după o strângere de mână cordială, începu să-i vorbească.

Acesta îi expuse în câteva cuvinte cum stau lucrurile, ce măsuri de pază s'au luat și cum Domnitorul ar risca să întâmpine o mulțime de dificultăți în Bucovina.

Librecht interveni în discuție, zicând Domnitorului :

— Afară de aceasta mai e încă un lucru care se opune călătoriei.

— Ce lucru ?

— Iată : a venit ştire din București — ni s'a trimis chiar de primul ministru ştirea — că trebue să zoriți cu plecarea la Constantinopol.

— Bine, dar asta era vorba să o facem mai târziu, nu acuma. Fusese convenit să tărăgănim cu facerea vizitei până la sosirea sfaturilor din Paris.

— Mai aveți abia câteva zile până la plecare, căci Inal-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ta Poartă a făcut toate preparativele spre vă primi. Poarta a mai dat ordin ca doi coloneli să vă aştepte la Galaţi.

— Doi coloneli ?

— Da, din pricina rangului pe care l'aţi ocupat dv. în armată, n'au putut să vă trimeată generali, ca nu cumva să vă simţiţi jignit.

— Ce copilărie ! Parcă pe mine mă poate jigni un grad al cuiva ! Dar ca politeţă e destul de frumos din partea Sultanului.

— E prima dată, de o sută şi mai bine de ani, de când Poarta e prevenitoare cu noi...

— Altceva nou, ce mai este ?, întrebă Domnitorul.

— O să vedeţi : trebuesc făcute nu numai preparativele de îmbarcare, dar sunt necesare şi o mulţime de măsuri de precauţie, căci aveţi acolo duşmani foarte puternici.

— Da, o ştiu ! Şi mă bucură.

— Cum ! Vă bucură că aveţi duşmani ?

— Negreşit ! Omul fără duşmani nu merită să trăiască.

— Cu toate astea ar treubi să ne păzim să aveţi la îndemână putinţa de a fi oricând gata să scăpaţi.

— Am găsit ceva mai bun de făcut decât asta, zise Domnitorul, luând pe Librecht deoparte şi lăsând pe Răzvan să vorbească cu Haralamb

— Mai bun decât aceasta?, — decât măsurile de precauţiune ?

— Da. Prietena mea, pe care o cunoşti, doamna Obrenovici aci prezinte, are pe cineva.

Librect se înclină adânc în faţa doamnei Obrenovici a cărei travestire o admira.

— D-na, reluă Domnitorul, mi-a găsit între devotaţii pe care îi are la moşia sa de lângă Bucureşti, un tip care seamănă de minune cu mine.

— Nu se poate, Măria-Voastră !

— Dacă-ţi afirm eu, se poate ; are aceeaş înfăţişare la faţă şi aceeaş înălţime de umeri, numai cu ceva mai mic, bine înţeles, cu două degete.

— Dar e de mirat, exclamă Librecht.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e deloc de mirat că un om îmi seamănă ; adică atât de excepțional să fiu eu ?

—D-Voastră sunteți mult mai excepțional decât vă închipuiți ! — zise Librecht.

— Ei prietene, ești prea prieten ca să devii măgulitor.

— Nu sunt câtuși de puțin măgulitor, dar eu spun adevărul.

— Și ce veți face ?

— Un lucru foarte simplu: Voi lua pe acest om împreună cu mine la Constaninopol.

— Dar n'o să vă vadă toată lumea ? — căci veți fi în aceeaș corabie.

— Nu, fiindcă atât prințesa cât și personalul care o s'o însoțească...

— Ah, prințesa Obrenovici vă însoțește ?

— Asta e voința ei, zise Domnul, căci eu n'aș fi dorit să o deranjez și să o expun unei primejdii, cum e aceea de a se afla pe mare, dar doamna Obrenovici pare că ține nu numai la mine, dar și la destinele țărei acesteia.

— Înțeleg zise Librecht, ocrotind pe M.-Voastră, înlesnește țării noastre o ridicare mai repede.

— Ridicarea țării, asta trebue să fie ținta ei ca și a noastră, replică zâmbind Domnitorul.

— Ei, și cum sperați că are să fie călătoria ?

— O ! Este un lucru atât de simplu ! O să iau o corabie în special pentru acei cari mă vor însoți pe mine, de oarece nu pot să iau pe toți pe acelaș vas, și la nevoie prințesa va lua unul singur pentru dânsa.

Ambii se apropiasă de prințesă căreia îi comunicară cele vorbite și hotărîrea luată de către guvernul românesc precum și de către înalta Poartă. Prințesa complectă informațiile pe cari le dăduse Domnitorul, zicând :

— El o să fie pe corabia mea ; însă astfel grimat și cu o barbă falșă, încât să nu aibă câtuș de puțin înfățișarea Domnitorului nostru.

— Dar ce veți face cu el ?

— Ei ! In momentul hotărîtor, când va fi vreo primejdie

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

am să-l pun înainte : e un om foarte devotat al meu și dacă o să fie vreun risc, să-și riște viața, o va face cu plăcere.

— Ține atât de mult la Domnitorul nostru ?, întrebă Librecht încântat că Suveranul lui se bucură de atâta iubire printre supușii prințesei.

— Nici nu-l cunoaște, dar ține foarte mult la stăpâna lui, zise prințesa surâzând, cu aerul acela de superioritate care o făcea să treacă drept una din cele mai frumoase femei.

Mălinescu se apropie și ceru voe Domnitorului să vorbească.

Acesta îl întrebă din ochi de rostul celor ce avea să-i spună și ofițerul îi șopti :

— Aș dori să urmăresc de aproape pe acei cari au răpit pe duduia Viorica Muridon, ca să o pot readuce.

— Aha ! înțeleg, și pe tine te-a înțepat ghimpele dragostei. Ei bine, îți dau concediu.

— Mulțumesc, Măria-Ta.

— Poți să te duci să o cauți. Dar va trebui să mă însoțești la Constantinopol, căci ești pe listă.

— In cazul acesta îmi dați voe să plec acuma, ca să mă pot afla la timp la Galați.

— Poți să te duci.

— Mă ertați că vorbesc, dar numai e nici o primejdie și serviciul D-voastră nu mă mai reclamă ?

— Am aci pe Librecht, mai am pe Haralamb și pe ceilalți, vezi că mă ocrotește și d-na Obrenovici, așa încât poți să fii sigur, amice Măline.

Tânărul ofițer se înclină și dispăru îndărătul arborilor, urmărit de departe de privirea lui Gogusly care nu știa ce hotărîre să ia. El se apropie de Timur și îi zise :

— Ascuită, bagă de seamă să putem scăpa împreună de aci, vom face tot posibilul ca să plecăm sub pretext că ne îngrijim rănile și... pe urmele lui Mălinescu !

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

V

GOANA SÂNGEROASĂ

Mulțumită intervenției lui Gogusly, țăranul putu să scape la timp de urmărirea lui Mălinescu. Andrei Stanciu se folosi de împrejurarea că prizoniera lui leșinase, îi legă mâinile și picioarele și o așeză din nou în fața lui pe cal, apoi galopă încă vreo câtva timp în direcția în care fusese hotărît că trebue să se întâlnească cu oamenii lăsați în pădure.

Inainte de a intra în ascunzătoare, el șterse toate urmele ce ar fi putut lăsa trecerea lui și se puse la pândă îndărătul unor copaci.

Toate acestea le făcuse după ce luase precauțiuni ca prizoniera lui să fie la adăpost și să nu poată fi găsită în cazul când el ar fi fost descoperit.

— Dacă voi fi prins ,împușcat sau omorât, cu atât mai rău pentru duduia asta, o să moară de foame acolo unde am lăsat-o, mormăi el, afară numai dacă n'o veni boerul Gogusly să o scoată la timp.

Dar după puțin timp, Stanciu văzu sosind cei doi oameni lăsați anume ca să privegheze în pădure spre a fi la discreția lui Gogusly, și când aceștia fură înaintea lui, el desfăcut biletul trimis de către stăpân și citi cu uimire:

— Duceți-o în mers liniștit spre București ; pe drum vă voi ajunge : voi simula un atac asupra voastră. Voi să vă lăsați biruiți de mine și de oamenii mei ca să pot avea înfățișarea că am scăpat pe tânăra duduie.

Stanciu dădu din cap surâzând, apoi împărtăși celor doi oameni planul și cuvintele din scrisoare.

— Tu Pârvane, zise el adresându-se celui mai bătrân, o să ia în vedere pe duduia. O să-i deslegi mâinile și picioarele și să te așezi lângă ea, cu pistolul încărcat gata.

— Și de o fugi să trag asupra ei ?

— Da, dar vezi numai să n'o împuști de-a binelea, când ar face vre-o încercare de a fugi.

— Am înțeles.

— Iar tu Gherghe, o să stai în urma ei. Eu voi lua-o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu puşca înainte, să găsesc locurile cele mai prielnice trecerei noastre, fără ca să putem fi descoperiţi de nimeni.

— Cei doi ţărani părură a înţelege fără multe alte lămuriri, fiind obişnuiţi cu asemenea expediţii.

Tânăra se trezi în acest răstimp şi ghicind că are afaceri cu oameni hotărâţi tăcu multă vreme. Tovarăşii se opriră şi Viorica fu coborîtă de pe cal. După ce mâncă puţin, din merindele pe care le aveau ţăranii în traista lor, ea vru să afle locul în care va fi dusă.

— Am ordin, replică Pârvan, să nu spun nimic, dar fiindcă d-ta eşti aşa de bună şi nădăjduim că prin purtarea d-tale o să ne uşurezi sarcina pe care o avem, o să-ţi spunem : vă ducem înspre Bucovina.

— Dar cine sunteţi voi ? Şi de ce m'aţi răpit ?

— Ei, asta e altă socoteală. Nu cunoşti d-ta pe aci, pe cineva care să ţină foarte mult la d-ta ?, întrebă Gherghes amestecându-se în vorbă.

Tânăra nici nu luă în seamă cuvintele ţăranului şi zise cu hotărâre :

— Vreau să vorbesc cu conducătorul vostru.

— Ia du-te frate Gherghes de cheamă-l pe vărul Andrei Stanciu.

Viorica se folosi de această rămânere cu ţăranul Pârvan pentru a-i vorbi cu prietenie.

— Ascultă : d-ta îmi pari mult mai cumsecade decât ceilalţi doi. Unul din ei m'a prins şi m'a legat, d-ta m'ai deslegat şi de mâini şi de picioare. Poate ai făcut lucrul acesta din ordinul lor.

— Da, am avut porunca să te desleg dudue.

Eu îţi dau o răsplată foarte mare dacă îmi răspunzi la întrebările mele.

— Dacă o fi în căderea mea ca să răspund dudue, zise ţăranul, răspund şi fără nicio răsplată.

— Bine, spune-mi al cui eşti.

— Aha, eu al cui sunt ?

— Negreşit.

— Eu dudue sunt „al meu" ; dar mai sunt şi unul din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

oamenii credicioşi lui Stanciu. El mi-a făcut mult bine şi lui îi datorez viaţa : e om îndatoritor şi ştie carte.

— Bine, dar al cui e Stanciu ?

— Asta e mai greu de ştiut: el e un om chiabur din satul nostru, m'a luat ca să merg la moarte, aşa mi-a spus.

— Da ? Atât de hotărât era să mă răpească ?

— Da, aşa poruncă avea el, dela ăl care îl plăteşte.

— Nu poţi spune cu niciun preţ cine este stăpânul lui Stanciu?

La cuvintele acestea nu numai glasul dar şi figura Viorichii exprimau o curiozitate, în acelaş timp o bunătate naivă, atât de mare, încât Pârvan era gata să-şi trădeze secretul, fiind cucerit de frumuseţea şi drăgălăşia tinerei.

—De, duduie, zise el după un moment de şovăire, eu aşi spune bucuros dacă aşi şti aşa bine, dar nu pot. De unde pot să ştiu eu, un pârlit de ţăran, ce e în inima lui Stanciu, al cui este şi pentru cine lucrează el ?

— Cunoşti pe coloneul Alexandru Ioan ? întrebă Viorica.

— Nu, nu-l cunosc.

— Dar pe duduca Obrenovici o cunoşti ?

— Nu, nici pe dânsa nu o cunosc.

— Dar pe ofiţerul Haralamb ?

— Nu cunosc neam, pe niciunul din ăştia.

Viorica mai făcu o întrebare :

— Pe boerul Ilie Stănilescu îl cunoşti ?

— Pe ăsta îl cunosc ! Am auzit de el !

— Ei, un crezi că din porunca lui lucrează Andrei Stanciu ?

— Nu, fiindcă îl duşmăneşte de moarte ! Ce-a păţit Andrei Stanciu dela boerul Stănilescu acum vre-o câţiva ani, nu i-o enta el nici pe moarte!

— Ce-a păţit ?

— L-a prins odată la nişte ţărani ai lui de pe moşie, că îi învăţa să se răscoale şi a pus să-l bată la scară şi de atuncea Stanciu i-a jurat moartea.

— Aşa ? Atunci nu e nici Stănilescu !

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânăra rămase gânditoare, neştiind cui să atribue această răpire care o punea la discreţia celor trei ţărani. Ea aruncă o privire surâzătoare şi plină în acelaş timp de pătrundere asupra lui Pârvan, pentru a se încredinţa dacă ar fi în stare să-l birue singură.

Costumul bărbătesc o favoriza de minune să şadă pe cal; în acelaş timp ea avea mâinile libere şi se întremase îndeajuns, cu toate că dormise rău în noaptea aceea în pădure, între cei trei ţărani.

Ea se uită pe furiş la cele două pistoale ale lui Pârvan, şi socoti cam cât i-ar trebui ca să trântească pe acesta de pe cal şi să-i smulgă pistoalele ; dacă trebuia să-l împuşte sau cum să-şi însuşească muniţiunile lui. Ea socoti apoi distanţa ce o mai despărţea de câmpie.

Ţăranul rămase gânditor pe cal privind spre marginea pădurei, aşteptând să sosească Gherghes şi Andrei Stanciu, fără să ghicească sau să bănuiască măcar cele ce se petreceau în inima tinerei frumuseţi.

In vreme ce mergea astfel încet, Viorica Miridon pe calul călărit până atunci de ofiţerul Mălinescu, dar Pârvan pe acel al lui Gogusly, ambii înaintau încet către marginea pădurii.

Viorica zise :

— Aşi vrea să mă dau puţin jos de pe cal să mai umblu, căci mi-au amorţit picioarele.

— Dudue, o să-ţi vină greu să mai umbli pe jos, zise Pârvan, nebănuind că o fată care coboară de pe cal, poate să aibă intenţia de a fugi.

Ţăranul descălică, se apropie de Viorica, îi ajută şi pe când tânăra se plimba alături de cal, ea se prefăcu că se împiedică şi cade. Insă ea se împiedică şi căzu într'un loc unde pământul era numai ţărână şi praf.

Când se ridică de jos, pumnii ei amândoi erau plini cu praf. Fata îşi umplu buzunarele cu ţărână şi mai căzu odată.

Pârvan o compătimi de slăbiciunea în care credea că se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

află Viorica și atribui această căderе faptului că nu umblase de mult pe jos.

— Imi vine mai greu să umblu pe jos de cât pe cal, zise fata, însă e mai bine să călăresc de cât așa să cad dintr'un loc în altul. Fiindcă țăranul se hotărî să-i ajute din nou să se urce pe cal, ea se prefăcut a pune piciorul în scară părând că nu se poate ridica de cât cu mare greutate.

Viorica zise țăranului.

— Te rog ajută-mi să mă urc pe cal.

Pârvan se apropie privind în fața tinerei și de o dată se trezi cu un pumn de țărână în obraz. El duse mâinile la ochi, gata să scoată un țipăt, însă strigătul lui fu înăbușit de o lovitură violentă pe care prizoniera i-o dădu în cap.

Viorica se aplecă asupra țăranului care bâjbâind, cu mâinile la ochi, nu știa încotro să apuce, îi smulse pistoalele de la brâu, se repezi până lângă șeaua lui Pârvan, smulse munițiile pe care acesta le avea acolo, sări apoi pe calul ei și lovind cu o energie sălbatecă în coastele animalului se repezi în spre marginea pădurii.

Când să iasă pe câmpie, doi călăreți i se iviră în drum. Erau Andrei Stanciu și Gherghes!

Andrei avea o pușcă pe umeri. El pricepu cele ce s'au petrecut, și îndreptă arma spre fată zicând :

— Stai sau te împușc !

Dar nici nu apucară să termine cuvintele lor de amenințare și tânăra slobozi un foc de pistol în direcția lor.

Gherghes duse mâna la piept și se clătină pe cal.

Stanciu se repezi ca un turbat la Viorica.

Tânăra coti calul așa fel în cât să poată trece fără să fie împiedicată și o luă la fugă pe câmpie, dând pinteni calului, pe când în urma ei năvălea Andrei urmat de țăranul Pârvan care reușise să-și curețe pământul din ochi și să încalice pe calul său.

O goană nebună porni în urma tinerei; acuma țăranii păreau a câștiga teren din ce în ce asupra ei.

Calul îndemnat și de loviturile de călcâie pe care le pri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mea își iuțea mișcările, ținând-o într'o goană din ce în ce mai vertiginoasă.

Viorica aruncă o privire asupra urmăritorilor ei și, pentru a nu fi la discreția lor, începu să încarce pistolul cel gol, așa după cum putu, în timp ce calul alerga nebunește.

Intâi nu reușise, căci în câteva rânduri vărsase încărcătura din mână, însă la urmă, chibzuind că ea trebue să-și joace mâna în salturile calului pentru a nu risipi praful de pușcă, izbuti. Apoi îl îndopă cu cele necesare luate din săculețul cu muniții, puse capsa, și când fu gata, se întoarse pe jumătate pe cal, măsurând distanța între urmăritorii ei ca pentru a vedea dacă poate să tragă cu folos.

Viorica le strigă :

— Inapoi, că vă împușc !, — și ținu pistolul încărcat în direcția lor.

Insă cei doi urmăritori păreau a nici nu lua în seamă amenințarea tinerei, căci veneau din ce în ce mai repede.

Pârvan, mulțumită calului mai bun ce avea, trecuse cu cel puțin 60 de pași înaintea lui Andrei Stanciu și strigă :

— Predă-te duduie, dacă crei să nu te omorâm !

Drept ori ce răspuns tânăra fată descărcă pistolul asupra lui Pârvan. Acesta scoase un țipăt, se menținu încă câte-va clipe în șea dar în cele din urmă se rostogoli urlând pe când calul lui o ținu înainte în goană pe urma Viorichii.

Andrei Stanciu răcni și el îndărătul fugarei.

— In numele lui Dumnezeu, stai dacă nu vrei să te ucid !

Dar tânăra îi răspunse cu un hohot disprețuitor și își mână înainte calul lovind din ce în ce mai tare din călcâi pe când cu mâinile lăsate libere, umplea cu aceleași precauțiuni ca mai adineauri pistolul ce descărcase. Calul pe care fusese Pârvan își mai încetini iuțeala și acuma fiind ajuns de către Andrei Stanciu, acesta încăleca direct pe el, sărind din șeaua celuilalt cal, și porni mai repede în goană pe urama Viorichii. Tânăra se întoarse din nou pe cal, după ce își încărcă arma, ochi iar, crezând și de astă dată că v'a putea să culce la pământ pe urmăritorul ei, dar când dădu foc, o săritură neprevăzută a calului făcu să devieze arma și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

glonțul se pierdu în aer. Andrei Stanciu având o inspirație subită, la vreo 50 de pași sări jos din șea, îngenunchie la pământ și luând calul fetei la ochi, dădu foc și lovi drept în pulpa animalului.

Calul rănit scoase un nechezat dureros, mai făcu vre-o câte-va salturi și începu să șchioapete pe loc fără a mai putea să înainteze.

Andrei Stanciu scoase un strigăt de izbândă :

— Te-am prins ! A mea ești, duduie !

Ingrozită de perspectiva de a fi prinsă de către omul care o răpise, Viorica sări de pe cal înainte ca el să cadă, își smulse proviziunile necesare de muniținni, luă pistoalele și alergă să se ascundă îndărătul unui tufiș din apropiere.

Andrei Stanciu alergă și el spre locul acela cu pușca întinsă, uitând că trebuie să o încarce. In acelaș moment în care Viorica dispărea pe după tufiș, el avu inspirația necesară că trebue să încarce arma și se opri, se ascunse după un alt tufiș și început să procedeze la încărcarea puștei.

Dar el auzi cum fata, la rândul ei, încărcă arma ce slobozise, și își puse în gând că numai în cazul când ar putea să fie înaintea ei gata cu încărcatul armei ar putea să o silească a se preda.

— Predă-te !, strigă el ascunzându-se așa fel în cât el să nu poată fi ochit de către Viorica.

Insă tânăra îi răspunse :

— Vino, dacă îți dă mâna, vino de mă prinde !

Țăranul vru să parlamenteze și se pregătea să arunce cu sabia spre Viorica, dar se simți ușor atins la umăr și întorcând capul dădu cu ochii de Pârvan.

Acesta deși rănit în pulpă, izbutise să se târască până în apropierea lui Stanciu și îi șopti :

— Lasă pe mine. Stai aci, tine-o de vorbă sub amenințarea puștei, și eu foc un ocol ca să ajung în partea cealaltă și să o luăm între două focuri.

— Dar bagă de seamă, îi șopti la rândul său Stanciu să nu cum-va să o rănești, că te omoară stăpânul.

— Nu, să n'ai grije, am să sar asupra ei atunci când o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să creadă că te poate ochi. Dar vezi, când vei bănui că eu sunt gata să o prind, prefă-te că te expui să te ia la ochi, și atunci eu, hop ! sunt gata.

—Da, da, tocmai așa, dar bagă de seamă să nu te omoare !

— Ce ? Îți pasă așa de mult de viața mea ?

— Nu-mi pasă de viața ta, prostule ! Dar dacă te omoară nu mai pot să o prind așa de lezne, căci e mult mai tare de cât îmi închipuiam.

— Îi știi păpara, se vede !

— Vezi bine. Când am răpit-o smulgând'o de pe cal era gata să mă bîrue, dacă nu ar fi fost surprinsă de atacul meu neașteptat.

— Bun. Am să-mi dau toată silința, replică Pârvan și dispăru târându-se, ca să facă un ocol spre a ajunge în direcția cealaltă, la spatele tinerei fete.

In acest scurt timp, Viorica nebănuind că Andrei Stanciu primise un ajutor neașteptat și că el se sfătuise cu Pârvan ca să o ocolească și să o surprindă, își încărcase amândouă pistoalele și acuma aștepta, oarecum liniștită, desfășurarea evenimentelor, cu gândul că de îndată ce va putea face pe Stanciu să-și descace arma asupra ei fără folos, ea să se repeadă asupra lui, să-l împuște.

— Din două focuri, măcar cu unul să-l pot culca la pământ și sunt scăpată, își zise în gând.

Stanciu ca să-i atragă atenția și să nu-o lase să ghicească cele ce făcea Pârvan strigă :

— O să te împușc dudue dacă nu te predai !

Glasul lui avea de astădată un accent de hotărâre nestrămutată.

Insă fata se pitulă și auzi în aceeaș secundă șuerând printre crăcile tufișului glonțul, apoi auzi bubuitura detunăturii armei lui Stanciu.

— Acuma ai să mori ! Nu pot să te cruț ! și înaintă un pas, ca pentru a ochi mai bine pe țăranul ce rămăsese într'o atitudine bine simulată de desnădejde, gata să se arunce la pământ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Stanciu se aruncă într'adevăr în genunchi înaintea ei, acolo unde se afla el: puse capul la pământ și murmură zicând rugător :

— Ertare ! Indură-te ! Nu mă omorî ! Insă în aceeaș secundă fata scoase un țipăt strident, căci se simți prinsă de mâini de către Pârvan și brațele ei, întinse către Stanciu, erau acuma duse cu violență la spate, pentru a fi legate.

Cele două pistoale îi scăpară și Stanciu din ținuta lui umilă, implorătoare, sări în sus și se aruncă înspre fată. El năvăli asupra ei ca o fiară, trântind-o la pământ fără nicio cruțare, cu sălbăticia omului primitiv care a putut însfârșit să pună stăpânire pe dușmanul lui.

Viorica se simți pierdută, dar în acelaș moment i se păru că aude galopul nebun al unor cai aruncați în cea mai mare goană, sosind în direcția ei, și inima începu să tresară de bucurie

O licărire de speranță îi străbătu pieptul și în secundele următoare, vre-o patru călăreți cari năvăleau într'o goană turbată încoace, săriră de pe cai și se repeziră către cei doi îi trântiră la pământ, îi legară și liberară din mâinile lor pe tânăra fată.

— Gogusly, exclamă Viorica, d-ta ești ?

— Da, eu sunt ! și Dumnezeu a vrut să pot sosi la timp ca să împiedic pe tâlharii ăștia de a te scârbi cu atingerile lor.

Apoi adresându-se către oamenii săi, tânărul polon ordonă :

— Luați-i și duceți-i în pădure la locul unde am spânzurat pe Gheorghes!

Și arătând pe Prâvan și pe Stanciu:

Spânzurați-i de aceiaș cracă ca să-și ție de urât.

Țăranii cari păreau a fi luptat nebunește ca să scape din mâinile celor ce năvăliseasupra lor, avură o privire de înțelegere pe care Viorica n'o observă.

Tânărul făcu un gest poruncitor, care nu admitea discuție, pe când din ochi el zâmbi țăranilor legați, ca să le arate că nu au de ce se teme.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Oamenii aduşi de Gogusly înhăţară pe cei surprinşi şi începură să-i târască înspre pădure, cu toate că aceştia opuneau o rezistenţă disperată.

Ei se adresară rugători către Gogusly strigând :

— Iartă-ne, noi nu suntem vinovaţi, n'am îndeplinit decât un ordin al boerului ; îndură-te de noi !

— Nu, nu vreau să aud nimic ! spânzuraţi-i mai repede, porunci Gogusly.

VI

UN NOU ADORATOR

Viorica înduioşată şi mai ales îngrozită de gândul că din pricina ei aveau să fie spânzuraţi trei inşi, se adresă salvatorului ei :

— Te rog, fă-o pentru mine, dacă nu pentru ei, iartă-i, nu-i omorî, căci aş avea moartea lor pe conştiinţă.

— Duduc, nu se poate, trebue să-şi ia pedeapsta pe care o merită; au îndrăznit să ridice mâna şi ochii asupra d-tale, trebue să moară.

— Dacă ar fi aşa, ar trebui să omori jumătate din cei cari s'au întâlnit cu mine.

— Eu aşi omorî cu plăcere pe toţi aceştia, zise Gogusly, părând a nu vroi să cedeze.

In cele din urmă însă, fiindcă stăruinţa Viorichii era atât de mare încât părea că tânăra fată stă gata să izbucnească în lacrimi, numai pentru a obţine ertarea celor cari fuseseră pe punctul să o răpească, Gogusly exclamă :

— Fie, dar nu înţeleg de ce d-ta care adineauri erai gata să-i împuşti şi ai şi tras cu pistolul în amândoi, şi acuma erai pe punctul de a omorî şi pe al treilea, tocmai d-ta sări pentru ei ca să-i ert.

— Da, dar era altceva : atunci eram eu în mâinile lor şi trebuia să mă apăr ; iar acuma sunt ei în mâinile d-tale şi îi pot apăra eu.

— Fie duduie, fie cum zici, însă cu toate acestea, am să pun să li să tragă câte 50 de nuele staşnice, ca să-i în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

văţ minte să mai îndrăsnească altădată ce-au îndrăsnit.

Tânărul Pârvan, cu toată rana ce avea în şold şi cu toată pierderea de sânge ce-i pricinuise această rană, aruncă o privire recunoscătoare spre Viorica.

Intervenţia ei îl înduioşase într'atâta, încât era aproape să uite că el jucase un rol, şi că tot ce se petrecuse fusese rezultatul unui plan chibzuit de mai înainte şi că, chiar dacă fata nu s'ar fi rugat, el ar fi fost ertat. Un sentiment ciudat, un sentiment asemănător nu numai devotamentului, ci mai ales admiraţiei, încolţii în inima acestui ţăran.

Pârvu fu cu atât mai mult mişcat, cu cât auzi pe Viorica din nou insistând ca ei să fie ertaţi şi de pedeapsa nuielelor, până ce însfârşit Gogusly păru a ceda şi făcu semn ca ţăranii să fie duşi până în margiaea pădurii şi legaţi acolo.

— Dar de ce să nu le daţi drumul, domnule Gogusly ? întrebă Viorica.

— Cum să le dau drumul ? Ar însemna ca ei să se ducă, şi să pună pe duşmani pe urmele noastre, pe câtă vreme aşa, fiind ei legaţi, vom câştiga măcar o zi, o zi pe care s'o întrebuinţăm punând o distanţă cât mai mare între ei şi noi.

— Da, ai dreptate, d-ta eşti mai obişnuit cu lucrurile acestea decât mine, zise Viorica.

Şi după o gândire, fiindcă toţi se îndreptau în aceeaş direcţie pe care o urmaseră răpitorii ei până acuma, fata zise :

— Dar încotro mergem ? Mi se pare că mergem în aceeaş direcţie în spre care mă duceau ţăranii aceia.

— Nu; e numai o părere! Noi o să ne abatem dela drumul lor, fiindcă mergem în direcţia Bucureştilor.

— Da? Dar ce să facem în Capitală? Eu nu cunosc pe nimeni acolo.

— Nu cunoşti nici pe domnul colonel?

— Pe domnul colonel l-am văzut pentru prima dată în ziua când a declarat că o să mă ia sub protecţia sa.

— Acuma sunteţi chiar sub protecţia d-lui colonel Alexandru Ion.

— D-ta eşti un devotat al lui, d-le Gogusly ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, un devotat, unul din cei mai devotați oameni ai lui.

— Și acuma unde mergem ?

— Mergem la moșia domnului colonel.

— Dar, încă odată, nu înțeleg ce rost are mergerea noastră la moșia d-lui colonel?

— E lucru foarte simplu, d. colonel m'a trimis să vă scap și acum vă oferă ospitalitate până când veți găsi o situație convenabilă rangului d-voastră.

— Înțeleg, „deocamdată" ; însă stau foarte rău căci am numai giuvaericalele astea la mine, pe cari le luasem când am vrut să fug din ghiarele lui Stănilescu. Mă mir că țăranii nu mi-au jefuit de ele.

— Se vede că se gândeau, zise Gogusly, să vă jefuiască după ce și-ar fi îndeplinit planul.

— Ce plan putea ei să aibă, domnule Gogusly ?

— Știu eu ? Poate vroiau să vă omoare, poate să vă ducă undeva prizonieră, sau să vă vândă lui Stănilescu. Cine poate să știe ce se petrece în sufletul unor hoți de drumul mare, cum par a fi aceștia!

Viorica rămase gânditoare. O îngândura nu soarta pe care o avusese până acuma, dar grija zilei de mâine. Ce avea să facă? Unde se ducea?

Cu toate acestea, gândindu-se mai amănunțit la purtarea colonelului și având în vedere că el părea a fi un om nobil și desinteresat, tânăra fată își spuse că se putea foarte bine să fie găzduită la moșia lui, până avea să găsească o ocupație, demnă în limitele aptitudinilor ei.

— Să mergem, — reluă Viorica după o tăcere, — sunt cu totul de părerea d-tale. Mă încredințez pazei d-tale. Când voi avea și eu prilejul să-ți mulțumesc pentru ajutorul pe care mi-l-ai acordat, fii sigur că nu mă voi da înapoi dela niciun sacrificiu, ca să pot fi la înălțimea recunoștinței ce-ți datoresc.

Tânărul polon privi în fața Viorichi și se simți mișcat de cuvintele ei, căci îi răspunse cu glasul vibrat de o ușoară emoție :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dudue, nu-mi datorezi mie nimic, datorezi totul colonelului şi prietenei lui, doamnei Obrenovici.

— Cum şi dânsa îmi poartă îngrijire?

— Da, mai ales doamna Obrenovici te are în stima ei.

— Şi unde e dânsa acum? N'am putea să mergem s'o întâlnim ? Mi-e parcă dor de dânsa.

— E greu să o întâlnim acuma şi este şi mai greu să întâlnim pe colonelul Alexandru Ion, căci este trimis într'o misiune.

— Da, mi s'a părut că înţeleg ceva din convorbirea dintre d-nul Răzvan delegatul Bucovinei şi d. colonel, rosti Viorica Miridon gânditoare.

— Ar fi trebuit să meargă în Bucovina, însă împrejurările sunt de aşa natură că nu poate să se mai ducă să facă excursia de care era vorba.

— Şi acuma unde se duce ?

— Mi se pare că se întoarce în Capitală, replică Gogusly după o ezitare, neştiind dacă e bine sau nu, să afle tânăra fată că pretinsul colonel Alexandru Ioan, era să se ducă la Galaţi.

Drumul continuă vreo zece zile, neîntrerupt decât de conversaţiile cari se ţineau între Viorica şi Gogusly, precum şi de diferitele opriri necesare hranei, odihne cailor. Starea lui Timur se îmbunătăţise; iar Gogusly, a cărui rană fusese îngrijită şi pansată la timp de prinţesă, părea complect restabilit. Cu toate acestea, călătoria lor suferi o întârziere din pricina acestor doi răniţi.

La o distanţă de câteva ore de Bucureşti, tânărul polon ale cărui priviri până acum rătăciseră în depărtări, ca şi când s'ar fi pierdut într'o visare plină de îndoeli, se adresă Viorichii şi o întrebă:

— D-ta nu ai într'adevăr pe nimeni pe lume dudue?

— Nu, nu mai am pe nimeni ! Dar de ce îmi faci această întrebare?

— Fiindcă poate, dacă ai avea nevoie de vre-un sprijin, de vre-un ajutor mai puţin puternic, însă pe care să te poţi bizui...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ei, ce ar fi? Şi de unde l'aşi găsi eu, o orfană lipsită de orice sprijin!

— Nu eşti atât de lipsită de sprijin pe cât crezi, dudue, de oarece numai faptul că ai putut fi scăpată din atâtea împrejurări arată că te ocroteşte cineva. Ai un sprijin.

— Da, sprijinul lui Dumnezeu. Dar nu e mare lucru, căci Dumnezeu mi-l acordă numai din timp în timp.

Gogusly era pe punctul să-i facă o destăinuire.

Privirile ei pierdute până aci în zare şi răceala care părusc că domneşte între ei în tot cursul drumului, de oarece Viorica îl considera ca pe un inferior, pieriră în ultimul timp la gândul că el se jertfise pentru ea. Fata îşi spusese că numai el intervenise cu energie pentru a o scăpa şi că ori de unde ar fi fost ordinul, dacă n'ar fi fost Gogusly să o apere la timp, probabil că ea ar fi fost pierdută.

Gândul acesta o făcuse să se uite în mai multe rânduri la tânărul frumos şi semeţ cu o indulgenţă şi o bunăvoinţă care o transfigura şi făcea ca frumuseţea ei să devie irezistibilă, să cucerească toate gândurile şi sentimentele tânărului polonez.

— Ei şi cine ar fi acela care ar putea să mă ocrotească?, întrebă Viorica după o îndoială scurtă.

— Nu am vrut să spun „să vă ocrotească" numai, dudue, ci înţelegeam să vă pună la picioare devotamentul şi viaţa lui.

— Cine ar fi acela?, întrebă ea din nou cu glasul mişcat.

Viorica era prea izbită de loviturile soartei, de nenorocirile ce-i căzuseră pe cap în atât de scurt timp, pentru a nu înţelege cât de preţioase i-ar putea fi prietenia şi devotamentul unui om cum era Gogusly, — chiar dacă acest devotament l'ar câştiga numai printr'o simulare de simpatie.

De aceea ea îi repetă întrebarea la care tânărul polon răspunse:

— Dudue, în momentul când vei avea mai multă nevoe de vre-un ajutor, gândeşte-te la mine, vă pot fi de folos. Eu voi pune cu drag viaţa mea la dispoziţia d-tale.

— Da, dar d-ta eşti angajat, d-ta ţii la o persoană mai înaltă decât mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ei şi? Alta e devotamentul şi alta e iubirea.

— Iubirea? Nu înţeleg: te rog, lămureşte-mă.

Tânărul se răsuci pe dal şi punând mâna pe inimă, zise cu faţa transfigurată de pasiunea ce îi încolţise în piept:

— Dudue, vă iubesc; pentru d-voastră mi-aş da viaţa şi mi-aş vinde sufletul.

— Să fim sinceri: răspunde-mi. Dar pe stăpâna d-tale ai vinde-o?

Gogusly primi această întrebare ca o lovitură în piept, însă pasiunea îl orbea şi el zise cu o grabă înfrigurată:

— Da, şi pe stăpâna mea şi viaţa şi sufletul, tot, tot! Numai să ştiu că primeşti adoraţia mea.

VII

AGRESIUNEA DELA HAN

Viorica Miridon privi cu o îndoioşare abia mascată în ochii tânărului polon. Insă după câteva clipe de gândire, ea socoti că ar putea trage folos din devotamentul acestui tânăr, şi zise cu un surâs prietenesc:

— Şi eu îţi sunt prietenă şi te simpatizez: însă te rog să nu speri dela mine mai mult decât o prietenie.

— Dudue, nu am să fiu decât un rob devotat al d-tale. voi asculta de cuvântul d-tale cu religiositatea unui credincios, aflat în faţa divinităţii lui.

— Şi eu la rândul meu, zise tânăra fată înclinând uşor capul, îţi făgăduesc tot ce poate fi în inima mea mai bun şi frumos, însă toate acestea mai târziu.

Tânărul se înclină ca în faţa unei hotărîri, şi vreo câteva ore nu mai schimbară amândoi nici un cuvânt.

In acest timp, urmau drumul spre Bucureşti. Mai aveau poate o cale de cinci ore, şi fiindcă oboseala din cursul zilei îi înfometase, ei intrară într'un han care se afla la marginea drumului.

Tânărul polon porunci lui Timur:

— Pregăteşte totul: du caii la grajd, îngrijeşte să fie bine hrăniţi, căci peste o oră cel mult, trebue să plecăm.

— Am înţeles stăpâne.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tătarul vru să plece, dar Viorica îl întrebă cu compătimire:

— Rana d-tale cum merge?

Timur se înclină adânc și un rânjet de mulțumire și de recunoștință se ivi pe buzele lui, căci rosti cu glasul schimbat de emoție:

— Stăpână, așa răni nici nu se socotesc la mine.

— Știu cât ești de bun, am văzut că ai fost rănit pentru mine. Dacă voi putea vreodată să-ți fiu recunoscătoare...

— Sunteți prea bună, replică Timur încurcat.

— Fii sigur că o să te răsplătesc după puterile mele, ca să compensez durerea pe care ai avut-o.

— Dar, mi-a trecut de mult.

— Însă era o rană mare, obiectă cu compătimire Viorica.

— Era mare atunci, dar acuma a început să se închidă. Și apoi nici n'a putut să pătrundă iataganul mai adânc, din pricină că s'a oprit în cojoc și apoi în osul umărului.

— Dar urechea d-tale? Ți-a tăiat-o?

— Nu e nimic. S'a vindecat dudue, ai prins coajă. Ș'apoi mi-a mai rămas una.

Tătarul pricepând că vorbise prea mult și îndemnat de un semn al lui Gogusly, se îndreptă cu caii spre grajd.

Tânărul polon dădu mâna Viorichii, care în costum bărbătesc părea mai frumoasă și mai grațioasă decât îmbrăcată femeiește.

Ea plecă puțin capul pentru a nu fi observată de cei cari se aflau în han, intră și se așeză la o masă lângă Gogusly. Acesta îi alese locul astfel încât Vioroica să fie cu spatele spre ușă.

Pe când ambii tineri vorbeau, unul din streinii prezenți se strecurase afară, se apropiase de un uriaș care dormea în trăsura ce stătea în curte, și-i șoptise:

— O pleașcă boerule. O fată frumoasă îmbrăcată bărbătește. S'o luăm.

— Dacă e frumoasă, negreșit, trebue s'o luăm, zise boerul sculându-se. El își părăsi locul și pătrunse în han.

— Hei, de acolo, tinere, zise boerul înaintând.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Gogusly ridică ochii și văzu un om spătos, de o statură mai mare decât cea obișnuită. Figura lui largă, brăzdată de niște mustăți stufoase, arăta o voință de fier. Era unul din acei boeri obișnuiți numai să poruncească și să fie ascultați.

Văzând că Gogusly nu răspunde, el întrebă:

— Cari din voi e stăpânul?

Dar tânărul polon la rândul lui întrebă liniștit:

— Dar d-ta ce vrei? Cine ești?

— Vreau să știu întâi care din voi doi e stăpânul?

— Ce te interesează?

— Da, dar te întreb eu și vreau să știu.

— Bine; că întrebi e una și că nu vreau să-ți răspund e alta. Că vrei să știi e una și că poți să rămâi tot așa cum ești, e alta.

— Tinere, ești cam îndrăznet, rosti boerul apropiindu-se amenințător.

— Eu sunt îndrăznet că stau la locul meu, ori d-ta că vii să-mi turburi liniștea?

Dar boerul avea alte scopuri căci el își apropie fața de cei doi și cu o întorsătură bruscă a capului, scrută pe neașteptate trăsăturile delicate, fine, ale Viorichii.

— Pre legea mea, dar asta ce o mai fi, ia uite ce băiat frumos!

Și fără a se sfii, el puse mâna pe umărul Viorichii.

Tânăra tresări sub această atingere și vru să se dea în lături, însă Gogusly, îi făcu semn să șadă nemișcată, și ea aruncă o privire rece, înspre străin.

Dar pe când boerul se apropiase astfel, Gogusly văzu apărând în ușă figura lui Timur și îi făcuse un semn pe care acesta îl înțelese.

Timur se repezi afară la cei doi însoțitori, porunci să scoată caii repede din grajd și să îi aducă lângă ușă și după ce îi pregătise cu totul, se arătă acuma singur lângă prag.

Tocmai bine sosi, căci el auzi pe stăpânul său zicând cu un ton ce părea liniștit:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Fii bun omule, şi vezi-ţi de treabă, dacă nu vrei să te certi cu noi.

— Cu d-ta n'am ce face, poţi pleca!,— porunci streinul. Pe Dumnezeul meu, dacă n'am descoperit că ăsta nu e băiat ci o fată şi încă cea mai frumoasă din câte am văzut vreodată.

Cu un gest, ca şi când lucrul acesta s'ar fi înţeles dela sine, boerul apucă pe Viorica de bărbie, îi ridică puţin capul în sus şi exclamă din nou:

— Dar e un înger de frumuseţe. Stai fetico să vorbim. Dacă eşti îmbrăcată băeţeşte, să te iau ca pe un băiat.

Viorica nemai putându-şi stăpâni scârba de care era cuprinsă, îl împrânci ca să scape de atingerile lui.

Streinul vru să se repeadă asupra ei, însă în acelaş moment, simţi o lovitură ca de măciucă în cap şi fu gata să se prăbuşească.

Gogusly îl lovise cu pumnul în creştet şi boerul avu câteva clipe senzaţia că i s'a dărâmat casa pe cap. Dar îşi reveni repede în fire, şi în secunda următoare se aruncă de gâtul polonezului.

Acesta strigă către Timur şi cei doi oameni ai săi:

Insă în aceea clipă, oamenii boerului, doi argaţi pe care îi avea afară, năvăliră înăuntru.

Viorica se dăduse la o parte, dar văzând că Gogusly este apucat de gât de boerul acesta uriaş, ea se năpusti pe la spate, vroind la rândul ei să-l gâtuie şi-i înfipse degetele ei nervaose în gâtlej.

Polonezul avu destulă prezenţă de spirit să-şi izbească adversarul în ochi aşa fel, încât boerul îi dădu drumul de gât. Gogusly văzuse ajutorul dat de Viorica şi vru să-i mulţumească, dar n'avu timp.

Timur se repezi şi îi dădu boerului în cap o lovitură cu un lemn. Lemnul se rupse în capul streinului, culcându-l la pământ.

Cei doi servitori se năpustiră unul asupra ţăranului şi altul asupra polonului, dar aceştia nu avură ce alege de argaţi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In momentul când să-i îngenunche alături de boerul lor, hangiul intră cu unul din argaţii săi, înarmaţi cu câte un drug.

Soţia hangiului se repezi asupra Viorichii, iar hangiul îşi luase ca punct de atac pe Gogusly.

Insă înainte ca soţia hangiului să se poată apropia, Viorica ghicindu-i intenţia se repezise asupra-i, îi răsucise mâna, îi smulse drugul şi cu o lovitură neaşteptată din mâna ei mică, o trimese la câţiva paşi.

Hangiul vru să omoare pe îndrăzneaţa aceasta, care îi lovise nevasta, însă Gogusly cu Timur scăpaţi, îl culcară la pământ.

Viorica începu să tremure, însă tânărul polon intrase într'o astfel de surescitare de acţiune, încât acuma îi mai trebuia parcă cineva asupra căruia să-şi reverse furia. El strigă:

— Ma ie vreunul? Mai poftiti!

Dar nu mai era nimeni, căci până şi copilul hangiului fugise să dea alarma, să aducă ajutor din sat.

Fata hangiului luase o puşcă, dar fugise cu ea în pod de frică.

— Ei, acuma e momentul să plecăm! Pe cai!, strigă Gogusly şi câteşi cinci eşiră pe uşă în direcţia cailor şi încălecară.

In acest moment boerul care se deşteptase din letargia în care fusese, scoase un pistol dela brâu şi trase în direcţia fugarilor, însă fără a-i lovi.

Timur îmboldi caii la fugă şi când se aflară la 100 de paşi de han, se auzi o detunătură de puşcă; trăsese fata hangiului din pod.

Gogusly, atins între umeri de glonţ, scoase un ţipăt teribil şi fu gata să cadă de pe cal, însă Viorica îl sprijini şi Timur la rândul său, se apropie ca să-şi ajute stăpânul.

Tânărul polon mai avu puterea să geamă:

— Duceţi-mă până la conacul moşiei; păziţi pe duduia, îngrijiţi-o ca pe ochii voştri, iar Vorichii el îi şopti:

— Am să vă spun o taină: nu părăsiţi conacul, înainte de a vorbi cu mine! Şi leşină.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

VIII

PLANURI DE MĂRIRE

Domnitorul se despărți de Răzvan care își luă drumul înapoi spre Bucovina.

— Măria-ta, zise Librecht, d-l ministru de interne mi-a spus să vă atrag atenția că ar fi mai bine să nu se știe și nici să se afle de plimbarea făcută prin Moldova.

— Și ce vrea? Ce crede?

— Spunea că ar fi bine să nu se bănuiască măcar că te-ai mișcat din Capitală.

— Ei și cum ar fi de făcut?

— Am instrucții pe care Măria Ta le vei aprecia.

— Ei și cum sună „instrucțiile?"

— După ele ar trebui ca noi toți cei ce avem să pornim spre Țarigrad să ne întâlnim la Broșteni, la moșia lui Vanghelie Zappa.

— A, Vanghelie Zappa, acela care a dat bani pentru formarea oștirei...?

— Da, la Broșteni.

— Știu, înțeleg: mi se pare că am avut odată ocazie să trec pe acolo; e foarte ospitalier.

— Da, Măria Ta, și acolo vei fi așteptat cu toate onorurile, s'a pregătit totul din vreme; așa că, dacă Măria Ta ai încredere în mine și în același timp prețuești măsurile luate...

— Planul îmi place, adică o să mă duc la Vanghelie Zappa, ca să am aerul că viu din București.

— Da întocmai.

— De acolo, urmă Domnitorul, o să pornim în spre Brăila și Galați, unde vom descinde, și apoi vom porni spre Sulina și Constantinopol.

— Așa e, Măria Ta, și dacă vrei, am să conduc totul conform cu instrucțiile și cu înțelegerea stabilită.

— Fă cum vei ști mai bine.

Domnitorul se afundă în gânduri, făurind în minte planuri, unele mai frumoase decât altele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Excursiunile pe cari le plănuia el în Bucovina și în Transilvania, care s'au realizat mai apoi, însă sub cel mai strict incognito, aveau un scop politic.

Despre acest lucru Librecht părea că știe ceva, căci el se apropie de Domnitor și îl întrebă:

— Nu e așa că doriți ca și noi toți care ținem la Romînia să întemeiem o patrie mare?

— Da, ai ghicit, amice.

— Și vroiți pentru aceasta numai să sondați spiritele din Transilvania și Bucovina.

— Ai ghicit iarăși; vreau să sondez și să și pregătesc terenul pentru o lovitură mare.

— Ar fi într'adevăr foarte frumos.

— Da, zise Domnitorul, dar lucrurile se vor face cu greu cu oamenii de astăzi; cu fricoșii care ne înconjoară are să meargă foarte anevoios.

— De aceia, complectă Librecht, ar fi bine ca Măria Ta să ai nu numai un minister de oameni hotărîți, dar și în jurul Măriei Tale un grup de bărbați energici, gata ori când să-și sacrifice viața pentru Domnitor.

— Nu! Asta nu o cer, eu, replică Domnul cu un aer serios și mândru. Pentru mine nu vreau să se jertfească nimeni. Așoi vroi însă ca pentru idealul nostru pe care îl avem. să ne jertfim cu toții.

— Da, dar numai cu jertfirea nu se face nimic.

— Știu, vrei să spui că trebuie să ne jertfim așa fel, ca să ajungem la un scop; asta sper să o facem! Deocamdată punem noi la cale micile treburi — strict necesare. Acuma avem de obținut prietenia Porții.

— Și eu sunt sigur că vei reuși Măria Ta.

— Din ce ghicești lucrul acesta?

— Măria Ta, zise Librecht, după ce șovăi câteva momente, ai toate calitățile unui om care să se impună prieteniei Sultanului.

Pe când vorbeau astfel, prințesa Obrenovici se apropie de cei doi bărbați. Ea aruncă o privire amicală lui Librecht și întrebă :

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e așa?, îl încurajezi în ceia-ce și eu ași dori din toată inima să'l încurajez.

— Da, doamnă, și faceți foarte bine, mai ales că știu sigur că sunteți în vederile Măriei Sale.

— Adică, zise Domnitorul, sunt eu în vederile doamnei, fiindcă doamna este o filo-română atât de mare, încât în parte mi-a sugerat D-sa vre'o câteva din ideile acestea pe cari le am azi.

— Dar aceste idei pluteau în aer, replică prințesa Obrenovici cu un surâs plin de modestie, care o făcea neasemănat de grațioasă.

— Ce folos că pluteau și plutesc și nu se găsește nimeni să le vadă și să le pună în aplicare.

— Dar Măria Voastră, obiectă prințesa, ați bine voit să le admiteți și asta e mult : e așa de puțin lucru să ai o ideie; e mai greu de pus în practică!

— Da, da, înțeleg, întrerupse Domnitorul, totdauna politeța, delicatețea și gingășia, au fost apanagiul d-tale frumoasă doamnă.

Prințesa încurajată de această atitudine binevoitoare a Domnitorului îi șopti :

— Îmi veți da voie să pun la cale planul de care v'am vorbit ? Cred că v'ar fi de mare folos ca să înfruntați în Constantinopol cursele pe cari vrășmașii țării vor căuta să vi le întindă.

— Da, cum nu, cu plăcere.

Frumoasa femeie lăsă pe Domnitor de vorbă cu Librecht și rămase ceva mai în urmă. Ea chemă pe devotatul ei Aligrada și îi șopti câteva cuvinte:

— O să călătorești zi și noapte, și n'o să te oprești. Vei ține-o în goana cea mai mare ca să ajungă acolo, să-l ei, și să-l aduci tot pe același drum. Dacă nu poți tu să mergi până la Galați ca să-l aduci la mine, pune pe un altul, ca în timp ce tu te odihnești acolo el să sosească și tu poți ajunge mai pe urmă.

— In serviciul Măriei Tale, nu am nevoie de odihnă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

şi de somn, zise devotatul prinţesei înclinându-se adânc pe şea.

Şi după ce ascultă cu o seriozitate plină de respect tot ce îi spunea în şoaptă prinţesa, el se despărţi de grup şi goni spre Bucureşti.

Aci el ajunse cu câteva ore înainte de sosirea lui Gogusty, luă pe Zamfir Băncileanu omul de care era vorba, îl urcă pe cal, îl mustrului în sensul dorinţelor prinţesei şi porni cu el în direcţia Galaţilor, cu aceiaşi iuţeală cu care venise. Aligrada părea că n'are nevoie de somn fiind că în dejuns de odihnit de scurtele clipe pe care le motăise pe caii ce schimba mereu.

*

La încrucişarea drumului ce ducea spre Galaţi, prinţesa îşi luă rămas bun de la Domnitor şi porni înainte cu vre-o doi din oamenii pe care îi cedase Domnitorul.

Ea se îndreptă spre Galaţi, ajunse acolo şi îşi făcu pregătirile necesare pentru a pleca în acelaş timp cu Alexandru Ioan Cuza în spre Constantinopol.

Domnul român, ajuns la Vanghele Zappa, fu întâmpinat de către însuşi stăpânul moşiei, care îi puse la dispoziţie toată locuinţa, împreună cu două zeci de servitori ce trebuiau să servească pe vizitatori.

In drum Domnitorul se întâlnise cu Theodor Bolintineanu şi Dumitru Bolintineanu, cu ministrul de Interne şi încă vre'o câteva persoane venite din Bucureşti şi din Iaşi, pentru a face călătoria împreună cu Domnitorul.

După ce rămaseră peste noapte la Broşteni plecară în zorii zilei spre Galaţi, trecând la ora 3 pe la Brăila, iar seara ajunseră în portul Galaţi, locul de naştere al Domnitorului.

Una din cele mai mari şi frumoase case ale oraşului, fusese preparată spre a găzdui pe suveran. Dar uimirea tuturor fu neasemănat de mare, când Domnitorul în loc să se ducă să locuiască în acel palat, se depărtă de grosul suitei sale şi luă liniştit, tacticos, drumul către modesta locuinţă a mamei sale.

Bătrâna femeie, nu'şi putut reţine lacrimile la vederea fiului ei, care era urmat de o droaie de demnitari şi de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

curteni. Ea îl întâmpină în prag şi rămase câtăva vreme nedumerită neştiind dacă putea sau nu să îndrăsnească să'şi îmbrăţişeze fiul.

Numai când îl văzu înaintând spre dânsa cu braţele deschise, cu surâsul lui blând iubitor, numai atunci bătrâna lui mamă îndrăsni să deschidă braţele şi să'l strângă la piept izbucnind în plâns, suspinând:

— Fiul meu, copilul meu!

Galaţi însoţitori se răspândiră prin hotelurile şi hanurile Galaţului.

Joi la ora 8 toţi se imbarcară pe vaporul francez Taurus, care era un „vapor" cu roată.

Corveta Bayrut trimisă de guvernul otoman ca să ia pe Domnitor, se afla la Sulina. Până acolo toată suita trebuia să meargă cu vasul francez, şi cei cari nu aveau loc pe corveta otomană urmau să efectueze pe Taurus drumul până la Constantinopol. Pentru această călătorie vasul francez fusese tocmit cu 1300 de galbeni.

In corveta otomană nu erau de cât zece locuri pentru suita Domnitorului, toţi ceilalţi trebuiau să se urce pe Taurus, vasul francez.

Printre aceştia fu şi Const. Negri, agentul român la Constantinopol care venise la Galaţi să întâmpine pe principele Cuza, şi să'l conducă.

Când ajunse Domnul Cuza lângă Corveta otomană, ea apăru strălucitoare sub un foc bengal prelungit, iar ceva mai în urma ei un alt vas turcesc, care staţiona în Sulina, se lumină cu acelaş potop de foc.

Pe vaporul turcesc se zăreau două fiinţe, care stăteau mai departe şi vorbeau în taină lucruri ce aveau să înrâurească asupra restului evenimentelor.

IX

VIZITA LA CONSTANTINOPOL

Domnitorul şi însoţitorii săi fură întâmpinaţi la Sulina în bubuitul tunurilor de pe vasul otoman.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Indată sosi o luntre de la corveta turcă de răsboi, şi luă pe principe şi persoanele desemnate ca să treacă pe acest vas.

Printre aceştia erau : consulul englez, Ştefan Golescu, preşedintele Comisunei centrale, D. Ghika, Plaino, Coco Sturza, Grigore Banu, doctorul Cluc, dr. Steghe, generalul Herescu, Nicolae Golescu şi aghiotantul Pissosky.

Intre persoanele însemnate care rămăsese pe corvetă era şi Nălinescu membru în comisiunea centrală, cumnatul Domnitorului, Cozadini, Al. Zopa şi încă mulţi alţii.

Drumul până la Varna se făcuse pe o mare liniştită cum nu mai apucase călătorii nici odată. Spre Constantinopol marea începuse a fi agitată.

Primirea ce se făcu oaspeţilor români de către turci fu una din cele mai frumoase din câte se văzuse până atunci.

Nu era primirea unui Domnitor care atârna de voinţa Turcilor, ci părea că este un egal al Sultanului, pe care ei vroiau să'l cinstească cu onorurile cuvenite.

Localul în care trebuea să locuească principele, fusese ales Palatul Emirgian (o fostă locuinţă a lui Cosref Paşa), care devenise în urmă proprietatea Sultanului.

Palatul Emirgian fusese pregătit pentru primirea împăratului Napoleon pe timpul răsboiului Crimeei, dar acesta nu venise şi toate pregătirile fuseseră fucute degeaba.

Acum acest măreţ palat era destinat să adăpostească pe Domnitorul român cu suita sa.

Oaspeţii români fură transportaţi în caicurile Sultanului la acest palat. Insuşi Sultanul bine-voi să se intereseze de sănătatea Domnitorului, sfătuindu-se cu marele vizir şi cu ministrul de Interne asupra măsurilor necesare unei primiri princiare. La aceasta contribuise în cel mai înalt grad şi activitatea lui Costache Negri, agentul român, şi sprijinul pe care ambasadorul francez, de Lavalette, îl dădea Principatelor-Unite.

Aghiotantul Pissosky, tremura de bucurie la vederea acestor onoruri pe care nici unul din Domnitorii români de mai înainte nu le pomenise.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Luni la orele 2, după ce toți fură odihniți, se adunară la palatul ocupat de Domnitorul Cuza pentru a purcede de aci la Palatul Sultanului unde fuseseră invitați.

Un vapor al guvernului turc aștepta la scara palatului. După 40 minute ei ajunseră cu toții la serai, aci trecură prin galeria unor case dependințe ale seraiului și în capul galeriei îl primi ministrul de externe. La intrarea în serai, românii fură primiți de însuș marele vizir Ali-Pașa care împreună cu toți ceilalți urcă scara spre încăperile Sultanului.

După ce trecură printr'o galerie cu înveliș de sticlă roșie, care făcea o lumină orbitoare, românii trecură printr'o altă galerie cu sute de coloane și toți se aflară pe neașteptat într'o sală mare. In mijlocul sălei, în picioare, se afla Sultanul. El purta o manta scurtă neagră, cu gulerul cusut numai în diamante, iar sabia sa era cu mânerul parcă muiat în diamante, răspândind o lumină aproape fulgerătoare în jurul el.

Sultanul părea mai bătrân de cât vârsta ce avea, însă figura lui era interesantă și simpatică.

Fața sa palidă, și pe ici-colo sbârcită ușor, arăta un mare grad de bună-voință, și un surâs, care părea a fi obicinuit pe buzele lui, se arăta acuma în toată sinceritatea cordială cu care părea că primește pe Domnitorul nostru.

Toți românii erau în mare ținută.

Cuza era în uniformă de general de divizie. El înainta cu capul descoperit, precum se presinta în toate saloanele din țară, și făcu câți-va pași în spre Sultan.

Intre ei se afla marele vizir Aly-Pașa. Domnitorul, deși răcit puțin de călătoria ce făcuse, era bine dispus și părea cu mult mai semeț. Avea o ărătare francă, leală, sinceră, așa în cât făcu o impresie foarte vie și plăcută asupra Sultanului.

Domnul Cuza se opri, tușì de două ori, de oare ce răceala îl sili să facă aceasta. Se folosi de această tuse pentru a-și drege vocea și rosti cu glas tare, în limba franceză câteva cuvinte, zicând :

„Majestate, simt o plăcere neasemănată în acest moment căci am fericirea de a vă exprima sentimentele de simpatie ale românilor din Principatele-Unite".

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Sultanul, care vorbea foarte bine franceza, fu pe punctul să-i răspundă, însă se stăpâni, căci datina, protocolul cerea ca nici odată un sultan să nu vorbească cu un Domnitor, sau principe inferior în rang, de cât printr'un dragoman.

Cu toate acestea Sultanul răspunse cu un surâs extrem de bine-voitor cuvintelor lui Alexandru Ioan Cuza şi aşteptă cu răbdare ca tălmacul să'şi termine traducerea.

La rândul său Suveranul turcilor răspunse câteva cuvinte însă cu glasul atât de încet în cât de abia se auzea.

Vizirul bătrân şi slab care făcea pe dragomanul vorbea şi mai domol de cât sultanul.

— Majestatea sa, zise înaltul dragoman, vă întreabă dacă Măria Voastră sunteţi mulţumit de călătoria pe care aţi făcut'o şi de felul ospitalităţei ce vi se acordă în Constantinopol.

Domnitorul răspunse cu un accent de sinceritate:

— De la Majestatea Sa, de la guvernul Majestăţei Sale Sultanul nici nu m'aşi fi aşteptat la mai puţin de cât frumoasele onoruri şi splendida primire ce mi s'a făcut.

Sultanul dădu din cap cu mulţumire şi fiindcă îl auzise tuşind îl întrebă direct :

— Aţi fost de sigur bolnav? Vă simţiţi acuma mai bine? Imi pare foarte rău că aţi fost bolnav, însă aerul Bosforului e sănătos şi am nădejdea că va prii Alteţei Voastre.

— Majestate, replică Alexandru Cuza cu tărie, şi boala şi ostenelele călătoriei sunt uitate faţă cu buna primire pe care am aflat-o în Constantinopol. Vă pot asigura că primirea aceasta are să facă în Principate o foarte mare impresie şi o să dispuie şi mai favorabil sentimentele românilor către Măria Voastră.

Sultanul dădu din cap din nou surâzând cu acelaş surâs bine voitor pe când prinţul Cuza urmă :

— Am fost foarte mulţumit, adânc pătruns de îngrijirile, de osteneala şi de conduita îndatoritoare pe care a avut-o faţă de noi Chiamil Bey, însărcinatul cu primirea noastră.

Aci sultanul îi aruncă lui Chiamil Bey o căutătură mul-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tumitoare, și Beyul începu să tremure de bucurie îngălbenind de înalta favoare ce i se făcuse.

Suveranul turc, se adresă din nou dragomanului în limba țărei sale repetându-i de mai multe ori, într'un chip pe cât de insistent putu, că ar dori să vorbească mai des și cât se poate de cordial cu Domnitorul. Dragomanul traduse pe când Sultanul adăoga ca încheiere:

— Iusă eu aș dori ca Măria Voastră să poată găsi în Constantinopol și în primirea ce vi se face toate mulțumirile dorite.

Alexandru salută din nou de trei ori din cap, și toți românii se retraseră în spre ușa pe unde intraseră, însă ei merseră deandaratele.

Dela scară marele vizir și Ministrul de Externe merseră înainte coborînd și îi conduseră într'o cameră care da spre mare.

Aci fiecare luând loc pe scaun și Domnitorul adresându-se marelui Vizir, zise, făcând semn celorlalți ca să ia și ei loc:

— Iată o primire care o să facă impresie bună și asupra celor rămași în țară.

După o scurtă convorbire, cu toții porniră în spre palatul Emirgian, având cu ei numai pe un colonel turc și pe Chiamil Bey.

Când fu să debarce la Emirgian, aghiotantul Pissosky se apropie de Domnitor și îi șopti:

— A venit un eunuc cu un bilet special pentru Măria Voastră.

Domnitorul făcu semn ca omul să fie adus înaintea lui. Dar eunucul se apropie cu aerul unui om care s'ar ascunde de privirile tuturor. El dădu scrisoarea și dispăru.

Nici unul din cei presenți retrași ceva mai de o parte nu bănui cine să fie acela. Numai Chiamil Bey, tresări la vederea lui, îngălbeni și începu să tremure, apoi el se apropie de domnitor și îi șopti:

— Măria-ta, Măria-ta, ce faci, primești un bilet din partea ?...

— Din partea cui ?, întrebă Domnitorul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dar Chiamil Bey se aplecă apropindu-şi buzele de urechea lui Alexandru Cuza şi îi şopti

— Tremură şi înfiorează-te, Măria-ta! Este un bilet din partea sultanei favorite, căci văd că e omul de încredere al sultanei care stăpâneşte inima Padişahului.

— Cu atât mai bine pentru mine, răspunse tot în şoaptă Cuza, răsucindu-şi mustaţa cu un aer de cuceritor.

— Cu atât mai rău, Măria-ta, că nu poţi şti până în ce grad te expui primejdiei de a muri, de a pieri în cele mai groaznice chinuri.

— Nu e nimic; am să citesc scrisoarea şi o să mă conformez ei!

Zicând acestea el rupse plicul, citi şi un fior de bucurie îi străbătu corpul după ce descifră cuvintele scrise în limba franceză.

Sultana favorită îi dădea o întâlnire imediată pentru aceiaşi noapte.

X

SCRISOAREA MISTERIOASĂ

Domnitorul se dădu ceva mai de-oparte, citi şi reciti cu oare care uimire rândurile trimise:

„Alteţă, prin această ţiu să vă arăt admiraţia ce am resimţit pentru ţinuta voastră demnă, impunătoare şi curagioasă în acelaş timp.

„Am avut prilejul să vă văd în momentul când aţi vorbit cu Majestatea-sa sultanul, soţul meu şi, nefiind obişnuită să văd decât fiinţe care să târâsc înaintea soţului meu, am fost plăcut impresionată de purtarea Alteţei-voastre. Corpuri frumoase şi puternice se văd în toate zilele, dar caractere nu se văd. Şi caracterul Alteţei-voastre semeţ, mândru, demn, e mult mai frumos decât tot ce am văzut până astă-zi. Ţiu să vă exprim prin viu grai plăcerea ce am resimţit şi de aceia vă invit, în taină, să poftiţi până la mine astă-seară".

Domnitorul aruncă în jurul său priviri nedumerite ca şi când ar fi vroit să vadă dacă nu cum-va alţii i-au ghicit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ceea ce cuprindea scrisoarea și murmură ca pentru sine.

— Drace, dar asta e o întâlnire amoroasă în toată regula. Deși nu sunt la mijloc cuvinte de dragoste, și aruncându-și privirile sub rândurile pe care le citise el zări iscălitura scrisă cu caractere latine însă tot atât de citețe ca și celelalte :

„Sultana Zaady", iar dedesupt în paranteză „Izabela".

Scrisoare era în limba franceză și trăda o cunoaștere profundă a acestei limbi.

Chiamil Bey rămăsese de o parte însă cu privirea ațintită asupra Domnitorului și acuma părea a'l implora.

— Ce veți face Altețâ?. întrebă turcul palid încă sub emoția ce resimțise la vederea eunucului și a tainei ce bănuia că se ascunde îndărătul purtărei lui.

— Amice Chiamil Bey, vrei să-mi faci o plăcere?

— Sunt cu totul la dispozitia Altetei voastre zise demnitarul turc.

— Atunci poftim în salonul pe care îl ocup eu, vom sta de vorbă ca doi cunoscuți vechi, și ne vom înțelege asupra celor ce avem de făcut mâine, căci d-ta ești însărcinat cu privegherea primirei noastre.

— Da, Alteță, așa e, zise ușurat Chiamil, neștiind dacă trebue sau nu să se conformeze dorinței Domnitorului, de teamă de a nu se compromite în aventura acestuia.

Aghiotantul Pisosky împreună cu ceilalți rămase mai în urmă, și fie-care se duse la odaia ce i se indicase. Prințul rămase singur, trecu pe lângă celălalt aghiotant al său. Ștefan Filipescu, și îi făcu semn să fie la dispoziție. Trecând pe lângă el Cuza Vodă îi șopti:

— Bagă de seamă, veghează la ușe să nu cum-va să fiu spionat de vre-unul din oamenii de serviciu de aci.

— Înțeleg, replică aghiotantul luând o ținută marțială și în acelaș timp, arătând din privirea lui semeață și prin aerul său de supunere și de devotament orb, că era gata pentru ori-și ce sacrificiu.

Domnitorul trecu în salonul său, făcu semn lui Chiamil Bey să ia un scaun alăturat și îi zise:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Asseyez-vous, Chiamil-Bey.

— Demnitarul turc luă loc pe fotoliul indicat și pentru a stabili o atmosferă de cordialitate între el și domnitor, zise surâzând:

— Cum se schimbă soarta omului, Măria-voastră.

— Într'adevăr e foarte schimbăcioasă, zise Domnitorul la rândul său surâzând, dar nu înțeleg la ce faci d-ta aluzie Chiamil Bey.

— Odinioară, reluă Chiamil Bey, eu vă spuneam Alteței Voastre „Monsieur Cuza, asseyez-vous" adică: Domnule Cuza luați loc, și astă-zi D-voastră îmi spuneți: Chiamil Bey, asseyez-vous. Acest „Monsieur Cuza" era pe când erați D-voastră în România, acuma sunteți în țara mea.

— Într'adevăr pe vremea aceea eram un simplu pârcălab. Dar soarta omului se schimbă... necesitățile... In sfârșit să trecem de la asta și să revenim la ceeace mă interesează acuma mi mult, întrerupse Domnitorul.

— Nu s'ar putea, zise Chiamil Bey să amânăm acuma această convorbire, și să luăm mai întâi precauțiunile necesare pentru a nu fi ascultați.

— Fii sigur că nu suntem ascultați; de altfel, aci chiar dacă ar avea pereții urechi, tot nu ar putea auzi ceeace șoptim noi. Nu e așa?

— Așa da, dacă vorbim în șoaptă...

— Ei bine, spune-mi ce e cu Sultana Zaady care mi-a trimis biletul acesta?

— Intâi nu cunosc conținutul.

— Ași fi, răspunde cu oarecare neîncredere Domnitorul, ași fi prea puțin cavaler dacă mi-aș permite să destăinuesc cuiva conținutul lui.

— Într'adevăr aveți dreptate, Alteță, dar îmi închipui că e vorba de o întâlnire amoroasă.

— Nu prea, nu văd nimic amoros. Nu văd decât cuvinte de elogii, așa în cât nu e nimic privitor la amor.

— Mă faceți să respir ușurat Măria Voastră.

— Vorbește; cine e? ce e? cum e?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dacă îmi permiteți să v'o descriu, să vă fac povestea Sultanei Zaady, voi face-o, însă pe scurt.

— Te ascul cu mare plăcere.

— Iată: este fata unui nobil francez care a fost făcut prizonier de către piraţii din Tunis. Aceşti Piraţi au vândut pe tatăl ei unui mare demnitar turc. Paşa ne având copii, a adoptat pe fiica francezului numită Isabela. Insă fiindcă trebuia să aibă un nume turc, fiindcă ea era de vre-o 7 — 8 ani şi avea deja o instrucţie oare-care franceză...

— A, a, înţeleg, zise Domnitorul, de acolo vine cultura ei, cunoaşterea aşa de perfectă a limbei franceze.

— Da, într'adevăr... Ei şi, urmă Chiamil Bey, fiindcă ea a fost crescută de acel demnitar care se află în mare favoare la sultanul nostru, el a găsit de cuviinţă să-i facă sultanului onoarea cea mai mare ce putea să-i facă, să-i ofere pe fiica sa adoptivă.

— Ei şi cum s'a făcut?

— Sultana nu cred că iubeşte pe suveranul nostru, însă are o profundă stimă pentru inima lui; căci sultanul e un om foarte bun şi nobil.

— Da, de aceasta nici nu mă îndoesc, răspunse Cuza.

— Insă sultana este foarte ambiţioasă şi lucrul acesta e şi mai explicabil.

— Dar nu mi-ai spus cum e.

— E de o frumuseţe răpitoare; dar e cea mai primejdioasă femee de pe lume.

Domnitorul rămase câteva momente gânditor, apoi zise ca pentru sine:

— In orice caz: sunt chemat, trebue să mă duc!

— Măria Voastră, se rugă Chiamil, nu vă duceţi, răspundeţi printr'o scrisoare că nu puteţi veni, de oarece aveţi de vorbit, aveţi întâlniri, puteţi spune orice, numai să nu vă duceţi, căci vă periclitaţi viaţa. Şi apoi nu se ştie ce poate eşi din aceasta.

— D-ta, Chiamil Bey, vezi lucrurile în rău, eu le văd în bine.

— Dar nu cunoaşteţi împrejurările, nu ştiţi ce înseamnă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să pătrundă cineva în serai, şi mai ales să pătrundă în încăperile locuite de către sultana favorită a suveranului nostru

Drept orice răspuns Domnitorul luă o hârtie, scrise pe ea câteva cuvinte, apoi o dădu aghiotantului său zicând:

— Amice Filipescu, să o dai cât de repede omului care a venit şi să-i spui şi din gură că „sunt gata la ordin".

— Cum aţi zis? Măria Voastră, „la ordin?" Întrebă aghiotantul necrezându-şi urechilor. „La ordin", aţi spus?

— Da, aşa vreau să spui!

Aghiotantul neobişnuit să audă asemenea cuvinte din gura suveranului său se îndreptă spre uşă şi îşi îndeplini misiunea ce i se încredinţase.

Chiamil Bey, după depărtarea aghiotantului, căzu în genunchi înaintea Domnitorului şi începu să-l roage:

— Măria Voastră gândiţi-vă, puneţi capul meu în joc în afacerea aceasta. Eu am să fiu luat drept cela care v'a mijlocit întâlnirea.

— Dar nici prin gând să nu-ţi treacă, întâi şi întâi nu sunt eu omul care să trădez pe un prieten, şi apoi n'ai văzut d-ta ce părere am eu despre d-ta şi cum vorbesc?

— Într'adevăr vă sunt foarte recunoscător pentru cuvintele de laudă pe care le-aţi rostit la adresa mea în faţa Majestăţii Sale sultanului, zise Chiamil Bey repede, însă vă rog, vă implor în numele admiraţiei şi a iubirei ce am pentru dv., să nu faceţi pasul acesta.

— Ne-am înţeles, eu rămân cu părerea mea, iar d-ta rămâi cu părerea d-tale. La revedere!

După aceste cuvinte Chiamil Bey se depărtă, însă înainte de a pleca, asigură pe Domnitorul român de toată discreţia lui şi încercă din nou să facă presiune asupra-i, însă fără nici un folos.

Se înoptase d'abinele când Domnitorul, îmbrăcat într'un costum civil, cu un fes pe cap, vru să se strecoare din palatul Emirgian pentru a lua loc în caicul ce ştia că-l aştepta jos.

Dar în momentul când să iasă pe uşe un tânăr răsări lângă el şi un glas de femee îi şopti:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Măria Voastră faceţi foarte rău că vă aruncaţi într'o aventură de acestea!

— O femee! Exclamă domnitorul, şi încă o femee care vorbeşte într'o limbă franceză atât de curată. Cine poate să fie!

— Veniţi mai în umbră, Măria voastră, vă veţi convinge cine sunt, şopti glasul femeesc, şi o mână delicată, catifelată atrase pe Domnitor până într'un ungher luminat, pentru a-i arăta o faţă de femee.

XI

ÎNTÂLNIREA CU SULTANA FAVORITĂ

Domnitorul se uită scrutător în faţa acestui straniu personagiu îmbrăcat într'un costum turcesc şi recunoscu pe prinţesa Obrenovici.

— A d-ta eşti?, murmură el, d-ta eşti îngerul meu păzitor?

— In ocazia aceasta, Măria ta, să-mi dai voe să-ţi spun într'adevăr că-ţi sunt îngerul păzitor.

— De ce? Crezi că merg la vre-o primejdie?

— Cu siguranţă mergi spre o primejdie. Ştiu că ai vorbit cu Chiamil Bey cu privire la scrisoarea ce a primit-o de la amicul acela. Mi s'a spus că amicul e omul unei sultane, sultana favorită.

— Da, ai dreptate; până aci ai ghicit totul, murmură Domnitorul; dar nu văd întru cât îndărătul acestei invitaţii s'ar ascunde o aventură primejdioasă.

— Chiar foarte primejdioasă! replică prinţesa. E o aventură din cele mai înfricoşătoare.

Domnitorul surâse:

— Eu nu m'aşi fi aşteptat ca o întâlnire cu o femee, fie ea chiar o sultană, să fie înfricoşătoare. Din potrivă poate să fie foarte „fericitoare".

— D-ta râzi, exclamă cu o ciudă abia reţinută prinţesa, însă eu nu înţeleg să-ţi expui viaţa numai pentru un simplu capriciu.

— Nu e nici un capriciu, frumoasă prietenă, zise tot în şoapte Domnitorul; mă conformez unei dorinţe a sultanei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dacă cumva viața mea e în primejdie mă voi apăra, în limitele posibilității, bine înțeles.

— Dar cum ai să te aperi d-ta, când au să sară asupra-ți zece sau două zeci de indivizi înarmați cu hangiare? Au să te măcelărească acolo.

— A, lucrul ăsta e mai greu, cu toate astea nu mă dau îndărăt! Am promis că mă duc, trebue să mă duc. De aceea îți mulțumesc pentru sfatul d-tale binevoitor, și îți sunt recunoscător, frumoasă prietenă, că veghezi asupra mea.

— Dar nu caut recunoștință, Alteță îl întrerupse prințesa, și nici nu vreau măcar să iau în seamă tonul d-tale ironic.

— Dar ce vrei?, întrebă Domnitorul nerăbdător.

— Aș vroi înainte de toate să ai în vedere planurile pe cari le puneam la cale, frumoasele idealuri de care mi-ai vorbit, și cari constau odinioară în mărire puterei principatelor de astăzi.

— Crezi d-ta, o întrerupse Domnitorul, că cineva nu poate să urmărească, chiar cu riscul vieței sale, realizarea acestor planuri?

— Nu văd întru cât ar rezulta vreun folos pentru acele planuri din „vizita" d-tale la sultana favorită.

— Dragă prietenă o să-ți dau încă o explicație. Sunt prea mult patriot, și sentimentul de a mă consacra țărei mele este mai tare decât acel al dragostelor mele. De aceea o să am în vedere nu primejdia care e pentru mine ci primejdia ce rezultă pentru țara mea.

— Dar atunci de ce nu ai refuzat?

— Ei, cum să refuz? D-ta crezi că dacă aș refuza invitația, mi-aș face o prietenă din sultana favorită?

— Dar dacă te duci acolo ce o să rezulte?, întrebă prințesa.

— Dacă mă duc acolo nu e nevoie numai de cât ca eu să devin și amantul ei.

— Atunci e cu totul altceva.

— Eu am auzit că sultana e foarte frumoasă.

— Nu e „foarte" frumoasă, dar e o frumusețe de a cărei „concurență" m'aș teme eu însă-mi, zise prințesa, deși

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

am convingerea că d-ta nu ai aceeași părere extraordinară despre frumusețea mea.

— Nu, nu, să nu vorbim de frumusețea d-tale, căci e în afară de orice discuție; știi părerea mea!

— Te știu cavaler, obiectă prințesa, și de aceea preciez hotărârea d-tale. Dar vrei să te duci cu orice preț?

— Într'adevăr, cu orice preț; și acuma dă-mi voe să-ți sărut mâna.

— Nu, nu, căci poate să ne vadă cineva și să fie foarte mirat văzând că un civil sărută mâna unui turculeț cum sunt eu.

— Într'adevăr, un drăguț turculeț. La revedere dragă păgâne și să ne vedem cu bine.

— Ți-aș ura petrecere bună, șopti prințesa, însă bănuesc că nici n'ai să fii mulțumit.

Domnitorul se apropie de locul în care îi era indicat prin scrisoare că va fi așteptat de un caic, și rosti cuvântul ce i se semnalase în post-scriptum.

El spuse:

— Unde mergem? I se răspunse: Spre lumina lumii.

Acesta era cuvântul de ordine. Încrezându-se în conținutul scrisoarei și în instrucțiunile pe care le primise prin ea, Domnitorul coborî în caic și acesta, vâslit de câțiva negri musculoși sbură pe apele Bosforului până în apropierea dependințelor care mărgineau seraiul.

Aci caicul intră ca o săgeată sub o boltă, doi oameni înfășurați apărură în fața Domnitorului. El se dădu un pas în lături neîncrezător întâiu, însă cuvântul lor fu ca și cel al oamenilor ce 'l primise în cale.

— Te ducem spre lumina lumei, șopti unul din ei. Și luându-l de mână îl conduse până la capătul unui coridor subteran.

Aci omul părând că nici nu cunoaște persoana căreia îi dăduse mâna îl îmbrânci ușor, zicându-i :

— Mergi înainte, te așteaptă raiul.

— Domnitorul nu avea nici sabie, nici un pistol măcar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

avea însă sub haină un pumnal mic de care ar fi făcut la nevoe uz. Insă cum era singur şi vedea apărând din când în când câte doi indivizi de aceştia, spătoşi, înalţi, i se păru că ar fi o nebunie să se împotrivească, măcar, lor şi urmă drumul ce i se indica.

La capătul galeriei subterane apăru o fată îmbrăcată după moda turcească şi îi şopti :

— Alteţă, dv. sunteţi ?

— Da, eu sunt, răspunse cu un ton demn, sigur de sine, Domnitorul.

— Atunci urmaţi-mă, însă vă rog nici un gest, nici o mişcare, nici un cuvânt care ar putea să ne trădeze.

— Ştii ce facem noi acuma, întrebă fata după câteva minute de umblet.

— Nu, nu bănuesc.

— Ne expunem viaţele. Poate d-ta mai scapi d'aci, dar eu cu siguranţă că am să fiu aruncată în fundul Bosforului cu un bolovan într'un sac, dacă se va bănui măcar cecace fac eu.

— Atunci de faci aceasta ?

— Sunt devotata sultanei favorite şi, chiar dacă ar fi să mor de o sută ori, încă mi s'ar părea că e puţin sacrificiul ce aşi face murind de atâtea ori pentru ea.

Uşa prin care intrase acuma, era împodobită numai cu mătăsuri şi se deschidea aşa fel încât nici nu se auzea măcar.

Domnitorul făcu vreo câţiva paşi în odaie, si la un semn al tinerei turcoaice luă loc într'un ieţ.

Câteva secunde fata dispăru, apoi se întoarse zicând :

— Dacă binevoeşte Alteţa Voastră, să mă însoţească : apoi ca o recomandaţie şopti :

— Veţi da stăpânei mele titlul de prinţesă sau Alteţă Imperială.

Domnitorul surâse şi îşi luă festul din cap, obişnuit să fie descoperit tot d'auna în saloanele prin care trecea. Acuma înainta, pe urma subretei, cu acel aer liniştit şi hotărît pe care îl avea chiar în momentele cele mi grele ale vieţei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

El pătrunse odată cu camerista aceasta într'o cameră spaţioasă, somptoasă, mobilată cu un lux orbitor.

Ochii Domnitorului se loviră de frumuseţea neasemănată a unei tinere care stătea tolănită pe un divan.

In salonul acesta aurul si diamantele, mătăsurile cele mai scumpe se întreceau să dea înfăţişarea unui lux ca din basme. Dar din toate aceste bogăţii şi frumuseţi, tânăra pe divan părea a reeşi mai în vază, ca şi când ea ar fi dat valoare acestor bogăţii şi frumuseţi prin graţia ce răspândea în jurul ei.

Domnitorul se înclină şi o privi cu o admiraţie vădită.

Contururile figurei acestei tinere erau de o frumuseţe ideală, fruntea, ochii şi buzele ei exprimau bunătate şi din înfăţişarea ei se degaja parcă un aer de inteligenţă şi superioritate majestoasă. In costumul de muselină albă cu gulerul larg ridicat în genul Mariei Stuart, corpul ei se asemăna unui crin din care capul ei ne-asemănat de frumos răsărea ca o floare dintr'un buchet.

Ea se ridică încet cu o mişcare graţioasă şi făcut un pas înaintea tânărului domnitor.

Fermecat, uluit, el rămase ca ipnotizat cu ochii ţintă la splendida femeie. Sultana, cu un gest graţios, îi întinse mâna şi Domnul român i-o sărută cu respect, simţind un fior prin inimă şi prin tot corpul, la atingerea mânuţei trandafirii. Cu un nou gest ea îl invită să şază zicând în limba franceză :

— Aţi primit, Alteţă, invitaţiunea mea, şi vă mulţumesc că aţi avut încredere în mine şi aţi venit. Aşi dori să vorbim.

— Alteţă imperială sunt la ordinele Dv.

— Nu sunt, zise Sultana cu modestie fermecătoare, de cât o simplă soţie de sultan. V'am invitat, fiindcă am toată admiraţia pentru curajul şi demnitatea cu care v'aţi prezentat înaintea soţului meu.

— Şi eu am o profundă admiraţie pentru Majestatea Sa, soţul Alteţei Voastre.

La aceste cuvinte tânăra rosti :

— Da, aşa cuvinte îmi plac, sunteţi un om demn de încredere şi asemenea oameni iubesc eu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Domnitorul rămase aproape ca uluit, mai neştiind ce să spună, pe când sultana favorită urma cu acelaş glas fermecător.

— V'am scris ce m'a îndemnat să doresc a vă vedea mai de aproape.

— Alteţa Voastră, zise Domnitorul mi-aţi făcut această onoare, daţi-mi să mă văd copleşit de prea multă favoare.

— Ah, nu e nici o favoare deosebită pentru d-ta, favoarea e pentru mine, căci ea constă în faptu că Alteţa-voastră v'aţi riscat viaţa venind aci.

— Vă rog prinţesă, a-mi da viaţa pentru pentru A. V. nu e mare lucru; aşi considera ca o fericire faptul de a o da pentru o dorinţă ce aţi exprima.

Sultana râse cu o graţie răpitoare.

— Sunteţi prea galant... Insă dela cavalerismul şi curajul pe care l'aţi arătat în faţa soţului meu, nu m'aşi fi aşteptat la mai puţin, decât la îndrăsneala pe care aţi avut-o venind aci. Ştiţi ce vă aşteptă?

— Da, îmi închipui. In definitiv nu poate să mă aştepte mai mult de cât moartea.

— Dar, dar aţi auzit vorbindu-se de groaznica gelozie a turcilor?

— Toate se reduc la atâta: *o moarte* şi nimic mai mult. Şi vă asigur prinţesă că o moarte e prea puţin pentru acel care a avut fericirea de a vorbi cu Alteţa Voastră, măcar şi de lucruri aşa de indiferente cum vorbim noi acum.

— Cam puţin lucru, surâse sultana din nou.

— Cred prinţesă că este îndeajuns, fie chiar numai de a sta câteva momente sub magia privirilor A. V.

— Da, într'adevăr văd că sunteţi foarte galant, şi foarte cavaler! Un aşa limbaj n'am auzit eu poate de mult. Numai soţul meu are în unele momente adevărate inspiraţii, dar Inaltul meu soţ e un om pe care nimeni nu'l apreciază.

— Intr'adevăr mulţi îl admiră, mulţi îl venerează, zise Domnitorul, dar nimeni nu-l apreciază în deajuns.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Biblioteca „ASTRA"
— SIBIU —

— Într'adevăr așa credeți ?

— E mult mai bun și mai nobil, ca inimă și ca înălțime morală decât mi l'ași fi închipuit, și decât și'l închipuie restul omenirei.

— Da, da ! Aveți dreptate, întări prințesa cu un surâs negrăit de dulce, fericită că aude aceste elogii din gura Domnitorului român. Și vedeți, Alteță, reluă sultana după o scurtă gândire, acest mod de a vorbi mă face să fiu cu totul la rangul meu, în ceea ce aș fi dorit să pun la cale cu Alteța-Voastră.

— Dar mă ertați, prințesă, eu nu înțeleg ce ați putea pune la cale cu mine ? Și apoi în împrejurări de astea, cum să vă spun, spiritul bărbaților ori cît de sus ar fi ei puși este cu totul înclinat spre „nimicuri" cari însă toate se rezumă în cuvinte mai mult sau mai puțin galante, de îndată ce e vorba de un contact cu o femee și mai ales când acea femee este de uimitorea și răpitoarea frumusețe și gingășie a Alteței voastre.

— Mă încântați Alteță, replică prințesa surâzând. Dar între noi nu e vorba de aceasta

— Sunt foarte curios să aflu de ce e vorba.

— Aș dori să vă întreb Alteță cum vă-place orașul nostru.

— Prințesă, orașul e minunat, e într'adevăr fermecător, mai ales dacă judec după surprizele pe care le-am avut și le am încă.

— Să nu vorbim de persoanele prezente, căci văd că faceți aluzie la mine, replică sultana surâzând. Aș dori să vă aflu părerea asupra țărei acesteia.

— Vai, Înaltă Doamnă, e atât de greu să vă spun, nici n'am avut încă timpul să văd cum se cade măcar o casă, să ghicesc ce e în interiorul ei. Cum aș putea eu să ghicesc ce e într'o țară întreagă ?

— Da, dar un om, zise prințesa întrerupându'l, un om de talia A. V. desigur că o să vadă mult mai ușor lucrurile și o să ghicească multe taine care scapă altora.

— Ce aș putea ghici ?

792 II

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— După o aruncătură de ochi un om poate să judece nu numai o situație, dar starea unui stat întreg.

— Da, dar eu sunt mult mai modest în părerea ce o am despre mine. In totdeauna am fost cu foarte multă îndoială când a fost vorba să apreciez părerea mea.

Sultana zise cu un surâs binevoitor.

— Constat cu oare care bucurie că mândria și curajul A. V. se unesc cu o modestie foarte mare.

— Intr'adevăr sunt modest, fiind-că deși neamul meu a domnit, mă consider de origină democrată cu tot sângele meu omenesc, replină Domnitorul.

Prințesa îl privi în ochi, îi surâse din nou, și îi făcu semn să se apropie mai mult de dânsa.

— Ședeți mai aproape, Alteță, altfel avem aerul ca și când am fi doi străini, și nu-mi sunteți străin.

— Nu'mi explic în ce sens spuneți aceasta,

— Mai întâi sunt și eu creștină ca și A. V.

— Da, aveți dreptate, Inaltă Doamnă, îmi pare că sunteți franceză de origină.

— Da, franceză de origină, însă sunt așa cum sunt din pricină că țiu mai mult de cât și-ar închipui cineva la aceea ce vreau să deviu.

— Cuvintele A. V. sunt cam enigmatice, prințesă.

— Ele vă vor părea foarte simple și logice peste o jumătate de oră.

— Cum, îmi acordați oare favoarea să pierdeți o jumătate de oră de vorbă cu mine ?

— Ce, credeați că ați venit numai ca să plecați ? Că v'am invitat numai ca să vă zic „bună seara“ și „adio“ ?

— Dar mă ertați prințesă, nu știu ce să înțeleg, ce să cred.

— Puteți crede aceia ce. Un om de onoare și de inimă poate să creadă și să înțeleagă, răspunse prințesa cu un surâs grațios însă în acelaș timp pătruns de seriositate.

Domnitorul își zise în gând :

— Iată o femeie de care trebuie să mă fesec.

Cu toată situațiunea în care se afla, cu toate primej-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

diile care îl aşteptau în acest palat străin, în care el nu avea pe nimeni, însă adversarii lui eru nenumăraţi, Domnitorul îşi păstră destul sânge rece pentru a judeca şi a se ţine semeţ şi demn în faţa acestei frumuseţi impunătoare.

El încercă să fie curtenitor, în limitele bunei cuviinţe şi îşi făgădui în gând să nu facă nici cea mai mică încercare care ar putea să jignească amorul propriu al sultanei.

O tăcere de câteva secunde se iscă între cei doi. Tânăra splendoare păru a se uita într'o direcţie pe care Domnitorul se făcu a nu observa.

In acest interval el scăpă fesul ce ţinea în mână jos, îl ridică, şi prinţesa îi făcu din nou semn cu graţie să nu se jeneze, ci să'l pună alături pe fotoliul liber.

— Mi s'a spus, Alteţă, începu ea, că Măria Voastră, aveţi un ton şi o purtare curtenitoare faţă de femei.

— O, dacă ar fi să vă luaţi înaltă Doamnă după svonurile care circulă în jurul numelui meu, v'aţi face o părere foarte rea despre mine, replină Domnitorul.

— Dar în tot cazul, îl întrerupse prinţesa, foarte justă.

— Nu o să credeţi aceasta prinţesă, fiind că am avut o prietenă, să admitem două sau trei...

— Sau mai multe... complectă sultana favorită.

— Fie şi mai multe, nu înseamnă că eu sunt un om aşa cum mă bănuesc multe persoane.

— Dar aceasta n'ar fi crimă, cred eu, zise prinţesa...

— Intr'adevăr dacă ar fi să raţionăm după modul de a judeca al otomanilor, eu aşi fi în felul meu, un otoman, fiind că m'aşi acomoda mult mai bine cu prescripţiile marelui Mahomed în privinţa căsătoriei, de cât cu prescripţiile religiei creştine. Dar astea sunt numai moduri de a judeca.

— Şi mai ales de a simţi, complectă prinţesa.

Apoi, fiind că Domnitorul tăcuse din nou, prinţesa reluă:

— Mă miră că A. Voarstră care aţi văzut în scrisoarea mea o dovadă de admiraţie, de simpatie, mai mare chiar de cât se obicinueşte pentru bărbaţi la femei, cum sunt eu, măritată, mă mir că D-voastră sunteţi aşa de rezervat în ceea-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ce vorbiți cu mine și că nu v'ați pus în evidență calitatea de cuceritor de inimi.

Domnitorul avu în acest moment intuiția unei primejdii mari care plana asupra lui. Cu toate astea își luă inima în dinți și zise :

— Prințesă, ori cât de mult v'ar admira cineva, ori cât și-ar simți inima atrasă spre A. V. respectul și admirația pe care trebuie să o resimtă ori ce muritor în apropierea A. V. i-ar impune să'și stăpânească sentimentele.

— Și Alteța voastră vi le stăpâniți ?

— E o întrebare foarte grea și delicată pe care mi'o puneți, replică Domnitorul cu un surâs în care se vedea foarte multă curtenire. Admirația pe care o am pentru Majestatea sa Sultanul, soțul Alteței Voastre, îmi impune să îmi arăt pe față bucuria și plăcerea ce am resimțit văzând cu ce gust ales a știut să că aprecieze și să vă urce la înaltul rang pe care îl ocupați.

Prințesa păru încântată de aceste cuvinte și îi întinse mâna, pe care Domnul român o apucă și i'o sărută cu o plăcere abia ascunsă.

In acelaș moment o draperie se dădu la o parte și un glas se auzi rostind :

— Majestatea sa Sultanul !

Domnitorul tresări, și o sudoare rece i se ivi pe frunte pe când părul i se zbârli ușor pe cap, dar cu toate acestea el rămase în atitudinea pe care o avea ținând în mâna sa mâna prințesei Izabela.

Domnitorul simți o ușoară strângere de mână din partea prințesei și pe când mâna lui începuse să tremure ușor, pentru prima dată în viața lui, Sultana îi șopti :

— Nu vă temeți de nimic, Alteță!

Iar cu glas tare ea adaogă :

— Iată soțul meu, Majestatea sa Sultanul, ne onorează cu o vizită

Domnul român se îndreptă, se înclină respectuos în fața sultanului. Sultanul rosti cu prietenie :

— Fii bine venit, principe, în saloanele sultanei mele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

favorite ; şi suveranul turc, înaintă cu acelaş surâs prietensc pe buze, ţinând mâna întinsă către Domnitor.

Alexandru Ioan, ca prin farmec îşi recăpătă semeţia de odinioară şi zise cu un surâs care corespundea cu bunăvoinţa sultanului

— Am avut fericirea să fiu unul dintre puţinii muritori care să mă bucur de vederea celei mai frumoase podoabe a lumei.

— Intr'adevăr, aşa este, zise sultanul făcându-i semn să şadă şi luând la rândul lui un loc alături de sultana lui favorită.

— Alteţă, reluă suveranul turc, sunteţi unul dintre puţinii care au putut să aprecieze dintr'o aruncătură de ochi ce comoară se ascunde în iubita mea Izabela, căci numele turc pe care i l'am dat e numai un nume convenţional, iar numele care e scump inimei mele e acela pe care îl are ea de la părinţi.

Domnitorul avu câteva momente iluzia că toate acestea fuseseră puse la cale. Insă deşi bănuiala lui păru în primul moment întemeiată, nu îndrăsni să şi-o formuleze şi stătu în rezervă aşteptând un semn care să-i arate ce atitudine să ia pentru a nu compromite mai rău de cât i se păruse că a compromis pe sultana prin faptul că îi sărutase mâna.

— Să nu credeţi, zise printesa ghicind ceiace se petrece în sufletul Domnitorului, că invitaţia pe care v'am făcut-o eu, a trecut peste limitele permise de soţul meu.

— O! Cât despre asta, zise sultanul cu un surâs îngăduitor, chiar dacă ar fi ca d-ta Isabelo să faci ceva care n'ar fi permis, (lucrul care la d-ta este imposibil), totuşi el ar găsi nu numai o ertare dar şi o scuză. o îndreptăţire îngăduitoare, în ochii mei.

— Vă multumesc, Înălţime sunteţi prea bun. nu merit atâta favoare.

— Să nu vă gândiţi, Isabelo dragă, reluă sultanul ca şi când ar fi fost numai între patru ochi cu dânsa, să nu vă gândiţi măcar să vă scuzaţi în cazul când ar fi să faceţi ceva ce ar trece peste limitele de care am vorbit adineauri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Frumoasa Izabela înclină surâzând frumosul ei cap pe când sultanul urmă :

— Afară de aceasta eu sunt convins că nici odată spiritul d-voastră luminat nu v'ar sfătui să faceți așa ceva ; dar Alteța Sa Alexandru Ion poate să aprecieze mai bine.

— O, Majestate, zise Domnitorul, ca pentru a rosti ceva, am aceiași admirație pe care o împărtășiți și M. V. față de admirabila Majestăței Voastre soție.

— Numai eu știu ce tezaur am aci, replică sultanul mângâind ușor mâna albă și mică a sultanei care stătea într'o rezervă și atitudine de supunere nețărmurită față de sultan. Izabela mi-a cerut întâi să asiste la recepția Alteței voastre.

— Ce onoare pentru mine ! Cum să vă mulțumesc ?, — îngână Alexandru Cuza, ca și când ar fi fost cu totul cufundat de această cinste.

— Afară de acestea, reluă sultanul, ea a avut ideia de a mă sfătui să fac românilor o primire așa cum v'am făcut. In cât vedeți, ei îi datorați foarte mult.

— Dar nu înțeleg.

— Ei ! Nu înțelegeți, Alteța-voastră, pentru că nu sunteți în curent cu politica pe care o urmează Imperiul meu.

— Dacă e vorba de politică și mai ales de aceia a Imperiului Majestăței Voastre, sunt foarte slab.

— Cum, nu vă place politica?, întrebă sultanul.

— Sunt cel mai slab politician din câți există în țara mea.

— Nu! Să nu vorbiți așa, Alteță, zise sultanul căci m'ați face să vă bănuesc buna credință. Sunteți un om inteligent, în acelaș timp destul de ager și pătrunzător ca să vedeți multe lucruri pe care alții nu le văd.

— Dar mă ertați, ar fi trebuit să fiu altfel.

— Nu, nu vorbiți așa. Faptul că v'ați împresurat de miniștri buni, e o dovadă de inteligență și pătrundere. Faptul că ați venit și ați căutat să obțineți prin d. Negri condițiile astea demne pe care le-am acordat, dovedește că sunteți un om demn, curajos și îndrăzneț.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— In privința îndrăznelei, într'adevăr, Majestate că sunt de acord. Lucrul acesta nu-l pot tăgădui.

— Eu, zise Isabela, am fost încântată de această atitudine a A. V. Nici odată nu am văzut oameni în fața soțului meu, am văzut numai ființe târâtoare.

Sultanul făcu un semn de aprobare apoi urmă.

— Vedeți, Alteță, lucrul pe care îl urmăresc eu sub grațioasa influență a soției mele este următorul...

— Adică mă ertați, soția Majestătei voastre are un rol precumpănitor, și nu mă îndoesc de acest lucru; dar ca Majestatea voastră să-l proclame față de mine, mă face să mă simt pătruns de admirație, căci înseamnă că este într'adevăr o putere politică.

— Ași proclama lucrul acesta față de întregul imperiu, zise sultanul, dacă datinele n'ar fi astfel la noi încât să impună ca numai bărbatul să aibă aerul că judecă iar femeea nu.

— Lucrul nu este decât drept, obiectă sultana.

— E drept că mai toate femeile musulmane nu judecă în ielul acesta, dar Isabela, deși soția unui turc, este însă o europeancă.

— Mă măguliți prea mult, Majestate, zise prințesa.

— Soția mea iubită, mi-a atras atenția asupra faptului că, mai toate avantajele pe care le-am acordat noi, adică eu sau predecesorii mei, popoarelor streine subjugate, au fost acordate sub presiunea revoluțiilor, sau a ambasadorilor.

— Intr'adevăr așa e, dacă ne uităm după istorie.

— Ei bine, sultana Isabela mi-a deschis ochii arătându-mi că popoarele acestea care au smuls avantagii și privilegii prin alții, n'au fost cât de puțin recunoscătoare. Dimpotrivă, din ele ne-am creat dușmani neîmpăcați.

— Intr'adevăr, Majestate, Alteța Sa are dreptate.

— Și, după cum spune Isabela, sultana mea iubită, ar fi fost o lovitură politică de mare însemnătate, dacă acordam unor State cum sunt Principatele Unite o autonomie care pe lângă că ni le-ar dispune în favoarea noastră, dar încă le-ar ajuta să se dezvolte și economicește și să-și creeze și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

trupe. Prin faptul că noi am fi stăpânitori drepți, buni și blânzi, ne-am creia aliați naturali.

— De asta vă asigur eu, interveni Cuza cu o impetuositate care arăta adâncul său patrotism. Vă asigur că n'o să aveți aliați mai buni de cât românii, în cazul când veți acorda libertatea, autonomia de care are nevoe poporul românesc:

Sultanul reluă:

— Avantagiul pe care îl arată Isabela era următorul: o națiune ca a dv., s'ar întări enorm dacă se unesc amândouă principatele definitiv. Provizoriu ați și făcut-o având aerul că sunteți împotriva hotărârilor țărilor garante și împotriva mea.

— Majestate, am făcut cum am putut, ca să ne menținem, întrerupse Cuza.

— Eu în locul dv. aș fi făcut mai mult, zise sultanul.

— Mulțumesc și mă voi folosi de acest sfat.

— Dar să reviu iar la linia politică pe care mi-a arătat-o Isabela; dv. fiind autonomi, v'ați crea resurse militare și financiare în acelaș timp. Lucruri pe cari noi nu putem să vi le creiem. Cu administrația noastră nu e posibil să obținem ca popoarele subjugate de noi să se înalțe... E imposibil ca Coranul nostru să poată stăpâni lumea mult timp. Progresul merge înainte și noi rămânem pe loc.

— Majestate, înțelepciunea vorbește prin gura M. V.

— Și vorbește și inteligența activă și superioară a Isabelei mele, zise sultanul aruncând din nou o privire iubitoare către Isabela.

— Și fiindcă ea m'a îndemnat să vă acord atâtea avantajii, după cum m'a îndemnat să vă și primesc aci în salonul ei, veți avea să-i mulțumiți tot ei, și de faptul că vă voi vorbi clar de aci încolo.

— Majestate, zise Alexandru Cuza, ducând mâna la inimă, puteți conta pe cel mai devotat sprijin, pe cel mai devotat servitor al imperiului dacă ajutați la realizarea idelului românesc.

Prințesa, care tăcuse până aci, zise cu o voce blajină:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Puterea de a realiza acest ideal, este numai în dv. Căutați să vă întăriți, să vă organizați, căci sunteți creștini și nu aveți piedicile Coranului. Puteți să vă îmbogățiți cu averile mânăstirilor care v'au acaparat totul în țară, și să vă creați resurse colosale pe care noi iar nu putem să ni le creem.

— Toate acestea se pot realiza dar numai cu muncă și persistență.

Prințesa spuse cu hotărâre:

— Dacă persistați și dacă ați fi energici ați putea realiza idealul D-voastră!

— Care ideal, Măria Voastră?

— Care? Dacia-Traiană!

— Dar cum e posibil să credeți, Măria Voastră că se poate realiza așa ceva?

— E foarte ușor, n'aveți decât să vă uniți toți sub același sceptru.

— Această unire, zise Cuza, ar fi foarte greu de realizat!

— Cum puteți avea atâta îndoială asupra viitorului țărei D-voastră?

— Fiindcă celelalte sunt țări și locuri stăpânite de Austria.

— Oare Turcia n'a stăpânit și Ungaria și toate părțile acelea? Și acuma aceste țări sunt sub sceptrul Austriei! De ce oare Dv. n'ați uni într'o federație țările locuite de Români?

— Foarte greu, Măria Voastră!

— Dar, reluă sultana cu căldură, după cum ați putut uni cele două principate, tot așa ați putea proceda și acuma. Ați făcut-o fără arme, fără nimic, numai cu ceva entuziasm și convingere.

— Alta este a uni două principate și alta a forma Dacia-Traiană.

Sultana făcu un gest de nerăbdare și exclamă:

— Scepticismul acesta, Alteță, mă uimește. Nu s'a realizat odată Dacia-Traiană acum 250 ani sub un român, sub Mihaloglu?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ah! vroiți să vorbiți de Mihai-Viteazul?

— Da, dar eu îl cunosc din istoria Turcă și de aceia îi dau acest nume; nu a realizat el visul acesta fără sprijinul nimănui?

— Adevărat!

Sultana Izabela, zise după o gândire scurtă.

— Dar de ce nu l'ați realiza astăzi cu sprijinul nostru secret?!

Domnitorul uitând că se află în fața sultanului, care asculta cu un surâs binevoitor cuvintele soției sale favorite, se sculă și se plimbă prin sală agitat, apoi, ca readus la realitate, zise ceva mai domolit:

— Aveți dreptate. Dar care ar fi acest sprijin?

— Inactivitatea noastră. Turcia se face că nu observă nimic din ceia ce puneți la cale Dv.

— Dar puterile garante?

— Când se vor vedea în fața faptului îndeplinit, vor închide ochii. Vor aproba, crezând că este o nouă lovitură împotriva Turciei.

— Dar nu văd interesul ce poate avea imperiul otoman în ridicarea României, obiectă Domnitorul după o gândire scurtă. Sultanul îl privi surâzând.

— Iată adevăratul miez al chestiunei, pe care sultana mea scumpă se prepară să-l explice mai plăcut decât aș putea să o fac eu.

— Ați fost, zise Isabela, din pricina poziției dv. geografice, în drumul rușilor cari, de câte ori au vrut, au trecut prin Moldova. Dacă veți fi tari, veți fi un obstacol enorm pentru ei. Un obstacol pe care noi îl vom avea aproape gratuit.

Domnitorul pricepu dintr'o scăpărare interesul Turciei dar tăcu, așteptând să vadă ce avea să-i mai spună frumoasa diplomată.

— Vedeți Alteță cum stau lucrurile? — reluă Izabela, aprinzând o țigară pe care o scoase dintr'o cutiuță de aur, — de ce credeți că puterile vă dau sprijinul lor?

— Ca să ne ajute a ieși din mizeria în care ne aflăm.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Sunteţi greşit, dacă credeţi că diplomaţia se conduce de milă, sau alte sentimente umanitare; nici împăratului Napoleon, şi nici celorlalţi suverani nu le-au trecut măcar prin gând să se înduioşeze de soarta Principatelor Unite.

— In cazul acesta care ar fi fost motivul?

— Iată-l: Turcia e pentru toate puterile, un fel de om bolnav din a cărui avere fiecare ar voi să se înfrupe, dar nici unul din aceştia nu ar vroi ca cel mai tare să pună mâna pe toată moştenirea.

— Şi cel mai tare care ar fi?

— Rusia, zise sultana suflând fumul din ţigarea ei. Rusia e singurul duşman de care trebuie să se teamă nu numai Alteţa Voastră, dar toţi. De aceia puterile garante s'au ridicat şi v'au sprijinit. Franţa, Anglia şi chiar Austria au fost de acord să vă sprijine şi v'au sprijinit, într'un chip sau altul, numai ca să nu fiţi înghiţiţi de Rusia.

— Aceasta am văzut-o şi noi, dar nu ne-o explicăm aşa de lămurit după cum o faceţi Măria Voastră; graţie acestei presiuni a puterilor ni s'au restituit cele trei judeţe basarabene.

— Noi, Turcia, vă vom lăsa şi chiar vă vom sprijini prin „inerţia" noastră. Numai că dv. trebue să munciţi din răsputeri ca să vă întăriţi, să fiţi un obstacol serios în faţa Rusiei; numai astfel veţi putea să vă menţineţi.

— Uiţi scumpă Isabelo, zise sultanul, să-i arăţi primejdia viitoare.

— Nu, n'am uitat; voiam întâiu să-i explic Alteţei Sale, totul, pentru ca apoi să viu şi la punctul acesta: primejdia bulgară.

— Dar bulgarii nici nu mai există ca stat, exclamă Cuza.

— Nu mai există, dar au existat şi mai pot exista, fiindcă Rusia, sub pretexte diferite face în fiecare an să emigreze mii de ruşi în spre ţărmurile Dunărei locuite de bulgari. Aceştia se dedau la o propagandă frenetică în favoarea ruşilor pe care îi arată poporului ca pe nişte salvatori.

Domnitorul Cuza obiectă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar aceştia nu pot prezenta nici o primejdie dacă luaţi măsuri.

— Vă înşelaţi Alteţă, şi veţi pricepe că noi am văzut exact că bulgarii vor fi pentru ruşi un pretext bine venit de războiu în contra noastră.

— Cu greu! Foarte greu. Ar trebui să treacă prin România.

— Şi vor trece, dacă nu veţi fi destul de tari, şi nu numai atâta, dar vor obţine ca bulgarii să se constituie în stat autonom pe care îl vor avea sub epitropia lor.

— Proorocirile Înălţimei voastre mă uimesc.

— Veţi vedea mai târziu şi atunci veţi fi între două focuri slave : bulgarii şi ruşii, şi nu se ştie dacă nu veţi fi înghiţiţi — ca Basarabia, cu toată opunerea puterilor.

— Aceasta este dar primejdia ?, — întrebă Domnul.

Sultana zise limpede :

— Da, pentru Dv. Dar pentru noi ea constă în realizarea planului lui Petru Cel Mare : stăpânirea Constantinopolului de către Ruşi.

Sultanul, devenind grav, obiectă:

— Până la această realizare va mai curge multă apă pe Bosfor.

— Şi foarte mult sânge complectă Izabela; apoi ea urmă:

— De aceia, sfatul meu şi al Majestăţei sale este : să vă întăriţi pe cât puteţi. Noi vom protesta de formă; vom face caz mare de nimicuri şi vom poza în oameni cari se luptă să menţină drepturile câştigate prin sabie.

— Mulţumesc din suflet Majestăţei Voastre, rosti Domnitorul.

— Întăriţi-vă, urmă Izabela cu tonul unei persoane obişnuite să dea sfaturi. Veţi avea de luptat cu clasa boerească, aceia care v'a dus ţările de râpă prin luptele pentru domnie. Insă veţi eşi învingători ; veţi progresa dacă ridicaţi ţărănimea la viaţa politică şi economică.

— Ăsta este şi visul meu şi al lui Kogălniceanu, exclamă principele.

— Să nu fie numai un vis, obiectă sultanul ; faceţi din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

el o realitate după ce veți fi asigurat contra boemnei. Fără țărani, cari sunt mulți și viteji și constituesc un sprijin sigur, nu vă veți putea ridica.

Sultana Isabela care cunoștea în amănunt situația Principatelor-unite, începu să vorbească singură, fără a mai fi întreruptă de către soțul ei, sultanul.

— Dar, întrerupse Domnitorul cu oare care nedumerire, îmi spuneți de o Dacie-Traiană; nu credeți oare că aceasta e ceva irealizabil ?

— Bine înțeles, replică prințesa cu un surâs liniștit de ființă superioară, într'adevăr atât timp cât Austria nu se va desmembra, visul acesta va rămâne un simplu „vis". Insă de îndată ce desmembrarea ei va începe, românii ar fi niște naivi, dacă nu s'ar folosi de toate avantagiile ce ar avea dacă nu și-ar constitui, dacă nu imperiul, măcar regatul Daciei-Traiane.

— Adevărat, zise Domnitorul, așa trebue să fie, dar nu gândiți oare că e vre-o primejdie din partea noastră, pentru imperiul Turc ?

— Nu, nici odată ! Mai ales în vremile astea România nu ar avea nimic de câștigat dintr'o dușmănie cu Turcia, din contră ar fi foarte avantajată din o prietenie cât de mare și leală.

— Și nu vă temeți Majestate, întrebă Domnitorul, de ceia ce spuneați adineauri ? S'ar putea prea bine, dacă se realizează proorocirile Alteței Sale Imperiale sultana să vă treziți cu un dușman chiar în corpul imperiului Majestății Voastre, adică bulgarii să înceapă a se întinde mai mult de cât ar fi granițele lor naturale.

— De asta ne temem serios, și ne vom da toată osteneala să nu se întâmple, căci ne-ar răni adânc nu numai în amorul nostru propriu, dar și în interesele vitale ale imperiului. Orice știrbire care ar trece dincoace de Dunăre ar însemna o micșorare a puterei noastre, pe câtă vreme în limitele impuse de Dunăre vom putea să ne menținem totdeauna. Aceasta cu atât mai mult cu cât sper că politica ce o veți urma va fi leală.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Majestate, zise Domnitorul, n'am avea nici un motiv, nici un pretext măcar ca noi să fim neleali față de Majestatea voastră, întru cât, în loc să așteptați cum s'a făcut în alte împrejurări să cerem noi, Majestatea Voastră ne ajutați din răsputeri ca să ne ridicăm.

— Da, o face aceasta bizuit pe credința ce ați arătat-o totdeauna, pe cinstea politică pe care a arătat-o poporul d-voastră și Alteța voastră care sunteți un reprezentant foarte demn al poporului român.

— Mă mândresc cu aceasta, zise Domnitorul înclinându-se.

*

In acest interval un servitor care părea a fi mut, veni cu niște tăvi pe care se aflau prăjituri, dulcețuri, sorbeturi și înghețată.

El le puse cu respect pe o măsuță ce o aduse până în apropierea prințesei. Sultana gustă din ele și apoi oferi sultanului și principelui să se răcorească.

— Puteți să luați cu încredere din ele, zise prințesa. Avem prea multe interese legate de existența Statului Dv. și mai ales de viața Alteței voastre în cât să nu punem noi ne îngrijim atât de soarta principatelor și de soarta mulți ani.

Domnitorul făcut un gest de protestare și luă din dulcețurile și înghețata ce i se oferi, apoi mulțumi în cuvinte călduroase sultanului pentru marea solicitudine ce-i arătase și mai ales sultanei pentru îngrijirea ce avea pentru soarta Principatelor-unite.

— Incă ceva, adogă principesa cu un surâs grav. Dacă noi ne îngrijim de soarta principatelor cât și de soarta Alteței voastre, să credeți că o să trebuiască ca și Alteța voastră să luați măsuri de precauțiune.

— Ce fel de măsuri ?

— Măsurile de precauțiune în privința primejdiilor care vă pândesc la Constantinopol.

— Da ? Mă pândesc pe mine ? întreabă cu uimire Domnitorul.

— Da. da, și cel dintâi lucru ar fi să vă feriți de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cursele ce vi s'ar întinde de către oamenii ambasadei ruseşti. Înţelegeţi pentru ce.

— Aşi înţelege, dacă am fi în conflict cu această ţară.

Conflictul cel mare este că Rusia vede în ridicarea Principatelor, o piedică pentru înaintea ei şi de aceea poate să încerce a vă înlătura pe A. V. din drum pentru a ne crea nouă dificultăţi, spunând că guvernul otoman a încercat să vă înlăture şi că v'a înlăturat.

Isabela dădu soţului ei o scrisoare pe care acesta o citi şi după aceia acesta o remise ei întrebând-o din ochi:

— Ce înseamnă aceasta ?

— Aceasta e o scrisoare pe care o voi da Alteţei Sale cu rugămintea să o deschidă acasă şi acolo să se conformeze instrucţiunilor pe care ati bine voit a le citi şi Maiestatea Voastră.

— Da, înţeleg, întocmai aşa să fie!

Prinţesa se apropie de Domnitor, îi înmână scrisoarea şi acesta îi sărută mâna cu respect, înclinându-se adânc în faţa ei ; apoi plecă înapoi recondus pe aceleaşi căi pe care venise.

In momentul în care se apropia de locuinţa sa de la Emirgian, o siluetă se desfăcu din umbră şi cine-va înaintă până în apropierea lui şoptind.

— V'am aşteptat, Alteţă, sunt un trimis al unei persoane care vă adoră. Vă rog în numele acelei fiinţe care vă iubeşte cu frenezie şi pe care o veţi vedea, să poftiţi imediat după mine.

Domnitorul căută prin întuneric, să ghicească trăsăturile necunoscutului care îi vorbea, însă acesta era complect acoperit şi părea că îşi ascunde faţa.

— Dacă e aşa de urgentă după cum spui, mă voi întoarce, însă trebuie întâi să mă schimb de haine.

— Nu, nu ! Veniţi chiar aşa, cum sunteţi.

— Asta nu se poate : trebue să intru întâi la mine să-mi schimb hainele căci sunt ud.

— Vă implor, veţi regreta întârzierea de la o astfel de întâlnire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu se poate ; trebue să intru ! Şi fiindcă străinul părea prea stăruitor, Domnitorul nu mai răspunse, ci se repezi spre salonul pe care îl ocupa.

Aci găsi pe principesa Obrenovici, într'un fotoliu, cu fruntea rezimată în palme. Ea ridică imediat ochii în spre Domnitor şi îl întrebă :

— Ei ce e ? Ce a fost ?

— Am să-ţi povestesc mai târziu cele ce s'au petrecut. Acuma am o nouă întâlnire.

— Cum ? O nouă întâlnire ?

— Da, vrând să intru în palat, cineva m'a întâmpinat şi mi-a spus că există o fiinţă care mă adoră şi cere să mă duc să o văd. Astă-zi e seara întâlnirilor secrete.

— Poate a întâlnirilor amoroase, zise prinţesa cu un surâs pe care căută să'l facă vesel.

— Te înşeli, amica mea, întâlnirea ce am avut a fost una din cele mai frumoase şi mai instructive întâlniri din viaţa mea.

— Cum ? Cu sultana favorită ai avut o întâlnire „instructivă" ?

— Da, am avut o adevărată conferinţă politică.

— Nu te înţeleg.

— Vei înţelege când îţi voi da sub rezerva cele mai sfinte discreţii, amănuntele necesare, dar acuma să'mi dai voie să citesc scrisoarea aceasta pe care mi-a dat-o sultana favorită a sultanului.

— Cum şi sultanul a asistat la acea întâlnire pe care ai avut-o ? ! exclamă prinţesa necrezându-şi urechilor.

— Da, dar lasă îţi voi povesti mai târziu totul. Şi desfăcând plicul Domnitorul citi cu o uimire abia mascată cuvintele aceasta :

„Alteţă, probabil că de îndată ce veţi sosi acasă sau mai târziu, poate chiar mâine, veţi fi invitat în chip misterios la o fiinţă care „vă adoră". Pretextul chemării o să fie o aventură amoroasă, fiind că se crede de toată lumea că sunteţi un cavaler extra-galant. Feriţi-vă de a merge la această întâlnire : o putere care are interese să vă facă a dispare dintre

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vă, va recurge la această cale spre a atenta la viaţi Alteţei Voastre. Nu vă duceţi. Spionii noştri cunosc intenţia acestei puteri. Vrea să vă răpună pentru a ne lipsi pe noi de un aliat preţios.

„Cunoaşteţi planurile noastre de viitor, vă rugăm să nu renunţaţi la ele, ducându-vă la o întâlnire care v'ar putea costa viaţa".

— Drace, mormăi Domnitorul, dar asta e mai grav decât m'aşi fi aşteptat. Dacă mă duc sunt omorât, dacă nu mă duc, dau de bănuit ! Ce e de făcut ?

În câteva cuvinte el puse pe prinţesa Obrenovici în curent cu cele cuprinse în bilet şi expuse în parte cele vorbite faţă de sultanul.

Fără a da vre-un răspuns precis, prinţesa se ridică şi se îndreaptă către uşă; aci şopti câteva cuvinte unui om de serviciu şi se întoarse pentru a vorbi cu Domnitorul.

— Ei, ce zici ? Ce crezi că e de făcut ?, — întrebă cu nerăbdare Cuza

— Cunosc puterea de care este vorba, replică prinţesa fără a răspunde deadreptul la întrebarea prinţului.

— O cunoşti ?

— Da, e aceiaşi putere care odinioară mă tocmise pe mine, îmi oferise mie onoruri, ranguri şi averi numai şi numai pentru a fi lângă Măria Ta, acea ce am fost şi sper că voi mai fi, însă cu condiţia ca să vă îndrept în direcţia dorinţelor acelei puteri.

— Cum Rusia, adică, ambasadorul Rusiei, să-şi aibă mâna în aceasta ?

— Chiar amabasadorul Rusiei, replică prinţesa.

— Dar în cazul acesta lucrul e mult mai grav de cât m'aşi fi aşteptat.

— Sigur, replică frumoasa femeie, e mult mai grav de cât îşi poate închipui cineva.

— Mi se pare, reluă Domnitorul, că în cursul convorbirei noastre mi-a atras prinţesa Isabela atenţia asupra acestor uneltiri.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Intr'devăr, dacă e așa, zise doamna Obrenovici, sultana Zaady e o femeie foarte pătrunzătoare

— A, nici nu'ți faci o ideie cât de slabă măcar, despre puterea ei de pătrundere, despre modul ei de a pricepe lucrurile politice și a prevedea evenimentele.

— Adevărat să fie ?

— Da, chiar așa e, întări prințul ; este nu o femeie diplomată, e un geniu de diplomație.

— Și cum, femeia aceasta se mărginește să rămână la discreția sultanului într'un serai ?

— Ei, te înșeli, dragă prințesă; femeia aceasta ține pe sultanul la discreția ei. Ea ține în mână toată politica imperiului turc, și nu numai politica de astă-zi, ci chiar și cea viitoare, o pătrunde, o ghicește și îi pune de pe acuma bazele. Sultana pune bazele acțiunii viitoare ; e o femeie foarte inteligentă și pătrunzătoare.

— Iată, zise ironic prințesa Obrenovici, iată că se realizează aceia ce negai că s'ar putea realiza vre'odată.

— Și ce anume ? Ce am negat eu ?

— D-ta negai spiritul de diplomație al femeilor, și găseai că eu sunt o excepțiune. Ei, iată o altă excepțiune mai mare.

— Intr'adevăr, și mai luminoasă !

— Ea conduce un imperiu, pe când eu, zise doamna Obrenovici, cu un surâs, eu m'am mărginit numai să îndrept uneori viața cuiva pe care vroiam să îl scap de primejdiile cărora era expus.

— Intr'adevăr fără avizul d-tale, fără privigherea d-tale statornică asupra vieței mele, nu știu ce m'așĭ fi făcut, zise Domnitorul, luându-i mâna și sărutându-i-o.

— Dar acuma, e vorba ce ne facem ?

— Iată care e părerea mea, zise prințesa după a gândire scurtă.

— Sunt curios să văd, nu știu dacă de astă dată o să es tot atât de ușor din încurcătura în care sunt eu, adică dacă o să socoți căci nu ești nici în țara noastră, unde ai toate la îndemână, și n'ai nici timpul necesar ca să te prepari, să știi ce să faci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Te înșeli, Măria ta, și timpul și omul, tot ce trebuie, gata pentru a dejuca lovitura ce se pune la cale împotriva Măriei tale.

— Da ? Sunt foarte curios.

O bătaie discretă în ușă atrase atenția prințesei. Ea rosti tare :

— Intră.

Și imediat pătrunse în odaie un servitor care se înclină adânc în fața ei zicând.

— Prințesă totul e gata, omul așteaptă în coridor.

— Fă-l să intre aci.

— In fața Măriei sale?, întrebă servitorul cu un aer de uimire pe care nu putea să-l reprime.

— Da, zise prințesa, contez pe tine, te știu destul de devotat, îmi închipui că n'o să trădezi nimic, nici în chinurile cele mai groaznice. Introdu-l.

Prințesa se apropie de Domnitor. Ușa se deschise și pătrunse în odaie un bărbat; ea îi atrase atenția asupra noului intrat zicând :

— Privește și judecă și D-ta dacă nu e reușit.

Domnitorul își aruncă privirile distrate către noul intrat și de odată tresări, zguduit de mirare.

In față se afla un bărbat întru toate asemănător. Părea că este însuși Domnitorul îmbrăcat în uniforma de general. Acest bărbat înainta în spre prințesă cu un aer liniștit, zâmbitor, și în acelaș timp sigur și demn ca și când ar fi fost într'adevăr el Domnitorul.

El se înclină puțin, duse mâna prințesei la buze și zise cu o intonație de voce aproape asemănătoare cu a Domnitorului.

— Bună seara, scumpă prințesă, cum vă simțiți astă-zi?

— Dar ce e cu omul acesta ,exclamă Domnitorul, mi se pare că visez.

— Nu, zise doamna Obrenovici, cu un surâs cuceritor. Nu visați. Aveți în față, Alteță pe omul, de care v'am vorbit, devotatul meu Băncileanu care este gata în orice moment

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să joace rolul primejdios ce ar trebui să jucați Măria Voastră.

— Dar asemănarea aceasta e minunată ; nu mi-aș fi putut închipui nici odată să poată exista un om care să semene în așa fel cu mine. Și uitând ori ce rezervă Domnitorul se îndreptă cu pași repezi spre noul intrat, îi scurtă trăsăturile, ochii, privirea și măsurându-l din creștet până în picioare, dădu din cap zicând :

— Într'adevăr e uimitoare asemănarea; numai atâta e că ochii în loc să fie ca ai mei, sunt puțin mai verzui.

— E un detaliu atât de mic, replică prințesa, încât nimeni nu s'ar gândi să'l controleze. Veți vedea.

— Ce să mai văd, am văzut destul până acuma : are exact același mers. In sfârșit omul acesta ar putea, zise el surâzând să mă înlocuiască și în afacerile Statului dacă ar avea pătrunderea necesară.

— Măria Voastră glumiți, zise Băncileanu, eu nu sunt de cât un devotat al principesei, și pentru un ordin mi-aș da viața cu plăcere, însă nici odată nu m'aș încumeta măcar...

— Ce să nu te încumeți !, — o să fii nevoit amice, replică Domnitorul luând intonația și aerul lui familiar; o să facem din d-ta un om care să conducă destinele țărei...

— Mă onorați prea mult.

— Deocamdată am înțeles totul, zise Domnitorul.

Prințesa se apropie de noul intrat, îi vorbi în șoaptă expunându-i planul celor ce avea de făcut în cursul plimbărei ce proectează, apoi adresându-se Domnitorului îl întrebă :

— Dacă Măria Voastră o să bine voiți să puneți această barbă, să schimbați hainele cu costumul ce vi se va aduce acum, vom putea chiar să urmărim într'un alt caic pe înlocuitorul M. V. și să vedem ce va face.

— Cred că nu e rea ideia.

— Eu, urmă prințesa, i-am dat instrucțiile necesare; are să fie cât se poate de rezervat, nu o să se amestece în afacerile politice, și are să dea răspunsuri cât va putea de echivoce.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dacă e adevărat ceia-ce spui d-ta, şi ceia-ce mi s'a spus în scrisoarea de înştiinţare, nu cred că va fi nevoie măcar să vorbească.

— In cazul acesta primejdia e cu mult mai mare de cât ne-am fi închipuit noi şi am prevăzut-o. El are o zale, făcută din împletituri de sârmă, îi va servi împotriva loviturilor de pumnal. Cât despre otravă, asta e altă socoteală, o să se ferească să bea.

După ce prinţesa mai dădu câteva indicaţii falsului domnitor, Bănciuleanu porni pe uşe, şi se îndreptă către persoana care îl aştepta; aceasta exclamă:

— Ce? în uniformă veniţi? Dar vă vor recunoaşte!

— Nu'i nimica, am mantaua pe mine, replică cu un glas plin de mândrie Domnitorul.

XII

ATENTATUL ASUPRA FALŞULUI DOMNITOR

Abia dispăruse falşul Domnitor pe uşe şi prinţesa făcu din nou semn servitorului ei ce intrase.

Acesta se înclină şi întrebă:

— Să aduc costumele?

— Da, replică prinţesa şi imediat omul dispăru.

— Nu înţeleg, zise Domnitorul, nu înţeleg ce vrei d-ta prinţesă.

— E un lucru foarte simplu, răspunse doamna Obrenovici; o să ne schimbăm, d-ta într'un barcagiu, ar eu într'o travestire la fel cu a d-tale o să te însoţesc.

— Numai noi doi?, — întrebă Domnitorul.

— Dacă vrei, mai iau încă doui din barcagiii pe care îi vom găsi în serviciul nostru.

— Să luăm trei ca să nu obosim.

— Da, într'adevăr e bine să facem lucrul acesta, am şi ales persoanele care să ne urmeze şi să ne servească.

— Văd că eşti o femee nu numai de resurse dar şi de precauţiuni.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Măria Ta, reluă îrumoasa femeie, dacă îți vei adăoga și o barbă vom complecta de minune deghizarea.

— Să știu că'ți urmez sfaturile.

In acest interval Domnitorul trecuse după un paravan și începu să se schimbe îmbrăcând costumul pe care îl adusese servitorul.

La rându-i prințesa își pusese un costum larg turcesc care o transformase cu totul și cu un creion negru își făcu niște mustăți mici pentru a avea aerul unui tânăr turc.

— Iată-mă schimbată cu totul, zise tânăra femeie.

Toate aceste preparative se făcură în mai puțin de cât timpul necesar ca să plece falșul Domnitor. Atât doamna Obrenovici cât și prințul sosiră la timp afară pentru a vedea cum caicul care părea a aștepta încă o persoană sau un ordin, îmbarcă pe falșul Domnitor și plecă cu el într'o direcție hotărîtă de mai înainte.

Prințul Alexandru Ion și prințesa Obrenovici lăsară câtva timp să treacă pentru a nu da de bănuit că ei urmăresc barca și fiind că la spatele acelei bărci era un felinar mic menit să o ferească de a fi lovită ei nu riscară să o piardă din ochi.

— Selim, zise tânăra travestită către unul din barcagii, vezi tu luntrea aceea cu felinarul galben?

— Care? Acela din dreapta noastră?

— Nu! Acela din față.

— Caicul acela?, — întrebă din nou turcul într'o franțuzească pocită; îl văd, cel cu felinarul gălbui.

— Da, întocmai acela, să nu'l pierzi din vedere, trebuie să ne ținem la o distanță mare de el, însă e poruncă să'l urmărim.

Turcul obicinuit cu astfel de ordine, făcu un semn de supunere și se aplecă spre colegul său, îi șopti ceva și acesta își puse toată puterea în vâsle.

— Mână cu putere, Ali.

— Numai să nu ne răsturnăm.

— N'avea grijă, eu țiu cârma.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In urma acestor cuvinte se făcu liniște; nu s'auzea decât plescăitul ușor al lopeților.

— Dar dacă omul d-tale are să fie luat într'adevăr drept Domnitorul Cuza și o să fie omorît?

— In cazul acesta, o să folosească măcar la ceva viața lui.

— Cum! D-ta apreciezi atât de puțin viața devotaților d-tale?, — întrebă Domnitorul.

— Apreciez viața lor întru atâta întrucât e folositoare Măriei Tale, replică prințesa.

— Bine, dar o viață de om...

— Nu, să nu crezi că are o valoare mai mare viața lui de cât viața ori cărei alte persoane, când e în joc o existență ca a Măriei Tale, șopti prințesa cu căldură.

— Da, așa, în felul acesta, dacă e numai vorba de simpatie, înțeleg.

— Nu e nici o simpatie aci.

— Atunci ce este? Vorbește!

— E drept că iubirea pe care o am pentru Măria Ta, e mai mare decât se poate închipui, dar aci nu e vorba de viața Măriei Tale ca particular; ai viața acelui care ar putea să ridice Principatele unite la o putere mare, să le scoată din dezordinea și nesiguranța în care se află până acuma, și să facă din Români un popor puternic, respectat.

— Da, da în privința aceasta ne înțelegem de minune, frumoasă prietenă, zise Domnitorul, mângâindu'și barba falșă.

— Suntem de acord. încheie prințesa în limba franceză.

— Ca întotdeauna.

De odată prințesa apucă mâna Domnitorului, o strânse și șopti :

— Măria Ta, să nu ne trădăm acuma, culcă-te la fundul bărcei.

Inainte ca Domnitorul să înțeleagă de ce era vorba, prințesa îl împinse în fundul caicului, și șopti turcului:

— Treceți înainte, fără să vă faceți măcar că observați barca aceasta.

Conducătorul caicului în care se afla falșul domnitor, bă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nuind că poate să fie urmărit de vre-o persoană dela palatul Emirgian spre a vedea încotro se duce Domnitorul, îşi încetinise mersul şi chiar oprise în loc barca, aşa fel în cât prinţesa nu mai avu timp să-şi oprească barca la o distanţă destul de mare, şi de aceea fusese nevoită să recurgă la manopera aceasta.

Barca prinţesei trecu ca o săgeată pe lângă caicul în care era falşul Domnitor şi prinţesa vru să se prefacă a nu vedea persoana din caic.

Barcagiii nici nu întoarseră măcar capul în spre direcţia aceia, ci îşi urmară drumul vâslind înainte.

Prinţesa văzu pe falşul „domnitor" şezând în caic în aceeaşi ţinută semeaţă şi demnă pe care o avusese dela început.

— Bravo! Bine se ţine Băncileanu! îşi zise ea în gând.

După ce trecură, prinţesa făcu din nou un semn barcagiilor săi să caute a nu pierde din vedere caicul cu lumina gălbuie şi aceştia după ce făcură un ocol reuşiră să regăsească caicul urmărit.

Conducătorul falşului Domnitor văzând că bănuiala nu i se adevereşte şi că nu e urmărit, îşi reluă drumul hotărît.

— Sunt curios unde au să debarce, zise Domnitorul.

— Au să ajungă în apropierea ambasadei ruseşti şi acolo au să intre într'una din galeriile care sunt pe bărci.

— Dar dacă soseşte altă barcă şi se săvârşeşte atentatul aci pe Bosfor?

Pe când prinţesa urmărea de aproape caicul cu lumina gălbue, văzu trecând în goană pe lângă barca sa o luntre lunguiaţă făcută anume pentru iuţeli. Intâi nu îi dădu atenţie, dar o văzu de odată dispărând în direcţia felinarului galben, Domnitorul îşi făcu socoteala că această barcă trebuie să fie cu un alt rost, mai ales că în fundul bărcei mai spre spate se afla o arătare ce părea a fi o femeie într'un costum european.

Prinţesa făcu semn oamenilor ei să zorească şi prin semiîntunerecul ce domnea pe Bosfor, ea văzu cum barca lunguiaţă se apropiă de caicul falşului Domnitor şi zări, pe falşul Domnitor ridicându-se în picioare ca pentru a saluta, iar persoana

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aceia îmbrăcată femeieşte se înclină şi dădu din cap rostind câteva cuvinte :

— Sunt la ordinele d-voastră, Doamnă.

— Vă mulţumesc că aţi venit, rosti o voce femeiască prefăcută.

Cuvintele falşului Domnitor rostite pe un ton tare, semeţ, ajunseră în urechea Domnitorului.

— Pe legea mea, murmură Domnitorul Cuza, mi se pare că întâlnirea nu e făcută pentru un local închis ci pentru a fi mai la adăpost de orice indiscreţii, e orânduită sub cerul liber.

— Vă înşelaţi, şopti prinţesa, e vorba de un atac care trebuie să se săvârşească în mijlocul Bosforului şi ca atare, la mai mare adăpost de vre-o răspundere.

— Este cum aţi proorocit adineaori!

Nu mă bucură de loc, zise prinţesa, şi trebuie să fim de pază, să nu scăpăm din vedere pe amicul nostru.

Pe când vorbea astfel, ochii lor erau aţintiţi asupra celor două bărci apropiate, şi prinţesa fu pe punctul să scoată un ţipăt de groază, căci ea văzuse o lopată ridicându-se în aer. Lopata lovi pe la spate în capul falsului domnitor.

Acesta scoase un geamăt surd, dar nu căzu, ci protejat de chipiul ce avea în cap vru să se arunce asupra agresorului, însă în clipa aceia mâna tinerei femei, care se ridicase străluci ca şi când ar fi avut într'însa un pumnal, şi acesta se abătu asupra Domnitorului.

— L-a omorît pe Băncileanu!, exclamă aproape involuntar prinţesa.

Domnitorul făcu semn vâslaşilor să vâslească repede şi aceştia deşi aşteptau ordine numai din partea prinţesei, văzând însă pe bărbatul turc că ia asupra-i comanda se năpustiră cu barca în direcţia de unde venise ţipătul.

Cele două bărci se clătinau uşor ca şi când lupta s'ar fi terminat. Una din ele se depărtă pe când caicul în care se afla falsul Domnitor rămase pe loc gol, iar alături un corp se afundase în apă, tras la fund de greutatea hainelor.

Domnitorul se apropie de caic, aruncă ochii împrejur pentru a vedea dacă nu poate să ghicească al cui o fi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Prințesa zise :

— Să vedem, să luăm caicul. Mâine aflăm al cui este!

— Lasă, asta o vom vedea mai târziu, deocamdată să scăpăm pe amicul nostru.

Insă în aceiași clipă caicul păru a căpăta aripi, căci o luă razna peste Bosfor în direcția bărcei care dispăruse.

— Au legat caicul, cu o sfoară și acuma e tras după ei în goană !

— Suntem învinși! murmură prințesa. Să scăpăm pe biet-ul Băncileanu.

Caicul dispăruse pe când în apă se auzeau bolborosirile falsului Domnitor, care din când în când apărea la suprafață, cerând ajutor cu glasul slăbit, spre a dispare iar sub valuri.

Barcagiii care mânau luntrea prințesei se repeziră, spre locul unde dispăruse falsul Domnitor în valuri.

In câteva sforțări ei reușiră să'l aducă la suprafață și să-l întindă pe fundul bărcei leșinat ca și când ar fi fost mort.

Prințesa puse mâna pe piept înecatului ca să vadă dacă inima îi bate, și se convinse repede că devotatul ei trăia.

Când îi inspectă obrazul și gâtul observă cu mirare că Băncileanu avea o rană adâncă în gât, provenită dintr'o lovitură de pumnal al cărui vârf se rupsese în zaua falsului Domnitor.

— E plin de sânge; e rănit, exclamă d-na Obrenovici.

— A avut noroc, rosti principele cu milă, a avut noroc că a scăpat atât de ușor. E o rană neînsemnată, însă i-a curs mult sânge.

— Acuma ce facem cu el?

— Să-l ducem la Emirgian, îl voiu ascunde în odaia în care locuia.

— Da, chiar așa să procedăm!

Și Domnitorul făcu un semn barcagiilor, poruncind: Spre Emirgian.

Oamenii se supuseră și luară drumul înapoi cu toată iuțeala în spre palatul locuit de domnitor.

— Am ajuns, zise Selim după câteva minute.

Prințesa sări pe scara ce ducea spre palat, se furișă prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

coridoare spre odăile pe care le locuiau devotații ei, îi chemă și le spuse șoptind să nu desvăluiască nimănui ceva din cele ce se petrecuse.

Băncileanu fu dus într'o odaie unde i se dădură toate îngrijirile pe când Domnitorul se retrase în camera sa de cuicare și adormi un somn liniștit și profund.

XIII

VIZITA LA „SUBLIMA POARTĂ"

A doua zi prințul se deșteptă ca de obicei și își luă toate măsurile necesare pentru a fi la adăpost de vre-o surprindere.

El dispuse toate preparativele, căci după prânz avea să facă cu cei ce'l însoțeau o vizită la Sublima Poartă.

Această vizită se făcea nu miniștrilor ci guvernului otoman și în vederea aceasta se orânduiau toate preparativele.

Pe la orele două, Domnul se îmbarcă, împreună cu toți însoțitorii săi, pe vaporul otoman pus la dispoziție.

Ofițerii străluceau sub aurul și tresele ce le împodobeau uniformele lor.

Turcii păreau mai modești față de aceștia în costumele lor negre și cu cravatele lor albe.

Debarcând la poarta marelui palat, Domnitorul cu suita sa găsiră o mulțime de trăsuri elegante, luxoase.

Domnitorul se urcă într'o trăsură însoțit de președintele comisiei centrale, Ștefan Golescu, iar celelalte trăsuri fură ocupate de către restul suitei.

Numai câțiva ofițeri se urcară pe cai, preferind să călărească.

— Frumoși sunt, zise Ștefan Golescu, însă nu sunt așa de chipeși cum sunt călărașii noștri.

— Numai de am avea cu ce să-i îmbrăcăm, murmură Domnitorul.

O gardă de cavaleri turci însoți suita Domnitorului până la serai; ei merse la stânga și ajunse la poarta Palatului administrativ care dădea numele de „Sublima Poartă" întregei instituțiuni.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Iată, zise Ştefan Golescu, turcii ne prezintă armele; însă n'au mişcările de ansamblu aşa de exacte ca soldaţii francezi.

— Nu e nimic, nu trebue să fie coordonare în mişcări de salutări; trebue să fie ansamblu numai în ce priveşte atacul şi biruinţa, replică Domnitorul.

— Aşa e, Măria-Ta. Nu cu saluturi se câştigă războaiele.

In acest timp o bandă de muzică începu să cânte.

— Dar e o cacofonie oribilă, murmură Ştefan Golescu.

— Te înşeli amice; asta e o muzică foarte plăcută, mai ales când o auzi în condiţiile în care venim noi.

— Aşa da — replică preşedintele comisiunei centrale — dar altfel dacă ar fi să sufăr mult timp muzica aceasta, aşi prefera să renunţ mai ales la urechi, în cel dintâi rând.

— Nici n'ar fi nevoe să renunţi la urechi; numai să-ţi faci o provizie mare de bumbac, răspunse Domnitorul.

Trăsura se opri şi Domnitorul împreună cu suita sa pătrunse într'un coridor.

Mii de oameni staţionau înaintea acestui coridor, în curte, pe strade şi în interiorul palatului.

Toţi aceştia priveau cu o curiozitate exagerată pe eroul sărbătorit.

Turcii erau uimiţi şi plăcut surprinşi văzând că Domnitorul român nu este un individ asemănător acelor veniţi să facă până aci închinarea lor la Sublima Poartă. Cuza le apărea ca un bărbat demn şi mândru care purta capul sus, iar nu un timid, plecat şi gata să fie închinat în faţa autorităţilor musulmane.

Această impresie pe care o făceau românii asupra musulmanilor era şi mai mult mărită prin uniformele frumoase şi impozante pe care reuşise să le alcătuiască Domnitorul în vederea chiar a acestei vizite.

Marele vizir Ali Paşa, — locţiitorul lui Chiprusli Paşa, care se afla dus într'o provincie — Marele vizir îi primi la uşă salutându-i cu o deosebită simpatie.

Domnitorul împreună cu ceilalţi fură conduşi în celebra sală numită Ars Odasi, în care se ţin consiliile de miniştri

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ale imperiului turc şi unde sultanul vine uneori ca să presideze consiliul Statului.

Sala era foarte mare şi elegantă.

Pe când servitorii turci aduseră cafele după cum e obiceiul, Dimitrie Bolintineanu făcu observaţia că la unii ceaşca era cu totul deşartă.

La alţii ceştile erau numai spoite pe fund cu puţină cafea.

— Ei, zise Bolintineanu, trebue să ne prefacem că bem cafea.

— Mai bine, replică Haralamb, mai bine să avem numai aerul că bem cafea, decât să fim otrăviţi.

— Cum, crezi că ar mai fi posibil să ni se întâmple ceva?

— Desigur că s'ar putea.

Aghiotantul Ştefan Filipescu, care se afla în apropierea lor şi ştia în parte de cele ce se petrecuseră de cu seară, zise cu un zâmbet enigmatic:

— Aveţi dreptate, dar nu de aci e primejdia, aci suntem încă protejaţi, noi avem alţi duşmani mai teribili.

— Ce vorbeşti? la spune-ne şi nouă — cine sunt aceia?

Ambii bărbaţi priviră spre aghiotant, ca şi când ar fi vroit să-i ceară explicaţie, dar acesta se depărtă şi se amestecă într'alt grup, părând a regreta că îi scăpase şi cele câteva vorbe din gură.

Vizirul spuse câteva vorbe Domnitorului, iar Alexandru Ioan Cuza îi răspunse cu acelaş politeţă, apoi toţi se sculară şi după ce fură petrecuţi de vizir până la uşă, îşi luară rămas bun dela el.

De aci Domnitorul ceru să treacă în salonul ministrului de externe turc, Safet Efendi.

Vizita aceasta nu era în program, însă Domnitorul o ceru în semn de mulţumire pentru conduita amabilă şi pentru extrema bună-voinţă ce pusese Safet Efendi în a acorda avantagii românilor şi în a face un program atât de frumos cum era acela care alcătuia primirea lui la Constantinopol.

In salonul lui Safet Efendi, Domnitorul întâlni o persoană foarte sus pusă şi îi adresă un salut.

Alături de această înaltă personalitate politică (amba-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sadorul rus), se afla un bărbat cunoscut sub numele de baronul Protetzky. Domnitorul îl salută şi pe acesta.

Insă baronul la vederea Domnitorului, îngălbeni tremurând, ca şi când ar fi fost vinovat de ceva.

Alexandru Cuza se prefăcu că nu observă această emoţie a streinului şi după ce schimbă câteva cuvinte cu ministrul de externe turc, îşi luă drumul cu suita sa în spre Palatul Emirgian.

Abia ajuns aci, un secretar al sultanului, secretarul său intim, se prezintă înaintea Domnitorului aducându-i între alte daruri, Cordonul cel mare şi o sabie împodobită cu diamante.

Secretarul se adresă către Domnitor cu respectul cuvenit Suveranilor şi rosti:

— Majestatea Sa împăratul îşi face o vie plăcere, şi Vă roagă a primi din parte-i aceste obiecte, ca un suvenir personal pentru trecerea Măriei-Vostre prin Constantinopol.

— Spuneţi Majestăţei Sale, replică Domnitorul, că îi mulţumesc pentru aceste frumoase daruri pe cari le voi păstra cât voi trăi, în amintirea acestor vremuri fericite.

De îndată ce prinţesa Obrenovici află de venirea Domnitorului, se prezintă şi Domnul îi spuse:

— L'am descoperit cine e!

Domnitorul rosti cu vocea înceată numele ataşatului ambasadei ruse, pe care-l văzuse la Safet Efendi. Prinţesa exclamă cu o groază abia stăpânită:

— Cum, el e dar! Este tot acel ticălos care mi-a înarmat mâna mea şi care voia să mă convingă pe mine să ucid pe Măria-Voastră.

XIV

LIBRECHT FACE PLANURI MACHIAVELICE

Pe când Domnitorul vorbea cu prinţesa Obrenovici, devotatul Librecht intră şi trase pe stăpânul său deoparte. Apoi şopti câteva cuvinte pe care prinţesa nu le înţelese.

Doamna Obrenovici, jignită de această lipsă de încre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dere că vedea manifestându-se la un favorit al Domnitorului, se prefăcu a fi supărată şi dispăru, rămânând complect invizibilă în ziua aceea.

Cu toate acestea treburile fură puse la cale cu aceeaşi regularitate ca şi până aci.

Librecht înştiinţase pe Domn de un lucru pe care acesta îl ştia de mult: anume că în cursul nopţii, fusese rănit unul din oamenii pe cari îi avusese prinţesa în suita sa pe vaporul turcesc Beyrut şi că românul se afla în căutarea unuia din medicii români veniţi cu acelaş vapor.

Domnitorul îi zise surâzând:

— Dragă, cunosc toată afacerea şi chiar şi pe omul acela; nu cred să-i fi văzut obrazul, căci ai fi vorbit altfel.

— I-am văzut, mi se pare, o parte din obraz; e bandajat, legat la frunte.

— Ei, dacă l-ai fi văzut complect, ai fi cunoscut în el un „alter go" al meu.

— Nu vă înţeleg Măria Voastră.

— Nu înţelegi că e omul de care vorbea prinţesa? Acela de care spunea că o să-l pună la dispoziţia mea.

— Nici nu l'a pus şi deja e rănit.

— Ei nu l-a pus! Ba dimpotrivă, l'a pus la dispoziţia mea şi fiindcă împrejurările au fost astfel, a fost rănit el în locul meu.

— Dar mie nu mi-aţi spus nimica, alteţă.

— Bietul meu Librecht, tu vrei să fii un mare conducător, cum se vede, adică tu crezi că o să mă conduc eu după tine, că o să te aştept să-mi dai tu sfaturi, să mă las înrâurit de voinţa ta? Asta n'o pot face, deşi te simpatizez.

— Măria-Voastră, să mă ertaţi; n'am avut niciodată pretenţia aceasta, murmură Librecht încurcat.

— Dar nici nu cred că ai s'o ai de aci încolo, eu o să-mi urmez drumul meu şi planurile pe cari le-am pus la cale. Dar am vrut să văd dacă te poţi ţine măcar în curent cu ceeace fac eu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— M'ați pus la încercare, Mărite stăpâne ?

— Ei, te-am pus la încercare ! Am vrut să văd dacă pătrunderea ta e tot atât de mare pe cât mi se părusă mie.

— A ! Mă măguliți foarte mult, Măria Voastră.

— Dar deși crezi că te măgulesc, nu îți spun nimic măgulitor; fără concursul doamnei Obrenovici, era să fiu silit să stau eu în pat în locul acelui om, dacă cumva...

— Vai de mine, cum se poate, a fost vreun atentat plănuit împotriva Măriei Voastre ?

— Nu te emoționa, nu exclama, nu țipa, zise Domnitorul coborând vocea.

— Vă rog, dar sunt atât de încurcat, emoționat, de lucrurile ce aud.

— Nu te fâstâci, bre omule aci, urmă Domnitorul cu tonul lui moldovenesc pe care îl lua în momente când vroia să pară mai vesel. Nu te fâstâci bre omule, a fost numai o cursă, din care am scăpat grație prințesei Obrenovici.

In câteva cuvinte, Domnitorul povesti favoritului său cele petrecute.

— Dar pentru Dumnezeu, Măria Voastră sunteți prea îndrăzneț, înțeleg dacă curajul acesta pe care l-ați arătat Măria Voastră, ar putea fi de folos; dar așa să vă riscați viața zadarnic.

— Lasă, frate, că îmi risc eu viața și pentru lucruri mai mici, nu numai pentru o întâlnire, ce mi s'a pus la cale de către cineva care mă are mult la inimă.

— Și nu bănuiți cine să fie acela ?

— Cum să nu bănuesc; eu am și aflat cine e !

— Atunci dați-mi mie putința să-l înlătur: eu cu Pisoschi și Docan, și poate și cu Ștefan Filipescu, dacă îmi veți permite Măria Voastră, îi vom da de hac.

— Da, cu atâția inși o să se facă scofală; dacă nu e unul singur, care să ia asupră-și afacerea aceasta, nu poate să o ia nimeni.

— In cazul acesta sunt liniștit. Măria Voastră puteți

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să nici nu vă mai gândiţi la pedepsirea individului. Dar cine e ?

— Ei, aci e aci; dacă aï fi aflat tu, puteai să faci ce vrei; dar fiindcă am aflat numai eu, nu o să poţi face nimic.

— Dar omul acela a ţintit să răpească viaţa Măriei Voastre !

— A ţintit el, dar a dat greş.

— Şi cum, o să lăsaţi nepedepsit un astfel de act ? Eu, în locul Măriei Voastre, nici o clipă n'aş şovăi să-l dau pe mâna devotaţilor mei.

— Foarte bine, îl dau pe mâna devotaţilor mei ; dacă vrei tu Librecht, ia-l ! Dar dacă nu-l ştii cine e, ce folos !

— Dar vă rog să spuneţi cine e, şi pe viul Dumnezeu....

— Lasă-l pe Dumnezeu, viu sau mort lasă-l acolo unde e, nu vreau să se amestece în afacerile mele, dacă omul şi-a greşit lovitura, a văzut că nu o scoate la cale în felul acesta, cu mine, şi o să mai încerce altă dată.

Pe faţa plăcută, tânără, a lui Librecht, trecu ca un aer de hotărâre nestrămutată. Favoritul îşi părăsi Domnitorul fără a mai insista asupra acestui punct şi se duse deadreptul la Pisoschi, pe care îl trimise la prinţesa Obrenovici. Insă prinţesa retrasă în odaia ei, nici nu vru măcar să primească pe vreunul din ei şi în cele din urmă Librecht se văzu nevoit să pătrundă aproape cu forţa lângă rănitul pe care ea îl pansa şi aci se încinse între ambii un dialog foarte animat.

— Dacă ţineţi, zise el, dacă ţineţi câtuş de puţin la viaţa Domnitorului nostru, vă rog Doamnă, să-mi spuneţi numele aceluia care a pus la cale omorârea lui.

— Asta, n'aş putea să o spun, fără consimţimântul Domnitorului, replică prinţesa cu un aer demn ca al unei împărătese.

Devotatul lui Alexandru Ioan Cuza mai insistă în câteva rânduri şi fu pe punctul de a pleca; însă prinţesa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

urmărea cu totul altceva decât renunțarea lui Librecht și se gândi că ar fi momentul să-i destăinuiască acest lucru, ca să-l vadă ce măsuri va lua. Frumoasa femee, socotea că ar fi momentul să pună în acțiune pe Librecht, și să reușească, făcându-l să săvârșească o lovitură împotriva ataşatului rus, să-l expună într'atâta, încât legațiunea rusească să ceară și să obțină îndepărtarea lui de pe lângă Domnitor.

Cu aceste gânduri, ea șopti la ureche numele ataşatului rus, și tânărul tresări, coprins parcă de un simțimânt de groază.

— Cum ?.., — murmură el — dar acesta e chiar amantul Marei Ducese.

— Ei, amantul Marei Ducese ! Ce importanță are, de îndată ce e un om care a îndrăznit să încerce o astfel de lovitură ?

— Păi, mă ertați Doamnă, dar e un adversar teribil în cazul acesta.

— Tocmai de aceea ar fi frumos din partea d-tale dacă ai încerca ceva împotriva lui.

— Am să-i întind o cursă asemenea aceleea pe care i-a întins'o el Domnitorului nostru.

— E prea bănuitor pentru a putea cădea într'ânsa.

— Aveți să vedeți doamnă că, oricât de bănuitor e, eu tot am să-l păcălesc.

— Sunt curioasă să văd cum are să fie cursa și cum ai să o mașinezi.

— Nu vreau să trădez secretul meu, dar am un plan;

— Eu aș avea dreptul să pretind — reluă prințesa cu un ton imperativ — să pretind ca să-mi spui și mie planul d-tale, deoarece și eu am binevoit față de d-ta, să-ți spun numele acela pe care numai eu îl aflasem.

Librecht șovăi câteva momente, apoi zise:

— Fie, însă vă jur pe orice, că dacă veți încerca ceva din partea d-voastră, am să vă fiu cel mai mare dușman.

— Nu, la asta nici să te gândești; de ce să încerc eu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să-ți iau înainte, căci ideea mea nu e aceea pe care o a' d-ta; în ideea mea nu intră răzbunarea, așa cum vrei d-ta sau pedepsirea.

— Dar nici nu-mi închipui altceva, decât pedepsirea imediată a acestui odios și îndrăzneț atentat! — exclamă Librecht.

— Foarte bine, fă d-ta ceeace vrei și eu am să te las să lucrezi în liniște.

— Mulțumesc prințesă. Voi fi recunoscător.

— Dar nu mi-ai spus cum vrei să operezi.

— Iată, zise Librecht, aplecându-se către urechea prințesei ca pentru a nu fi auzit de nimeni; am de gând să-i trimit o scrisoare ca din partea marei ducese și să-l poftesc la o întâlnire, unde să-l aștept cu alți doi inși. De îndată ce îl vom avea în mână, îl vom face să iscălească o declarație.

— Da, ideea cu declarația e bună.

—Intr'ânsa va mărturisi tot ce a pus la cale până aci.

— Și după aceea ce veți face cu el?

— Un minut dați-mi voe și vă voi spune taina mea.

XV

IN CĂUTAREA UNUI DEVOTAT

Prințesa aștepta cu nerăbdare ca tânărul să-i destăinuiască planul în baza căruia trebuia să întreprindă o acțiune împotriva ataşatului de ambasadă.

Insă, văzând ezitarea lui, modul cum șovăia și părea a regreta că făgăduise să dea pe față scopul ce urmărea, ea îi zise cu un surâs de o blândețe îngerească, menit să cucerească pe favoritul Domnitorului.

— Dar bine, Domnule Librecht, eu credeam că lucrul acesta nu e atât de dureros.

— Protestez! Căutam numai să-mi amintesc bine planul ce aveam să execut.

— Lasă, nu mai căuta în minte fiindcă mi se pare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că nu e vorba de un plan, ci de un mod de a adormi bănuelile mele.

— Doamnă, vă rog să nu mă credeți mai rău decât sunt.

— Nu, nu, nici nu te cred rău, nici bun, stimate domnule Librecht.

— Dar, în cazul acesta ,îmi veți permite să vă destăinuesc.

— Nu mai permit nimic acuma; nu mai permit nimic, cu atât mai mult domnule Librecht, urmă frumoasa prințesă, cu cât văd că d-ta pui la îndoială buna mea credință și ca atare nu mai vreau să aud nimic din ceeace ai de gând să întreprinzi d-ta.

La aceste cuvinte prințesa făcu o înclinare din cap cu și când și-ar lua rămas bun dela el, și dispăru, pe când tânărul devotat al Domnitorului rămase locului pe gânduri.

Dar el nu-și pierdu mult timp cu meditația, ci trimise repede vorbă să fie găsit Ștefan Filipescu, aghiotantul Domnitorului și îl trase deoparte zicându-i:

— Știi primejdia care amenință pe Domnitorul nostru ?

— Ce ? L'amenință vre-o primejdie ?

— Numai una n'ar fi nimic, sunt mai multe; dar cea mai principală dintre primejdii o cunoști ?

— Nu, nu cunosc niciuna; eu nici nu bănuiam vreuna.

— Ai fi gata, întrebă Librecht, să-ți sacrifici timpul și poate și viața pentru el ?

— O, cum să nu ! Mi-aș da și sufletul pentru Domnitorul nostru. Mai încape îndoială ?, replică Ștefan Filipescu, cu o grabă care arăta cât de mult ținea ca Librecht să aibă o părere favorabilă asupra devotamentului ce păstra el Domnitorului.

— Ei, dacă e așa, reluă Librecht, am să te iau cu mine într'o întreprindere ce voi pune eu la cale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Fără știrea Domnitorului? întrebă Ștefan Filipescu uluit.

— Desigur, fără.

— Dar are să fie foarte greu...

— Nu, zise Librecht. Ne va trebui numai un om care să cunoască bine orașul și nu știu de unde l'am lua.

— Ei, e foarte simplu; n'avem decât să vorbim cu Burdeanu, ataşatul pe lângă Negri, și acesta ne va da un om.

— Uite o idee pentru care meriți o decorație, exclamă Librecht vesel.

Burdeanu fu imediat căutat și găsit chiar în palat El fu adus în fața celor doi prieteni, cari se sfătuiră cu el asupra persoanei de care aveau nevoe.

— Dacă aşi putea să știu de ce e vorba...

— Nu, căci e o taină! Insă dacă ții mult la prietenia noastră și dacă ții să servești pe Domnitorul...

— A, pe Domnitorul mai ales; țiu și la d-voastră, dar la Domnitorul nostru țiu mai presus de toate.

— Ei dacă ții la Domnitor, zise Librecht, atunci să ne indici un om care ar putea să ne servească de călăuză.

— De călăuză să vă dau pe Ivănuș, unul din oamenii cari au servit la ambasada rusă, și a fost izgonit de acolo.

Cei doi se priviră cu o bucurie abia ascunsă. Filipescu întrebă:

— Și ce fel de om e acela?

— O, e un om puternic, un uriaș dacă vrei; dar bun, blajin, însă de un devotament orb, când e vorba să servească interesele noastre, ale românilor.

— Il cunoaște Negri?

— Nu cred că îl cunoaște, de oarece e la noi abia de puțin timp. E un român aflat prin Constantinopol de foarte mult timp. El nemai găsind altă ocupație, și nevoind să mai servească nici pe turci nici pe ruși, a vrut să fie în serviciul agenției noastre.

— Da? — întrebă Librecht; dar nu cumva e vreun spion?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, cât despre asta, a dat prea multe dovezi de credinţă ca să poată fi vreun spion turc.

— Nu turc; poate să fie vreun spion rus, zise Librecht.

— Vezi, murmură Burdeanu, asta ar fi ceva, dar nu cred, nu cred să fie un devotat al ruşilor, căci ştiu cu siguranţă că a fost bătut acolo, lăsat aproape mort, din ordinul unui baron.

— Dintr'al cărui baron?

— Nu-l cunoşti d-ta, Librecht — este un om foarte ciudat: baronul Protetzky.

Ştefan Filipescu făcu un semn de indiferenţă, pe când Librecht era gata să jubileze că întâmplarea îl servea atât de bine. El zise repede:

— Ei, atunci să încercăm.

Ivănuş era un uriaş în toată puterea cuvântului. Numai privirea blajină ca pătrunsă de bunătate fără margini, dădea înfăţişării lui ceva modest.

Librecht mulţumi lui Burdeanu şi după ce acesta plecă, pofti pe Ivănuş să stea; dar Ivănuş nu îndrăzni să se supună şi rămase cu căciula în mână în faţa tânărului favorit al Domnitorului.

— Să mă ierţi, zise el, dar cum o să şed eu în faţa d-tale, când n'aşi şedea în faţa unui om care e mai jos ca d-ta, dar mi-te în faţa unui om care e atât de bine pe lângă Măria Sa.

— Să lăsăm astea, zise Librecht, vroind să ajungă repede la ţintă. Cunoşti pe Domnitorul nostru?

— Îl cunosc, cum să nu... din poze!

— Dar nu l'ai văzut?

— Încă n'am avut norocul să-l văd de aproape.

— Ei, cum? N'ai fost între românii cari erau de faţă când am sosit noi?

— Nu, fiindcă am avut treabă la agenţia română, că am acolo de păzit o mulţime de terfeloage.

— Ei şi?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Păi n'a găsit pe cineva mai sigur decât pe mine.

— Are încredere multă domnul Costache Negri în tine?

— Da, foarte mare; şi îi mulţumesc pentru încrederea asta. O să caut eu să răsplătesc încrederea asta poate cu viaţa mea.

— Dar dacă ar fi să-ţi cer pentru Domnitorul nostru ceva?

— Pentru Domnitor îmi dau şi viaţa şi părinţii şi copiii şi tot, zise Ivănuş.

— Nu trebuie să dai nimic din toate acestea. N'ai decât să asculţi de cele ce-ţi voi spune eu.

— Ascult cu supunere.

— Ei, uite ce e: cunoşti ambasada rusă?

— Da, o cunosc ca buzunarul meu.

— Numai mi se pare că n'ai nici un buzunar, aşa încât nu prea ai avea ce cunoaşte.

— Aşa, bine grăeşti!

— Să nu ne pierdem vremea cu vorba. Ai fi tu în stare să faci o lovitură în numele Domnitorului?

— In numele Domintorului fac orice!

— Dar pentru Domintorul nostru, pentru a-i scăpa viaţa lui.

— O, cu atât mai mult! Aşi face chiar şi o crimă. Aşi ucide pe cineva ca pe un pui de găină. Eu nu sunt de felul meu un pornit spre rău, dar dacă e pentru Domn, apoi fac ori şi ce.

— Bine, ai să asculţi colea: cunoşti bine ungherele şi întortocherile de acolo dela ambasada rusă?

— Cunosc!

— Ai pe vreun om care ar putea să ducă un bilet la cineva?

— Am, cum nu, sunt atâţia! N'aş avea decât să chem pe vreunul din cunoscuţii mei; am acolo şi un neam.

— Da, dar să nu se ştie de cel către care te trimitem că tu eşti amestecat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Îl pui eu să jure şi nu spune nimănui.

— Dar trebuie să spună, trebuie să spună altceva, adăogă Librecht.

— O să spună orice!

— Trebue să spună că vine din partea unei doamne şi că aşteaptă un răspuns negreşit.

— Asta e uşor; nimic mai uşor.

— Ei, pregăteşte-te.

— Dar ce trebue să mă pregătesc? Am să duc biletul omului meu şi să-l învăţ cum m'ai învăţat d-ta.

— Da, dar trebue să-l chemi.

— Nu, căci dacă îl aduc aicea, înseamnă că poate să se afle, pe câtă vreme dacă mă duc acolo, pot trece nebăgat în seamă.

— Aşa .. Dar omul acela trebue să fie din serviciul Marei Ducese.

— Chiar din serviciul ei? Şi mai bine. Am acolo o rubedenie a mea de care spuneam.

— Da? Ei, atunci stai bine! Şi ce îţi este?

— E frate vitreg cu nevasta mea.

— Minunat. Nici că se putea brodi mai bine.

Librecht se sfătui câteva momente cu Ştefan Filipescu; îl pusese în curent cu toate intenţiile lui, şi împreună cu el scrise o scrisoare în limba franceză, scrisă ca de o mână femeiască. El o citi cu glas tare ca să o poată aprecia şi tovarăşul său.

— Ascultă ce i-am scris, zise Librecht:

„Iubite prieten, te aştept astă seară în afară de localul ambasadei; voi fi travestită în luntraş simplu. Te rog să urmezi pe omul care îţi va aduce o batistă albastră, trecând pe lângă d-ta. Aşteaptă-l lângă poarta ambasadei şi urmează-l fără şovăire căci te aşteaptă cu nerăbdare.

— Cam palid, cam incolor biletul, zise Ştefan Filipescu.

„Să erţi că am pus pe camerista mea să scrie aceste

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lucruri, căci mă tem să nu cadă scrisoarea în mâna soţului meu şi astfel să ghicească după scris că eu sunt aceea care te iubeşte".

— Să ştii că înebuneşte baronul nostru când o afla că este aşteptat de către marea ducesă.

— După câte ştiu eu, zise Librecht, au mai avut întâlniri în afară de localul ambasadei şi n'au fost urmate de nici un rezultat. De astă dată, pare că noi suntem pe calea adevărată.

— Acuma să vedem ce zice omul acesta, întrerupse Ştefan Filipescu.

— Ia ascultă, reluă Librecht, punând mâna pe umărul lui Ivănuş. Cunoşti pe cineva de acolo care iubeşte mult pe marea ducesă?

— Pe marea ducesă poate să o iubească mult Marele Duce, replică Ivănuş.

— Dar nu mai ştii pe cineva? Un om care e crud şi în felul lui un om foarte puternic?

— Da, dar nu e de nasul lui, să iubească o astfel de femeie.

— Ei şi cine crezi să fie? Vorbeşte repede!

— Păi nu poate să fie altul decât baronul Protetzky, dar nu ştiu nimic în privinţa aceasta, zise Ivănuş după o codire.

— Ei tocmai el este şi lui trebue să i se dea scrisoarea aceasta.

— Vai de mine! — exclamă Ivănuş, dar dacă e aşa merg sau eu sau ăl care i-o dă scrisoarea la o moarte sigură.

— De ce vorbeşti astfel, de ce te temi?

— Păi când o afla de ce e vorba?

— Nu-ţi fie nici o teamă, când o afla el că e păcăleală şi că nu e marea ducesă la mijloc, n'o să mai fie de mult printre vii.

— Dacă e aşa, zise uriaşul cu ochii scânteetori, atunci puteţi să vă bizuiţi pe mne, fiindcă am de spălat o mare umilire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ce umilire anume?

— Păi de ce credeţi d-voastră că am plecat eu din serviciul ambasadei?

— Poate nu-ţi plăcea politica urmată de marele duce, zise Filipescu.

— Am plecat fiindcă întâi m'a pălmuit şi apoi a pus să mă biciuiască, tâlharul ăsta.

— E, iată momentul ca să te răzbuni!

XVI

O CURSA INTINSĂ ATAŞATULUI

Ştefan Filipescu rămase câteva momente gânditor. El se apropie de Librecht şi îi spuse în şoaptă :

— Dar bine, o să ne trebuiască şi o femee.

— Nu te înţeleg pentruce.

— Cum nu înţelegi? Dacă îi dă scrisoarea asta şi o să vină baronul afară, o să vadă că nu e nici o femee.

— El nu are nevoe să vadă, zise Librecht.

— Da, obiectă Filipescu, dar când o vedea că nu e nimeni, nu o să vină.

— Ei, o să deghizăm pe cineva care să aibă aerul unei femei.

— Păi în scrisoare spui că o să fie deghizat altfel.

— Da, dar ce să facem atunci? — întrebă Librecht.

— Uite eu zic să modificăm scrisoarea: să spunem că o femee îmbrăcată după moda turcă îl aşteaptă. Căci o să fie îmbrăcată ca o cadână nu e aşa?

— Da şi că acea femee o să-i vorbească, întări Librecht.

— Bine, dar femeia trebuie să-i vorebască şi ca să-i vorbească o femee, trebue să fie o femee.

— Da, într'adevăr ai dreptate, zise Librecht şi în cazul acesta pe cine găsim noi, trebue o femee mai desgheţată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Pe urmă, zise Ştefan Filipescu, trebue să fie şi o femeo care să-şi rişte şi puţin viaţa.

— Intr'adevăr că şi-o riscă.

— Stăpâne, interveni Ivănuş, atât cât o să fie cu mine şi cât oi avea eu să mă judec cu d. baron Protetzky, vă pot jura că nimic n'o să se întâmple altcuiva; poate pe mine să mă omoare, dacă o reuşi, dar din mâinile mele...

— Ştiu, din mâinile tale nu mai scapă viu.

— Asta o jur!

— Ei atunci ce ne facem? — întrebă Librecht.

— Eu sunt de părere să recurgem la prietena Domnitorului nostru.

— Ştii frate că e o idee — exclamă favoritul lui Cuza.

— Deşi ea vrea să aibă aerul că nu se amestecă în toată afacerea asta.

— Cum, ştie? îndrăzni să întrebe Ivănuş.

— Firesto că ştie, căci ea mi l'a dat pe faţă.

— In cazul acesta de ce n'am avea concursul ei ? E inteligentă, întreprinzătoare şi mai ales devotată Domnului nostru.

— Da, la asta mă gândeam şi eu, dar vezi ea avea aerul să creadă că eu vream să lucrez singur ca să-mi creez un titlu de merit pe lângă Domnitor.

— Ei şi ce are face cu asta? — zise Ştefan Filipescu; meritul poate să-ţi rămâe şi dacă are să te ajute dânsa.

— Nu cred că o să vrea şi apoi eu aşi renunţa şi la merit şi la orice, numai de aşi şti că l'am putea scoate pe individul ăsta din drumul Domnitorului.

Librecht dădu lui Ivănuş o întâlnire mai târzie şi se îndreptă cu colegul său Ştefan Filipescu înspre apartamentul ocupat de prinţesă.

Măsurile ce se luase pentru ca nimeni să nu bănuiască că prinţesa se afla în palatul Emirgian, erau atât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de strictă, încât nimeni afară de cei câţiva devotaţi, n'ar fi bănuit că o femee se află acolo.

Din pricina acestor măsuri fi fu atât de greu lui Librecht şi Ştefan Filipescu să răzbată la Prinţesa Obrenovici.

Insă în cele din urmă ei fură primiţi şi după ce prinţesa le ascultă dorinţa,ea le spuse cu liniştea şi cu limpezimea ei obişnuită:

— Ceeace puneţi d-voastră la cale aşi fi pus-o eu, cu mare plăcere, dacă aşi fi avut omul de care dispuneţi d-voastră.

— Nu, noi dispunem nu numai de unul, ci de trei, zise Librecht şi în câteva cuvinte îşi expuse planul ce avea cu privire la trimiterea scrisoarei.

— Ei şi acuma ce vroiţi?

— Acuma mai avem o dorinţă ca cineva să ne însoţească pentru a da acolo iluzia complectă că este o femeie la mijloc.

— Dar în cazul acesta, v'aşi putea da pe femeea mea. Pe credincioasa mea „Tincuţa"; ea poate să vă fie de folos.

Ştefan Filipescu şi Librecht se priviră ca şi când aceste cuvinte i-ar lăsa în nedumerire, însă prinţesa urmă:

— Ştiu că aţi fi preferat să vă ajut. Insă vedeţi, eu nu ştiu atât de bine ruseşte şi accentul pe care l'aşi avea eu, vorbind cu baronul, m'ar trăda, deoarece îmi cunoaşte glasul. Pe câtă vreme Tincuţa fiind basarabeancă nu numai că ştie să execute o mulţime de însărcinări pe cari i le-am dat eu, dar mi-a dovedit că este o femee mai inteligentă, decât sunt toate femeile din clasa ei.

— Da, în cazul acesta dacă e vorba de dialect şi de curăţia limbii...

— Sigur, mai ales, din pricina asta trebue să o luaţi pe ea, zise prinţesa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vă mulțumesc, zise Ștefan Filipescu.

— Dar, dacă vroiți să vin și eu, pot să fiu îmbrăcată ca o cameristă și să am aerul că o însoțesc.

— Da, exclamă Filipescu, foarte bine! Vor fi două femei și în cazul acesta o să i se pară baronului mai sigur.

— Însă, reluă Librecht, „Tincuța" asta e atât de sigură încât să nu dezvăluiască nimănui cele ce s'au petrecut ?

— O, da, și apoi vom pleca cât de curând, și odată plecați din Constantinopol, nici nu se va mai gândi la cele ce s'au petrecut.

— Aveți dar multă încredere într'însa? — întrebă Ștefan Filipescu.

— Ca în mine însămi.

— Atunci planul nostru e gata!

După ce prințesa văzu scrisoarea pe care i-o arătă Librecht și după ce o transcrise cu scrisul ei delicat, frumos și o stiliză, întru câtva, izbucni într'un râs argintiu.

— De ce râdeți? întrebă Librecht, pe când Ștefan Filipescu nu știa ce atitudine să ia față de acest hohot neașteptat.

— Fiindcă îmi vine să râd de naivitatea d-voastră. Ați pus la cale o cursă atât de fină, încât bietul baron o să ghicească dela început.

— De ce mă rog?

— Mai întâi că lui, unui rus, îi scriți d-voastră ca din partea unei mari ducese ruse, în limba franceză. Ce credeți că n'o să ghicească el imediat ?

— Uite că la asta nu ne-am gândit, zise Ștefan Filipescu. Ei Librecht, cum scăpăm acuma din încurcătura asta, trebue să lăsăm planul baltă?

— Din potrivă, zise prințesa, n'am decât să chem pe Tincuța și cum și eu deasemenea știu foarte bine, iar ea e foarte tare în limba rusească, o traducem și o trimitem.

— Da, e o idee minunată.

Femeea de încredere a prințesei sosi imediat. Ea fusese îmbrăcată într'un costum bărbătesc și în acest costum se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

strecură prin mulțimea ce răsună prin Palat, fără a fi băgată în seamă.

Insă Tincuța avea o privire foarte inteligentă și deși abia de 25 de ani, avea pe buze niște tulec de mustață, care ar fi dat ușor de crezut cuiva, că are afaceri cu un tânăr.

Camerista travestită se apropie, și după ce prințesa îi explică cele necesare, începu să transcrie cu grabă și cu mare ușurință, cele ce erau în scrisoare.

După ce totul fu terminat, Librecht chemă pe omul său de serviciu și îl trimise în căutarea lui Ivănuș.

Uriașul primi ultimele instrucțiuni, dădu fuga până la o barcă, se aruncă într'însa și luă drumul până la ambasada rusă.

Aci, favorizat de întâmplare, dădu chiar peste cumnatul său care părea a aștepta pe cineva din apropiere.

— Ei, tot te mai gândești să vii pe la mine? — întrebă cumnatul pe Ivănuș. Dar românul îi zise în șoaptă rusului într'o rusească destul de pocită:

— Ascultă: am să-ți spun o taină! Și aplecându-se ca și când amândoi ar fi căutat ceva pe jos, îi murmură totul.

Cumnatul său se hotărî cu o iuteală care arăta cât de mult ținea la Ivănuș. El luă scrisoarea și spuse:

— Da, am să i-o dau, ca și când ar veni din partea marei ducese.

— Da.

Rusul plecă și dădu imediat scrisoarea lui Alexe, omul de încredere al baronului Protezky. Robul duse la destinație și baronul citind-o tresări.

— De unde e asta? întrebă el, cine ți-a dat-o?

— Omul de casă al marei ducese.

— Așa ? Bine. Să nu cumva să destăinuești cuiva ceea ce ai făcut acuma.

Credinciosul servitor își făcu cruce, se închină și plecă, pe când baronul se uită cu înfrigurare la ceas și începu să facă preparativele necesare pentru întâlnirea proectată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Intr'un târziu, la ora fixată în scrisoare, el se ridică și se îndreptă spre locul întâlnirei.

Aci văzu că un om îi strecoară în mână o batistă; se uită la ea, o văzu albastră și îi zise în șoaptă:

— Bine, te urmez.

Baronul se adresă unuia din cei doi barcagii care conduceau barca și în care luase loc, și întrebă:

— Dar unde mă duceți?

Unul din ei se opri din vâslit și zise:

— Am ordin să nu vă spun încotro, iar dacă insistați, trebue să vă întorc înapoi.

— Trebuie să-mi spui cine ești tu; cine te-a trimis?

— Acela care v-a trimis scrisoarea.

— Ei, atunci încotro mă duci? Spune numai locul.

— La palatul de vară al posesoarei, care a trimis scrisoarea, răspunse barcagiul.

— Așa, bine; du-mă înainte.

I se păru în acest moment că cellalt barcagiu care tăcea îi este o figură cunoscută. El vru să-și îndrepte privirea asupra lui, însă nu putu distinge trăsăturile deoarece omul era cu spatele către lumina felinarului și rămase cu convingerea că este condus de către unul din oamenii ducesei.

Pe când făcea reflexiile acestea, barca ajunse lângă o altă barcă ce staționa în largul Bosforului și o voce zise imperativ:

— Oprește! Incotro?

— Cine sunteți voi? — zise baronul ridicându-se în picioare în barcă.

— Noi suntem acei către care te duci d-ta.

— Vocea d-tale nu o cunosc. Cine ești d-ta?

Dar el auzi o voce de femeie:

— Eu sunt trimeasa ducesei, zise femeea într'o rusească foarte curată. Vocea care păru baronului frumoasă și limpede, era vocea Tinculei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XVII

IN MÂINELE RĂSBUNĂTORILOR

— N'am auzit niciodată glasul d-tale, zise tot în limba rusă baronul, dar de oarece vii tot din partea acelei persoane...

— Da, întocmai, stăpâna mea, marea ducesă, replică Tincuța tot în rusește, vă roagă foarte mult să o scuzați că n'a putut veni până la întâlnirea aceasta aci și vă invită prin mine.

— Unde mă invită? In altă parte decât la Palatul ei?

— Tocmai asta vroiam să spun: vă acordă o întâlnire într'un loc discret.

Baronul avu o clipă de îndoială.

— Cum, ducesa, marea ducesă, consimte să aibă cu mine o întâlnire într'un loc discret? — întrebă el.

— Da, aceasta o face în vederea d-voastră, a situației pe care o ocupați și mai ales spre a nu vă expune primejdiei de a fi descoperit de către marele duce Constantin.

— Cuvintele d-tale în limba curată rusă pe care o vorbești, mă fac să nu mă îndoiesc de sinceritatea d-tale. Insă mărturisesc că nu ți-am auzit niciodată glasul.

— E și logic, căci n'ați avut niciodată prilejul să vorbiți cu mine. Suntem mai multe în jurul marei ducese, însă niciuna n'a avut prilejul să vorbească cu d-voastră atât cât să o cunoașteți mai bine după voce.

— Dar cunosc pe una foarte bine.

— Da, știu, cunoașteți pe trădătoarea aceea care a trebuit astăzi chiar să o dea afară din serviciu.

— Cum, a dat afară pe Andreievna?

— Da, tocmai; pe Andreievna, zise Tincuța cu o liniște foarte mare. A dat-o afară fiindcă-i urzise o intrigă cu altcineva.

— Nu înțeleg nimica; și apoi d-ta nici nu pari că ești nouă.

— Marea ducesă, stăpâna mea, are atâta încredere în mine, încât m'a însărcinat să vă „ador" și să vă conduc, de aceea vă rog să poftiți în barca mea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— In barca d-tale? Nu pot trece: voi rămâne tot în barca mea aci.

— Bine, cum veți vroi, vom merge alături; zise Tincuța cu aceeași liniște, coborând vocea; însă ca să vedeți cât de mult vă cunosc, vă voi spune că d-voastră ați fost în diferite funcțiuni foarte mari. Eu știu foarte multe: V-am mai spus că marea ducesă n'are niciun secret pentru mine.

— Cum te-a pus la cunoștința tainelor ei?

— Da, și dacă vrei d-ta să ți-o spun, eu știu și mai mult, anume că d-tră ați pus și aci în Constantinopol, ați pus la cale o lovitură care trebuia să reușească, însă care a dat greș.

— De astădată nu mai am nicio îndoială asupra d-tale, zise baronul Protetzky; voi veni în luntrea d-tale să mă conduci, să scăpăm de acești oameni ce pot fi primejdioși.

— Foarte bine, poftiți vă rog.

Baronul își apropie barca lui de aceea în care se afla Tincuța și trecu din barca lui în cealaltă. Se apropie foarte mult de Tincuța ca să-i vadă obrazul, dar ea era voalată și la întrebarea lui, fata îi răspunse cu liniște:

— Domnule baron, sunt voalată ca să nu deștept nicio bănuială.

— Dar dacă nu ai fi voalată ce s'ar întâmpla?

— Foarte simplu: m'ar recunoaște poate cineva ca pe una din devotatele ducesei și atunci s'ar da toată taina pe față.

— Da, ai dreptate, dar cine e persoana aceea din fundul caicului, căci pare că nu vâslește.

— E o soră a mea.

— Sora d-tale? Dar ce caută aci?

— Imi trebuia o persoană de încredere și persoana aceea de încredere nu putea să fie decât sora mea, dar ea nu știe numai rușește, ci știe și foarte bine limba franceză.

Pe când vorbeau, Tincuța își dedea toată osteneala să pară sinceră, ca să adoarmă chiar și umbra unei bănueli ce s'ar fi ivit în sufletul baronului.

Ataşatul se gândea cu încordare la cele ce ar fi fost de vorbit în fața marei ducese, și-și recapitula toate încercă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rile pe cari le făcuse până atunci, fără a ajunge la niciun rezultat. El își aminti de întâlnirile pe cari i le promisese în taină, și cari acuma se realizau în mod cu totul neașteptat.

— Dar... întrebă el după câteva momente, de ce n'a scris însăși marea ducesă scrisoarea aceea?

— Lucrul e foarte simplu: dacă ar fi căzut scrisoarea în mâna soțului ei, care e foarte gelos, ar fi însemnat o moarte sigură.

Deodată însă i se păru că aude un hohot de râs în urma sa, și când se întoarse văzu că sora Tincuței stătea zâmbitoare lângă el cu fața complect descoperită.

— Ei, domnule baron, întrebă femeea, ce zici d-ta ?

— Cum? Cine e asta? Ce e asta? — exclamă baronul sărind în picioare gata să răstoarne caicul.

— Domnule Protetzky, n'ai decât să stai liniștit, căci acum te afli în mâinile mele, zise cu ironie prințesa Obrenovici, apropiindu-se mai mult de el.

Tânărul duse mâinile către piept la locul unde își avea ascuns un revolver și un pumnal, și vru să le scoată pentru a se pune în apărare, dar înainte ca el să facă mișcările acestea, cei doi barcagii cari vâsleau la spatele lui, săriră pe el, îi apucară mâinele, i le răsuciră cu o iuțeală și dexteritate ca de jongleuri, și legându-l îl trântiră cu un căluș în gură pe fundul caicului.

— Ei, iată ce înseamnă roata norocului, zise prințesa surâzând, cu un surâs grațios, care în acelaș timp arăta o mulțumire desăvârșită de cele ce s'au petrecut.

Unul din vâslașii rămași în urma tinerei femei, se apropie de baron și acesta recunoscu în figura tânărului, obrazul simpatic al lui Librecht.

El vru să mormăe ceva,dar nu putu, însă Librecht îi zise:

— Poate vrei să vorbești ceva? — și aplecă asupră-i un felinar mic ce-l ținuse gata pentru această împrejurare.

Baronul făcu semn din cap că e gata să vorbească.

— Dar bagă de seamă, zise Librecht, scoțând un pistol și aplicându-i-l pe piept: bagă de seamă, ești în mâinile mele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Nu permit să scoți niciun sunet mai puternic; și, dacă vei țipa, te voi ucide ca pe un câine aci, și te voi arunca în Bosfor.

— Ce voești cu mine ?, — întrebă baronul de îndată ce i se scoase călușul.

— Bagă de seamă să nu țipi, să nu strigi, sau să vorbești mai tare, căci ești mort.

— Bine, am înțeles; eu nu sunt om de vorbe zadarnice. Spuneți ce vroiți?

— Nu vroim decât atâta: să ne dai o hârtie în care să recunoști că cele ce ai pus la cale împotriva Domnitorului român, sunt realități.

— Ce să recunosc? Nu recunosc nimica.

— Foarte bine, atunci, vei muri chiar acum.

— Cum o să mor?

— Păi uite, e ușor. Domnul care stă la spatele d-tale are un pumnal destul de lung, pe care o să ți-l vâre în plămâni, sau unde... vrei d-ta — și o să te omoare.

— Ei bine, dacă e așa, prefer să fiu omorât.

— Lăsați, zise prințesa, voi vorbi eu cu d-lui.

— Da, cu d-ta prefer să vorbesc, însă nu cu domnii aceștia cari sunt niște bandiți.

— Te rog, îl întrerupse prințesa cu ironie, nu da titlurile d-tale altora, acești domni nu sunt câtuș de puțin bandiți, acești domni sunt foarte onorabili.

— Protestez, acești oameni nu sunt onorabili dacă fac lovituri cum e lovitura aceasta.

— A, și d-ta ești onorabil, când faci lovituri cum a fost aceea de alaltăseară? replică prințesa.

— Una, nu contează căci a dat greș, și apoi cine poate să spue că eu am pus-o la cale?

— Bine, dar lovitura aceea pe care mă puneai la cale s'o execut?

— Aceasta nu e exact.

— Mie o să-mi spui că nu e exact? Vezi bine că ești un om de nimic. D-ta ești un bandit, un tâlhar care nu ai putut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să ajungi „ceva" decât cu asemenea planuri, dar asta are să-ţi fie ultima oră.

— Cum ultima oră ?

— Simplu: dacă nu vei recunoaşte în scris aceea ce am vorbit noi de planurile pe cari le-ai pus la cale, atunci vei fi omorât fără nicio întârziere.

Baronul rămase pe gânduri; el căută un mijloc în minte, de a prelungi situaţia, ca să poată scăpa sperând că vre-o întâmplare să-l scoată din mâinile acestor duşmani.

Fiindcă era convins că nu putea să scrie în caic, el zise în cele din urmă:

— Fie, vom ajunge la o înţelegere; o să iscălesc tot ce vroiţi.

— O, dar de aceasta nici nu e nevoe, căci am pus pe hârtie tot ce trebuia; d-ta n'ai decât să iscăleşti.

Baronul surâse amar, văzând că adversarii săi prevăzuseră totul; însă fiindcă nici nu bănuia că vreunul din toţi aceştia ar fi în stare, să-l omoare, el se pregăti să ia lucrurile pe partea lor veselă.

Insă curajul lui se prefăcu într'o frică grozavă, căci văzu pe barcagiul care rămăsese în luntrea cealaltă adineaori, apropiindu-se cu totul şi sărind în caic.

Noul venit îşi arătă faţa lui la lumina felinarului şi baronul scoase un ţipăt de groază:

— Sunt pierdut, exclamă el, sunt pierdut! E duşmanul meu de moarte pe care l'am pălmuit, l'am bătut; sunt în mâinile lui.

— Baroane, zise prinţesa, aşa este că nu mai râzi şi că ai să iscăleşti acuma?

— Voi iscăli orice, numai să nu mă omorâţi, gemu legatul, cuprins de groaza morţii.

XVIII

SPIONUL DIN LOJA SULTANULUI

In vreme ce prinţesa şi devotaţii Domnitorului procedau cu mari precauţiuni la prinderea lui Protetzky, pentru a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

scoate dela el o mărturisire scrisă prin care să se poată dovedi la nevoie urzirile de intrigi şi atentatele baronului, Domnitorul Alexandru Cuza, urmând invitaţiei pe care i-o făcuse cu câteva zile înainte suveranul Otoman, se îndreptase împreună cu restul suitei sale în spre teatrul particular al sultanului.

Acest teatru era ceva mai mic ca teatrul Naţional din Bucureşti şi se afla chiar în seraiul sultanului.

Românii fură primiţi încă dela poarta curţii din spre Bosfor, de o mulţime de servitori cari purtau nişte felinare exagerat de mari, deşi locul era luminat ca ziua.

O companie de soldaţi din garda imperială făcu onorurile militare, apoi românii pătrunseră într'un coridor care da spre stânga, şi toată „societatea" se opri la uşa deschisă a salonului de aşteptare, mascată de un paravan.

Chiamil Bey, se afla lângă Domnitor şi făcea pe „ciceronele".

Nu se poate închipui ceva mai frumos şi mai luxos de cât sala aceasta numită „Sala de aşteptare". Era o risipă de bogăţie, de frumuseţe şi de obiecte scumpe, „scumpe", nu numai prin bogăţia, ci şi prin raritatea lor.

In niciun palat, din nicio ţară din Europa, nu exista pe acele vremuri o sală care să poată rivaliza prin bogăţia ei cu aceasta.

— Numai mobilarea ei, — şopti un cavaler turc, — a costat mai mult de zece milioane de franci.

Prin aceiaş uşă prin care intrase grupul de români, pătrunse şi marele vizir, Chirplusi Paşa.

Era un om cu o figură deschisă, leală, cu un aer prevenitor şi blajin, dar în acelaş timp cuceritor, aşa încât dela prima vedere făcea o impresie excepţional de favorabilă asupra aceluia cu care vorbea.

După el sosi Mehmet Ali Paşa, ministrul marinei, şi cumnat al sultanului, apoi Riza-Paşa, ministrul de război.

Toţi aceştia se îndreptară spre Domnitorul român ca să-l salute.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cu această ocazie veni și un francez, un cumnat al marchiului de Lavalette, care sosise de curând în Turcia.

Sultanul apăru în ușa sălei, el făcu vre-o câțiva pași și înaintă cu o gravitate surâzătoare, însă fără a lua ochii de la Domnitor.

Suveranul turc, îl salutase încă dela ușă cu un surâs din cele mai afabile și simpatice, el veni până lângă Domnitor și îi adresă în limba franceză mai multe întrebări.

In acest timp Ali Paşa îi prezentă pe cumnatul ambasadorului de Lavalette și acesta se înclină adânc în fața Sultanului care prin Ali Paşa îl întrebă:

— Cum găsești Turcia?

— Totul e frumos în Turcia — răspunse francezul înclinându-se. Apoi se retrase ca și când ar fi fost terminată audiența lui.

Sultanul se întoarse cu fața zâmbitoare spre Domnitor și îl învită să-l urmeze.

Cu câtva timp înainte de aceasta, într'o vizită pe care i-o făcuse Domnitorul, Sultanul îi arătase jocurile de ape din grădina sa, și fântânile arteziane care jucau în fel de fel de lumini.

După ce Domnitorul se minună de frumusețea lor, Sultanul îi zise prietenos:

— Toate acestea sunt deșertăciuni.

— Dar Majestate, ele sunt frumoase, replică Domnitorul, și dacă vă plac...

— Ce să-mi placă? M'au costat sume foarte mari și nu aduc niciun folos, răspunse sultanul. Înălțimea Voastră să nu faceți tot astfel, să fiți econom, căci cel mai bun lucru este de a nu cheltui cineva banii pentru lucruri de care nu are trebuință.

— Intr'adevăr, aveți dreptate, răspunse Domnitorul.

— Și mai ales, reluă sultanul, să nu risipiți banii pe lucruri nepractice.

Intre Sultan și Domnitor se legase un fel de prietenie, care părea unora chiar prea bătătoare la ochi.

Suveranul turc era mult mai puțin de temut decât își

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

închipuiau unii pe acest sultan de care tremura atâta amar de lume. Dar de la întâia întâlnire a lor trecuseră câteva zile și acuma ambii mergeau alături vorbind. Ei pătrunseră spre loja rezervată sultanului, apoi coborâră trecând prin câteva încăperi luminate și atât de frumos aranjate încât păreau că sunt din basmele celor 1000 de nopți. Astfel ajunseră în galeria lojilor teatrale.

In prima loje prin care trebuiau să treacă toți, luă loc Sultanul, alături de Domnitorul român.

Ceva mai în urmă, mai retrași, stăteau miniștrii imperiului otoman. Sultanul făcuse ceva ce se păru tuturor că era în afară de etichetă: El își mută fotoliul mai în spre marginea lojei și făcu semn Domnului să se apropie.

Cuza-Vodă fără a mai aștepta altă invitație își alătură fotoliul său de al sultanului și amândoi stătură în tot timpul reprezentației într'o conversație mult mai animată, de cât se obișnuește între suveranii unor țări.

Miniștrii nu îndrăzniră să se apropie, căci prevedeau că sultanul are să spună Domnitorului ceva în taină, de aceea rămaseră la locurile lor, pe când sultanul urma convorbirea începută cu Domnitorul.

— Mă bucură că Alteța Voastră sunteți bine dispus astăzi, zise sultanul, de oarece aşi avea să vă vorbesc foarte multe, cu privire la viitorul țărilor D-voastre.

Domnitorul înclină din cap , așteptând cu nerăbdare ceeace avea să-i spună sultanul.

Cu toate acestea, el zise, ca să dea o replică:

— Sunt încântat de bună-voința Majestății-Voastre!

— Iată, reluă sultanul, D-voastră veți avea de aci încolo din partea guvernului meu, foarte multe piedici împotriva realizării planurilor pe care le veți pune la cale.

— Cum așa? — întrebă Domnitorul uimit, părându-i-se că n'a auzit bine. Majestatea Voastră mi-ați asigurat tot concursul!

— Da, îl veți avea concursul meu, îl veți avea... va fi indolența de care am vorbit și odinioară. Insă în fața lumei, în fața miniștrilor mei, a întregei Europe, trebue să am a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

parența, și eu și întreaga Turcie, că ne opunem din răsputeri la toate planurile pe care d-voastră românii voiți a le realiza.

— Înțeleg Majestate, dar n'așî avea aerul că vă jignesc personal printr'o măsură oarecare?

— In politică nu încap jigniri, replică repede sultanul, și apoi chiar de ar fi o jignire, sau mai multe, eu însumi însă le-am pus la cale prin faptul că mi-am permis să sfătuesc pe Alteța Voastră să facă asemenea lucruri.

— Cu toate astea, reluă Cuza, mi se pare că ar fi cu putință să lucrăm de acord și să păstrăm și aparența de prietenie, când, în realitate nu e numai o aparență, ci o sinceră prietenie între mine și între Majestatea Voastră.

— Nu, nu, să nu ne lăsăm duși de asemenea teorii. Să nu vă faceți vre-o iluzie, Alteță, zise repede sultanul, că vreuna din puterile cari există astăzi, ar fi în stare să tolereze, să vadă cu ochi buni, sau măcar cu ochi indiferenți o conlucrare a noastră.

Da, și de aceea trebue ca Măria Voastră și cu guvernele pe care le veți avea, să lucrați așa fel, încât totdeauna să se pară că sunteți împotriva dorințelor mele și ale guvernului otoman. Aceasta va dispune în favoarea D-voastră pe ruși. Și Alteța Voastră, știți cât de energici au fost și cum au luptat întotdeauna ca să cucerească cât mai mult din România.

— Da, da, asta o știu Majestate, răpirea unei părți a Basarabiei e prea recentă, pentru a mai fi nevoe de o altă dovadă.

— Răpirea unei părți a Basarabiei e numai un pas către ținta pe care o au, zise suveranul turc. De aceea trebue numaidecât să fixați și în mintea și în inima Alteței Voastre că nu trebue să vă încredeți în absolut niciunul din acei cu cari veți guverna. Poate într'una din zile să se realizeze planul acela pe care îl aveți.

— Da, era planul de a aduce un principe strein.

— Și Alteța Voastră ce părere are despre această idee?

— Eu, răspunse Cuza, fără a șovăi măcar un moment,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aşi sprijini-o din toate puterile, şi o sprijin chiar, prin măsurile mele; însă mai întâi trebue restabilită armonia şi ordinea în ţările acestea, cari au fost bântuite până acuma numai de anarchie.

— Da, da, aveţi dreptate, Alteţă, aşa trebue să procedaţi şi nu uitaţi. In orce împrejurare veţi vedea că suntem noi împotriva Alteţei Voastre să nu vă înspăimântaţi, fiind-că vă pot da o asigurare din cele mai mari.

— Anume ce asigurare?

— Aceia că orice s'ar întâmpla, noi nu vom porni războiu împotriva Principatelor Unite.

— Dar Măria Voastră poate să garanteze viitorul?

— Garantez aceia ce ştiu că e posibil, căci eu cunosc puterile şi resursele imperiului meu.

— Dar, obiectă Domnitorul, se poate ca evenimentele să se schimbe, se poate ca Austria să năvălească sau Rusia chiar.

— Asta e şi teama mea, zise sultanul după o gândire, Rusia poate să pretexteze o apărare a creştinilor din imperiul otoman şi să facă ceva asemănător unui războiu.

— Nu m'ar mira lucrul acesta.

— Dar deocamdată asta e sigur, zise sultanul cu hotărâre: Principatele-Unite n'au să se teamă de nimic şi eu vă garantez.

Sultanul însă nu-şi termină fraza şi tresări.

In acest moment se auzi duşumeaua trosnind uşor şi în tăcerea ce se făcu, se auzi cum cineva trece tiptil pe lângă peretele lojei, vrând să plece.

Sultanul avu o nouă tresărire ca şi când s'ar fi speriat că a fost spionat de cineva. El făcu un semn imperativ unuia din miniştrii săi, Mehmet Ali, şi acesta luând un aghiotant al sultanului se repezi afară într'o goană nebună. Se auziră prin coridoare alergături şi gâfâeli.

Pe când pe scenă actorii jucau liniştiţi piesa lor, aci în coridor se desfăşura o dramă. Se auzi un ţipăt înăbuşit şi apoi câţiva paşi făcură din nou să trosnească duşumeaua lojei alăturate, pe când sultanul nerăbdător, aştepta să i se aducă rezultatul, să vadă dacă s'a prins spionul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIX

O DRAMĂ INTR'O LOJE DE TEATRU

Domnitorul privi în ochii sultanului, neştiind despre ce este vorba, pe când acesta păru foarte afectat de cele ce se petrecuseră.

— Nu înţeleg Majestate, ce s'a întâmplat?

— Cineva a fost în loja alăturată care serveşte copiilor mei şi a ascultat tot ce am vorbit. Ştiu sigur că se aude totul foarte bine de acolo, căci e o lojă preparată anume în acest scop. Acuma după ce individul a aflat totul din chiar gura mea, a vrut să fugă.

— Dar în cazul acesta suntem trădaţi! E o trădare!

— Da, e o trădare, un spionaj, care dacă nu vom reuşi să-l zădărnicim, ne va distruge planurile noastre — replică sultanul cu un aer iritat, abia stăpânindu-şi enervarea, vom fi la discreţia puterei care a pus la cale acest spionaj.

— Pe cine bănuiţi Majestate?

— Bănuesc că e vreunul din oamenii mei, căci nimeni altul n'a putut să facă o astfel de lovitură. E vreun om al meu în solda ruşilor.

— A ambasadorului rus desigur.

— Da, da, asta am vrut să zic. Şi mă ertaţi Alteţă, că sunt turburat, dar aşi da foarte mult ca să se poată îndrepta răul ce s'a săvârşit prin această spionare.

— Şi admiţând că s'ar prinde omul în chestie, ce aţi face?

— Lucrul e foarte simplu, trebue să-l suprim cu orice preţ, şi l-aşi suprima chiar dacă ar fi fratele ambasadorului rus, sau al... altui ambasador.

— Dar nu vă temeţi de o complicaţie? — întrebă Domnitorul cu îngrijorare.

— Ce complicaţie mai mare poate să fie? Noi putem aranja astfel lucrurile încât nimeni să nu bănuiască măcar că moartea lui se datoreşte voinţei noastre.

Pe când vorbeau, aghiotantul Sultanului intră, salută

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

militărește, se apropie de primul ministru și îi șopti câteva cuvinte.

Sultanul păru a nu voi să tolereze această convorbire, căci făcu semn aghiotantului să se apropie și se ridică de la locul său.

Pe când Domnitorul se uita cu un aer liniștit în spre actorii cari jucau pe scenă, sultanul întrebă pe aghiotantul său, în șoaptă.

— L'ați prins?

— Da, Majestate. E prins, legat și cu un căluș în gură.

— A rostit vre-un cuvânt?

— Da Majestate.

—Cine l'a auzit?

— Eu n'am auzit Majestate, însă omul care îl păzește a prins câteva din cuvintele lui.

— Ascultă — zise Sultanul cu energie — să faci tot posibilul ca omul acela care a vorbit cu cel ce ne-a ascultat, să nu mai comunice cu nimeni, sau dacă se întâmplă aceasta, te cred și pe d-ta un trădător.

Aghiotantul începu să tremure îngălbenind: el duse mâna la frunte ca să salute și murmură:

— Majestate, ordonați să mă împușc, ca să nu fie vreo bănuială, că am apucat și eu din secretele pe care acesta le-a surprins.

— Nu, să nu faci aceasta, însă vom vorbi mai târziu; deocamdată rămâi aci.

Sultanul zise din nou:

— Ți-am spus să-l arestezi; n'o să te reții aci, însă vei fi supraveghiat de însuși Marele Vizir.

Sultanul trecu împreună cu aghiotantul printr'o ușă, prin care nimeni nu trecuse până aci.

Miniștrii se prefăcură a nu vedea nimic din cele ce s'au petrecut, pe când Domnitorul inspecta înainte scena și jocul artiștilor cu liniștea prefăcută a celui care vrea să dea impresia că nu e emoționat de nimic.

Suveranul otomanilor, trecu în loja alăturată, unde i se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aduse spionul de către oamenii de serviciu ai teatrului. Spionul avea un căluş în gură şi era legat.

Sultanul îl privi, apoi făcu semn vizirului şi aghiotantului său să se depărteze.

Aceştia se retraseră până lângă uşă şi sultanul întrebă pe omul care făcuse arestarea:

— Mă cunoşti?

— Luminăţia sa, Majestatea Sa, murmură omul tremurând.

— Ţi-a spus ceva? Ce ţi-a spus? Vorbeşte drept!

— Mi-a spus că are un secret de Stat, şi dacă îi voi da drumul, mă va îmbogăţi şi pe mine. Mi-a mai spus...

— Foarte bine, destul, ştii prea multe...

Cu un gest poruncitor, sultanul chemă pe aghiotant în apropierea sa şi arătând cu degetul către omul de serviciu cu care vorbise, îi şopti scurt:

— Ucide-l!

Aghiotantul, asemenea unei maşini care ar fi lucrat fără a judeca, scoase cu o mişcare fulgerătoare un pumnal, şi înainte ca omul de serviciu să poată pricepe de ce este vorba, el fu străpuns. Nenorocitul rămase mort.

Domnitorul se sculase involuntar dela locul lui, se apropiase de uşa aceea, pătrunsese în salonaşul îngust în care se petrecuse scena şi văzu cum sultanul făcu din nou semn aghiotantului.

— Ascultă, zise Impăratul, eşti sigur că n'ai înţeles nici că n'ai auzit nimic?

— Majestate, mă jur pe ce am scump, mă jur pe Coran, spuse aghiotantul cu un avânt de sinceritate care convinse pe cei doi suverani.

Sultanul păru încredinţat, însă el avu un moment de îndoială şi nu rosti niciun cuvânt.

Aghiotantul văzând această şovăire a Sultanului, îşi duse pumnalul la piept şi îl ţinu deasupra inimei zicând:

— Majestate, ordonaţi! N'am auzit nimic, v'o jur încă odată, însă ca secretul să fie mai bine păstrat, ca Majestatea Voastră să nu aveţi nicio temere de vre-o in-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

discreție, n'am decât să împing puțin arma aceasta și să mor.

— Bine, lasă, nu e nevoe; ești un devotat, și devotamentele sunt rare astăzi! replică Sultanul, te autorizez să trăești.

Apoi adresându-se marelui vizir care se afla încă la locul pe care îl ocupa lângă ușă, zise:

— Ingrijește ca spionul acesta să fie imediat executat.

Aghiotantul pricepând că e vorba de omul care fusese arestat și avea căluțul în gură, nici nu mai aștepță să înțeleagă de ce e vorba, ci se repezi în direcția celui legat și cu o mișcare îi vârî pumnul în inimă.

Spionul căzu jos ca și când ar fi fost trăsnit.

Sultanul se întoarse pentru a se duce spre lojă și văzu pe Domnitorul român, care asistase oarecum uluit la această scenă de grozăvie și rămăsese împietrit în prag.

— Alteță, murmură Sultanul — făcând un gest prin care îl invita să treacă dincolo — să vedem spectacolul de pe scenă, care e mai plăcut decât acesta.

— Dar, Majestate, zise Domnitorul, nu înțeleg; ați pus să se execute doi oameni fără nici o formă.

— Ce altă formă voiți, decât forma voinței mele?— replică Sultanul; așa vreau și așa s'a întâmplat; și apoi cine ar putea să aibă o judecată mai presus de a mea?

Domnitorul se înclină.

— Eu reprezint aci, urmă sultanul surâzând și indicând din nou, Domnitorului, locul pe care trebuia să-l ocupe în loje, eu reprezint nu numai direcția supremă a religiei, dar și autoritatea divină pe pământ pentru musulmani, și ca atare oamenii aceștia au murit fiindcă așa le-a fost scris...

— Dar au murit doi inși deodată, obiectă Domnitorul.

— E numai o mică întârziere în moartea celui de al treilea, fiindcă am bănuiala că a auzit ceva, și oricât de mult ar fi un aghiotant la mine, și oricât de devotat ar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fi el, n'aşi putea tolera niciodată ca un secret pe care îl păstrez eu, să intre şi pe mâna unei alte persoane.

— Dar în cazul acesta Majestate, şi eu sunt de prisos.

— Nu! Aci vă înşelaţi. Alteţa Voastră, veţi face în politica pe care o urmăriţi în Principatele-Unite, exact acelaş lucru ca şi mine. Să n'aveţi încredere absolut în nimeni.

— Dar Majestatea Voastră aveţi încredere în Sultana Izabela, zise în şoaptă Domnitorul.

— Am eu încredere ? **Ea are încredere**, că îşi destăinueşte planurile ei de inteligenţă superioară mie, dar ea şi cu mine, noi amândoi, suntem ca şi când am fi acelaş creer, acelaş suflet, fiindcă numai ea a putut să ne descurce în aşa scurt timp de o mulţime de greutăţi prin care am trecut, şi tot prin ajutorul ei, o să pot împiedica şi evita o serie întreagă de alte dificultăţi, cari se ridică în materie de finanţe, ale Imperiului meu.

— Lecţia pe care mi-o dă Majestatea Voastră, zise Domnitorul, este foarte bună şi o să mă folosesc de ea.

— Şi de altele trebue să vă folosiţi, Alteţă.

— Voi căuta,urmă Domnitorul, să fiu la înălţimea aşteptărilor Majestăţei Voastre.

— De asta nu mă îndoesc. Aveţi tot ce vă trebue. Să fiţi tare Alteţă ! Să fiţi energic şi mai ales să nu vă încredeţi în nimeni şi în nici unul din miniştrii pe care îi veţi avea.

— Cum asta ? Dar atunci am să fiu nevoit să fac totul singur.

— N'aveţi nevoe decât să lucraţi ca un autocrat; să decretaţi să se facă; şi să nu se lucreze nimic, decât în direcţia voinţei Majestăţei Voastre.

— Voi fi taxat de tiran !

— Să nu vă pese, Alteţă, reluă Sultanul cu energie: un Domnitor, un Suveran, nu este judecat după vorbe, ci după rezultatele ce obţine.

— In adevăr, cine o să judece după cuvinte ?

— Iată eu, reluă Suveranul turc, eu sunt autocrat. Il

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vezi pe Chiprusli Paşa, urmă el arătându-l cu degetul, pe când acesta crezându-se chemat se ridică de pe fotoliu ca tras în sus de o sfoară, ei îl vedeţi ? — lucrează ca un admirabil automat. Se mişcă, execută cu stricteţă orice ordin sau dorinţă a mea, dar niciodată nu-l pun în curent cu planurile mele intime.

— Dar de ce, Majsetate ?

— Fiindcă de îndată ce n'ar mai fi Mare Vizir ar trebui să-i tai capul, ca să fiu sigur că nu are să mă trădeze.

— Şi cum, aşa o să-i faceţi ? — exclamă Cuza.

— Asta nu pot să o fac. Nu sunt atât de neuman, încât să răsplătesc devotamentul acordând moarte celor cari mi-au făcut servicii; de aceea îl şi ţiu departe de planurile mele. Să faceţi şi Alteţa Voastră aşa.

— Mulţumesc pentru acest sfat preţios.

XX

PIESA DE TEATRU—DRAMA PE BOSFOR

Evenimentele astea neaşteptate şi ciudate se succedaseră atât de iute, încât mulţi din sală nici nu avură timpul să observe dispariţia Sultanului.

Piesa ce se juca pe scenă era o dramă cu subiect veneţian, în care un Pizani juca rolul cel mai important. Părea că nu e grozav de bună mai ales fiind rău susţinută de către unii din actori, afară din cale de slabi.

— Ce credeţi Alteţă ? întrebă Sultanul adresându-se, după o lungă tăcere Domnitorului rămas gânditor.

— Despre ce vorbeşte Majestatea Voastră ?

— Ce credeţi despre toate acestea ce vedeţi aci ?

— Dacă aşi putea să fiu sincer, fără să jignesc, aşi spune cu plăcere ceeace cred că trebue spus.

— Vă rog Alteţă, insistă Sultanul, vă rog să fiţi cât se poate de sincer. Intre noi, doi, în urma planurilor ce vi le-am expus, nu încape, cred nicio rezervă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aşa e: m'aţi onorat prea mult cu încrederea Majestăţei Voastre, ca eu să mai pot avea măcar o umbră de rezervă.

— Ei bine, ce credeţi despre toate acestea ?

— Majestate, reprezentaţia e foarte slabă. Piesa e bunicică, dar în tot cazul actorii sunt foarte răi.

— Şi Alteţa Voastră, întrebă Sultanul cu un surâs, găsiţi în aceasta partea „esenţială"?

— Partea „principală", replică Domnitorul, este că Majestatea Voastră onorează pe toţi cei de faţă cu prezenţa sa, şi că-mi face şi mie în acelaş timp o onoare, ceeace, e drept, nu s'a făcut niciodată Domnitorilor români.

— Da, dar acei Domnitori români, îl întrerupse Sultanul, nici nu erau oameni de talia Alteţei Voastre.

— Intr'adevăr erau mai mici ca „talie".

— Nu mai mici, ci erau mai pre jos, mai puţin demni, mai puţin înalţi ca temperament, ca tărie de caracter, ca dispreţ de viaţă.

— Dacă e vorba de „dispreţ de viaţă", apoi eu sunt poate un caz tipic.

— Am auzit, întări Sultanul dând din cap, că aţi făcut în ţară foarte multe lucruri pe cari alţii n'au putut să le facă şi desigur că nici nu s'ar fi riscat să le pună la cale.

— Da, şi ceeace mai am de gând să fac, mai ales în urma sfaturilor Majestăţei Voastre, le va întrece pe toate zise Domnitorul înclinându-se şi coborând vocea ca nu cumva să fie auzit de cineva.

— Ei, aci vă voi aştepta şi vreau să văd tot ce sunteţi în stare să faceţi.

— Ştiţi că noi românii avem pretenţia de a descinde din romani.

— Da, din „romani", dar nu din acei „veritabili", din care probabil că nici italienii de astăzi nu descind, zise Sultanul.

— Nu, dar din aceia cari au fost cei mai îndrăzneţi, cei mai cuceritori dintre toţi, din aceia cari au alcătuit Colonîile romane.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, dacă e așa, într'adevăr, aveți de ce să fiți mândru și de ce să fiți conștient de curajul Alteței Voastre.

Domnitorul mai vorbi de câteva ori cu Sultanul în acest fel, însă simțind că îi e sete și de oarece uzul împiedeca să se aducă Sultanului, sau în loja Sultanului chiar, vre-o băutură răcoritoare, Domnitorul se uita în jurul său cercetător.

Sultanul îi zise surâzând:

— Mi se pare că voiți să chemați pe cineva...

— Nu, ași vroi să iau numai o înghețată.

— Ei, atuncea să nu vă jenați Alteță, și de oarece protocolul împiedică să se aducă în loja mea astfel de răcoritori, din cauza unor datini vechi, ar fi bine să nu răbdați de sete ci să vă duceți singur până la bufet, după cum face și Marele Vizir, și toți ceilalți. Vedeți că toți au dispărut.

Domnitorul se înclină surâzând și dispăru de lângă Sultan, îndreptându-se către bufetul situat într'o altă încăpere a Palatului.

După câteva minute, Dumitru Bolintineanu (scriitorul), trecu pe acolo și se uită cu mirare către Sultan, văzând că Domnitorul lipsește. Sultanul îi surâse grațios și îi spuse:

— Alteța Sa nu a plecat, s'a dus numai la bufet să ia o înghețată; faceți vă rog și d-voastră tot astfel.

Scriitorul Bolintineanu, mai în urmă ministru, fu atât de cucerit și uimit de această bunătate și grațiozitate a Sultanului, încât se fâstâci și fu cât p'aci să nu mai nimerească ușa de emoție.

El se îndreptă spre parter și văzu aci o mulțime de ofițeri de toate rangurile, cari priveau de sus.

Când își ridică și el privirea spre loja Sultanului, zări pe Domnitor stând alături de Suveranul turc și vorbind foarte animat.

In sfârșit, piesa se termină și Sultanul se sculă plecând cu Domnitorul la braț. Ceilalți îi urmară și suita

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Domnitorului român se reîntoarse pe aceeaș cale pe care venise până în sala de așteptare.

Aci Sultanul își exprimă dorința să vadă pe toți românii și la un semn al conducătorului lor, toți se puseră în rând.

— Vă rog, zise Sultanul, adesându-se lui Cuza, vă rog să arătați înalta mea mulțumire acestor Domni, cari v'au urmat până aci.

Domnitorul traduse cuvintele acestea în limba română și suita Sa se înclină respectos, apoi dispăru pornind către ușă.

Sultanul rămase însă în sală cu miniștrii săi, pe când toți ceilalți români, însoțiți de conducătorii lor, își luară drumul spre Palatul Emirgian, după ce mai întâi trecură prin curtea plină de soldați, cari prezintară din nou armele la vederea lor.

*

Pe când Domnitorul și cu suita sa petreceau la teatrul Sultanului, urmărind scenele mai mult sau mai puțin interesante, jucate de actorii trupei, pe Bosfor se juca o adevărată dramă, mult mai sguduitoare poate pentru cel prins, decât cealaltă.

Prințesa Obrenovici reușise în cele din urmă să obțină grație teroarei pe care i-o inspira lui Protetzky vederea fostului său supus Ivănuș, declarația că este gata să dea orice hârtie i s'ar cere.

— Vă rog, numai să nu mă omorâți, gemu el, când i se scoase călușul din gură.

— Dar ești gata să juri ?

— Vă jur pe ce am mai scump, pe ce am mai sfânt, pe...

— Jură-te pe memoria părinților d-tale, zise princesa, care știa din trecut, cât de mult ținuse Protetzky la mama lui.

— Jur pe mama mea !

— Ei, dacă-i așa, reluă prințesa, după o scurtă gândire asupra măsurilor ce trebuia să ia, dacă este așa, pu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tem avea încredere în d-ta. Vei da omului acestui un bilet.

— Sunt gata la orice, numai deslegați-mi mâinile.

— Lucrul e foarte ușor, replică prințesa, însă gândește-te dacă vei face o singură mișcare, dacă vom bănui măcar că d-ta ai de gând să dai alarma, sau să te salvezi, să scapi, într'un fel sau într'altul, înainte ca noi să-ți dăm drumul, atunci ești pierdut.

Librecht făcu un semn din ochi prințesei și aceasta, cu toată penumbra în care se afla figura curteanului lui Cuza, se înțelese cu el de minune căci urmă:

— Avem aci hârtie și cerneală, avem încă ceva mai mult, o scrisoare făcută ca din partea d-tale, pe care n'ai decât să o iscălești.

— Da, dar ce ați pus într'însa?

— Puțin importă ce am pus într'însa de îndată ce conține adevărul.

— Dar vreau să citesc înainte de a iscăli, nu vreau să mă compromit.

— Dragă domnule, mai mult decât viața d-tale, zise Librecht, nu poți să compromiți acuma și, dacă scapi din mâinile noastre, poți avea încă șansa să te reabilitezi față de ai d-tale.

— Dar îmi veți da drumul?

— Asta cu siguranță, zise Librecht cu o liniște și cu un aer de sinceritate foarte bine jucate.

Prințesa urmă ca și când lucrul s'ar fi înțeles de la sine:

— De altfel noi nici nu o să căutăm să profităm de hârtia d-tale, față de Suveranul, sau față de superiorii d-tale.

— Nu? Dar atunci ce veți face cu ea?

— Vroim numai să furnizăm Domnitorului Cuza o dovadă indiscutabilă, că s'a plănuit de către curtea rusească un atentat împotriva lui.

— Dar asta e o trădare care m'ar costa viața!

— Ei, las-o încolo, o să fie o trădare de care o să știe numai el și noi cei cari te avem în mână.

— Fie, bine, am să fac tot ce veți voi d-voastră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar ne mai trebue și un document oarecare, zise prințesa, dacă îți mai aduci aminte de vreunul.

— Da, da, voi da un bilet omului pe care îl veți desemna d-voastră și se va duce la locuința mea, va arăta biletul și i se va da imediat de către secretarul meu documentele în chestiune.

— Nu îi întinzi vre-o cursă?

— Ce cursă să întind, de îndată ce sunt încă în mâinile dv.? Dacă nu va veni omul, veți dispune de mine ca de un om care și-a jucat viața.

Prințesa luă hârtia de care fuse vorba, supuse o altă hârtie spre iscălire lui Protetzky și acesta se execută cu o grabă înfrigurată, dând încă vreo câteva recomandații, din care resulta că el e de cea mai bună credință.

— Acuma am terminat, zise Librecht, omul poate să plece și d-ta vei aștepta aci, până când se va întoarce.

— Dar nu vreau să rămân singur cu acest Ivănuș.

— Ei, cum să nu rămâi? El va fi cel mai bun păzitor al d-tale.

— Se poate, dar n'am încredere.

— Ei, dacă n'ai încredere d-ta, avem noi, zise Stefan Filipescu, făcând semn lui Librecht să treacă alături în caicul din care scosese pe Protetzky.

Baronul văzându-se singur cu Ivănuș, se uită cu groază în spre persoanele cari dispăreau și simți în gâtul lui o mână de fer încleștându-se. Vru să strige ceva, să se roage, însă în clipele următoare ori ce sunet îi fu sugrumat în gât și el se văzu ridicat deasupra bărcii și afundat în apă până la gât.

— Acuma ne vom răfui! zise glasul răsbunător al lui Ivănuș.

Baronul Protetzky crezu că ultimul lui moment se apropiase.

Apa îi trecuse peste gură, peste ochi, peste frunte și frământările lui amenințau într'un timp să răstoarne caicul. Acuma însă el era cu totul inofensiv pentrucă cruntul călău îl apăsa sub apă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Spre a prelungi agonia dușmanului său, Ivănuș îl ridică din nou deasupra apei, îl lăsă câteva momente să respire și când baronul fu pe punctul să aspire adânc, spre a țipa, el îi înecă glasul din nou, sugrumându-l și vârându-l din nou sub apă.

Jocul acesta crud se repetă în mai multe rânduri și în cele din urmă Ivănuș se hotărî să-și înece dușmanul definitiv, când un sgomot de vâsle și un glas imperios îl smulse din preocupația în care se afla.

Un glas supărat de femee se răsti la el:

— Dar bine ce înseamnă aceasta? Ce e cruzimea aceasta? Te-am lăsat ca să-l păzești dar nu ca să-l omori!

Era Prințesa care se întorcea împreună cu Librecht, după ce obținuse documentele făgăduite pe urma scrisoarei ce făcuse baronul Protetzky.

— Înălțime, zise Ivănuș, am crezut că de oarece mi l-ați dat pe mână, o să pot să-mi vărs necazul și să-l scot și din drumul d-voastră.

— Asta e altă afacere; deocamdată trebuia să-l ții aci și să nu încerci nimica împotriva lui.

— Dar nu i-am făcut nimic, decât l-am scăldat puțin, replică uriașul stăpânindu-și cu mare încordare supărarea pricinuită de această intrevenție ce îi zădărnicea răzbunarea.

Librecht se aplecă spre urechea prințesei și îi șopti câteva cuvinte. Ivănuș după ce scoase pe baronul Protetzky din apă rămase nedumerit.

— Trebue să bea un narcotic energic, șopti Librecht și după aceea îl vom putea introduce în Palatul nostru.

— Da, dar dacă se vor face cercetări, va fi căutat și găsit la noi?

— Asta e imposibil, replică Librecht, avem acolo pe o altă persoană și cu toate astea nimeni n'a descoperit-o.

— Și cum să-i administrăm narcoticul? întrebă Prințesa în șoaptă, căci înțeleg ce vrei să spui de acea „altă persoană". D-ta vorbești de Băncileanu?

— Da, întocmai: Băncileanu se află la noi în Palat și nimeni nu se îngrijește de el, nimeni n'a venit să vadă, sau n'a bănuit măcar că avem un rănit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, dar nu vom putea păstra tot atât de bine pe baronul Protetzky.

— Mă însărcinez eu cu aceasta, zise Tincuța care rămăsese deoparte fără a se amesteca până aci.

— Cu ce te însărcinezi tu? Cu găzduirea baronului?

— Nu, cu cealaltă parte, urmă ea, aplecându-se la rându-i la urechea prințesei; mă însărcinez cu administrarea narcoticului.

— Dar trebue să i-l dăm acuma cât este zăpăcit, uluit.

Intr'adevăr, baronul Proretzky era pe punctul de a se deștepta din leșinul în care îl adâncise înecul și strânsoarea lui Ivănuș și mai ales multa apă ce înghițise din Bosfor.

Ivănuș îl ținea de ceafă și îi sprijinise capul astfel încât baronul restituia apa ce băuse.

— Pe Dumnezeul meu, exclamă Librecht văzând ce multă apă restituia Protetzky, dar omul ăsta a înghițit mai mult de jumătate din Bosfor. Mă mir că n'am dat încă de albia acestei strâmtori.

Princesa care surâdea de obicei de glumele uneori mai bune, alteori mai proaste ale favoritului lui Cuza, nici nu dădu de astă dată măcar vre-o atenție cuvintelor lui și se îndreptă spre Tincuța, întrebând-o în șoapte:

— Ei, cum faci ca să administrezi acel faimos narcotic? Eu îl am, fiindcă mi l-a dat Librecht, dar cum o să-l administrăm?

— E simplu de tot, zise credincioasa. Dacă îmi dați voie mă voi ocupa eu de el.

— Dar spune-mi cum o să faci?

— Iată: e destul să-l punem pe spate întins, să-i deschidem gura și după ce-i astupăm nările, strângându-i-le între degete, îi turnăm narcoticul în gură. El o să vrea să respire și când o respira, fiind gâtul lui înecat de narcotic, o să trebuiască să o dea pe gât și după aceea să tragă aer.

— Să încercăm.

Sfatul cameristei fu urmat fără întârziere. Baronul întins pe fundul caicului deschise gura, fără să se ostenească nimeni să-i facă aceasta și aspiră adânc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In momentul în care aspirația se termină el primi în gură tot conținutul unui flacon mic ca de vre-o 20 de grame.

Tincuța îl strânse de nas și pe când omul leșinat gata să-și revie în fire deschidea ochii uluit, înghițind întâi lichidul ca apoi să aspire din nou și apoi să întrebe că s'a petrecut cu el, ceilalți porneau barca în direcția Palatului Emirgian.

— Ce aveți de gând cu mine? Ce vroiți să faceți? întrebă el după ce-și reveni din uimirea pricinuită că se vedea încă viu. Cine m'a scăpat?

— Asta e altă întrebare, replică Librecht, d-ta ești salvat însă cu o condiție.

— Care condiție?

— Cu condiția să nu faci niciun gest, nicio mișcare, atâta timp cât nu ți-o vom cere noi.

—Și după aceea?

— După aceea vei fi liber dacă libertatea îți va mai conveni.

Baronul păru a nu înțelege rostul cuvintelor lui Librecht.

El rămase gânditor și pe când toți își îndreptau privirile spre Palatul Emirgian care era luminat ca ziua, devotatul Domnitorului căuta un loc mai întunecos ca să acosteze.

XXI

IN SALONUL ISABELEI

Zilele următoare se petrecură în vizite pe la ambasadori în vizite pe la marii demnitari Turci, și Domnul asistă la vreo câteva banchete, unde se bău în sănătatea și prosperitatea Principatelor-Unite și a Suveranului acestor Principate.

In seara care preceda plecarea Domnitorului și a suitei sale în spre Galați, același eunuc care adusese biletul pentru prima întâlnire cu Sultana Isabela, se înfățișă la Palatul Emirgian într'un chip tot atât de misterios ca și prima dată.

Domnitorul îl însoți fără a mai lua măcar vre-o precau-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

țiune, ajunse pe aceleași ganguri și cu aceleași formalități până în buduarul frumoasei Sultane și aci se văzu întâmpinat de către grațioasa arătare a Isabelei.

— Fiți binevenit, Alteță! îi zise Sultana favorită întinzându-i mânuța ei delicată.

In costumul ei cu totul europenesc, cu decoltajul ușor, discret, care lăsa numai să se întrezărească o parte din splendoarea frumuseților ei sculpturale, Sultana aceasta părea într'adevăr o zână din poveștile orientale.

Lui Cuza Vodă ea îi păru a fi una din acele arătări supranaturale cari erau în stare să înebunească pe fericitul ce le-ar fi zărit.

Domnitorul se înclină, îi sărută mânuța și avu un moment iluzia că această mână tremură în mâna lui.

El ridică privirea și văzu în ochii ei ceva duios ca o prietenie aproape iubitoare, și fu pe punctul de a rosti o galanterie. Dar o strânsoare discretă a mânuței îl opri.

Prințesa își continuă cuvintele, privindu-l cu acelaș surâs mai mult decât binevoitor.

— Veți pleca de aci mâine, și ne veți uita, Alteță.

— In viața mea întreagă nu voi uita o frumusețe atât de fermecătoare, unită cu o inteligență atât de vastă și de înaltă.

— Dacă ați rosti numai adevărul, aș avea o mângâere.

— Și care ar fi aceea, Măria Voastră? — întrebă Domnitorul.

— Ar fi mângâerea, că am contribuit poate cu câteva modeste sfaturi la realizarea dorinței Alteței Voastre și la ridicarea unui popor pentru care de mult am toată admirația.

— Aveți Alteța Voastră admirația pentru poporul român? Nu înțeleg.

— Ei, cunoscând atât de bine istoria poporului d-voastră pe cât o cunosc eu, așa, din puținul ce am citit despre el, sunt pătrunsă de profunde sentimente de admirație pentru vitejia acestor oameni, puși la răspân-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tia tuturor năvălirilor barbare; vă îndemn, Alteță, zise sultana să lucrați energic pentru poporul acesta.

— Și cum vroiți să lucrez?

— Cu energie, cu hotărîre, și mai ales cu o îndrăzneală nebunească!

Glasul Sultanului se auzi de după draperie. El vorbea încet cu un om sau un rob care era acolo, căci imediat ce pătrunse în salon, rosti:

— Vă salut, cu multă prietenie Alteță și vă urez bun venit în apartamentele adoratei mele soții.

Prințesa făcu un gest, care invita atât de Domnitorul român, cât și pe Sultan, să ia loc pe câte un fotoliu.

Sultanul întinse mâna Domnitorului, i-o strânse cu căldură și repetă gestul de invitație făcut de Sultana Izabela. Domnitorul se supuse.

— Cred, — zise prințesa după ce făcu semn unui servitor mut ca să aducă băuturi răcoritoare, — cred că ați petrecut bine în Constantinopol.

— Mulțumesc de întrebare, replică Domnitorul, însă vă asigur că niciodată n'am fost așa de fericit și nu m'am simțit mai bine, mai la largul meu decât când am fost aci data trecută și acuma mă simt din nou fericit că am prilejul să pot vorbi cu Majestatea Sa și cu Măria Voastră.

— Mulțumesc, zise Sultanul, vă sunt recunoscător pentru sinceritatea cu care vorbiți. Accentul Alteței Voastre e atât de sincer, cum vă este de altfel și toată înfățișarea.

— Și ce s'a mai făcut nou? — întrebă Izabela pe Domnitor. Mai sunteți în curent cu ceva din ce s'a petrecut în jurul Alteței Voastre?

— Mărturisesc că nu prea sunt în curent cu nimic, replică Cuza.

— Ei bine, atunci să-mi dați voe să vă informez eu de câteva lucruri.

— Alteța Voastră binevoiți să mă informați? — întrebă Domnitorul.

— Da, da, lăsați să vă informeze, replică Sultanul, căci Isabela mea are o poliție mult mai bună decât o am eu. E

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

drept că dacă e cineva atât de frumoasă și inteligentă cum e ea, e greu să nu aibă atâtea devotamente în jurul ei. Un bărbat niciodată n'ar putea avea la discreție atâtea ființe gata să-și de viața pentru un singur gest.

Sultana surâse ca și când complimentul acesta s'ar fi înțeles dela sine, căci zise:

— In seara aceea când ați plecat de aci ați fost expus unui atentat.

— Eu ? Nu !

— Știu că nu Alteța Voastră direct; însă persoana care v'a înlocuit a primit o lovitură de cuțit.

— De unde știți ?

— Foarte simplu. Eu am poliția mea, replică Izabela. Și, urmă ea văzând fața îngrijorată a Sultanului. ca și când ar răspunde privirei sale întrebătoare, — omul acela care v'a înlocuit avea asemănare atât de mare cu Alteța Voastră, încât și eu am fost convinsă în primul moment că n'ați luat în seamă instrucția pe care v'am dat-o în scris, adică micul sfat.

— Dar putem oare să mă depărtez dela un sfat al Măriei Voastre ? Un sfat, era o poruncă pentru mine !

—Să nu o luăm pe tonul acest, zise sultana: o poruncă ar putea să vie dela cineva care ar avea dreptul să o facă; eu n'am nici un drept.

—Mă înclin cu tot respectul, o întrerupse Domnitorul, dar dacă cineva pe lumea asta are dreptul să ordone, afară de M. Sa Sultanul, sunteți Măria Voastră căreia natura și Dumnezeu i-a dat nu numai puterea de a gândi, dar și de a subjuga.

— Să lăsăm complimentele, Alteță, îl întrerupse Sultana.

— Intr'adevăr să le lăsăm, zise Sultanul, surâzând cu bună-voință, de oarece ea e atât de obișnuită cu lucrurile acestea, încât cel mai poetic compliment nu-i mai lasă nicio impresie, măcar trecătoare.

— Spuneți că-mi par banale lucrurile astea, dar, urmă, ridicând degetul ca pentru a sublinia cuvintele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ci, dar complimentele îmi par banale numai când es din gura oamenilor banali; şi aci nu e de loc cazul.

— Mulţumesc, Măriei Voastre.

— De îndată ce ele vin din partea unui om de talia D-Voastră, negreşit că îmi plac. E ca şi când ar rosti M. Sa, soţul meu, un cuvânt bine-voitor la adresa mea.

— A, dar, Isabelă scumpă, cu aceasta dai să înţeleagă că eu nu te prea asediez mult cu cuvintele drăgălaşe şi că sunt dimpotrivă foarte avar.

— Majestate, sub nici un raport n'aţi fost şi n'aţi putea fi avar cu mine; aţi fost mai mult decât un binefăcător, mai mult decât o providenţă pentru mine.

— Mulţumesc, Izabelă scumpă.

Sultanul luă mâna Prinţesei o duse la gură, şi o sărută cu o duioşie şi o iubire nesimulată, ca şi când i-ar fi plăcut că asistă cineva la acest omagiu, pe care iubirea lui îl aducea frumuseţei şi superiorităţii Isabelei.

Frumoasa Sultană reluă.

— Dar să revenim la cele ce vorbeam. Aţi scăpat de cursa aceea, graţie omului pe care vi l'a pus la dispoziţie prinţesa Obrenovici.

— Cum ? Ştiţi toate astea ? Ştiţi ceva despre prinţesa Obrenovici ?

— Ştiu tot ! Ştiu că e o foare bună prietenă a Alteţei Voastre.

Sultanul ridică degetul cu o ameninţare prietenească.

— Domnule, domnule, zise el în limba franceză, apoi adăogă tot în aceeaşi limbă cu vioiciune: Alteţă, sunteţi un Lovelace după cât văd.

— Fiecare cu greşelile şi imperfecţiile lui, replică Domnitorul; numai că imperfecţunea mea constă în aceea că sunt nevoit să recurg la perfecţiunea care este şi se numeşte prinţesa Obrenovici.

— Intr'adevăr, e o femee foarte inteligentă, întrerupse favorita Sultanului, dar o femee care era într'un rând să fie primejdioasă Alteţei Voastre.

Cunosc totul, şi mai ales cunosc ultima lovitură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pe care a pus-o la cale devotatul d-voastră, un oarecare Librecht dacă nu mă înşel.

— Da, da, chiar el, zise Domnitorul cam uimit, apoi urmă: Dar vă rog, ce-au făcut ? Să mă ertaţi că întreb, că mă informez la D-voastră Majestate, urmă Cuza: o fac însă, de oarece eu sunt cu totul în urmă cu aceste ştiri, cari vai, o recunosc, mă privesc pe mine mai mult decât pe oricare altul.

— Ei bine, să ştiţi că Librecht şi cu acea doamnă au pus la cale, — în unire cu un devotat de odinioară al baronului Protetzky, — au pus la cale pieirea lui, i-au smuls probabil nişte acte; în sfârşit acuma dacă nu l'au înecat, lucru care nu pot să-l ştiu încă cu siguranţă, baronul trebue să fie asuns, închis undeva în vreuna din încăperile Palatului Emirgian.

— Odinioară, zise Suveranul turc, era un drum de aci până la Palatul acela.

— Da Majestate, replică sultana, dar s'au dărâmat subteranele acelea şi nu a fost timpul încă pentru a face lucrarea la loc. Eu aşi fi pus cu siguranţă să se facă dacă nu mi-ar fi frică de indiscreţia lucrătorilor.

— Dar era atât de simplu.

— Da, simplu într'adevăr, ar fi fost dacă s'ar fi putut găsi câteva sute de lurători muţi, sau oameni care să fie în stare să lucreze fără a răspândi zgomot.

Sultanul surâse dând din cap, apoi zise:

— Da, da, tot mai bine era odinioară, când puneai 1000 sau 2000 de oameni să execute o lucrare tăinuită şi după ce o terminau erau exterminaţi la rândul lor. Erau barbare vremuri odinioară, dar par'că azi când vezi că n'ai pe cine să contezi, tot ţi se par mai bune vremurile de atunci.

— Mijloacele sau vremurile ?

— Şi una şi alta, zise Sultanul surâzând; dar să nu ne oprim la aceasta. Iată scrisoarea care v'a preparat-o Sultana mea; a scris-o în limba franceză şi conţine cam tot ce a-ţi putea să puneţi la cale în Principatele-Unite.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Sunt încântat! Mulţumesc, mulţumesc, replică Domnitorul, ele dovedesc că voi avea în Măria Voastră un sprijin necondiţionat.

— Il aveţi înainte de scrisoare, după scrisoare şi în tot timpul cât veţi trăi, replică Sultanul, întărit în aceste cuvinte de către o privire aprobătoare a prinţesei.

— Ca să nu pierdeţi prea mult timp vă voi spune, urmă Sultana, că în acea scrisoare se află vre-o câteva lucrări, sfaturi ce ar putea să vi se detaileze pe larg prin câteva scrisori. Aci însă le voi spune pe scurt.

Domnitorul ascultă cu o încordată atenţie cuvintele Sultanei.

— Veţi proceda cu încetul sau cum veţi crede de cuviinţă; acolo v'am dat alte sfaturi, dar vedeţi şi Alteţa Voastră cum vă veţi aranja. Veţi proceda treptat la secularizarea averilor mânăstireşti. Insă înainte de aceasta gândiţi-vă să întăriţi „Unirea".

— Mi s'au făcut obiecţii de către Excelenţa sa ministrul de externe.

— Să nu vă opriţi la aceste obiecţii. Fi-ţi curagios.

— E un lucru la care m'am gândit eu şi încă un om din anturajul meu, replică Domnitorul: Unirea trebue consolidată întâi şi apoi vom proceda la secularizare.

— Dar e un lucru simplu şi sigur: Unirea o să vă dea putere, secularizarea o să vă dea bani, urmă Izabela. Apoi veţi căuta să obţineţi un sprijin în populaţia rurală.

— Dar e foarte greu lucrul acesta de oarece ţăranii n'au pământ; m'am gândit să le dau pământ dar e greu.

— Nu! E foarte uşor, zise sultana. Ii veţi împroprietări şi astfel veţi creia în curând o clasă pe care să vă puteţi sprijini.

— Aceasta este şi ideea mea; dar îmi voi face duşmani pe toţi boierii, pe toţi proprietarii mari ai ţării.

— Aceştia nu au nici o importanţă, atât cât ei nu vor fi grupaţi în partide politice sau solidarizaţi într'un fel sau altul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi ce soluţie găsiţi? Ce ar fi să le opunem lor? — întrebă Domnitorul, văzând cu o admiraţie nestăpânită că femeea aceasta înţelegea situaţia din Principatele-Unite aproape mai bine ca un bărbat politic român.

— Veţi organiza astfel armata, o veţi împăna cu oameni credincioşi de-ai D-Voastră, încât să fiţi oricând la adăpost de vre-o surprindere şi să puteţi conta pe o forţă organizată.

— Ideea aceasta este minunată; este şi ideea la care mă gândeam eu.

— Apoi veţi face o lovitură de Stat, prin care veţi împroprietări ţăranii şi dacă veţi găsi de cuviinţă, după aceasta, veţi putea dicta ca un adevărat autocrat, însă în limitele puterilor şi aşa fel ca să nu indispuneţi pe celelalte puteri.

— Iată un plan care pare a fi făcut anume pentru modul meu de a vedea! — ,exclamă Domnitorul.

— In tot acest timp veţi avea aerul că lucraţi împotriva noastră. Noi vom protesta, adică Majestatea Sa Sultanul prin guvernul său imperial, va face tot felul de demersuri, pe lângă toate celelalte puteri, cari văzând că ele ne pot fi dăunătoare vor întârzia cu luarea de măsuri împotriva Alteţei Voastre.

Servitorul ce trebuia să aducă băuturile răcoritoare, pătrunse în salon, înaintând cu paşi timizi, aproape nehotărâţi, până în apropierea măsuţei ce se afla lângă Sultana şi depuse cele aduse pe broderiile de mătase şi fir de aur.

Sultana tăcu şi toţi trei aşteptară par'că să iasă omul din odae.

Insă Isabela îi scrută trăsăturile şi avu ca un moment de îndoială în ochii ei. Apoi o licărire îi trecu prin ochii ei frumoşi şi apăsă cu degetul pe un nasture care eşea din braţul fotoliului. Deodată din patru unghiuri ale salonului năvăliră nişte uriaşi, cu iataganele scoase. Ei înaintară până în apropierea Sultanei. Atât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Sultanul cât şi Domnitorul rămaseră uimiţi neştiind ce înseamnă această scenă bruscă.

XXII

PEDEPSIREA UNUI SPION

Sultana Isabela privi surâzând spre Domnitor, apoi spre Sultan, pe când cei patru uriaşi stăteau ca şi când ar fi venit la un ordin al Izabelei, să se năpustească asupra celor doi inşi.

Însă ca îi privi pe rând şi făcu un gest în direcţia servitorului, care rămăsese înlemnit de o parte.

Acesta se aruncă la picioarele ei, scoase un răget ca de fiară sugrumată şi apoi un fel de gemăt prin care cerea ertare.

— Ertare ! Sunt vinovat, ertare !

— Dar ce înseamnă aceasta ? — întrebă în franţuzeşte Sultanul, ridicându-se uimit dela locul său.

Apoi tot în franţuzeşte urmă:

— Vă ştiu prea inteligentă pentru a vă deda la amuzamente,cari ne pot nelinişti. Ce e cu omul acesta ?

— Veţi vedea îndată, Majestate, replică Sultana şi cu un gest ea ordonă omului de jos să se scoale.

Acesta se ridică tremurând, neştiind ce să facă.

Izabela reluă cu un zâmbet liniştit :

— Oamenii aceştia din jurul nostru sunt nişte uriaşi; ei sunt muţi, dar pot auzi orice, căci nu înţeleg limba noastră; însă omul acesta, vedeţi, trebue să înţeleagă limba franceză.

— Dar cum se poate să înţeleagă? E un servitor.

— Da, dar nu e un servitor de rând: şi sunt convinsă că e fratele aceluia care v'a spionat deunăzi conversaţia în teatru.

— Cum se poate ?! exclamă Sultanul, scos din liniştea lui aparentă. Să fie oare acesta fratele spionului din teatru ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Negreșit! N'aveți decât să-l întrebați!

Sultanul nici nu avu nevoe să se adreseze servitorului, căci acesta spuse într'o franceză destul de curată:

— Da, așa este, grațioasa noastră Sultană are dreptate!

— Și cum? Tu ai fost pus aci ca să spionezi? Care e rostul tău?

— Rostul meu, replică servitorul cu glasul îmblânzit de groază, este acelaș pe care l-a avut fratele meu.

— Spionajul?—întrebă Sultanul.

— Da, Majestate, eram plătit ca să fiu aci în apropierea Măriei Voastre. Și acum e prima dată când am putut răzbi aci ca să ascult ceva.

— Da? Și ce ai auzit?

— Mă erți, Luminăție, replică servitorul aruncându-se din nou în genunchi. Am auzit totul.

Sultanul se uită în ochii Isabelei, se apropie de ea, îi luă mâna și i-o sărută zicând:

— Nu știu cum ai făcut și prin ce mijloace ai putut ghici că acesta e un spion. Dar aprob purtarea pe care o ai și încă odată îți afirm că ea îmi mărește admirația pe care o am pentru pătrunderea d-tale, frumoasă stăpână.

— Acuma ce decideți? — întrebă Isabela. Ce să se facă cu omul acesta?

— Eu, replică Sultanul, eu nu am decât o măsură.

— Bine să se aplice măsura Măriei Voastre, urmă ea; apoi adresându-se către cei patru uriași, Isabela ordonă:

— Luați-l de aci.

Unul din ei înșfăcă pe nenorocitul de jos, îl luă de gât și îl ridică în aer ca și când n'ar fi fost decât un fir de păr, apoi se îndreptă către un unghiar al salonului, gata să iasă cu el.

Insă în acel moment Sultanul îi zise:

— Stai, oprește-te aci, nu ești cu el viu din salon.

Uriașul nu înțelese dintrodată, însă cu un gest Sultanul îi dădu să priceapă că omul acela era condamnt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Uriașul voi să ridice iataganul pe care îl avea în mână spre a reteza capul acestui spion, însă Sultanul îl opri, și zise cu tonul liniștit al unui om obișnuit să vorbească de asemenea lucruri:

— Nu-i tăia capul aci că murdărești covoarele cu sânge, prostule, sugrumă-l ca să nu iasă viu de aci!

Uriașul lăsă să-i cadă iataganul din mână și duse degetele mâinei celeilalte spre gâtul nenorocitului, îl ținu suspendat în aer, ca să nu facă zgomot cu izbiturile lui din mâini și din picioare și după câteva secunde îl arată Sultanului ca pe un pachet, mort.

Omul era oribil la vedere: cu limba scoasă, ochii injectați, vineți; murise.

— Bine, urmă Sultanul, acum o piatră de gât, un sac și asvârle-l în Bosfor!

Domnitorul asistând fără voe la această scenă de grozăvie, fu trecut de un cutremur nervos la vederea sângelui rece cu care frumoasa sultană lăsase să se petreacă acest omor aproape în fața ei, deși stătuse cu spatele către nubienii muți.

Sultanul își luă locul, oamenii dispăruseră pe după draperiile cari îi ascunsese, și trecură probabil în odăile în cari trebuiau să stea spre a fi gata la orice ordin, iar tânăra femeie își reluă poza liniștită de adineaori, apoi sună ca să vie un alt om de serviciu.

In câteva cuvinte repezi ea mustră pe cameristă, exprimându-și nemulțumirea pentru lipsa de supraveghere ce avusese și o concedie.

Pe când femeea se depărtă tremurând gata să cadă din picioare, Izabela reluă cu un aer liniștit ca și când nimic nu s'ar fi petrecut în acest interval:

— Aveți să găsiți în țara D-Voastră, Alteță, o opunere foarte violentă din partea boerilor. Prevăd că au să regrete foarte mult actul prin care ei au recunoscut unirea Principatelor, alegându-vă de Domn, în ambele țări, dar veți birui dacă veți accelera lucrările.

— Voi face tot posibilul, Alteță Imperială, zise Dom-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nitorul cu hotărîre, uitând la aceste cuvinte ce se petrecuse până aci.

— Să nu neglijaţi însă că în timp ce veţi acoperi pe unii de favoruri spre a vi-i face şi mai devotaţi, veţi avea poate chiar printre aceştia duşmani, veţi creia o clasă de privilegiaţi, o clasă mică, restrânsă, care însă tocmai fiindcă a avut totul de câştigat după urma Măriei Voastre, va avea totul de conservat şi ca atare tot interesul ca Alteţa Voastră să nu vă răzgândiţi vreodată. Aceştia ar putea să vă facă într'un moment hotărâtor, vreun rău.

— Care ar fi răul acela ?

— Ei, care rău! Să vă detroneze; credeţi că e alt rău mai mare pentru un Domn ?

— Nu, eu nu cred că e un rău prea mare acesta, mai ales dacă de pe urma detronării mele s'ar putea ajunge la aducerea unui Domnitor strein în Principatele-Unite.

— Se poate să se aducă un Domn străin, însă nu uitaţi că noi ne-am pus cea mai mare nădejde în persoana Alteţei Voastre; că nu comptăm pe clasele inferioare din ţara D-Voastră care nu ne cunosc decât prin groaza inspirată de răii administratori ce i-am avut acolo.

— Într'adevăr foarte răi au fost.

— Asta am recunoscut-o şi noi, obiectă Sultanul.

— Dar Măria Voastră nu sunteţi de vină, replică Domnitorul, că au fost astfel lucrurile.

— Şi, reluă Sultana, vă mai recomand să vă puneţi pe terenul acesta, să fiţi totdeauna gata de a da o luptă hotărâtoare. Să nu lăsaţi să se opuie nimeni voinţei Alteţei Voastre.

— Dar în cazul acesta mă sfătuiţi să întrebuinţez dictatura.

— Da, o dictatură, însă o dictatură care nu poate veni decât după o lovitură de Stat.

— Fie! O voi face. Am un om mare, o inteligenţă superioară.

— Şi cum îl numiţi?

— Kogălniceanu. Mihail Kogălniceanu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, dar până acuma nu s'a văzut nimic extraordinar: el este actualul prim-ministru şi interim la culte, — nu?

— Cum şi asta o ştiţi? Dar o să-l apreciaţi când veţi auzi de el: imediat ce voi putea să-l atrag, am să-l pun în evidenţă, dându-i să realizeze câteva din însărcinările pe cari mi le-aţi dat mie.

Sultana surâse şi cu aprobarea surâzătoare a Sultanului urmă, zicând:

— Nu lăsaţi pe altul să lucreze, lucraţi singur Măria Voastră. Veţi putea poate ajunge la realizarea acelui ideal, nu numai să recăpătaţi Bucovina şi Transilvania, cari sunt mai greu de căpătat din pricina Austriei, ci să recăpătaţi întâi şi Basarabia şi lucrul acesta ar fi foarte uşor mai ales că populaţia românească creşte.

O bătae discretă în uşă anunţă că un servitor de încredere vrea să vorbească Sultanului.

Acesta se ridică, se îndreptă până lângă uşă apoi cu un surâs se scuză că e chemat de Marele Vizir, într'o afacere gravă şi promise că se va reîntoarce.

Sultanul îşi luă rămas bun dela Domnitor pentru orice caz, apoi dispăru.

Izabela îi mai dădu câteva sfaturi însă în cele din urmă se ridică, îi întinse mâna ca spre a i-o strânge. Domnitorul i-o sărută cu prietenie şi cu o veneraţie adâncă, pe când Sultana îi zise înclinându-se ca spre a-l atinge:

— Să nu uitaţi, Alteţă, că dacă vreodată veţi avea nevoie de un sprijin, sunt eu aici. Eu nu sunt numai o femeie care mă ocup cu politica, ci am şi o inimă.

— Cum? Majestatea voastră a-ţi bine-voi să vă interesaţi de mine? — exclamă Domnitorul în şoaptă.

— Nu numai că mă interesez, dar, zise Sultana, coborând glasul, gândeşte-te că eşti primul om demn, pe care l'am văzut şi că admiraţia ce o aveam pentru A. V. s'a transformat într'o simpatie care e egală cu iubirea.

— Majestate, murmură Domnitorul neştiind ce să zică sub emoţia care îl cuprinsese.

— Şi nu uita că te admir, zise sultana, mângâindu-l pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

umăr, însă ține minte că sunt o femee prea sus pusă, prea superioară, ca să mă las târâtă de sentimente!

Domnitorul plecă de la Sultana Isabela uluit, având impresia că în fața lui s'a deschis o prăpastie și că numai o minune l'a scăpat să nu cadă într'ânsa.

O clipă de zăpăceală, de lipsă de supraveghere și Sultanul ar fi putut bănui ceva și distruge toate speranțele ce încolțiseră pentru soarta Principatelor, în inima lui Cuza.

Iubirea unei femei ca Isabela, oricât îl umplea de fericire, ar fi fost pentru el mai mult decât o aventură primejdioasă. De aceea el respiră ca ușurat de îndată ce se văzu în barca ce îl ducea spre Emirgian.

A doua-zi trebuia să plece spre România.

XXIII

PLECAREA

Inainte de a părăsi Constantinopolul, Domnitorul și oamenii din jurul său, distribuiră daruri în stânga și în dreapta.

Atât personalul Palatelor cât și servitorii Sultanului, al vizirului și ai tuturor autorităților, primiră cadouri în bani sau în obiecte. Cu puțin înainte de a se hotărî ziua plecării sosiră doamnele Virginia Flory și Durand, două frumuseți celebre în Constantinopol, în vremea aceea, ca să adune bani pentru săraci.

Domnul Cuza distribui acestor frumoase persoane sumele necesare și mai dărui și bani pentru instituții de binefacere.

Se părea că nu numai Sultanul dar și toți acei cari înconjurau pe Suveranul otoman, erau încântați de vizita Domnitorului și regretau plecarea românilor.

In ajunul plecării, atât prințul cât și ceilalți români, fuseseră primiți în audiență de Sultan, pentru a-și lua rămas bun în mod oficial.

După ce toate preparativele fură terminate, românii se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

urcară pe vaporul „Balcan", un vapor francez care venise anume ca să fie reparat la Constantinopol însă față de insistențele puse de Domnitor, „vasul" fu nevoit să-și amâne reparațiile și în schmbul unei sume de 15.000 de franci, să transporte toată mulțimea de români în spre Galați.

Atât Sir Bulver cât și ceilalți ambasadori și chiar și ambasadorul francez, d. Lavalette, fură cuceriți de Domnitorul român.

Sir Bulver venise în ultimul moment, ca dintr'un fel de manifestație de simpatie și de admirație, pentru Alexandru Ioan Cuza, să-i strângă mâna.

Cu acest prilej el rămase timp de o oră pe vapor și avu o lungă convorbire cu Domnitorul.

— Alteță, îi spuse ambasadorul englez privind pe prințul român drept în ochi, țiu să vă dau un sfat, pe care îl veți aplica, dacă veți crede de cuviință.

— Îl primesc cu plăcere, răspunse Domnitorul; și aș fi încântat să pot urma sfaturile sau părerile dv.

— Alteță, nu știu impresia pe care o duceți din Constantinopol și ce părere aveți despre suveranul Turciei.

— O părere foarte bună...

— In tot cazul e un om foarte șiret, iscusit și în acelaș timp are uneori accese de bunătate, dar acestea îi sunt cu totul strivite, înlăturate de necesitățile imperiului.

— Imi închipui, replică Domnitorul, căci nici n'ar fi un om de Stat acela care ar pune inima lui înainte de interesele țărei.

— Da, asta o gândesc și eu, urmă ambasadorul englez; însă vedeți, el, așa cum este, are tot interesul ca țara dv., adică ambele țări, să fie tot desunite și să nu se întărească, spre a nu se putea desrobi de sub suveranitatea Turciei.

— Intr'adevăr, așa trebue să fie, confirmă Domnitorul, abia stăpânindu-și un surâs, la gândul că Sultanul Turciei avea cu totul alte vederi și alte gânduri, ce nu puteau să fie bănuite sau ghicite măcar de Sir Bulver.

— Imi închipui că el v'a dat în particular foarte multe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sfaturi privitoare la o liniște și nemișcare înțeleaptă, după părerea lui.

— In particular? întrebă Domnitorul... Nu-mi închipui când ar fi putut să fie aceasta.

— Intâi, — zise Sir Bulver, privindu-l din nou drept în ochi ca pentru a scruta pe Domnitor până în fundul inimei — întâi trebue să știți că în afară de mine și soția mea care e o frumusețe...

— Intr'adevăr, e o frumusețe răpitoare, zise Domnitorul, vă felicit...

— Să lăsăm astea; soția mea se ocupă și ea foarte mult de politică, și are foarte multe afinități și cunoștințe, care au pus-o în curent cu o mulțime de lucruri pe care noi nici nu le bănuim.

— Da?, întrebă Domnitorul, oarecum intrigat de această știre și temându-se ca nu cumva tot ce au pus la cale, sultanul, Isabela și el, să fie aflat. Aveți vreo știre, sau un indiciu, care să vă întărească în presupunerea dv.?

— Nu e presupunerea mea, e a soției mele, zise Sir Bulver.

Ea este convinsă că ați vorbit mai mult decât era posibil la festivități.

— Sigur, nici nu putea fi altfel.

— Și că în convorbirea particulară pe care a avut-o cu Alteța Voastră...

— Dar ce convorbire?, — întrebă Domnitorul nedumerit.

— Convorbirea aceea din loja de la teatru.

— Ah, da, așa este, că am stat mai retrași de miniștri și am vorbit oarecare vreme împreună.

— Da, și într'un timp ați dispărut amândoi, într'un salonaș, într'un fel de loje care era rezervată Sultanei favorite.

— Da, da, odată am fost atrași într'acolo de o cerere de audiență mi se pare, nu-mi aduc aminte exact din ce cauză.

Sir Bulver scrută ochii Domnitorului ca pentru a ghici

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ce se ascundea sub această aparență de încurcătură și urmă fără a-și da acrul că bănuește ceva:

— Și-mi închipui că în acest interval, cât ați stat singuri, ați vorbit și pus la cale, bineînțeles, modul cum trebue tratată politica sa, și a Principatelor Unite.

— Doamne, politica Sultanului e așa de simplă!

— Ține să despartă Principatele Unite sau în tot cazul să le ție în starea de degradare în care se află ele acuma.

— Bine înțeles, excelență, zise Domnitorul coborând tonul, că toate acestea au rămas între noi.

— A, cum vă puteți oare îndoi?

— Vedeți, șopti Domnitorul oprindu-l din protestările sale, vedeți, Sir Bulver, politica e mijlocul, e arta de a obține cât mai multe avantagii din situații cât mai slabe și încurcate. De aceea nu m'ar mira ca un diplomat, cu toată cinstea și lealitatea de care a dat dovadă în viața particulară, să fie în viața politică cu totul... supus intereselor țărei sale.

— Asta se înțelege de la sine, replică Sir Bulver; de altfel nu e vorba de aceasta, ci de ceeace ați vorbit cu Sultanul. Sultanul v'a invitat să aveți o atitudine cât se poate de umilită. Nu?

— Sigur, „umilită" nu e tocmai cuvântul, dar „supusă" și „leală" față de Sultan.

— Și ce veți face?

— Eu, drept să spun, fiindcă ceeace vorbim acum o să rămână între noi, de oarece vorbim dela particular corect la particular corect, o să fac tot posibilul ca țara mea, adică aceste două țărișoare cari nu sunt decât una, să iasă la suprafață; să poată beneficia de toate elementele folositoare lor, chiar cu riscul de a mă pune în conflict cu Turcia.

— Și așa trebue să și faceți, urmă Sir Bulver cu avânt. Deoarece acest mod de a lucra e nu numai în interesul-Alteței Voastre, ci și a țărei Alteței Voastre. Și dacă îmi veți da voe să fiu sincer, această purtare va slăbi imperiul Turc într'atâta, încât să-l pună mai ușor la discreția voinței voastre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Am toată speranța să pot lucra astfel, zise Domnitorul.

— Vedeți dar, reluă Sir Bulver, că vă vorbesc ca unui aliat și am depline puteri din partea guvernului meu să pot tranșa cu Alteța Voastră, să fac să iasă de aci o alianță secretă, între noi și Alteța Voastră, și o conlucrare comună în vederea și a ridicării Principatelor Unite și în vederea apărării intereselor noastre.

— Și cum ar fi de făcut ?

— Vedeți, lucru e foarte simplu. S'ar putea să conlucrați cu noi, creând greutăți guvernului turc în momentul în care noi vom avea să-l lovim.

— Desigur. Așa ar trebui să și lucrez.

— Cu toate acestea, urmă Sir Bulver, să aveți în vedere că noi, deși luptăm și poate să dăm o luptă în curând împotriva rușilor pentru a întări Turcia, lupta aceasta nu e pentru întărirea Turciei, ci pentru slăbirea Rusiei.

Poate să se repete în curând ceeace s'a petrecut acum câțiva ani, în 1855, când am luat Sevastopolul în alianță cu francezii.

— Cum? Credeți, întrebă Domnitorul, că va isbucni un războiu în curând ?

— Nimic nu e de prevăzut în această privință, replică ambasadorul englez. Diplomația rusă nu e niciodată liniștită.

— Dar părerea d-voastră intimă care este, Sir Bulver?

— Eu mă aștept la un războiu dintr'un moment într'altul, de aceea și țara noastră e gata de războiu.

— Desigur, orice popor trebue să fie astfel înarmat.

— Dar... reluă Sir Bulver cu o persistență insinuantă, vă rog să-mi spuneți cu sinceritate ceva:

In privința politicei, nu cumva ați vorbit cu Sultana Isabela?

— Sultana Isabela ? — întrebă Domnitorul făcând pe uimitul.

— Da, cu Sultana Isabela; ea este una din cele mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mari trăgătoare de sfoară în politica turcă, este o femee genială, care are foarte multă trecere și influență asupra Sultanului.

— Am auzit par'că ceva în mod vag.

— Vă rog să-mi spuneți în toată sinceritatea, insistă Sir Bulver.

Domnitorul stătu o clipă la îndoială. El își socoti în minte ce avantagii și ce desavantagii s'ar putea ivi din această destăinuire pentru țara lui, și se decise brusc.

— Voi vorbi sincer!

XXIV

UN AMBASADOR PĂCĂLIT

Domnitorul român nici nu șovăi măcar în clipa aceasta când i se cerea să dea un răspuns hotărîtor, precis, și urmă cu un surâs în care se vedea o sinceritate deplină:

— Nu, nu o cunosc decât din auzite, cum nu o cunoașteți nici d-v. probabil.

— Ba eu am văzut-o, am și vorbit cu dânsa, întrerupse Sir Bulver.

— Dacă e așa, atunci eu am fost mai puțin norocos. M. Sa Sultanul se vede că nu a găsit de cuviință să mă inițieze și pe mine în frumusețile haremului său.

— Dar vă asigur, Alteță, zise Sir Bulver, de astădată cu convingere și cu o persistență cu care părea că vrea să introducă și în sufletul Domnitorului părerea lui; vă asigur că nu e vorba numai de o frumusețe.

— Nu? Atunci se schimbă lucrurile...

— Femeea aceasta nu e o femee de harem, e una din cele mai superioare inteligențe; e o diplomată cum poate nu există în toată Europa o altă femee. Și sunt convins, nici mulți bărbați nu sunt de talia ei.

— S'ar putea să fie bunăoară unul, să zicem, împăratul Napoleon?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, Alteță, zise Sir Bulver, dacă Napoleon n'ar fi pe tronul lui, ci în locu-i ar fi această femee, lucrurile ar fi altfel. Sau dacă această femee ar avea norocul să fie lângă Napoleon, dacă ar avea prilejul să dirijeze politica Franței, să fiți sigur că ar realiza lucruri extraordinare.

— Dar nu văd ce realizează ea extraordinar; până acuma politica imperiului turc e forte confuză.

— Asta o credeți A. V., dar tot ceeace face ea, adică ce face guvernul actual, este inspirat numai de sfaturile și de prevederile ei.

— Dacă ați ști, urmă după o tăcere scurtă Sir Bulver, dacă ați ști câte buclucuri, câte curse, intrigi și încurcături ne-a făcut nouă femeea aceasta, până când am aflat noi de unde vin loviturile acestea repetate, ați rămâne uimit.

— Se poate ? Atât să fie de capabilă ?

— Da, da, femeea asta, urmă Sir Bulver, a contribuit la înțelegerea noastră, a englezilor cu francezii, a mașinat astfel, încât ambele Curți au fost de acord și ambele puteri au năvălit asupra Rusiei, numai ca să scoată castenele din foc... pentru Turcia.

— Și care a fost rezultatul ?

— Dar bine, rezultatul îl vedeți singur : a pus la cale un război cu mâinile noastre, care n'a costat-o pe Turcia nici un ban, nici un sacrificiu, și s'a făcut totul numai prin simpla putere de intrigă a acestei femei.

— Ceeace aud dela d-voastră Sir Bulver, mă minunează.

— Și... reluă ambasadorul, sunt foarte mirat că n'ați fost pus direct în contact cu ea, ca să vă... cucerească.

— A, foarte greu! Ori cât de frumoasă ar fi o femee, sunt prea blazat.

— Vă înșelați. Cunoașteți pe soția mea? Ați văzut-o?

— Da, într'adevăr, o femee de o frumusețe răpitoare.

— Soția mea nu e decât, ce să spun, nu este decât o palidă frumusețe alături de frumusețea aceasta stră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lucitoare. Să vedeţi : Cunoaşteţi pe Marea Ducesă Constantina ?

— Am auzit de dânsa.

— Ei bine, şi Marea Ducesă şi soţia mea la un loc, şi dacă ar mai fi încă douăzeci de frumuseţi la fel, n'ar putea să contrabalanseze, ca să zic aşa, bogăţia şi splendoarea ce s'a întrupat în femeea aceasta.

— Dar atunci e o adevărată zână din poveşti !

— Mai mult decât atâta. E o zână din haremul Sultanului.

— E într'adevăr frumos, ceeace spuneţi d-voastră Sir Bulver, replică Domnitorul surâzând, dar ceeace-mi spuneţi acum, dacă mi-aţi fi spus-o cu puţine ore înainte, ar fi fost de mare folos pentru mine.

— Întrucât ? — întrebă ambasadorul englez.

— Ei, întrucât aşi fi putut cere ca M. Sa Sultanul, să-mi arate cea mai frumoasă podoabă a sa.

— Asta cred că n'ar fi făcut-o el de bună voe, decât dacă intra în vederile politicei sale. Dar, odată ce n'aţi văzut-o şi n'aţi avut prilejul să fiţi sub farmecul acestei răpitoare de minţi...

— Într'adevăr, aşa de cuceritoare este ?

— Mai mult decât atât; şi apoi ştie să prindă şi să subjuge oamenii într'un mod „îngrijitor", dacă se poate vorbi astfel; e o frumuseţe care subjugă şi umple de admiraţie orice inimă.

— Sir Bulver, zise Domnitorul, mă faceţi să regret amar plecarea mea din Constantinopol. Trebue să ştiţi că eu sunt un om foarte cunoscător în materie de femei, adică am pretenţia aceasta.

— Aţi fi regretat-o mai mult dacă aţi fi cunoscut-o.

Domnitorul zise după o gândire scurtă :

— Mi-e inima îndoită mai mult de gândul că am putut fi atât de puţin bine văzut de Sultan, încât să nu-mi arate o astfel de podoabă.

— Ei, Alteţă, să vă spun : dacă nu v'a chemat, dacă nu aţi văzut într'adevăr pe această femeie...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vă asigur, v'am dat asigurare formală despre aceasta. Şi aşi vroi să vă dau şi cuvântul meu, dacă vă îndoiţi de mine, zise Domnitorul.

— O, cât despre asta, nici prin gând nu-mi trece, dar e un mod de a vorbi pe care l'am adoptat; regret, dar ce să fac ?

— Nu e nimic, zise Domnitorul, să trecem.

— Vă asigur, reluă Sir Bulver, că dacă aţi fi fost în vederile Sultanului, adică ale „Sultanei Isabela", desigur că v'ar fi chemat şi aţi fi putut sta şi singur cu ea de vorbă, fără să asiste nimeni, atât e de mare încrederea şi supunerea pe care o are Sultanul faţă de această sirenă.

— Dacă într'adevăr i-a adus atâtea servicii şi a pus la cale războiul Crimeei singură, şi fără să pericliteze nimic, dimpotrivă, întărind Turcia, atunci e o femeie în faţa căreia merită să se plece şi Sultanul.

— Stă în genunchi Sultanul !

— Iată într'adevăr un fenomen sub chipul unei femei.

— Şi dacă este aşa, e probabil că este în interesul politicei lor, să nu vă aibă de confident, Alteţă, urmă Sir Bulver; de aceea probabil că nici nu v'a chemat spre a vi se arăta. N'a avut nici un interes să vă subjuge, sau să vă captiveze — şi ca atare, vedeţi, că toată greutatea pe care ar avea-o prietenia poporului englez pentru Alteţa Voastră, se măreşte şi mai mult prin faptul că sunteţi izolat, adică sunteţi la discreţia politică a acestei femei îndrăcite.

— Şi ca atare ce credeţi de cuviinţă să fac ? Care ar fi concluzia ?, — întrebă Domnitorul.

— Iată, concluzia este: puteţi conta oricând pe sprijinul nostru, puteţi să lucraţi în interesul ţării d-voastră, deşi noi de formă vom protesta şi puteţi să vă creaţi şi armată şi să formaţi un minister al ţării, nu două ministere în două Principate, ci să fie un minister unic, gata de a întări Unirea Principatelor, prin această contopire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Am înțeles, Sir Bulver, vă mulțumesc, și fiți sigur că voi face toate sforțările ca să fiu la înălțimea așteptărilor guvernului britanic, replică Domnitorul sculându-se și conducând pe ambasadorul englez până la ușă.

De oarece vaporul era aproape de eșirea din Bosfor, sir Bulver se coborî în luntrea care rămăsese jos împreună cu persoanele ce o conduseseră lângă vapor.

El se apropie de unul din tinerii marinari cari vâsleau și zise:

— Milady, aveți dreptate, mi se pare că nu s'a făcut nimic din ceeace ni s'a raportat.

— Cum? — întrebă marinarul, care nu era altul decât Lady Bulver, soția ambasadorului. E adevărat? N'a fost primit? Nici n'a văzut-o?

— Nu, nici n'a văzut-o, nici n'a fost primit și nici nu a vorbit.

— E foarte curios, replică falșul marinar, uitând să tragă din vâsle. E foarte curios; dacă ar fi spus că a văzut-o sau că măcar că i s'a vorbit de dânsa, ar însemna că într'adevăr e un fond de adevăr în aceasta, dar să spună că nici nu i s'a vorbit de o frumusețe, care a împănat lumea cu renumele ei, asta mă face să cred că Domnitorul român este un mincinos.

— Aș avea dreptul să protestez și ați protesta și d-v. Milady, zise Sir Bulver, dacă ați fi văzut sinceritatea și spontaneitatea cu care Domnitorul român a răspuns întrebărilor mele.

— Aceasta nu înseamnă decât că a fost mai mult sau mai puțin „mușt ruluit", și că a știut să se apere și să prevadă orice întrebări directe și indirecte.

— Se poate, însă eu tot rămân la prima mea convingere: Domnitorul român nu știe nimic de dânsa, n'a fost pus în curent cu nimic, decât cu atâta că: trebue să se supună Porții, să fie la ordine, și celelalte instrucții cari se dau de obicei Hospodarilor români.

— Știi că Baronul Protetzky a dispărut dela ambasada rusă? întrebă Lady Bulver după o tăcere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cum? A dispărut? Dar e imposibil!

In acest timp barca se depărtase de vapor și nimeni nu se gândise să se uite mai de aproape la figura persoanei cu care vorbea ambasadorul.

Acuma aceștia doi vorbeau liniștit, pe când vaporul se depărta iar luntrea se retrăgea, urmând drumul către ambasada engleză.

La întrebarea tinerei femei travestită, ambasadorul tresărise și întrebă din nou.

— Cum?, — a dispărut atașatul Protetzky?

— Da, și bănuelile sunt că el s'ar fi aflat în palatul Emirgian.

— Nu înțeleg, nu înțeleg!

— Trebue să fie și aci o mână de femeie, sau o ființă care veghează asupra Domnitorului român, replică Lady Bulver.

Domnitorul rămase în cabina lui și după plecarea lui Sir Bulver scoase dela piept un medalion atârnat de un lănțișor de aur, îl apropiă de lumină, și ochii lui se opriră asupra chipului frumos, strălucitor de frumusețe, care era în medalion, și el șopti:

— Ah! Isabela, frumoasă ești! Ce păcat că ești o împărăteasă și nu poți fi de nici un folos altuia decât aceluia căruia ți-ai dedicat viața.

Domnitorul scoase și scrisoarea cu instrucțiunile pe care i le dăduse sultana favorită și începu să citească.

După câteva momente el strigă, pătruns de entusiasm:

— Dacă nu voiu realiza cele ce-mi propune ea, aș face bine să abdic în favoarea altuia, așa de simple și clare sunt prevederile acestei extraordinare sultane.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

CARTEA II-a

XXV

BĂNUELILE VIORICHII

După lupta dela han, luptă în urma căreia Gogusly primise un glonț în plămâni, grupul în fruntea căruia mergea acum Timur bandajat la cap și cu Aligrada, ajunse la moșia principesei Obrenovici.

Logofătul văzând fața palidă și lipsită de viață a lui Gogusly, nici nu se mai gândi măcar să se uite bine la Viorica, al cărei sex nu-l bănuia, și dădu ordine repezi.

— Să se prepare odaia cea mare, să meargă unul repede după doftor la București!

După aceia chemă pe ajutorul său și îi dădu încă o mulțime de instrucțiuni menite să înlesnească nu numai reînsănătoșirea grabnică a devotatului princesei, ci să pregătească și stăpânei sale, de îndată ce s'ar reîntoarce, o petrecere plăcută.

Timur îl luă deoparte, spunând că vrea să-i vorbească în tihnă.

Logofătul, un om cu fața pătrată, pe care se citea o expresie de cinste și energie, își plecă urechea către tătar, pentru a asculta mai bine cele ce avea el să-i șoptească.

— Ei, ce este, frate Timur? Vreo poruncă?

— N'ai băgat de seamă Enache? întrebă Timur, n'ai băgat de seamă că alături de noi era o ființă îmbrăcată bărbătește?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, copilul ăla. L'am văzut: frumos copil! Dar eu nu mă prea sinchisesc de copii.

— Tu nici nu bănueşti cine este copilul ăla.

— Ce spui tu, frate Timur? Cine este?

— Asta e cea mai frumoasă femeie din Moldova!

— O femeie? Atunci se schimbă lucrurile, mormăi Enache; şi ce trebue să fac?

— Bagă de seamă, replică Timur, nu ştiu exact ce instrucţii are stăpânul nostru Gogusly.

— Păi dacă nu ştii, atunci trebue păzită, ca să nu scape de aci!

— Da, cred că trebue păzită straşnic!

— N'avem decât să o legăm, zise logofătul Enache, obişnuit cu măsurile drastice.

— Nu! Să nu faci o treabă ca asta. Cel mai bun lucru ar fi să aşteptăm să-şi revină conaşul Gogusly în fire.

— Bine, dar dacă o să ţină mult?

— Ei, dacă o fi, o să o ţinem şi noi mai mult sub supraveghere.

— Ce să facem? Să o bag la pivniţă? întrebă Logofătul gânditor.

— Ce, eşti nebun, Enache! Asta trebue ţinută în odaia cea mai frumoasă; trebue să-i dai locul de cinste caşi când ar fi prinţesa însăşi.

— Măi! Dar ciudată femeie trebue să fie asta! E vreo văduvă?

— Nu! Nici măritată n'a fost. E fată mare.

— Nu mai spune! Şi cum a ajuns să o aduceţi aci?

— Ei, apoi ar fi prea lungă poveste, dar am văzut din cele ce s'au petrecut de când umblăm pe drumuri, că boerul Gogusly se purta cu ea ca şi cum ar fi fost stăpâna noastră însăşi! Aşa că şi noi trebue să ne purtăm la fel cu fata asta.

— Bine, dar dacă e un fel de prinsă?

— Nu mai vorbi prostii, bre, îl întrerupse Timur. E o duduie „prinsă", dar care nu trebue să bage de seamă că e păzită de noi. Ea trebue să aibă părerea şi noi trebue să a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vem înfățișarea, că o găzduim fiindcă a rămas orfană și se află aci fără niciun sprijin.

— Așa da, înțeleg.

— Și tocmai d'aia trebue să o slujim cu foarte multă băgare de seamă.

— N'am decât să o slujesc, că nu e mare lucru, mai ales dacă ași ști că este dorința prințesei.

— Nu poț cunoaște. — zise tânărul, — planurile pe care le are înalta noastră stăpână, față de tânăra asta. Dar știu că ea a fost răpită, cu porunca prințesei, din mâinile unora care o răpise.

— Ce spui?

— Și după ce am adus-o atâta timp încoace, ea, fata, a scăpat viața lui Gogusly într'o împrejurare când era să o pățim cu toții, dacă nu se purta ea mai vitează decât un bărbat.

— Bre, dar e fată voinică și vitează!

— Foarte vitează și dibace.

— Păi dacă e așa, e bună de pus în cadră.

— Nici nu-ți închipui de ce e în stare femeiușca asta!

Noi, când am scăpat-o, era gata să împuște pe doi inși, stătea cu pistoalele întinse asupra lor.

— Bre, bre! Minunată fată! Și ce s'a întâmplat?

— O să-ți spun mai târziu! Deocamdată așa este! Bagă de seamă cum te porți cu ea, și să nu scapi vreo vorbă care să trădeze că ea e ținută aci de noi ca prinsă.

— Nu, m'a ferit Dumnezeu!

— Pune-i și haine femeiești la îndemână, ca să se îmbrace.

— Asta fără dor și poate, dacă trebue să o ținem ca pe o prințesă, n'am decât să fac întocmai cași când ar fi în locul stăpânei!

Enache logofătul trimise o slujnică să dea Viorichii îmbrăcăminte, apoi sosi și el însoțit de Timur și se înclină adânc înaintea ei, zicând:

— Sărut mâna, duduie! Fiți binevenită aci la noi, și vă rog să credeți că tot ce e în casa asta e al d-voastră!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mulțumesc, dar nădăjduesc să nu stau mult aci!

— Să vă ajute Dumnezeu să stați cât de mult, și după dorință.

— Mai ales, urmă Viorica, nu pot să stau mult aci din pricină că nu știu la cine mă aflu și cui datoresc recunoștință pentru primirea ce mi se face.

— Sunteți la doamna... zise logofătul; dar deodată el fu oprit de glasul aspru al tătarului, care zise:

— Vă aflați aci la domnul colonel Alexandru Ioan!

Viorica privi oarecum nedomirită în spre logofăt, ne înțelegând de ce tătarul îl întrerupse.

Acesta se reculese însă iute din emoția ce-i pricinuise descoperirea că tătarul ținea să nu se afle pe a cui moșie se află acum Viorica, și se înclină adânc, zicând:

— Sunteți aci ca la d-v., și dați-mi voe să reînoiesc încă odată urările mele de bun venit, în numele stăpânului meu, d-l colonel; vă pun toată casa la porunca d-v.

— Mulțumesc, am să fiu recunoscătoare domnului colonel și dumitale de modul cum mă primiți.

— Suntem robii d-voastră, duduie.

— Deocamdată, urmă Viorica, nu cer altceva decât să mi se arate odaia ce voiu ocupa, și să dați îngrijirile necesare domnului Gogusly până ce voiu putea să mă ocup eu de dânsul.

— La poruncă, duduie.

Logofătul Enache, dădu câteva ordine și un servitor mai bătrân pe care Timur îl mustruluise întâi în șoaptă, luă sarcina de a conduce pe Viorica Miridon până spre odaia ce-i pregătise.

— Ași vroi, spuse tânăra fată, bătrânului, să vie o femeie să-mi ajute. D-ta, oricât de bătrân ai fi, nu-mi poți fi de niciun folos.

— Sărut mânuțele, înaltă stăpână — zise servitorul — o să vie numai decât, țineam numai să îndeplinesc porunca ce mi s'a dat!

Cum ajunse la ușa unei camere elegante, el zise înclinându-se:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Asta e odaia d-v. Aci e odaia în care sunt vestmintele femeiești. Dacă voiți, puteți să vă alegeți; dacă nu, așteptați până vine slujnica.

După câteva minute sosi într'adevăr o jupâniță, pe care tătarul Timur, și Jogofătul o învățase cum să se poarte spre a nu da de bănuit Viorchii că se află la moșia prințesei Obrenovici.

Tânăra fată încercă în mai multe rânduri să obțină răspunsuri mai precise dela servitoare, însă aceasta se mărginea numai să-i spună:

— „Da, duduie", „mulțumesc, duduie", sau „la poruncă, duduie"!

Dar niciodată nu spunea ceva care să arate cătuși de puțin în ce parte a țărei se află moșia.

Viorica pricepu că i se ascunde ceva și ceru să fie dusă lângă Gogusly.

Rănitul fusese întins pe un pat într'o odaie deosebită, depărtată de ceilalți.

După luxul ce domnea în acea odaie, Viorica înțelese că Gogusly era considerat ca unul din devotații cei mai de aproape, și ca un prieten bun al colonelului.

Ea se duse la căpătâiul lui, îl văzu îngrijit cu mare băgare de seamă de una din femeile aflătoare acolo.

Încercă să-i vorbească, dar nu scoase dela el niciun sunet precis.

In cele din urmă tânărul polonez vorbi, dar cuvintele lui erau fără șir, el spunea de o primejdie mare, de o răpire, și striga din când în când:

— Scăpați-o! O iubesc, o ador, nu o lăsați! Vreau să o scap de dușmanii care o urmăresc. E ordin! Ah prințesa! prințesa!

— Sărmanul! Murmură Viorica în mai multe rânduri, aiurează că mă scapă pe mine, și că se luptă cu dușmanii aceia din ghiarele cărora m'a scos.

Timur se afla și el la capul lui Gogusly, pentru a supraveghea, ca nu cumva să se facă ceva care să trădeze Viorichii unde se află.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

El încercă să o convingă să plece de lângă rănit, însă Viorica Miridon refuză și rămase cu atât mai mult, cu cât auzise dinspre drum sosind în trapul cailor, cineva, pe care logofătul îl anunța ca pe doctorul sosit din București.

Medicul se înclină în fața frumoasei ființe pe care o zări la căpătâiul lui Gogusly, și întrebă

— Sunteți poate vreo soră a prințesei?

Timur duse degetele la buze, ca pentru a da să înțeleagă doctorului să nu trădeze ceva, să nu vorbească, însă cuvântul fusese rostit.

Medicul, zăpăcit de această injoncțiune care îi venea din partea unui om inferior, neștiind ce să facă, se plecă asupra rănitului, cercetând locul prin care îi ieșise glonțul.

Tânăra fată îl privi însă nedumerită.

— De care prințesă vorbește d-l doctor? întrebă în cele din urmă Viorica, adresându-se lui Timur.

— Ah! nu, domnul doctor a vrut să vorbească despre sora domnului colonel, știți că domnul colonel e de neam princiar.

— Așa... are o soră?

— Da, și sora domnului colonel cere să i se zică și noi îi zicem cu toții prințesă. Așa încât e o... neînțelegere.

— Și unde este sora domnului colonel?

— Sora domnului colonel nu se află aci acum.

— Așa? zise cu o îndoială în voce Viorica; și bănuiala ei de până acum începu să îi revină cu mai multă tărie în suflet.

Cuvintele scăpate adineauri de logofătul Enache, și îndreptate de Timur, și acuma acelea spuse de doctor, o făcură să bănuiască și mai mult că i se ascundea adevărul asupra situațiunei în care se afla.

Viorica își stăpâni pe cât putu emoția ce resimția, și pentru a nu da de bănuit, celor ce o înconjurau, urmă sfatul lui Timur și trecu spre odaia ei.

Ea se lăsă în fotoliul de lângă pat și își dădu curs liber lacrămilor, suspinând cu glasul șoptit:

— Unde mă aflu? Într'ale cui mâini sunt?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932
Biblioteca ASTRA — SIBIU —

O teamă nedesluşită o coprinse şi i se păru să audă un sgomot uşor în odaie, ca aruncă priviri iscoditoare, în toate părţile, însă nu văzu nimic, şi obosită peste măsură se culcă.

Abia după ce adormi, o draperie de lângă fereastră se mişcă uşor şi o formă omenească, o femeie, eşi în vârful degetelor din odaie.

Umbra eşită din odaia Viorichii fusese jupâneasa care o îmbrăcase în cursul zilei.

Intrigată de costumul bărbătesc al tinerei, ca voise să vadă ce ar putea descoperi în hainele ei şi fiindcă o auzise sosind, se ascunsese după draperie, de unde nu mai îndrăsnise să iasă.

*

Zilele începură să se scurgă liniştite, animate numai când sosea doctorul, sau când veneau ştirile privitoare la cele ce se petreceau cu vizita Domnitorului în Constantinopol.

Viorica dorea din tot sufletul să poată scăpa, să se ducă, să se arunce la picioarele Domnitorului, să i se plângă de nedreptatea a cărei victimă fusese, şi să îi ceară să o ia sub ocrotirea lui.

In acest timp, pentru a se putea depărta mai cu uşurinţă în momentul hotărîtor, tânăra fată îşi prepara terenul necesar; adică făcea aproape zilnic plimbări în împrejurimile curţei, se depărta câte puţin, apoi se reîntorcea, ştiindu-se urmărită de departe.

In cele din urmă ceruse un cal pe care să poată călări.

Timur, asupra căruia apăsa acum toată răspunderea celor ce aveau să se întâmple, fiindu-i teamă ca nu cumva să fugă frumoasa fată, dăduse logofătului cele mai straşnice instrucţiuni cu privire la modul cum avea să vegheze asupra ei.

— Bine, bre, zise Enache într'una din zile, înţeleg să fie prinsă; dar să se plimbe pe toate potecile, pe unde îi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vine, asta e mai mare pacoste pe capul nostru; eu trebue să iau dela muncă oamenii ca să-i pun pe urma ei.

— Nu te îngriji de asta! Un om, doi sau trei care ar fi opriți de a munci din pricina acestei femei, n'are nici o însemnătate.

— Da ce?

— Fiindcă trebue să o supraveghezi să nu fugă, căci dacă fuge, o păţim! Pe câtă vreme dacă o vom avea-o aci, când se întoarce prinţesa, se schimbă lucrurile.

— Ei, ce-o să fie?

— Ce să fie, nu-ţi explici cât eşti tu de logofăt, că e porunca prinţesei ca ea să nu se miște de aci?

— Aşa-i! Dar mare pacoste pe capul meu, şi barem dacă ar fi boerul Gogusly întremat, tot am putea să ştim de ce e vorba!

— Nu-ţi fie teamă, peste câteva zile d-nul Gogusly o să-şi revină în fire şi atunci o să poţi vorbi cu el pe larg şi o să-ţi dea toate lămuririle trebuitoare.

Viorica îşi pregătise terenul necesar pentru dispariţia ei, însă dacă o oprea ceva dela fugă, era împrejurarea că Gogusly înainte de a leşina, după ce fusese rănit, când cu încăerarea dela han, îi vorbise de un mister, pe care trebuia să i-l comunice ei.

— Acest mister mă opreşte aci, murmura ea într'una din zile, aplecându-se peste căpătâiul lui Gogusly.

Tânărul polonez, deschise ochii, se uită la ea, şi i se păru că vede un înger din ceruri; el şopti:

— E un înger coborît din rai pe pământ, e imposibil să existe o femeie atât de frumaosă!

— Nu eşti în rai, prietene, îi şopti Viorica mângâindu-l uşor pe obraz. Eşti pe pământ, eşti la moşia unui prieten al d-tale.

— Unde sunt? La care prieten?, — întrebă el.

— N'ai nici unul? Dar atunci Alexandru Ion cine este?

— Care Alexandru Ion? Nu înţeleg de cine vorbeşti d-ta. Şi d-ta cine eşti? Mi se pare că te cunosc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Eu sunt Viorica Miridon, nu mă mai recunoşti ? Sunt fata pe care ai scăpat-o dela răpitorii ei.

— Ah, da ! Exclamă Gogusly în şoapte, ştiu: d-ta ai fost răpită; era un ordin. Mi se pare că totul se confundă în capul meu. De care stăpân vorbeai ? La moşia cărui prieten zici că sunt ?

— La colonelul Alexandru Ioan.

— Colonelul Alexandru Ioan ? Nu înţeleg !

Viorica păru nedumerită, şi bănuiala pe care o avusese ea odinioară, când auzise pe doctor vorbind de o prinţesă, şi când Timur şi Enache îi dăduse explicaţia că prinţesa era sora colonelului, îi reveni în minte.

Aceste constatări făcură să renască în creerul ei bănuiala pe care o avea, bănuială întărită şi mai mult de sinceritatea nefălsificată a convalescentului. Ea repetă cu insistenţă :

— Cum? D-ta nu ştii că ai un prieten, pe care îl cheamă Alexandru Ioan, şi are gradul de colonel ?

Tânărul polonez se gândi cu încordare la cele ce putea să se fi petrecut în timpul cât el fusese în delir, şi negăsind un răspuns imediat îşi trecu mâna peste frunte, zicând :

— Desigur, trebue să aveţi dreptate, frumoasă domnişoară. Eu sunt bolnav, uluit, zăpăcit, mi se pare că am zăcut mult timp aci; am vorbit poate în delir.

— Da, da, ai aiurat foarte mult şi vorbeai de o răpire, de un ordin care ţi s'a dat.

— Da, un ordin, o răpire, ştiu foarte bine, mi-aduc aminte, era într'o pădure.

— Da, au năvălit mulţi inşi asupra mea şi d-ta erai acolo; în sfârşit, Timur, dacă-ţi aduci aminte de Timur...

— Da, da, tocmai voiam să vorbesc cu Timur.

Tânăra voind să vadă ce era exact în cele ce vorbise până aci şi Timur şi tânărul polonez, chemă pe tătar să vină şi pe când Timur intra uitându-se ţintă în ochii stăpânului său ca pentru a preveni orice întrebare, Gogusly îi spuse:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— De ce prieten vorbește domnișoara aceasta?

— De stăpânul nostru, de colonelul Alexandru Ioan. Nu vă aduceți aminte ; ați suferit foarte mult, replică Timur cu volubilitate.

— Da, așa e, am suferit, îngână Gogusly, dar nu știu, par'că nu e nimic limpede în ceeace-mi spui tu. Acel Alexandru Ioan e o altă persoană.

— Da, așa e, ar trebui să fie o altă persoană, însă nu e ! Sora colonelului Alexandru Ioan, știți, prințesa, dacă vă aduceți aminte.

— Aha ! Prințesa, așa e, zise Gogusly. Prințesa mi-a dat ordinul. Știți, prințesa Obrenovici !

— Care ordin ? Ce ordin ?, — întrebă repede Viorica, simțind că aci se vorbește în enigme. Ce ordine ți-a dat prințesa Obrenovici ?,—vorbești de doamna Obrenovici, desigur ?

— Da, de doamna Obrenovici zise Timur, întrerupând pe tânărul polonez. Doamna Obrrenovici e cu totul altă persoană.

— Lasă-mă în pace, te rog, d-ta să nu vorbești, ziso cu energie Viorica Miridon.

— Cum poruncițI, murmură tătarul, făcând semn lui Gogusly.

— Înțeleg ce este, reluă Viorica, aci s'a pus la cale o mistificare a mea. Eu am fost adusă aci sub pretext că sunt la moșia domnului Alexandru Ioan colonel.

— Da, într'adevăr, așa e, zise Timur, sunteți chiar la moșia domnului Alexandru Ioan, cu care ați făcut cunoștință la moșia domnului Stănilescu.

— Bine, știu unde am făcut cunoștință, dar aceasta nu înseamnă că se limpezește ceeace-mi spui d-ta... D-ta ai declarat că mă aflu la moșia d-lui colonel Alexandru Ioan și apoi ai vorbit de o prințesă care e sora d-lui colonel. Acuma din ceeace am prins dela sluga care mă servește, din ceeace vorbiți dv., și toți, trebue să deduc că nu mă aflu la Alexandru Ioan, care poate nu este nici colonel măcar.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar ce este ? — întrebă Timur, ca să dea timp bolnavului să priceapă situaţia.

— In sfârşit e o altă persoană, sau în tot cazul nu are drepturi de stăpân aci.

— Vă înşelaţi, zise Gogusly surâzând, aproape revenit cu totul în fire şi stăpân pe gândurile lui. Vă înşelaţi, colonelul Alexandru Ioan are mai multe drepturi aci, decât oricare altul.

— Asta se poate, dar nu e el stăpânul !

— Cum să nu fie el stăpânul?, zise tânărul polonez. De îndată ce moşia e a lui şi toţi suntem la ordinele lui, cum să nu fie stăpân ?

— D-ta, Timur, zise Gogusly luând o hotărîre bruscă, te rog să te duci dincolo, vreau să lămuresc aci pe domnişoara.

— Stăpâne, auzi că soseşte cineva în curte.

— Cine poate să fie ?

— Mi se pare că e o trăsură care vine de foarte departe, de oarece nu s'a trimes dela curtea noastră, nicio trăsură pentru aducerea cuiva.

— Ei, du-te, nu mai vorbi de geaba !

— Vă rog, vă conjur, să nu-l obosiţi prea mult, zise Timur de teamă că stăpânul său, nerestabilit încă complect, să nu cumva să facă vreo boroboaţă, să trădeze taina ce trebuia păstrată faţă de tânăra fată.

— Bine, bine, du-te şi lasă-mă cu duduia ; am să mă lămuresc eu şi nu-ţi fie teamă de nimic, eu nu sunt aşa de bolnav după cum mă crezi!

Tătarul se retrase spre uşă, făcând încă din prag un gest care însemna :

— Să fiţi cu toată băgarea de seamă.

După ce dispăru, Viorica se adresă astădată direct lui Gogusly, zicându-i pe un ton cald, rugător :

— Te rog, pe ce ai mai scump d-ta, pe amintirea mamei, a sorei şi a fraţilor, a părinţilor d-tale, spune-mi ce este comedia aceasta care se joacă în jurul meu.

— Dudue, replică tânărul polonez emoţionant de ac-

— Dudue, replică tânărul polonez emoţionat de ac-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

centul sfâșietor de rugător, pe care îl întrebuințase tânăra fată față de el, dudue, te rog, să mă crezi că sunt robul d-tale !

— Dacă ești nu robul meu, ci un prieten măcar cât de puțin sincer, spune-mi fie și numai câteva cuvinte. Nu-ți cer o mărturisire prea largă, care te-ar obosi prea mult; spune-mi în câteva cuvinte ce este cu mine și cum stau lucrurile aci.

Gogusly înclină capul spre mâna frumoasei fete, i-o apucă, o duse la buze și zise cu un accent de sinceritate desăvârșită :

— Am să-mi calc și pe inimă și pe suflet și pe datorie și am să-ți spun totul.

— Sunt nerăbdătoare, aștept să-mi spui.

Ușa se deschise binișor la cuvintele acestea, pe când Gogusly deschidea gura, zicând :

— Îți voi povesti totul așa după cum trebue.

Dar vorba îi fu tăiată, când se auzi un glas limpede, însă autoritar al unei femei, care zise :

— Ei bine, spune-i ! Spune-i prietenei acesteia ingrate cine sunt eu, la cine se află și cui îi datorește totul, nu-mi faci niciun rău și ai să-i faci și ei un serviciu.

Gogusly își ridică repede capul în mod involuntar. La rândul ei, Viorica se sculă de pe scaunul pe care luase loc lângă patul de suferință al lui Gogusly și se îndreptă în spre persoana care intrase. Tânăra fată exclamă :

— Cum, d-ta ești ?

— Da, eu sunt.

Noua sosită se apropie de tânărul Gogusly, și îi puse mâna pe frunte zicând cu o intonație gravă, maternă:

— Mi se pare că am sosit la timp... să te văd restabilit, urmă ea complectându-și fraza, după ce făcuse o pauză înțeleasă numai de Gogusly.

Noua sosită era prințesa Obrenovici...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XXVI

SALVATORUL

Gogusly vru să se ridice dela locul lui spre a cere ertare prinţesci de ceeace avea să săvârşească.

Doamna Obrenovici îl opri cu un gest. Ea se apropie de patul lui, îl mângâie pe frunte, îl sili să se culce la loc şi întinzând mâna către Viorica, zise cu cel mai graţios surâs :

— Mi se pare că ţi-ai făcut despre mine nişte păreri atât de rele, încât poate n'ar trebui să sper că mă vei considera de aci înainte ca pe prietena d-tale.

— Doamnă, murmură Viorica cu glas vibrant de emoţie, neştiind ce întorsătură vor lua lucrurile, doamnă, mă bucur că vă revăd, dar nu înţeleg cuvintele d-voastră de adincauri. Bucuria pe care o resimt la vederea dv. mi-a fost turburată de tonul mustrător pe care l-aţi avut. Eram atât de convinsă că-mi sunteţi prietenă.

— Dar acum nu mai eşti convinsă, frumoasă fetiţă?

— Acum după cele ce mi-aţi spus dv., convingerea mea a început să şovăiască.

— Ei, lasă că are să se întărească din nou, replică doamna Obrenovici cu un surâs, apoi mângâind-o pe obraz, adăogă :

— Deocamdată, ca să restabilim lucrurile cum au fost mai înainte, am să te rog să mă săruţi.

— Cu dragă inimă, răspunse Viorica sărindu-i de gât.

Amândouă femeile se îmbrăţişară cu o căldură simulată şi de o parte şi de alta, pe când Gogusly, profitând de faptul că slăbiciunea lui îi dădea aproape aerul unui om leşinat, închise ochii părând a dormi deabinelea.

Prinţesa luă de mână pe Viorica şi o conduse într'o încăpere, care îi era rezervată ei, aci o aşeză în faţă-i, îi scrută ochii şi trăsăturile ca şi când ar fi vrut să ghicească până în adâncul inimii ei, apoi îşi juca rolul înainte.

Ea era informată, de către Timur, că Gogusly fusese fără cunoştinţă până aci; că delirase.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Se convinse repede din acestea că nu avusese prilejul să vorbească cu el.

— Cred că nu ți-a fost timpul prea lung, zise prințesa după ce o privi mai întâi cu multă încordare spre a vedea ce se petrece în sufletul ei.

— Timpul nu mi-a părut nici prea lung, nici prea scurt. Mi-a părut rău că bietul Gogusly suferă din pricina mea.

— Da, din pricina d-tale!

— Da, nu știți, adică n'ați avut poate încă timpul să cunoașteți toate amănunțit.

— A fost mi se pare rănit în timpul unei lupte?

— Aha, cunoașteți ceva din cele petrecute? întrebă fata bănuitor.

— Da, în timpul unei lupte; mi se pare că după ce s'a terminat, sau când plecaseți dela o cârciumă.

— Da, adică tot acolo ese: plecasem dela un han, dar este vorba că a fost rănit, când mă aducea pe mine încoace.

— Pentru asta nu trebue să-ți pară d-tale rău; ce s'a întâmplat, s'a întâmplat. Ar fi fost mai regretabil dacă ți s'ar fi întâmplat d-tale.

— De ce? Nu trebue să-mi pară rău, nu e și el un om ca toți oamenii?

—Da, dar nu e atât de important. Ceiace s'a întâmplat lui, se întâmplă ori cărui om care e în serviciu.

— Așa da, astea sunt și cuvintele pe care mi le-a spus și d. colonel.

— Intr'adevăr, fratele meu are aceleași vederi ca și mine.

— Cum fratele d-voastră? E adevărat, d-l colonel e fratele d-voastră?

— Te îndoești oare de cuvintele mele? — întrebă prințesa cu un aer mândru.

— Nu mă îndoesc, dar vedeți, sunt așa de izolată, în cât mi s'a părut că am fost adusă aci mai mult ca să fiu ținută prizonieră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Prizonieră d-ta, Domnişoară? Puţin cunoşti inima nobilă a colonelului!

— Vă rog spuneţi-mi ce este, ce a hotărît colonelul?

— Colonelul a hotărît să te scape, a trimes pe Gogusly după d-ta, şi fiind că el era ocupat în alte părţi, te-a trimis aci.

— Da, lucrul acesta mi l'a spus şi Gogusly, însă... am bănueli.

— Ce e de bănuit aci? Nu e nimic! D-ta îţi faci numai zadarnic inimă rea. Crezi că toată lumea e gata să te persecute.

— Vai! Am trecut, doamnă, prin atâtea primejdii şi atâtea curse în cât astăzi am ajuns să mă îndoiesc şi de cei mai buni prieteni ce aşi putea avea.

— Spune-mi şi mie ce ai suferit, zise prinţesa.

— Iată, nefericita asta de frumuseţe pe care multe femei o invidiază, a fost cauza tuturor nenorocirilor mele.

— Nu-mi închipui că frumuseţea dumitale să fie o cauză de nenorocire, zise prinţesa. Dimpotrivă, e o cauză de fericire, urmă ea privind trăsăturile frumoase ale tinerei fete.

— Aşà e, pentru alte persoane, pentru fiinţe care au un temperament mai înclinat în direcţia asta; dar eu nu sunt decât o fată de războinici, eşită dintr'o familie care n'a ştiut decât să poarte paloşul.

— Intr'adevăr, am auzit de familia d-tale; a fost pe vremea lui Ştefan cel Mare una din cele mai războinice.

— Da! Dar a rămas în umbră fiindcă n'a ţinut la onoruri.

— Meritul lor este cu atât mai mare, obiectă prinţesa. Oamenii viteji se cunosc mai ales prin modul cum tratează deşertăciunile lumei acesteia.

— Vedeţi, doamnă, urmă tânăra fată, dacă aceste deşertăciuni n'ar fi fost ocolite de ai mei, astăzi probabil că eram ceva în ţara aceasta, măcar în Moldova.

Iată, aşa cum sunt, nu sunt decât o biată fată cu ceva atracţii, însă numai pentru acei care sunt întreprinzători.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi altceva n'ai nimic pe lume, duduie Viorica ?

— N'am nimic decât două mâini obişnuite să poarte sabia, să mânuiască pistolul şi flinta ; altceva nu ştiu nimic să fac.

— Dar d-ta ai puteà să faci minuni, dacă ai avea puţin spirit de aventură, exclamă prinţesa.

— Spirit din „acesta" am din păcate, însă nu am judecata clară, logică, pe care o ai d-ta.

— Ei, asta poate să vină cu vârsta ; dar de altfel d-ta deabia eşti de 18 ani.

— Am 20.

— Cum, 20 ? Àrăţi aşà de tânără ; altcineva nu ţi-ar fi spus decât 17! Dar cum nu sunt decât o femeie, nu ştiu să te măgulesc, mai mult decât te-a măgulit natura.

— Mulţumesc, sunteţi prea bună, doamnă.

— Iată de ce e vorba, zise tânăra după o şovăire, — vreau să vorbesc sincer.

— Şi eu doresc să fim sincere, zise d-na Obrenovici cu blândeţă.

— Tot ce am bănuit până acuma, cu privire la d-voastră, cade, şi în pieptul meu am să o înăbuş, fiindcă d-voastră, prinţesă, sunteţi prea bună şi frumoasă.

— Ei, acuma mă măgulești d-ta pe mine; până adineauri într'adevăr că mă jigneai cu neîncrederea d-tale.

— Să mă ertaţi, aş voi însă să vă mai spun ceva.

— Să-mi dai voe să-ţi spun eu ceeace voiai să mă întrebi d-ta, Viorico: vroiai să mă întrebi de colonelul Alexandru Ioan.

— Vai! Exclamă fata rumenindu-se uşor, dar sunteţi o ghicitoare. Cum puteţi deduce după simpla înfăţişare a cuiva, şi după cuvintele pe care le rosteşte, dorinţa ce o are în inima lui?

— E atât de uşor, mai ales că eu cunosc inima omenească, urmă prinţesa vorbind repede, şi apoi eu ştiu cu siguranţă că d-ta eşti îndrăgostită de ofiţerul acesta, de colonelul chipeş şi frumos pe care l'ai văzut în compania mea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar acest colonel nu e fratele d-voastră?

— Da, desigur, asta am mai spus-o odată.

— Ei, în calitate de frate al d-voastră, d-nă, deşi nici nu vă seamănă, în calitatea asta, găsesc că o fiinţă femeiască, onestă, care ar avea cât de puţină inimă, ar trebui să-l iubească, dacă nu pentru calităţile lui fizice, dar măcar pentru cavalerismul de care a dat dovadă până acuma.

Logofătul Enache intră, salută cu respect pe cele două femei tinere, şi şopti aproape la ureche prinţesei :

— Ar dori să vă vorbească.

Tânăra femeie se ridică, apoi se îndreptă spre uşe, zicând :

— Bagă de seamă să nu revii asupra gândurilor pe care le-ai avut până acuma.

— O! Nu, d-nă, câtuş de puţin; mă simt aşa de pătrunsă de recunoştinţă pentru d-v., încât cu greu am să mă mai pot răsgândi.

Prinţesa Obrenovici îi surâse, ameninţând-o cu degetul din uşe, apoi dispăru.

Viorica rămase câteva momente singură, ea îşi încruntă fruntea făcând sforţări pentru a găsi un chip ca să iasă din această situaţiune, care îi părea nedemnă pentru ea.

Tocmai vru să se ridice să pornească spre încăperea ce i se rezervase, când auzi un pas uşor la spatele ei. Viorica vru să se întoarcă, dar două mâini i se puseră pe ochi.

Tânăra fată vru să ghicească cine ar putea să fie acea persoană. Ea nu-şi închipuia că prinţesa ar putea să facă astfel de glume, de aceea, duse degetele către mâinile care îi acopereau ochii şi simţind că acele degete erau mai mari decât ale unei femei; tresări, vru să le smucească dela ochi, însă se răsgândi şi întrebă:

— Cine e?

O voce prefăcută îi şopti:

— Cucu! Ghiceşte!

Tânăra nemai putând să se stăpânească, într'un fel de emoţie care o coprinse, apucă mâinile cu bruscheţă, le dădu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

la o parte, se întoarse şi văzu în faţa ei pe colonelul Alexandru Ioan, care o privea surâzător.

— D-ta eşti! D-ta eşti! — exclamă ca într'un avânt plin de emoţie şi recunoştinţă. D-ta, salvatorul meu?!

In sufletul tinerei fete se făcu — la vederea colonelului — o adevărată revoluţie.

De unde până aci nici ea nu bănuia tăria sentimentelor de care era animată faţă de acest personagiu, de astădată totul se clarifică în mintea şi inima ei.

Ii păru un lucru atât de logic şi simplu să-şi arate recunoştinţa şi admiraţia iubitoare, încât se miră că nu are la îndemână un chip mai plastic de a-şi exterioriza sentimentele ce nutrea faţă de colonel.

Domnitorul îi întinse mâna, cu acelaş surâs prietenesc, însă tânăra fată apucă cu amândouă mânuţele ei degetele ce i se întindeau şi le ridică cu o mişcare înfrigurată în spre buze. Inainte ca Domnitorul să se poată opune cu vreo mişcare acestei manifestări de recunoştinţă, ea îi sărută mâna în mai multe rânduri.

— Duduie, dar ce faci? Pentru Dumnezeu, se înseamnă aceasta?

— Ce să însemne alta, decât că nu găsesc cuvinte, nu găsesc un mijloc, prin care să-ţi exprim, d-le colonel, mai cald, mai din adâncul sufletului recunoştinţa pe care ţi-o păstrez.

— Recunoştinţă? Pentru ce?

— Dar nu ştii d-ta? De ce vrei să mai faci pe modestul?

— Scuză-mă, frumoasă duduie, ce să ştiu? Imi pare că d-ta vorbeşti în enigme.

— Cum? — exclamă Viorica retrăgându-se cu un pas, gest care în situaţia în care se aflau cei doi părea teatral — cum? d-ta, d-nule colonel, nu ştii, nu-ţi aduci aminte ce ai făcut pentru mine?

— Ei, da! Şi dacă am intervenit pe lângă nenorocitul acela al cărui nume l'am şi uitat, mi se pare Stănileanu, dacă nu mă înşel...

— Stănilescu, îndreptă Viorica.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da! da! un oarecare Stănilescu, pe lângă care am intervenit; însă n'am făcut decât aceia ceeace ar fi îndeplinit orcare altul cu plăcere, dacă ştia că serveşte o fată atât de frumoasă ca d-ta.

— D-ta, d-nule colonel, nu numai că ai făcut aceasta, dar m'ai şi scăpat din ghiarele acelora care mă răpise.

— Ah! da, ştiu, înţeleg, dar mi se pare că e o mică neînţelegere la mijloc.

— Cum o neînţelegere? Nu ai ordonat d-ta ca să fiu scăpată?

— Da, am luat dispoziţiile necesare... bine înţeles. O să mă erţi însă dacă n'am putut nici să ştiu măcar exact dacă d-ta te afli aci.

— Cum? D-ta, d-nule colonel, n'ai ştiut că mă aflu la moşia d-tale?

— La moşia mea? — întrebă colonelul nedumerit. Da, da, zise el apoi în grabă, iartă-mă, sunt cam distrat şi uite abia acum „viu eu de acasă". Intr'devăr, aşa e, dar ce să vorbim de lucrurile astea?

— D-nule colonel, rosti Viorica, mi se pare că aci la mijloc este o încurcătură, ceva, care e asemănător unei mistificări.

— Nu, reluă Domntiorul cu căldură, văzând îndoiala tinerei fete, nu e nimica, duduie; e bine că ai scăpat şi că te afli aci, eu găsesc, însă, cum să zic? ,— că d-ta îţi faci rău de geaba. In loc să ei lucrurile aşa cum sunt şi să te linişteşti, fiindcă te afli la adăpost aci pentru câtva timp, d-ta în loc să te bucuri de viaţă, începi să te frământi cu diferite idei.

— Ce să fac?! Aşa sunt eu! Aşa mi-e felul meu, şi nici nu pot să fiu altfel, murmură Viorica, frângându-şi mâinile, căutând să-şi mascheze îndoiala şi neliniştea ce îi stăpânea sufletul.

— De aceea eu aş fi de părere ca d-ta să nu-ţi mai frământi gândurile cu astfel de lucruri.

— Da, da, dar dacă ele constitue însăşi raţiunea mea de a fi neliniştită, izbucni Viorica; adică. eu tocmai din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pricină că lucrurile stau astfel mă văd în neputință de a mulțumi persoanei căreia îi sunt datoare să mulțumesc.

— Ei bine! Ce-o să fie, duduie, n'o să mulțumești nimănui pentru asta, și în schimb o să mulțumesc eu Providenței, dacă vrei d-ta. Mi se pare că ești religioasă?

— Nu, nu tocmai, am fost crescută prea liberă, de tatăl meu! Sunt mai mult o liber-cugetătoare, dacă lucrul acesta nu te sperie la o fată.

— Dimpotrivă, mă încântă, zise colonelul, fiindcă eu sunt tot cam în felul d-tale, duduie, și dacă nu vrei să luăm lucrul acesta ca fiind datorit unei providențe, ia-l ca și când „întâmplarea" s'ar fi amestecat și că a condus lucrurile bine.

— Da, dar mi se pare că întâmplarea aceasta se numește d-na Obrenovici.

— Ei și chiar dacă s'ar numi astfel, unde ar fi răul?

— Trebue să vă spun, d-nule colonel, că sentimentele mele se revoltă împotriva ideei de a datora recunoștință unei femei, căreia nu-i pot fi recunoscătoare decât cel mult cu câteva mulțumiri sau cuvinte banale.

— Ei, și unui bărbat cum ai să-i fii recunoscătoare, duduie? Nu tot cu aceleași... sentimente?

— Ah, aci se schimbă cu totul lucrurile, d-nule colonel. Recunoștința s'ar uni cu devotamentul, pe care îl resimt și-l resimțeam până aci pentru d-v., căci în ochii mei aveați o aparență cu totul extraordinară, de cavaler aproape legendar.

— Ah! Înțeleg, duduie! Insă dacă mă bagi prin legende, apoi nu mai sunt tânăr de loc. Mărturisesc că-mi pare foarte rău de lucrul acesta, mai ales că eu am toată dorința să trec drept un bărbat nu numai tânăr, dar având și toată galanteria tinereței.

Viorica Miridon păru nehotărîtă în ceea ce avea să spună.

Ea își luă inima în dinți și întrebă deadreptul:

— Imi dai asigurarea, d-nule colonel, că nu ești d-ta acela pe care îl... bănuiam că m'a ocrotit până aci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vai, duduie, cât eşti d-ta de nedreaptă faţă de biata d-nă Obrenovici!

— De ce sunt nedreaptă?

— Uite, foarte simplu: d-ta vrei să-mi dai mie crezare pentru două trei cuvinte spuse în interval de câteva minute, iar d-nei Obrenovici care ţi-a vorbit afirmându-ţi de atâte ori că eu te găzduesc, şi că eu sunt stăpânul acestei moşii, d-ta nu vrei să-i dai nicio crezare. In schimb pentru două trei cuvinte, consimţi să-mi acorzi mie un credit nelimitat, care însă e menit să mă discrediteze definitiv în ochii d-tale.

— D-nule colonel, reluă Viorica cu un surâs, d-ta eşti aşa de modest încât vrei să arunci întâi „vina", ca să o numesc astfel, „vina acestei ospitalităţi" asupra d-nei Obrenovici, şi după aceea recunoşti iar că ceeace a spus d-neaei şi oamenii d-tale nu e adevărat. Eu nu ştiu ce să cred. Datoresc ospitalitatea aceasta d-tale, d-neaei sau cui?

Domnitorul replică glumind:

— Spune că o datoreşti împrejurărilor, şi să isprăvim toată socoteala, căci văd că d-ta vrei să te „socoteşti" cu mine, caşi când ai fi la un hangiu, căruia vrei să-i răsplăteşti cu o monedă oarecare ospitalitatea pe care ţi-a oferit-o.

— Vezi că nu e exact cum spui d-ta, d-nule colonel, reluă Viorica jignită de această frază.

Eu nu-mi precupeţesc recunoştinţa, eu o dăruesc din toată inima, şi mă simt adânc jicnită de aceste cuvinte ale d-tale.

— Ce copilă nevinovată şi naivă eşti, zise colonelul apropiindu-se şi luându-i mâna între degetele sale.

La contactul acesta, care o făcu să se înfioare din creştet şi până în tălpi, Viorica Miridon tresări şi vru să-şi retragă mâna, însă un sentiment care era mai tare decât temerea ce îi inspira în acel moment contactul cu colonelul, o făcu să-şi lase degetele între ale lui, şi să zică:

— Te rog, d-nule colonel, dacă inima d-tale cea bună e în stare să-şi bată joc de o fată orfană, lipsită de orce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sprijin, atunci fie, dar nu cred că d-ta eşti în stare de asemenea cruzime!

— Nu — replică Domnitorul cu un surâs mişcat — desigur că nu aş fi în stare să-mi bat joc, nici de o persoană care mi-ar fi duşmana mea necum de o fiinţă la care ţiu atât de mult cum ţiu la d-ta.

— Dacă este sincer ceeace spui d-ta, d-nule colonel, atunci trebue să-ţi destăinuesc că inima mea îţi e datoare cu mai mult decât recunoştinţa şi ar trebui să plătesc cu ce am mai scump această datorie pe care am contractat-o faţă de d-ta.

Colonelul îi ridică mâna şi o duse la buze, sărutându-i-o cu ceva mai multă căldură decât obişnueşte să permită galanteria.

Tânăra fată vru să-şi retragă mâna, dar ea se simţi atrasă în mod involuntar spre această fiinţă către care tindeau par'că toate fibrele inimei ei, şi aproape fără să-şi dea seama de ceeace face, întinse mâna stângă către părul ondulat al colonelului şi îl mângâie, zicând-i:

— Mulţumesc, eşti prea bun, d-nule colonel.

— De ce spui că sunt bun, duduie?

— Fiindcă d-ta care eşti atât de sus pus, care ai o inimă atât de nobilă şi poţi fi înconjurat de atâtea devotamente, te uiţi la mine, îţi apleci privirile, spre o biată fată.

— Dar, d-ta uiţi că eşti cea mai frumoasă fată din câte am văzut până acuma?

— Se poate, însă aceasta nu schimbă nimic din cele ce am spus eu şi îmi pare numai rău de un lucru.

— Şi care e acel lucru? întrebă colonelul cu grabă.

— Imi pare rău că nu o să mai pot avea aceleaşi sentimente pentru d-ta.

— Nu vei mai avea ce fel de sentimente?

— Nu voiu mai avea nici o recunoştinţă pentru d-ta.

— Dar atunci, cum rămâne, duduie, cu tot ceeace ai spus până acuma?

— Voiu avea, zise Viorica ezitând, numai... iubire.

Colonelul, înflăcărat cu totul la auzul acestor cuvinte, se înclină, apucă fata de talie, o strânse la piept şi o sărută.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dar în acelaş moment Viorica scoase un ţipăt, căci i se păru că uşa salonului se închide, şi că în dosul ei cineva cade pe podele.

Colonelul se repezi în direcţia aceia şi spre uimirea lui simţi că uşa nu se poate deschide. El împinse cu putere şi găsi îndărătul uşei pe Gogusly zăcând leşinat.

Domnitorul se aplecă spre tânărul polon, încercă să-l ridice de jos şi înainte de a-l mişca de acolo, controlă rana dela pieptul acestuia.

— Este vindecată! Rana nu e întru nimic vinovată de acest leşin, mormăi el.

— Ce-o fi având?, — întrebă Viorica, emoţionată şi înduioşată în acelaş timp de slăbiciunea a cărei victimă fusese tânărul polonez.

— Ce să aibă? Suferă şi el de boala ce cred că fiecare om e osândit să sufere, de îndată ce te vede pe d-ta.

— Cum? Nu înţeleg.

— Dudue dragă, nu vezi că omul acesta e îndrăgostit de d-ta şi că dragostea aceasta l'a făcut, pe el, să se ridice din pat, să vie aci să asculte convorbirea noastră?

— Nu pot crede că lucrurile să fie întocmai aşa, după cum le spui d-ta, domnule colonel.

— Cum să nu crezi! Nu vezi? Rana e aproape complect vindecată; dar el a stat aci lângă uşă, şi fiind încă prea slab, nu a putut să reziste unei astfel de comoţiuni şi a leşinat.

— Sărmanul tânăr! Şopti Viorica înduioşată.

— Dacă eşti bună, o să-mi ajuţi să îl transportăm la locul lui.

Domnitorul şi Viorica, ridicară cu puteri unite pe Gogusly de jos, şi îl duseră până la pat, unde îl întinseră în aşternut, aşa îmbrăcat cum era.

Cele petrecute între Viorica şi Domnitor, mai fuseseră auzite încă de o altă persoană, care stătuse să asculte la uşa din partea opusă a odăei.

Acea persoană era doamna Obrenovici.

Insă frumoasa femee deşi ţinea foarte mult la Dom-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nitor, era atât de stăpână pe sentimentele ei, încât şi de astădată îşi înfrânse pornirea pe care o avea împotriva Viorichii Miridon şi putu să-şi smulgă un surâs care trebuia să-i mascheze durerea pricinuită de scena petrecută între ce doi.

Ea zise aproape în şoaptă:

— Da, da, amicul meu este un cuceritor chiar şi când nu este cunoscut şi înconjurat de nimbul lui de Domnitor. Şi de astă dată a cucerit-o pe Viorica numai prin farmecul persoanei lui, iar nu graţie importanţei pe care o are el în Stat.

XXVII

PRINŢESA IN GHIARELE ŢĂRANULUI ŞTEFU

Pe când prinţesa se perdea în gânduri, auzi o bătae discretă în uşă şi Timur intră, făcând temenele adânci.

— Ce, e ce? Ce te aduce din nou? — întrebă prinţesa, privind scrutător la faţa cam schimbată a tătarului. Ce te aduce?

— Măria Voastră! Imi daţi voe să vorbesc? — zise tătarul gâfâind, — o să mă certaţi după aceea, dacă am făcut rău. Am văzut într'una din seri, trecând pe aci, pe boerul Stănilescu.

— Cum! Stănilescu? Care Stănilescu?

— Stănilescu acela, la a cărui moşie am fost noi acum vre-o câteva săptămâni, dacă vă aduceţi aminte, când fusesem luaţi prinşi în pădure.

— Da, da, îm amintesc: boerul acela crunt dela care am scăpat pe duduia Viorica.

— Da, da, chiar acela, zise tătarul, chiar acela e.

— E, şi ce e cu el?

— L'am văzut prin apropiere şi m'am gândit întâi să-l împuşc ca pe un câine.

— Şi ce ai făcut? L'ai omorît?

— Nu l'am împuşcat, fiindcă a dispărut prea repede;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

însă am zărit eri seară, şi azi l'am prins pe omul lui de încredere, pe devotatul lui, dacă vă aduceţi aminte: unul Ilie Gheorghe Ştefu.

— Da, da, Ştefu, mi-aduc aminte: cel care era însărcinat să ne supravegheze, în sfârşit, devotatul lui!

— Pe acela l'am prins şi l'am legat la curte. Dacă aţi binevoi să vă coboriţi până în pivniţă unde l'am băgat.

— Foarte bine! Am să viu acolo. Dar tu n'ai aflat încă nimic dela el?

— Nu vrea să rostească niciun cuvânt faţă de mine, cere să vă vorbească.

— Bine, o să merg, poate dacă voi fi eu acolo o să vorbească cu mine.

— Tocmai, spunea că numai faţă de Măria Voastră are de gând să se destăinuiască.

— Să mergem.

Prinţesa şovăi un moment; i se păruse că aude pe cineva lângă uşă, dar se hotărî repede zicându-şi:

— Cine poate să mă spioneze aci? Poate Gogusly...

Ea trecu prin mai multe încăperi, se coborî în pivniţă şi pătrunse până în fund unde o conduse Timur.

Aci se deschise o nouă uşă în faţa ei şi zări pe un aşternut de pae un ţăran. Era Ilie Gheorghe Ştefu; el sta în genunchi în ţinuta unui om umilit, care ar fi avut mâinile legate la spate. Însă atât mâinile cât şi picioarele îi erau înfăşurate numai cu sfori fără a mai fi legate.

Ţăranul vru să se ridice la apariţia frumoasei femei, însă păru a nu avea putere şi nici putinţa, de oarece era legat de mâini şi de picioare.

— Ei, ce vrei să-mi vorbeşti? Spune, să isprăvim mai repede!

— Slăvită stăpână, zise Ştefu, înclinând capul cu respect,—n'am voit să vorbesc înaintea acestui spurcat.

— E omul meu, n'ai voe să vorbeşti de el astfel! E omul meu de încredere!—zise prinţesa cu asprime.

— Al cui o fi, un tătar, e tot tătar!

— Ia-ţi seama la vorbă!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

—Vreau să vorbesc cu o ființă omenească, cu creștini, nu cu o liftă; în el n'am avut încredere.

— Vorbește scurt!

— Iată ce e, murmură Ștefu, m'a prins ce e drept, după cum dacă venea el pe acolo pe la noi, îl prindeam și eu și nu știu dacă eu l-aș fi cruțat măcar și așa de puțin, cât m'a cruțat el pe mine.

— Bine, bine, lasă asta. Vorbește. Ce te-a adus pe aici și ce vrei să spui?

— Păi, ce să spui? M'a adus pe aci porunca stăpânului meu.

— Și unde se află el?

— Boerul Stănilescu? Dumnezeu să știe pe unde se află, poate să fie ascuns prin apropiere, poate a fugit, poate să fie chiar aci în curte. Am venit cu el, am dat câteva târcoale pe aci ca să putem scoate din mâinile Măriei Tale pe frumoasa aia, cum îi zice? Pe duduia Viorica Miridon.

— Pentru ea ați venit? Și de aceea ați dat târcoale pe aci?

— Da, căci boerul meu e ca nebun; nici nu mai știe ce face, a lăsat toate în Moldova în plata Domnului, și nu mai vrea să audă decât de ea; și mă pune uneori să-i vorbesc de ea, să-i aduc aminte de fiecare clipă, când trăia acolo, adică de vremea cât o ținuse el. In sfârșit, e nebun rău!

— Ei și ce vrei? Unde vrei să ajungi?

— Păi uite, vreau să spun că Măria Ta ți-ai face o pomană mare dacă ai putea să ușurezi focul ăsta, pe care îl are stăpnul meu la inimă.

Prințesa fu înduioșată de cuvintele țăranului, care înainte de a cere ertare, sau de a cere să i se acorde viața se gândea la dragostea stăpânului său.

Văzând acest devotament, ea se uită uimită către țăran.

— Asta e o copilăre, zise ea; cum o să-ți dau eu pe Viorica și de ce să o dau pe mâna unei fiare cum e stăpânul tău?

— Păi asta aveam să rog pe Măria Ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Păi eu pentru mine, ce să vreau? Vreau ca dacă nu puteți să faceți ceeace ne-am pus noi de gând să facem, să mă omoriți mai de vreme, căci eu și așa, mi-am încheeat socotelile. Eu mi-am trăit traiul, mi-am mâncat mălaiul.

Prințesa cunoscând starea sufletească a țăranilor și știind că ei nu vorbesc decât numai în ultima extremitate, făcu un semn lui Timur.

Timur înțelese numai decât ordinul, însă ea îl completă verbal spunând:

— Să aducă aici mai multe unelte de canon; să puneți să-l canonească până ce-o spune tot ce știe, până o să dea planurile stăpânului lui pe față.

— Ei, apoi dacă e așa, zise țăranul, nu faceți nimic cu mine, că eu pe stăpânul meu nu-l vând. Eu nu-mi vând stăpânul, mai bine mor în chinuri! Ce o să mă canoniți? Patru, cinci zile, dar s'a isprăvit, după aia tot trebue să mă omoriți, dacă nu mor eu!

— Ei și ce vrei?

— Ce să vreau? Vreau să spun, dacă vrei d-ta, ce știu eu cu binele; cu „canonul" nu mai spun nimic!

— Ei, hai, spune cu binele!

Nici Timur, nici prințesa, nu observase să sforțările pe care le făcuse adineaori țăranul pentru a se scula, era simulate și că mâinile lui erau deslegate și că picioarele nu mai erau legate cu prea multă soliditate.

Ștefu se uită la Timur, apoi zise prințesei:

— Te rog stăpână, trimete pe omul ăsta până afară, ca să nu audă taina pe care am să ți-o spun d-tale.

— Timur, zise prințesa, du-te și stai lângă ușă...

— Ba nu lângă ușă, că ascultă, nu vreau să asculte, fiindcă e o taină pe care nici celui mai credincios om al d-voastră n'ar trebui să o destăinuiți.

— Du-te afară și am să te chem eu.

Timur se supuse, însă aruncă stăpânei sale o privire prin care să-i arate că nu o să asculte de porunca ei.

El dispăru și țăranul aștepță câteva momente, însă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fiindcă prinţesa îl întrebă din nou, el începu să vorbească lucruri cari păreau fără şir.

— Vorbeşte odată! Ce e? Nu bate câmpii de geaba!

Ştefu o privi cu ură, apoi făcu vreo câteva mişcări furişe şi izbucni:

— Ei, iată, scrâşni ţăranul, aruncându-se asupra prinţesei, apucând-o de gât şi trântind-o la pământ. Iată pentru ce am cerut să plece credinciosul tău, ca să te am la îndemână! Acum să ştii că n'ai să mai scapi cu viaţă din mâinile mele şi ceeace vreau eu să capăt dela tine, tot o să o capăt.

Rostind aceste cuvinte, el o strânse puţin de gât, apoi o lăsă să scoată câteva cuvinte.

— Tâlharule, câine spurcat, gemu prinţesa, printre dinţii încleştaţi, văzând că ţăranul nu o omoară dintr'odată; spune ce vrei şi am să-ţi acord tot ce doreşti, însă vorbeşte repede căci n'am vreme să te ascult.

— Ba! O să ai foarte multă vreme, şopti ţăranul şi cu o mişcare înceată el îşi luă legăturile şi vru să le treacă peste mâinile prinţesei, dar această femee care în anumite împrejurări părea de o gingăşie, de o slăbiciune rară, avu un exces de energie şi de putere şi într'o încordare aproape supraomenească ea reuşi să izbească o lovitură cu pumnul în obrazul ţăranului. Ştefu se izbi cu capul de perete, uluit de acest atac neaşteptat, pe când ea se năpusti înspre uşă strigând înăbuşit:

— Timur, ajută-mă Timur.

Dar ţăranul desmeticit îi sări ca o fiară în spinare şi o strânse de gât trântind-o la pământ.

In clipele tragice în care se desfăşurase aceste evenimente, prinţesa încercă să-şi recâştige sângele rece, necesar pentru a birui un asemenea adversar; însă cu toată prezenţa de spirit, la care făcea apel, sforţarea ei fu zadarnică.

Ţăranul, viguros şi vioi, avea mişcări repezi, fulgerătoare ca de fiară, şi înainte ca ea să se poată măcar gândi la un mijloc de a respinge acest atac, care ameninţa să o înăbuşească, Ştefu o trântise jos.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Pentru a o împiedeca să scoată vreun sunet, menit să atragă pe Timur, țăranul îi rupse o bucată din bluză și o făcu ghem cu aceeaș mână, apoi i-o îndesă în gură, pe când cu cealaltă mână o ținea strâns de gât.

După aceea îi apucă mâinile și i le zmuci în spre spate cu o brutalitate, care făcu să-i trosnească încheeturile.

Ea vru să țipe sau măcar să cheme însă nu putu scoate decât un sunet slab, surd, care se perdu în acest fund de pivniță.

Prințesa trântită la pământ, voi să lovească în ușă ca să dea a înțelege lui Timur ceva despre primejdia în care se afla, însă Ștefu prevăzu aceste mișcări și după ce o depărtă de ușă, o legă în cea mai mare grabă cu sforile care servise spre a-l lega pe el.

— Nu o să vă fie cu supărare coniță, mormăi el rânjind; n'am frânghii de mătase, dar sforile astea de cânepă sunt minunate, și o să fii legată așa fel, încât să nu le mai uiți!

O privire plină de dispreț fu răspunsul biruitei, pe când Ștefu urmă rânjind:

— Strașnice sunt sforile, mai ales când nu știi să scapi de ele, cum am scăpat eu.

Prințesa îi aruncă din nou o privire plină de dezgust, însă țăranul nici nu se sinchisi, ci, cu aerul lui șiret, zise:

— Hei, poți să te uiți la mine, oricât, acuma am să încep să vorbesc tare și să îți povestesc vrute și nevrute, numai ca să adorm bănuelile ăluia care o să vie acuma să asculte la ușă.

După câteva clipe de tăcere, el reluă:

— Iți închipui d-ta, frumoasă coniță, că ăla, tătarul, lifta aia spurcată a d-tale, o să stea acolo toată viața și să aștepte?

Nu, să nu crezi asta! El o să mai dea pe aci, și când și-o arăta râtul, eu harșt! sar pe el și îl pun jos. Să vezi d-ta ce frumos o să vă așez eu, unul lângă altul; stăpâna lângă slugă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XXVIII

LUPTA DIN PIVNIȚĂ

Prințesa strânse din sprâncene, aproape resemnată cu soarta ei.

Țăranul păru a asculta cu atenție un zgomot, apoi zise:

— Să nu te supere cele ce s'au petrecut aci, căci sunt lucruri obișnuite în viața omenească. D-ta poate n'ai stat lungită lângă Timur, chiar de ar fi să te omoare. Dar acuma o să stai! Vezi! sunt lucruri d'astea în viață care nu se fac de bună voe, dar de silă se fac!

Țăranul iar făcu o pauză, după care urmă mormăind:

— O să mă erți că vorbesc așa; eu n'am nici școală, nici pension ca d-ta, dar am niște pumni! Și niște mădulare lucru mare!

Zicând acestea, țăranul luă pe prințesa Obrenovici și o așeză în alt ungher, apoi se pitulă în apropierea ușei și începu să îndruge vorbe mai mult șoptite decât rostite tare.

Cuvintele erau însă îndeajuns de tare pentru a putea fi auzite de cel de afară, în cazul când acesta ar fi ascultat.

El povesti numai așa, ca să se afle în vorbă, ca să păcălească pe Timur, povestea tinerețea lui, precum și o mulțime de fapte săvârșite și se oprea din când în când, trăgând cu urechea, apoi iar începea și iar se oprea, așa în cât timp de o oră și jumătate prințesa fu nevoită să asculte poveștile întrețesute cu obrăznicii ale țăranului.

— Te uiți d-ta, șopti el, coborând vocea; eu acuma îmi bat joc nu numai de d-ta, dar îmi bat joc și de viața mea: o singură bănuială să i se ivească în capul sec, tătarul d-tale vine cu doaia de găligani, și dacă nu mă omoară, face ceeace, știi îmi spuneai d-ta că o să-mi facă: nițică prăjeală la tălpi, nițică bătae, ceva canoneală. In sfârșit o să mă dichisească, după cum știi d-ta să faci ca omul să capete mâncărime de limbă.

După alte câteva clipe de tăcere, țăranul urmă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vezi că începui să fiu mai vorbăreț, fără să mă mai canonească ?

Dar el se opri dintr'odată, sărind în picioare, căci o bătae discretă se auzi în ușă și Timur zise de afară :

— Stăpână, poate aveți nevoe de ceva ?

Insă cum nimeni nu răspunse și glasul țăranului continuă înainte să șoptească, Timur, deschise ușa și își vârî capul înăuntru.

In acelaș moment, pumnul țăranului lovi în capul tătarului, cu o putere atât de mare încât acesta se prăbuși la pământ.

Dar oricât de puternică ar fi fost lovitura, Timur nu era omul slab care să cadă leșinat de o lovitură ; el primise lovituri mult mai năprasnice decât acestea, așa că era oarecum obișnuit cu astfel de lucruri.

In clipa în care fusese prăbușit la pământ, el se ridică pe brânci și dădu să se îndrepte în picioare pentru a vedea din ce parte îi venise acest atac.

Insă el nu avu timpul necesar să-și vie în fire căci țăranul încălecase pe el și acum îl gâtuia cu toată puterea, strângându-l de beregată.

Tătarul se zgârci cu putere, îndoindu-se cât putu mai mult și apucând cu amândouă mâinile piciorul desculț al țăranului, îl duse la gură cu o mișcare smucită și își înfipse cu furie dinții în carnea piciorului.

Timur trase cu sălbăticie și rupse o bucată întreagă din mușchii piciorului.

Țăranul scoase un urlet abia stăpânit, dădu drumul gâtului ce ținuse până aci și vru să se apere de mușcăturile cari nu mai conteneau, însă tătarul reuși să-l trântească alături de sine și amândoi începură să se svârcolească pe pământul pivniței.

Prințesa așa legată cum era, văzând această luptă care rămase câteva momente nehotărâtă, își încordă toate puterile și se rostogoli până în apropierea celor doi, hotărâtă ca la primul moment prielnic să se lase cu toată

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

greutatea corpului ei asupra lui Ştefu, să-l împiedice în mişcări şi să permită astfel lui Timur, să iasă biruitor.

Ţăranul prevăzu mişcarea aceasta a tinerei femei, căci zărise prin lumina cenuşie din pivniţă cum frumoasa femee se rostogolea înspre el, şi cu toate că de astă dată el era acela care trebuia să se apere de atacurile tătarului, reuşi să izbească o lovitură groaznică de picior în şoldul femeei, aruncând-o la câţi-va paşi.

Prinţesa scoase un gemăt înăbuşit de călăuşul ce avea în gură şi fu pe punctul de a leşina, dar surescitarea în care se afla şi conştiinţa primejdiei, o făcu să recapete puteri noi; ea se rostogoli din nou până în apropierea celor doi, dar de astă dată nu se mai hazardă în zona primejdioasă, ci aştepta ca tătarul să poată fi deasupra.

Câteva clipe fu pe punctul să încerce a se rostogoli afară prin uşa rămasă deschisă, dar ea nădăjduia să-i poată ajuta lui Timur.

Speranţa ei însă fu zadarnică.

In câteva rânduri păru a fi biruitor, dar desnădejdea dădea puteri extraordinare ţăranului vânjos, şi Ştefu în cele din urmă reuşi să pună genunchii pe pieptul tătarului, să-i înfigă degetele în beregată, şi să-l menţină timp de câteva secunde ast-fel.

Tătarul nu mai respira, ci horcăia, scoţând limba şi aruncându-şi ochii afară din orbite, când prinţesa printr'o sforţare supra omenească se rostogoli până în apropiere, şi încordându-şi corpul asemenea unui şarpe, care s'ar fi aruncat cu capul înainte, aruncă şi ea cu o lovitură de picior pe ţăran de pe pieptul tătarului.

Timur scăpat din încleştarea ţăranului, aspiră adânc vroind să se ridice, însă ţăranul ştiind că îl aşteaptă moartea în cazul când ar fi biruit, îşi adună toate puterile, şi cu o lovitură năpraznică pe care o dădu în capul lui Timur, îl ameţi de astă dată de-adinele făcându-l să leşine.

Prinţesa văzu cu groază cum ţăranul se îndrepta rânjind în spre ea, dar cum se afla cu picioarele întinse în spre uşă şi cu capul spre fundul pivniţei, ea avu ca un fel de nălucire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

I se păru că în deschizătura luminoasă, se arăta acum o ființă și inima ei tresări de o bucurie desnădăjduită.

Ea vru să scoată un strigăt, însă nu putu să țipe ca să dea de știre celui ce apărea în mod atât de misterios, că o primejdie mare îl așteaptă. Țăranul Ștefu se aplecă asupră-i, o ridică de jos ca pe un pachet și o împinse înspre fund, rânjind și zicând de astădată tare:

— Vă țin acum pe amândoi în mână, și nu o să-mi mai scăpați!

Dar țăranul tresări, de oarece auzise un zgomot ce îi păruse suspect.

Zgomotul era din urma lui. Vru să se ridice, să se îndrepte în direcția aceea, însă o lovitură groaznică aplicată în cap, îl culcă la pământ.

— Mi se pare, prințesă, rosti un glas care suna ca o melodie divină în urechile femeei legate, mi se pare că de astă dată am avut și eu prilejul să vă scap viața și să-mi răscumpăr datoria mea față de d-voastră.

— Cine ești d-ta? întrebă femeia ai cărei ochi se împăcjiniseră și de emoție și de groaza celor ce avusese de văzut și de suferit.

Femeia tânără, vru să mai deschidă ochii odată, ca să vadă pe cel care îi dăduse într'un mod atât de neașteptat ajutor, însă leșină; simțea ca prin vis cum o mână încerca să-i deslege sforile cari îi intrase adânc în carnea și pielea ei delicată.

Prințesa abia avusese timpul necesar, ca să zărească silueta celui ce intrase, venindu-i în ajutor într'un chip atât de neașteptat și aproape în aceeaș clipă, zărise repezit prin aer, drugul adus de Timur și îl auzi pocnind de pe capul țăranului.

XXIX

DESTĂINUIREA LUI GOGUSLY

Streinul, se îndreptă spre tânăra femee, o deslegă de mâini și oarecum uimit de tăcerea ei, vru să întrebe, de ce nu vorbește, când prințesa duse mâna la buze, scoase călușul din gură și exclamă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Gogusly, d-ta ? D-ta aci, dar cărei întâmplări se datorește această norocoasă intervenție ! ?

— Nu e nici o întâmplare, o să mă ertați prințesă, zise Gogusly căutând un loc spre a se așeza. Mă ertați, urmă el, după o secundă de șovăire, dacă slăbiciunea în care mă aflu mă împiedecă să stau în picioare.

— Dar ai fost destul de energic ca să vii până aci. Sforțarea pe care ai făcut-o d-ta în folosul meu, nici nu știu cum am să o răsplătesc.

— Dar sunt răsplătit, căci am avut prilejul să fac la rândul meu un serviciu pe care cred că nu îl veți uita.

— Nu, nu-l voi uita niciodată, domnule Gogusly ! zise prințesa pe un ton aproape rece.

— Și, reluă tânărul, accentuând asupra cuvintelor sale: Inaltă doamnă, înțeleg răceala d-voastră bruscă și o apreciez, de oarece d-voastră credeți că eu vreau să scot un avantaj, să fac un fel de târg cu d-voastră, dintr'o faptă pe care o socoți „providențială".

— Intr'adevăr așa e. Intervenția d-tale neașteptată, a fost în adevăr o intervenție „providențială", zise prințesa cu grabă, răsturnând cuvintele unele peste altele și numai căutând să-și ascundă emoția prada căreia se afla acum.

— Nu am nici un merit în aceasta, prințesă.

— Dar, d-ta, urmă ea, mă turburi cu cuvintele astea al căror rost nu îl înțeleg.

— O să înțelegeți doamnă, când voi spune că din momentul acesta, mă consider ca fiind deslegat de orice obligație pe care ași avea-o față de d-voastră.

— Dar, dragul meu, d-ta n'ai avut nicio obligație serioasă, afară de aceea pe care ți-ai impus-o singur.

— Am avut mai multe obligații, și am avut mai întâi aceea pe care o datoram d-tale, ca unei binefăcătoare.

— Ești un ingrat, și cu toate astea nu ești atât de nerecunoscător cum au fost alții, replică prințesa, căutând să-și mascheze supărarea și ce îi pricinuia constatarea că tânărul Gogusly căuta să se despartă de ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— O să-mi daţi voe, reluă tânărul polonez, după ce stătu câteva clipe gânditor; să-mi daţi voe să recapitulez cu lucrurile ca să vedeţi şi d-voastră că n'am uitat nimic din cele ce s'au petrecut între noi.

— Între noi! Nu înţeleg, poate vrei să zici cele ce s'au petrecut „fără voia noastră".

— Da, fie şi aşa; răspunse tânărul polonez după o şovăire. Eu încă nu sunt atât de diplomat, Inaltă doamnă, încât să pot cântări fiecare cuvânt.

— Domnule Gogusly ascult! Spune te rog ce ai de spus.

— Vă aduceţi aminte de ziua aceea când, intervenind d-voastră pe lângă un înalt personagiu politic român, aţi reuşi să scăpaţi dela moarte pe tatăl meu?

— O! Te rog, întrerupse prinţesa. Să nu vorbim de „trecut", căci mi se pare că vrei să-mi precupeţeşti acum recunoştinţa ce spuneai că îmi datorezi.

— Nu, doamnă, eu vreau să justific numai lucrurile, să le pun la locul lor, şi să mă pun şi pe mine la locul pe care îl datoram şi pe care eram obligat şi dator să-l păstrez faţă de d-voastră.

— Intr'adevăr te consideram ca pe un devotat.

— Insă, reluă tânărul, eu eram mai mult un instrument orb, fără niciun sentiment, fără dreptul măcar de a avea inimă.

— Dragul meu, văd că ţăranul d-tale se mişcă, zise prinţesa, folosindu-se de această diversiune, spre a schimba vorba.

— Nu! —exclamă tânărul, nu e ţăranul meu, ci e Timur devotatul d-voastră, care îşi revine din leşinul ce i-a pricinuit loviturile acestui ţăran.

— Şi, îl întrerupse prinţesa din nou, aşi fi dorit ca explicaţiile pe care le avem noi, să nu fie auzite şi de alte persoane.

— Putem să continuăm în limba franceză dacă vroiţi...

— Unde sunt aci?, — întrebă un glas şovăitor, care părea a eşi mai mult dintr'un mormânt, decât dintr'un piept de om.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Timur, revenit în fire, își întoarce privirile în jurul lui, văzuse alături pe Ștefu, cu capul aproape crăpat, cu sângele gâlgâind din rana enormă ce îi produsese lovitura polonezului și nu pricepu de ce acesta era rănit, iar el încă viu.

Prințesa îl dumeri repede zicând:

— Ești aci în pivniță unde ai condus pe țăranul legat și unde era și tu și eu să murim. Apoi îi făcu un semn să tacă. El pricepu gestul făcut de prințesă și se ridică.

— Acum poți să te duci, însă o să stai afară, să păzești puțin ca să nu fim întrerupți de altcineva.

— Nu cred să mai fie cineva prin apropiere, mormăi Timur, dar o să-mi dau viața cu plăcere, numai ca să pot șterge supărarea aceasta pe care a trebuit să v'o pricinuiască neghiobia săvârșită de mine.

— Bine, bine, du-te și lasă-ne !

Timur apucă de umăr și de o mână pe țăranul rămas jos și îl târâ după sine, zicând:

— Cel puțin să-l iau dincolo, ca să nu vă turbure cu horcăiturile lui.

— Cu greu o să se mai deștepte, zise Gogusly — dar ia-l ! Timur plecă târând corpul lui Ștefu după sine.

Cei doi, prințesa și polonezul, rămaseră în pivniță.

Tânărul polon era pe punctul să pue un genunchi în pământ și să ceară ertare prințesei pentru cele vorbite până aci; însă ea îl opri zicându-i în acelaș timp cu o bună-voință cuceritoare:

— Domnule Gogusly, căci văd că trebue să-ți vorbesc astfel, d-ta nu-i mai datorezi nici o recunoștință! Eu ți-am spus lucrul acesta în mai multe rânduri și ți-am dat să înțelegi că nu ai de așteptat dela mine absolut nicio recunoștință, nicio „compensație".

— Nici n'am dorit vreuna, Măria Voastră.

— Ei, să vorbim ca doi oameni inteligenți, rosti zâmbind prințesa, părând a uita distanța care o separa de devotatul ei. D-ta ești un om tânăr, voinic, frumos și în acelaș timp bogat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Îmi pare atât de rău, prințesă, îmi pare foarte rău, o întrerupse tânărul, că vorbim de astfel de lucruri.

— Însă destinul, urmă tânăra femee, nu ți-a dat d-tale Gogusly un rang destul de înalt, ca să poți aspira la mâna sau iubirea unei persoane mai sus pusă decât d-ta.

— Nu știu drept cum să ia aceste cuvinte, doamnă...

— Eu ți-am spus în mai multe rânduri că strămoșii mei aveau putința să ridice, să înobileze pe supușii lor. Ca și strămoșii mei, posed și eu această calitate, și încă n'am pierdut-o. Eu pot să ridic pe cineva până la mine, dar... văd că nu mai e nevoe domnule Anton Gogusly; d-ta te uiți acuma la altcineva!

— Într'adevăr prințesă, ați ghicit!

— Și aceasta, urmă prințesa, este datorită faptului că s'a arătat cineva în calea d-tale, căci știu dragostea d-tale pentru această frumoasă ființă.

— Da, într'adevăr s'a arătat... de curând, rosti Gogusly încurcat.

— Și cam de când, dacă nu sunt indiscretă?

— Să vă mărturisesc drept, replică Gogusly, mi s'a părut sau mi se pare că simpatia aceasta nemăsurată pe care o am pentru duduea...

— Spune mai bine „iubirea" și nu mai ocoli cuvintele.

— În fine, „iubirea" aceasta pe care o am, o datoresc modului cum m'a apărat într'o împrejurare unde oricare altă femee m'ar fi părăsit.

— Da? Ei, asta e foarte frumos din partea ei — și e cu atât mai frumos cu cât cunosc cazul unei alte persoane...

— Vă rog, prințesă, opriți-vă, știu ce voiți să spuneți, e cu atât mai frumos cu cât eu am fost împotriva ei, și era să fiu chiar cauza nenorocirei ei.

— Da; asta era să spun, însă m'am oprit. Dar de oarece acum suntem pe cale să ne spunem lucruri... cari nu sunt tocmai plăcute, să terminăm. D-ta vrei să fii liber?

— Da, înaltă doamnă; da, vreau să-mi reiau libertatea mea de acțiune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Eu nu te opresc, însă te rog să ai în vedere că pentru scopurile mele, care sunt cu mult mai înalte decât ale d-tale, am nevoe, ca măcar de aci încolo o lună, d-ta să eşi din calea şi din inima acestei tinere.

— Nu înţeleg!

— Vei înţelege numai decât.

Un zgomot uşor venit dela uşă, opri cuvintele prinţesei şi ea zise:

— Intră.

Timur deschise uşa, pătrunse în această încăpere şi veni cu un salut respectos să spună:

— Nu vă supăraţi înaltă doamnă, dar era imposibil ca omul acela să se căznească mult timp.

— Ei şi ce ai făcut?

— Mi-am permis să iau înainte lui Dumnezeu cu vreo câţiva ani.

— Cum? l'ai omorât?

— Nu! Nu l'am omorât, dar nu l'am mai lăsat să trăiască.

— Ceeace revine tot la aceiaşi socoteală, zise prinţesa. Mă cam întristează lucrul acesta, dar — adresându-se lui Gogusly — d-ta ce ai fi făcut în locul meu?

— Nu ştiu exact cum stăteau lucrurile.

Prinţesa îi povesti tânărului polon cele petrecute şi acesta se pronunţă zicând.

— Timur n'a făcut decât ceeace trebuia să facă.

— Adică aprobi omorârea lui Ştefu?

— Nu aprob, dar cred că aşi fi propus fără nici o şovăire uciderea unui om atât de primeidios pentru d-voastră.

— Bine, zise prinţesa, în cazul acesta, amice Timur, te rog să cauţi să vezi în grădină sau undeva pe la marginea curţii, să găseşti un loc unde să-l îngropi.

— Să trăiţi, am înţeles, — replică tătarul înclinându-se şi retrăgându-se.

Prinţesa fiind indispusă de atmosfera aceasta îmbâcsită, care domnea în pivniţă, ceru lui Gogusly să o însoţească afară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Amândoi intrară în grădină şi după ce alese un loc pe o bancă aflată sub un nuc uriaş, prinţesa îi făcu semn să şadă.

— Dar nu mi-aţi dat încă rezultatul cererii mele, răspunsul pe care îl doream, zise Gogusly luându-şi inima în dinţi.

— E atât de uşor şi e atât de logic! Ce pot face alta decât să-ţi spun, cu părere rău, că poţi pleca şi că în veci nu te voi uita, că niciodată serviciile pe care mi le-ai făcut nu vor dispare din mintea şi din inima mea.

— Mulţumesc pentru cinstea ce binevoiţi să îmi faceţi; dar nu aţi terminat cu ceeace aveaţi să-mi spuneţi privitor la timpul de o lună.

— Da! Am cerut o lună de sacrificiu din partea d-tale. In acest timp voi pune la cale ceva care trebue să rămână deocamdată o taină.

— Fie, mă voi supune.

— In cazul acesta, replică prinţesa cu un surâs fermecător ridicând mâna ei până la buzele lui, suntem prieteni.

— Da! Prieteni pe viaţă şi pe moarte, zise Gogusly, sărutându-i mânuţa...

Cu totul confundaţi în cele ce vorbeau şi cuceriţi de sentimentele cari îi agitau acum, ei nu auziră un ţipăt de uimire pe care îl scotea o fiinţă ce se aflase, ca din întâmplare la una din ferestrele castelului.

XXX

EVENIMENTE NEAŞTEPTATE

Această fiinţă care îi văzuse era Viorica Miridon.

Viorica Mirdon, primise cu câteva minute înainte un bilet astfel conceput:

— „Frumoasă duduc. Dacă vei apare la geamul din spre grădină şi îţi vei arunca privirile în spre nucul cel mare, vei zări un spectacol foarte rar".

— Cine poate să-mi scrie bilete aci, în locuinţa colonelului?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Cuprinsă de neliniște și de nerăbdare, ea se îndreptase în spre locul indicat în bileţelul ce primise și după o trecere de mai mult timp, întâmplarea o făcu să asiste la scena de prietenie duioasă ce se desfășurase între tânărul polonez și frumoasa prinţesă.

Viorica Miridon fu pe punctul să leșine sub emoţiunea pe care o primise în această împrejurare.

Ea duse mâna la inimă și exclamă cu durere :

— Doamne! Nu m'așĭ fi așteptat la aceasta din partea d-lui Gogusly, dar se vede că toţi bărbaţii sunt niște trădători.

O voce răsună îndărătul ei, o voce liniștită, armonioasă și cu un accent de sinceritate și de siguranţă aproape majestoasă.

— Nu, dudue dragă! Să nu crezi lucrul acesta!

Viorica se întoarse cu un ţipăt abia reţinut, și zări înaintea ochilor ei pe Domnitorul Cuza, pe acela pe care ea îl cunoștea sub denumirea de colonelul Alexandru Ioan.

Frumoasa și demna înfăţișare a colonelului, făcu în acest moment hotărâtor, o impresie de bună-voinţă și de prietenie neţărmurită asupra tinerei fete.

Viorica fusese pe punctul să leșine. Ea căuta un loc să se așeze, dar colonelul îi întinse repede un scaun, îl apropie complect de tânăra fată, o luă de braţ și o sili să șadă zicându-i:

— Te rog, te văd foarte obosită, emoţionată chiar și nu știu dece.

— Ah ! Sunt o nenorocită !, — exclamă fata abia stăpânindu-și lacrămile.

— D-ta o nenorocită ?! Dar se poate oare ca o fiinţă atât de frumoasă cum ești d-ta Viorico, să fie nenorocită?

Sunt o fată nenorocită, fiindcă sunt o fiinţă de care toată lumea găsește de cuviinţă să-și bată joc.

— Cum, să-și bată joc? Din potrivă, eu găsesc că toţi cei cari se apropie de d-ta frumoasă Viorică. toţi se simt subjugaţi de farmecele d-tale.

— Da! Atât de subjugaţi, încât la prima mișcare se aruncă în braţele alteia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— M'ar fi mirat, zise Domnitorul, ca d-ta să fii sinceră un moment față de mine.

— Eu? Nu sunt sinceră față de d-ta?! exclamă Viorica Miridon, privindu-l drept în ochi. De ce crezi d-ta astfel?

— Fiindcă, reluă Domntorul, d-ta dai dovadă că n'ai încredere, că nu ai măcar simpatie pentru mine, prin faptul că îmi ascunzi ceeace te doare.

— Nu mă mai doare nimic.

— Dar te-a durut ceva?

— Da, fie! M'a durut, replică fata. Şi dacă...

O tăcere aproape penibilă pluti câteva momente între cei doi. Insă Domnitorul îi puse capăt, zicând cu glasul lui bine-voitor şi atât de cuceritor de inimi:

— Ei fie, văd că n'am reuşit să câştig, nici măcar încrederea necum simaptia d-tale. Am să te las.

— Da! Mai bine să mă laşi; şi ar fi bine să plec şi eu de aici!

— De ce să pleci d-ta? N'am decât să plec eu, zise Domnitorul.

— Vreau să plec eu, d-ta să rămâi, fiindcă d-ta eşti pe moşia d-tale.

— Mi se pare că te înşeli, frumoasă d-şoară.

— Cum să mă înşel?

— Da! Aici nu suntem pe moşia mea, ci pe moşia d-nei Obrenovici.

— Dar mi s'a spus altfel când am fost adusă aci...

— Ţi-am spus d-tale lucrul acesta, fiindcă de... voiau să-ţi menajeze o surpriză, sau voiau să-ţi dovedească cum că d-ta eşti în mai mare siguranţă aci, fiind sub ocrotirea mea, a unui colonel. Dar eu nu sunt aci stăpân şi ca atare eu trebue „să mă duc", d-ta eşti la d-na Obrenovici.

— Va să zică ei îi datorez ospitalitatea ce mi s'a oferit?

— Da, ei! Dar cred că nu îi datorezi nimica; deşi d-ta voiai să-mi spui că îi datoreşti recunoştinţă.

— Da, asta, şi am să caut să mă plătesc de ceeace am contractat faţă de dânsa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Asta nu o să poţi face, de oarece ea e prea nobilă şi prea bună, pentru a cere dela d-ta vreun sacrificiu sau o răsplată.

— Înţeleg. Da, domnule colonel, înţeleg! Ea nu cere răsplată dela o fată ca mine.

Cere însă răsplată dela alţii, dela tineri.

— Dela tineri? Nu te înţeleg, dudue, zise colonelul nedumerit.

— Da! Şi dacă nu m'aşi teme că am aerul unei sfătuitoare, a unei fiinţe care pârăşte pe alţi, ţi-aşi spune că d-na Obrenovici nu se sfieşte să primească curtea unui tânăr oarecare.

— A unui tnâăr? Cine poate fi acel tânăr? Deocamdată nu e nimeni aci la curte în afară de amicul nostru Gogusly.

— Ei da, chiar el e.

— Şi ce s'a petrecut? întrebă Domnitorul cu un surâs care îi lumină complect faţa, la gândul că prinţesa Obrenovici ar fi putut să se coboare, ea atât de mândră, să fie în dragoste cu Gogusly — supusul ei.

Dar, el nu avu timpul necesar ca să primească răspunsul fetei, care sta în faţa lui aproape tremurând sub emoţia ce o stăpânea; nişte detunături de arme se auziră din spre grădină.

Domnitorul uitându-se prin fereastră, văzu mai mulţi servitori alergând cu armele în direcţia în care fusese zărită adineaori prinţesa cu Gogusly.

Colonelul vru să se repeadă şi el pe scări în aceeaş direcţie, însă tânăra îl opri, opucându-l de braţ şi strigând cu vocea întretăiată de emoţie:

—. Pentru numele lui Dumnezeu, nu te expune, d-le colonel, te rog, nu te expune unei primejdii.

— De ce să nu mă expun? Si ce ar fi dacă m'aş expune? Unde vezi d-ta primejdia?

— Nu ştiu, dar bănuesc că trebuie să se întâmple ceva grav.

— Ei, dacă o fi să se întâmple ceva, n'are decât să se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

întâmple. Înțeleg să fiu acolo unde e primejdia, iar nu la adăpost de ea!

— Vă rog, domnule colonel, dacă aveți o cât de mică simpatie pentru mine...

— Ei, dacă mă iei astfel, desigur că o să rămân aci; dar nu înțeleg, de ce să nu-mi fac datoria?

Eu sunt militar și ca atare trebuie să fiu alături de acei cari se duc să înfrunte o primejdie.

— Domnule colonel, te rog, reluă fata cu glasul pripit, ca sub un imbold lăuntric, nu te duce, poate să se ivească ceva, poate vreun dușman te pândește, poate s'a pus la cale anume o cursă în vederea d-tale, sau poate...

— Ei, lasă dudue, cu atâtea presupuneri este imposibil să se mai poată mișca omul! Te las aci și mă duc.

Tânăra în loc însă să îl lase, se puse pe drum, îl cuprinse cu brațele ei mult mai voinice decât s'ar fi așteptat Domnitorul, și îl sili să se oprească.

— Pe legea mea, murmură Alexandru Cuza, în viața mea n'am fost reținut cu așa hotărâre de niște brațe atât de frumoase și puternice.

— Vreau să rămâi aci, murmură printre lacrimi Viorica; nu te duce!

— D-ta m'ai protejat până aci; de astădată te rog dă-mi voie să te protejez și eu împotriva temerității d-tale.

In cursul acestui dialog, în grădină evenimentele se precipitau, oamenii alergau în sus și în jos; unii se ascundeau pe după copaci și trăgeau în niște adversari cari năvăliseră asupra curții, iar alții păreau a se grupa în jurul unei femei.

Aceștia din urmă erau Aligrada, Timur și Gogusly, cari voiau să o ocrotească pe tânăra și frumoasa prințesă.

Se auzi glasul prințesei poruncind:

— Trebuie să-i prindeți! Să nu scape niciunul; sau sunt niște tâlhari, sau vor să atenteze la viața Domnitorului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

La auzul acestor cuvinte, falşul colonel, avu un moment de ciudă, abia stăpânită. El privi în spre fată care se opunea plecării lui, stând în uşă şi recurse la o violenie, pentru a o depărta de aci.

— Iată, iată, exclamă el, arătându-i prin fereastră: iată acolo cum îl omoară pe nenorocitul acela.

Viorica Mirodon se repezi în spre fereastră, uitând că colonelul poate să plece şi de această clipă de neatenţie se folosi Domnitorul, ca să se furişeze pe uşă şi să se repeadă în grădină.

Aci sosirea lui fu hotărâtoare, căci un moment dacă mai întârzia, cei patru inşi cari năvălise asupra prinţesei şi a oamenilor săi, ar fi putut să-i omoare.

XXXI

MĂRTURISILE ŢĂRANULUI PRINS

Intervenţia neaşteptată a lui Cuza-Vodă făcu pe năvălitori să exclame:

— E Domnitorul! Fugiţi! este Domnitorul, scăpaţi! căci dacă nu, înfundăm ocnele.

Ivirea Domnitorul avusese darul să pună pe goană pe străinii ce năvăliseră asupra prinţesei.

Argaţii şi oamenii ceilalţi aflaţi la curtea doamnei Obrenovici se luară pe urma năvălitorilor, îi fugăriră prin păduri, fără a putea pune mâna pe niciunul.

Logofătul Enache se prezintă în faţa stăpânei sale care acum sta lungită în odaia sa, pe un divan, şi primea îngrijirile Tincuţei.

— N'am putut prinde niciunul, zise Enache.

— Dar cine a putut să fie atât de îndrăzneţ încât să năvălească aci chiar în curtea d-v. ?,—întrebă femeia pe stăpâna ei.

— Cine, nu-mi închipui, replică prinţesa; dar în tot cazul trebuie să fie cineva care vrea să se răzbune.

In acest interval Viorica Miridon, care urmărise cu încordare toate cele petrecute, îşi dăduse seama că ata-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cul acesta nu putea să fie datorit unui străin, ci unei persoane care cunoaşte foarte bine pe prinţesă, sau măcar obiceiurile ei.

Ea se apropie de d-na Obrenovici, cu intenţia de a simula mult interes, şi de a nu trăda sentimentele ce o agitau.

— Sunteţi suferindă? o întrebă Viorica; nu cumva aţi fost rănită?

— Nu, nicidecum. Mulţumesc, sunt numai întristată.

— Abia am aflat de cele ce se petrec şi am venit să vă văd, doamnă.

— Dar mă mir că d-ta n'ai aflat de lucrul acesta mai de vreme, zise prinţesa cu o şovăire în voce.

— N'am aflat, într'adevăr, dar am primit o scrisoare, o să mă iertaţi că vorbesc faţă de a treia persoană.

— Ah! zise d-na Obrenovici repede, nu e nimic, Tincuţa e o fată foarte devotată.

— Am primit o scrisoare prin care eram invitată să mă uit prin fereastră la o oră anumită.

— A, aşa da, zise prinţesa, acum înţeleg, trebuie să fie cineva aici în casă care are nevoe să te superi d-ta pe mine sau să mă supăr eu împotriva d-tale.

— Da, dar nu văd cine ar fi acea persoană.

— Nici eu, zise prinţesa cu un accent care o făcu pe Viorica să nu se mai îndoiască câtuşi de puţin de sinceritatea şi de nevinovăţia principesei întru ce priveşte scrisoarea.

— Dar atunci, urmă Viorica gânditoare, cui se datoreşte această lovitură ?

— Nu ştiu, replică d-na Obrenovici cu linişte, şi chiar dacă aşi şti pe mine nu m'ar importa; eu n'am nimic de ascuns.

— Da, în adevăr, mă ertaţi că insist asupra acestui lucru, dar am văzut eu cum d. Gogusly vă mărturisea ceva cu oarecare căldură...

— Ah! da, poţi să vorbeşti, d-şoară, lucrurile acestea şi faţă de Tincuţa. D. Gogusly n'a făcut decât să-şi ia rămas bun dela mine, căci îl trimiteam într'o misiune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Un servitor bătu în uşă şi întrebă:

— Daţi voe, doamnă să se prezinte în faţa d-voastră d. Gogusly?

— Dar ce mai vrea să-mi spună?

— Vine cu un om pe care l'a prins în pădure.

— Da. Să poftească. Il aştept.

Imediat pătrunse în odaie tânărul polonez şi după o înclinare uşoară în faţa celor două femei, zise:

— Am prins un om din ceata năvălitorilor şi am aflat care este rostul atacului.

— Şi ce a răspuns omul acela ?

— Dacă veţi da voe, am să-l introduc aci ca să vorbească el.

— Bine, dar n'ar fi mai logic ca el să vorbească cu un bărbat, bunăoară cu d-ta sau cu Enache sau cu altcineva? Eu mă simt foarte slabă.

— Mă gândeam să-l arăt d-lui „colonel", zise Gogusly. Dar d-sa s'a retras într'o odaie, căci a primit un curier foarte voluminos, şi mi se pare că peste câtva timp o să aibă o mică consfătuire cu ceva persoane care i-au sosit sau care vor sosi.

— Bine! Dar ce spune ţăranul acela?

— Veţi vedea îndată.

Ţăranul de care era vorba fu introdus imediat în încăperea luxoasă.

Cum pătrunse în ódaie, el se aruncă jos, într'un fel de mătanie, gemând:

— Iertare, îndurați-vă de mine, am să spun totul!

— Ei, ce-ai să spui?, vorbeşte,— zise prinţesa.

Ţăranul se uită în ochii ei, dar el păru a nu recunoaşte şi-şi îndreptă privirea către Viorica Miridon.

Apoi, cu glas tare rosti:

— Către d-ta, duduie, mă întorc. D-ta eşti aceia faţă de care noi, şi mai ales eu am păcătuit.

— Dar cine eşti d-ta? întrebă Viorica.

— Sunt un om al boerului Stănilescu.

— Şi ce rost are venirea d-tale aci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— A! înțeleg, întrerupse princesa, asta e în legătură cu cursa în care am fost atrasă de ticălosul acela. Ei! dar vorbește. De ce ați năvălit? Și cine era cu voi?

— Era boerul Stănilescu, zise țăranul și noi am năvălit asupra d-voastră fiindcă el ne-a dat poruncă.

— Da! Trebuia numai decât să mă răpiți pe mine?

— Nu! V'a semuit cu altă persoană. Cu duduia de aci. A crezut că dânsa e și de aceea noi era să vă răpim: dacă n'ar fi sosit atâția argați, atâția oameni care ne-au pus pe fugă, apoi se întâmpla lucrul!...

— Ei! vorbește mai departe.

— Noi, era vorba să așteptăm până la miezul nopței, când să putem pătrunde în odăi, să legăm pe argați și pe slugi și după aceea să răpim pe duduia. Am așteptat mai multe zile pe aici prin împrejurimi ca să o răpim, dar n'am putut, că nu se mai arăta pe afară.

— Vezi, duduie ce bine ai făcut că nu ai mai eșit la plimbare, zise prințesa Obrenovici.

— Recunosc că aveați dreptate, doamnă, zise Viorica cu un suspin.

— Urmează, zise Gogusly cu autoritate, urmează.

Țăranul își reluă povestirea.

— Ștefu, omul de încredere al boerului Stănilescu, trebuise să vie aci să iscodească cele ce s'au petrecut, cele ce au să se petreacă și să ne dea de știre.

— Și v'a adus vreo știre?

— Nu, căci el a dispărut.

— Știu eu de ce a dispărut, murmură frumoasa femeie.

— Atunci boerul nostru temându-se, ca nu cumva să fie omorât, a hotărît să dăm năvală asta.

— Ha! Ha! râse Gogusly. Deastădată a nimerit bine!

— Noi, urmă țăranul, am ajuns aci și am fi putut foarte bine să așteptăm noaptea, dar boerul era așa de nerăbdător și jurase că o să răpească pe duduia Viorica, înainte de a se face noapte, încât n'am mai putut să așteptăm. Porun-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cile lui erau așa de strașnice că a trebuit să facem tot ce ne-a spus!

— Vezi, câtă trecere ai d-ta în ochii oamenilor, zise prințesa adresându-se tinerei Moldovence. Vezi, toată lumea te dorește și te adoră.

— Ah! nu vorbiți de asta, exclamă Viorica, nu mai vorbiți, doamnă, de un lucru care a făcut până acum nenorocirea mea.

— Dar nu e nimic supărător în aceste cuvinte, duduie dragă.

— Nu vedeți?, chiar și glumele d-voastră sunt datorite tot faptului că sunt atât de nenorocită cu frumusețea asta, care mi-a atras atâtea boclucuri pe cap.

— Ce decideți? întrebă Gogusly pe prințesă ca să schimbe conversația, care începuse a-l neliniști.

Prințesa zise cu un surâs afabil:

— Spune d-ta ce crezi că ar fi de făcut?

— Eu, răspunse Gogusly, așa da omului acestuia 100 de nuele, i-aș tăia urechile și nasul, și l-aș trimete să-și găsească stăpânul și și să-i spună că-l așteaptă aceiaș soartă, dacă cumva punem mâna pe el, numai că în loc să-i tăiem nasul, o să-i tăiem gâtul.

— Da! Așa să faci, rosti princesa.

Țăranul începu să urle, cerând ertare, dar Gogulsy chemă oamenii săi care așteptau lângă ușă și atât Aligrada cât și Timur, se repeziră înăuntru și aruncară pe țăran afară din odaie.

— Să-i mai spui, zise prințesa adresându-se lui Gogusly, că omul lui, Ștefu, a fost omorât de d-ta, și că și pe ceilalți îi așteaptă aceiaș soartă.

— Am să execut totul, prințesă, replică tânărul polonez, înclinându-se. Acum am să termin ceeace mi-ați poruncit și voiu pleca. Vă sărut mânuțele.

— Adio! zise prințesa făcând un semn de concediere.

Viorica Mirdon deschise ochii mari, îi holbă în spre princesă și întrebă:

— Cum? Pleacă d-l Gogusly?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da! Pleacă, desigur, nu ştiţi că omul acesta mi-a făcut atâtea servicii încât n'aş putea să-l las fără să nu-mi iau rămas bun dela el ?

— Intr'adevăr, duduie, d-ta eşti foarte gentilă, zise o voce ironică, la spatele Vioricăi.

Tânăra se întoarse şi zări în faţa ei pe colonelul, care îi surâdea cu un surâs părintesc.

Viorica duse mâna la inimă şi se roşi.

XXXII

KOGĂLNICEANU INTRĂ IN SCENĂ

Cu toată ironia care rezulta din cuvintele acestea, tânăra fată se îndreptă în spre noul intrat şi îi zise cu cea mai drăgălaşe intonaţie în voce:

— D-ta, d-le colonel, eşti prea bun şi vrei totdeauna să pari prea sarcastic. Ah, dar, mă ertaţi, eu credeam că sunteţi singur.

— De ce, duduie ? Iată aci amicul meu Kogălniceanu poate să spună că nu sunt de loc atât de bun pe cât crezi dumneata.

— D-l Kogălniceanu? întrebă Viorica cu uimire.

— Chiar d-lui. D. prim-ministru al ţărei, urmă colonelul surâzând.

Şi pe când Viorica rămase oarecum mirată, neştiind ce atitudine să ia faţă de un personagiu atât de puternic, Domnitorul urmă, zicându-i:

— Chiar d-lui, oricât de prim-ministru ar fi, este aci un simplu particular, care binevoeşte să facă o vizită d-nei Obrenovici şi mie, colonelului Alexandru Ioan. Cum vezi, eu însumi nu sunt aci decât un simplu particular, cu tot marele meu rang de colonel.

Viorica înaintă în spre mâna pe care i-o întindea primul-ministru şi zise cu un ton plin de admiraţie:

— D-ta, d-le, eşti celebrul bărbat de Stat care ai făcut să se vorbească atât de mult de d-ta ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Desigur, dacă mă numesc Kogălniceanu, sunt eu, însă fără să fi făcut eu prin voința mea să se vorbească atâta de mine. Imprejurările m'au pus în evidență și apoi mi se pare că e mai multă vorbă și laudă despre mine decât merit în realitate.

— Nu ! nu ! Să nu credeți aceasta, zise Viorica. La noi în Moldova se vorbește de d-ta cu o admirație, care egalează aproape pe aceia pe care o are multă lume pentru Domnitorul Cuza.

— Ah! Da, așa e, și Domnitorul e un personagiu ceva mai răsărit ca mine, dar dacă îl pui alături de mine, zise Kogălniceanu cu un ton plin de fineță, nu l'aș considera cu mult superior amicului meu de aci, colonelul Alexandru Ioan.

— Da! sunteți prea bun d-voastră, zise colonelul, că vorbiți atât de elogios despre mine.

— Nu vorbește decât adevărul, întrerupse prințesa, surâzând.

— Duduia Viorica, interveni colonelul, o să admiți că sunt om cum se cade.

— Ah! Cât despre asta sunt foarte sigură și vă datoresc atâta recunoștință încât în toată viața mea n'am să vă uit.

— Ei bine, să lăsăm asta, duduie, dar vreau să văd d-ta ce spui. Ești de aceiaș părere pe care o exprimă atât de ironic dl Kogălniceanu ?

Viorica se grăbi să răspundă:

— Eu, sunt de părere că Domnitorul Cuza nu poate să fie mult mai bun decât d-ta.

— Mult mai bun poate nu, zise Kogălniceanu, însă mult mai fin, mai pătrunzător și poate și mai inteligent. Nu te supăra, d-le colonel, urmă el, cu un gest cași când acest lucru ar fi fost spus ca o glumă între prieteni, eu sunt imparțial.

— Da, observă colonelul, văd eu că ești imparțial, însă îi ții prea multă parte Domnitorului d-tale.

— Ah ! Ce să faci ? Dacă e Domnitorul și Suveranul meu;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

eu trebue să fac pe curtezanul față de el, chiar când îl consider că nu e de față.

— Asta nu prea cred, zise colonelul.

— Oricum ar fi, îi întrerupse Viorica Mirodon fără a lua în seamă surâsul enigmatic de pe buzele Princesei, oricum ar fi, nu știu dacă Domnitorul este într'adevăr așa; dar dacă are ca ministru un bărbat atât de fin diplomat, cum este d. Kogălniceanu, înseamnă că este într'adevăr o persoană foarte inteligentă.

— Și de ce aceasta dudue? întrebă colonelul.

— Fiindcă, zise tânăra fată, a știut să-și aleagă ca prim-ministru pe unul din cei mai inteligenți oameni ai țării.

— Domnișoara este pe cât de frumoasă, pe atât de indulgentă, zise Kogălniceanu.

— Dar, obiectă colonelul, acum să lăsăm aceasta, deoarece eu aș dori să rog pe prințesă, să ne pună la dispoziție o odae și după aceea să ne permită să ne retragem, căci eu sunt obosit. Și poate că și d-lui să fie mai obosit căci vine cam de departe... dela București.

— Dar e așa departe Capitala de moșia aceasta?, întrebă Viorica Mirodon.

— Nu tocmai; dar o poștă și jumătate e o distanță care nu se face așa ușor.

Prințesa se ridică și trecând în spre ușă, oferi brațul lui Kogălniceanu. Ministrul se lăsă luat și porni în direcția încăperilor, pe care voia să i le pună prințesa la dispoziție.

Domnitorul rămas cu tânăra fată o întrebă:

— Ei, ce crez? Serios crezi despre Kogălniceanu acesta, că e un om de valoare?

— Da, Domnule colonel. Am auzit vorbindu-se foarte mult de inteligența lui.

— Intr'adevăr și eu îl cred un om foarte inteligent și mai ales un inteligent îndrăzneț!

— Dar, replică Viorica aproape iluminată la față de bucurie, eu cred că o să facă mari lucruri pentru Principatele-Unite, pentru *România*.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Pentru „România", iată un cuvânt... şi cred, zise colonelul, că ar trebui adoptat pentru ţara aceasta numele de România, ca un nume care să contopească ambele principate.

— Da! Aşa l-aşi povăţui să numească ţara aceasta, dacă eu aşi fi o sfetnică a Domnitorului.

— Ei şi ce te împiedică pe d-ta frumoasă domnişoară, să fii o sfetnică a Domnitorului?

— Ei, ce să mă împiedice? Mă împiedică faptul că nu-l cunosc, zise Viorica Miridon.

— Şi ai vroi d-ta într'adevăr să cunoşti pe Domnitorul nostru? întrebă Colonelul.

— Da! Aşi dori din tot sufletul!

— Ei bine, dacă vrei d-ta, peste două zile o să obţin dela Kogălniceanu, să poţi asista într'o tribună la una din şedinţele Adunărei deputaţilor, la care va lua parte şi Domnitorul.

— Ah! Cât îţi sunt de recunoscătoare, domnule colonel.

Nu îţi închipui cât de fericită m'aşi simţi. Şi când are să fie ziua aceasta fericită?

— Poate peste o săptămână, poate peste două, nu pot şti sigur, deoarece nici nu s'a fixat încă ziua Adunării sau „convocărei" deputaţilor.

— Dar poate ştie d-l Kogălniceanu.

— De aceea vreau să şi vorbesc cu el şi fiindcă eu sunt oarecum amestecat în diferite planuri ale Domnitorului nostru...

Imi închipui că d-ta, o dudue atât de frumoasă, ai să fii tot atât de discretă.

— Despre aceasta vă rog să nu vă îndoiţi nici un moment.

— Nici nu m'am îndoit vreodată. De aceea am vorbit acum cu d-ta domnişoară, de încrederea pe care-o are Domnitorul şi fiindcă ai văzut pe d. Kogălniceanu aci sper că nu o să mai spui nimănui de întâlnirea aceasta pe care o are cu mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Bine, dar nu e nimic nelogic în ea, replică tânăra fată, deoarece această întâlnire este între doi bărbați care se cunosc; poate sunteți prieteni de demult, poate înainte de a ocupa ficcare din d-voastră pozițiile actuale în societate, ați fost mai intimi.

— Da, da, chiar așa este, ne cunoaștem de mult, foarte de mult, zise Colonelul și fără a voi, el mângâe mâna tinerei fete.

XXXIII

NEDUMERIRILE VIORICHII

Viorica tresări la această atingere, își ridică ochi asupra colonelului și îi zise:

— Să nu te supere mărturisirea pe care trebue să o fac. Am mai spus încă odată, domnule colonel, ceva despre sentimentele pe care mi le inspirase generoasa d-tale purtare față de mine, aceste sentimente sunt mult mai calde decât se obișnuește în asemenea împrejurări.

— Știu domnișoară că ești foarte gentilă și foarte îngăduitoare; dar eu sunt un om, care poate n'am dreptul să aspir la mai mult decât îmi e permis.

— Și la ce n'ai avea dreptul să aspiri?

— Eu n'aș avea dreptul să aspir la mâna unei tinere cum ești d-ta, deoarece sunt angajat în altă parte.

— Cum? Ești însurat?

— Da!

— Ei! zise Viorica după un moment de gândire; și ce are face asta, cu simpatia ce am eu pentru d-ta? Și dacă d-ta ești însurat?! Oricât de „însurat" ar fi un bărbat, dacă ar fi avut față de mine purtarea leală și cinstită, pe care ai avut-o d ta, l-aș respecta și l-aș iubi mai presus de orice.

In timpul acestei convorbiri, umbra amurgului se lăsase în casă.

Un servitor intră să întrebe dacă e nevoe de lumină, apoi plecă văzând gestul liniștit al colonelului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânăra fată se simțea atât de atrasă de acest bărbat într'adevăr superior pentru ea, încât se apropie involuntar de el și îi zise:

— Văd că e între noi un obstacol, dar acesta nu o să mă împedice niciodată să fiu adânc recunoscătoare unui om de talia și de noblețea d-tale de caracter, d-le colonel.

Viorica vru să sărute mâna într'un elan de iubire și de admirație, însă colonelul se aplecă spre ea și o sărută pe frunte, cu un surâs părintesc pe care însă tânăra fată îl luă cu totul altfel.

Ea își ridică fruntea imediat și într'un gest aproape instinctiv își apropie buzele ei de buzele colonelului și îl sărută cu înflăcărare.

Colonelul uluit se retrase puțin, deoarece simțea în inima lui o mirare ciudată, un sentiment pe care încă nu-l simțise față de vre-o femee. In acelaș moment ușa se deschise și un servitor zise:

— D-le colonel, d-l prim-ministru vă așteaptă cu nerăbdare, deoarece vrea să vă ceară câteva sfaturi.

Viorica Miridon privi cu uimire în ochii bărbatului pe care îl chema primul-ministru pentru a-i cere un sfat.

— Ei, fiindcă i-am dat în mai multe împrejurări sfaturi care l-au ajutat să ajungă la treapta pe care o ocupă astăzi.

— Cum? D-ta l-ai ajutat să devie prim-ministru? întrebă Viorica; Da dar cum se face că un prim-ministru vrea să ceară sfatul d-tale, domnule colonel?

— Da! Aș putea chiar spune că numai din cauza mea a devenit prim-ministru.

— Numai din cauza d-tale? Cum? L-ai împins d-ta spre această înaltă funcție?

— Nu! L-am sfătuit numai să primească a fi prim-ministru.

— Și Domnitorul a primit să-l numească prim-ministru numai după sfatul sau îndemnul d-tale?

— Da, uneori Domnitorul mă consultă pe mine, replică falșul Colonel cu un surâs.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Caracterul lui leal și franc, îl împiedeca să joace mai departe comedia asta, pe care i-o impusese purtarea prințesei Obrenovici.

Dar cum nu voia să treacă peste dorințele prietenei sale și în acelaș timp nu dorea să se expună unei răceli brusce din partea Viorichii, el tăcu, nu se dădu pe față, fiindcă se temea ca distanța care ar fi întrevăzut-o între Domnitor și situația ei de fată orfană, să nu o îndepărteze cu totul de el.

Viorica întrebă nedumerită:

— Dar bine, domnule colonel, d-ta, dacă ești atât de puternic, în cât să fii în stare să impui cuiva să devie prim ministru prin sfaturile d-tale, ești un om excepțional.

— De ce n'aș fi un om excepțional și fără să am alt rol decât acesta?

— Bine, dar faptul că d-ta ai atâta trecere pe lângă Domnitor, mă face să mă gândesc și la trecerea mare pe care a-i avut-o pe lângă Stănilescu, boerul din ghiarele căruia m'ai scos.

— Ei, acolo era cu totul altceva; scăpasem pe tatăl lui, era chestie de recunoștință.

— Intr'adevăr, mi-aduc aminte!

Dar cu toate acestea, unul are recunoștință, altul un respect profund față de d-ta, un al treilea care se brodește să fie prim ministru, îți cere sfaturi și mai ales s'a lăsat împins spre aceasta înaltă demnitate, după voința d-tale. Toate astea mă lasă gânditoare, toate astea...

— Ei, ce îți fac toate astea?

— Mă pun pe gânduri, mă silesc să cred că sunt în fața unei ființe mult mai superioare decât credeam că ești d-ta, domnule colonel, și cu atât mai mult sentimentele mele, vezi, sunt gata să fie influențate de admirația pe care trebue să o am față de d-ta.

— E, dacă e așa, lasă-le să fie influențate!

Servitorul reapăru din nou în ușă zicând:

— D. prim-ministru mi-a spus că vă roagă insistent să veniți, de oarece trebue să plece.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Viu numai decât.

Cu un gest el își luă concediu dela Viorica și trecu în odaia alăturată, pe când tânăra fată rămase pe gânduri, neștiind ce să creadă despre ființa asta care îi părea din ce în ce mai enigmatică.

Fără a mai sta la îndoială, Viorica se duse în odaia d-nei Obrenovici și i se adresă de astă dată deadreptul:

— Vă rog, Doamnă, în baza sentimentelor pe care le-ați arătat pentru mine până acuma, de și nu am nici un drept la prietenia d-voastră, vă rog Doamnă să-mi răspundeți sincer la ceeace vă întreb.

— Întreabă și îți voi răspunde.

— Cine este acest domn colonel?

— Asta e întrebarea care te aduce aci frumoasa mea? Ei bine, domnul colonel nu e decât fratele meu.

— Fratele d-voastră doamnă?

Dar pe el îl cheamă Alexandru Ioan și pe d-voastră vă cheamă „Prințesa Obrenovici".

— E foarte simplu, răspunse Principesa surâzând; amândoi suntem din același neam, nu e așa, odată ce suntem frate și soră.

— Bine înțeles, zise Viorica.

— Eu însă nu sunt democrată ca el; fratele meu e un „tip" foarte democrat, s'a lepădat de titlul princiar pe care îl respinge ori de câte ori i se dă.

—Da, așa este, mi se pare că am observat lucrul acesta, complectă Viorica.

— Și, urmă din nou prințesa, m'am căsătorit cu un prinț „Obrenovici".

— A fost o căsătorie din dragoste?

— Da, dar tot din dragoste ne-am și despărțit.

— Și cum, soțul d-voastră trăește?

— A murit; în sfârșit, pentru mine chiar dacă ar trăi, ar fi mort. Dar să vorbim de altceva, urmă princesa, de oarece acest subiect mă cam indispune, nu-mi place să vorbesc de situațiunea mea.

— Da? să vorbim de fratele d-voastră, doamnă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Iată, zise prințesa după o ezitare scurtă. Fratele meu e un om căruia îi place să trăiască după cum îi convine: odată e aci, mâine e dincolo, azi se întoarce la București, mâine poate să se ducă în Transilvania, poimâine în Bucovina. Totul depinde de cum e dispus.

— Da! Într'adevăr, e foarte aventuros, dar gradul d-lui de colonel nu-i impune oarecare obligații?

— E un colonel, zise princesa care are foarte multă trecere, și poate face multe în ziua de azi.

— Tocmai asta mi-a spus și d-lui și am observat că primul ministru se ruga de el, prin servitor, ca să vie să-i acorde o „audiență", adică să-i dea câteva sfaturi.

— A zis, servitorul „audiență"? Nu se poate, zise prințesa.

— Nu, n'a zis audiență, răspunse Viorica, dar e cași când i-ar fi cerut-o, de oarece l'a rugat de două ori să vină.

— L'a rugat fiindcă poate era cu d-ta de vorbă. Bine înțeles că nu putea să vie să vă întrerupă...

— Da, înțeleg, d-l prim-ministru, e foarte delicat... Dar, te rog, doamnă, adică vă rog, prințesă, mă ertați că nu nemeresc în momentele acestea cuvintele...

— Spune, o încurajă prințesa cu un ton binevoitor, spune tot ce ai pe inimă, ca să fie bine limpezită situația între noi.

— Iată, voiam să întreb, de ce atunci când ne-am întâlnit pentru prima dată, d-voastră nu spuneați că sunteți sora d-lui colonel.

— Lucrul e foarte simplu, — replică prințesa, aproape fără să ezite, — din pricină că nu m'ai întrebat și apoi pici noi nu credeam lucrul acesta de folos, de oarece nu bănuiam că o să fim aduși prin puterea împrejurărilor să stăm sub același acoperiș.

— Mulțumesc, sunteți prea bună, d-nă Obrenovici.

Viorica, oarecum lămurită de aceste cuvinte cari păreau a-i spulbera ultima rămășiță de bănuială în privința legăturilor de rudenie între prințesă și colonelul Alexandru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ioan își luă drumul spre odaia ei, după ce mai întâi sărută pe prințesă.

Frumoasa gazdă îi zise la plecare:

— Ar fi mai bine ca d-ta să te distrezi mai mult, să călătorești, să te plimbi în jurul moșiei; dacă vrei iei un servitor cu d-ta, dacă nu, umbli și singură, după cum vrei, căci am observat că te cam plictisește neactivitatea de aci. Insă să iei un însoțitor, căci ai văzut ce primejdioase sunt împrejurimile.

— Mulțumesc, am să mă folosesc de mâine încolo de această permisie.

Viorica trecu prin coridorul care ducea către odaia ei și își încetini pasul, de oarece auzi în camera locuită de colonel vorbindu-se cu glas tare.

— Dacă aș asculta, să văd ce vorbesc ei? se gândi Viorica, și se aplecă, oprindu-se la ușa colonelului, apoi puse urechea la gaura cheei și ascultă.

Din interior se auzea glasul pătrunzător al primului-ministru, care vorbea expunând câteva lucruri pe cari, în primul moment, Viorica nu le înțelesese, însă ea auzi replica celuilalt, care spunea:

— Și după aceea, așa după cum ne-a fost înțelegerea, am să fac o lovitură strașnică.

— Ce lovitură să fie oare? — se întrebă Viorica.

In acest interval, colonelul urma înăuntru:

— Am să apostrofez pe mitropolitul primat, am să-i scot în evidență toate greșelile și păcatele pe care le-a făcut și imediat am să propun anchetarea tuturor faptelor ce-i sunt puse în sarcină, și de acolo d-ta ai să iei în mână destituirea lui și internarea la mânăstirea Slatina.

— Negreșit, asta trebue făcut; abia aștept momentul în care să mi se dea acest ordin.

— Ei bine, nu e nevoe de ordin, însă ca să ai aerul că ești constrâns, că trebue să lucrezi, am să spun eu lucrurile acestea în public, în fața tuturor.

— Intr'o zi atât de mare, crezi d-ta că nu e riscat?

— Nu! — replică falșul colonel cu energie; trebue să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

facem o lovitură mare, şi, după întoarcerea noastră din Constantinopol, singurul lucru bun de făcut este acesta; cu acest act putem să-i îngenunchem pe toţi cei nesupuşi!

Viorica tresări la auzul acestor cuvinte, dar un glas ironic se auzi la spatele ei, zicând:

— Ceeace faci d-ta, d-şoară, nu este de loc frumos!

Viorica tresări violent la auzul mustrării şi în emoţiunea de care fu coprinsă, nici nu îşi dădu seama dacă vocea care o auzise era a unui bărbat sau a unei femei.

Fără a se uita înapoi, ea se repezi ca o căprioară în direcţia odăii sale, călcând cât putu de uşor, spre a nu putea fi auzită şi de alte persoane.

Aproape o jumătate de noapte, tânăra se zvârcoli în pat, prada ruşinii ce resimţea de a fi fost surprinsă asupra unui fapt, pe care ea însăşi nu şi-l explica cum îl săvârşise.

La urmă ea se decise:

— Am să plec, am să plec mâine negreşit, imediat ce voi putea să călăresc, să obţin un cal, am să fug de aci, ca să nu dau ochii cu persoana care m'a surprins.

XXXIV

FUGA VIORICHII

Hotărârea ei era luată. Disdedimineaţă, se informă de colonel şi de prim ministru, însă află, spre uimirea ei, că aceşti doi plecaseră încă de cu noapte, în spre Bucureşti.

Prinţesa se arătă surâzătoare şi plină de bunăvoinţă, aşa în cât Viorica se întrebă în mai multe rânduri:

— Cine poate să fi fost?

Dar ea nu reuşi să afle persoana care o surprinsese. In cele din urmă, Viorica îşi zise:

— Nu e nimica, se poate să fi avut eu o nălucire, să-mi închipuesc că m'a văzut şi că mi-a vorbit cineva, şi apoi să fi luat o părere drept o realitate. Trebue să plec!

Dimineaţa ea ceru un cal şi se îndreptă pe şoseaua ce ducea spre Capitală.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Calul ce i se dăduse, era foarte frumos, făcut într'adevăr ca pentru a fi călărit de o tânără. Era chiar prea blajin; însă pentru Viorica nu era acum vorba dacă avea un cal de rasă, sau unul de calitate inferioară; trebuia să pună o cât mai mare distanță între acest conac și între ea.

Voia să fugă cu orice preț, în spre București și, acolo, în cazul cel mai rău, dacă n'ar fi putut să răzbească până la Domnitor, spre a i se arunca la picioare ca să-i ceară dreptate, să caute pe primul ministru și grație lui să găsească adresa colonelului.

Ea nu observase la plecare că dindărătul unui geam, cineva îi urmărea toate mișcările și că acea persoană care o supraveghea dăduse câteva porunci.

Tânăra fată își lăsă calul la pas timp de câteva minute, apoi luă un trap ușor pentru ca puțin mai târziu să o țină într'un galop sălbatic.

Tocmai când se credea mai la adăpost de orice urmărire și își spunea că se află cel puțin la o jumătate de poștă de conac, ea exclamă:

— Ce însemnează asta? Timur îmi ese înainte! De unde vine?

La vederea tătarului care părea a sosi din spre București, ea vroise să cotească în lături; însă își zise că de oarece acest om al curți venea dinspre Capitală, nu putea ști dacă ea a fugit sau nu, și putea scăpa trecând pe lângă el.

— Sărut mâna dudue, zise Timur, oprindu-se la vre-o 20 de pași înaintea ei și punând calul de-acurmezișul șoselei.

— Eu, încotro mă duc? Mă plimb!

— Da? Vă plimbați?, întrebă Timur cu o intonație ciudată, care trebuia să fie respectuoasă, dar părea mai mult ironică. Și încotro vă plimbați?

— Asta nu e treaba ta.

— Mă ertați dacă vă întreb, dudue, dar drumurile sunt așa de nesigure, încât e mai bine să aveți un însoțitor; mai ales că prin localitatea ce veți trece sunt foarte mulți tâlhari.

— Ei bine, de hoți nu mă prea tem eu; mai de grabă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nu pot suferi oamenii cari se amestecă cu întrebările lor în ceeace nu-i interesează pe ei.

— Așa e, aveți dreptate, zise tătarul, mângâindu-și coama calului, dar ați văzut ce s'a petrecut eri la conac?

Viorica observă gestul tătarului, și văzu că animalul pe care călărea Timur, era de o rasă foarte bună, și că era plin de spume, ca și când ar fi dat o goană turbată și susținută lung timp.

— Dar d-ta de unde vii?, — întrebă Viorica, cercând să treacă cu calul ei pe lângă acela al lui Timur.

Timur păru a se da în lături și răspunse destul de respectuos:

— Eu am însoțit pe d. prim ministru până în Capitală și mă întorc acum, de oarece era vorba să fac încă câteva alergături.

— Și, întrebă Viorica, mai ai de gând mult așa să stai deacurmezișul drumului?

— A, să mă iertați, duduie, să mă iertați, zise tătarul cu tot respectul, dându-se în lături de astădată; dar calul meu s'a așezat crezând că poate vă întoarceți dv.; dealtfel iată că sosește de pe urma dv. cineva dela curte.

Viorica aruncă o privire înapoi și tresări, căci cu câteva secunde înainte, ea își făcuse planul că dacă Timur nu se va da de bunăvoe în lături, să-și întoarcă calul, să o ia razna peste câmp, să fugă.

Insă ajutorul acesta neașteptat care sosea pentru Timur o contraria cu totul.

Ea văzu că acel care sosea, nu era altcineva decât Aligrada, devotatul prințesei, omul pe care Gogusly îl socotea egal de devotat lui Timur; și acesta la rândul său era călare pe un cal foarte bun.

Viorica făcu în gându-i o apropiere între faptul că amândoi călăreau animale de rasă, pe când ea avea un căluț neînsemnat ca iuțeală și zise:

— Asta e desigur o cursă în care am fost atrasă; mi s'a dat un cal prost, însă cu aparență frumoasă, ca să fug și să pot fi readusă înapoi mai ușor; însă ea zise tare:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar încotro se duce Aligrada al dv.?

— Nu știu; să-l întrebăm.

— Ei, încotro te duci, prietene?, — întrebă Timur pe călărețul care sosea în goana mare și părea gata să treacă pe lângă Viorica Miridon.

— Să mă ertați, zise Aligrada înclinându-se pe șea; am să mă duc până aci în satul ăsta de hoți să cer niște lucrări și să mă întorc. Dar dacă poate aveți nevoe de ajutorul meu sau de serviciile mele, sunt la ordin.

— Nu, n'am nicio nevoe, replică Viorica, gata să creadă că Aligrada fusese trimis într'adevăr în sat; însă o privire de înțelegere pe care cei doi o schimbară între ei, crezând că nu sunt observați de Viorica, o făcu să ghicească imediat că avusese dreptate în bănuiala ei.

Aligrada păru a voi să treacă înainte în spre satul de care fusese vorba; însă Timur îl opri și zise Viorică:

— Nu v'aș sfătui, dudue, să mergeți înainte; știți bine ce s'a întâmplat cu banda aceea condusă de Stănilescu.

— Da? Stănilescu a fost cu banda aceea? Nici nu mi s'a vorbit nimic despre ea, sau ce mi s'a spus a fost așa în doi peri.

— Nu vi s'a spus poate ca să nu vă amărască mai mult, zise Timur, cu un surâs ce trebuia să fie amil, dar care pe fața lui avea mai mult aerul unui rânjet.

— Eu, urmă Aligrada, am ordin să merg până în satul acesta și dacă voi putea găsi pe boerul Gogusly, să îi dau o scrisoare din partea prințesei.

— Cum! Gogusly a plecat? Și se află în satul acesta? întrebă Viorica.

— Da, a plecat de aseară.

— Credeți că se va reîntoarce?

— Nu se știe.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XXXV

CEL DIN URMĂ ATAC

Din partea din spre pădure răsări un călăreț, apoi un altul și un al treilea.

Aceștia trei se îndreptară acum în direcția în care se afla Viorica împreună cu cei doi devotați ai prințesei.

Timur se uită în spre pădure și îngălbeni.

— Mi se pare zise el în pripă, că ăștia sunt oamenii lui Stănilescu.

— Oamenii lui Stănilescu ? Ce să caute aci ? — întrebă Viorica.

— Păi au rămas de când cu atacul acela ; nu i-am putut izgoni și acum dacă ne vor prinde, vai de noi.

Aligrada zise la rândul său :

— Avem numai o nădejde : uite, dinspre satul cela de bandiți, sosește un om călare ; dacă cumva nu o fi și el vreunul din banda lui Stănilescu, atunci poate să ne ajute; dar dacă o fi din ai lui, suntem pierduți.

— Ce o de făcut ? — mormăi Timur.

— Ce să fie de făcut ? Dați-mi un pistol sau un cuțit, zise Viorica, și o să vă arăt eu cum se apără un om de mai mulți.

— Un pistol ? Poftim !, zise Timur, întinzându-i unul din pistoalele sale ; însă dudue te rog să nu tragi înainte de a fi sigură că poți doborî pe cel pe care îl ochești.

Cei trei dinspre pădure, soseau ca o vijelie; în fruntea lor era un om mai mare, înalt, voinic, pe care Viorica îl recunoscu imediat ca fiind Stănilescu.

— El e, gemu fata.

— Predați-vă, strigă Stănilescu, aruncați armele sau dacă nu, vă ucid pe toți.

Viorica strigă :

— Vino să-ți predăm armele.

Stănilescu se apropie în goană cu cei doi oameni ai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

săi, însă abia ajunse la 10 paşi şi o descărcătură păru că-l opri o clipă în loc. Dar el strigă oamenilor săi :

— Iureş mă !! Şi cu iuţeala gândului, câteşi trei înconjurară grupul în care se afla Viorica.

Călăreţul care sosea din spre sat strigă cu energie :

— Ţineţi-vă bine ; vă ajut să scăpaţi.

O rază de speranţă licări în inima Viorichii la acest strigăt. I se păru că-l mai auzise undeva glasul acesta.

Timur scosese un cuţit lung, de asemenea şi Aligrada şi acum se pregăteau să respingă cu toată puterea atacul.

Insă înainte ca ei să se poată gândi bine şi să-şi ia măsurile necesare, Stănilescu smulse pe Viorica de pe calul ei, o puse pe şeaua lui şi se întorsese gata să fugă.

Tânăra folosindu-se de faptul că Stănilescu o ţinea şi nu avea mâinile libere, ridică pistolul pe care îl descărcase şi lovi cu toată puterea în fruntea răpitorului.

Stănilescu dădu drumul fetei, duse mâinile la cap şi se clătină pe cal, gata să cadă, însă nu îşi pierdu firea şi revenindu-şi repede, vru să apuce pe Viorica ; dar mai iute ca o veveriţă, fata se strecură din braţele lui, alunecă de pe cal şi acum cu o iuţeală ca de pisică sălbatică, ridică un cutit de jos, se repezi la picioarele din dărăt ale calului pe care călărea Stănilescu şi cu o lovitură îi tăie tendoanele de deasupra genunchiului stâng.

In mijlocul încăerărei ce domnea, niciunul nu observase mişcarea aceasta fulgerătoare a tinerei fete. Ea se îndreptă să fugă, însă atât Timur cât şi Aligrada fuseseră culcaţi la pământ. Boerul Stănilescu nu observase măcar nechezatul de durere pe care îl scosese calul său.

Unul din oamenii lui apucă pe Viorica de păr şi o târî în spre calul lui Stănilescu.

Acesta se aplecă spre fată, o aşeză din nou în faţa lui pe şea şi pe când cei doi oameni ai lui Stănilescu voiau să o rupă la fugă, sosi ca un vârtej sălbatec în mijlocul lor, călăreţul care strigase să aibă curaj.

Tânărul polonez, căci el era, Gogusly, descărcă pis-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tolul în spatele unuia, iar pe celălalt îl culcă la pământ de pe șea cu o lovitură de pumn.

Iuțeala de mișcări pe care o avea tânărul polonez, îi păru lui Stănilescu într'adevăr înspăimântătoare, căci nu se gândi la altceva decât la fugă, bazat pe iuțeala ce o avea calul său bun ; însă cu toate sforțările pe care le făcea dând pinteni calului, acesta nu se puse pe fugă ci șchiopăta greoi din loc în loc, scoțând nechezături dureroase.

— Afurisită gloabă, scrâșni Stănilescu, gata să spintece burta calului cu loviturile de pinteni ce îi dădea ; însă nu avu timp să termine cuvântul, căci o lovitură groaznică aplicată de Gogusly în cap, îl făcu să se clatine pe șea și să alunece jos împreună cu Viorica.

Tânăra fată abia avu timp să se agațe de coama calului ca să nu cadă cu capul în jos. Se reținu și astfel veni în picioare, pe când boerul căzu leșinat, lungit lângă calul său.

— Ești rănită ?, — o întrebă Gogusly ; nu cumva ai ceva dudue ?

— Nu, n'am nimic, îți mulțumesc că pentru a doua oară m'ai scăpat.

— Te înșeli dudue. Te-am scăpat acum pentru prima oară.

— Da ? Nu înțeleg. Dar lucrurile astea le vom lămuri mai târziu ; acum să fugim.

— N'avem de ce să mai fugim, replică polonezul cu liniște prefăcută. Trebue întâi să vedem ce e cu oamenii aceștia.

Timur se ridicase într'o coastă gemând și zise :

— Stăpâne, bine că ai venit la timp ; am scăpat de astă dată, dar trebue să sprăvim cu diavolul ăsta, căci altfel cine știe ce ne mai face.

— Fă ce știi, zise Gogusly încruntat. Eu unul nici nu vreau să mă uit la el.

— Eu am o socoteală de răfuit cu d-nealui, reluă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

tătarul, târându-se greoi până în apropierea lui Stănilescu

Boerul deschise ochii și îi roti în jurul său privind încruntat către toți acei pe care îi credea, și îi știa dușmani ai lui și văzându-se singur zise deodată :

— Ascultă, nu mă omorî. Cere ori cât vrei, și îți voi da bani cu nemiluita, cât vrei, numai nu mă omorî !

— Poți să făgăduești orice, zise Timur, — ridicând încet cuțitul deasupra gâtului acestui dușman, — trebuia întâi să te gândești la ceeace faci, și apoi să vii la noi.

Pe când Gogusly și Viorica, stăteau deoparte vorbind și istorisindu-și cele petrecute în cuvinte scurte, Timur cu lipsa de milă a unui adevărat tătar, înfipse cuțitul în gâtul lui Stănilescu cu aceeași liniște cu care l'ar fi înfipt în pământ, ca să stea drept.

Apoi mormăi :

— Cu ăsta am isprăvit ; acum să vedem ce e cu cei doi oameni ai lui.

Gogusly interveni :

— Să nu-i omori. Lasă-i să trăiască ! Aștia nu sunt vinovați.

— Da ! — dar au să ne trădeze.

— Nici prin gând n'are să le treacă fiindcă au de furcă cu noi de îndată ce se va afla cine suntem.

— Da! Așa e, aveți dreptate, d-le Gogusly dar cu boerul ăsta, ce facem ? Să îl îngropăm ?

— Nu e nimic, să nu-ți fie teamă ; oprește pe cei doi oameni să-i sape o groapă în pădure, să-l care acolo și să-l îngroape.

Tătarul se înclină și sili pe cei doi țărani să execute porunca lui Gogusly.

Aligrada la rândul său, își revenise în fire, el abia putu să se țină pe picioare din pricină că pierduse foarte mult sânge, în urma unei lovituri de cuțit ce i se dăduse în umeri.

Cu toate astea el fu gata să încalece și să se ducă până la conac, spre a da de știre despre cele petrecute,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

însă rămase încă câteva momente pentru a vedea dacă nu mai e vre-o dispoziție nouă a lui Timur.

Acesta îi făcuse semn cu ochiul să stea să vegheze asupra duduei.

Tânărul polon întrebă pe Viorica.

— Dar d-ta, pe unde plecai acum ? Erai la plimbare ?

— Nu, zise Viorica în șoaptă; am vrut să fug.

— Ai plecat, fără să ai vreun protector ?

— Mi s'a părut că sunt între oameni streini care îmi vor răul.

— Te înșeli dudue, dacă crezi că cineva îți vrea răul, din potrivă persoana aceia de care te temi d-ta... are cele mai frumoase vederi asupra d-tale, e drept că eu nu le împărtășesc.

— Știu, însă d-ta, zise tânăra fată reamintindu-și de scena pe care o văzuse în grădină, d-ta ești îndrăgostit de prințesa Obrenovici și de aceea ai plecat fiindcă ți-a dat ordin să nu mă mai vezi.

— Ordinul într'adevăr mi l'a dat, adică mi-a smuls făgăduiala să mă depărtez din apropierea d-tale.

— Și, zise Viorica, acum ți-ai călcat făgăduiala ?

— Am călcat-o din pricină că așa erau împrejurările : am văzut un grup care se năpustea asupra altuia, am văzut încăierarea, și cum mă plimbam așteptând ca prințesa să-mi trimeată un mesagiu pe care îl făgăduise, am avut norocul să intervin în această afacere și să te pot scăpa.

— Dar spuneai că m'ai scăpat pentru prima dată ; atunci data cealaltă ce a fost ? Nu m'ai scăpat tot d-ta, în mod atât de frumos din mâinile acelui Andrei Stanciu sau cum îl chema ?

— Dudue, te rog să mă ierți dacă nu îți pot răspunde acum, zise Gogusly cu tonul omului pe care îl mustră conștiința, dar n'am încotro.

— De ce n'ai încotro ? Cum ? D-ta nu poți să vorbești ?

— Nu, fiindcă am făgăduit să fiu departe de d-ta și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în făgăduiala aceasta se coprindea cea mai mare taină întru ce privește lucrurile ştiute de mine.

— Dar atunci eu sunt înconjurată numai de mistere? zise tânăra fată, cu un accent de nerăbdare.

Vorbind astfel cei doi tineri se apropiaseră de colțul pe care îl forma drumul, o cotitură mare şi fură pe punctul să fie răsturnati de o cavalcadă care alerga în goană în spre ei.

Gogusly se dădu repede în lături, luând în brațe pe Viorica şi în acelaş timp ochii lui se holbară plini de uimire, căci în mijlocul unui grup de oameni de ai curței el zărise pe prințesa călare, şi nici nu avusese timpul măcar să-şi desfacă brațele din jurul corpului ei, căci d-na Obrenovici, îl şi apostrofă:

— Cum ? D-ta aci ? D-ta care fusese vorba să aştepți mesagiul meu ?! Domnule, d-ta eşti un trădător !

— Doamnă, nu pot primi asemenea insulte şi acuzații nedrepte din partea dv., replică tânărul cu o mândrie sfidătoare.

Timur se apropie respectuos de stăpâna sa şi îi expuse cum stau lucrurile.

Pentru a curma orice discuție, prințesa scoase din corsagiul ei un plic pe care îl dădu tânărului polon zicând :

— Iată hârtia de care fusese vorba. Ghicesc cele ce s'au petrecut şi nu e nevoe să ne mai dați explicații.

Polonezul luă hârtia, o vârî în buzunar şi după ce făcu o înclinare rosti cu acelaş ton mândru :

— Imi dați voe să mă depărtez ? Vă las pe duduea Viorica Miridon în paza dv.

— Mulțumesc, am să o țiu ; şi-ți mulțumesc din nou că ai putut s'o scapi.

— Nu mi-am făcut decât datoria, cum şi-ar fi făcut-o ori care altul.

— Dacă nu-mi explica Timur lucrurile, urmă prințesa surâzând, probabil că aş fi crezut cu totul altceva decât ceeace a fost.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu era nevoe, Inaltă doamnă, să bănuiţi intenţiile mele ; astfel ceeace am vorbit noi, rămâne vorbit.

— Aşa sper şi eu, zise prinţesa, accentuând asupra cuvintelor ei şi făcând un gest de bun rămas, tânărului.

XXXVI

PE CALEA SPRE DREPTATE

Gogusly dispăru repede în zare, pe când prinţesa apucă mâna Vioricăi şi o strânse cu prietenie atât de bine jucată, în cât fata o crezu sinceră.

Prinţesa zise:

— De ce ai ieşit atât de timpuriu şi fără să mă înştiinţezi? Dacă mai aşteptai puţin, m'aş fi simţit fericită să te invit la o plimbare pe care am fi făcut-o către Bucureşti.

— Da? Voiaţi d-tră să mergeţi spre Bucureşti? — întrebă Viorica.

— Da, pregătisem totul; însă fără ştirea d-tale şi acum trebue să amânăm cu o zi plecarea noastră.

— Ei, ce rău îmi pare! exclamă Viorica Mirdon cu un avânt de sinceritate.

In inima ei se născu o mare părere de rău.

Ea regreta pasul pe care îl săvârşise, voind să fugă, — de oarece în urma spuselor prinţesei proiectul ei de a ajunge în Bucureşti şi deci în apropierea Domnitorului, era mult mai aproape de realizare, dacă rămânea acasă, de cât acum.

— Se poate însă ca prinţesa să mă mintă, îşi zise în gând Viorica; apoi cu glasul tare o întrebă:

— Dar unde ne ducem noi, adică unde vroiţi să mergem în Bucureşti?

— Vom pleca mâine dimineaţă în zori, ca să putem ajunge la locuinţa fratelui meu, a colonelului Alexandru Ioan, însă dacă voeşti vei locui la mine.

— Da? Vom avea oare putinţă să-l vizităm? Nu e prea ocupat?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, nu e ocupat de loc, de altfel seara e liber; numai în cursul zilei, o să fie reținut la cazarmă unde are foarte multe treburi.

— Dar ce face d-lui la cazarmă?

— Ceea ce face orice militar, răspunse prințesa; își vede de treburi. Armata trebue organizată și cum Domnitorul are foarte mare încredere într'însul...

— Da, am înțeles din cele ce a vorbit, din modul cum venise servitorul să anunțe că îl așteaptă Primul-ministru că chiar Primul-ministru se folosește uneori de sfaturile pe cari d. colonel Alexandru Ioan i le dă.

— Intr'adevăr fratele meu fiind un om cu foarte multă experiență și un spirit vioi, are nu numai multă trecere dar este unul din puținii militari din Principate care cunosc mai bine trebuile armatei.

*

Cavalcada se întoarse la moșie și Viorica în nerăbdarea ce o coprinse, abia putu aștepta ziua următoare în care trebuea să plece la București.

Preparativele erau făcute și în scurt timp cele două femei intrară în Capitală.

Prințesa conduse pe Viorica Miridon la locuința pe care o avea și aci îi dădu o odaie frumoasă, îi puse la dispoziție tot ce avea nevoie, rugând-o să se considere ca la ea acasă.

— Dar aș puta să mă plimb prin oraș? — întrebă Viorica.

— Cum nu, în orice moment; eu pun cu plăcere un om la dispoziția d-tale ca să te conducă.

Viorica Miridon îi mulțumi și se pregăti de plecare, după ce mai întâiu vorbi timp de vre-o jumătate de oră cu gazda sa despre lucrurile cele mai indiferente pentru a nu da de bănuit.

Prințesa Obrenovici avea aproape siguranța că plimbarea pe care voia să o facă Viorica, era menită să o ducă spre palatul lui Cuza.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ea luă pe omul ei de încredere de oparte și îi dădu instrucțiunile necesare.

— Aligradă, îi zise prințesa, tu cunoști Bucureștii îndeajuns de bine?

— Da, Măria ta, foarte bine!

— O să poți s'o urmărești de-aproape pe duduia Viorica Miridon, fără ca ea să bănuiască că e urmărită de tine?

— Asta e lucru foarte ușor, răspunse Aligrada.

După oarecare șovăire prințesa adăogă:

— Ești tu în stare să nu scapi, față de altcineva, un secret pe care ți l'ași încredința eu?

— Măria voastră, gândiți-vă că n'am decât o viață, dar aceea o dau cu mare bucurie, pentru serviciul dv.

— Bine, asta țineam să știu, deși sunt convinsă că tu ești un om foarte devotat.

— Vă mulțumesc de părerea care o aveți despre mine.

— Însă, urmă prințesa, se poate ca cineva mai meșter decât tine, să-ți smulgă cuvinte care pentru tine au să fie neînsemnate, însă pentru mine și mai ales pentru persoana aceea care o să-ți vorbească, au să constituie punctul de plecare pentru aflarea celor ce vreau eu să ascund.

— Am să fiu mut ca pământul.

— Bine. Să mergi dar să urmărești pe duduia Viorica Miridon, și la întoarcere să-mi spui tot ce-a făcut, pe unde a mers și cu cine s'a întâlnit.

— Dar cum o să știe duduia să se descurce prin București? Mi se pare că n'a fost niciodată prin Capitală și n'a văzut decât Iașii.

— Tocmai de aceea, am să-i dau de însoțitor pe un om al meu, Eftimiu, care să fie la porunca ei, însă tu ești acela însărcinat cu supravegherea.

Să observi ca nu cumva omul ce îi voi da, să te descopere el pe tine, și să trădeze astfel Vioricăi că e urmărită.

— Sunt la poruncă, am înțeles.

Viorica plecă însoțită de Eftimiu, omul prințesei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Părând că nu va avea nici o țintă, ea se îndreptă pe stradele Capitalei.

Insă în cele din urmă se adresă lui Eftimiu întrebându-l:

— D-ta, nu știi unde e palatul Domnitorului?

— Știu.

— Te rog să mi-l arăți; așa voi să-l văd; sunt așa de nerebdătoare să văd locuința alesului națiunei, în cât aș renunța la orice altă plimbare.

Eftimiu, fiindcă nu i se dăduse nici o altă instrucție decât aceea de a conduce pe Viorica, se supuse și îi arătă locuința Domnitorului.

Ajunsă în fața palatului, Viorica se plimbă de vre-o câteva ori în sus și în jos, nădăjduind să poată găsi pe cineva care să o introducă; însă această nădejde pe care o avea nci ea nu și-o justifica.

Nu bănuia să cunoască pe nimeni din împrejurimile Domnitorului.

Singura ei speranță era ca primul ministru să poată eși din întâmplare de acolo, și să o ia sub ocrotirea lui spre a o conduce în fața Domnitorului.

După vre-o jumătate de oră de așteptare și de plimbare care atrase asupra ei toate privirile trecătorilor ce rămâneau uimiți de frumusețea ei, tânăra renunță să mai stea.

Viorica se hotărî să plece și tocmai când întorcea spatele locuinței princiare, simți o ușoară atingere pe umăr, și auzi un glas cunoscut, glasul unui tânăr, pe care îl mai auzise încă odată.

— Cum? D-ta, dudue Viorica Miridon, pe aci?

Fata se întoarse oare cum uimită, și emoționată de faptul că fusese recunoscută de cineva, când dădu cu ochi de tânărul ofițer Mălinescu.

După primele cuvinte schimbate, ofițerul o întrebă:

— Dar ce cauți d-ta pe aici, prin apropierea palatului?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cunoşti situaţia mea, d-le Mălinescu, sunt orfană şi mi s'a răpit averea rămasă dela părinţi.

— Cum să nu o cunosc? Răspunse tânărul cu înflăcărare, dar d-ta eşti o fiinţă care merită toată solicitudinea — nu numai a mea — căci din partea mea ai toată admiraţia şi devotamentul de care poate dispune o inimă, dar d-ta meriţi solicitudinea unei înalte persoane.

— Mulţumesc că merit atâtea, îl întrerupse tânăra moldovencă; dar aşi dori să vorbesc cu Domnitorul, ca să mă plâng, şi să-i cer protecţia lui...

— Să vorbim cu Domnitorul? zise Mălinescu repede, dar nimic mai uşor, te iau eu sub protecţia mea dacă vrei, frumoasă dudue.

— D-ta? Dar ce, îl cunoşti?

— Da. Imi dai voe să fiu atât de fericit, atât de norocos, încât să te pot sluji în această împrejurare?

Viorica îi strânse mâna cu recunoştinţă şi zise cu simplicitate.

— Da, şi îţi voi fi recunoscătoare! Să mergem la Domnitorul Cuza!

XXXVII

IN CEREREA UNEI AUDIENŢE

Eftimiu, omul de încredere al prinţesei, care era obişnuit ca stăpâna lui să întrebuinţeze orele din zi şi din noapte care îi convencau la palatul princiar, nu se mîră deloc de această intrare a Vioricăi. El rămase liniştit afară în aşteptare.

Tânăra fată urmă pe ofiţerul Mălinescu şi observă cu oare care uimire că toţi aceia care erau în drumul pe care îl străbăteau ei, se dădeau înlături cu un respect foarte pronunţat faţă de tânărul bărbat.

— Dar ce, eşti atât de cunoscut aci? — întrebă Viorica în cele din urmă.

— Am puţină trecere la Domnitor, adică sunt în serviciul lui deocamdată şi fiindcă pot să fiu de folos unei frumu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

seți cum ești d-ta, mă bucur, pentru prima dată în viața mea, de această trecere pe care o am.

Era a doua zi după ce Domnitorul rostise acele memorabile discursuri după sosirea lui dela Constantinopol.

Prestigiul pe care îl avusese atunci, grație pătrunderii sale și puterei de a fascina și subjuga pe toți cei ce-l înconjurau, crescuse uimitor.

Lumea care până aci îl socotea ca pe un Domnitor din grația câtorva boeri, îl privea cu totul altfel, mai ales că fusese primul Domnitor român, a cărui primire reușise să fie nu numai demnă și impunătoare la Constantinopol, dar încă să și înalțe pe Domnitorul român la un grad egal cu ceilalți Domnitori de viță împărătească.

Discursul pe care îl rostise cu ocazia reîntoarcerei și care avusese ca încheere una din cele mai strașnice apostrofe la adresa mitropolitului Moldovei băgase spaima în cei vinovați și impuse respectul tuturor acelor cari până aci își ridicau capetele cu mândrie. Până aci mulți boeri se socoteau dacă nu egali Domnitorului, dar cel puțin având tot dreptul să-l egaleze și să-l înlocuiască pe tronul Principatelor Unite.

In palatul restaurat în timpul absenței Domnitorului, se observa o schimbare foarte mare : luxul începuse să inspire și mai mult respect celor ce pătrundeau în locașul Domnitorului.

Cu toată simplicitatea de care da dovadă Domnitorul, el știa și înțelesese că, spre a face impresie asupra oamenilor, nu era nevoie să fie cineva numai un om serios, cu un fond mare de cunoștință a inimei omenești. El se convinsese că trebuia să pozeze, să paradeze la timpul hotărît.

— Dar de ce se uită așa la mine lumea ? — întrebă Viorica în cele din urmă, după ce se opri în sala de așteptare ce dădea spre sala unde primea Domnitorul persoanele venite în audiență.

— Ei, de ce să se uite ? — zise Mălin — fiindcă d-ta ești o frumusețe ; fiindcă ești mult mai frumoasă decât toate persoanele care s'au văzut intrând aci în palat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Bine, asta îmi închipui că nu e tocmai un motiv ca cineva să se uite cu obrăznicie la mine.

— Nu, să nu crezi d-ta lucrul ăsta ; nimeni n'ar îndrăzni să fie necuviincios cu d-ta. Sunt oameni care în conformitate cu moravurile vremei de azi, se simt obligați să se uite în ochii unei femei ca și când s'ar uita la un tablou ; și la un tablou frumos, cineva nu se jenează să se uite, nu e așa ?

— Da, dar pe mine mă plictisește foarte mult.

— Fii liniștită dudue, te rog, ai puțină răbdare ; toată supărarea d-tale o să treacă de îndată ce vei putea vorbi cu Domnitorul nostru.

— Este într'adevăr așa de bun, de primitor și de democrat, după cum se spune la noi în Moldova ?

— Da, e foarte bun, cu toate că s'a schimbat puțin și a devenit mult mai energic după întoarcerea dela vizita pe care a făcut-o sultanului în Constantinopol.

— Dar, ca să fiu primită, ce trebue să fac ?

— Nu trebue să faci nimic ; ar fi să te pui pe lista celor care au cerut să se înscrie, însă atunci ar trebui să aștepți tocmai până la sfârșit.

— Dar nu vreau să nedreptățesc pe nimeni, zise Viorica Miridon, făcând o sforțare asupră-și ca să învingă sentimentul ce o stăpânea.

Mălinescu o conduse până lângă o ușă pe care o deschise puțin și făcu semn tinerei fete să se apropie...

In sala cea mare primea Domnitorul. Se auzea un glas bărbătesc sonor, și demn ; un glas la al cărui auz Viorica tresări.

Vocea aceasta îi părea cunoscută, dar niciodată nu o auzise vorbind cu atâta autoritate. Viorica își spuse că are o nălucire, și ea scuturâ din cap ca și când ar fi vrut să isgonească un gând, apoi cu îndoială zise :

— N'aș putea să văd și eu pe Domnitorul nostru ?

— Nu, zise Mălinescu, încă nu poți să-l vezi, frumoasă dudue, deoarece așa cum suntem noi aci e cu spatele spre noi, dar pot să deschid mai mult ușa și d-ta ai să-l poți zări.

Vei putea vedea oamenii cu care vorbește și modul cum îi primește și auzi cum le răspunde.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Un glas se auzi îndărătul lor...

— Ei ce faceţi aci, ce căutaţi în sala aceasta ?

Mălinescu se întoarse şi exclamă şoptit :

— Ah, d-ta eşti Pisoski ! Bine că te văzui...

— Ai ceva pe aci ?

— Uite ce e ; duduia, doreşte să vadă pe Domnitorul.

Cel ce intrase era aghiotantul maior Pisoski, unul din oamenii de încredere, devotaţi Domnitorului.

El se apropie de Mălinescu, îi strânse mâna şi când dădu cu ochii de Viorica Miridon abia îşi putu reţine o exclamaţie de uimire.

— Mă ertaţi, dudue, că nu v'am văzut şi mă scuzaţi că am întrerupt convorbirea d-voastră, urmă el, aproape zăpăcit de frumuseţea fetei.

— Nu te scuza deloc, zise surâzând Mălinescu. Am vrut, să servesc pe duduia în urma dorinţei pe care a exprimat-o şi să o pun în situaţia să vadă pe Domnitor înainte de a vorbi cu el.

— Dar ce, vrea o audienţă ?

— Da, o audienţă din pricină că i s'au făcut foarte mari nedreptăţi la moşia pe care i-au lăsat-o părinţii.

— Nu, d-le Mălin, zise Viorica, nu eşti exact informat.

— Ce ? îţi zice Mălin ? întrebă maiorul, eu te ştiam Mălinescu. Ofiţerul îi făcu un semn imperceptibil, şi explică surâzând :

— Am fost într'o excursie odinioară cu un colonel şi acolo mi s'a spus Mălin, de oarece mai toţi eram într'un fel de excursie... politică şi aveam numele schimbate.

— Aha! Înţeleg!

— Şi de atunci am rămas „Mălin" şi pentru prinţesa Obrenovici şi pentru colonelul nostru. Şi acum duduia mă cunoaşte tot sub numele de Mălin. Dar Mălin sau Mălinescu nu e mare deosebire, nu e aşa ?

Maiorul adjutant întrebă :

— Şi cum doreşte duduia: să vorbească înainte de toţi aceia care sunt înscrişi, sau vrea să aştepte, sau vrea numai să vadă pe Domnitor ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Eu unul zic, urmă Mălinescu, aș dori ca d-ra să poată scăpa cât mai repede de aci fiindcă poate nu vrea să stea pradă emoției în care se află, căci orice om se emoționează în asemenea împrejurări.

— Mai ales eu, zise Viorica cu un surâs care îi arătă dinții ei sclipitori și frumoși.

— Atunci, lucrurile se simplifică, obiectă Pisosky, n'am decât să răstorn complect ordinea de audiențe și să o pun pe dânsa în fruntea tuturor.

— Nu, ar trebui să facem altceva : interveni Mălinescu. Înâi să vadă pe Domnitor cum vorbește cu toți ceilalți și după aceea...

— Ei bine și asta se poate ; am să deschid ușa de aci și numai să nu vă vadă prin mulțimea aceea, căci e atât de ocupat încât nici nu o să-și dea măcar osteneala să întoarcă capul.

— Adevărat ! E foarte ocupat zise Mălinescu. Are atâtea pe cap, și de azi dimineață, ce a vorbit cu turmele alea de țărani ce s'au perindat prin fața lui este de speriat.

— Are acuma niște proecte mari ! urmă Pisosky.

— Da, știu, zise Mălinescu, o fi proectul acela de împroprietărirea țăranilor.

— Nu, nu, încă nu e nimic precis.

Dar vin oamenii, fruntașii satelor, vin țăranii și vin la el ca la o pomană numai să-l vadă și să-i arate devotamentul pe care îl au. Închipue-ți, e primul Domnitor care în țara noastră s'a interesat vreodată de soarta țăranilor.

— In adevăr, e un Domn mare, bărbatul acesta, zise Mălin și are foarte desvoltat sentimentul dreptății. Vrea să sprijine dreptatea în orice împrejurare.

— Ei atunci este tocmai așa cum îmi trebue pentru cazul meu ; trebue să încerc „acum ori nici odată" zise Viorica repetând fără să-și dea seama cuvintele poetului Mureșeanu.

Maiorul aghiotant deschise ușa și tânăra fată își aplecă frumosu-i cap și își adânci privirile în sala tronului, cu un fel de sete, de a vedea pe acela către care tindea toată su-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

flarea obidită de pe acele vremuri. Ea văzu pe Domnitor ; tresări fără să-şi dea seama pentru ce, se dădu aproape involuntar un pas înapoi, îngălbenită de emoţie. Viorica se adresă maiorului exclamând aproape fără să-şi dea seama de ceeace vorbeşte: — Acesta este Domnitorul? Domnitorul nostru, acesta este ?

Viorica auzi din nou glasul ce îi părea atât de cunoscut şi rămase cu totul nedumerită, neştiind dacă putea să facă vreo legătură între vocea pe care o asemăna cu aceea a unei persoane cunoscute şi vocea Domnitorului.

Câteva momente ea şovăi, crezând că nu are în faţa ei pe Domnitor.

Tânăra fată zise lui Mălinescu :

— Nu cumva ţi se pare şi d-tale că asemănarea între glasul acesta şi glasul unei alte persoane este uimitoare ?

— Ce asemănare, dudue ?

— Asemănarea între glasul Domnitorului şi acela al colonelului cu care erai d-ta în excursie ?

Dar cei doi fură întrerupţi în convorbirea lor, căci Domnitorul vorbea acum tare, către ţăranii veniţi să se jeluiască lui.

XXXVIII

ŢĂRANII INAINTEA LUI CUZA

— Duceţi-vă liniştiţi înapoi, le zise Domnitorul cu un accent de demnitate majestoasă, duceţi-vă liniştiţi.

Cererile şi plângerile pe care mi le-aţi înaintat au să fie cercetate şi tot ce e nedreptate o să se îndrepteze.

— Indură-te spre noi, se rugă ţăranul care vorbea în numele celorlalţi, apleacă-ţi mila Măriei tale asupra noastră.

— Nu vorbi astfel, îi rosti Domnul cu un accent ceva mai aspru ; dacă eşti ţăran, nu înseamnă că trebue să te milogeşti. Nu fiţi milogi, fiţi oameni !

Voi aţi cerut dreptate şi pentru dreptate omul nu trebue să se milogească nici chiar înaintea unui Domnitor.

Eu dacă sunt Domnitorul acestei ţări, sunt aci pentru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

îndreptat relele ce s'au săvârşit până acum, iar nu pentru a asculta milogeli şi tânguiri.

— Să ne ierţi, Măria ta, reluă ţăranul, dar aşa suntem noi obişnuiţi să vorbim.

— Rău, dacă vorbiţi astfel : omul care are dreptate nu trebue să stea gata să se milogească, ci să-şi ceară dreptul cu tărie, căci numai acel care are curaj şi îndrăsneală şi încredere în dreptatea lui, numai acela e luat în seamă.

Ţăranii părură a se privi, consultându-se din ochi asupra celor ce mai aveau de spus.

Insă Domnitorul urmă :

— In curând am să fac o lovitură folositoare vouă, dar despre aceasta vom vorbi mai târziu.

— Facă-se voia ta, Doamne.

— Deocamdată duceţi-vă în linişte la vetrele voastre şi spuneţi tuturor cari vă vor asculta, că s'a mântuit cu vremea nedreptăţei, a schingiuirilor, şi a călcărilor de lege ! A venit o vreme nouă, nu numai pentru voi, dar pentru toţi ai voştri, pentru toţi cei împilaţi şi obidiţi. A sosit vremea să se îndrepte starea rea de mai înainte, într'o stare mai bună.

— Să te audă D-zeu, Măria ta, rostiră ţăranii.

Cel mai bătrân care părea a fi mai timid şi mai reservat între ţărani, înaintă către Domn cu mâinile întinse, cu capul plecat ca într'o rugăciune, şi zise:

— Facă Domnul din cer, ca Măria ta să poţi domni ani îndelungaţi şi să răspândeşti nu numai dreptatea pe care ne-o făgăduieşti, dar şi nădejdea pe care ne-o dai să o răspândeşti în inimile tuturor.

— Am să domnesc atât cât au să ceară interesele acestei ţări, zise Domnitorul cu mândrie ; însă dacă e vorba numai de răspândit nădejdea, şi numai nădejdea, în inimile tuturor, aşi socoti rolul meu ca un rol de netrebnic ca şi când n'aş fi demn să ocup locul pe care îl ocup acum. Eu nu vreau numai să dau nădejdi ci să şi împlinesc acele nădejdi.

— Măria ta, reluă ţăranul, cuvintele pe care le rosteşti ne umplu inimele de bucurie.

— Da, se poate să vă umple de bucurie ; dar eu nu caut

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să vă momesc cu vorbe și dacă v'aș da numai nădejde, aș fi un păcălitor, un om care făgăduește numai, dar v'o spun din nou, eu nu vreau lucrul acesta, ci vreau ca din tot ce ați nădăjduit voi să iasă o faptă; adică să vedeți lucruri, fapte și dovezi de fapte bune pipăibile.

— Să-ți ajute Dumnezeu, îi zise din nou țăranul.

— Și dacă mi-o ajuta nu numai Dumnezeu dar și puterile mele și oamenii cari mă înconjoară, atunci am să schimb cu totul soarta voastră a țăranilor, căci ceeace nu o știți voi poate, o știu eu și câțiva din jurul meu.

— Măria ta, ce să știm?

— Să știți că nu va trece mult timp și voi veți scăpa ou toții din starea în care v'au adâncit prigonirile de până astăzi ale boerilor.

— Asta am dori-o și noi, dar cum o să fie?

— Este, zise Domnitorul, după un moment de gândire, în inima mea și în gândul meu un plan frumos pe care actualul meu prim-ministru mă va ajuta să-l îndeplinesc dacă nu acum, peste un an, peste doi sau trei, în sfârșit când o să fie, dar are să fie spre binele vostru.

— Să-ți dea Dumnezeu puteri, zise din nou țăranul pe când ceilalți părând a face cor cu bătrânul care vorbea, erau emoționați și pătrunși ca de un fior. Aceștia rostiră în glas:

— Să-ți dea Dumnezeu puteri și să fii sănătos spre binele tuturor!

Domnitorul lăsă să treacă momentul de emoție care cuprinsese pe țărani și apoi zise cu bunătate: sănătate, o să-mi dau eu toată osteneala să fiu sănătos și să trăesc! Fiți siguri! Și mai ales am să-mi dau osteneala măcar să trăesc până ce voi vedea îndeplinită dorința asta a mea, care nu e alta decât dorința de a vedea odată țăranul român stăpân și el pe un petec de pământ.

— Să trăiți Măria ta, exclamară toți țăranii de față.

— Mulțumesc, reluă Domnitorul, înduioșat întru câtva, și pierzând puțin din tonul energic pe care îl avusese până acum. Domnul reluă cu glasul schimbat de emoție:

— Atât timp cât țăranul care trebue să dea toate, care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

susţine viaţa şi bogăţia statului ăsta, şi a format însăşi puterea de existenţă a ţărilor care se numesc azi Principatele Unite, atât timp cât ţăranul nu o să poată fi şi el stăpân pe un petec de pământ, nu o să am eu odihnă, dar după aceea voi spune şi eu, cum a spus omul din scriptură :

Slobode Doamne pe robul tău.

— Amin, amin, aşa să fie, ziseră ţăranii; iar acelaş care vorbise până acum rosti din nou :

— Chiar dacă s'ar îndeplini visul ăsta frumos al Măriei tale, sau chiar dacă nu s'ar îndeplini, tot o să păstrăm în inimile noastre săpate adânc, cuvintele pe cari le-ai rostit, căci, Măria ta, niciodată nu a fost dat unor ţărani ca noi, să audă din gura unui Domn cuvinte frumoase şi inimoase ca acelea pe care le-ai rostit acum.

— Mă judecaţi numai după cuvinte şi mă judecaţi într'un chip frumos, blând, zise Domnitorul; dar am să fac aşa încât să mă judecaţi după fapte şi faptele astea să rămână nu numai în inimile voastre, dar să rămână şi urmaşilor voştri şi tuturor câţi or trăi de aci în colo, ca de apururi, să-şi amintească de binele ce am făcut pentru talpa ţării.

— Să trăeşti, repetară ţăranii şi se îndreptară cu noui ploconiri spre uşe.

Pe când ţăranii se depărtau, maiorul aghiotant Pisosky se apropie de Domnitor şi îi şopti câteva cuvinte.

Suveranul nu-şi întoarse capul, ci făcu numai semn printr'o înclinare, că primeşte ca persoana despre care vorbea el să fie introdusă.

Condusă de Mălin, Viorica se apropie până la doui paşi de Domnitor, însă cum ţinea privirea plecată în jos ea nu îi văzu figura, şi când acesta îi adresă cuvântul ea ridică ochii exclamând deodată.

— Cum, d. colonel? Măria ta, ertaţi-mă, n'am ştiut cine sunteţi !

— Nu e nimic, din potrivă, dudue, mă simt ferjcit că împrejurările te aduc pe d-ta înaintea mea şi că în astfel de condiţii pot să-ţi fiu de folos.

— Măria ta, murmură Viorica emoţionată, n'am ştiut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e nimic. Acuma cred că îmi vei spune pasul pe care îl ai...

Dar tânăra fată fu pe punctul să se lase în genunchi cu totul copleşită de emoţia care îi muiase picioarele.

Domnitorul se aplecă spre ea, susţinând-o ca să nu cadă.

XXXIX

CONVORBIREA CU DOMNITORUL CUZA

Mălin, căruia toţi îi spuneau „Mălinescu", şi ajutantul maior Pisosky împreună cu cei câţi-va aflaţi în sală se retraseră mai de o parte, ca pentru a lăsa liberă convorbirea între Domnitor şi tânăra frumuseţe.

— Acum poţi să-mi vorbeşti cu inima deschisă, zise Domnitorul, nu ai în faţa d-tale pe un om de care te temeai să fii curtenită.

— A, Măria ta, dar nici nu m'am gândit la un asemenea lucru, zise Viorica în şoapte, rumenindu-se până în vârful urechilor.

— Nu te-ai gândit? Dar atunci de ce ai fost atât de rezervată până acuma?

— M'am sfiit să mă plâng unui simplu particular.

— In calitate de prieten, de devotat, în această calitate, urmă Domnitorul, cu un surâs cuceritor, ai fi putut să-mi spui tot ceea ce aveai pe inimă.

— Dar gândeşte-te Măria ta, nici nu ştiam unde mă aflam; eram o fată orfană, fără nici un sprijin.

— Ei, cu atât mai mult, o întrerupse Domnitorul, cu atât mai mult ar fi trebuit să recurgi la sprijinul meu.

— Aşi fi recurs bucuros, dacă faptul că aşi fi făcut acest pas nu mi-ar fi dat faţă de mine însăşi înfăţişarea unei cerşetoare.

— Dudue, a cere sprijinul cuiva, a arăta suferinţele şi nevoile tale, unei firi cu care te potriveşti, (să vorbim astfel), nu e nici o crimă, nu înseamnă câtuşi de puţin a cerşi.

— M'aşi fi simţit înjosită să recurg la un egal al meu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fiindcă așa te consideram, Măria ta. Și m'așĭ fi crezut înjosită dacă făceam acest pas.

— Ne-am înțeles: vorbește duduie, spune care e pășul, și sunt gata nu numai în marginele puterilor mele, dar chiar dacă ar trece peste puterile mele, sunt gata să te sprijin.

— Iată, zise Viorica, după un moment de reculegere; tatăl meu Alexandru Miridon de care Măria ta poate a auzit...

— Da, da am auzit de el, ca de unul din puținii oameni răsboinici, rămași încă din vremurile vechi.

— Cum văd, îl cunoști din auzite.

— Străbunicul d-tale, d-șoară, mi se pare că a fost chiar un personaj foarte bine văzut la curtea lui Ștefan cel mare.

— Da, da, căpitanul Miridon, ce nume strălucit a fost atunci! Dar a fost prea modest în ceeace voia el, nu îndrăsnea să aibă față de alții pretențiile ce le avea față de vitejia lui în momentele grele, hotărîtoare, ale răsboaelor.

— Știu, și cred că mai ales din această pricină, din pricina modestiei lui și a tuturor celor ce au format descendența lui, neamul d-tale, a rămas în umbră.

— Da, așa este Măria ta, și nimeni nu s'a gândit să vie în ajutorul nostru, după cum noi, adică ai mei, au venit în ajutorul țărei.

— Lucrul acesta se întâmplă totdeauna cu oamenii mari, zise Domnitorul.

— Noi aveam în împrejurimile Iașului o moșie foarte mare, urmă Viorica, ea a fost însă sfârticată de către toți acei ce erau mai tari în intrigi, de acei care știau să se folosească de favoarea momentană ce o aveau pe lângă unul sau altul din Domnitorii perindați pe tronul Moldovei, și astfel în loc de o moșie mare și frumoasă, am rămas cu un peticuț neînsemnat de pământ care constituia moștenirea mea.

— Moșia d-tale este în apropiere de județul Iași?

— Da, dar nu este chiar în județul Iași; e pe unul din hotarele județului.

— Și cine ți-a cotropit moșia? De sigur acel Stănilescu.

— Da, Stănilescu, omul acela din mâinile căruia generozitatea Măriei tale m'a scăpat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e nimic, am să pun să-l aresteze cu toate formele legale, dar înainte de toate am să orânduesc o anchetă împotriva actelor lui, şi de îndată ce s'o dovedi adevărul spuselor d-tale, lucru de care nu mă îndoesc, am să iau măsurile necesare, ca să-l fac să-ţi restitue moşia.

— Măria ta, lucrul acesta nu mai e cu putinţă.

— Să-ţi restitue pământul d-tale?

— Nu, pământul meu e altă afacere; dar e vorba de anchetarea faptelor şi de judecarea omului acesta.

— De ce nu mai e posibil?

— Fiindcă a fost omorît în cursul acestor zile.

— Cum? A fost omorît? Cum, de cine, când, cum?

— Vedeţi, s'a întâmplat ceeace se întâmplă de o serie de luni încoace în jurul meu.

— Vorbeşti în enigme domnişoară.

— Omul acesta, din cauza frumuseţei mele nenorocite, şi-a atras moartea.

— Cum? Frumuseţea d-tale în loc să fericească pe cineva, e în stare să-l nenorocească?

— Vai, din nefericire aşa e! Eu am o frumuseţe fatală; ceeace unii găsesc la mine că e frumuseţe, găsesc eu că e o nenorocire, e o fatalitate care apasă asupra mea

— In tot cazul iată o frumoasă fatalitate.

— Da, dar nenorocoasă. Stănilescu şi-a pus în gând să mă răpească cu orice preţ, ca să mă aibă la dispoziţia lui, şi a înconjurat conacul moşiei sorei d-voastră.

— Adică moşia d-nei Obrenovici, vrei să zici?

— Da, căci văd acum că a fost numai o glumă aceea ce s'a afirmat.

— Ce s'a afirmat? Vorbeşte limpede ca să fim ca doi inşi care joacă cu cărţile pe faţă!

— Iată, mi s'a spus că sunteţi fratele d-nei Obrenovici.

— Da, întrucâtva, zise Domnitorul surîzând, aşi putea afirma că mă înrudesc cu dânsa.

— In acest caz, sunt mai aproape de adevăr decât credeam. Dar vorbim acum de Stănilescu, el s'a întors, a venit cu oamenii lui din Moldova până la moşia d-nei Obrenovici,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

a colindat pe acolo vreo câteva zile, pândind momentul în care ar putea pune mâna pe mine și fiindcă am vrut să fug...

— Cum, d-ta ai vrut să fugi dela moșia d-nei Obreonvici?

— Da, Măria ta, am vrut să fug, căci am avut iluzia, că sunt ținută acolo ca o prizonieră.

— Dar unde voiai să te duci?

— Voiam să mă duc la cineva pe care nu îl cunoșteam bine.

— Și cine este acela? întrebă Domnitorul, cu un interes abea mascat.

— Domnitorul țării.

— A, așa îmi vine să respir mai ușurat, replică Principele cu un surâs curtenitor. D-ta mă măgulești prin aceasta, mai mult decât îți închipui.

— De ce, Măria ta? Nu mă gândeam la altceva decât să viu să cer dreptate.

— Tocmai asta e măgulirea cea mai mare; ai avut atâta încredere în mine, fără să mă cunoști, încât acum după ce mă cunoști, mă tem că nu o s'o poți avea în acelaș grad.

— Dimpotrivă, să crezi Măria ta, că nu faptul păstrării acestei... taine m'a jignit mai mult și m'a durut.

— Dar cum, te-a jignit sau te-a durut ceva?

— Nu sunt destul de dibace în exprimarea sentimentelor mele. Vreau să spun: nu m'a durut atât constatarea că dv. sunteți Domnitorul țărei acesteia.

— Dar ce te-a durut?

— M'a durut mai mult gândul că bărbatul acela semeț și leal, pe care îl cunoșteam sub numele de colonelul Alexandru Ioan...

— Dar bine, dudue, numele meu nu mi s'a schimbat.

— D-voastră sunteți colonelul Alexandru Ioan Cuza?

— Nu, te înșeli: Am fost colonelul Cuza și azi sunt domnitorul Alexandru Cuza.

— Da; așa e, vedeți Măria Voastră, urmă Viorica după un moment de gândire; mă mir și eu cum n'am putut vedea lucrul acesta, atât de bătător la ochi! O lume întreagă știe, și eu însumi am știut că Domnitorul țării românești se nu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

meşte Alexandru Ioan I, şi nu m'am gândit că colonelul Alexandru Ioan, e aceeaş persoană.

Domnitorul făcu semn lui Mălin, să se apropie şi îi zise destul de tare ca să fie auzit de ceilalţi:

— Ia, te rog, toate informaţiile dela duduia, şi fă tot posibilul ca, dacă cel puţin într'o lună nu este reintegrată în drepturile ei, să aibă însă până atunci creditul necesar spre a putea face faţă nevoilor vieţii.

— Am înţeles, Măria ta, zise Mălin înclinându-se cu o grabă, pe care o justifica numai dragostea ce o avea pentru Viorica, voi face totul şi chiar mai mult decât îmi ordonaţi Măria Voastră.

— Bine, iată aci un bilet către Ministrul de finanţe, o să-ţi pună la dispoziţie câteva mii de galbeni din lista mea civilă, înţelegi?

— Am înţeles.

Viorica Miridon se îndreptă zicând:

— Mă iertaţi, Măria Voastră, sunt prea mândră pentru a primi orice ajutor altul decât acela ce mi se cuvine pe sfânta dreptate.

— Păi, dudue dragă, pe sfânta dreptate te ajut şi eu, căci fii sigură că dacă n'ai fi cu dreptatea din partea d-tale, oricât de frumoasă ai fi, nu te-ar ajuta lucrul acesta mult pe lângă mine; însă cauza d-tale nu e numai a d-tale.

— Dar a cui mai e?

— Cauza d-tale e, aşi putea zice, asemănătoare cu aceea a unei mulţimi nenumărate de oameni, de români, din această ţară. Toţi aceştia suferă poate mai greu, sau poate mai puţin decât d-ta, de pe urmele despuerii cărora a fost supusă ţara prin acte de samavolnicie, asemănătoare acelora cari te-au lăsat săracă.

— Măria ta mă măguleşte şi totdeodată, nu-mi permite să mulţumesc, în deajuns.

— Nu trebue şi nici nu primesc vreo mulţumire! replică Domnitorul. Ceeace fac pentru d-ta, cu mare plăcere, o fac de datorie pentru toată lumea, cu atât mai mult ar trebui să o fac pentru d-ta numai din datorie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Domnitorul făcu un semn lui Pisosky. Acesta se apropie și Cuza îi șopti câteva cuvinte, la care maiorul răspunse afirmativ, dând din cap.

Principele se adresă din nou Vioricăi zicând cu toată blândețea și cu tonul cuceritor pe care putea să-l aibă în anumite împrejurări.

— Dudue, te rog să crezi că dacă sunt Domnitorul acestei țări, sunt în schimb robul devotat al d-tale și apărătorul cauzei drepte pe care o reprezinți.

Tânăra fată se înclină roșindu-se și se îndreptă spre ușă cu pașii șovăitori ai unei persoane complect buimăcită de marea onoare ce i se face.

Ea fu urmată de Mălin, pe când maiorul Pisosky, se îndreptă spre altă eșire, ca să îndeplinească ordinul primit.

XL

O APĂRARE EROICĂ

Viorica luă drumul spre locuința prințesei Obrenovici însoțită de către omul care o adusese până aci, și urmărită dela o mare distanță de Timur.

Eftimiu se uită cu oarecare nedumerire spre Mălin, mirându-se în gând de faptul că acesta însoțea pe tânăra fată.

Ofițerul la rândul său scrută trăsăturile servitorului acesta și fiindcă îi păru un individ inofensiv, nu îl luă măcar în seamă, ci mergând alături de Viorica Miridon începu să-i vorbească :

— Sunteți într'adevăr demnă de invidiat, domnișoară.

— Nu văd pentru ce, zise Viorica pe un ton liniștit.

— D-voastră nu vedeți, însă toată lumea trebue să aibă acest sentiment. Sunteți atât de frumoasă și acum vă mai bucurați și de ocrotirea Domnitorului, care se pare că are pentru d-ta, mai mult decât o simpatie trecătoare.

— Vă înșelați, Domnule, dacă bănuiți măcar că Domnitorul are asemenea gânduri sau sentimente față de mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Se poate, răspunse Mălin, neînțelegând și neștiind în aceste momente cum să vorbească acestei fete fără a o jicni. El urmă după o tăcere scurtă: Dar, lucrul acesta nu e de loc ceva rușinos, dimpotrivă spuneam tocmai că e foarte de invidiat; multe ființe ar dori să aibă o trecere așa mare pe lângă Domnitor cum aveți d-voastră.

— Da?! — întrebă Viorica, aproape ironică; dv. Domnule, n'aveți trecere? Eu v'am văzut în câteva împrejurări, între care și în aceea de astăzi, ca fiind foarte bine cu Domnitorul.

— Da, da, dar e o deosebire între noi. Eu sunt un bărbat și d-voastră, una din cele mai frumoase ființe pe care le-am văzut în viața mea.

— Mulțumesc pentru aceste cuvinte, dar ele nu mă încântă grozav.

Mălin vru să mai adaoge câteva cuvinte, prin care să încredințeze pe tânăra fată că oricând e la dispoziția și discreția ei, dar el fu întrerupt de o exclamație a tinerei fete.

Această exclamație fusese pricinuită de vederea unui tânăr ce se plimba cu liniște pe podul Mogoșoaei.

— Dar ce aveți, dudue, v'ați speriat de cineva sau ați văzut pe cineva pe care îl recunoașteți? — întrebă Mălin.

— Domnul acela, tânărul acela, nu cumva este... mi se pare că e chiar el.

— Cine el? — întrebă Mălinescu, uitându-se cu încordare în direcția arătată de Viorica.

— El, Alexandru Ștefăniță.

— Da, așa e, răspunse Mălinescu, după câteva clipe. Este chiar Alexandru Ștefăniță, dacă nu mă înșel, pe care l-am scos atunci din groapă.

— Va să zică îl recunoști și d-ta, nu mă înșel eu, zise Viorica întrucâtva emoționată la vederea fostului ei logodnic.

— Desigur, îl recunosc, fiindcă în momentul când l-am scos leșinat din groapă, cu ajutorul amicului meu Gogusly, a trebuit să-i apropii o față aprinsă de obraz, ca să văd

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dacă mai trăește, și de atunci figura lui mi s'a gravat în minte ; e el.

Viorica Miridon rămase nehotărîtă, neștiind dacă trebue sau nu, să arate tânărului pe care îi iubise odinioară că ea l-a recunoscut.

Dar acesta își întoarse ochii întâmplător în spre Mălinescu, îl văzu, stătu un moment nehotărît, neștiind de unde cunoaște figura aceasta, și când privirile lui căzură asupra obrazului frumos al tinerei fete, el tresări, se apropie de ea cu iuțeală, și se opri în drum neștiind dacă poate sau nu să i se adreseze.

Viorica înaintă și ea câțiva pași în spre Ștefăniță și îi zise:

— Cum, d-ta te afli aci în oraș ?

— Da, dudue Miridon, mă aflu aci, în oraș; zise Alexandru Ștefăniță încântat de această întâlnire neașteptată. Dr d-ta, cum se face că ești pe aci ?

— Eu am trecut prin o mulțime de peripeții, unele mai dureroase decât altele, sau mai plicticoase, dacă vrei, dar am scăpat și am venit în București.

— Dar cum, ce noroc, exclamă tânărul exagerându-și bucuria, trebue să fie un destin care ne mână pe amândoi în aceiași direcție, căci nu mai speram vreodată să te pot întâlni.

— Mi se pare că nici nu prea ți-ai dat osteneala să mă mai întâlnești, zise Viorica Miridon, dar să uităm ceea ce a fost.

— Cum să uităm ? Dar eu nu voi uita niciodată !

— Poate d-ta, însă pentru mine, zise tânăra fată cu un surâs aproape disprețuitor ; pentru mine oamenii fricoși nu au valoare și d-ta în împrejurarea aceea te-ai purtat ca un fricos.

— Da, într'adevăr, să mă erți duduie, dar lucrurile erau astfel că viața mea atârna de o clipă și a trebuit să fug.

— Da, ai fugit și m'ai lăsat singură acolo, să fiu înconjurată, prinsă de oamenii lui Stănilescu, legată și dusă înapoi. Eu, în locul d-tale, dacă eram bărbat, aș fi murit acolo,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mai de grabă, decât să las să se întâmple aceasta cu o fiinţă la care aşi fi ţinut.

— Iartă-mă, dudue, dar ce să fac? Erau mai tari decât mine, erau mai mulţi.

— Ce mai mulţi? Erau şease în tot; dacă d-ta ai fi fost curagios, îndrăzneţ şi rămâneai acolo, noi amândoi i-am fi pus pe fugă.

— Dar ce puteam eu să fac?

— Eu am trântit doi după cai şi pe al treilea eram să-l gâtui, când d-ta ai fugit ca un laş.

— Dacă pentru atâta lucru trebue să ne certăm, zise Alexandru Ştefăniţă, încurcat, neştiind ce să facă faţă de cei doi însoţitori ce păreau a conduce pe Viorica, atunci să o lăsăm baltă.

— Să o lăsăm într'adevăr. Am avut însă o bucurie, zise Viorica Miridon, aceea de a constata că d-ta eşti viu încă, şi că nu ţi s'a tras nici o nenorocire de pe urma aventurii în care sentimentele ce le aveam pentru d-ta te-au împins.

— Dar, dudue, ceeace am făcut atunci, am făcut-o cu dragă inimă ; şi regret că puţinul meu curaj care nu poate fi niciodată la nivelul acelui curaj ce l-ai arătat d-ta, m'a silit să dispar înainte de a putea fi de vreun folos.

— In tot cazul, întrerupse Mălin, aşa cum ai „dispărut" d-ta, domnule, dacă nu intervenea o întâmplare să ne aducă pe acolo, cu siguranţă că „dispăreai" fără vreun folos pentru d-ta.

— Da, într'adevăr, m'au ajuns de pe urmă oamenii lui Stănilescu; m'au legat şi au vrut să mă îngroape.

— Ce au vrut, că te-au îngropat deabinelea, zise Mălin, eu ştiu lucrul acesta, căci, dacă îţi mai aminteşti, eu te-am scos, împreună cu vreo câţiva din mormântul acela.

— Da, mulţumesc, aşa este într'adevăr.

Mălin pentru a fi discret, văzând convorbirea ce se urma între cei doi tineri, îşi luă rămas bun dela Viorica, zicând :

— Mă iertaţi, dudue Miridon, dar am alte treburi, către care sunt mânat printr'un ordin al Domnitorului. Plec, dar o să vă rog să-mi daţi voe să vă vizitez.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Poftiți, sunt cu plăcere gata să vă primesc, zise Viorica, însă acum n'am nici o locuință alta decât aceea pe care o știți, n'aș putea să fac pe persoana care primește ca la ea acasă.

— Cunosc pe d-na Obrenovici și o știu că e prea bună de inimă pentru a se supăra măcar.

— Sper să nu rămân mult la acea doamnă.

— Atunci când veți schimba locuința, mă voi grăbi să vă visitez la noua dv. locuință ; deocamdată trebue să execut ordinul acela privitor la „Ministerul de finanțe" și o să vin chiar azi dacă permiteți dv.

— Bine, să ne revedem cu bine.

Din nou Viorica dădu mâna lui Mălin. Tânărul o strânse și o duse la buze cu o căldură pasionată.

Ștefăniță se uită la Mălinescu cu oarecare nedumerire. el il văzu plecând și după aceea făcu semn servitorului Eftimiu să rămână mai în urmă ; apoi pentru a fi mai sigur că acesta nu se amestecă în treburile lui, se dădu câțiva pași în urmă, îi puse o monedă de aur în mână și îi șopti:

— Du-te d-ta acasă, spune totul stăpânei d-tale, și să ne aștepți la poartă.

— Nu, nu pot să plec, zise servitorul Eftimiu, nu trebue să părăsesc pe duduea.

— Atunci rămâi cu 20 pași mai în urmă, urmărește-ne și o să mergi cu noi ; dar n'aș vroi să auzi ceeace vorbesc eu cu duduia.

Servitorul se supuse, încasă moneda și rămase mai în urmă.

— Acum, zise Alexandru Ștefăniță, dragă Viorico, să vorbim liniștit.

— Nu mai sunt „draga" d-tale ; am fost poate odată când te-am crezut bărbat, dar de atunci totul s'a isprăvit între noi.

— Te asigur, reluă Alexandru Ștefăniță, pasiunea pe care o am acum pentru d-ta, e mult mai mărită; dragostea ce mă înflăcăra odinioară, era un fleac față de aceia pe care o resimt acum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e nimic, asta e bine pentru d-ta; pentru mine însă nu e de loc, nici bine, nici măcar îmbucurător, nu te mai iubesc, şi atâta.

— Dar am să te rog să mă asculţi, urmă tânărul cu o înflăcărare şi cu o insistenţă mărită.

Cuvintele lui curgeau acum ca un potop înflăcărat. Viorica se uită în jurul ei, ca să vadă dacă nu cumva acest tânăr are vreun însoţitor, însă când zări că chiar şi servitorul ei era prea rămas în urmă, îşi spuse că n'o aşteaptă nici o primejdie din partea lui.

Dar ea se înşela; în momentul în care trecu pe lângă un „gang", una din acele galerii atât de numeroase pe podul Mogoşoaiei, tânărul, sub pretext de a o face să se ferească din calea unei trăsuri, o sili să intre în gang, şi aci o cuprinse în braţe. Frumoasa fată întâi nu înţelese mişcarea lui, abia când văzu că el vrea să o sărute, Viorica îl respinse cu energie.

Ştefăniţă îi apucă mâinile, gata să i le ducă la spate. Viorica vru să ţipe, dar îşi aminti că n'are nevoe de acest lucru, şi pentru a nu se face de râs, chemând în ajutor pe Eftimiu, ea se svârcoli cu toată puterea de câteva ori, îmbrânci pe tânăr în spre perete şi îi zise :

— Mă laşi, sau te lovesc cu capul de perete !

Alexandru Ştefăniţă, rânji şi replică :

— Mai de grabă decât să te las vie, am să te omor aci; trebue să mergi cu mine !

Cuvintele lui Ştefăniţă lămuriră deplin pe Viorica asupra celor ce avea de făcut; ea păru a ceda un moment, şi surâse. Fata ridică braţele spre obrazul lui Ştefăniţă părând a vroi să-l mângâie, îl atrase, îşi reculese toate puterile, şi cu o sforţare aproape supraomenească repezi capul lui Alexandru de peretele gangului. Mişcarea aceasta fu făcută cu atâta putere încât Ştefăniţă se clătină pe loc, şi căzu leşinat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XLI
FUGA DUDUEI VIORICA

Câteva momente tânăra fată rămase nemișcată neștiind ce să facă la vederea corpului lui Ștefăniță.

Dar în cele din urmă, ea își zise că e mai bine astfel și fără să se mai gândească măcar la cele ce s'ar putea întâmpla tânărului, îl lăsă acolo, eși din gang, în stradă, se uită în toate părțile și văzu pe Eftimiu care sosea privind cercetător în toate părțile. Ea îi făcu semn să meargă înainte și o luă pe urma lui în spre palatul prințesei Obrenovici.

— Dar ce ai? Ce ești așa de turburată? o întrebă frumoasa princesă.

— Am fost aproape să fiu victima unui ticălos.

— Victima unui ticălos? Nu înțeleg. Ce? Nu te-a apărat în deajuns de bine servitorul ce ți l'am dat?

— Ah! servitorul acela; da, într'adevăr mi l'ai dat D-ta să mă apere poate, dar eu am crezut întâi că trebuie să mă spioneze.

— Dar cum de poți fi atât de crudă față de mine dudue?

Tânăra explică în câteva fraze, cum servitorul rămăsese în urmă, apoi cu bruscheța ei obicinuită zise:

— Nu știi că am fost la Domnitorul la Palat?

— Da? Ai fost? Nu mă miră din partea d-tale acest lucru, zise prințesa, de oarece spuseseși odinioară că vrei să-i ceri dreptate.

— Da, am fost și i-am cerut.

— Ei și cum îți place Domnitorul?

— Imi pare foarte rău și mi-a părut rău și de data aceasta în fața prințului, când am constatat că d-ta deși îmi ești prietenă, deși ai avut o purtare foarte nobilă față de mine, m'ai indus în eroare, nu mi-ai spus adevărul asupra acestui frate al d-tale.

— Ei, ce era să fac? zise prințesa, așa am fost ținută să mă port, și așa m'am purtat.

— Cum? Aceasta era intenția Domnitorului?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— N'a fost intenţia lui, zise prinţesa cerând să scuze cele petrecute; a fost un concurs de împrejurări astfel alcătuite în când când ne-ai cunoscut d-ta, trebuia să trec eu neapărat drept o cunoştinţă a Domnitorului; şi cum nu te puteam duce în altă parte, după ce oamenii săi te-au scăpat din ghiarele răpitorilor, te-am adus la moşia mea. Aci n'aveam alt mijloc să-ţi dovedesc că lucrul se face din prietenie, fără nici o socoteală ascunsă, şi a trebuit să-ţi spun că te afli la moşia d-lui colonel. Când ai aflat că eu sunt stăpână aci, a trebuit să-ţi spun că sunt sora d-lui colonel, nu e aşa ?

— Văd, zise Viorica în cele din urmă, — văd că lucrurile se prezintă aşa fel în cât d-ta, ai toată dreptatea în purtarea pe care ai avut-o. Regret numai că nu am recunoscut pe domnitorul mai de vreme. Deşi a fost de mult recunoscut de principatele unite.

— Imi pare bine că glumeşti, şi că dispoziţia d-tale nu e stricată de cele ce ai constatat: de oarece d-ta poate nu o ştii, dudue, dar eu te consider ca pe o fire foarte sălbatică, faţă cu care trebuie să aibă cineva multe menajamente.

XLII

DISPARIŢIA VIORICHII

Câteva zile trecură dela această convorbire. In tot timpul Viorica dădu dovezi că uitase cele petrecute şi că nu mai avea aproape nici o neîncredere în prinţesa Obrenovici.

In fond însă ea era frământată de o mulţime de gânduri şi sentimente.

Descoperirea pe care o făcuse că Domnitorul nu era decât colonelul către care se simţise atrasă, îi răsturnase toate gândurile, şi acuma se simţea în prada unei emoţii nedesluşite: ceva care era asemănător geloziei, urei, sentimentului de răsbunare şi iubirei, se învălmăşea în inima ei, aşa că uneori, nici ea nu ştia ce sentimente o stăpânesc.

Din toate însă se degaja numai dorinţa de a fugi de lume, de a se duce undeva departe şi de a se retrage izolată,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

spre a fi la adăpostul tuturor acelor care o neliniștea cu privirile lor iscoditoare și cu cuvintele lor jignitoare prin persistența lor de a măguli.

Mălinescu îi adusese din partea Domnitorului o sumă pe care i-o depusese pe masă zicând :

— Iată, acesta este un acont asupra moșiei d-voastre care o să fie răscumpărată de stat, sau cumpărată de vre'un particular.

— Nu înțeleg ce rost are această vânzare, eu vreau moșia mea.

— Bine dar, până la moșie, d-ta, dudue, o să ai nevoe de bani, trebuie să ai cu ce să fii la adăpost de orice evenimente.

— Dar dacă e așa, am giuvaierurile mele care, oricum, valorează mai mult, cred, decât pungile astea de bani pe care le-ai adus d-ta.

— Pungile acestea sunt cu aur.

— Ei, în cazul acesta mi se dă o sumă prea mare, — zise Viorica făcând un gest de dispreț menit să depărteze pungile de pe masă, și nici nu vreau să primesc. Eu n'am vândut nimic și nici nu am ce vinde !

— Dar dacă d-ta ești lipsită trebuie să primești acești bani măcar ca un dar.

— Mulțumesc pentru intenție, replică fata cu un ton înțepat, însă nu primesc nici un dar în bani, înțeleg să fie un dar, o floare, câteva flori, un buchet, dar un astfel de dar e mai mult decât poate suporta demnitatea mea.

— Imi pare rău, dudue — zise din nou tânărul — că nu mai poți avea încrederea în mine; dacă ar fi să bănuesc că ai o cât de mică încredere ți-aș pune la dispoziție serviciile mele.

— Ce să fac cu încrederea pe care aș avea-o în d-ta? Ce mi-ai folosi d-ta?

— Iată, ți-aș folosi întru atâta, întrucât te-aș ajuta în ceiace vrei d-ta.

— Ce vreau eu, dar nici eu însu-mi nu știu ce vreau ; cum o să știu să-ți spun d-tale ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— In orice caz poți să fii sigură de devotamentul meu, căci ceeace resimt pentru d-ta e atât de adânc și înflăcărat în cât m'ar face în stare să calc chiar și un jurământ făcut înainte.

— Poate chiar și jurământul pe care l-ai face fata de mine? — zise fata ironic.

— Nu, aceasta nu; și ca o dovadă te rog, duduie, să-mi dai orice însărcinare ai vroi, și sunt gata să o execut.

— Ia acești bani!

— Bine, dacă zici d-ta, o să-i iau!

— Și să-i duci Domnitorului!

— Dacă crezi d-ta că trebue, o să fac și treaba asta.

— Și să-i arunci înainte, și să-i spui că nu-mi trebuesc banii lui.

— Asta e greu, foarte greu de făcut, însă primesc, zise Mălin.

— Și dacă e așa o să-ți dau o scrisoare, un bilet către cineva, pe care poate îl cunoști și d-ta, căci ai spus mai acum câteva zile, că este un prieten al d-tale

Cum Mălinescu se înclină gata să facă orice lucru, tânăra îi dădu un bilet pe a cărui adresă citi:

„D-lui Gogusly, oriunde s'ar afla".

— Și ce să fac cu acest bilet, duduie?

— Să-l dai și să nu-i spui nimic, atât e destul.

— Cum? d-ta ai vreo înțelegere cu el?

— N'am nici una, dar îi dau o întâlnire pentrucă vreau să-i cer o explicație, pe care nu mi-a dat-o și să-i cer niște servicii pe care mi le-a promis.

— La rândul meu sunt gata pe viață și pe moarte să te servesc!

— Foarte bine, d-le Mălinescu, dacă e așa, te rog execută întâi dorința pe care ți-am exprimat-o.

Mălinescu se gândi că banii ar putea să nu-i dea astăzi, sau mâine Domnitorului, ci peste câteva luni, și că în acest interval Viorica se va resgândi.

Deocamdată însă trebuia să găsească pe Gogusly.

Dar când după așteptări zadarnice se întoarse seara la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Palatul locuit de prințesa Obrenovici, Mălinescu o găsi de vorbă cu Domnitorul.

Acesta tocmai întreba:

— Dar ce, nu ai văzut-o de loc astăzi pe duduia Miridon?

— Nu n'am zărit-o, a vorbit cu trimisul d-tale, cu Mălinescu și de atunci a dispărut.

— Cum se poate?

În acest moment Mălinescu, care auzise cuvintele, se repezi în odaie și întrebă:

— Cum a dispărut? Se poate?

— Da, uite, a dispărut, și a lăsat aci un bilet care probabil trebuie să-l citească persoana căreia îi este adresat.

— Și cui e adresat? întrebă Domnitorul.

— D-tale: Măriei sale Alexandru Ioan Cuza.

Cuza Vodă, deschise plicul și citi:

„Sunt plecată de aci, vreau să intru la mânăstire, să-mi găsesc liniștea sufletească; mă voi opri la cea dintâi mânăstire de călugări sau călugărițe și voi căuta să mă dedic de aci încolo Domnului".

— Cum frate! — exclamă Domnitorul — a fugit la mânăstire? Să se călugărească?! Dar asta o s'o împiedic eu cu toată energia! Eu vreau să desființez mânăstirile și ea vrea să le populeze?

Prințesa trimise în toate părțile ca să se informeze despre Viorica însă nici unul din servitorii ei nu putu să-i dea de urmă.

Tocmai târziu când Domnitorul descurajat de aceste cercetări, voi să plece, sosi Timur. El spuse d-nei Obrenovici:

— L'am văzut pe Eftimiu plecând în goană mai adineauri, cu puțin înainte de a fi sosit Măria sa.

— Ei și ce e cu asta?

— Eftimiu mi se pare că s'a luat pe urma duduei Viorica.

— Ah! — exclamă prințesa, pe ăsta îl uitasem: îl pusesem în cursul zilei să o urmărească spre a afla unde se duce și mai ales pentru a o conduce.

—Da, înțeleg, obiectă Domnitorul în limba franceză, ai vrut să vezi dacă vine la mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi a fost la Măria ta, spuse prinţesa tot în limba franceză.

— Negreşit a venit. Dar acuma e vorba de altceva.

Apoi adresându-se lui Timur întrebă:

— Şi ce crezi că s'a făcut?

— Omul pe care l'am urmărit eu, Eftimiu, urmă Timur, s'a dus în spre bariera Pantelimon.

— Şi ce a făcut acolo?

— A eşit din oraş şi a luat-o înainte.

— Ce spui, nu cumva s'o fi dus în spre mânăstirea Cernica?

— Se poate, chiar într'acolo; poate s'o fi luat şi în spre Pasărea.

— Da, da, aşa e, aşa trebuie să fie, zise Domnitorul. De sigur a luat-o în spre mânăstirea Pasărea, ca să se pună la adăpost de urmăririle celor care îi neliniştea viaţa.

— Dar cine îi „neliniştea viaţa"? întrebă prinţesa pe un ton înţepat.

— Ştiu şi eu?! Bănuesc că de plăcere n'a fugit să intre în vreo mânăstire.

— Crezi oare Măria ta că eu am contribuit cu ceva la această fugă!?

— Nu. Dar duduia se întâlnise cu unul din admiratorii ei de odinioară, cu acel faimos Ştefăniţă.

— Ce, Ştefăniţă? Aci în Bucureşti? S'a întâlnit duduia Viorica cu Ştefăniţă? întrebă din nou prinţesa neîncrezându-şi urechilor.

O lumină cu totul nouă se făcu în creerul frumoasei femei; ea nu-şi reţinu bănuelile, şi zise fără să mai şovăiască.

— Nu, nu, să nu o mai căutăm la nici o mânăstire alta; de sigur a fugit, îndată ce a putut să se pună la adăpost sub scutul lui Ştefăniţă.

— Nu v'a spus Eftimiu, dar mie mi-a mai spus încă altceva omul cu care am vorbit eu.

Mi-a comunicat că văzând această ciudată purtare a duduei Miridon, s'a luat după ea, şi neobservat a reuşit să se apropie de acel gang imedit ce a plecat duduia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi... pe urmă? întrebă prinţesa ce s'a făcut, după ce a plecat ea, a plecat şi omul acela?

— Nu, Alexandru Ştefăniţă, a fost găsit leşinat. Il izbise duduia noastră, cu atâta putere cu capul de perete în cât nenorocitul leşinase acolo.

— Ce spui? Dar atunci ceea ce am bănuit eu, fuga aceasta în înţelegere cu el, e cu totul... iluzorie.

— Nu! Fuga e fugă; însă ceeace ţi-ai închipuit d-ta cu privire la dispariţia duduei Viorica, se schimbă.

— Şi ce crezi Măria ta că s'a petrecut?..

— De sigur că s'a întâmplat aşa cum spun eu, urmă Domnitorul.

— Adică s'a dus la mânăstire?

— Da, asta e convingerea mea. Şi, urmă Domnitorul adresându-se tânărului, Timur crede şi el acelaş lucru!

— Eu, Măria ta, cred că Eftimiu a urmărit-o el până unde o fi putut, şi nu m'ar mira să se întoarcă după ce va fi aflat încotro a luat-o duduia.

Domnitorul plecă dela palatul prinţesei, hotărînd însă înainte de plecare ca ea să-l înştiinţeze imediat de cele ce va fi aflat dela Eftimiu, dacă acesta s'ar întoarce.

Prinţesa îi dădu toate asigurările, şi îl conduse până la uşe.

XLIII

DOMNITORUL LA MÂNĂSTIRE

Ajuns la palat Domnitorul dădu ordine ca să i se prepare toate cele necesare pentru a putea vizita, cu totul în mod tăinuit, una din mânăstirile din împrejurimile Capitalei.

El îşi prepară o barbă falşă, un vestmânt sdrenţăros pentru pus pe deasupra hainelor lui domneşti, şi aşteptă cu nerăbdare.

Pe la miezul nopţii, Timur sosi, se anunţă lui Pisoski, şi acesta îl introduse imediat la Domnitor.

— Ei ce e nou?

— A sosit Eftimiu, zise tânărul îndoindu-se până la pământ în faţa Domnitorului, şi ne-a adus vestea că duduia a luat drumul în spre mânăstirea de maici.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— In spre Pasărea?

— Nu, în spre Cernica. Eftimiu a auzit-o întrebând pe unul din trecători — care e drumul cel mai apropiat în spre mânăstire.

Omul, un călugăr, i-a arătat drumul. După aceia Eftimiu, l'a ajuns şi l'a întrebat. Călugărul i-a răspuns că a arătat spre mânăstirea Cernica.

— Dar Cernica este o mânăstire de călugări.

— Se poate Măria ta să fie o mânăstire de călugări sau de ce o fi, dar aşa ştiu, aşa vorbesc.

— Bine, du-te!

Domnitorul se travesti complect şi urmat numai de Răducan, unul din servitorii lui credincioşi, se îndreptă spre eşire.

In drum, el întâlni pe Mihail Kogălniceanu, primul ministru care venea să-i vorbească pentru afaceri de Stat.

Sub deghizarea aceasta sărăcăcioasă primul ministru nici nu-l recunoscu pe Domnitor şi de odată auzi în urma lui:

— Coane Mihalache! Coane Mihalache, n'auzi?

Primul ministru, se întoarse şi privi uluit în spre omul jerpelit, bărbos, care îl interpela astfel. El se apropiă încruntat de el să vadă ce e, dar glasul atât de cunoscut al Domnitorului îi zise pe un ton luător în râs:

— Hei, nu mai cunoşti oamenii săraci de când eşti primministru?!

— Măria ta?! — exclamă primul-ministru — dar ce faci? Cum? vrei să eşi în costumul ăsta în oraş?

— Da, vreau să fac o mică inspecţie. Să nu mă contrazici, şi să nu-mi ceri să mă abat dela aceea ce am de gând!

— Dar veneam să vorbim despre afaceri politice.

— Foarte bine, lucrul ăsta îl putem vorbi în trăsură. Uite te iau cu mine în trăsura care o să mă ducă până afară din oraş, şi de acolo o să pornim pe jos.

Dacă vrei să te deghizezi şi d-ta, eşti liber să mă urmezi, dacă nu, o să merg singur.

— Dar nu pot lăsa treburile de azi, şi cele ce mai am, pe mâine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— *Azi* e prea târziu, amice Mihalache, *azi* e trecut de miezul nopții, *azi* s'a isprăvit!

— Da, dar eu mai am de lucru.

— Ei haide, vorbim, și după aceea să urmezi lucrarea pe care o ai. Te admir că ești așa de sârguitor, dar eu am altele în cap.

— Măria ta și dacă îmi dai voie să te întreb: e ceva privitor la Stat, ori...

— Uite ce e, e un lucru pe care altuia nu i l'aș fi spus; d-tale însă ți-l spun fiindcă te știu cât ești de bun prieten și devotat.

— Mulțumesc, Măria ta, dar de ce e vorba?

— Vreau să fac o anchetă cu privire la mânăstiri.

— Da? e o ideie foarte bună!

— Și odată cu această anchetă o să urmăresc, și o să scap pe cineva din ghiarele călugărilor.

— Hei, minunată idee! — exclamă Kogălniceanu, aș fi voit să te însoțesc și eu, dar eu cu miopia mea, trebuie să port ochelarii și nici odată nu o să fiu așa de nerecunoscut ca Măria ta.

— Ei, nu-i nimic, o să mă duc și singur, mă însoțește Răducan și poate să mai iau pe cineva.

— Nu, să nu mai iei pe nimeni, Măria ta; e destul dacă ai costumul ăsta așa de jerpelit. Imediat ce vei smulge barba asta falșă o să fii recunoscut. De altfel mai mă gândesc eu pe cine aș putea trimete pe urmele Măriei tale.

— Foarte bine, ne-am înțeles.

Domnitorul o luă până în stradă, însoțit de Kogălniceanu. Soldații postați de pază nu înțeleseră ce înseamnă aceasta. Primul ministru să meargă îndărătul unui cerșetor, și încă în mod atât de respectuos, însă fiindcă la palat aveau intrare liberă diferiți oameni de toate categoriile fără ca cineva să se opue prea mult. nici unul nu se miră de această plecare.

Când eșiră pe la barieră Domnitorul se despărți de Kogălniceanu după ce îi spuse:

— Pentru poimâine seară convoci consiliul de miniștri.

— Am înțeles, Măria ta, la ordin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Foarte bine, acuma să vedem ce o să iasă de aci.

— Dar pentru Dumnezeu, Măria Ta gândește-te să nu-ți primejduiești viața.

— Ce Dumnezeu, mă duc la o mânăstire de călugări, nu la o mânăstire de bandiți, zise Domnitorul râzând.

— Dar, dar mai ales când or ști că vii pentru inspecție și o să-i prinzi asupra unor fapte rele, atunci cu siguranță că ar prefera să te scoată din drum decât să cadă sub mâna justiției.

— Ei, o să mă aranjez eu; până acuma încă n'a scăpat nici omul, nici momentul care să mă scoată din drumul pe care mi l'am croit.

Trăsura sărăcăcioasă îl duse până aproape de mânăstirea Cernica; aci lângă o cotitură de drum se dădură jos și începură să înainteze ca și când ar fi fost niște drumeți întârziați.

Nu trecu mult după aceasta și în urma lor se auzi sosind în goana mare o trăsură cu clopoței.

Domnitorul și cu Răducan se dădură la o parte din drum dar nu destul de repede ca să nu fie croiți de biciul lung al vizitiului.

Domnitorul protestă strigând:

— Ce dai mă, măgarule!?

Insă din trăsură se auzi o voce imperioasă:

— Ia săriți pe el mă, legați-l și urcați-l pe capră ca să îl judecăm noi.

O nouă lovitură de bici învălui pe Domnitor și în acelaș timp săriră din trăsură doi inși și năvăliră asupra lui.

Răducan vru să se opună însă Domnitorul îi șopti:

— Stai liniștit, lasă-te!

Și omul nedumerit, neînțelegând ce înseamnă aceasta, se lăsa legat cot la cot și aruncat lângă stăpânul său, alături de vizitiu, pe capră.

— Mână mă la mânăstire, se răsti glasul celui dinăuntru, apoi adresându-se către cei doi le zise:

— Vai de oasele voastre, păcătoșilor o să vă învăț eu să cunoașteți pe starețul mânăstirii Cernica.

Domnitorul și Răducan, aruncați ca două pachete la pi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cioarele vizitiului pe capră, stăteau înghesuiți așa fel, încât vizitiul punea picioarele când pe unul, când pe altul ca să poată sta mai bine.

Cum erau cap la cap, Răducan șopti:

— Îl arunc jos pe vizitiul ăsta și să-i cotonogim pe toți câți sunt aici.

— Taci din gură, prostule, mormăi abia auzibil Domnitorul, trebue să faci tot ce vezi că fac și eu, să fii supus să nu dai nici urmă de bănuială de cine suntem.

— Vă înțelegeți, haimanalelor! — zise vizitiul, cârpind o lovitură de picior în spatele Domnitorului.

— Nu mai da, cucoane, zise Răducan cu un glas milogitor, nu mai da că îl omori, e bolnav săracul.

— Lasă că vă arătăm noi, când om ajunge la mânăstire replică vizitiul, dacă nu v'o trece pofta să mai staţi altădată în drum, lasă...

Cum era târziu, pe la unu sau două după miezul nopții, de îndată ce sosi trăsura, poarta mânăstirii se deschise ca și când ar fi fost așteptată.

Starețul coborî și întrebă pe fratele portar:

— Ia ascultă, ce e cu fetița aia, s'a mai domolit?

— Nu, să trăiți, răspunse fratele portar, pe tonul unui om obișnuit să asculte și să execute porunci ca un militar.

— Da? nu s'a potolit?

— Nu știu dacă s'a domolit, dar a spart capul unuia care a vrut să intre în chilia ei.

Domnitorul tresări la auzul acestor cuvinte și își zise:

— Aha ! Am nemerit bine, căci trebue să fie Viorica.

Trăsura pătrunse în interiorul curței, trecu peste prundișul bine aranjat până la casa starețului și se opri aci.

Un ordin scurt făcu pe vizitiu să arunce pe cei doi de pe capră ca pe niște pachete.

Domnitorul se echilibră astfel în cădere în cât veni în picioare însă nefericitul Răducan veni cu capul în jos, gata să-și rupă gâtul.

— Toarnă-i la beci, zise starețul, și acolo să le tragi câte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

50 de nuele chiar acuma, și mâine când vom mai vorbi, le potrivim noi altă porție.

— Slăvite Stareț, Prea Sfinte părinte, zise Domnitorul, Inalt Prea Sfinte, fie-ți milă de noi, suntem niște biețî drumeți, n'am știut cu cine avem aface că altfel ne-am fi aruncat în genunchi pe drum înaintea trăsurei Măriei Voastre.

— Bine, bine, lasă că te regulăm noi, ca altă dată pe oricine vei vedea în trăsură; de departe, să faci mătănii și să te închini.

— Așa să fie, să trăiți, sărut mâinile, să vă ajute Dumnezeu, zise Domnitorul, aruncând unele peste altele cuvintele ca și când ar fi fost în culmea groazei.

Insă starețul păru a nu-i da nici o atenție, preocupat de alte gânduri ceva mai înalte probabil, căci el porunci:

— Să vie fratele Evghenie!

Fără a mai lua în seamă măcar pe cei doi jerpeliți cari stăteau, ca și când ar fi tremurat, acolo unde erau aruncați, starețul se adresă unui călugăr înalt, voinic, spătos, care sosise imediat :

— Ei ce e, frate Evghenie? Cum stăm ?

— Prea sfinte, zise Evghenie, cu o supunere ca de câine, n'am putut să scot nici un cuvânt dela ea până acum !

— Vrea sau nu vrea ? — întreabă starețul nerăbdător.

— Nu nici nu vrea măcar să stea de vorbă cu mine, necum cu altcineva.

— Bine cu tine, dar cu mine ce a zis, stă de vorbă sau nu vrea ?

— Vrea întâi să vă vorbească, dar zice că mai bine se omoară, mai bine sare pe fereastră decât să se supuie dorinței Sfinției Tale.

— Și nu și-a spus nici numele până acum ?

— Nu, nu vrea să și-l spună, prea sfinte !

— Indrăcită femeie, lasă că o să potrivesc eu lucrurile astfel încât dacă nu o să-l spună nouă, o să-l spună morților.

— Inalt prea sfinte, zise Domnitorul, părând a voi să se târască în genunchi în fața starețului, eu de toate oi fi : păcătos oi fi, dar dacă e vorba pe a îndupleca inima unei femei,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

apoi eu cunosc mijloace și leacuri care să le facă să se țină ca umbra după ființa care le-ar da asemenc leacuri.

— Ce spui tu mă, adevărat?

— Pe cinstea mea !

— Cinstea ta? Păi tu ai cinste, mă pârlitule, mă nenorocitule ? Un jerpelit ca tine poate să aibă cinste ?

— Pe Dumnezeul meu dacă nu mă crezi prea sfinte !

— Ei, așa mai merge ; dar să te văd ! Dacă cumva nu se adevărește ceia-ce îmi spui tu ; apoi să știi că al tău e leacul ! Nici dracul nu te mai scoate din mâinile mele : nici pe tine nici pe tovarășul tău, care e acu gata să fie bătut...

— Așa să fie, Inalt prea sfinte! numai atâta ași dori: să stau și eu de față la cele ce vorbești Măria Ta, și o să fac leacurile mele după cum oi vedea că îi este chipul, după cum se poartă. Și apoi, prea sfinte, mai trebuie să o văd și la față cum e, ce ochi și ce sprâncene are, ca să știu cum să fac dresurile mele.

— Fie ! O să vezi ! Și după aia ?

— După aia, să mă lași pe mine și dacă nu s'o înduplec, mare minune.

— Uite mă !. — păi dacă e așa, zise starețul cu nedumerire, pătruns de bucurie, dacă e așa, tu poți scăpa de cele 50 de nuele de astă seară.

— Da? Ehei, 50 mai mult sau mai puțin, nu face nimic, poți să mi le dai, prea sfinte, că eu sânt dres împotriva lor.

— O să-ți dau o răsplată, mă mocofane.

— Primesc, dar întâi să văd isprava asta de care vorbim, pe urmă om vedea noi.

— Dar să știi că dacă nu reușești, zise starețul, apoi nu iei 50 de nuele astăzi, iei 100; și mâine 200.

— Așa să fie, să trăiți Inalt prea sfinte !

— Bine, să se ducă pârlitul ăsta până sus în odaia mea și să aduci acolo, frate Evghenie, și pe fata, de care e vorba.

— Apoi întorcându-se spre Cuza Vodă îl întrebă rästit:

— Ce ești tu de felul tău ?

— Eu ? De meserie sunt vraci.

— Cum vraci ? Vrăjitor ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Aşa ceva, cam pe aici.

— Cam pe aici ? Vorbeşte, mă, cum se cade, că te plesnesc !

— Sunt un fel de vraciu, prea sfinte.

— Dacă e aşa, apoi de ce n'ai putut ghici tu cine sunt eu şi de ce nu te-ai dat înlături din drumul meu.

— Fiindcă Inalt prea sfinte, zise Domnitorul, eu sunt vraci numai pentru alţii, adică numai pentru cei ce îmi cer mie sfaturi şi aşteaptă de la mine să le fac vrăji ; însă pentru mine nu sunt, fiindcă dacă aş fi fost, de mult mă făceam pe mine om bogat şi n'aşi fi îmbogăţit pe atâţi alţii.

— Ei astea sunt minciuni, mofturi, dar dacă o eşi bine ceia ce ştii tu şi dacă poţi face să mă iubească o femeie pe care o ştiu eu, atunci să ştii că averea ta e făcută !

— Sărut mâinile şi picioarele, zise Domnitorul, dar înainte de avere şi de celelalte aşi ruga pe Măria ta, să te înduplecşi şi să poruncesti ca nenorocitul meu de tovarăş de drum, să nu fie vârât în beciu ci să stea, sau afară să doarmă undeva, sau ori unde dar să stea şi el liniştit, nu să-l mănânce şoarecii.

— Bine, o să-l scot şi dacă reuşeşti în ceiace mi-ai făgăduit vă răsplătesc ; dacă nu, îl bag şi pe el la şoareci şi pe tine, te dau chiţcanilor, dar după ce mai întâi te-am dat pe mâna ăluia cu gârbaciu.

Acum marş ! Du-te sus, şi aşteaptă-mă în odaia în care s'a pus la cale ospăţul.

Falşul vrăjitor o luă pe urma unuia din călugări, care îl conducea, şi pătrunse într'o odaie mare, largă şi spaţioasă. în mijlocul căreia se afla o masă întinsă. Masa era acoperită cu felurite mâncări reci din cele mai bune, alături de care stăteau stiole prăfuite de Cotnari, Odobeşti şi Drăgăşani, şi alte vinuri scumpe.

Se aflau aci mai mulţi alţi călugări tineri, unii mai în vârstă, însă toţi nerăbdători să sosească stareţul din drumul pe care îl întreprinsese către Capitală .

In curând acesta sosi, în timp ce vraciul stătea retras într'un ungher, având aerul modest al omului care se ştie tolerat într'o adunare în care nu merită să intre.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Biblioteca „ASTRA"
— SIBIU —

Stareţul se adresă celorlalţi :

— Bine v'am găsit ! Dar mai bine că am găsit şi ceeace îmi trebuia. Am dat peste baba Chira, (din podul Galiţii). Ea mi-a dat băutura adormitoare pe care m'a povăţuit fratele Egumenide să o întrebuinţez.

— Mă aşteptam să poţi găsi acest „leac", zise călugărul de care era vorba, înclinându-se.

— Dar, urmă stareţul, am găsit ceva şi mai bun, am găsit un vraciu.

— Nu se poate, unde l'ai găsit ? E aci ?

— Da, uite colo, sdrenţărosul cela de colo e un vraciu.

Toţi se îndreptară către Cuza şi privirea lor scrutătoare alunecă peste hainele lui sdrenţuite, însă nici unul nu păru a găsi prea multă plăcere în prezenţa acestuia.

— Mai bine să-l dăm afară, că prea e murdar, zise unul din călugări.

— Nu! Lasă-l, că întâi trebuie să puie la cale vrăjile lui, privitoare la tânăra pe care o avem acu.

— Dar, dacă e vre-o iscoadă ? — zise Egumenide

— Ei ce iscoadă? Se poate? Şi cam de ce o să ne spioneze ? Asta e un pârlit ca toţi pârliţii şi cine o să dea crezare vorbelor lui ?

— Păi uite ce e, zise fratele Egumenide, ai auzit de ideia secularizărei averilor mânăstireşti ?

— Hă-hă, până acolo să ajungem noi! — exclamă stareţul, lasă că mai curge apă multă pe Dunăre până atunci.

Dar convorbirea călugărilor fu întreruptă căci uşa se deschise şi fratele Evghenie intră, târând după sine o fiinţă, care se împotrivea din toate puterile să meargă.

In cele din urmă fiinţa târâtă, intră în odaie împinsă dela spate de cineva, şi toţi exclamară :

— Cât e de frumoasă!

Fratele Evghenie se dădu la o parte şi Domnitorul, (falşul vrăjitor) fu gata să exclame :

— Ah, dar asta e Viorica Miridon ! Insă el se stăpâni, căci văzu cum toţi îşi îndreptaseră privirile pătimaşe către obrazul neasămănat de frumos al tinerei fete.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Stareţul era cuprins ca de o frenezie amoroasă. El scrută trăsăturile Vioricăi, învăluind-o cu privirile lui aprinse şi înaintând către tânăra fată cu braţele deschise. îi zse :

— Oiţa lui Dumnezeu, vin la sfinţia mea să te păstoresc! resc !

XLIV

VRAGIUL DELA MÂNĂSTIRE

Frumoasa fată, rămase cu ochii ţintă la stareţ şi se dădu încet un pas înapoi; ea aruncă privirile în juru-i ca şi când ar fi căutat o scăpare, însă nu văzu de cât figurile râzătoare, pline de batiocură ale călugărilor, care păreau a sorbi cu nesaţiu plin de răutate frumuseţea ei fermecătoare.

Stareţul zise din nou cu o duioşie abia mascată, de ironia pe care vrea să o arate faţă de ceilalţi.

— Vin' la tătucu, oiţă scumpă a Domnului, vin să te strângă în braţe, păstorul tău, căci eu sunt păstorul tău. Şi al vostru al tuturooor! — urmă el ca şi când ar fi cântat în biserică.

Stareţul înainte de a intra în sală, băuse câte-va pahare de vin preţios, spre a-şi face curaj, şi părea mai hotărît şi mai energic în faţa celorlalţi ; însă înaintea acestei frumuseţi răpitoare toată îndrăzneala cu care se înarmase părea că dă înapoi.

Viorica văzu acest lucru şi măsură, atât pe stareţ cât şi pe ceilalţi cu o privire semeaţă, însă plină de dispreţ. Ea rosti cu glasul vibrant de emoţie:

— Voi sunteţi călugări? Călugări sunteţi voi, sau nişte ticăloşi care pângăresc rasa călugărească !

— Ne ia de sus, zise fratele Egumenide voind să dea un sprijin eficace superiorului său, stareţul.

Faţa frumoasă a Viorică era slăbită, nu numai de oboseala drumului lung, dar şi de suferinţele morale pe cari le îndurase de când intrase în acest locaş.

Cu toate astea, energia reţinută atât timp, îşi lua curs, şi în faţa împrejurărilor acestea care îi impuneau o apărare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

energică, fata găsi curajul necesar, ca să înfrunte pe toți. Viorica le zise cu asprime poruncitoare.

— Nu, destul că m'ați păcălit, că m'ați mințit, spunând că îmi veți da adăpost, până am intrat în mânăstirea aceasta pe care o credeam o mânăstire de maici. Ticăloșilor ! Și acuma începeți din nou ?

— Noi să ne batem joc, poți crede așa ceva, frumoasă porumbiță ? — întrebă starețul.

— Da, chiar d-ta ! Să-ți fie rușine de rasa pe care o porți, și de titlul pe care ți'l dau aceștia.

— Ei bine, hai să-mi fie rușine, și să trecem peste lucrul acesta, zise starețul, cu un ton mângâietor.

— Nu mai fi supărată, coniță frumoasă, zise fratele Egumenide.

— Șezi, ia loc la masă, reluă starețul, uite, să stăm împreună cu toți ; facem o mică petrecere și după aceea poți să fii liniștită ; noi suntem oameni ca toți oamenii.

— Da, dar dacă sunteți ca toți omenii, să nu stați aci, ci în oraș, să nu faceți pe sfinții.

— Asta e după voia noastră, nu e după voia d-tale, frumoasă dudue, replică starețul. Și apoi... poftim la masă, că de nu te așezăm cu sila.

— Nu vreau să stau la masă ; știu eu ce v'ați pus în gând ; îmi închipui că nu sunteți atât de proști, pe cât sunteți de prefăcuți, strigă Viorica Miridon cu energie.

— Noi proști ?

— Da, voi proști ! Am zis-o că nu sunteți atât de proști pe cât de ipocriți, deoarece îmi închipui că nu o să credeți că și eu sunt atât de naivă, în cât să nu bănuesc că voiți să puneți ceva în mâncare sau în băutură, ca să fiu apoi la discreția voastră.

— Nu e nimic, dacă crezi lucrul acesta ; n'avem de cât să îți dăm mâncările pe care le alegi și băuturile pe care le vei crede de cuviință.

— Nu vreau să mănânc, nu vreau să beau nimic !

—Cu toate astea o să fii nevoită să stai alături cu noi, zise Starețul, și dacă nu vrei să stai de bună voie, o să stai cu sila după cum tot cu sila ai venit aci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, asta trebuie s'o mărturisesc, am venit cu sila și dacă n'ar fi fost fratele Evghenie, lunganul acela, cu încă doi inși acolo, ca să mă amenințe și să încerce să mă bată, de sigur că n'ați fi fost în stare să mă aduceți aci.

Cerșetorul de la locul lui, păru gata să se repeadă înainte spre a interveni în discuție, însă se stăpâni și rămase acolo, ca și când nu l'ar fi interesat nimic.

Cel care vorbea, starețul, i se adresă ca și când și-ar fi adus aminte de el, zicându-i :

— Hei, tu de acolo, vraciule, cum te chiamă ?

— Neagu mă chiamă, zise cu glas cu totul schimbat domnitorul.

— Ei Neagule! Vino încoace, acum să te văd ce ești în stare.

— Aoi sunt în stare, numai dacă nu se spune nimic din taina pe care ți-am spus-o eu d-tale, prea sfințite. Dar dacă mă dai de gol, nu sunt în stare de nimic.

— Foarte bine, dacă e așa, rămâne taina între noi. N'ai de cât să vii. Ce vrei ? Vrei să iei loc la masă alături de noi, să te așezi cu duduca, cu tânăra asta frumoasă, sau ce vrei să faci ?

— Nu vreau să fac nimic din toate acestea, zise vraciul ; aș dori numai să-i pot vorbi puțin într'un ungher, și dacă nu o fi gata să șează la masă cu prea sfinția ta, să-mi tai mie capul.

— Capul nu o să ți-l tai, fiindcă e greu, n'am unde să-ți ascund leșul, zise starețul, dar am să pun să-ți tragă o bătae soră cu moartea.

— Fie și soră cu moartea !

— Ei, ia treci, dudue, până lângă vraciul ăsta, lângă Neagu.

— Nu vreau ! — zise tânăra fată, privind disprețuitor în direcția cerșetorului, fără a bănui cine este.

Acesta însă eși din colțul său, se apropie cu pași liniștiți, însă oarecum târâtor în spre tânăra fată, și după ce făcu un semn starețului, zise cu glas tare :

— Prea sfinte, te rog să te retragi din apropierea noastră

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ca să îi pot şopti câteva din vrăjile pe care le am eu la îndemână. O să vezi d-ta că după prima vrajă fata are să tresară şi are să se uite ciudat la mine.

— Ce spui tu ? — exclamă fratele Egumenide.

— Ia să facem cum zice tâlharul ăsta, să vedem; dar bagă de seamă că dacă îţi baţi joc de noi, al tău e sfântul Sisoe !

— Prea bine ! Al meu să fie !

Ceilalţi părură a nu vroi să se retragă din apropierea frumoasei ţicte, însă cum starețul dădu exemplul şi se duse tocmai în capătul celalt al sălei, cerşetorul se apropie de tânără. Viorica vru la rându-i să se retragă din apropierea lui, să-l depărteze şi îi zise, făcând un gest dispreţuitor :

— Să stai departe de mine, să nu te apropii.

Vraciul însă întrebă cu acelaş glas prefăcut, destul de tare însă să fie auzit de toţi.

— Te rog, spune-mi numele d-tale ?

— Nu vreau să îţi spun nici ţie, nici celorlalţi.

— Atunci, zise el, coborând glasul, şi luând intonaţia lui naturală :

— Să-ţi spun eu cine eşti ! D-ta eşti duduea Viorica Miridon.

Fata tresări, se uită în ochii vraciului, şi nu putu să înţeleagă cum sub această înfăţişare se ascundea o fiinţă care era în stare să-i ghicească numele ; în acelaş timp i se păru curios că glasul vraciului avea o asemănare atât de isbitoare cu al unei alte persoane. I se păru glasul foarte cunoscut dar nu îşi amintea imediat în emoţia în care se afla, unde îl mai auzise.

— Ce vrei şi cine eşti ? De ce îmi vorbeşti astfel ?

— Îţi vorbesc astfel, fiindcă vreau să te rog — şopti înainte vraciul — vreau să te rog să mă asculţi, fiindcă trebue să te scap de aci.

Fata tresări din nou la glasul acesta care îi suna acum ca o muzică delicioasă în urechi, şi zise tot în şoaptă :

— Bine, am să te ascult, dar d-ta cine eşti? Pare că nu eşti un cerşetor, nu eşti ceea ce te arată haina.

— Eu ? Nu înţelegi d-ta cine sunt, nu ghiceşti că sunt a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cela care te-a scăpat din mâinile boerului Stănilescu ? Prefăte că îndeplinești cele ce îți cer.

— Cum ?, — fu gata să exclame cu glas tare Viorica, însă ea se stăpâni, și la o nouă frază a falșului cerșetor, replică după cum o învățase acesta.

— Lasă-mă în pace, nu vreau să știu nimic.

Dar vraciul, îi zise cu glas tare :

— Ai să te așezi acum la masă ; fiindcă așa e vraja și dorința acelui, din a cărui poruncă vorbesc.

Tânăra fată se uită cu un aer uluit în jurul ei părând într'adevăr a sta sub o vrajă, și în cele din urmă rosti :

— Da, fie, bine, am să mă așez la masă, însă să nu se apropie nici unul de mine !

— Nu, nici unul să nu se apropie, repetă vraciul, numai unul pe care ți-l voi arăta eu.

— Foarte bine.

Starețul nu mai putea de bucurie: vraciul părea că își ține făgăduiala.

Viorica se prefăcu după cum fusese povățuită și zise :

— Nu știu ce putere mă stăpânește ; vreau cu tot dinadinsul să îți urmez sfatul fiindcă văd că nu pot altfel.

Călugării priviră cu uimire spre cel care operase această schimbare în tânăra fată.

Insuși starețul, neîncrezător până acum, își schimbă cu totul atitudinea batjocoritoare și se apropiă la un gest al lui Neagu, gata să ia în brațe pe Viorica. Dar cerșetorul îl opri zicându-i :

— Nu, nu pripi lucrurile, ia șezi colo la locul d-tale, sau dacă vrei șezi lângă dânsa, și fii cuviincios, căci apoi vom vedea noi mai departe ce o să fie.

— Ei, acest „mai departe", vreau eu să mi-l pui la cale mai repede, vraciule.

— O să fac tot ce mi-o sta în putință, prea sfinte.

— Bagă de seamă că dacă nu execuți ordinele mele am să pun chiar aci să te bată.

Dar starețul se așezase deja lângă tânăra fată care sufe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rea cu mare greutate apropierea lui, și o suporta numai în urma sfatului pe care i-l dăduse în taină falșul vraciu.

— Ascultă, zise stareţul, vraja ta e gata. Ai isprăvit?

— Da, am isprăvit.

— Ei, atunci strigă stareţul vesel, nu mai am nevoe de tine, pleacă de aci și lasă-mă în pace! Și cuprinzând cu braţul talia tinerei fete, o strânse la piept, gata să o sărute. Însă tânăra îl luă de gât, și îl sgâlţâi de câteva ori, strângându-l cu atâta putere în cât călugărul scoase limba. Cu o smucitură care ar fi părut neobișnuită, supra-omenească, de la o astfel de ființă delicată, Viorica îl aruncă de pe scaunul pe care îl ocupase, pe podele.

Călugării se repeziră cu toţii în direcţia fetei, gata să o lovească, iar fratele Evghenie vru să apuce pe vraciu de gât. Falșul vraciu se aruncă în lături și scăpă, pe când stareţul, ridicându-se de jos, se năpustea asupra fetei, cuprinzând-o în braţe.

Falșul vraciu se apropie de stareţ, însă fără să mai aibă haina aceea peticită, murdară pe el, și fără barba care îi ascundea obrazul.

De astă dată, el strigă:

— Nu ţi-e rușine, ticălosule, să faci ceeace faci?

Stareţul vru să se ridice și să se repeadă spre el; însă ochii lui se holbară căci el văzu în faţă-i obrazul Domnitorului Alexandru Ioan Cuza.

Fără să-și dea seama de ceea ce face, el trânti repede câteva cruci și exclamă:

— Piei, drace, tu eşti necuratul!

Domnitorul zise cu un zâmbet ironic:

— Eu sunt, și în cazul tău, am să fiu dracul, căci am să te iau!

XLI

CĂLUGĂRII IN FAŢA LUI CUZA VODĂ

Cum însă acela pe care îl împroșcase cu cuvintele „piei drace", nici nu părea a se sinchisi, superiorul mânăstirei, îngălbeni și începu să tremure.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ceilalți călugări voiră să se apropie, ca spre a da ajutor păstorului lor, însă la vederea cunoscutei figuri a Domnitorului Cuza, toți rămaseră înmărmuriți.

Însăși Viorica Miridon care fusese pregătită și știa la ce trebue să se aștepte, se retrase un pas înapoi uimită de această transformare.

— Ei, Sfinte Stareț, Prea Sfinte părinte, zise pe un ton batjocoritor Domnitorul, nu mai repeți cuvintele d-tale de adineauri?

— Măria ta, Măria ta, exclamă starețul căzând în genunchi, ertare, n'am știut cu cine am a face, n'am știut cine ești și de aceea... altfel...

— De sigur, altfel dacă știai cine sunt, în loc să mi să mă lege, să mă arunce în trăsură acolo la picioarele vizitiului și să mă aducă aici, mă ospătai, îmi făceai o primire mare. Ei, acum poți să mă ospătezi?

— Măria ta pot să te ospătez ori când, sunt robul Măriei tale.

Domnitorul îl privi cu o seriozitate aproape cruntă:

— Să nu crezi că dacă aș vrea să te răsplătesc m'ar face să fiu mai indulgent minciunile acestea pe care vrei să mi le spui mie acum.

— Dar, Măria ta, iartă-mă, gemu din nou starețul.

— Am să te iert după cum meriți, și ertarea asta are să fie așa în cât ai să mă ții minte și o să servești și tu, și toți ai tăi d'aci, drept exemplu celorlalți păcătoși.

Călugării căzură în genunchi, începând să se tânguiască cu glas tare.

Starețul, văzând aceasta, se folosi de faptul că Domnitorul părea a-i privi cu oarecare milă, și începu să geamă în gura mare:

— Stăpâne, îndură-te, fii milos cu niște bieți păcătoși!

— Lasă, lasă, replică Domnitorul, are să-ți vie și ție și celorlalți rândul. Deocamdată tăceți din gură, vreau să fie liniște, ca să aud din gura acestei fete ce i-ați făcut.

Apoi adresându-se către Viorica o întrebă pe un ton părintesc:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Vorbește, spune copila mea, ce ți-au făcut și cum s'au purtat ticăloșii aceștia?

— Mi-e rușine să spun, zise Viorica Miridon cu glasul tremurat.

— Ți-e rușine, au fost ei atât de ticăloși în cât să îndrăsnească a necinsti o fată ca tine?

— N'au putut, Măria ta, fiindcă m'am apărat cu toată energia, zise fata: pe unul l'am culcat la pământ, iar altul mi se pare că zace și acum pe undeva de lovitura pe care i-am dat-o în obraz cu pumnul.

— Bravo, fata mea.

— Și apoi n'ar fi putut nici să mă bată, dacă n'ar fi avut gârbacele lor.

— Cum, te-au bătut?

— Da, „prea sfântul" stareț văzând că nu vreau să cedez rugămintelor și stăruințelor lui, a vrut să pună să mă bată și cu am declarat că acel care s'ar apropia de mine, nu numai că îi scot ochii, dar îl sugrum.

— Așa, și ce au făcut ei ?, — cum au putut să te bată?

— După cum am spus, aveau niște gârbace lungi și cu ele mă loveau dela distanță, fiindcă le era frică să se apropie de mine.

— Ei, tot astfel după cum s'au purtat ei cu d-ta, au să se poarte alții cu ei, însă nu dela distanță, și o să vedem noi dacă o să le mai vie vreodată poftă să se lege de o fată care caută azil la ei.

Starețul mai încercă în vre-o câteva rânduri să obțină ertarea Domnitorului, însă acesta era atât de supărat în potriva lui în cât nici nu mai voi să-l asculte.

El chemă pe Răducan, servitorul lui, și îl expedià imediat călare cu un bilet în spre Capitală zicându-i:

— Să o dai ministrului de răsboi, să-l scoli din somn dacă o dormi, și să vii imediat cu oamenii pe care îți va pune la dispoziție.

— La poruncă Măria Ta!

Domnitorul îi șopti la ureche:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Se poate ca pe drum să întâlnești oameni trimiși de Conu Mihalache. Dacă îi vezi, vii cu ei. Ai înțeles?

— Înțeles, Măria Ta!

Și Răducan fără a mai aștepta alt ordin și altă recomandație, se năpusti afară, urmat de aproape de fratele Evghenie. Dar starețul îi făcu acestuia un semn și călugărul dădu din cap în chip de înțelegere.

— Acum să vedem, zise Domnitorul, vorbind cu Viorica, să vedem, d-ta ce intenție mai ai?

— Aș voi să vorbesc singură cu Măria Ta.

— Voi să eșiți afară, zise Cuza răstit către toți acei de față.

Călugării se închinară adânc și porniră cu toți în spre ușă; însă Domnitorul le spuse:

— Cu toți să fiți în odaia cea mare pe care o văd alăturată aci și dacă vreunul se va mișca o să fie vai de pielea lui, nici dracul pe care îl invoca adineaori starețul vostru, nu îl mai scoate din mâinele mele.

Pe când călugării eșeau conform ordinului Domnitorului, Viorica vru să se așeze pe un scaun, căci oboseala o coprinsese și o ștovise într'un hal care o făcea să nu mai poată sta măcar pe picioare, însă în acelaș moment ea închise ochii, scoase un suspin și leșină lungindu-se pe covor.

Domnitorul se repezi să o apuce, o ridică, o întinse pe o canapea aflată alături de perete și începu să îi dea îngrijirile necesare spre a o aduce în fire. Destupă repede una din sticlele de vin, care se aflau pe masă, îi dădu cu mâinile ude pe tâmple, îi frecă brațele și în curând Viorica deschise ochii întrebând:

— Unde mă aflu?

Dar o privire repede pe care o aruncă în jurul ei, o readuse la realitate. Vru să se retragă, ca în fața unui vis urât, însă Domnitorul îi zise zâmbind:

— Nu te teme de nimeni, că ai scăpat; acum văd că ești foarte slabă; cel mai bun lucru ce ai putea face, e să mănânci puțin.

— Vreau să plec de aci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, înainte de a pleca trebue să mănânci ceva, după aceia poți să pleci unde vrei.

— Da, am să fac după cum spui d-ta, d-le colonel; iartă-mă, am vrut să zic Măria ta.

— Ei, acum prefer să îmi spui tot colonel, ca până aci, mai ales că aşi fi dorit din toată inima să conservi aceleaşi sentimente de simpatie pentru mine.

— Da, aşa aş fi dorit şi eu, zise Viorica, însă soarta a decis altfel.

— Cum altfel? Eu am observat, urmă Domnitorul, întinzându-i un scaun lângă el şi poftind-o cu un gest să şadă, am observat că d-ta fugi de mine.

— Dar, ce pot să fac altceva de cât să fug de un om cum eşti d-ta?

— Ce? Eu nu sunt o fiară sălbatică? Sunt un monstru? Nu sunt un om ca toți oamenii?

— Nu eşti nici un monstru, nici o fiară, dar nici un om ca toți oamenii, eşti Domnitorul unei țări.

— Şi ce are a face asta?

— Şi atâta timp — urmă fata reculegându-se — atâta timp cât d-ta trebue să ai grija acestor țări pe care le-ai întrunit sub scutul d-tale şi pe care le cârmueşti aş fi o criminală dacă m'aşi ridica în drumul d-tale; de aceia trebue să plec, să te las! Căci ții la o altă persoană.

Domnitorul îi făcu semn să ia ceva din mâncărurile de pe masă, şi pe când Viorica gusta:

— Ce are a face la cine țin eu? Eu țin, dacă vrei d-ta, mai mult decât la orice persoană, la țara aceasta, la Principatele Unite, la Moldova şi Muntenia! Ei, înseamnă oare că din această cauză trebue să rămân vecinic prigonit al soartei, să nu mă mai bucur de raza unor ochi, să nu îmi lunece privirea cu plăcere, chiar cu dragoste, pe un chip frumos?

— Pentru mine e forte uşor, Măria ta, şi mi se pare că aşa o să fie de aci încolo.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cred că nu e ultimul d-tale cuvânt? — întrebă Domnitorul.

— Ba, e chiar ultimul, şi aş dori să nu mai vorbim de acest subiect.

XLII.

O INSPIRAŢIE RĂSBOINICĂ A DUDUEI MIRIDON

Domnitorul păru a se gândi câteva momente asupra celor ce spusese Viorica Miridon; în urmă el dădu din umeri:

— Fiecare face cum vrea. Deocamdată să îmi dai voie să iau măsurile necesare.

— Unica mea dorinţă, zise tânăra fată, e să pot pleca cât mai repede de aci.

— Noaptea, noaptea vrei să pleci?

— Ei da, chiar acum noaptea.

— Dacă vrei îţi voi ajuta eu să te duci în spre un locaş de odihnă; dacă vrei o voi face cu plăcere, însă numai pentru d-ta.

— Măria Ta, te rog să nu te interesezi prea mult de mine. Sunt destul de tare, de puternică şi de conştientă de mine, ca să mă pot descurca singură în viaţă.

— Cum văd, replică Domnitorul, cu un surâs împăciuitor, d-ta eşti hotărâtă să fii supărată pe mine.

— Da, şi voi continua să fiu astfel atât timp cât voiu putea.

— Dar nu înţeleg ce te face pe d-ta duduie, să fii atât de rea faţă de mine. Înţeleg: rostul d-tale, e cu totul altul, gândul d-tale, toate sunt mai puţin comune decât ale tuturor; ai idei înalte, planuri, mai ştiu eu ce vei avea; dar asta nu împiedică nimic din ceia ce am susţinut eu.

— Şi ce susţine Măria Ta?

— Ei, am susţinut că putem fi foarte bine prieteni, fără să ne duşmănim.

— Dar asta nu e părerea mea!

— Bine, eu o susţin din nou.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Pe când vorbea astfel, Domnitorul își lăsă privirile să alunece asupra câtorva călugări cari intrați, din nou, acuma, păreau că se consfătuiau cu starețul sosit în urma lor.

Fratele Evghenie, dispăruse afară, și revenise acum din nou, șoptind superiorului său câteva lucruri ce păreau că sunt îmbucurătoare pentru acesta.

În momentul în care Viorica își terminase fraza, i se păru că aude pe cineva gemând afară, ea tresări și zise Domnitorului :

— Nu știu, dar mi se pare că se petrec aci lucruri neobicinuite.

— Cam neobicinuite într'adevăr, mai ales de când cu venirea d-tale și a mea...

— Nu, nu vreau să spun de asta; probabil că afară s'a petrecut ceva, urmă ea în limba franceză ca să nu fie înțeleasă, de ceilalți.

Domnitorul îi replică.

— Dar vorbești admirabil franțuzește! — eu nici nu știam lucrul acesta.

— E drept, zise fata, că din partea mea e poate chiar nelogic să știu franțuzește, însă, am avut o guvernantă, o prietenă mai mult de cât guvernantă, care m'a învățat foarte bine. Dar nu e vorba de asta, ci de sgomotul pe care l-am auzit.

— E o înșelare a auzului d-tale.

— Bine, am să mă duc să mă încredințez ce este...

— Te rog, rămâi aci, dudue, și vom vedea noi pe urmă.

— Dar dacă se va fi întâmplat omului d-tale ceva? întrebă Viorica.

Domnitorul aruncă o privire isoditoare asupra călugărilor ce stăteau mai retrași, și i se păru într'adevăr că în privirile acestora citește ceva asemeni unei hotărâri crunte.

El replică, în șoaptă:

— Mi se pare că d-ta nu ești departe de adevăr; deocamdată însă trebue să stăm aci, și am să stau aci, mai ales să te apăr pe d-ta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar eu pot să mă apăr și singură, zise Viorica din nou, însă dacă vrei d-ta voi putea fi de vre-un ajutor.

— Ei atunci primesc în felul acesta, zise Domnitorul ridicându-se și deschizând ușa se uită în coridor.

Însă abia scoase capul afară și îi se păru că o ființă suspectă se retrage brusc. El eși cu totul în galerie, și de odată simți că i se lasă asupra capului un fel de sac care i se strânse repede în jurul gâtului.

Domnitorul vru să strige, să se zbată, însă mișcările îi fură paralizate de brațele unui călugăr foarte puternic care părea hotărât să-l gâtuie.

Viorica auzise sgomotul produs de lupta Domnitorului, se ridicase repede și se uită afară, vârând capul prin ușe, în spre galerie. Ea zări în întunerecul de acolo pe cei doi luptându-se.

Viorica abia pricepuse cele ce se petreceau, și înainte ca omul care sugruma cu sacul acela pe Domnitor să fi putut observa mișcarea ei, fata îi sărise în spate cu o mișcare de tigroaică. Ea cuprinse cu o mână gâtlejul călugărului iar cu cealaltă, în mod instinctiv aproape, îi vârî degetele în ochi.

Călugărul oricât de puternic ar fi fost, simți o durere groaznică la apăsarea degetelor care amenințau să îi scoată ochii, dădu drumul sacului, și încercă să se războiască cu agresorul acesta neprevăzut.

Domnitorul revenit din uimirea în care fusese adâncit de acest atac neașteptat, își smulse sacul de pe cap, se năpusti la rându-i asupra călugărului uriaș și cu o lovitură îl amuți.

Fata dădu drumul călugărului, acesta se lungi pe podea, începând să se svârcolească dintr'o parte în alta și gemând, dar în aceeași secundă ușile de la salon se deschiseră și mai mulți călugări năvăliră ca săgete asupra celor doui.

Domnitorul se uită în juru-i ca să poată găsi vreo armă cu care să se apere, însă privirea lui rătăci zadarnic dealungul pereților goi, până la ușe. Nu găsi nimic și fu ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

voit să se retragă, până în fund, ținând însă piept împreună cu Viorica acestor călugări înfuriați.

Îndărătul lor venea starețul, care striga:

— Băgați de seamă, să nu ne scape, să-l trântim și pe acesta la pivniță lângă trimisul lui, și nu vom mai avea nici o grije!

— Țicălosilor, răcni Domnitorul, am să vă fac să mă țineți minte, aci nu e un cuib de călugări, e un cuib de tâlhari, după cât văd eu.

Fratele Evghenie, revenit în fire se svârcolise în acest interval așa fel în cât era aproape la doi pași de Domnitor: statura lui se impunea între Domnitor, și călugării năvălitori.

Viorica îl supraveghea cu atenție încordată, bănuind în mișcările lui vre'o nouă încercare de a anihila mișcările Domnitorului: ca căută din nou la juru'i, și sub lumina pe care o răspândeau acum lunânările ținte de către călgări, ea avu timp să zărească o spărtură plină de moloz în peretele de lângă ușe.

Viorica avu un moment de inspirație, ea se dădu cu spatele în spre acea spărtură, își umplu mâinile cu tot praful de moloz pe care îl putu apuca de acolo, și se apropie din nou de Domnitor, punându-i în mâna pe care el o ținea cu dispreț la spate, tot varul și praful pe care îl putuse lua în pumni, apoi ea șopti în limba franceză:

— Băgați de seamă, aruncați acest praf numai la ochi, numai în dreptul frunței, ca să nu îi lăsăm să ne birue.

— Dar ce mi-ai pus d-ta în mână? — întrebă Domnitorul fără a părăsi din ochi pe adversarii săi care înaintau temători.

— Moloz, praf de var amestecat cu nisip, n'aveți de cât să'l aruncați în ochii lor și să-i orbiți, cel puțin pentru atât cât vom avea nevoe ca să îi facem inofensivi.

Domnitorul vru să surâză, însă el strânse numai mâna care îi se umpluse acum de praful acela salvator și cu aceleași mișcări al căror rost nu le înțelegeau călugării, fata se apropie de spărtura din perete și își umplu din nou mâna cu praf.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fratele Evghenie, se rostogolise până lângă Domnitor dar Cuza bănuind mișcarea lui, îi trântise o lovitură de picior atât de violentă în coaste, în cât „fratele" începu, urlând, să se tăvălească în direcția călugărilor.

— Puneți mâna pe el, prindeți-l viu, trebuie să-l avem viu, ca să putem scăpa de streang! — strigă starețul. Fratele Egumenide îndemna la rândul său:

— Ori îl prindem noi pe el, sau dacă nu, cădem noi în mâna lui și suntem perduți.

Călugării, în grup, ca și când ar fi fost niște soldați dresați pentru atac, năvăliră asupra Domnitorului.

— Acum e momentul! — exclamă Viorica, și în clipa următoare Domnitorul aruncă asupra năvălitorilor pumnul plin de praf pe care îl ținuse gata.

Un urlet de durere și turbare urmă acestui gest.

XLIII

UN AJUTOR SOSIT LA TIMP

Călugării orbiți de molozul aruncat în ochii lor se retraseră câțiva pași înapoi.

De acest moment se folosi Domnitorul pentru a năvăli asupra lor și a culca pe doi din ei, cu lovituri de pumni.

Ceilalți câți erau de față, voiră să fugă, să se depărteze de acest gang, în care abia se puteau mișca, însă Viorica Miridon nu le lăsă timpul necesar, și, cu o iuțeală care ar fi făcut onoare unui profesionist se strecură printre cei care vroiau să fugă, trecu în salon și apucă repede un sfeșnic mare într'o mână și altul într'alta se întoarse către cei rămași acolo și începu să isbească cu toată puterea de care dispunea. în acele momente de încordare supremă.

Domnitorul, cu toate că situația era grozav de turbure pentru el, începu să râdă la vederea eroismului cu care se lupta tânăra fată. El apucă la rându-i un sfeșnic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

din mâinile Vioricăi şi începu să croiască la cei rămaşi în picioare.

Stareţul însă se apăra din răsputeri, şi în ajutorul lui venea acum fratele Evghenie rămas de o parte singur, neorbit şi aproape complect întremat de lovitura de picior ce primise dela Domnitor.

— E furios, e nebun, exclamă Domnitorul; omul ăsta îşi joacă nu numai libertatea, dar chiar şi viaţa!

Viorica înainta mereu, pândind momentul în care ar fi putut să lovească mai bine pe stareţ, pentru a-l culca la pământ alături de ceilalţi. Părea că în această tânără fată se redeşteaptă eroismul şi vitejia nebunească a strămoşilor ei.

In orice altă împrejurare o fată care s'ar fi războit isbind cu sfeşnice în nişte călugări, ar fi putut provoca râsul sau ironia Domnitorului, însă de astă dată el fu cuprins de o adâncă admiraţie pentru tânăra aceasta frumoasă, care îşi punea în joc viaţa, numai pentru a-l putea apăra şi ajuta să scape de aci.

Fratele Evghenie reuşi să se strecoare neobservat afară prin uşa de lângă care luase Viorica Miridon molozul necesar ca să orbească pe călugări şi acum Domnitorul împreună cu tânăra fată rămaseră singuri, numai faţă de stareţ şi cei câţiva culcaţi sub lovituri.

— Trebue legat, strigă Viorica, trebue legat înainte de toate!

Ea se aplecă şi cu o grabă explicabilă numai prin înfrigurarea ce trebuia să depună în aceste momente, rupse o bucată din antereul unui călugăr, îl făcu fâşii, şi se apropie de stareţ, hotărîtă să îi lege mâinile.

Dar acesta se retrăgea apărându-se, căutând să evite loviturile ce curgeau din partea Domnitorului asupra lui.

In cele din urmă, însă el fu pe punctul să treacă în salon, de unde ar fi putut să fugă sau să scape, dar Viorica năvăli asupra lui, cuprinzându-l în braţe şi împiedi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cădu-i astfel mișcările, încât Domnitorul putu să-i ducă mâinile la spate și să i le lege.

Stareţul părea turbat; răgea, ţipa, se svârcolea, ca o fiară.

In cele din urmă însă, când mâinile îi fură legate la spate începu să se potolească din svârcoliri, dar în schimb gura lui nu mai contenea cu blestemele și ocările la adresa Domnitorului.

— Tâlhar ticălos! banditule! om neruşinat! călcător de locaşuri sfinte! Erau cuvintele cari se îndesau pe buzele lui.

In cele din urmă, Viorica văzând că acest potop de insulte nu mai conteneşte, propuse:

— Să-i băgăm un căluş în gură; cel puţin să tacă vreo câteva minute până s'o potoli.

— Las-l să vorbească, dudue, zise Domnitorul; cu cât vorbeşte mai mult, cu atât mai greu o să-i vie lui apărarea mai târziu.

Stareţul auzind aceste cuvinte cercă să-şi înfrâneze furia de care era cuprins, şi în cele din urmă tăcu.

Domnitorul făcu semn Viorichii şi după ce trecu împreună cu stareţul în salonul în care mai adineaori el dictase ca un stăpân, îi zise acum serios:

— Ascultă, vrei să scapi uşor, ca să nu ai nici un neajuns de pe urma nebuniei pe care ai pus-o la cale astăseară?

— Nu vreau să scap, răspunse cu trufie stareţul.

— Nu vrei să scapi? Dar atunci înseamnă că ai renunţat la rasa de călugăr şi că o să înfunzi şi puşcăria.

— Bine, o să înfund, şi ce vrei?

— Ce să vreau? Aş dori, zise Domnitorul, după o clipă de gândire, să-ţi uşurez scăparea din situaţia grea în care te-au pus nervii d-tâle, adică furia şi nebunia amoroasă de care ai fost coprins.

— N'am să dau nimănui socoteală, decât lui Dumnezeu.

— Da, dar înainte de Dumnezeu, gândeşte-te că mai sunt autorităţi pe pământul acesta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Fie, atât timp cât o să trăiesc, n'am să vă dau nici o socoteală şi veţi vedea cum.

— Bine, dar deocamdată, ca să-ţi uşurez situaţia, o să te rog, urmă Domnitorul, să-mi spui în ce parte se află închis Răducan, devotatul meu.

— Răducan, care Răducan, omul acela pe care l-ai expediat cu scrisoarea către ministrul de război?

— Da, chiar de el te întreb, zise Domnitorul stăpânindu-se.

— Ei, scrisoarea se află la mine şi omul se află tot la mine, însă în pivniţă.

— Foarte bine; o să fii bun, prea sfinte, să-mi arăţi unde e?

— O să ţi-l arăt numai dacă voi vrea.

— Bine, te rog să vrei, şi mai pe urmă când te vei mai potoli, poate să-ţi schimbi părerile şi o să vezi că ai făcut rău ceeace ai făcut şi atunci dacă nu se vor mai ivi alte încurcături, se poate, ca având în vedere blândeţea şi pocăinţa ce vei fi arătat în urmă, să te iert.

Stareţul vru din nou să facă pe ţanţoşul, însă îşi dădu în cele din urmă socoteala, că nu putea să dureze veşnic această situaţie şi îşi făuri în minte un plan, graţie căruia trebuia să scape.

El zise cu o privire piezişă:

— Dacă mă deslegaţi am să vă arăt unde e Răducan.

— Nu e nevoe să te deslegăm, e destul să-mi spui în ce parte se află şi mă voi duce chiar eu să-l desleg, zise Domnitorul.

— Bine, se află în pivniţa cea mare.

— Şi în ce parte?

— La intrare: drept lângă uşa asta pe care voiaţi să eşiţi adineaori, se află o altă uşă, acolo vă duceţi, o deschideţi, căci e numai încuiată pe din afară cu ivărul şi îl veţi găsi.

Domnitorul voi să lase pe Viorica Miridon alături de călugăr, însă se răsgândi, să n'o ameninţe o nouă primejdie, de aceea o luă cu sine zicându-i:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— E preferabil ca d-ta să fii alături de mine şi mai ales doresc aceasta, ca nu cumva să ţi se întâmple în lipsa mea ceva.

După ce se asigură cu o privire, că cei de jos, atât stareţul cât şi călugării cari îl sprijinise adineaori, în acţiunea lui nebunească, erau legaţi şi deci neprimejdioşi, Domnitorul se îndreptă însoţit de Viorica în spre pivniţa indicată.

El deschise cu uşurinţă ivărul, şi constată că până aci stareţul nu-l minţise.

— Încă n'au avut curajul să ne tragă pe sfoară, sau să ne joace vreo festă, zise Alexandru Cuza.

— Dar dacă vom fi surprinşi aci?

— In sfârşit, dacă vom fi surprinşi, replică falşul vraci, nu e mare socoteală să ne apărăm ; vom face şi noi tot posibilul să-i respingem, mai ales că vom avea de partea noastră de astădată şi ajutorul lui Răducan.

Câteva trepte mai jos de uşă, ei auziră un gemăt înăbuşit.

— Sigur, aci are să fie, zise fata şi înaintă cu paşi mici şi cu toate precauţiunile necesare spre a nu se împiedica în întunericul care domnea. Piciorul ei se izbi de o fiinţă.

— Aci este, exclamă Viorica.

Domnitorul se apropie şi pipăi cu mâinile obrazul celui de jos ; reuşi să-i găsească gura, îi scoase cârpele cari îl înăbuşeau aproape, şi întrebă:

— De mult eşti aci, Răducane?

— Indată după ce Măria Voastră m'a trimis cu scrisoarea am fost biruit de doi inşi, şi aruncat aci, după ce m'au legat şi m'au îndopat cu afurisitele astea de cârpe care m'au împiedicat să vă dau de ştire.

— Nu e nimic, rosti Domnitorul, deslegându-i mâinile şi picioarele şi dându-i sprijnul necesar ca să se ridice.

Viorica zise repede:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Acum putem scăpa de aci și ne vom îndrepta desigur în spre Capitală.

Domnitorul tăcu. El ascultă un zgomot depărtat.

Omul deslegat își frecă mâinile și picioarele și încercă prin cuvinte pătrunse de mulțumire, de recunoștință, să-și exprime tot devotamentul pe care îl simțea față de Domnitor: însă acesta îi zise scurt:

— Lasă lucrurile astea, acuma avem altă treabă; trebue să plecăm de aci, să nu fim prinși ca într'o capcană, și după aceea vom vedea ce mai e de făcut.

— Măria Voastră, zise din nou Răducan: toată viața mea am să fiu...

— Știi bine că mie nu-mi plac mulțumirile astea, vorbele goale, zise Domnitorul răstit.

Dar nu apucă bine să termine aceste cuvinte și Viorica scoase o exclamație.

— Mi se pare că au scăpat cei de sus, căci aud un zgomot ciudat!

— Am auzit și eu zgomotul dar n'am vrut să te sperii. Desigur că vin acum să ne încue aci în pivniță, zise Domnitorul, iată un lucru pe care eu nu îl prevăzusem!

E și drept că la trei dinspre ziuă și așa de obosit după cum sunt și eu și d-ta de cele ce s'au petrecut până aci, nu aveam nici timpul și nici dispoziția să putem ghici cursa ce ni s'a ntins.

— Trebue să eșim, înainte de toate, de aci, exclamă Viorica:

— De ce? Suntem foarte bine în pivniță, replică Domnitorul; aci n'au ce să ne facă, îi putem birui oricând, oricâți vor fi ei!

— Da, dar e mai bine să fim afară, căci aci ne încue și nu mai putem eși.

— Da, lucrul acesta e cam adevărat: dar de îndată ce se va face ziuă, vom putea eși în liniște.

— Nu cred. Măria Ta, nu cred, zise Răducanu. Oamenii

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ăştia par hotărîţi să fie mai puţin cruţători cu vieţele noastre decât ne închipuim poate noi.

— Dar n'au să ne omoare aci, zise Domnitorul.

Insă zgomotul pe care îi auzise urechea fină a Viorichii se apropiase şi acuma toţi acei cari năvăleau cu facle aprinse în uşă, îşi arătau figurile lor contractate de ură. Îndărătul lor apărea chipul încruntat al stareţului, care îi mâna înainte, strigând:

— Să nu ne scape unul, că dacă scapă suntem pierduţi, nu mai putem noi scăpa nici în gaură de şarpe.

Călugării aveau în mâini ciomege şi toiaguri groase, unul avea chiar un drug de fier. Ei înaintară câteva trepte, pe când Viorica şi însoţitorii ei se retrăgeau grupaţi într'un mănunchi, menit să opue o rezistenţă cât mai energică năvălitorilor.

— Inainte, puneţi mâna pe ei, nu îi lăsaţi! — strigă din nou stareţul.

In fruntea tuturor înaintă fratele Evghenie, acel care primise loviturile şi fusese mai în măsură după plecarea Domnitorului să deslege pe ceilalţi.

El părea atât de îndârjit, încât nici nu luă în seamă chipul ameninţător cu care învârtea Răducan în jurul capului său o bucată de lemn mare, găsită într'un unghi al pivniţei.

La lumina faclelor, ei puteau fi văzuţi complect, pe când cei trei, numai slab luminaţi, păreau nişte fiare prigonite de către un număr prea mare de duşmani.

Călugării înaintau ţipând şi vociferând, gata să copleşească pe cei trei, sub numărul lor, când Viorica într'un moment de desnădejde văzând că de astădată ea nu mai putea fi de niciun folos celor cari o sprijineau şi că dimpotrivă le era o povară, vru să se arunce înainte, primi o lovitură puternică peste mână şi scoase un ţipăt sfâşietor.

La acest ţipăt răspunse însă din spre uşa pivniţei un strigăt de încurajare a unui glas cunoscut.

Era glasul lui Mălinescu, care strigă:

— Curaj, ţineţi-vă bine, soseşte ajutorul, i-am prins!

O clipă călugării consternaţi se priviră între ei, pe când

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

prin mijlocul uşei năvălea acuma un adevărat potop de lumină. Erau forţele celor 30 de călăraşi aduşi de Mălinescu.

Călugării păreau hotărîţi să nu lase a scăpa Domnitorul din mâinile lor: însă intervenţia asta neaşteptată pentru ei. a lui Mălinescu şi a oamenilor cari îi însoţeau, îi puse cu totul pe gânduri.

De aceste momente de nehotărâre se folosi tânărul ofiţer pentru a le striga:

— Predaţi-vă, sau dacă nu, oamenii aceştia cari vă iau la ochi vă vor împuşca.

Starețul se consultă cu ai lui dintr'o privire şi în cele din urmă văzând că într'adevăr soldaţii îşi îndreptaseră puştile asupra lor, se decise şi aruncând ciomagul din mână, zise:

— Fie, n'am avut noroc, de astădată sunt pierdut, mă predau.

Călugărul Evghenie, însă în această uluială care coprinsese pe toţi, făcu o săritură ca de fiară sălbatică în direcţia Domnitorului şi fu pe punctul să-l apuce de gât.

Starețul îi răcni în aceeaş clipă:

— Dacă îl apuci de gât suntem scăpaţi.

Insă fratele Evghenie făcuse socoteala fără intervenţia lui Răducan. Devotatul se aruncă asupra călugărului şi cu o lovitură de pumn îi îndepărtă de lângă Domnitor. Insă îndrăcitul călugăr părea hotărât cu orice preţ să-şi realizeze planul.

Se aruncă din nou asupra Domnitorului, dar Viorica, deşi stătuse puţin mai la oparte, se repezi asupră-i şi pe neaşteptate, fiindcă călugărul nu prevedea un atac din partea ei, îi duse mâinile la ochi şi fu aproape să-l orbească.

Evghenie se retrase cu un ţipăt. De acest moment de retragere se folosi Răducan, spre a-i aplica un pumn straşnic în coaste, culcându-l astfel la pământ.

Un ordin scurt al lui Mălinescu, puse capăt tuturor svârcolirilor pe cari le mai făceau călugării.

Soldaţii se năpustiră asupra celor mai din faţă, îi culcară cu lovituri de pat de puşcă la pământ şi după ce îi legară cot la cot, rămaseră în aşteptarea unui ordin.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Stareţul zăcea; gemând între oamenii săi, pe când Răducan se îngrijea foarte de aproape de legăturile cu care strânsese picioarele şi mâinile lui Evghenie.

— Fratele ăsta, murmură el rupând din nou o fâşie din antereul călugărului pentru a-i lega picioarele mai bine. fratele ăsta o s'o ducă foarte bine dacă mi-o încăpea pe mână.

Mălinescu se adresă Domnitorului, înclinându-se adânc şi îl întrebă:

— Ce ordine aveţi de dat?

— Deocamdată să eşim de aci, să trânteşti călugării ăştia pe fiecare în chilia lui cu câte un om la uşă şi după aceea vom vedea.

— Trăiţi, am înţeles.

— Oamenii ăştia trebue să aibă şi alte planuri dacă au fost atât de îndrăciţi şi îndârjiţi de îndată ce au văzut că eu sunt Domnitorul.

— La poruncă! — zise Mălinescu.

Intorcându-se apoi către omeni, repetă cuvintele Domnitorului şi ordinile lui fură imediat executate, cu o grabă şi cu stricteţă care arăta cât erau de devotaţi soldaţii faţă de Domnitor şi cât de mult ţineau să pară în ochii lui şi mai devotaţi.

— Să-mi explici, te rog, zise Domnitorul, adresându-se lui Mălinescu, cum de ai venit aşa la ţanc, cu călăraşii din garda palatului?

— Să mă ertaţi Măria Voastră, dar am avut ştire din parteă primului ministru că a-ţi plecat în direcţia aceasta, şi cum primul ministru insista foarte mult să plec, iar eu ştiam că vreo primejdie trebue să vă ameninţe de îndată ce v'aţi riscat singur într'o mânăstire, am luat oamenii şi cu primejdia de a fi blamat de această purtare a mea, am venit să vă urmăresc şi să văd dacă aveţi ordine să-mi daţi.

— Bine, de astădată fie, sunt mulţumit de modul cum nu aţi executat dorinţa mea, şi o să ţiu socoteală de ea.

— Aveţi vreo poruncă nouă de dat?

— Nu; deocamdată n'am decât ordinul ăsta: să ei toate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

măsurile de pază ca să ne culcăm, căci tare sunt obosit, trebue să fie cel puțin ora trei din spre ziuă.

— Da, într'adevăr, așa este!

Domnitorul făcu să i se prepare imediat Viorichii o odae în care să doarmă; iar el se culcă așa cum se afla, întins pe o canapea din salonul cel mare, încălzit încă de cu seară în vederea chefului pe care sperau să-l facă prea sfinții părinți.

XLIV.

IUBIREA LUI MĂLINESCU

La câteva zile după acestea, Viorica Miridon se afla într'o odae a locuinței pe care o închiriase Mălinescu pentru dânsa din banii ce îi dăduse Domnitorul și aștepta să-i sosească o veste dela Gogusly în a cărui urmărire pusese pe Mălinescu.

Tânărul ofițer, deși bănuia că frumoasa Viorica înclina în spre tânărul polonez, se executase cu cea mai mare stricteță, luând pe diferiți oameni de al cărora devotament putea să dispună și punându-i pe urmele lăsate de tânărul polonez.

Insă nu reuși să afle nimic, decât abia după ce interveni pe lângă Timur și pe lângă Eftimiu, oamenii prințesei Obrenovici. Acum el se întoarse cu o știre bună, căpătată de la unul din aceștia.

— Ei, ce-mi aduci? Intrebă Viorica. Ai aflat locuința sau ascunzătoarea acestui fugar?

Ea încercă să vorbească mai mult în glumă. Pentru a putea părăsi tonul aproape dramatic, pe care îl avea până acum în convorbirea ei, ea încerca din când în când să glumească; uneori parcă-i era dor să facă o glumă cu cineva. Singurătatea asta în care sta îi era plăcută din pricină că nu putea suferi asiduitățile lui Mălinescu; dar n'avea încotro, trebuia să suporte vizitele lui, deoarece avea nevoe de cineva care să o servească.

Totdeodată Mălinescu, prin faptul că îi pusese la dispoziție suma acea mare de bani pe care o luase dela vistierie în comptul Domnitorului, avea pe lângă ea mai mult aerul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

unui intendent al averei sale. El pusese banii într'un scrin şi-i dăduse cheia scrinului, spunându-i :

— Sunteţi stăpână aci, frumoasă dudue, faceţi tot ce voiţi; n'aveţi să daţi nimănui socoteală decât după ce vi se va prezenta o socoteală pentru cheltuelile făcute spre a se redobândi moşia de care aţi fost furată.

Viorica îi mulţumi. Raporturile între ea şi Mălinescu rămăseseră aci; ea rece de o parte, Mălinescu căutând să-şi ascundă înflăcărarea ce simţea pentru tânăra fată, mai ales din pricina convingerei ce avea că Domnitorul îşi aruncase ochii asupra tinerei. Insă Mălinescu nu cunoştea, ca mai toţi contimporanii lui, inima generoasă a lui Cuza.

Domnitorul, despre care foarte mulţi au vorbit spunând că era un om uşuratic, afemeiat, iubitor de orgii, era dimpotrivă foarte sobru. Era tăcut şi posac în unele împrejurări, când se concentra, şi vesel în altele, ca să nu strice dispoziţia prietenilor, faţă de care căuta pare-că să se scuze că el e un „Domnitor". Uneori îşi impunea chiar un ton şi un aer mai vioi, zglobiu, spre a înveseli şi pe ceilalţi. In realitate el era muncit de planuri înalte; spera să vadă mai de grabă realizarea unui vis frumos, voia să încheie în sfârşit acea Dacie-Traiană realizată de voivozii români. El îşi da seama că primul pas către această realizare de vis frumos, fusese făcut prin însăşi unirea Principatelor; acum mai lipsea să se confirme de către Puteri unirea aceasta pe care o săvârşise poporul şi cele două adunări, ca ea să devie un fapt îndeplinit. Acest „fapt" trebuia să fie primul pas către visul cel mare: Unirea tuturor ţărilor române sub un sceptru.

Cu toate asigurările cari i se dăduseră, Domnitorul ştia că va întâmpina multe greutăţi; dificultăţi din partea sultanului şi îndemnurile pline de căldură, ale frumoasei sultane Isabela. Insă lucrul de care izbea mai des şi care dădea mai mult de gândit, era duşmănia ascunsă a Rusiei şi neîncrederea ce trebuia să aibă în celelalte puteri cari toate doreau să vadă ţările române rămânând în aceeaş stare de înapoiere ca până aci, spre a nu-şi creea un nou element de temere.

Mânat de aceste gânduri, Domnitorul nici nu putea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

chiar dacă ar fi voit, să se ocupe de Viorica Miridon, necum de alte femei. Singura lui pasiune serioasă fusese şi era prinţesa Obrenovici. De aceea el lăsase pe Viorica la o parte, îi pusese la dispoziţie ca un fel de împrumut, suma din care acum ea trăia şi îi pusese, în acelaş timp, la discreţie serviciile lui Mălinescu. Acest tânăr era prea fericit că se poate afla lângă ea şi încerca prin diferite mijloace, prin un devotament de rob, să cucerească nu numai stima, încrederea, dar şi iubirea frumoasei fete. De aceea la întrebarea Viorichii, care se interesa de găsirea lui Gogusly, el răspunse cu un aer aproape victorios:

— L-am găsit la sfârşit!

— Ei, şi unde se ascunde?

— Nu se ascunde! Dar m'am luat după urmele care mi le-a pus la dispoziţie Timur şi am aflat că trebue să stea retras; l-am găsit.

— L-ai găsit şi i-ai vorbit?

— Da, i-am vorbit şi mi-a părut foarte rece de îndată ce a fost vorba despre d-ta.

— Da, îmi închipui, dar eu nici nu am de ce să mă întristez de această răceală a lui.

— Nu? Nu vă întristează?

— De loc, deoarece n'am nicio aspiraţie la o prietenie mai intimă cu el... Înţelegi d-ta lucrurile acestea, urmă Viorica Miridon după o clipă de tăcere în care se reculese, înţelegi că nu pot eu, chiar să vreau, şi să ţiu la cineva, nu pot să îi sărd de gât, cu atât mai mult, cu cât nu ţiu la el şi n'am de ce să ţiu.

— Însă d-voastră de ce m'aţi îndemnat să-l caut?, — întrebă Mălinescu nedumerit. Această nedumerire îl făcea pe el să vorbească pe un ton mai respectos.

Uneori Mălinescu îi vorbea mai prietenește atunci o lua cu „d-ta", pe câtă vreme, alteori îi zicea „d-voastră", din cauza respectului pe care-l impunea figura frumoasă a tinerei.

— Iată, am să-ţi spun; mă interesează omul acesta, urmă Viorica, din pricină că el m'a scăpat într'o împrejurare primejdioasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, știu, am aflat, dar dacă ar fi să judecăm după tendința și dorința ce a avut fiecare de a scăpa o frumusețe ca d-voastră...

— Te rog să nu vorbim de astea, îl întrerupse Viorica.

— Nu, să nu vorbim de frumusețea d-voastră, dar vreau să vorbim de dorința pe care a „avut-o"... Și eu m'am războit pentru d-voastră.

— Știu! V'a dat un ordin colonelul.

— Da, dar și lui i-a dat un ordin altcineva.

— Asta e una, ordinul pe care l'ai primit d-ta, zise Viorica, însă eu știu mai multe. In câteva împrejurări pe care d-ta nu le bănuești, tânărul acesta s'a purtat față de mine ca un eroism, cu o abnegație și un devotament nebunesc, expunându-și cu atâta lipsă de frică viața lui pentru a-mi cruța mie o neplăcere, încât m'a făcut nu numai să-l respect, dar aproape să-l și iubesc — nu, să-l admir, ăsta e cuvântul! Și e o distanță bună dela admirație până la iubire...

— A! mă rog, nu e decât un pas, zise Mălinescu.

— Da, poate să fie un pas de copil, însă e un pas de șapte poști. Dacă cunoști d-ta, zise zâmbind ironic Viorica Miridon, poveștile în care e vorba de un uriaș care avea cismele de șapte poști; îți închipui cam cât de mare ar fi un astfel de pas; și ca atare cât de mare ar fi depărtarea între el și între mine.

— Da, înțeleg ce voiți să spuneți, dar cred că nu sunt vizat câtuș de puțin, prin această figură.

— Nu, de oarece n'am nevoe să spun altfel lucrurile decât cum sunt; însă îți spun că nu am numai stimă pentru acest tânăr, dar și un interes foarte viu pentru persoana lui.

— Il știu că e nenorocit, din pricină că iubește pe o persoană sus pusă și persoana aceea sunteți d-voastră.

— Nu, îl întrerupse Viorica, eu nu sunt așa de sus pusă; el iubește pe prințesa Obrenovici.

— Sunteți atât de convinsă de acest lucru?

— Da. Și de aceea am tot dreptul și chiar datoria să mă interesez de el; dacă m'a ajutat atunci când era viața mea în primejdie și m'a scăpat, cu atât mai mult obligată aș fi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

față de el, ca eu să port măcar un interes cât de mic când e inima lui în primejdie.

— Înțeleg, sunteți generositatea personificată.

— „Personificată" nu sunt, dar când am un prieten și văd că se devotează pentru mine, caut să-l servesc din toată inima.

— Și în cazul acesta, întrebă Mălinescu, dacă eu v'aș servi cu același devotament?

— A! Să nu vii să-mi precupețești devotamentul d-tale, căci nu e deloc frumos, zise Viorica.

— Dar acest Gogusly pe care d-voastră îl admirați?...

— D-le Mălinescu, acest polonez, sau cum vrei să-i spui, nu s'a tocmit întâi cu mine, ci a venit și și-a pus în joc viața. În vreo două împrejurări a fost gata să fie răpus pentru mine și ca atare el are nu numai dreptul, dar am și eu datoria să mă interesez de el, după puteri, regretând că nu pot face mai mult de oarece eu nu sunt decât o biată fată.

— Aveți dreptate și sunteți stăpână pe acțiunile d-voastră, frumoasă domnișoară.

— Ei; spune unde l-ai găsit?

— Nu l-am găsit încă, dar mi s'a spus de către devotatul prințesei că are să vie peste câteva zile, de oarece a primit o însărcinare gravă.

— O însărcinare gravă din partea prințesei? Asta e lucru serios, zise Viorica; te pomenești că l-o fi trimis prin alte țări.

— Nu știu cu siguranță, dar cred că Gogusly poate să se afle acuma în București.

Servitoarea Viorichii, intră și spuse că o femee dorește să-i vorbească. În același timp ea îi înmână un bilet.

Tânăra îl citi, se uită la Mălinescu și îi dădu să înțeleagă cu o privire, că ar dori să rămână singură cu acea femee.

— Mi-a scris cineva că dorește să-mi vorbească în particular; nu știu cine este, însă mi-a hotărât ziua și ora asta la care te afli d-ta aci. De aceea dacă vrei să treci în odaia alăturată sau să mai treci pe aci peste vre-o oră, vom putea să mai vorbim împreună.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mă voi înapoia cu plăcere, zise Mălinescu; aşi fi foarte bucuros să pot aştepta aci, dar am vreo câteva ordine de executat.

— Bine! Du-te şi să te întorci peste o oră sau două; când vei fi liber vom vorbi mai pe larg de ceeace mi-ai promis că-mi vei spune.

XLV

INTRIGILE UNEI GAMERISTE

Tânărul ofiţer plecă. In urma lui pătrunse în odae o femee cu un văl gros pe obraz; după ce se uită în jurul ei, ea îi dădu la oparte şi îşi arătă obrazul. Viorica exclamă cu mirare abia stăpânită:

— Cum, d-ta Tincuţa? La mine!?...

— Da, eu sunt Tincuţa, femeea de încredere a prinţesei Obrenovici.

— Dar ce te-a adus la mine? Ţi-a spus d-na Obrenovici ceva? Te-a însărcinat cu vreo misiune pentru mine?

— Nu, dudue dragă, m'am îndreptat încoace fiindcă inima mea mă îndreptează spre d-ta.

— De ce? Cum? Nu te înţeleg ce vrei să spui cu aceasta?

— Vreau să spun că mustrările de conştiinţă pe care le am sunt prea mari şi am venit să mă destăinuesc d-tale şi să mă erţi de tot ceeace ţi-am făcut.

— Dar ce mi-ai făcut d-ta? Nu mi-ai făcut nimic, zise Viorica privind-o cu uimire.

— Ai să afli de îndată de ce e vorba, frumoasă domnişoară, dar te rog asigură-mă mai întâi că nu mă vei izgoni că mă vei asculta până la capăt şi că mă vei erta.

— Da, de asta să fii sigură, rosti Viorica, fără a şovăi măcar, dar sunt curioasă să aflu de ce e vorba.

— Mai întâi, zise femeea de încredere a prinţesei Obrenovici, aşi dori să văd dacă nu cumva e prin apropiere cineva care să ne spioneze.

— Cum? Te îndoeşti de discreţia mea? Atunci mai bine să nu mai vorbim.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu de asta e vorba, zise Tincuța cu un aer constrâns; dar mă sfiesc din pricină că stăpâna mea, în contra căreia am venit acum să vorbesc cu d-ta, este o femee pe cât de bună, pe atât de îndrăzneață și întreprinzătoare, și ar putea avea la d-ta pe cineva care să ne spioneze.

— Bine, fie, fă cum crezi, zise Viorica aproape disprețuitoare.

Tincuța se repezi cu pași ca de pisică înspre ușile cari îi păreau suspecte;; ea trecu în odaia alăturată, inspectă pe acolo, apoi trecu în altă odae și astfel făcut ocolul tutulor încăperilor, fără ca Viorica să-și dea măcar ostenează de a o controla. Apoi ea se întoarse în odaia în care se afla frumoasa moldovcancă și zise:

— Vezi d-ta dudue, cât ești de încrezătoare?

— De ce spui cuvintele acestea?

— Fiindcă d-ta m'ai lăsat să îți umblu pe aci prin odăi și ași fi putut, sub pretextul de a controla dacă nu e cineva care să ne asculte, să îți pun sau o hârtie care să te compromită, sau să îți iau ceva, sau să pregătesc o cursă, în care stăpâna mea e atât de meșteră.

— Se poate, zise Viorica, însă eu te iau pe d-ta drept o femee foarte cum se cade.

— Nu! De femee cum se cade să nu mă ei, zise cu grabă Tincuța; am avut odinoară gândurile acestea și am dorit să mă devotez unei persoane bune și nobile. Dar am căzut pe mâna unei femei pe care politica și cursele politice ce se întind, o silesc în anumite împrejurări să fie și să facă astfel de lucruri încât ele să merite disprețul oricărei alte persoane.

— Dar d-ta îmi vorbești pe un ton și cu cuvinte atât de alese, încât mă uimești, zise Viorica Miridon, izbită de modul cum își preciza camerista gândurile și sentimentele.

— Ah, d-ta uiți zise tânăra, că eu cunosc mai multe limbi, știu franțuzește, știu rusește și am oarecare cultură, datorită prințesei, bine înțeles.

— Da, și d-ta acum drept mulțumire, vrei să o trădezi!

— Vezi cât ești de naivă, exclamă din nou Tincuța;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

d-ta în loc să mă încurajezi pe mine să-ţi vorbesc şi să-ţi destăinuesc tot ce am venit să-ţi dăstăinuesc, d-ta din potrivă parcă anume cauţi să mă respingi.

— Da, asta e intenţia mea, zise Viorica Miridon cu linişte.

— Dar gândeşte-te d-ta că nu o să poţi rezista sau războ sau măcar a trăi între oameni cu un astfel de caracter!

— Cine ţi-a dat aceste păreri?

— Lucrul acesta l-am învăţat, zise camerista, de când sunt la stăpâna mea.

— Şi ce ai voi să fac? — întrebă Viorica.

— Aş voi ca d-ta să fii bănuitoare, să cauţi să nu te laşi a fi înşelată de nimeni, să scrutezi întâi sentimentele acelora cari se apropie de d-ta.

— Da, astea aşi voi să le fac, dar eu nu sunt un temperament bănuitor, eu sunt o fire prea deschisă.

— Asta e o vină, asta e un neajuns, zise Tincuţa, insistând asupra acestor cuvinte; însă d-ta dudue, să nu te superi dacă o să las toate astea la o parte şi am să-ţi spun cauza care m'a făcut să viu aci, căci văd că d-ta nu mă întrebi de acest lucru.

— Nu te întreb, fiindcă pentru mine e un lucru foarte indiferent.

— Dar, dimpotrivă, eu ţi-am întins o cursă.

— O cursă? Pentruce?

— Fiindcă, să mă erţi, te rog să mă erţi de tot ceeace am să-ţi spun, mă mustră conştiinţa.

— Ei, nu ţi-am declarat dela început, de când mi-ai vorbit deschis că vrei să-mi spui ceva, că eu te ert, orice greşală fie orice-ar fi? Ce vrei mai mult?

— Iată, zise Tincuţa, fără a se supăra câtuş de puţin de tonul dispreţuitor cu care erau rostite aceste cuvinte, cursa pe care ţi-am întins-o eu, frumoasă dudue, a fost... dar să mă erţi nu e aşa?

— Da, da, cum să nu?! Te-am asigurat de câteva

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ori până acum, ca să zic așa, de indulgența, și de ertarea aceasta pe care o ceri d-ta.

— Ei dacă e așa, atunci să-ți spun; trebue să-ți spun mai repede până nu mă răzgândesc, zise cu înfrigurare Tincuța; eu am fost aceea care ți-am scris biletul privitor la întâlnirea prințesei cu Gogusly.

— Da? Mulțumesc! Mi-ai făcut un serviciu, replică Viorica.

— Nu știu dacă ți-am făcut un serviciu d-tale, dar am vrut să-mi fac un serviciu mie și văd că prințesa în loc să îndepărteze pe Gogusly de d-ta l-a depărtat în așa fel, încât l-a depărtat și de mine.

— A! Va să zică d-ta ești îndrăgostită de el?

— Da, trebue să-ți spun lucrul acesta, trebue să-l spun, dudue dragă, căci nu mai pot. Il iubesc, îl ador! Nu știu cum aș spune mai mult: e un tip frumos, o perfecțiune ca inimă, ca devotament și mai ales întru ce privește curagiul.

— Ei, de ce nu i-ai spus lui lucrul acesta? Și de ce mi-l spui mie?

— Iți spun d-tale dudue, fiindcă te rog din nou să mă erți... mi s'a părut că d-ta ții la el.

— Bine, dar crezi că sentimentele pe cari le ai d-ta pentru el, mă răcesc grozav, sau mă vor face să-l iubesc mai puțin, admițând că l'aș iubi?

— Dar eu sunt convinsă că d-ta îl iubești, dudue!

— Nu! Te înșeli, nu-l iubesc! Dar am o profundă admirație pentru el; m'aș simți în stare de acte și de un devotament foarte mare față de acest tânăr, însă niciodată nu aș putea spune cu conștiința împăcată, că eu îl iubesc.

— Ce păcat, ce rău, e o nenorocire!

— De ce e păcat Tincuțo, de ce e rău și de ce e nenorocire? — întrebă Viorica, surâzând aproape fără voia ei.

— Iată de ce: fiindcă în inima mea, în mintea mea, d-v. amândoi, cari sunteți două modele de perfecțiune, de frumusețe...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— A! Mă lauzi prea mult pe mine; însă pe d-l Gogusly nu cred că-l lauzi, căci el într'adevăr e un băiat frumos și merită să fie iubit, cum cred că îl iubești d-ta.

— Dar eu îl ador și am voit atunci să te despart pe d-ta de el, însă mi se pare că l'am făcut să iubească și mai mult pe prințesa aceasta, zise camerista.

— Nu cred, deoarece îmi închipui că el nu e numai un tânăr frumos, dar e și o ființă de carne și oase și toate devotamentele și iubirile au o margine peste care nu se poate trece, zise Viorica.

— Dar dacă e așa, dacă e exact ce spui d-ta, d-ta dudue îmi pari că ești mult mai cunoscătoare într'ale inimei omenești, decât aș putea să fiu eu.

— Se poate, adică de ce n'ar fi și o fată fără experiență înzestrată cu un grad oarecare de pătrundere a lucrurilor fără ca să aibă atât de mare cunoștință a vieții.

— Ori cum ar fi, zise din nou Tincuța, eu știu atâta lucru, știu cu siguranță că îl iubesc și te iubesc și pe d-ta.

— De când? De când m'ai trădat?. — întrebă Viorica pe un ton ironic.

Tincuța se făcu roșie, dar ea trecu ușor peste această jignire și zise:

— Da, de atunci de când te-am trădat, de când am vrut să pun la cale cum să zic, o despărțire violentă între d-ta și Gogusly. De atunci am înțeles că se petrecea în inima mea ceva cu totul neobișnuit.

— Și ce se petrece?

— Ei, ce să se petreacă? Mă simt coprinsă de sentimente cari sunt aproape de devotament, de răzbunare, de iubire și de dorința de sacrificiu.

— Iată o mulțime de sentimente cari par a se ciocni în inima d-tale, numai dacă nu s'ar isca vre-o ceartă între ele.

— Te rog să nu râzi de mine dudue; sunt o biată fată nenorocită. Fiindcă sunt de condiție inferioară, niciodată domnul Gogusly nu s'ar fi uitat la mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Fie, fie şi aşa după cum spui d-ta Tincuţo, şi ce vrei, unde vrei să ajungi?

— Vreau să spun, reluă camerista, că am venit aci, să destăinuesc o parte din secretele prinţesei, să îţi arăt d-tale dudue, cursele pe care ţi le-am întins. Aceasta o fac ca să îţi uşurez d-tale putinţa de a te apropia de acela pe care îl iubeşti şi d-ta şi pe care îl iubesc şi eu.

— Dar, întru cât ai fi d-ta câştigată, dacă într'adevăr ar fi să ţin eu la tânărul d-tale?

— Dar Anton nu e al meu; nu e al meu, după cum nu e nici al prinţesei; e mai mult al d-tale frumoasă dudue; dar el pare a se smulge din reţeaua de sentimente cari îl învălue.

— Foarte bine pentru el şi foarte frumos, că încearcă să dea o luptă împotriva sentimentelor lui, zise Viorica.

— Dar nu aceasta vreau! Iată, eu neputând contribui le fericirea unui tânăr cum e acesta, aşi dori să te conving pe d-ta, să ţii mai mult la el decât ai aerul de a ţine.

— Nu ţiu deloc la el, Tincuţo, ţi-o repet.

— Tocmai fiindcă nu „ţii", aşi voi să te conving pe d-ta, care eşti o perfecţie de frumuseţe şi calităţi, să ai îndurare de el.

— Şi ce să fac? — întrebă Viorica, oarecum cucerită de tonul insinuant şi de aerul rugător pe care îl afişa cu atâta sinceritate, subreta prinţesei Obrenovici.

— Ce să faci? Dar nimic mai simplu, am să caut eu să-l găsesc şi am să-l trimet aci să-l pun la dispoziţia d-tale.

— Fie, vorbeşte, aştept să mă dumireşti asupra purtărei d-tale.

— Ah! dacă e aşa reluă Tincuţa, n'aş mai isprăvi, ar trebui să înşir toate cele ce am făcut. D-ta nici nu ştii că eu am fost amestecată chiar şi în atacul pe care l-a dat boerul Stănilescu asupra moşiei prinţesei.

— Cum, d-ta?

— Da, eu. Boerul avea în mine o informatoare sigură, o fiinţă care îi arăta momentul şi clipele hotărâtoare în care trebuia să intervină.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar nu mai înțeleg nimic, d-ta erai în serviciul prințesei, erai în casa ei, și cum corespondai cu el, și cum a putut el să știe de d-ta?

— N'a știut el de mine, dar am știut eu de el. Eu i-am scris și i-am trimis un om ca să-l cheme; i-am arătat locul în care erai d-ta ascunsă, i-am spus că ar putea să năvălească să te răpească, însă în realitate am făcut tot posibilul ca prințesa să fie la locul de întâlnire. Tot eu ți-am trimis d-tale scrisoarea aceea, care te-a intrigat atât, și tot eu am pus la cale micile neajunsuri pe cari azi regret că ți le-am făcut, însă ele erau necesare celor ce voiam eu să obțin.

— Și ce voiai d-ta, în definitiv, întrebă Viorica, rămânând aproape consternată în fața duplicității și a energiei de intrigă ce se desvăluia că desfășurase această tânără.

— Voiam să despart pe prințesa de Gogusly, să o scot din drumul lui și orice sentiment pentru prințesa ar mai fi avut în inima lui, să-l rup, să-l smulg.

— Bine, atunci nu înțeleg de ce îl arunci în calea mea.

— Dar e atât de simplu dudue, exclamă camerista prințesei, e atât de simplu și clar; îl arunc în calea d-tale, fiindcă d-ta știu cu siguranță că nu îl iubești și nu îl vei iubi.

— De unde deduci d-ta asta?

— Ei, asta este și mai simplu, fiindcă d-ta iubești pe Domnitorul Cuza.

— Cum? Ce? Eu?! exclamă Viorica, neputând să-și stăpânească emoția la auzul acestor cuvinte.

— Da, chiar d-ta și tot eu am fost aceea care în ziua, adică în seara în care ai vrut să asculți și să vezi la ușa lui ceeace face Domnitorul, te-am surprins și ți-am strigat în șoapte acele cuvinte menite să te facă să te rușinezi și să fugi, să pui astfel din nou între prințesa și d-ta un obstacol: distanța.

— Bine, dar obstacolul acesta ce rost mai avea în combinațiile d-tale, Tincuța?

— Ei, ar fi fost că Gogusly, nemai fiind d-ta aci la curtea prințesei, s'ar fi depărtat de ea, sub un motiv sau altul, cum de altfel s'a și făcut lucrul acesta, și te-ar fi urmărit.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Bine, o dovadă că nu mă urmăreşte, că nu reuşeşte planul d-tale, e că el acum a dispărut.

— Te înşeli dudue dragă, zise camerista, el nu e nici de cum dispărut, el pândeşte pe undeva prin apropiere momentul în care ar putea să intervină sau în favoarea d-tale sau contra d-tale, însă pentru fericirea d-tale, căci el te iubeşte, te adoră!

— Iar nu înţeleg nimic! Mărturisesc, urmă Viorica după o şovăire, că d-ta eşti prea inteligentă pentru mine.

— Vă înşelaţi, eu am numai perspicacitatea pe care o dă gândul veşnic acelaş, eu nu mă gândesc de câţiva ani decât la modul cum aşi putea cuceri iubirea lui Gogusly.

— Dar e un lucru atât de simplu, zise Viorica, n'ai decât să îi mărturiseşti sau să îi dai să înţeleagă lucrul acesta.

— Cât eşti de naivă frumoasă dudue! Vai cât eşti de naivă! Cum îţi închipui d-ta că un tânăr căruia i s'ar arunca o fată de gât s'ar uita la dânsa? Din potrivă, ea trebue să se facă aşteptată, dorită. Lucrul acesta nu îl pot face eu, fiindcă sunt de o condiţie inferioară, sunt în ochii lui o simplă cameristă.

— Ei, şi care e soluţia?

— Soluţia o am eu, o voi da... când îmi va veni el în mână aşa fel după cum vine prada în gura şarpelui, după cum vine omul nenorocit în mrejile fatalităţii.

— Eşti prea obscură, eşti prea puţin lămurită pentru mine, zise din nou Viorica.

— Veţi vedea dudue, deocamdată toată acţiunea mea, trebue să se mărginească numai şi numai la ceeace mi-am propus eu să execut.

— Dar d-ta mi se pare că ţi-ai făcut socteala fără mine, zise Viorica Miridon; d-ta nu îţi închipui poate, că eu am să consimt de bună voe să servesc intriga d-tale amoroasă.

— Nu? Nu vrei să mă ajuţi? M'ar mira, de oarece sentimentele d-tale concordă şi merg paralel cu ale mele, zise subreta.

— Explică-te cât de clar poţi, fiindcă eu sunt crescută la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

țară, zise Viorica din nou și nu pot înțelege subtilitățile d-tale de diplomată .de cameră.

— De „cameristă diplomată" ai vrut poate să spui. Dar nu face nimic; și oricât ai voi să mă jignești, cu o ironie nu poți să mă jignești atât încât să renunț la iubirea pe care o am și la planul pe care mi l-am pus de gând să-l execut.

— Bine, o să caut să mă feresc de a te jigni, dar ce vrei d-ta să spui ?

— Iată: atâta timp cât prințesa o să fie în legătură cu Gogusly, cu siguranță că el nu o să se uite la mine: d-ta, însă, nu constitui pentru mine nicio primejdie din pricină că nu ții la el, pe câtă vreme prințesa ține: și între iubirea trecătoare a Domnitorului și devotamentul orb al lui Gogusly, probabil ea n'ar alege multă vreme; însă lucrul acesta nu mă împacă pe mine.

— Da, încep să pricep puțin din ceeace vrei d-ta, șopti Viorica gânditoare.

— D-ta, reluă camerista, oricât ai voi să ții la polonezul acesta, nu poți din pricină că inima d-tale e plină și de recunoștință și de admirație și chiar mi se pare și de iubire pentru Domnitorul nostru și acest lucru te face pe d-ta să neglijezi orice alte simpatii ce ți s'ar ivi în cale.

— E adevărat, replică camerista, că eu n'am absolut nimic de ce să mă tem de d-ta și că, dimpotrivă, am totul de sperat din partea unei ființe cum ești d-ta.

Viorica o privi din nou cu o aruncătură de ochi rece, ca aceea a unei ființe pătrunsă de dezgust față de o năpârcă. Ei îi făcea această cameristă impresia ca și când sub un înveliș frumos, i s'ar fi destăinuit dintr'odată o murdărie. Viorica se ridică zicând cu un dispreț abea mascat:

— Se poate ca d-ta să fi făcut planurile și să fi sperat în ajutorul meu; poate chiar d-ta să fii mult mai fină diplomată decât își închipuie cineva și să deduci și să combini lucrurile astfel după cum au să iasă probabil; însă te rog să pleci din fața mea! Din momentul acesta eu nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vreau să am aface cu o ticăloasă şi cu o fiinţă trădătoare cum eşti d-ta.

— Nu vrei nici chiar când de această fiinţă trădătoare atârnă fericirea d-tale şi viaţa Domnitorului? — întreabă subrela.

Viorica Miridon, ca lovită în piept la auzul acestor cuvinte, rămase fără să poată răspunde.

Camerista stătu pe gânduri dacă trebue sau nu să plece, atât era de mare şi covârşitor dispreţul ce reeşea din atitudinea Viorichii. Cum însă planul ei era cu totul altul decât a bate în retragere, Tincuţa făcu o nouă sforţare asupră-şi şi zise:

— Dudue, d-şoară Miridon, dacă ai şti d-ta câte fapte sunt la activul meu, la câte combinaţii şi intrigi nenumărate am luat parte, desigur că ai avea altă părere despre mine. decât aceea pe care o ai acum.

— Nimic nu m'ar îndreptăţi să am o părere mai bună, oricât de multe intrigi ai fi făcut d-ta, ele n'ar contribui să-mi mărească stima pentru purtarea d-tale.

— Dar nici nu cer stima cuiva! Să mă erţi dudue dacă vorbesc astfel, dar n'am încotro: trebue să ne înţelegem!

— E întrebarea dacă vreau eu să mă înţeleg cu d-ta. Cu o astfel de fiinţă cum eşti d-ta, nu cred să ajung la vreo înţelegere.

— Asta e o credinţă, o părere dudue, dar dacă mă vei asculta, ai să schimbi cu totul, dacă nu părerea d-tale, dar cel puţin modul de a te purta faţă de mine.

— Ei, vreau să te ascult, să văd ce o să mai spui; dar repede te rog, căci nu e tocmai plăcut să aibă cineva în casă o intrigantă cum eşti d-ta.

— Vai dudue, cum îmi vorbeşti!

— Eu sunt sinceră; nu pot vorbi altfel decât aşa cum îmi dictează inima.

— Şi apreciez această sinceritate care exclude la d-ta orice falşitate, zise Tincuţa, cu glasul ei insinuant, Voiam să-ţi spun câteva din actele mari la care am luat eu parte,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pentru ca să vezi că nu sunt așa de demnă de dispreț după cum crezi d-ta.

— Oricât de mari ar fi acele acte, sau cum le numești d-ta, zise Viorica cu răceală, ele nu îndreptățesc întru nimic trădarea pe care vrei să o săvârșești față de stăpâna d-tale.

— Față de stăpâna mea, te înșeli, nu îmi e stăpână, îmi e o superioară, este o femee care mă plătește.

— Ei, foarte bine, te plătește! Dar nu te plătește pentru ca să o trădezi.

— Dar, îmi plătește cu o monedă cu totul alta de cât aceea care am convenit, încât ceeace fac eu acuma nu e de cât un fel de represalii, cum se numește în franțuzește.

— Bine și ce vrei d-ta?

Vreau să-ți spun, dudue, că în afară de o mulțime de alte lovituri, bunioară în afară de faptul că am luat parte la alegerea Domnitorului...

— D-ta ai luat parte?

— Da! Eu am contribuit grație intrigilor pe care le-am executat, pe care le-am țesut împreună cu „stăpâna" mea, cum zici d-ta, am contribuit la alegerea Domnitorului.

— Bine, lasă să trecem de asta, să vorbim de lucruri serioase, căci văd că d-ta glumești, zise Viorica Miridon.

— Nu glumesc câtuși de puțin.

— Glumești îți spun! D-ta glumești! zise Viorica cu glas apăsat, căci la alegere n'a fost vorba de o intrigă a d-tale sau a altuia, ci a fost vorba pur și simplu, de expresia voinții țării.

— Da, voința țării; a fost voința câtorva boieri pe cari i-a convins Pisosky, asociatul nostru în afacerea aceasta, să aleagă pe Domnitor sau dacă nu să împuște pe cel dintâi care ar. încerca să plece.

— Nu, nu te înțeleg ce vrei să spui.

— Ei, ce să spui, un lucru pe care îl știe toată lumea, că Pisosky a fost în seara aceea memorabilă, la ședința în care s'a fixat candidatura Domnitorului, a fost în sală acolo și s'a postat la ușă. El a amenințat că va împușca pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cel care va îndrăzni să plece înainte de a se fi fixat candidatura „cuiva" și acel „cuiva", era bine înțeles Domnitorul de astăzi.

— Dar nu văd ce legătură are tot ceeace îmi spui d-ta, cu ceeace voiai să pui la cale.

— Să vezi, dudue, toate se înlănțuesc în lumea asta. Îți spun aceasta și am să-ți mai spun că am luat parte la o mulțime de intrigi, între care la înlăturarea unui oarecare Protetzky în Constantinopol.

— Bine, dar astea nu mă interesează pe mine.

— Te interesează foarte mult, fiindcă atunci s'a pus la cale asasinarea Domnitorului.

— Da? Era vorba să-l asasineze cineva? — exclamă Viorica Miridon, gata să asculte cu tot interesul orice ar fi spus Tincuța, de îndată ce era vorba de primejduirea vieții Domnitorului.

— Da, a fost pusă la cale asasniarea Domnitorului de către un oarecare Protetzky; și noi, adică eu, am jucat un rol pe care nu s'ar fi găsit alta să-l joace; rolul de femeie trimisă ca să seducă pe baronul Protetzky.

— Bine, să zicem că asta mă interesează, deși nu văd intru cât; dar mai departe.

— Ei, mai departe, urmă Tincuța, am pus la cale încă o serie întreagă de lucruri, de curse și de lovituri în decursul cărora d-ta ai jucat aproape involuntar un rol prevăzut și de stăpâna mea și de mine mai ales, fiindcă ea nu prea are atâta timp să se ocupe de ele. Insă eu am foarte mult timp să mă gândesc numai la acestea, și ca atare deși am stat în umbră până acum, aș putea fi considerată ca un fel de conducătoare a tuturor acestor intrigi, mai mult sau mai puțin tenebroase.

Foarte bine, ești conducătoarea lor, ești o intrigantă după cum văd că ții să arăți; dar ce rost au toate astea cu mine?

— Au rostul următor: vreau să-ți spun dudue, că interesul d-tale nu este să mă izgonești pe mine, ci să mergi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu mine mână în mână, în vederea scopului pe care îl urmăreşti d-ta.

— Şi care e scopul acela pe care îl urmăresc eu? — întrebă Viorica Miridon. Ce scop urmăresc eu ? Eu singură nu ştiu ce vreau şi d-ta îmi şi atribui un scop.

— Foarte bine, mulţumesc că eşti atât de sinceră faţă de mine, zise subreta prinţesei; faptul că mi-ai spus că nu ştii încă ţinta către care mergi, îmi arată că ai nevoe de concursul meu, dacă aş îndrăzni, aş zice de sfatul meu.

— Bine şi ce ar fi cu asta?

— Ar fi că eu văd clar. D-ta tinzi dudue dragă către stăpânirea Domnitorului.

— Eu tind către stăpânirea Domnitorului? Dar te înşeli, Tincuţo!

— Nu se înşală o fată ca mine, o femee care a putut să pue la cale atâtea. Ş'apoi eu, o recunoşti şi d-ta cred, deşi sunt mai puţin frumoasă decât d-ta, am totuş dreptul să nu mă consider ca fiind o fată urâtă.

— E drept, zise Viorica Miridon, că d-ta nu eşti o fată urâtă; eşti aproape tot aşa drăguţă ca prinţesa Obrenovici.

— Nu aşa; eu sunt un tip cu totul aparte; am trăsăturile mai puţin delicate, dar sunt mai cu judecată din pricină că fiecare pas al meu, m'ar costa situaţia, poate chiar viaţa; pe câtă vreme pe prinţesă n'ar costa-o decât cel mult un regret mai mult sau un regret mai puţin.

— Spune dar, ce vrei d-ta?

— Vrei dudue dragă, să îţi spun ce vrei, sau ce o să vrei dumneata?

— Ei bine, fie, spune.

— Iată, reluă Tincuţa, şi ţi-am mai spus-o: d-ta o să vrei să fii stăpână pe inima Domnitorului.

— Şi dacă aceasta ar fi adevărat, zise Viorica ironic, ce ar fi?

— De mult doreşti lucrul acesta, — însă, după cum îmi supuseşi acuma, nu ştia ce se petrece în inima d-tale. E logic ca o fiinţă atât de frmoasă ca d-ta să iubească pe un om atât de înalt şi atât de sus pus cum e Domnitorul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da? Dar să trecem peste asta!

— Nu să trecem, din contră să ne oprim, zise subreta. Şi fiindcă Viorica Miridon părea a-i da ascultare fără a voi să o mai întrerupă, ea urmă:

— Domnitorul la rândul său trebue să fie atras în mod fatal de frumuseţea d-tale atât de strălucitoare, atât de neasemănată.

— Te înşeli, te înşeli, Tincuţo, lucrurile nu sunt de loc aşa după cum crezi d-ta; în tot cazul nu-mi închipui altâtea despre pretinsa mea frumuseţe.

— In sfârşit, nu îţi închipui d-ta, dar toată lumea e de acord; lucrul acesta trebue să îl vezi, să îl fi deslusit d-ta în privirile invidioase şi admirative ale tuturor acelora care te întâlnesc.

— Bine, bine, să trecem la subiect.

— Ei, dacă este dar astfel după cum spun eu, d-ta trebue să tinzi cu orice preţ la cucerirea Domnitorului.

— Şi care ar fi acest „orice preţ"?

— Ar fi, urmă Tincuţa cu o intonaţie menită să introducă adânc în mintea şi inima Viorichii Miridon toate cuvintele şi părerile ei, ar fi ca d-ta să pui în adevăr stăpânire pe Domnitorul acestei ţări, însă o pui astfel încât să-l dirijezi d-ta, iar nici de cum aşa ca prinţesa Obrenovici.

— Ceeace-mi spui d-ta, o întrerupse Viorica Miridon cu vioiciune, ese cu totul din cadrul celor ce mi-am închipuit, am visat sau aş fi putut să visez vreodată.

— Desigur, aşa şi eu nu mă îndoesc de asta.

— Dar reluă Viorica, d-ta ţi-ai greşit socoteala, crezând că eu aş putea să mă pretez vreodată la un plan menit să aducă, să pună la dispoziţia mea pe Domnitorul acestei ţări. Eu aş dori nu să îl pun pe el la discreţia mea, ci să mă pun eu la discreţia lui.

— Iată o nuanţă, replică Tincuţa, o nuanţă care ar face furori în alte împrejurări; dar deocamdată să nu ne pierdem în subtilităţi de acestea.

— D-ta eşti mai mult decât o cameristă, zise Viorica

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Miridon, voind să schimbe subiectul convorbirii; d-ta nu poţi fi o simplă slujnicuţă.

— Nu, asta nici n'am fost, şi nici n'am aspirat vreodată să fiu; sunt mai mult o tovarăşe, o inspiratoare a prinţesei dacă vrei, însă am adoptat titlul ăsta de cameristă, sau de subretă, dacă vrei, a prinţesei, numai ca să pot să lucrez în vederea scopurilor ei, care uneori sunt şi ale mele.

— Şi care sunt scopurile d-tale Tincuţo? — întrebă Viorica Miridon.

— Dacă aşi şti care sunt acele scopuri eu le-aş ascunde, replică Tincuţa, după un moment de ezitare; dar să admitem că ştiu şi că o sinceritate exagerată pe care aş avea-o faţă de d-ta, m'ar sili să le spun, acele scopuri ar fi: D-l Cuza să fie înlăturat de d-ta din drumul prinţesei şi prinţesa prin această înlăturare ar fi atât de ocupată şi preocupată de gândul cum să recapete influenţa ei asupra Domnitorului, încât ar renunţa cu totul la gândul să mai poarte dragoste lui Gogusly, înţelegi d-ta?

— Da, înţeleg, cu ocazia asta mă scoţi şi pe mine din drumul dragostei d-tale; un lucru pe care aşi fi dorit să îl îndeplinesc şi fără de asta, urmă Viorica Miridon cu un surâs.

— Da, este chiar aşa; toată ţinta mea, tot ce am visat cu vreodată, tot ce am pus la cale, n'a fost decât ca să mă ridice mai mult în evidenţă, să mă pună într'o lumină cu totul avantajată, în faţa acestui tânăr, a lui Anton.

— A, Anton Gogusly, zise Viorica Miridon, mi se pare că aşa îl cheamă.

— Da; şi n'am reuşit până acum decât să-l fac simpatic prinţesei, când în realitate aş fi dorit ca eu să mă fac lui simpatică. In acelaş timp, prinţesa s'a ridicat în ochii lui ca un fel de meteor de diplomaţie, când în realitate eu am o bună parte, dacă nu cea mai bună parte, nu numai în planurile dar şi în succesele ei.

— Bine, zise Viorica după o gândire, bine; tot ce mi-ai spus până acum îmi pare destul de lămurit şi nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

văd întru cât d-ta acum ai avea interesul să mă tragi pe sfoară după cum ai tras-o sau vrei să o tragi pe stăpâna d-tale.

— Dar, dudue, mă jignești.

— Cum să te jignesc? Nu vorbim aci două aliate? Nu suntem prin însuși faptul că eu am ascultat tot ceeace mi-ai spus d-ta până acum, nu suntem oarecum complice? Îmi pare rău să o mărturisesc, dar eu o să fiu nevoită să admit sprijinul d-tale și să intru chiar în modul d-tale de a vedea și judeca lucrurile.

— Atunci dar primești ceeacea ți-am propus eu?

— Ce mi-ai propus d-ta? Nu mi-ai propus nimic încă.

— Ți-am propus, adică îți propun acum o alianță, o tovărășire de interese ale noastre.

— Ce interes pot avea eu cu d-ta?—întrebă Viorica pe un ton plin de demnitate.

— Ce interes? Acela al iubirei care se naște în pieptul d-tale, interesul de a nu fi dată în lături pentru alta, pentru o ființă care nu merită să fie iubită; interesul pe care îl ai d-ta ca ființă superioară, ca o fată fără prihană, fără nicio pată pe suflet și pe conștiință, să fii iubită d-ta de Domnitorul nostru, iar nu o altă ființă, o femee cum e prințesa, care nu este nici la prima și nici n'are să fie la ultima ei dragoste.

— D-ta crezi într'adevăr tot ceeace-mi spui, tot ceeace-mi vorbești mie acum?, întrebă Viorica Miridon.

— Nu înțeleg ce vrei să spui prin aceste cuvinte, bâigui camerista, nedumerită.

— Vreau să te întreb dacă d-ta tot ceeace mi-ai spus până acum, nu încerci asupra mea una din acele intrigi de care vorbeai până mai adineauri.

— Nu! Căci dacă n'ar fi tonul meu sincer, dacă n'ar fi riscul la care mă expun venind să vorbesc astfel, aș putea să pun înainte ca o dovadă a sincerității mele, faptul că ți-am mărturisit dragostea pe care o am pentru Anton.

— Bine, o întrerupse Viorica, am întrebat numai așa, căci aș fi dorit să fiu mai sigură de d-ta; însă unica sigu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ranță pe care să o am, o să fie aceea că voi căuta atât timp cât voi fi în contact cu d-ta, să fiu la adăpost de orice surpriză, să zic diplomatică, dacă vrei, să nu zic păcălitoare, din partea d-tale.

— Dudue dragă, nu consider orice mi-ai spune, ca o jignire; sunt mai presus de tot ceeace ar putea să mă jignească. Nu fiindcă mă consider ca fiind de un rang mai înalt decât alte persoane, însă sunt mai presus de acestea, deoarece am învățat de când sunt cu stăpâna mea, să văd că nu cuvintele și nu întorsăturile de frază mai mult sau mai puțin dibace au vreo înrâurire asupra vieții.

— Nu? Dar cine înrâurește?...

— Dudue, au înrâurire serioasă numai faptele și combinațiile.

— Intr'adevăr așa e, d-ta pari să fi învățat foarte mult dela prințesa.

— Mai degrabă, adăogă și complectă subreta, pot afirma că prințesa a învățat dela mine; dar să venim la ceeace ne încălzește.

— Fie, să venim.

— Iată care e planul meu: d-ta dudue, nu poți să tolerezi ca lucrurile să meargă așa mai înainte.

— De ce să nu pot tolera? N'am decât să las evenimentele să se scurgă așa după cum vor și să mă adaptez lor.

— Nu, nu trebue să faci lucrul acesta, trebue să îți prepari terenul și evenimentele.

— Bine și ce ar fi de făcut? Sunt nerăbdătoare să aflu dela d-ta care faci pe diplomata, ce ar fi de pus la cale?

— Iată: Domnitorul o să vie într'una din seri, bunioară mâine seară, la prințesa Obrenovici.

— Vine? Ești sigură?

— Da, foarte sigură, cum de nu; de obicei se ducea până acum prințesa la Domnitor, însă dela o vreme încoace, de când Doamna Elena a început să locuiască la Palatul princiar, nu mai poate face acest lucru și Domnitorul se strecoară din Palat ca să poată veni mai cu ușurință în contact cu iubita lui.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cum? E, adevărat? Este adevărat că Domnitorul mai iubește pe prințesa Obrenovici?

— Da, este!

— Și ce mă sfătuiești d-ta să fac, întrebă repede Viorica, răscolită până în adâncul inimei de gândul că o alta putea să împărtășească iubirea Domnitorului Cuza.

— Un lucru foarte simplu: N'am decât sub un pretext oarecare să fac ca prințesa să fie nevoită să plece la moșie.

— Cum poți face aceasta? întrebă Viorica.

— Nimic mai simplu: Am să spun să i se trimeată vestea că i-a luat foc Palatul dela moșia la care ai fost d-ta prizonieră.

— Da, da, îmi aduc aminte; acolo am petrecut timpul cel mai dureros din viața mea.

— Și, reluă subreta, în timpul cât prințesa o să fie absentă, o să aibă nevoe de cineva poate; dacă ai d-ta curagiul să vii acolo, o să vii să-i ții de urât.

— Nu, nu, asta n'aș face-o niciodată, dar dacă ăsta e tot planul d-tale, Tincuțo, atunci să îl lăsăm.

— Nu, dudue, uite care e planul meu: prințesa are să fie chemată la moșie și eu am să-i dau Domnitorului în paharul de vin cu apă, pe care îl bea seara la masă, am să-i dau un narcotic energic, care să-l adoarmă.

— D-ta ești în stare să faci lucrul acesta?

— Crezi că numai odată i-am dat eu narcotice și l'am silit astfel să adoarmă acolo fără să vrea?

— Și el n'a observat? întrebă Viorica neîncrezătoare.

— Dacă a observat a pus lucrul acesta în sarcina oboselii sau a mâncării, sau treaba Domnitorului ce și-o fi zis; eu știu că de atâtea ori l'am adormit, nici n'a bănuit lucrul acesta și l'am adormit în interesul prințesei nu în al meu.

— Bine, dacă este așa, n'am decât să mă acomodez cu planul d-tale, zise Viorica, și ce vei face după aceea?

— Am să-l adorm și d-ta împreună cu doi oameni devotați pe cari îi am eu la dispoziție, o să-l ei pe Domnitor și o să-l aduci aci la locuința d-tale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, asta n'am să o fac; la locuința mea nu vreau să îl aduc.

— Ei, dar în cazul acesta n'ai decât să-l duci în altă parte.

Viorica Miridon stătu câteva momente pe gânduri neputând să se hotărască pentru un act atât de hotărîtor: însă gândul că Domnitorul ar fi putut să aibă mai departe relații de dragoste cu prințesa, o răscolise într'atâta, încât acum nu mai putea să aibă o judecată limpede. In cele din urmă ea se hotărî cu o iuțeală mai mare decât ar fi dorit, se hotărî pentru pasul către care o sfătuia Tincuța.

— Ca să fii și d-ta la adăpost, reluă subreta, și ca să nu mă bănuiască nici pe mine, am să fac așa fel lucrurile încât să nu fiu de față.

— Cum, atunci cine o să îngrijească de cele necesare?

— Ingrijesc eu dudue, îngrijesc cu aceeași ușurință și cu aceeași îndemânare cu care am îngrijit până acum de realizarea tuturor intrigilor pe cari le-am condus împreună cu stăpâna mea, fără să mă deranjez din odaie.

— Bine, ne-am înțeles. Și încotro crezi că ar trebui să mă duc?

— Lucrul e foarte simplu, s'ar putea să te duci către o mânăstire.

— Nu, nu, lasă că am mai pățit-o eu cu o mânăstire, zise Viorica Miridon, știu eu la ce se poate aștepta cineva acolo.

— Iată, s'ar putea să faci altceva: să ei pe Domnitorul într'o diligență și să îl duci până la Buftea; acolo este un han pe care îl cunosc și către care am să trimet chiar de azi un curier. Acolo veți fi primită și se va pune la dispoziția d-tale și odaia și toți servitorii aflați acolo.

— Bine, zise Viorica fără să se mai gândească, suntem înțelese, am să fac lovitura aceasta, o să mă compromit poate în ochii Domnitorului, o să zică lumea că sunt o nebună, că am recurs la asemenea mijloace ca să pun mâna pe el, însă e preferabil ca eu să fac acest lucru pentru el, decât el pentru mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Fără a mai aştepta vreo explicaţie, ea se decise în mod definitiv, rămânând numai să primească instrucţiunile necesare, de paşii pe cari i-ar mai fi făcut camerista Tincuţa, în timpul ce avea să treacă până la răpirea Domnitorului.

XLVI

SOMNUL LUI PISOSKY

In acest timp, după sosirea Domnitorului dela Constantinopol, opoziţia formată de majoritatea boerilor din Cameră, dădea o luptă înverşunată împotriva Domnitorului, adică împotriva ministerului susţinut de Domnitor.

Kogălniceanu şi cu toţi miniştrii cari compuneau cabinetul, îşi frământau creerii cum să poată birui această neînfrântă opoziţie care împiedica guvernul să lucreze şi odată cu guvernul împiedica întregul aparat administrativ al ţării să funcţioneze în mod normal.

Deputaţii adversari guvernului şi Domnitorului, formau majoritatea, însă ei deşi erau partea predominantă în Cameră, nu aveau conducerea ei.

Domnitorul era convins că trebue să domnească şi să guverneze împotriva oligarhiei care stăpânise până atunci ţara şi nu găsea niciun mijloc de a înfrâna purtarea boerilor.

Domnitorul Cuza se încercase în vreo câteva rânduri să afle prin oamenii săi ce se petrecea la consfătuirile pe cari le ţineau boerii. Insă nu îi plăcea modul cum era informat. In seara în care fusese hotărâtă de către Tincuţa Şterba răpirea Domitorului, el vorbise înainte cu Kogălniceanu şi îi destăinuise că avea să se introducă într'un local menit să îi uşureze ascultarea discuţiilor şi descoperirea planurilor pe cari le aveau boerii opozanţi.

Cu puţin înainte de a se însera, un bilet primit dela prinţesa Obrenovici, îl învita la masă; Domnitorul lăsase acest bilet din nebăgare de seamă pe masă şi toţi aghiotanţii şi în special Pisosky şi Ştefan Filipescu, îl citiră şi îşi comunicară reciproc impresiile cu privire la atitudinea Domnitorului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dacă cumva s'ar prepara vreo cursă de către adversarii săi, zise Pisosky, n'ar avea decât să-l invite la prințesa Obrenovici și acolo să îl omoare și apoi ce ne facem noi?

— E adevărat, zise Ștefan Filipescu, trebue să veghez asupra lui!

— Și vom veghea, strigă la rându-i Pisosky.

— Mai e nevoe, întrebă Filipescu, să luăm pe cineva confidența noastră?

— Nu, e destul că suntem noi amândoi; dacă îl putem lua pe Răducan, devotatul Domnitorului, atunci putem fi siguri că noi trei înși vom dejuca și cele mai îndrăcite urzeli și îl vom scăpa chiar din gura morții.

Domnitorul părea vesel, bine dispus, el expedie repede hârtiile curente și rămase singur.

Aghiotanții săi o luară înainte, postându-se în fața Palatului, însă pentru a nu-i da de bănuit, ei se îndreptară pe drumul cel mai scurt în spre locuința prințesei Obrenovici.

— Acolo, zise Ștefan Filipescu, trebue să-l pândim, acolo să fim cât mai în apropierea lui.

— De sigur, replică Pisosky, trebue să-l ocrotim acolo, fiindcă în altă párte n'are cine să-l recunoască.

Ei stătură mai mult de o jumătate de ceas la pândă, când văzură apropiindu-se de locuința prințesei un om în totul asemănător la mers cu Domnitorul însă astfel travestit, încât nimeni nu l-ar fi ghicit că este Cuza-Vodă. Omul se apropie de locuință cu pașii și cu atitudinea unui om care ar cunoaște foarte bine casa, deschise poarta, pătrunse înăuntru, rosti câteva cuvinte la urechea servitorului ce se ivise în calea lui și intră în salonul în care îl aștepta prințesa.

Pisosky înaintă câțiva pași pe urmele lui și întrebă pe servitor:

— Cine a fost omul acesta?

— Nu-l cunoașteți d-le aghiotant? Nu știți? Cine poate să vie aci așa travestit, decât Domnitorul?

— Da, da, am înțeles; dar acuma e desigur sus?

— Da!

— Și prințesa?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Prințesa a fost chemată acum o oră la moșie; a izbucnit un foc acolo.

— Și ce a ars?

— A ars castelul și toate dependințele.

— Ce spui! Cum s'au petrecut lucrurile?

— Nu știu nici eu, mi se pare că s'a pus foc.

— Ei, comedie, exclamă maiorul, aducându-și aminte de frumoasa locuință de vară a prințesei; iată una din cele mai mari și bogate colecții de raritați, arsă, prefăcută în cenușă. Să vedem ce o să fie adevărat din toate astea mâine; deocamdată te rog să mă lași pe mine și pe amicul meu, să urmărim de aproape tot ce se petrece aci.

— Bine, dar nu o să se petreacă nimic, de oarece stăpâna mea a plecat.

— Și „boerul" care a intrat, unde este?

— E în salon, o să treacă în sala de mâncare, o să stea la masă cu cineva... sau poate și singur.

— Cum cu cineva?

— Bănuesc că o să vie cineva la masă, dacă nu o veni o să mănânce singur.

— Da, atunci o să ne dai nouă voie să stăm în odaia imediat alăturată de acest salon, ca să putem fi la dispoziția sa în orice moment.

— Foarte bine!

— Condu-ne până acolo. Și lasă-l pe amicul Răducan undeva, pe aproape.

— Eu, o să mă iertați, nu pot să vă conduc, dar o să vă arăte drumul servitoarea asta, zise feciorul.

Pisosky își aruncă privirile asupra nouei cameriste pe care o vedea pentru prima dată, și făcu semn lui Ștefan Filipescu să se apropie.

După ce fură introduși în ascunzătoarea ce li se rezervase anume pare-că, el ceru fetei un pahar de apă.

— Am să vă tratez cu câte un pahar de vin, zise subreta, de oarece apa știți cum e în București; e proastă, nu e ca la moșie la noi.

— Bine, bine, fie, adu și câte un pahar de vin!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Amândoi băură paharele aduse și după puțin timp li se păru că începe să le vâjie capul; dar dădură vina asupra drumului și a oboselei din cursul zilei și în cele din urmă Ștefan Filipescu adormi, însă Pisosky fiind mai rezistent, se ridică, își apropie urechea și ochii de gaura ușei și văzu pe Domnitorul bând și mâncând foarte liniștit la masă.

— Iată, zise el; omul acesta nici nu bănuește că noi îl ocrotim, și cu toate acestea are atâta mare nevoie de ocrotire; însă pe când el șoptea aceasta, o mână i se puse pe umăr și un glas subțire îi zise:

— D-le Pisosky, de ce nu te culci și d-ta puțin?

O altă voce zise:

— Se vede că n'a băut vinul!

Tânărul voi să se ridice, însă simți cum o cârpă i se înfundă în gură și niște mâini puternice îi strâng gâtlejul. El se văzu legat și trântit pe covor în câteva clipe.

Tot în acelaș timp i se păru că aude în odaia de alături o cădere.

— Ah! mi se pare că suntem victima unui atentat, își zise în gând Pisosky.

Insă atât legăturile cât și strânsoarea dela gât îl amețiră și i se păru că totul se învârtește împrejurul lui și că se afundă în haos. Adormișe înainte de a fi complect legat.

XLVII

O RĂPIRE STRANIE

La câteva minute după ce aghiotantul maior Pisosky fusese legat și adormise complect, în tovărășia lui Ștefan Filipescu, se iviră în odaia în care mânca Domnitorul, doi oameni. Ei își aruncară privirile în toate părțile și după ce se convinseră că într'adevăr Cuza-Vodă dormea sub influența narcoticului ce i se administrase, îl ridicară cu precauțiuni de pe scaun și întinzându-l pe covorul scurt de jos, îl înfășurară în el; scoțându-l pe ușă afară ca și când ar fi dus un pachet.

— Bagă de seamă, șopti unul din ei, să nu stârnim pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vreunul din credincioşii prinţesei, că suntem pierduţi, al nostru e leacul, nici praful nu se mai alege de oasele noastre.

— Lasă, lasă, că am fost destul de bine răsplătit ca să ne riscăm viaţa; acum să-l ducem până jos la diligenţă şi treaba lor ce au să facă.

Domnitorul, astfel înfăşurat, fu dus până îndărătul casei, unde aştepta o diligenţă la care erau înhămaţi patru cai. Aceşti cai însă, n'aveau clopoţei şi erau la picioare înfăşuraţi cu cârpe menite să le asurzească paşii. Ei nu făceau niciun sgomot, cu toate că mişcau din copite ca nişte cai prea mult odihniţi.

Vizitiul de pe capră întrebă:

— Gata?

Gata, daţi-i drumul.

— Dar duduia e înăuntru?

— Nu e nici o duduie înăuntru, e numai un om, replică vizitiul; un om menit să-l ducă până acolo, adică să-l excorteze.

— Foarte bine, noi ne-am îndeplinit rolul; acum putem pleca; şi cei doi, în loc să mai reintre în Palatul prinţesei, se furişară dealungul zidului şi o luară la drum, în timp ce diligenţa se punea în mişcare.

Dar dindărătul acestora, răsărise figura curioasă a unui om. Era Aligrada, sârbul devotat al prinţesei care vedea scotându-se din palat un pachet şi nu ştia ce conţine. El voi să se înapoeze spre a controla, să dea alarma, însă văzu că diligenţa se pierdea în depărtare, pe când cei doi fugeau cât puteau.

— De sigur, îşi zise sârbul în româneasca lui, ăştia nu au să mai dea pe aici; nu e chip de a afla dela ei ce au furat; dar o privire în diligenţă poate să îmi spue mie ce conţine.

Aligrada îşi luă două pistoale, un cuţit de vânătoare şi se repezi la grajduri, după cel mai bun cal ce îl găsi acolo, îl încălecă, şi se năpusti pe poarta rămasă deschisă, în urma diligenţei.

Nezărindu-o, el îşi făcu socoteala că trebue să o fi apucat, după direcţia pe care o luase, în spre bariera ce ducea la Ploeşti. Aligrada o luă în goană mare în spre şoseaua Kisselef şi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

se îndreptă spre Băneasa; aci văzu la o distanță foarte mare înaintea lui, o caleașcă alergând nebunește.

Sârbul își spuse:

— Singur nu o să fac nimic în potriva lor, dar e bine să știu unde duc ei pachetul acela și să aflu ce au făcut cu el, ca apoi să mă întorc să spun stăpânei.

Goana aceasta dură timp de o jumătate de oră, după aceea caii își încetiniră mersul și la rândul său Aligrada își domoli calul.

Timp de o oră, drumul se continuă astfel fără întrerupere, numai cu încetiniri ale pașilor cailor, în cele din urmă cum noaptea era foarte luminoasă, Aligrada crezu că e bine să se apropie și mai mult de diligență, dar să o urmeze la o distanță destul de mare spre a nu fi luat în seamă; însă cu câțiva kilometri înainte de Buftea, el văzu că se ridică din niște tufișuri câțiva călăreți; aceștia însoțiră o bucată de drum diligența și Aligrada putut să-i numere; erau patru.

— Bun, își zise sârbul, oamenii ăștia desigur că au pus la cale un furt însemnat; au furat ceva cu ajutorul servitorilor din casa stăpânei mele; totul acuma este să știu unde au să ducă pachetul ca să pot reveni la prințesă, să-i spun cele ce s'au petrecut și să-i arăt imediat și urma.

El își mai continuă drumul așa câtva timp, până ce văzu cu mirare că tot cortegiul acesta se opri în fața unui han.

Sârbul văzu hanul înconjurat de câteva case. Ocoli pe departe, își legă calul de un copac aflat în apropierea hanului și după ce își dădu pe cât putut înfățișarea unui drumeț întârziat, se apropie. Inainte de a intra, el își potrivi bine cuțitul la brâu ca să se poată apăra, și încercă dacă pistolele sale au cremenea și iarba necesară. Sârbul privi la stele ca să vadă ora. Era aproape 11 noaptea.

Aligrada pătrunse înăuntru liniștit, ca un om care n'are de ce să se teamă, el văzu la o masă patru inși așezați.

Aceștia îl măsurară de sus până jos și unul din ei se aplecă la urechea celuilalt șoptind câteva cuvinte.

Aligrada crezu că a fost recunoscut, însă el își luă un loc,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ceru un pahar de vin, și întrebă pe hangiu, dacă nu cumva are undeva un loc pentru un drumeț întârzat.

— Pentru un drumeț ca d-ta nu am loc; răuspunse hangiul, de altfel ceasul e prea târziu și n'ai ce căuta aici.

— Mă erți, răspunse Aligrada, dar după cum au d-lor dreptul să fie aci, am și eu, și eu sunt tot așa un întârziat ca și d-lor.

— D-lor? Să mă erți; d-ta ești un te-miri cine, răspunse hangiul.

— Da, să mă erți atunci, mă închin cu plecăciune, dar oricât de boer ar fi cineva și oricât de slugă ar fi altul, sunt și eu om și plătesc și eu ca oricare altul.

— Poți să plătești cât vrei, nu e loc aici în han!

— Bine, dar poate o fi loc în afară de han. Ș'apoi eu nu cer mult, cer numai să pot bea un pahar de vin, să mănânc o bucățică de pâine cu brânză, sau orice-o fi și să mă culc și în grajd dacă o fi loc.

— Ei bine, pentru dormit poate să se găsească loc la grajd, zise unul din cei patru, numai să descurce locul de aci! S'o șteargă mai repede de aci.

— Sărut mâinile, conașule, mulțumim; zise sârbul înclinându-se adânc în fața străinului, cercând să vadă dacă nu îl recunoaște.

Acesta era unul din boerii cari conspirau împotriva Domnitorului; însă Aligrada nu-l recunoscu. Conspirația aceasta era una din multele ce s'a pus la cale împotriva lui Cuza-Vodă, de oarece Domnitorul având planuri menite numai să ridice țara și s'o îndrumeze pe o cale mai liberală, nu plăcea claselor bogate.

Unul din conspiratori, începu să vorbească în limba franceză:

— Vedeți, zise el, suntem aci toți cei cari ne-am hotărît să lucrăm și să ne folosim de sfaturile și de informațiunile pe cari ni le dă Tincuța, subreta prințesei. Numai de nu ne-ar pregăti și aci o cursă.

— Nu cred, deoarece ni s'a vândut cu trup și suflet;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vedeți că pe Domnitor ni l-a dat în mână, nimic nu mai poate să-l scape de răzbunarea noastră.

— Ce au să se mire cei din Palat mâine, când or vedea că Domnitorul nu se mai află acolo!

— Da, da; dar o să se vaete rău prințesa când o vedea că nici moșia nu i-a ars, însă Domnitorul s'a „stins" după suprafața pământului.

— S'au dus, zise altul, planurile lui de mărire și de domnie.

— In sfârșit îl avem aici, să ne răfuim cu el!

— Dar nu putem, zise altul, nu putem să-l omorâm fără să-l judecăm măcar.

— Nu e nimic dacă îl vom face să dispară dintre vii, în timpul somnului; n'are să fie decât o prelungire a somnului pe care îl doarme acum.

— Nu, nu e drept, zise al patrulea, care părea conducătorul tutulor și apoi nu am fi în concordanță cu cele ce am voit noi și cu cele ce a voit subreța aceea; ea ne-a îndemnat să facem repede pasul acesta și ne-a ușurat răpirea Domnitorului cu condiția expresă ca să putem implica și pe o oarecare fată numită Viorica Miridon în această răpire.

— Da, chiar așa e, noi trebue să lucrăm acum ca și când am lucra din ordinul și dorința Viorichii Miridon.

— Dar cine naiba o mai fi asta?, — întrebă al doilea dintre conspiratori; e vre-o „amurează" nouă de-a Domnitorului?

— Nu, este o femee care s'a îndrăgostit de el și vrea cu orice preț să-l aibă la discreția ei.

— Și ce hotărâm noi acum? — întrebă unul după câteva momente de tăcere.

— Iată, zise al patrulea; noi avem să chemăm aci pe Viorica Miridon care se află în odaia alăturată; apoi, adresându-se hangiului zise:

— Ia ascultă, cheamă pe persoana aceea care a venit acum pe înserate aci.

— Persoana aceea? Nu cunosc nici o persoană, zise hangiul, afară de o fată frumoasă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ei da! Fata aceea frumoasă: poftește-o până aci.

— S'a culcat, a crezut că nu mai veniți.

— Ei, s'a culcat! Așa a fost vorba?

— Și a mai zis că dacă veniți singur și dacă nu aduceți pe cine a fost vorba, să nu o mai turburăm.

— Ei, păi tocmai i-am adus pe cine a fost vorba.

— Și unde e acela?

— Uite colea în covor!

Hangiul aruncă o privire neîncrezătoare asupra covorului și fiindcă boerul își repetă din nou ordinul, el se îndreptă în spre odaia locuită pentru un moment de Viorica Miridon.

După câteva minute el reapărut însoțit de tânăra fată; ea purta un văl gros pe obraz. Aligrada își aplecă capul adânc în strachină, își trase căciula groasă pe ochi așa fel încât să nu i se vadă figura și își dădu mustățile cât putu mai jos pe colțurile gurei, ca să nu aibă prin ce să-l recunoască Viorica, în cazul dacă privirea ei ar fi căzut asupra lui. El însă nu putu ghici trăsăturile fetei. Tânăra se arătă în prag, ea aruncă ochii într'o privire circulară asupra celor patru și văzând că mai e și un al cincilea se retrase un pas, însă o ochire serioasă a celui care părea conducătorul conspiratorilor, o asigură. Omul spuse în limba franceză:

— Nu aveți nicio grije, e un biet călător întârziat.

— Foarte bine. Dar Domnitorul unde este? L'ați adus?

— Da! Iată-l aci.

— Cum „aci"? nu văd pe nimeni.

— Se află acolo în covorul acela, răspunse șeful conspiratorilor.

Viorica Miridon înaintă spre covor și făcu semn să se deslege pachetul.

— Vreau să-l văd, zise ea, și apoi vreau să-l... văd, însă nu în halul acesta! Nu știu, nu înțeleg, de ce d-v. l'ați adus împachetat. Ați fi putut să-l aduceți cu toate onorurile cuvenite rangului său.

— Ei, mormăi unul din conspiratori. D-ta, dudue, crezi că l'am adus aci ca să-i facem curte?

Și fiindcă niciunul nu se grăbea să desfacă legăturile,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Viorica Miridon luă un cuțit de pe masă și începu să taie sforile cu care era legat covorul în jurul celui adormit.

Ea dădu învelișul gros la o parte și când văzu figura atât de cunoscută a Domnitorului, se retrase un pas înapoi.

— E chiar el, Domnitorul!, — exclamă Viorica.

— Bine înțeles că e chiar el, zise „al patrulea", pentru asta am și plătit noi o sumă atât de mare; ca să-l avem în mână.

— Acuma, zise Viorica, vă mulțumesc pentrucă mi l'ați adus! Ați îndeplinit și dorința mea și a Tincuței și vă păstrez recunoștință. Să credeți, d-lor, că dacă vreodată veți avea nevoe la rândul d-v. de serviciile mele, voi fi gata să vă servesc, ori când!

Un hohot scurt de râs fu răspunsul celor patru.

Viorica îi privi cași când ar fi avut un moment de nebunie. Ea nu înțelese de ce acești oameni râdeau atunci când ea îi asigură că va căuta să-i servească.

Cum privirea ei devenea din ce în ce mai imperativ interogativă, conducătorul conspiratorilor îi zise pe un ton protegiuitor:

— D-ta, frumoasă duduie, ai aerul de a crede că noi am lucrat numai din ordinul Tincuței și din dorința de a te servi pe d-ta.

— Desigur, exclamă Viorica Miridon, abia îndrăsnind să priceapă realitatea lucrurilor; n'ați lucrat în acest sens? Nu ați voit să mă serviți pe mine și să realizați un plan pus la cale de Tincuța Șterba?

— Ce naivă e duduia aceasta!, — exclamă unul dintre conspiratori.

Conducătorul lor însă reluă cu un ton aproape blajin:

— D-ta ai fost înșelată complect asupra intențiilor noastre și la drept vorbind, nouă chiar dacă ne-ar trebui un paravan care să mascheze fapta noastră, dând vina asupra altei persoane în caz de nereușită, nici nu ne-am fi gândit măcar să te băgăm pe d-ta în această afacere. Dar cum ești târâtă în conspirația noastră, în mod involuntar, ești bine venită, și, la timp, vei fi cel puțin judecată în rând cu noi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar ce înseamnă aceasta? Nu înțeleg. La ce act m'ați asociat? D-voastră m'ați implicat într'un act de ticăloșie, când eu credeam că dv. lucrați în sensul intereselor mele.

Sărmană fată naivă, zise cu milă ironică conducătorul conspiratorilor, vezi bine că te-am luat pe d-ta ca un paravan, numai ca să cadă toată bănuiala asupra d-tale.

— Dar mă rog, cu cine am onoare să vorbesc? — întrebă Viorica într'un acces de energie, care o făcea să privească lucrurile deadreptul la față. Spuneți-mi cine sunteți, cel puțin dacă voi fi primejdiită să știu pentru cine?

Conducătorul zise pe același surâs ironic, batjocoritor:

— Numele meu puțin importă, d-șoară; dar fiindcă ții să ai un nume la îndemână, îți voi spune că mă numesc Alexandru Machedon.

—Alexandru Machedon ? — ce fel de nume e ăsta? E o glumă?!

— E un nume ca oricare altul, pe care poți să-l ai la dispoziție în cazul când ai vroi să mă denunți; dar acest nume îl păstrez deocamdată și pentrucă tot am intrat în această acțiune hotărîtoare, îți voi duce pe Domnitorul d-tale adormit în odaia ce locuești și acolo vei face ce voi crede de cuviință.

— Nu vă înțeleg cuvintele, zise Viorica privind pe interlocutorul ei cu uimire.

— O să înțelegi faptele, dacă nu înțelegi cuvintele, zise acela care se numea Alexandru Machedon.

Viorica văzând aerul batjocoritor al celui cu care vorbea, zise:

— D-ta susții însă că n'ai făcut pasul „acesta" pentru ca să mă servești pe mine.

— Pot să jur că nu, de oarece suntem niște oameni hotărâți să înlăturăm pe acest Domnitor din drumul nostru. Noi ne jucăm viața ca să o avem pe a lui.

— Dacă e așa o să încep să strig, să chem ajutor! zise Viorica Miridon. Am să aflât toată lumea împotriva d-voastră, ca să se vadă că nu l'ați adus aci cum l-am adus eu din dragoste, și cum aș fi voit eu să fie adus, ci l'ați adus din ură, din dorința de a vă răzbuna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Mă rog, dacă ar fi fost să săvârşim răpirea în interesul d-tale, nu eram nişte oameni tot atât de ticăloşi şi nedemni? zise conducătorul conspiratorilor.

— Am crezut că d-voastră lucraţi în urma îndemnului şi a celor puse la cale de către Tincuţa, camerista prinţesei.

— Da, da, ea ne-a ajutat! Dar în loc ca ca să pună la cale tot ce crezi d-ta, am pus noi la cale, această răpire, de oarece Tincuţa nu e decât o unealtă plătită, iar nu ce credeai d-ta.

— Va să zică d-voastră sunteţi nişte trădători! exclamă Viorica Miridon; atunci, reluă ea, d-voastră domnilor sunteţi nişte criminali.

— Acuma e momentul să-i astupăm gura, şi să o legăm, zise cel numit Alexandru Machedon.

Cei trei tovarăşi năvăliră asupra Viorichii şi pe când unul îi ţinea gura, şi celalţi doi îi legau mâinile şi picioarele, al patrulea sta deoparte şi scoase un pistol pe care îl îndreptase asupra cârciumarului, cu gândul că dacă acesta face vreo mişcare de apărare a fetei, să-i spulbere creerii.

Insă hangiul părea absorbit cu totul în combinaţiile lui de vin cu apă. Iar streinul, Aligrada, îşi adâncise capul şi mai mult în strachină, ca şi când nu l-ar fi interesat nimic din cele ce se petreceau.

In momentul în care conspiratorii legaseră pe Viorica Miridon, cel supranumit Alexandru Machedon se apropie de pachetul pe care se afla corpul învăluit în covor, îl desfăcuse complect la lumina lumânărei luate după masă, controlă trăsăturile celui adormit.

Aligrada fu pe punctul să scoată un ţipăt de groază.

Omul al cărui cap îl vedea eşind din pachetul de covor, nu era altul decât Domnitorul Cuza.

Aligrada vru să se repeadă de la locu-i, asupra streinului, şi cu o lovitură de cuţit să îl trântească la pământ, însă îşi zise că ar fi prea târziu să facă aceasta. El se apropie de tejghea ca şi când ar fi vrut să plătească, şi şopti hangiului:

— Ştii d-ta cine e acolo în pachetul acela?

— Nu, nu ştiu, replică hangiul tot în şoaptă, dar mi se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pare că e o răzbunare a lor. Treaba lor! Numai să nu mă bage în bucluc, eu sunt plătit ca să tac din gură.

— Să taci din gură, am să-ți spun ceva afară. Vino de-mi arată, zise el tare, vino dă-mi arată unde să mă culc, fiindcă mi-e somn.

Cel care conducea pe conspiratori avu o privire inteligentă, în direcția lui, ca și când ar fi zis:

— Bine faci că pleci amice, căci nu e locul tău aci!

Hangiul eși pe urma lui Aligrada și întrebă:

— Dar ce e bre omule?

— N'ai ghicit cine e în pachetul acela? Nu l'ai văzut la față?

— L'am văzut, dar nu știu de unde îl cunosc. Parcă l-aș cunoaște.

— Cum, nu-l cunoști? Nu ai văzut că e chipul Domnitorului?

— Mă omule, jură-mi că e adevărat! Fiindcă dacă e adevărat, sunt în stare să-i omor pe rând, pe fiecare, numai să scap pe Domnitorul nostru.

— E adevărat, jur pe Dumnezeu! Și cred că ar fi cel mai bun lucru, să năvălim asupra lor, să-i facem bucăți și să scăpăm pe Domnul Cuza.

— Așa e, ai vreun cuțit? Stai să-ți dau eu un drug.

— Nu, n'am nevoe, am cuțitul și pistolul ăsta. E destul. Tu ia un lemn sau un par și să-i răpunem?

— Stai că iau toporul, zise hangiul și pe când el se repezi în spre locul în care știa că se află toporul. Aligrada se apropie binișor de ușa hanului, însă în acelaș moment el primi o lovitură groaznică în cap și fără să mai simtă, se lungi la pământ, pe când cel care îl lovise murmură:

— Afurisit bulgar sau ce-oi mai fi tu, cu limba ta pocită, era să ne trădezi! Acuma numai de-am putea pune mâna și pe hangiu.

După câteva momente hangiul se apropie de locul unde căzuse Aligrada, se împedică de corpul lui, îl pipăi și se retrase cu groază înapoi, privind în toate părțile ca nu cumva să i se întâmple și lui acelaș lucru

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Insă văzând că nimeni nu se arată, şi bănuind că lovitura nu putea fi decât din partea celor care se aflau înăuntru, el pipăi bine corpul celui căzut, îl apucă şi îl târî ceva mai departe, îi luă pistolul dela brâu şi făcu toate pregătirile necesare ca să dea, la nevoe alarma menită să scoale pe toţi cei ce se aflau în jurul cârciumei lui.

In acest timp Aligrada îşi reveni cu încetul în fire şi vru să se scoale, însă nu putu. El se târâ până la calul lui, care se afla lungit la câţiva paşi de acolo, şi cu mare greutate reuşi să se arunce pe el. Aci rămase câtva timp fără să ştie încotro să apuce, neputându-se decide ce să facă pentru a ajuta pe Domnitor, însă deodată el auzi în tăcerea nopţei un strigăt teribil:

— Omorâţi-i! Pe ei, nu-i scăpaţi!

Era hangiul care adunase vreo câţiva vecini cu care asediase acum cârciuma, urlând din nou:

— Să nu vă atingeţi de Domnitorul nostru că vă omorîm! Afară tâlharilor, vă dăm foc, vă prăjim! O să vă canonim de moarte! Dacă voiţi să scăpaţi cu viaţă, să nu vă atingeţi de un fir de păr din capul lui Cuza Vodă!

Consipratorii apărură la fereastră şi un foc de puşcă fu slobozit din grupul celor care se afla jos. Acest foc îi făcu să înţeleagă că nu pot să se joace cu viaţa Domnitorului.

O scurtă consfătuire urmă între ei, şi unul, cel care îi conducea, zise:

— Trebuie să fugim cât de repede, să căutăm să fim înainte de sosirea ştirei la Bucureşti, să-l facem de astă dată scăpat!

— Mai bine să-l omorâm, zise cel de-al doilea.

— Nu, nu, căci dacă ne atingem de el suntem pierduţi; hangiul ne ştie, ne poate descoperi şi duduia poate să ne trădeze!

— Da, dar putem să o omorâm şi pe ea! zise cel de-al treilea. Insă înainte ca ei să poată lua vreo decizie, uşa se deschise şi mulţimea năvăli urlând.

— Domnitorul! Unde e Domnitorul, că vă omorâm pe toţi!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Iată-l colo!, — zise unul, şi pe când toţi năvăleau la direcţia Domnitorului, ca să-l vadă, cei patru se strecurară pe uşă afară, şi ca mânaţi de furii alergară la grajd încălecând pe cai, pornind fiecare într'o direcţie deosebită spre a scăpa.

In acest timp Aligrada gonea ca un nebun în spre Bucureşti zicând cu glasul tare:

— Doamne, nu mă lăsa! Numai să ajung la timp să dau de ştire cele ce s'au petrecut aci, să vie în ajutorul Domnitorului, s'apoi fie ce-o fi, pot să şi mor!

XLVII

ALIGRADA IN AGŢIUNE

Calul odihnit al sârbului se întinse la drum cu o iuţeală îndoit de mare decât aceea cu care venise. El parcurse distanţa ce despărţea acel han de Bucureşti, în mai puţin de o jumătate de oră. Când ajunse, cu toată obişnuinţa calului de a face curse de acestea, abia mai putea gâfăi, şi puţin ar fi lipsit ca animalul să moară sub sforţările nebuneşti pe care le făcuse.

Sârbul însă nici nu luă în seamă toate acestea, sări de pe cal şi se năpusti pe scară ca să găsească pe prinţesă, despre care el şi uitase, în surescitarea în care se afla, că plecase la moşie, pentru a vedea ce e de făcut cu incendiul.

Eftimiu îl întâlni şi vru să-l oprească, spunându-i:

— Nu e nimeni aci, afară de cei doi, care au rămas adormiţi acolo, şi de Răducan, omul Domnitorului. Domnitorul a plecat.

— Ştiu, ştiu bine unde este; vreau să vorbesc cu stăpâna noastră.

— Dar nu e aci, a plecat la moşie. Nu ţii minte că a plecat din pricină că ia dat foc cineva palatului de acolo?

— Pe Dumnezeu, ce ne facem! S'a întâmplat o nenorocire mare.

— Aşa? Atunci vorbeşte cu cei doi oameni care au rămas, oamenii Domnitorului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar unde sunt?

— Ei dorm tot acolo, în sală. I-a lăsat Cuza, acolo.

— Cum, Domnitorul i-a lăsat? Tu nu ştii cele ce s'au petrecut?

— Eu? De unde să ştiu, — replică Eftimiu cu indiferenţă; eu am dormit până acum, crezând că lucrurile nu sunt aşa după cum le spui tu. Dar te văd pe tine atât de zăpăcit...

— Mă omule, s'a întâmplat cea mai mare nenorocire care se poate întâmpla; dacă întârziem puţin, Domnitorul e mort.

— Măi, nu mai spune!, — exclamă servitorul, necrezându-şi urechilor. Cum, Domnitorul? Dar ce i s'a întâmplat?

— L-au luat de aci doi inşi într'o caleaşcă şi au plecat. Nu ştiu cine e vinovat în toată afacerea asta, dar a fost răpit Domnitorul chiar dela noi şi când o afla prinţesa ne omoară.

Eftimiu ca electrizat sub ştirea aceasta, năvăli în odaia în care dormea Timur, îl zgâlţâi şi căută să-i facă a înţelege de ce e vorba.

In câteva cuvinte tătarul fu pus în curent cu cele petrecute, el se năpusti în odaia în care se aflau cei doi aghiotanţi adormiţi, îi zgâlţâi în mai multe rânduri, turnă apă peste ei şi în cele din urmă le dădu cu oţet pe la nări şi când se treziră, Pisosky întrebă:

— Ce e? Ce s'a întâmplat?

— S'a întâmplat... că pe Domnitorul l-au răpit de aci.

— Da, l-au răpit!, zise Aligrada şi nu numai atât, dar l'au dus departe de aci, într'un han, unde nu ştiu dacă nu l-au omorât. Eu am năvălit acolo cu hangiul şi mai mulţi inşi asupra răpitorilor, i-am speriat. La urmă, au vrut să mă omoare şi pe mine. Am scăpat cu fuga; dar trebue să alergăm să-i dăm ajutor; să fugim cât mai repede.

— Nu mai spune, nu e adevărat, Domnitorul se află aci! zise Ştefan Filipescu.

Pentru a se putea convinge mai bine, cei doi răscoliră tot Palatul, însă nu găsiră pe nimeni, decât pe servitorii carî

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

buimăciți, sculați din somn, întrebau curioși ce s'a petrecut și nu obțineau nimic alt răspuns decât cel mult ghiontirile și îmbrâncelile aghiotanților. Uluiți, zăpăciți complect de somnul pe care li-l procurase narcoticul, atât Pisosky cât și Filipescu, păreau exasperați, mai ales de știrea grozavă că Domnitorul fusese răpit de lângă ei.

In acest timp, Timur dăduse poruncă să se pună șeile pe cai cei mai buni, să se ia armele și pistoalele necesare. Pe când aghiotanții terminau cu inspecția vertiginoasă prin toate odăile, el le arătă caii gata, zicând:

— N'avem decât să urmăm drumul pe care ni-l arată Aligrada și să ajungem acolo.

Câte și patru se aruncară pe cai gata să-i omoare, numai ca să ajungă la timp pentru a da ajutor Domnitorului.

Pisosky înainte de a porni zise:

— Dar ar trebui să mai luăm ajutor sau să trimitem un cuvânt cuiva; lui Mălinescu bunioară, ca să vie cu oamenii necesari să ne secondeze; te pomenești că îi mai găsim în viață, însă înconjurați de dușmanii lui, și să-i putem răpune; cel puțin măcar atât să putem face.

— Da, ai dreptate, zise Ștefan Filipescu și vru să se îndrepte către Palatul princiar, unde știa că o să găsească pe Mălinescu, dar auzi tropotul unui grup de călăreți.

Filipescu se opri și zise:

— Să vedem, poate ne sosesc ajutoare, poate e vreo patrulă, sau sunt soldați călărași pe care putem să-i luăm cu noi fără să mai alarmăm pe nimeni.

— Să așteptăm!

In câteva momente, sosiră lângă ei vre-o zece călăreți conduși de un ofițer ce părea a-i îmbărbăta să meargă mai repede.

Pisosky scoase o exclamație:

— Tu ești Mălinescule, dar ce înseamnă aceasta?

— Ce să însemne? Am venit că am fost înștiințat că o cursă s'a întins Domnitorului. Am venit să văd aici dacă nu cumva e adevărat, sau e o minciună.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu e minciună, e adevărat!

— Cum, adevărat?! exclamă Mălinescu; dar atunci sunt un măgar, un dobitoc, trebuia să iau cel puțin cinci-zeci de oameni cu mine.

— E destul câți ai luat, atât e destul! Să mergem mai repede.

— Dar oamenii mei nu sunt pregătiți pentru o cursă mai lungă, unde o să mă duci?

— La vre-o poștă și jumătate de aci, pe drumul Ploeștiului.

— Așa?, — zise Mălinescu după o gândire scurtă; atunci să vie oamenii de pe urmă pe șoseaua națională și noi o luăm înainte.

— Dă ordin, zise Pisosky.

Mălinescu se adresă celui care conducea pe călărași în lipsa sa și îi șopti câteva cuvinte; acesta se înclină zicând cu o energie sălbatică:

— La ordin, am să-i aduc, chiar dacă ar fi să crape nu numai caii, dar și oamenii.

— Nu, nu! Trebue să-i aduci așa fel încât să ajungi cel mai de vreme cu un sfert de oră după noi. In vremea asta ne vom descurca noi; un sfert de oră ținem.

— Bine, să trăiți, am să îndeplinesc!

Câte și cinci porniră într'o goană vertiginoasă în direcția indicată de Aligrada.

Mălinescu mergea în frunte cu cei doi și vorbea:

— Bine, dar voi cum știți? Cum s'a întâmplat lucrul acesta?

— Uite, am primit un bilet, o înștiințare prin care mi se comunică felul cum s'a pus la cale răpirea Domnitorului și mi se spune că s'ar și fi îndeplinit planul.

— Ce spui! Dar atunci trebue să fie amestecată prințesa în toate astea.

— Tocmai mă gândeam să întreb pe prințesa dacă nu cunoaște pe cineva sau dacă ea e amestecată.

— Dar prințesa nici nu este acasă, zise Pisosky; ea este chemată la moșia ei fiindcă i-a luat foc Palatul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu miroase bine lucrul ăsta, zise Mălinescu; prințesa e chemată la moșie, voi sunteți adormiți aci, și eu primesc o înștiințare!

Trebue să fie în casa asta cineva care și-a pus în gând să ne joace pe noi.

— În casă?, — întrebă Ștefan Filipescu; n'are cine să fie: nu e altă ființă mai inteligentă acolo decât camerista Tincuța.

— Și Tincuța, dar ce este cu asta, că nici n'am văzut'o?

— Ba am văzut-o eu, zise Timur; e și ea adormită. Se vede că a fost adormită din pricină că e bănuită ca o devotată a prințesei.

— Păi și tu ar fi trebuit să fii adormit.

— Am adormit și să nu vă mire că sunt încă așa de zăpăcit, zise Timur, deoarece și eu nu știu să mă fi culcat vreodată în viața mea așa de vreme ca astă seară. Eri am adormit ca prin minune la nouă seara.

— Ei, să știi că și tu și Tincuța și noi am luat câte o băutură adormitoare, zise Pisosky, însă tot nu-mi închipui cine poate fi persoana aceea atât de dibace care să ne încurce în o astfel de aventură, să ne adoarmă și să pue la cale și adormirea Domnitorului.

— E adevărat, întrebă Ștefan Filipescu adresându-se lui Aligrada, că l'ai lăsat încă viu?

Aligrada se gândi să spună ceva despre Viorica, dar el se decise să tacă, neștiind dacă nu-i poate face vreun rău, și zise:

— Nu știu dacă mai e încă viu, dar știu că hangiul a luat apărarea Domnitorului și că eu am fugit ca un nebun încoace, ca să pot aduce ajutoarele necesare, de oarece nu-mi închipui ca hangiul să fi putut rezista mult timp nebunilor acelora care și-au pus de gând să omoare pe Domnitorul.

— Acum la noroc, zise Pisosky, pe când Mălinescu, scrâșnind din dinți, mormăia:

— Cum dracul? Cine poate să fi fost atât de ticălos?

Ștefan Filipescu fu pe punctul să isbucnească în lacrămi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tot astfel de emoţionat era şi Pisosky. La acesta însă emoţia şi frica ce o resimţea de o nenorocire pentru Domnitorul se schimbase într'un fel de furie nebună. Furia aceasta se manifestă la el isbind cu călcâile în coastele calului. Goana aceasta dură mai puţin de o jumătate de oră. Caii lor când ajunseră în apropiere de han erau pe punctul de a plesni.

Aligrada se familiarizase cu primejdia şi în acelaş timp cu gândul că va trebui să dea o luptă şi că la nevoie o să fie trebuinţă de cai. El le dădu sfatul să-şi încetinească puţin mersul şi să lase caii să mai răsufle.

— Altfel, urmă el o să rămânem şi fără cai şi nu o să putem să-i mai urmărim.

—Aşa e, bine spune sârbul, replică Ştefan Filipescu. Să domolim puţin mersul cailor şi să ajungem; desigur că dacă l'au răpit pe Domnitorul Cuza, nu l'au răpit ca să-l omoare, ci ca să-l ţie la discreţia lor.

Timur înaintă zicând:

— Imi daţi voe să vă spun vreo câteva cuvinte?

— Vorbeşte, ce e de spus?

— Iată, eu cred că ar fi mai bine ca d-nul Mălinescu, pe care nu-l cunoaşte nimeni aici, să înainteze să vadă cum stau lucrurile şi după aceea să ne arătăm dintr'o dată. Sau dacă e vreo primejdie pentru Domnitorul, să ne sfătuim după urma celor ce-o afla dumnealui, cum ar fi mai uşor să-l scăpăm.

— Da, aşa e, aşa trebue să facem, zise Pisosky, însă, domnilor, vă atrag atenţia că ceeace facem noi astăzi, trebue să rămână cea mai mare taină, pentru toată lumea.

— Aşa e, aşa trebue să fie, zise Ştefan Filipescu, nimeni nu trebue să afle de lovitura ce s'a săvârşit astăzi! Afară numai dacă Domnitorul nu vrea să dea în judecată pe cei vinovaţi.

— Da, da, aşa e, zise şi Mălinescu la rândul său; căci poate că Domnitorul să aibă vreun interes ca să-i prindă, sau să adoarmă şi pe ceilalţi adversari ai săi!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— In tot cazul, zise Pisosky noi suntem înțeleși; niciun cuvânt nimănui despre cele ce s'au petrecut aci!

— Ne-am înțeles.

Mălinescu se sfătui cu ceilalți dacă e bine să urmeze planul lui Timur și văzând că toți sunt de aceiaș părere, se îndreptă pe jos în spre hanul rămas într'un fel de semiîntuneric.

Drumul era luminat de lună. Căldura acumulată în el, din cauza goanei vertiginoase ce trăsese, nici nu-l lăsa măcar să simtă frigul ce domnea. El înaintă, ajunse până la han și aci dădu peste doi oameni care stăteau la ușă.

— Ei, d-ta, cine ești? întrebă unul din ei; nu cumva oi fi tot din nebunii aceia care au vrut să facă o lovitură aci?

— Ce nebuni, de cine vorbiți? întrebă Mălinescu.

— Apoi, dacă nu știi, mai bine nici să nu ți-o spunem.

— Ce cauți pe aci?, — întrebă cel mai în vârstă, care părea a fi stăpânul celuilalt.

— Nu cumva d-ta ești hangiul? — întrebă Mălinescu.

— Da, eu sunt.

—Și mai ai pe cineva aci, care a fost adus dormind?

— Dar d-ta, cine ești?

— Vorbește întâi d-ta și după aceia o să-ți spun cine sunt, căci nu pot să spun tuturor numele meu; dar caut pe cineva care a fost adus dormind aci.

— Dacă căutați pe cineva, zise o voce femeiască din dărătul ușei, apoi, d-le Mălinescu, te rog să intri, de oarece cele ce s'au petrecut pot fi compromițitoare nu numai pentru viața Domnitorului, dar și pentru viața altora.

— Cum? ești d-ta? exclamă Mălinescu, tresărind la auzul acestui glas.

Drept orice răspuns, se arătă în pervazul luminat al ușei, figura abătută și întristată, și cu toate astea, neasemănat de frumoasă, a Vioricăi Miridon.

— Cum, d-ta, cum, d-ta ești în complotul acesta?, — exclamă Mălinescu, necrezându-și urechilor și ochilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, din nenorocire eu sunt.

— Vai de mine cum ai putut face una ca asta? Eşti pierdută, pentru Dumnezeu !

— D-ta poţi să mă ajuţi şi să mă scapi foarte uşor, zise Viorica Miridon.

Mălinescu îşi aruncă privirile asupra hangiului şi a omului ce stătea lângă el şi înţelese din atitudinea acestora cât erau de hotărâţi să o ţină aci şi să nu-i dea drumul până nu o vor preda-o pe mâna autorităţilor.

El întrebă :

— Dar d-v. ce interes aveţi să ţineţi pe dumneaei aci ?

— Asta nu e treaba d-tale, replică hangiul, dacă eşti un om de ai Domnitorului, ar trebui să ţii cu noi şi să nu vorbeşti cu o fiinţă cum e asta, care întrebuinţează frumuseţea ei să înebunească oamenii şi să-i pună la cale să răpească pe Domnitorul nostru.

Mălinescu făcu semn Vioricăi să treacă în odaia alăturată şi să nu se mişte de acolo. Apoi întrebă:

— Cine v'a spus aceasta; ea v'a spus?

— Nu, n'a spus, dar aşa am înţeles noi din tot ce s'a petrecut.

In câteva cuvinte hangiul îi povesti cum tânăra fată sosise înainte de aducerea Domnitorului aci; cum după venirea ei sosise la un interval de o oră alţi câţiva inşi care aduceau între ei un om leşinat, însă în realitate acest om era adormit; cum după ce văzuse, cum stau lucrurile, recursese la ajutorul câtorva locuitori din împrejurimi şi cum ceilalţi fugise. Hangiul încheie:

— Acum d-ta, că te văd că eşti un om din apropierea Domnitorului, în loc să o dojeneşti pe duduia asta, mai de grabă stai de vorbă cu ea.

— Dar bine, nenorocitule, nici nu ştii cu cine ai aface.

— Ori cu cine aşi avea aface, femeia asta a pus ochii pe viaţa lui Cuza Vodă. S'a isprăvit, viaţa ei nu mai face două

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

parale! Eu aş fi omorît-o, dacă nu m'aş fi gândit că înainte de mine, are să hotărască Domnitorul despre viaţa ei.

— Şi unde este Domnitorul, trăeşte, e viu, e rănit?

— Domnitorul e sus în odaie, acuma doarme.

— Cum doarme? Nu s'a deşteptat încă?

— Nu, n'am putut să-l deştept; şi am trimis după vraciul care e în satul alăturat, să vie să-i aducă nişte băuturi şi să-i descânte...

— Bine, bine, lasă astea; du-mă deadreptul la dânsul.

— Dar vreau să te cunosc; cine eşti d-ta?

— Vrei să mă cunoşti? Ai să vezi numai decât.

El eşi afară mai în curte şi dădu un strigăt care era semnalul convenit. Imediat sosiră ceilalţi patru; hangiul cum văzu pe Aligrada, zise:

— Ha, ăsta e, el v'a adus? Atunci e bine; sunteţi oameni cum se cade, altfel nici nu v'aş fi lăsat să intraţi înăuntru.

Mălinescu se duse până în odaia Vioricăi Miridon şi îi spuse :

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce ai făcut? Ascunde-te undeva ca să nu fii văzută; am să vorbesc cu hangiul ca să nu trădeze lucrurile şi poate că Domnitorul o să te ierte.

— Nu vreau nici o iertare, zise Viorica.

Insă în cele din urmă insistenţele tânărului ofiţer şi mai ales teama de a nu fi socotită drept o fiinţă pusă în serviciul unor oameni care voiau să atenteze la viaţa Domnitorului, o hotărîră să se ia după sfatul lui şi în momentul în care ceilalţi intrară în odaia în care se afla Cuza Vodă întins pe pat dormind, ea trecuse într'o cameră alăturată şi asculta, cu o încordare extremă, cuvintele ce se rosteau între ceilalţi.

— Acum, zise Ştefan Filipescu, să judecăm ce e de făcut; o să ne sosească ajutorul lui Mălinescu, dar de ajutorul acesta nici nu mai este nevoie.

— Dimpotrivă, zise hangiul, mi se pare că cei patru care au fugit şi care credeau că eu sunt mai tare, au să se întoarcă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cu ajutor și atunci ajutorul d-voastră o să fie foarte bine venit.

— Ei bine, în cazul acesta o să susținem o luptă și atâta o să fie; dar deocamdată ce facem cu el?

— O să vie vraciul, zise hangiul; o să vie cu buruenile lui și îl trezește numai decât; ăla trezește morții în groapă,... bineînțeles când vrea el.

Hangiul vru să spună ceva de Viorica și de aflarea ei acolo. Insă Mălinescu se folosi de această ocazie pentru a scoate din drumul său pe hangiu, căutându-i ceartă; el zise:

— Păi, ce vrei, la ce te aștepți, la ce părere te aștepți de la un prost cum e omul acesta?

— Ce mă faci pe mine prost, domnule?

— Nu, n'am vrut să-ți spun prost, am vrut să-ți spun bou, măgar, tâmpit! Eși afară!

— Ce? Mă dai afară din hanul meu?!

— Eșt afară, nu înțelegi omenește? Și fără multă vorbă Mălinescu apucă pe hangiu de gât și de piept și din câteva smucituri îl aruncă pe ușă afară și de aci îl împinse pe scări în jos.

Hangiul făcu scandal, vru să țipe, însă în cele din urmă Pisosky interveni căutând să liniștească pe Mălinescu, spunându-i:

— Bine, omule, de ce-i cauți ceartă tocmai unuia care a făcut un bine neasemănat Domnitorului nostru?

— Caută ceartă, strigă hangiul, fiindcă d-lui are de gând să vă ascundă ceva!

Drept orice răspuns, Mălinescu luă un scaun și-l aruncă în direcția lui pe scări în jos.

Hangiul lovit în cap, se prăbuși la pământ și leșină tocmai la timp, ca să nu poată divulga celorlalți aflarea Vioricăi Miridon în han și amestecul ei în răpirea aceasta.

Ștefan Filipescu strigă lui Mălinescu:

— Ce ești nebun frate, ce ai?

— Ce să am, dacă nu era hangiul ăsta infect care să îm-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

prumute localul unor tâlhari, unor conspiratori infami, Domnitorul n'ar fi fost adus aici; dar el e în înțelegere cu ei, trebue legat!

— Uite, frate, știi că ai dreptate, zise Pisosky.

Mălinescu strigă:

— Timur, Aligrada, legați pe hangiu și băgați-i un căluș în gură! Legați și pe oamenii lui.

Timur și Aligrada nici nu mai așteptară să li se repete ordinul acesta și năvăliră, fără o clipă de ezitare, asupra hangiului încă leșinat și îl legară.

Aligrada îi bägă în gură, în lipsă de altceva, niște ghemuri mari făcute dintr'un ziar satiric al vremei, din „Nichipercea".

— Iată că am găsit cu ce să-i astup gura, zise sârbul; mi se pare că i-am băgat pe Nichipercea în gură.

— Măcar de s'ar îneca cu el și și-ar da sufletul, mormăi Mălinescu; apoi intră din nou în odaia în care cei doi aghiotanți părcau a se consulta cu privire la cele ce aveau de făcut cu Domnitorul.

— Ei, acum, întrebă Pisosky, ce hotărîm? Il lăsăm aci să se deștepte, așteptăm vraciul omului ăsta, sau îl luăm pe sus și îl ducem înapoi?

— Nu putem să-l luăm pe sus, trebue să-l trezim.

— Nici nu putem să-l trezim! Să-l trezim! Dar cu ce? N'am încercat asta? Probabil că narcoticul a fost așa de puternic, încât l'a adormit cel puțin pentru vreo treizeci de ore.

— N'avem decât în cazul cel mai bun, să așteptăm redeșteptarea lui.

— Da, dar până atunci cum putem să-l lăsăm aci? Mâine o să afle toți Bucureștii și toată țara o să fiarbă. O să fie un scandal nemai pomenit!

Câte și trei rămaseră mai multe momente tăcuți, gândindu-se la soluția care ar fi mai bună spre a se evita aflarea știrei despre răpirea Domnitorului.

In cele din urmă, Mălinescu zise ca sub o inspirație:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— N'avem decât să-l luăm călare pe unul din caii noştri; îl iau eu înaintea mea sau oricare din noi şi mergem cu el în spre Bucureşti, îl introducem dacă vreţi sau la prinţesa sau îl ducem direct la Palat.

— Nu, nu se poate să-l ducem în starea asta la Palat, zise Pisosky; trebue neapărat să se deştepte şi după ce s'o deştepta să pornească într'acolo, sau în tot cazul o să găsească el soluţia cea adevărată; dar până atunci să-l ducem la Bucureşti, să-l scoatem de aci.

— Da, da, aşa trebue să facem, zise la rândul său Ştefan Filipescu.

— Cred că cel mai bun lucru e să-l ducem la palatul prinţesei, obiectă Pisosky.

Mălinescu eşi afară şi dădu un ordin scurt celor doi devotaţi ai prinţesei; aceştia pregătiră caii şi pe când Pisoski şi Ştefan Filipescu aşteptau, Mălinescu trecu neobservat în odaia alăturată şi vorbi cu Viorica Miridon.

— D-ta, şopti el, trebue neapărat să te întorci în Bucuresti chiar în astă-noapte, şi ai să te duci la locuinţa d-tale. Acolo să dai ordin tuturor, ca nu cumva să se afle că ai lipsit; să-ţi dăscăleşti bine pe Aurica, subreta d-tale.

— Poate să ştie cineva din casa mea că am lipsit, că am dispărut.

— Nu-i nimic, n'ai decât să spui că ai fost după o aventură amoroasă dacă vrei; sau undeva, sau ai avut o întâlnire; spune că ai avut o întâlnire cu mine, dacă nu te supără lucrul ăsta, şi eu am să iau totul asupra mea...

— Nu, asta nu pot să o spun, zise Viorica după o gândire; dar pot face altceva: am să mă prefac că m'am rătăcit pe stradele Capitalei.

— Da, da, foarte bine!

— Şi că n'am putut regăsi drumul decât târziu noaptea, că în sfârşit, am fost atrasă într'o cursă, sau...

— Nu, nici o cursă, nu trebue! Asta e destul cu rătăcirea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

zise Mălinescu; însă d-ta trebue să iei un cal de aci și am văzut că hangiul e om destul de avut ca să aibă un cal.

— Dacă n'are, am eu calul cu care am venit aci.

— Foarte bine dudue, după cum ai venit aci, o să poți să te întorci de sigur.

— Da, dar am venit adusă aci de un om al unei persoane.

— Da, al unei persoane? Cine este aceea?

— Nu pot să spun.

— Ei, zise Mălinescu, cum văd eu, d-ta ești într'adevăr băgată în această conspirație.

— Nu, îți jur pe ce am mai scump, pe amintirea părinților mei, zise Viorica Miridon, că nici n'am știut măcar de cele ce s'au petrecut aci. Dar am fost atrasă într'o cursă; nu e vina mea.

— Bine, oricum ar fi, lasă că nu e vreme acum să discutăm asupra întâmplărei, d-ta să faci ceeace ți-am spus eu.

— Negreșit, replică Viorica Miridon, am să „execut" cu strictețe tot; mă duc de aci acasă, intru, ca fiind bolnavă și stau în pat sau mă voi purta cum vei voi d-ta.

— Așa da! Te rog să stai în pat, să spui să ești bolnavă în urma răcelei ce ai contractat în timpul cât ai rătăcit pe străzile Capitalei, mai ales că e și frig acum.

— Ne-am înțeles.

Viorica Miridon rămase în odaia ei, hotărîtă ca imediat după plecarea celorlați, să ia calul cu care venise și să o pornească în spre București.

In acest interval, preparativele fură terminate și Timur ajutat de Aligrada, duseră pe Domnitorul Cuza până în curtea hanului, îl încălecară pe cal în fața lui Mălinescu.

Tânărul ofițer cuprinse în brațe pe suveranul său și mormăi câteva ordine lui Timur.

— Vezi, zise el, dacă sosesc oamenii mei, să ei comanda lor, să meargă cinci înainte, cinci oameni în urma noastră, să ne escorteze până lângă barieră; de acolo fiecare trebue

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

să își ia drumul în altă parte și noi pornim direct către casa prințesei. Ne-am înțeles?

— Am înțeles, stăpâne.

— Trimete pe Aligrada să vie mai aproape.

Sârbul se apropie de Mălinescu și acesta îi spuse în șoaptă:

— Tu, Aligrada, ai să rămâi ceva mai în urmă și o să vezi cele ce se petrec. Dar bagă bine de seamă ce-ți spun și să nu cumva să trădezi cuiva. Tu ai văzut pe duduia?

— Da, am văzut-o, dar am tăcut...

— Ei, vezi zise Mălinescu, să nu o trădezi!

— Nu, nici mort n'am să o trădez, zise sârbul, ducând mâna la inimă și la frunte.

— Ei o să iasă o femee de aci, femeea este duduia Miridon. Ea o să încalece pe un cal și o să meargă până în București în urma noastră; însă tu să o însoțești, dar să nu cumva să te apropii de ea.

— Foarte bine, am înțeles; mai ales că știu cine e.

— Știi cine e? Dar nu-i așa că n'o să mai știi, zise Mălinescu încruntat, gata la cea mai mică șovăire a sârbului să-l curețe dintre cei vii. Așa e că nu mai știi cine e?!

Pe când îl întrebă astfel, el duse mâna la locul unde ținea pistolul său încărcat.

— Mi se pare că o să știu, că este stăpâna noastră prințesa, zise sârbul.

— Da, da, se poate, chiar așa trebue să spunem, în chiar interesul prințesei; însă deocamdată te rog să nu mai ai nici aerul măcar că bănuești cine e și o să te lași din urmărirea ei de îndată ce se apropie de Capitală.

— Am înțeles!

Sârbul salută și rămase ceva mai în urmă, pe când cei lalți porniseră de mai de mult. Deodată din niște tufișuri de lângă drum, răsăriră câțiva călăreți ce păreau a nu fi oamenii lui Mălinescu. Ei își îndreptară caii în goană în spre băr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

baţii cari înconjurau pe Domnitorul şi se auziră câteva împuşcături.

Mălinescu simţi cum corpul celui din braţele lui tresare, însă Pisosky dădu un ordin:

— Înainte, în galop!

Toţi începură să galopeze, pe când Aligrada rămas mai în urmă, văzu cum ceilalţi se retrăgeau căutând să se ascundă cât mai mult.

— Drace, îşi zise sârbul, aici mi se pare că e o cursă în care o să cad eu cu stăpâna mea. N'ar fi bine să pândesc momentul să o împiedic şi să-i spun să ia pe alt drum?

Cu aceste cuvinte el îşi întoarse calul şi când ajunse lângă han, văzu că o femee, o călăreaţă ese din curtea hanului.

Sârbul se apropie respectos de Viorica şi îi zise:

— Vă rog să nu cumva să îmi vorbiţi ca să aud vocea d-voastră şi să aveţi bănuială că eu vă recunosc. Vă sfătuesc să faceţi un ocol însoţită de mine ca să eşim din drumul celor cari mă urmăresc.

Viorica dădu din cap, hotărîtă să-l urmeze. Aligrada o luă înainte şi o conduse pe un alt drum, în direcţia spre Bucureşti, evitând astfel să mai dea printre cei cari urmărind pe Domnitor, trăsese asupra convoiului.

In acest timp, călăreţii galopau în spre Capitală; Mălinescu simţea pe mână picături calde cari curgeau din umărul Domnitorului. In curând dădură peste un grup de zece călăreţi; aceştia erau oamenii cari trebueau să sosească mai în urmă, cu întârziere de un sfert de oră, însă din pricina că toţi caii erau slabi şi proşti, ei abia ajunseseră acum.

Mălinescu temându-se să nu vadă vreunul din ei faţa Domnitorului, acoperi capul rănitului cu pulpana mantalei sale şi strigă lui Timur:

— Bagă de seamă să nu cumva să se apropie vreunul din ei de mine, să ghicească pe cine duc, că îl împuşc imediat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XLIX

GOMBINAȚIILE LUI MĂLINESCU

Sârbul conduse pe frumoasa Viorica până la marginea Capitalei, aci el se înclină cu un salut respectuos, întoarse calul și vru să o ia în altă direcție; însă Viorica îi făcu semn să se oprească și fiindcă Aligrada nu pricepu ce voia ea îi strigă cu glasul prefăcut:

— Te rog să o iei înaintea mea și să mă conduci până pe podul Mogoșoaiei. Sârbul, oare cum uimit de acest lucru, execută dorința Viorichii. Fiindcă avea ordin, și era obișnuit să nu discute, execută cele ce i se spuse, luând-o înainte în trapul calului.

Ajuns la un colț de stradă, Viorica o coti așa fel încât să nu mai fie văzută de către sârbul acesta și după câteva minute dispăru în curtea caselor pe care le locuia acuma.

Ajunsă în odaia ei, se desbrăcă în toată graba, chemă servitoarea, îi dădu instrucțiile necesare în conformitate cu cele spuse de Mălinescu, juruind-o ca nu cumva să spună ceva depre plecarea ei în cursul nopței. Viorica se culcă și adormi un somn greu, turburat de vise unele mai ciudate decât altele.

Cei doi aghiotanți, însoțiți de Timur și de Mălinescu, care duceau încă în brațe pe Domnitorul Cuza, ajunseră la palatul prințesei Obrenovici. Aci străbătură în interior și după ce depuseră pe cel adormit în patul preparat în grabă de către devotatul doamnei Obrenovici, voiră să se retragă.

Timur, care în această împrejurare juca rolul unei cameriste, numai de teamă ca celelalte slugi nu cumva să bănuiască ceeace s'a petrecut, zise lui Mălinescu:

— Dar rana pe care o are n'o să-i facă vreun rău?

— Nu, dimpotrivă, răspunse Mălinescu, a fost numai o isbitură, un glonț care i-a intrat în braț și s'a oprit în umăr, dar nu o să fie primejdios, de oarece a avut numai o ușoară

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

scurgere de sânge, pe care i-am împiedecat-o eu, ţinând degetul deasupra ranei.

— Acum o să-i fac o legătură.

— Să-i speli rana, zise Mălinescu, şi să vedem dacă putem să scoatem glonţul, trebue să fie un glonţ de pistol.

— Indată, stăpâne, zise Timur, şi făcu pregătirile necesare.

Pisosky se adresă lui Mălinescu, zicând:

— E mult mai bine că l'am adus aci, dar mai preferabil ar fi să-l ducem la palat.

— Să aşteptăm întâi ce hotărăşte el, zise Ştefan Filipescu, poate că are motive serioase să lipsească dela palat, poate că a prevăzut ceva sau poate că găseşte un mijloc de a preveni o lovitură.

— Da, dar dacă se întorc adversarii lui aci?

— Nu se poate, nimeni nu o să bănuiască; replică Mălinescu, nu o să bănuiască măcar câtuşi de departe că noi l'am readus aci.

— Dar dacă vom fi fost urmăriţi?

— E imposibil, căci oamenii care ne-au slujit de escortă, au avut ordin să ne însoţească până în apropiere de Capitală şi deci au rămas în urmă, aşa încât oricine ar fi fost pe urmele noastre, n'a putut să ne urmărească mai departe.

In acest interval, Timur desfăcu rana, o curăţă şi o legă, zicând:

— Scoaterea glonţului o să fie cam anevoioasă poate; dar deocamdată văd că rana nu e aşa de dureroasă, căci n'a putut nici măcar să-l deştepte din somnul adânc în care a fost cufundat prin acea băutură.

Cei trei prieteni stătură la sfat.

— Eu sunt de părere, zise în cele din urmă Ştefan Filipescu, să dăm fuga la primul-ministru să-l înştiinţăm de cele ce s'au petrecut.

— Nu, replică Pisosky, cunosc părerile Domnitorului, el e hotărât să ţie în cea mai mare taină orice pas va face,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de altfel am auzit spunând, şi ţi-a spus şi ţie lucrul acesta, amice Ştefane, că nu are încredere în nimeni pe luma asta, bineînţeles afară de noi, cei care îl servim mai deaproape.

— Da, dar mai aproape decât primul-ministru nu cred că serveşte cineva pe Domnitorul.

— Se poate să fie aşa după cum spui tu, dar mai bine e să nu facem ceva, care ar putea să nu placă Domnitorului. Acum l'am scăpat, asta e treaba cea mai importantă; de acum n'avem decât cel mult să ne sfătuim în caz de un somn prea lung, cu primul-ministru.

— Nu, eu nu sunt de părerea asta, zise Mălinescu, totul trebue să se facă în înţelegere; dacă voiţi, vorbesc chiar eu cu primul-ministru şi merg să-l înştiinţez, căci de înştiinţat trebue; ia admiteţi cazul că, Domane fereşe, ar fi fost împuşcat, omorât deabinelea; o dovadă că ar fi putut să se întâmple lucrul acesta, o avem prin faptul că are o rană în umăr.

— Da, da, aşa e, moartea n'a fost prea departe de Domnitor astă-noapte, mormăi Ştefan Filipescu.

— Ei, ia închipuiţi-vă că s'ar fi întâmplat lucrul acesta, urmă Mălinescu, ce-ar fi fost de făcut alta decât să înştiinţăm imediat pe primul-ministru, să luăm toate hotărârile necesare în unire cu el şi să procedăm la cele ce ar fi fost de făcut.

— Tu ai încredere în primul-ministru? zise Pisosky.

— In Kogălniceanu să nu am eu încredere? întrebă la rându-i Mălinescu, cu uimire. Dar cine ar putea să aibă drept la încrederea noastră decât un om ca el, un om a cărui inteligenţă superioară a fost de mare ajutor Domnitorului?

— Bine, să fie şi aşa, după cum spui tu, zise Ştefan Filipescu, rămâne să vedem.

— Ce spui tu Pisosky? Eşti de aceiaş părere?

— Da, replică favoritul Domnitorului, sunt de părerea lui Mălinescu, deşi în alte împrejurări n'aş destăinui nimic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

din această aventură a Domnitorului, mai ales primului-ministru.

După încă vreo câteva minute de discuție, cei trei prieteni hotărâră ca Mălinescu să se ducă neapărat, chiar din zorii zilei, la Kogălniceanu.

Tânărul se aruncă pe un pat ca să doarmă, însă nu putu adormi, căci îl frământau gânduri care de care mai nebunești, nu știa ce apropiere să facă între faptul că Viorica se află amestecată în acest complot și se gândea dacă n'ar fi mai bine pentru viața și pentru siguranța acestei femei pe care el o adora, să renunțe la tot ceeace a făcut până acum, să caute înainte măcar de a se îngriji de starea Domnitorului, să o scape pe ea.

El își aminti de instrucțiile pe care le dăduse lui Aligrada; se sculă și chemă pe Timur de o parte:

— Ascultă, Timur, tu ești om de înțelegere, ești un om în stare să ții un secret.

— Da, sunt, și o dovadă că sunt, e că am luat parte la multe fapte pe care Măria sa prințesa, nu le-a destăinuit nimănui. O altă dovadă o ai în lipsa astei urechi, care a fost tăiată pentrucă voiam să fac ceva ce mi se ordonase și a trebuit să fac.

— Ei fie, dacă e așa, îți cer o dovadă de tăinuire oarbă pentru vreo câteva zile; să nu spui nici măcar prințesei cele ce s'au întâmplat aci.

— Să nu spun prințesei? Asta nu se poate!

— Nu vreau să-ți cer să nu-i spui neapărat, dar să nu-i spui câteva lucruri din cele ce ai văzut.

— Și anume ce să nu spui?

— Ascultă, Timur, tu nu ai văzut nimic altceva decât aceea ce am văzut noi cu toți.

— Da, desigur așa e, n'am văzut altceva nimic.

— Dar ai mai văzut pe cineva.

— Poate Aligrada să fi văzut, zise Timur.

— Da, a văzut el, și ceeace îți cer ție acum, e să nu cerî

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui Aligrada, să-ți destăinuiască lucrurile pe care le știe el.

—E cam greu, stăpâne; îmi ceri mult, fiindcă în interesul prințesei, al stăpânei mele, este să știe ea tot, și dacă îmi ceri mie să nu spun ce a văzut Aligrada, e singur că lui i-ai cerut acelaș lucru.

— Da, i-am cerut și ca o dovadă că nu o să facă altfel decât cum a vorbit cu mine, e însăși faptul că trăește, căci dacă eram convins că nu-mi făgăduește taina aceasta îl împușcam.

— Da ? Așa de mare e taina ?

— Da, însă nu pentru stăpâna ta; pentru altcineva.

— Pentru Domnitorul?

— Da, pentru Domnitorul, zise cu hotărâre Mălinescu, spre a convinge pe Timur.

Tătarul nu mai stătu la îndoială: de îndată ce era vorba de Domnitorul Cuza, adică de acela pentru care stăpâna lui avea numai iubire și adorație, era gata să făgăduiască orice, de aceea zise:

— Fie, dacă vrei: jur!

— Atunci trimete-mi pe Aligrada să mă însoțească pe drum, și apoi vom vedea ce mai e de făcut; dar jură-mi că nu va spune nimănui nici ceeace ai vorbit cu mine, nici că poți bănui ceva cu privire la cele ce a văzut Aligrada.

— Jur! zise tătarul.

— Bine; și să mai juri ceva; dacă cumva dispare Aligrada, să nu vorbești nimănui de aceasta, adică să te faci că nu știi nimic despre dispariția lui.

— Cum, adică el o să dispară din pricină că e în legătură cu taina asta care privește pe Domnitorul nostru?

— Da, o să dispară, dacă cumva a pătruns secretul ăsta, pe care nici tu nu trebue să-l pătrunzi.

— Ei, dacă e așa n'am să spun nimic, răspunse tătarul după o gândire scurtă.

— Dar gândește-te, zise din nou Mălinescu, gândește-te că dacă trădezi cele ce am vorbit noi, viața ta nu mai face

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

două parale, nu mai ești în siguranță nici în gaură de șarpe.

— De asta nu mi-e frică, zise tătarul, fiindcă viața mea am dăruit-o de atâtea ori, de când sunt la porunca stăpânei mele! Dar dacă e vorba să mă tem de o amenințare, nici nu făgăduesc nimic, însă dacă e vorba să apărăm viața și siguranța Domnitorului, prin o taină pe care a păstrat-o, cătră față de stăpâna mea, sunt gata, nu numai să făgăduesc, dar să jur din nou.

— Fie, jură!

— Bine, jur și de astă dată!

Mălinescu oarecum liniștit din partea tătarului care nu avea să spună nimic din cele ce ar fi putut smulge dela Aligrada, îl congedie, spunându-i să-i trimită pe sârb ca să-l însoțească. Aligrada, la câteva minute după ce Domnitorul fusese introdus în palat, se aruncase îmbrăcat pe un pat și adormise.

Acum Timur îl smuci din somn și îl trimise la Mălinescu zicându-i:

—Du-te că are să îți spună boerul Mălinescu ceva și după aia o să vezi.

— Mălinescu? Păi mi se pare că nu o să am de furcă cu el mult.

— De ce?

— Păi, dacă o merge cum am băgat de seamă eu că e hotărât să meargă azi noapte, o să mă curețe dintre vii repede!

— Ce, ai văzut într'adevăr ceva azi noapte?

—Păi d'aia a fost cu mâna la pistol, dacă cumva nu băgam eu de seamă la timp și nu spuneam cuvintele trebuitoare ca să mă scape, apoi mă împușca.

— Nu e nimic, du-te acolo, că e în interesul nu numai al stăpânei noastre dar și al Domnitorului.

— Da? Așa! Ei atunci mă duc, zise sârbul hotărît să nu mai discute să nu își mai frământe mintea cu intrigile și evenimentele cari se desfășurau în văzul lui.

Mălinescu îi zise:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ascultă, vreau să fiu mai sigur că nu o să trădezi nimic din ceeace ai aflat pe drum, căci bănuesc că ai aflat și numele persoanei pe care aș fi voit să n'o afli.

— Nu, n'am aflat, mai ales că mi-a vorbit numai odată și atunci cu vocea prefăcută,

— Ți-a vorbit? Atunci ești mort, era să zică Mălinescu însă el își stăpâni cuvântul și zise:

— Atunci ai putut ghici cine este?

— Nu, n'am putut ghici nimic, zise Aligrada, făcându-se prost, n'am ghicit de oarece și-a prefăcut vocea dar bănuesc că era Prințesa.

— Bine, dacă bănuești; cu toate astea însoțește-mă, ai să mergi cu mine.

— Și unde mergem?

— Mergem până la primul ministru d. Kogălniceanu.

Ajuns la locuința bărbatului de stat, Mălinescu făcu tot posibilul să fie introdus și deși era orele 5 dimineața el găsi pe Kogălniceanu îmbrăcat, la masa lui de lucru, scriind.

— Ce te aduce așa de vreme? întrebă el pe Mălinescu.

— Ceva de necrezut... Azi noapte ni s'a răpit Domnitorul de către patru inși mascați.

Kogălniceanu sări de pe scaun.

— Ce vorbești omule? Aiurezi! Și unde-i acum?!

— L'am dus înapoi la prințesa Obrenovici. Are o rană ușoară la umăr. Dar a fost adormit cu vre-o băutură așa de tare, încât nici durerea nu l'a trezit.

— Nu se poate Mălinescule. Hai să mergem întâi la Palat!

— De geaba Coane Mihalache, că e la prințesa. Știți, ca să o împiedice de a sta la masă cu Domnitorul, care era invitat de ea, i-a adus unul știre că arde conacul ei, de la moșie. Săraca a fugit ca să vadă cenușa ce o mai fi rămas, și după plecarea ei, Măria Sa a venit și luând masa a adormit.

Atunci l'au luat cu o diligență... A scăpat numai ca prin minune.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Hai la Pulat! rosti în grabă ministrul; şi de nu l'o fi cărat Obrenovicioaea acolo, mergem la ea.

Peste câteva minute, trecând pe lângă garda care-i cunoştea, ambii pătrunseră în încăperea în care dormea de obiceiu Cuza. Servitorul îi opri, rugându-i să nu turbure somnul Domnitoruli.

— Da-te dracului! exclamă Kogălniceanu, şi dând omul la oparte cu violenţă, deschise uşa şi pătrunse în odaia slab luminată de o candelă.

— Cine-i?! Ce-i?! se auzi glasul somnoros al Domnitorului. Ce-i asta Mihalache?! Cum intri aşa la mine, parcă ai intra la una din damele tale.

Mălinescu căsca ochii uluit.

— Cum Măria Ta aci? Nu ai fost răpit?

— Eu, răpit? Ai visat aşa ceva Mălinescule?

— Şi nu eşti rănit la umăr Măria Ta?

— Măi Mihalache, zise Cuza, ia dă-l pe mâna unui doctor, că ăsta s'a eşit din minţi. Şi la care umăr zici că sunt rănit zănaticule ?

— La umărul stâng Măria Ta.

— Na uite-te şi tu, aprinde o lumânare de la candelă şi vezi că nu am nimic.

— Atunci, zise Mălinescu, văzând că nu dă de nici o rană trebuie să fii rănit la cel drept.

— Na, uită-te şi la umărul drept. Aşa-i că aiurezi ! ?

Mălinescu rămase buimăcit, când constată că Domnitorul era nevătămat. Ca să se scuze, el povesti cele petrecute, fără a spune nimic despre Viorica Miridon. Înainte ca el să termine. Cuza zbucni într'un hohot de râs zicând :

— Săracul Bănciulescu. Săracul de el! A făcut o plimbare împachetat. Il ştii Mihalache pe acest „alter ego" al meu?

— Il ştiu, dar Mălinescu n'ar fi trebuit să ştie.

— Ei, fiindcă şi el e unul din credincioşii mei, am să vă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fac o mărturisire. Aflăsem că se va ține noaptea asta o întrunire secretă a boerilor noștri, cărora, „Domnia mea“ le stă în gât.

— Știu, zise Kogălniceanu; mi-a venit pe la două spre ziuă un raport al lui Alecu Beldiman.

— Ei, și am trimes, pe Bănciulescu cu un bilet la prințesa Obrenovici, ca să-l primească întocmai ca și când aș fi eu, ca să-l vadă Tincuța, aia, spioana, care e cameristа ei, și să știe că stau la ea la masă. El a eșit cu alaiul cuvenit prin „intrarea cea mare“, și eu, după ce m'am îmbrăcat ca un om de serviciu, și mi-am pus barba aia de colo, am eșit pe portița din dos, și am intrat cu puțin înainte de a se aduna toți. Acolo e un om al meu, după a cărui barbă mi-am potrivit-o de mai de mult pe a mea. El m'a așteptat afară, am intrat, și fiindcă el spusese dinnainte că-l doare capul, am putut să intru eu în locul lui și să stau mai de o parte... deh! ca omul bolnav,

— Măăre! exclamă Conu Mihalache; ce curaj ai avut! Dacă te descopereau?!

— Ce să descopere, că după ce au terminat, mi-au dat și bacșișuri, ca să mă caut cu vre-un doctor. Când mi-ei arăta raportul poliției, am să ți-l îndrept eu.

— Il am la mine. Uite-l! zise Kogălniceanu, întinzând o hârtie scrisă.

— Nu știe ce spune, zise Domnitorul, după ce citi raportul. Astea sunt născociri. Am să-ți dau eu pe larg tot ce s'a vorbit.

*

Viorica Miridon primi într'o zi înștiințarea că o tânără dorește să-i vorbească. Și cum era plictisită de singurătatea în care se afla, dădu poruncă să se introducă streina.

— Mă numesc Aurica Stănescu, zise fata, de cum intră, sunt fiica unui boer scăpătat, și caut slujbă, fie și de fată în casă. V'am văzut de câteva ori, și nu știu ce or fi zicând tinerii cari vă văd; dar eu jur că m'am îndrăgostit de dv.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi aşi dori să vă servesc, fie chiar şi fără leafă, numai ca să pot sta prin apropierea dv.

Pentru Viorica, o fată cu care ar fi putut să stea de vorbă, era un noroc. Ea primi fără a şovăi serviciile fetei, rămânând să-i fixeze mai târzu o leafă.

Aurica Stănescu era în curent cu viaţa tuturor boerilor cunoscuţi şi povestea zilnic anecdote despre cei cari alcătuiau protipendada Bucureştilor. Povestea mai ales lucruri hazlii născocite de Serghiescu, un om de haz cunoscut sub numele „Marin Naţionalul", pe care Domnitorul îl lua deseori cu sine, ca să se mai distreze. Unele din anecdotele povestite, ca fiind datorite lui Marin Naţionalul, erau de o indecenţă, care silea pe Viorica să oprească pe camerista ei în mijlocul istorisirii.

—Dar, întrebă Viorica, despre prietenele Domnitorului ce ştii?

— Ţine mult la D-na Hriscocoleu, fiind că e una din cele mai bune ziariste. Îi place mult să stea cu ea de vorbă. Apoi fiindcă de mult nu se mai înţelege cu Doamna Elena, a mai avut şi alte prietene, între care cea mai de seamă e Prinţesa Obrenovici.

— Şi acum o mai iubeşte? întrebă Viorica, încercând să pară indiferentă.

— Poate că da. Dar este una frumoaosă, ca o zână, la care ţine ca la ochii lui din cap..

— Şi cine este aceea, întrebă Viorica, abia respirând.

Aurica îi luă mâna şi i-o sărută, zicând:

— D-ta! frumoasa mea stăpână!

Ca să-şi poată ascunde turburarea, Viorica încercă să schimbe vorba, zicând:

— Vrei să mă măgulești. Dar rogu-te, ce mai ştii despre Princesa Obrenovici? O mai are pe Tincuţa Şterba în serviciul ei?

— Pe Tincuţa Şterba au mâncat-o câinii! — Şi fiindcă Viorica o privea uluită, Aurica urmă:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dispăruse dela palatul prințesei, și nu se mai știa de ea. Dar acu zece zile niște oameni au văzut lângă biserica Radu-Vodă, niște câini mâncând dintr'un trup de femeie. Era Tincuța, desigur ucisă, și acoperită cu prea puțin pământ. De gât avea legat un bilet pe care scria: „asta e soarta trădătoarelor".

Viorica sări de pe divan exclamând:

— Cum se poate? Cine să o fi omorât?

— Unii cred că prințesa Obrenovici a pedepsit-o astfel. Alții spun, că a fost o iscoadă a Sultanului, și că a fost ucisă pentru că nu și-a făcut datoria.

Viorica emoționată de această știre, se pregătea să mai pună o întrebare, când intră argatul, care-i fusese orânduit în slujbă de Domnitor și făcu o temenea adâncă.

— Ce vrei Aznavoi?

— Sărut tălpile, zise arnăutul ploconindu-se din nou, a sosit un boer care poftește să vorbească cu Măria ta, zice că-l cheamă Gogoașely.

— Poate Gogusly.

— Da-da! Chiar așa slăvită stăpână. Ce fac? Il dau pe scări afară?

— Nu-nu. Nu-l da pe scări afară! Poftește-l înăuntru, zise Viorica, gata să râdă cu hohote de felul cum înțelegea să o servească devotatul ei.

Arnăutul eși în sală și se auzi glasul lui.

— Poftim velit boer: stăpâna mea a spus să nu te dau pe scări afară; ci să te poftesc în năuntru.

Gogusly intră, abia stăpânindu-și râsul, se înclină adânc, și văzând că Aurica se pregătește să plece, aruncă asupra ei o privire scrutătoare, apoi sărută mâna Duduiei Viorica.

El. rămase înclinat asupra degetelor ce sărutase, și i se păru că aude afară o șoaptă.

— Du-te în ogradă Aznavoi, că stau eu la porunca stăpânei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Şi, întrebă Viorica, ai putea să-mi spui de ce nu ai mai dat pe la mine.

— Am fost de gardă, căci Măria Sa mi-a încredinţat un post foarte însemnat. Iar în şoaptă el adăugă: Fata asta e o iscoadă, a trimes pe arnăut în ogradă, ca să poată asculta la uşă. Dă-mi voie să o prind.

Viorica tresări, dădu din cap zicând destul de tare:

— Şi ce anume post... militar de sigur. Imi pare foarte bine, că ai însfârşit un loc de încredere.

Pe când Viorica vorbea, Gogusly se îndreptă tiptil spre uşă şi o deschise brusc. Cum uşa se deschidea înăuntru, Viorica avu prilejul să vadă pe fata ei de încredere, ridicându-se, din poziţia în care se afla, cât ţinuse urechea lipită de gaura broaştei.

— Ce faci acolo? întrebă Viorica abia stăpânindu-şi supărarea.

— Să mă erţi Stăpână, răspunse camerista recâştigându-şi cumpătul, ţin atât de mult la Măria ta, încât am vrut să aud dacă nu cumva eşti în primejdie cu un strein, ca să pot chema ajutor.

— Bine-bine du-te. Şi nu mai fii atât de devotată.

După ce se închise uşa, Gogusly lămuri pe Viorica.

— De aceea a trimes pe arnăut jos în ogradă, pentrucă se temea să nu fii primejduită. Românul zice: „Prea e cusută cu aţă albă".

— Şi eu o ştiam drept o credincioasă a mea. Nu, zău, nu am noroc cu credincioşii mei!

— Poate cu credincioasele, protestă Anton Gogusly, dar cu credincioşii, cred că nu. Iată eu cunosc pe unul...

— Care şi-a dăruit inima prinţesei Obrenovici.

— După cum altcineva şi-a dăruit, inima, Domnitorului, zise Gogusly. Dar el îşi muşcă buzele, regretând că scăpase aceste cuvinte.

— Nu! Eu nu ascund nimic, zise Viorica, uşor iritată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Şi ca să schimbe vorba, tânăra începu o povestire, după care spunând că o doare capul, congedie pe Anton.

Gogusly, deşi amărât de impresia rea ce făcuse asupra Duduei Miridon, plecă, după obişnuitele formule de politeţă, şi porni, călare, până la o mică distanţă de casa Duduei Miridon. Apoi lăsă calul pe mâna tătarului care-l aştepta, şi trecu prin mai multe grădini, spre a se ascunde după un copac, de unde putea vedea balconul casei locuită de Viorica.

După câteva minute văzu apărând în uliţă un om îmbrăcat ca un cerşetor. Zdrenţărosul se plimbă de mai multe ori în susul şi josul uliţei, apoi, când zări că în balcon apare Aurica se întoarse, şi primi de sus o hârtie, în care era învelită o piatră. Cerşetorul aruncă piatra şi vârâ hârtia în buzunar fără a se uita la ea, apoi se depărtă.

Gogusly sări gardul grădinei se luă după cerşetor şi ajungându-l pe după colţul străzei, îl culcă cu o lovitură de pumn, în cap, la pământ. Polonezul scotoci prin buzunarul în care văzuse dispărând hârtia o scoase şi citi:

„Domnitorul a venit aseară, şi a vorbit de dragoste, a plecat după miezul nopţei, îmbrăcat ca un om de rând. După prânz a venit un credincios al Prinţesei Obrenovici, boerul Anton Gogusly. N'am putut auzi ce au vorbit. Să vie Baiazid pe înserat".

Tânărul puse hârtia la loc în buzunarul cerşetorului, şi ca să nu dea de bănuit, că atacul a fost în legătură cu scrisoarea, îi luă punga în care se aflau câteva monede de aur.

— Cine să fie acest Baiazid? se întreba Polonezul depărtându-se de lângă cel leşinat. Trebuie să iau măsuri ca să nu i-se întâmple ceva Duduiei Miridon.

Ajungând lângă tătarul care-i ţinea calul, el îi porunci să cheme pe trei din oamenii Duduiei Miridon: Andrei Stanciu, Ilie Pârvan şi Ghierghieş.

— Voi ţineţi la stăpâna voastră mă? îi întrebă tânărul.

— Cum de nu, pentru ea fac moarte de om, zise Pârvan.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Eu pentru un semn al ei merg până în fundul iadului, rosti Ghierghieș.

— Și eu, zise Andrei Stanciu, de mi-ar spune Duduia Viorica ca la un semn să-mi tai gâtul, aș muri cu bucurie pentru Stăpâna noastră.

Gogusly mulțumit de cele ce auzea spuse:

— Să trăiți băeți. Așa vă vreau. Aflați că pe stăpâna voastră o paște o primejdie. Trebuie să vă ascundeți și să așteptați sosirea unui dușman al Duduiei. Tu Stanciule, îți alegi un loc, și arăți lui Pârvan altul, unde să stați, fiecare ascuns. Eu o să iau pe Ghierghieș. Băgați de seamă, e rost de murit fără popă și fără lumânare.

— Pentru Măria sa Duduia Virica, îmi dau sufletul, răspunse Stanciu cu hotărâre.

— Și eu, complectă Pârvan, mă duc până în fundul iadului.

— Plecați, ascundeți-vă, și fiți gata de moarte sau de omorât.

— Gata boerule! răspunseră cu glas apăsat cei trei. Pentru stăpâna pe care o iubim, suntem gata ori când de moarte.

Și câteși trei se depărtară la un semn al tânărului polonez.

Gogusly rămase singur mormăind:

— Poftim și ăsta e îndrăgostit de ea și ălălalt, și ălălalt. Atunci eu ce să mai zic de mine? Dar știu eu ce e inima mea? Aci o iubesc cu frenezie, aci pare că aș avea numai devotament și abnegație pentru ea și aci pare că sunt gelos până dincolo de hotarele putinței; și în alte dăți mi-aș da și inima și viața numai să o știu fericită, fie chiar și în brațele altuia.

Pe când se întuneca Gogusly rămânea astfel la postul lui, așteptând să sosească streinul, Stanciu își luase toate măsurile și își instalase prietenii la locurile hotărâte mai înainte de Gogusly.

După o oră de așteptare se auzi o șoaptă, și o furișare prin gangul cel mare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Un om intră ca o umbră, şi în umbra acelui om, doui ţărani se târau pe lângă pereţi numai ca să nu fie observaţi; ei ajunseră lângă Gogusly şi îi şoptiră:

— Stăpâne a sosit, a intrat la Aurica.

— Luaţi seama, le spuse Gogusly într'o şoaptă energică, luaţi seama dacă scapă, moartea vă pândeşte.

L

SPIONUL PRINS

Cu paşi ca de pisică cei trei se târâră aproape neauzibil pe urmele necunoscutului care pătrunsese în casa Vioricăi Miridon.

Pe când tânăra femee medita citind câteva ziare ale timpului trimise de către doamna Sofia Hrisoscoleu, cei trei devotaţi se strecurau prin gangul casei urmărind pe coridor până lângă odaia Auricăi Stănescu pe cela care îndrăsnise să pătrundă la o oră atât de neobişnuită în casă.

Anton făcu semn celor doi oameni ai săi să rămână ceva mai în urmă şi el se apropie tiptil de uşa odăci în care locuia camerista Aurica Stănescu.

Polonezul îşi lipi urechea de gaura cheei şi auzi un murmur de glasuri. Cu încetul aceste glasuri deveniră desluşite pentru urechea lui fină, şi putu mai mult ghici decât înţelege cuvintele pe care le vorbeau ei.

— Drace, mormăi pentru sine Anton, vorbeşte franţuzeşte Aurica noastră! Asta nu e o cameristă obişnuită, e o femee cu oarecare educaţie.

El îşi lipi ochiul de gaura uşei şi observă că în faţa luminei se afla o fiinţă mare, înaltă şi spătoasă; era un bărbat.

— Iată ce matahală colosală a intrat aci, zise Gogusly; numai de am putea scoate dela acest drac împeliţat explicaţiile necesare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

După ce-şi mormăi aceste cuvinte Anton se apropie din nou de Andrei Stanciu şi îi şopti la ureche.

— Trimete pe Gherghes să stea lângă poartă cu doi argaţi şi spune-i să împuşte fără nici o milă pe oricine ar încerca să fugă de aci!

Andrei Stanciu se eclipsă ca o nălucă, fugind până la locul unde se afla postat Gherghes.

El îi vorbi în şoaptă şi se întoarse în câteva clipe înapoi şoptind:

— Am îndeplinit porunca! oamenii sunt la locul lor.

— Acum! şopti Gogusly, să băgaţi de seamă, e clipa hotărâtoare.

Andrei Stanciu şi Pârvan se pitulară în locurile arătate de un gest al lui Anton, şi aşteptară cu o nerăbdare încordată să vadă cele ce aveau să se petreacă.

Ei cunoşteau în deajuns bravura, energia cât şi puterea lui Gogusly şi de aceea nici nu avură un moment de îndoială asupra modului cum avea să iasă lupta ce s'ar fi putut da între el şi streinul din odaia Auricăi.

Gogusly se apropie de uşă, pe când cei doi se pitulau şi mai bine, ca nu cumva să fie văzuţi. El apăsă cu o mişcare bruscă pe clanţă, şi voi să intre. Insă clanţa în loc să cedeze, rezistă; uşa era încuiată pe dinăuntru.

— Afurisita! mormăi Gogusly; au luat toate precauţiunile; trebue spartă uşa!

Fără a mai aştepta, el se repezi cu umărul în uşă.

Aurica îi strigă dinăuntru:

— Cine e acolo? Sunt culcată!

Gogusly însă nu răspunse, ci se repezi din nou cu umărul în uşă şi o scoase din balamale.

Tânărul polon năvăli în odae şi văzu în faţa lui un uriaş care ridicase mâinile gata să-l sugrume; se dădu un pas în lături, scoase pistolul de la brâu, şi îl îndreptă în spre pieptul streinului, dar acesta cu o mişcare fulgerătoare îl lovi peste mână şi pistolul căzu într'un colţ al odăei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

La vederea acestei intrări neașteptate a lui Gogusly, Aurica, fără a sta măcar la îndoială, se aruncă asupra lui, ca pentru a-l implora, dar în realitate, ca să-i paralizeze mișcările.

Gogusly ghicind această intenţiune a cameristei se dădu în lături, așa fel ca să iasă din mișcarea pe care o făcuse Aurica, și în acelaș timp strigă:

— Săriți mă!

Cei doi, Pârvan și Andrei Stanciu se iviră în uşe; dar streinul n'așteptă măcar ivirea acestora, ci se repezi la rândul său, asupra tânărului polon, fără nici o vorbă, și îl înșfăcă de piept, ridicându-l în sus ca pe o pană.

— Puneți mâna pe el, strigă Gogusly; trebue legat! trântiți-l!

Dar el n'avu vreme măcar să termine cuvintele acestea, căci uriașul cum îl ținea în aer, îl trânti pe podele ca pe un pachet.

Tânărul polon se ridică din nou, sări ca o fiară sălbatică asupra adversarului său și îl cuprinse în brațe cu toată puterea de care dispunea, strângându-l, gata să-i rupă oasele.

Insă uriașul părea a nu simți strânsoarea aceasta; el descleștă cu ușurință brațele lui Gogusly din jurul corpului său și îl ridică din nou, spre a-l arunca de perete!

— Săriți pe el! strigă tânărul polon, și în acelaș moment, în care rostea cuvintele, mâinile lui se îndreptară instinctiv în spre gâtul streinului. El îl apucă de beregată, cu toată puterea, și degetele lui se încleștară cu o îndârjire atât de disperată în jurul gâtului, în cât streinul făcu, fără rezultat mai multe sforțări zadarnice, pentru a-și smulge adversarul de la gât.

Uriașul, de astă dată sufocat de strânsoarea, față de care n'avea nici o putință să reziste, holbă ochii și începu să gâfâe, și să se înece, trăgându-și cu greu sufletul.

— Ține-l bine stăpâne! strigă Andrei Stanciu, și fără a mai aștepta o altă încurajare, țăranul ridică o mobilă de jos și cu ea lovi în capul uriașului, ca într'o nicovală.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Streinul se clătină pe picioare și în sforțarea supremă pe care o făcu, apucând mâinile lui Gogusly, ca să și le depărteze de la gât, reuși să poată respira și să zică în limba franceză Auricăi:

— Infige-i cuțitul în spinare!

Dar Gogusly pricepu ordinul; și el ghici mișcarea pe care vroi să o facă camerista la spatele lui, căci fără măcar a întoarce capul întinse piciorul, cu o descordare ca de resort, și simți cum izbise în corpul tinerei fete, aruncând-o la o distanță de câți-va pași de el.

Aurica strigă într'un geamăt scurt:

— M'a omorât, m'a omorât!

Uriașul din nou sugrumat de Gogusly și lovit în cap de Pârvan și de Andrei Stanciu, se clătină de câteva ori pe picioare gata să cadă.

— Acum loviți din nou! răcni Anton.

Oamenii părură a nu mai avea nevoe de asemenea încurajări căci începură să lovească în capul streinului cu sfărămăturile de mobile ce le rămăsese în mâini.

Uriașul zăpăcit se clătină de câteva ori pe picioare gata să cadă, când o lovitură strașnică de pumn aplicată de Gogusly în mijlocul obrazului îl umplu de sânge și îl făcu să i se întunece totul înaintea ochilor.

Dar înainte de a cădea, el rosti în limba franceză cuvintele:

— „Raportează direct verbal!“ Streinul se prăbuși ca și când ar fi fost un munte; însă în căderea lui se agăță de Gogusly și încercă în mai multe rânduri să-l gâtue.

Țăranii năvăliră asupra lui, și făcură sforțări supraomenești pentru a scoate pe stăpânul lor din mâinele uriașului, dar streinul deși părea gata să leșine, nu era câtuși de puțin dispus să dea drumul, adversarului său, din mâini.

In vreme ce țăranii se luptau să scape pe Gogusly din mâinele streinului, camerista căzută la câțiva pași auzise cuvintele rostite și începuse să se târască în spre ușă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ea ajunse acolo cu bine, dar în momentul în care vru să iasă, se isbi în piept cu Viorica Miridon.

In aceeaşi clipă streinul repezi un picior în pieptul lui Stanciu şi îl culcă leşinat. O altă lovitură în burta lui Pârvan îl trimise lungit lângă perete.

— Ce se întâmplă aci ? zise tânăra femee, ce e zgomotul acesta ? Ce se petrece în casa mea ?

— Stăpână, zise spioana ; îl omoară ! Sări, eu mă duc să chem ajutor.

Şi într'adevăr, pe când Viorica Miridon, uluită de gândul că cineva poate să omoare pe Anton, înaintă până în apropierea grupului, ca să-şi dea seama şi să poată interveni, Aurica se îndreptă în spre poartă ca să fugă.

Spioana fu oprită de către Gherghes, care împreună cu cei doi argaţi păzea eşirea.

— Dar unde te duci!? îi strigă Gherghes;

— Unde sunteţi ! Vă căutam, săriţi că-l omoară pe boerul Gogusly, săriţi, Anton e pe moarte !

— Stăpânul nostru e pe moarte ? Se poate ? !, — exclamă Gherghes şi uitând ori ce precauţiune, uitând că i se dăduse poruncă să păzească poarta, să nu lase pe nimeni să iasă, se repezi, însoţit de cei doi argaţi în sus pe scări.

El năvăli la timp în odae pentru a vedea din nou ridicându-se de jos uriaşul pe care îl trântise adineauri loviturile, şi încercând de astă dată să gâtue pe Gogusly, care leşinase sufocat. Gherghes văzu pe Viorica, dar el se năpusti asupra streinului strigând ca un zmintit:

— Scăpaţi pe boerul că vă omor !

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

LI

O DESCOPERIRE. URIAŞUL VREA SĂ FACĂ MĂRTURISIRI

In Viorica păru a se deştepta în aceste momente tot instinctul războinic al strămoşilor ei.

Ea nici nu văzu măcar ajutorul care-i sosea acum în oamenii intraţi pe uşă, şi cu totul absorbită de gândul că un strein a biruit pe cei trei devotaţi ai ei, se repezise la un sfeşnic greu, care se afla pe masă.

Ea îl apucase ridicându-l în sus şi înaintase cu o lipsă de frică, şi dispreţ de primejdia atât de mare, în cât nici nu observă măcar că streinul îndrepta asupra ei un pistol.

Streinul era pe punctul să descarce arma asupră-i, când Gherghes, şi cu cei doi argaţi, se năpustiră d'adreptul asupra lui.

Gherghes lovi streinul peste mână, şi făcu să-i cadă arma; însă Viorica nu se opri în drumul ei, ci cu aceiaşi mişcare pe care o pornise de la început, ea izbi cu marele sfeşnic în capul streinului.

Uriaşul se clătină, căzu în genunchi ca şi când ar fi fost fulgerat, se întinse jos pe covoare, şi din rana ce i se făcuse în cap începu să-i gâlgâe un şiroiu de sânge.

— Să trăeşti stăpână, strigă Gherghes, în culmea entuziasmului la vederea acestei isprăvi; bine ştii să te aperi! Uite! pe toţi i-a biruit, şi numai d-ta ai fost în stare să-i dai gata!

— Ia vezi repede de Anton, zise Viorica, fără a-i da răgaz de vorbă.

Pe când Gherghes se înclina asupra lui Gogusly, Viorica făcu un semn celor doi şi cu un gest poruncitor le arătă pe uriaşul de jos, şi le strigă scurt:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Legaţi-l, dar repede până nu se trezeşte!

Oamenii obişnuiţi să execute ordinele stăpânei lor cu stricteţă, se aruncară, unul asupra mâinilor şi altul asupra picioarelor uriaşului, şi în câteva secunde colosul fu legat cu brăcinarele lor.

Gogusly îşi reveni în fire din leşinul în care îl adâncise sugrumarea şi loviturile uriaşului. Ca şi când ar fi fost într'un loc cu totul strein, el se uită în jurul său şi abia după ce îşi dădu seamă de situaţie, esclamă:

— Cum, d-ta dudue aci?, ce păcat!

— De ce e păcat, că am venit să te scap la timp?

— Nu! Aş fi dorit să nu afli nimic de cele ce s'au petrecut.

— Dar ce s'a petrecut? Ce e aici? Văd un adevărat masacru, săvârşit de un uriaş. Şi dacă Aurica nu s'ar fi dus să cheme pe aceştia într'ajutor...

— Ce aţi făcut mă! strigă Gogusly, adresându-se lui Gherghes; de ce aţi părăsit postul vostru?

— Păi, am venit să vă dăm ajutor, că era lată rău aici, zise Gherghes, cu tonul unui om convins că a făcut o mare ispravă.

— Şi aţi lăsat pe iscoada aia să fugă?

— Care iscoadă boerule?

— Pe Aurica Stănescu, camerista Duduei, aţi lăsat-o să fugă?

— Apăi nu, că ea a venit să ne cheme într'ajutor.

— Răspunde mă d'adreptul la cele ce te întreb eu: a plecat sau nu?!

— Nu ştiu! dar cu noi n'a venit încoace!

— Ei asta e, a fugit strigă Anton furios; v'a păcălit! A dat poruncă să veniţi încoace! Şi voi, ca nişte proşti, aţi uitat de cele ce v'am spus eu, că n'aveţi voe să vă mişcaţi de acolo, şi că n'are voe nimeni să iasă pe poartă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Păi nimeni străin, am crezut noi; de unde să ştim noi că ea e bănuită, sau că ea n'are voe să iasă. Ş'apoi nici nu ne-am gândit la eşirea ei, sau la neeşire, noi vedeam numai atât, că eşti d-ta în primejdie, că te omoară, şi pe d-la şi pe Duduea şi d'aia am năvălit încoace!

— Lasă-i că au făcut bine că au venit sus, zise Viorica Miridon, dacă nu erau ei, cu siguranţă că nu s'ar fi întors lucrurile astfel.

— Cred că ne-am fi descurcat noi şi fără ei, zise Anton stăpânindu-şi supărarea.

— Dar... uriaşul ăsta a făcut o ispravă straşnică, puţin mai lipsea ca să vă cureţe de pe lumea asta, rosti Viorica.

Gogusly suspină zicând:

— Asta e un om foarte îndrăsneţ, şi de o putere şi de o îndârjire enormă. Dar mă mir de oamenii ăştia, îmi vine să-i pun în frigare!

— Să nu-i pui, replică Viorica surâzând, că dacă nu erau ei, nici eu nu ştiu cum aş fi scăpat cu viaţă, căci îndreptase un pistol asupra mea.

— Aşa? Ei atunci îi ert; replică Gogusly, încercând să se calmeze. Altfel cu mare greutate le-aş fi putut trece greşeala ce-au săvârşit plecând de la locul pe care li-l hotărâsem eu.

Pârvan şi Andrei Stanciu începură să se desmeticească, ei se ridicară de jos şi văzând corpul uriaş al celui întins pe jos, se cruciră.

— Măre Doamne, zise Pârvan, dacă aş fi bănuit măcar cât e de mare, înainte de a intra aci, apoi... poate nu îndrăsneam să mă apropii de el.

Stanciu îi dădu o lovitură cu cotul mormăind:

— Nu vezi mă că e Duduea aici, ce vorbeşti aşa? şi amândoi luară o ţinută respectuoasă.

— Ce ai de gând să faci cu uriaşul ăsta? întrebă Viorica.

— Apoi, uite Duduie, întâi să-mi dai voe să izgonesc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pe oamenii ăştia. căci ne mai fiind nici o primejdie, nu mai e nevoe nici de ei.

Viorica făcu un semn din cap, iar Gogusly, cu un gest, mână pe cei cinci oameni afară zicând:

— Să aşteptaţi noui porunci; până una alta, tu Pârvane să dai o raită pe afară pe uliţă şi să vezi dacă nu poţi găsi urmele acelei Aurica; dacă o mai poţi prinde îţi dau zece galbeni.

— Să plec şi eu să o caut, zise Gherghes, că zece galbeni nu sunt de asvârlit.

— Tu rămâi aci, numai Pârvan să plece! zise Gogusly încruntându-se.

Oamenii eşiră ca mânaţi din urmă de groază, pe când tânărul polon rămase cu Viorica Miridon şi cu cel legat.

— Acum, reluă Gogusly, ar trebui să ne aranjăm cu uriaşul ăsta, să vedem din partea cui vine, cine l'a pus să spioneze aci şi ce rost are el?

— Dar nu înţeleg nimic din toate astea, zise Viorica Miridon din nou. Te văd luând dispoziţii pe care le îndreptăţeşti şi cred că sunt pornite din interesul ce-l ai pentru mine, dar nu înţeleg nimic şi aş dori să ştiu şi eu ce e. ce se petrece în casa mea?

In câteva cuvinte tânărul polon o puse în curent şi cu cele petrecute şi cu bănuelile lui, cu biletul găsit asupra cerşetorului, şi în cele din urmă îi relată pe scurt lupta.

— Dar dacă este aşa, exclamă Viorica Miridon, Aurica era o iscoadă.

— Da, aşa, numai aceasta e explicaţia.

— Dar cum simula ea aşa de bine devotament pentru mine, cum spunea de atâtea ori, că nu putea iubi pe nimeni alta decât pe mine, şi că şi-ar da şi viaţa!

— Astea sunt cuvinte, zise Gogusly; Dudue nimic nu este mai uşor decât de rostit asemenea cuvinte, mai ales când e cineva interesat, cum era ea.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Biblioteca „ASTRA
— SIBIU —

Viorica oftă, căci îi părea rău de ființa aceea pe care începuse să o simpatizeze.

Ea zise după o gândire:

— Dar dacă toate bănuelile d-tale nu sunt fondate și Aurica nu e vinovată? Ea a dat o dovadă că nu este vinovată.

— Ce dovadă? nu văd nici una, o întrerupse Gogusly.

— E dovadă de nevinovăție în faptul că a trimis oamenii aceia să te scape pe d-ta și pe mine.

— I-a trimis, o întrerupse polonezul, din pricină că voia să aibă ușirea liberă; căci altfel nu putea să fugă!

— Se poate.

— De altfel, reluă Gogusly, văzând încă îndoiala duduei Viorica Miridon, dacă n'ar fi fost o spioană, s'ar fi întors împreună cu ei să dea ajutor, dar n'ar fi dispărut.

— Așa e, de astădată d-ta ai dreptate, zise tânăra fată. Pe când ei vorbeau uriașul începu să-și revină în fire, deschise ochii, aruncă o privire cruntă înspre Gogusly și când dădu cu privirile de Viorica Miridon, tresări și închise ochii în mai multe rânduri apoi clipi din nou ca și când nu și-ar fi crezut privirilor.

— Ce ești d-ta, cine ești? întrebă Gogusly.

— Nu vreau să stau de vorbă cu tine, replică streinul cu un accent cu totul curios, în limba franceză.

Viorica se apropie de uriaș, îi scrută trăsăturile, pe când acesta o privea cu un fel de admirație pătrunsă de înflăcărare, — și zise:

— Bine, dacă nu vrei să răspunzi d-lui Anton, atunci o să fii atât de bun să-mi răspunzi mie, căci n'aș voi să se întrebuințeze cu d-ta anumite mijloace pentru a te sili să vorbești.

— N'ar putea nimeni din lume să mă forțeze să vorbesc, zise streinul în limba franceză.

— Și, reluă Viorica, în cazul acesta cum ai să justifici purtarea d-tale? cine ești? de unde ești?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Cine sunt? nu aș spune-o decât d-tale dudue; n'am nici un respect, nici o stimă pentru el, nu mă simt obligat măcar să-i dau vreun răspuns.

— Da, dar eu am să te pun la tortură, zise Gogusly.

— Poți să-mi iei viața picătură cu picătură, poți să-mi arzi fiecare părticică din corpul meu cu fierul roșu, zise streinul, și nu îți voi destăinui măcar un cuvânt, nici măcar un sunet din ceeace știu eu.

— Așa? vom vedea, zise Gogusly, supărat, voind să se îndrepte înspre ușe.

Insă Viorica făcu un gest și îl potoli, apoi se adresă streinului zicând:

— Dar, cum? d-ta nu vrei să-mi spui cu bineie ceeace ai spune poate cu răul?

— Ei da, d-tale frumoasă stăpână, vreau să-ți spun totul însă cu o condiție.

— Să vedem care e acea condiție, și dacă nu vei cere un lucru imposibil, o să caut să-ți fac pe voe.

LXX

UN GLONȚ SOSIT LA TIMP

Uriașul păru a se reculege. El își roti de câteva ori privirile în jurul său ca și când ar fi căutat ceva.

In cele din urmă văzând că Gogusly nu ese din odae și rămâne ca în așteptarea unui ordin din partea Vioricăi, streinul zise tot în limba franceză:

— Dar d-l acesta nu pleacă de aci, căci n'aș voi să vorbesc față de el!

— Domnul acesta este omul meu de încredere, față de care n'am nici un secret, zise Viorica cu tărie.

— Se poate, dar eu nu mă simt în stare să încredințez taina pe care o port în mine, unei alte ființe decât Măriei Voastre.

— Măria Voastră? Ce vorbă e asta?! Cum, ce titlu îmi dai, și de ce ironia asta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Să mă iertați, zise uriașul, nu e nici o ironie, dar nu-mi închipui că o frumusețe atât de fermecătoare ca dv. să fie mai puțin decât o prințesă.

— Să lăsăm astea! Nu sunt decât o simplă particulară carecare, în casa căreia te-ai introdus, și dacă d-ta te-ai introdus la mine, știi la cine ai intrat și ca atare nu e nevoe să-mi dai un titlu pe care nu-l am.

— Mă ertați dudue, reluă uriașul, sunt un strein, nu cunosc obiceiurile țărei dv. decât în limitele strict necesare pentru a mă putea orienta și a executa poruncile stăpânilor mei.

— Bine, nu e vorba de asta, e vorba de taina pe care o ai și de ceeace voiai să-mi spui.

— Dar, mă jur pe patronul meu, pe Baiazed al cărui nume îl port, că nu pot să vă spun nimic, reluă uriașul, de cât după ce va eși de aci d-l acesta.

Gogusly aruncă Vioricăi o privire și zise:

— Eu aș pleca cu plăcere frumoasă stăpână, însă nu îndrăznesc să vă las singură cu un om care e atât de puternic și are îndrăzneala aceasta de care a dat dovadă.

Streinul păru a ghici cuvintele rostite în limba românească, căci fără a șovăi el zise din nou.

— Puteți să fiți sigură stăpână că n'am să întreprind nimic în potriva siguranței dv., atât timp cel puțin cât voi fi legat ; și că sunt legat, o dovedesc legăturile ce le am de mâni..

Gogusly se apropie din nou de el, îi scrută trăsăturile, apoi cercetă legăturile de la mâini și de la picioare și mai făcu încă câteva noduri și după aceea încredințându-se că nu e nici o primejdie pentru Viorica, o salută, aruncă apoi o privire încruntată în spre strein și după ce își luă pistolul căzut jos încă de la începutul luptei trecu dincolo.

Uriașul oftă de câteva ori, apoi începu cu glasul întretăiat ca de o emoțiune strașnică, lăuntrică:

— Mă numesc Baiazed, sunt supus turc, însă sunt născut în Caucazia.

— Lasă lucrurile astea, eu nu țiu să știu locul d-tale de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

naştere şi tainele vieţei d-tale; îţi cer numai atât să spui cui serveşti, cine te-a trimis încoace şi ce voiai.

— Stăpână, reluă Baiazed, cu glasul ca înecat de o emoţie lăuntrică, fapta pe care o săvârşesc eu acum, e aşa de grozavă, şi mă pune într'o situaţie atât de înfiorătoare faţă de stăpânii mei de până acum în cât simt nevoia de a face, cum e la dv. la creştini, o spovedanie.

— Ei bine fie, dar vorbeşte mai pe scurt.

— Nu voi spune, reluă turcul, prin câte am trecut până să ajung în serviciul Măriei Sale, Impăratul Turciei.

— ...Eşti un supus al Sultanului?

— Da! chiar al Sultanului.

— Şi în serviciul cui eşti?

— In serviciul însuşi al Majestăţei Sale sultanului.

— Ce vorbeşti!, — esclamă Viorica Miridon, şi ce rost are aci în casa mea un supus, un devotat al sultanului?

— Tocmai, am un foarte mare rost, reluă Baiazed, sunt unul din executorii ordinelor împăratului şi dacă am ajuns acum să vorbesc şi să dau pe faţă taina aceasta, (căci chiar şi acest lucru trebuie să fie o taină pentru restul muritorilor), e că mă ştiu cu siguranţă mort.

— De ce eşti „mort", dacă îmi spui lucrurile exact cum sunt ?, — n'am de cât să-ţi dau drumul şi să pleci.

— D-ta poate ai fi în stare, în bunătatea d-tale de inimă şi în lipsa de experienţă de care ai dat dovadă până acum, ai fi în stare să faci lucrul acesta, dar ai pe cine-va aci lângă d-ta, care te-ar împiedica de la acest lucru.

— Fii pe pace, omul acela nu mai e aci, el e atât de ascultător al ordinelor mele, în cât s'a depărtat cu siguranţă.

— Aşa, zise cu o grabă şi cu o bucurie abia mascată streinul, în cazul acesta pot vorbi pe faţă.

— Ei bine, vorbeşte.

— Iată, sunt un spion al sultanului pe lângă Măria Sa Domnitorul român.

— Ce vorbeşti, d-ta spionezi pe Cuza-Vodă?

— Da, zise streinul din nou, făcând toate silinţele ca să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

dea glasului său un accent de sinceritate comunicativă; sunt anume trimis pentru aceasta și până acum mi-am îndeplinit rolul, însă trebue să spun frumoasă stăpână să mă iertați dacă întrebuințez cuvinte care pentru dv. sunt ne la locul lor, dar pentru noi turcii, ele sunt obligatorii.

— Bine, bine, lasă, vorbește, nu te mai abate dela subiect.

— Și, reluă streinul, am fost într'adevăr un spion care am dus meseria și datoria ce-mi impusesem, până la capăt.

Ce ai căutat aici dacă zici că spionezi pe Domnitorul Cuza?

— Am venit aci atras mai mult de grația și de fermecătoarea frumusețe a dv., frumoasă stăpână.

— Să trecem peste asta! Și ce vrei? Care e rostul d-tale, ce cauți aci la mine, ce ai căutat?

— Am venit să vorbesc cu camerista d-voastră. Pe ea am reușit să o cumpăr spunându-i că sunt în serviciul sultanului și că spionez și pe persoanele cari sunt în jurul dv. doamnă, am convins-o pe ea să intre aci, și a intrat.

— Asta nu mai e nevoe să mi-o spi.

— Dar ai intrat în condiții care erau prielnice mie.

— Din ce în ce devii mai confuz, zise Viorica Miridon, voind să isprăvească mai repede cu destăinuirile acestui spion.

— Sunt „confuz" poate fiindcă nu sunt destul de întremat, Emoțiunea produsă de frumusețea dv. doamnă și faptul că în loc să vă plecați ochii spre mine, cu indulgența persoanelor mari, o să-i aplecați cu dispreț de aci înainte, mă face să nu mai pot vorbi cu aceiași limpezime ca până acum.

— Bine gândește-te că vorbești cu o egală a d-tale și că sunt poate dispusă să te iert și să-ți dau drumul! Și spune mai repede ce ai de spus!

— Asta aș fi vrut să spun, zise streinul cu o licărire ciudată din ochi, văzând că de astă dată șiretlicul lui era gata să reușească față de Viorica, am vrut să spun atâta. Eram în așa hal îndrăgostit și răpit și subjugat de frumusețea dv. fermecătoare...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar unde m'ai văzut pe mine, ca să poți d-ta să te zăpăcești în halul acesta?

— Am avut prilejul să vă văd odată venind la Domnul Cuza, când l'ați vizitat.

— Ei și apoi?

— Și în mai multe rânduri am fost amestecat direct în suita Măriei Sale, atunci când a fost pe aci.

— Da? D-ta ești chiar un om din anturajul lui Cuza Vodă?

— Da; sunt foarte în apropiere de Domnitor și m'am gândit, urmă streinul, ca și când ar fi rostit cu regret aceste cuvinte, m'am gândit mult la pasul meu. Era prea mare îndrăsneala mea, însă ce puteam să fac? Și de aceea nu m'am dat în lături dela nimic, fondurile enorme de care dispun din caseta Majestății Sale sultanul, pentru scopurile politice pe care le urmăresc, mi-au dat putința să cumpăr multe persoane din jurul dv.

— Da, pe multe? Și pe cine ai mai cumpărat?

— Dacă aș ști cu siguranță că nu-mi periclitez viața, dacă aș face asemenea mărturisiri, v'aș spune.

— Ei ce vrei, cu ce vrei să'ți dovedesc că te voi ierta?

— Cu un mijloc foarte simplu, frumoasă stăpână, n'aveți decât să mă deslegați. Aceasta mi-ar dovedi că binevoiți a mă lăsa liber, și că voi putea să plec de aci.

— Asta e foarte ușor, cred! Eu n'am ce face cu viața unui om ca d-ta! Însă sper că vei dispare de acum din drumul meu!

— Dacă așa e dorința dv. Doamnă, voi dispare!, zise streinul cu o umilință exagerată.

Viorica șovăi câteva secunde, dar ea își zise că n'avea ce face cu acest uriaș care se afla acum legat aci. Și fără a se îngriji de recomandația lui Gogusly, îi desfăcu legăturile, cu o lipsă de frică și îndrăzneală, care era egală cu obicinuitul ei curaj.

Streinul păru a se reculege. El își ținu mâinele nemișcate câtva timp, pentru a lăsa să le revie circulația și în acelaș timp vorbea cu o afectație de supunere exagerată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dar pe când vorbea, el se transformă cu totul. Uriașul se apropiă cu un pas hotărât, întinse mâinele până la gâtul Vioricăi, o apucă, și cu un rânjet batjocoritor și crunt zise :

— Acum, cel puțin te am în mână! Și s'a isprăvit cu zilele tale, proasto! Vei muri, gâscă proastă, căci te ridici în drumul meu, să mă amenințI pe mine, un devotat al Majestății sale Izabela.

Dar el n'apucă să'și termine cuvintele ; nici măcar nu strânse bine degetele în jurul gâtului Vioricăi, și o detunătură se auzi.

Streinul desfăcu mâinele de pe gâtul tinerei, le duse la frunte și căzu ca trăsnit, având o pată roșie în partea stângă a tâmplei.

LXXI

DESCOPERIREA HÂRTIILOR SECRETE

Odaia se umplu de fum, și Anton apăru în prag, aruncă pistolul pe care îl descărcase, și se năpusti asupra uriașului; acesta însă căzuse asemenea unui copac trăsnit.

Viorica se uită cu groază când la omul care murea aci, în fața ei, când la Anton. Ea duse mâinele la tâmple, ca și când n'ar fi priceput cele ce se petreceau și în cele din urmă, luă loc pe o canapea, abia putând respira sub prisosul de emoție pe care îl pricinuise spaima și încordarea de câteva momente în care fusese.

— Noroc, zise Anton, că am ochit bine, și la timp.

— Cum ai putut săvârși o asemenea faptă, exclamă Viorica, cum poți omorî un om așa liniștit ?

— Dar bine dudue, puteam să las pe ăsta să te sugrume? Eu am auzit foarte bine cuvintele lui !

— Așa dar ai ascultat ?

— Negreșit că am ascultat! Cum îți închipuiai d-ta că puteam să te las aci cu un tip așa de primejdios, singură. Toată viața m'aș fi căit de ceeace am făcut.

— Bine, dar l-ai omorât! De ce l-ai omorât?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— L'aşi fi omorât numai pentru simplul fapt că a îndrăznit să-şi ridice ochii şi să-şi îndrepte şi mâinile în spre gâtul d-tale şi mi se pare că te-a şi strâns de gât.

— Da, într'adevăr, şopti Viorica.

— Aşa? Tâlharul, ticălosul!, — exclamă Gogusly şi fără milă, ca şi când ar fi simţit o bucurie sălbatică, se repezi spre cel căzut şi scâşnind lovi de câteva ori cu picioarele în coastele uriaşului.

— Domnule Anton, d-le Gogusly! exclamă Viorica. Dar el n'aşteptă să mai audă cele ce voia să-i spună Viorica, ci bătu din palme şi strigă cu glas răsunător.

— Andrei vino aci cu oamenii tăi!

Andrei Stanciu sosi — ca scos din duşumele, — cu Pârvan şi Gherges, şi la un semn al stăpânului lor, înhaţă pe cel de jos.

— E mort! exclamă Andrei.

— Dar minunat l-a ochit boerul, drept în tâmplă, — zise Pârvan cuprins de admiraţie.

— Şi nici nu i-a mai curs măcar sânge, adăugă la rându-i Gherghes.

Insă un gest scurt, poruncitor al lui Anton îi sili să tacă şi câte trei ridicară cadavrul de jos transportându-l afară, prin faţa slugilor îngrozite.

— Acum, reluă Gogusly rămas singur cu Viorica, dă-mi voe dudue să te pun în curent cu cele ce s'au petrecut. Ştii d-ta ce s'a întâmplat aci?

— Cum să nu, nu am văzut tot ce-a fost?

— Cred că nu ştii tot duduie, reluă Anton, fata din casă Aurica, ai văzut ce e? A fost cumpărată, şi o dovadă că-şi îndeplinea de minune misiunea, e că a fugit ca să „raporteze verbal".

— Nu înţeleg.

— Păi, n'ai auzit dudue cum uriaşul ăsta i-a spus, — înnainte de a o îndemna să fugă — să se ducă să „raporteze verbal"?; ea acum trebue să fie la stăpânul ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar bine, stăpânul acestui oraș e sultanul și sultanul e în Constantinopol.

— Da, dar ai auzit că a rostit un nume femeesc.

— Un nume femeesc, am auzit într'adevăr, dar eram așa de emoționată, am fost așa de zăpăcită în momentul în care m'am văzut expusă acestui atac brutal, al uriașului Baiazid, în cât abia îmi pot aduce aminte, nu de cele ce a vorbit, dar de cele ce s'au petrecut în momentle acelea.

Anton expuse duduei Viorica Miridon cele ce credea cu privire la purtarea uriașului și la dispariția Auricăi Stănescu.

— Dar atunci am fost spionată mereu de fata aceasta?

— Da, asta e convingerea mea.

— Și, reluă Viorica Miridon, ea nu numai că mă iscodea și vedea totul, dar „raporta" tot ce vedea, pe când în acelaș timp ea simula față de mine o iubire nețărmurită.

— Așa sunt ființele acestea, pe de o parte simulează un devotament orb și pe de alta vând; nici n'ar merge una fără alta.

— De ce vorbești astfel d-le Anton?

— Vorbesc adevărul dudue, zise tânărul polonez, fata asta, dacă n'ar fi reușit să-ți inspire d-tale o încredere oarbă, în privința persoanei sale și a iubirei pe care o manifesta față de d-ta, n'ar fi putut să treacă neobservată, să scape până acum.

— Da, într'adevăr, știu cu siguranță, ba chiar ea mi-a spus într'o zi, că a ascultat la ușă, când ai vorbit d-ta cu mine.

— Vezi? încă de atunci ar fi trebuit să iei măsuri împotriva ei; dar ceeace s'a făcut, e făcut! Toate câte a putut să vadă ea aci, nu vor avea o mare influență asupra vieții d-tale, ori cât de amănunțit le-ar raporta.

— Într'adevăr n'am nimic să-mi reproșez și nici nu știu să se fi petrecut ceva care n'ar fi putut fi știut de toată lumea fără nici o sfială.

— Asta e și convingerea mea, zise Anton înclinându-se, dar iată ce părere am eu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu mi-ai spus încă ce crezi despre omul acesta, al cui este, îl întrerupse Viorica Miridon.

— Este al Sultanului, asta a spus-o şi el!

— Da, dar ce crezi despre fata asta? Trebue să fie o altă fiinţă care se amestecă aci?

— Şi eu bănuesc, şi dacă n'ar fi fost numele acela femeesc la mijloc, nu m'aş fi îndoit măcar o clipă că el este un om al Vizirului sau al Sultanului. Dar aşa trebue să fie vre-o intrigantă din jurul Sultanului care pune la cale intrigi în ţara noastră.

Viorica zise după o gândire scurtă:

— Este prea încâlcită afacerea pentru mine, ca să-o pot urmări mai departe.

— Imi voi da eu în schimb, zise Gogusly, ostenéala să o urmăresc.

Şi tânărul se pregătea să plece pentru a vedea cele ce s'au pus la cale de Andrei Stanciu, însă acesta intră şi zise:

— Stăpâne, am găsit asupra omului acela o scrisoare care poate să fie de mare preţ pentru d-ta.

Anton întinse mâna, luă hârtia din degetele devotatului său, o desfăcu, şi citi, destul de tare, ca să audă Viorica. Ordinul era scris în limba franceză:

„Ordin de a se supreveghea atât amanta prinţului Cuza „cât şi cealaltă tânără frumoasă, viitoarea amantă, Viorica „Miridon".

— Cum? Ce? Ce spune?, — exclamă Viorica, necrezându-şi urechilor la auzul cuvintelor mormăite de către tânărul polon.

— Poftim citeşte şi d-ta, zise Anton, dându-i hârtia.

Hârtia era scrisă de o mână femeiască. Viorica citi şi îngălbeni zicând.

— Dar cine poate să fie atât de pătrunzătoare în viitor, să ghicească cele ce se vor întâmpla.

— Trebue să fie un mister pe care îl vom dezlega.

— Eu după câte ştiu, urmă tânăra, în limba franceză, vorbind cu Anton, nu pot fi acuzată de aşa ceva.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— *Încă nu*, zise Anton înclinându-se, dar asta nu împiedică, pe viitor, ca profeția acestor rânduri să se realizeze.

— Dar cine poate prevedea, sau ghici, sau citi măcar în inima mea, căci trebue să vadă întâi în sufletul meu pentru a ajunge la această concluzie.

— Nu'mi pot da seama, zise Anton Gogusly, dar în tot cazul trebue să fie un mare diplomat.

Andrei Stanciu aşteptă să se termine conversaţia între cele două persoane şi după aceea zise cu o înclinare respectoasă.

— Am mai găsit încă o altă hârtie, dar aceea n'am adus-o fiindcă e cusută de haină.

Gogusly se îndreptă spre uşă zicând.

— Am să văd numaidecât despre ce e vorba.

După câteva minute el se întoarse zicând.

— Într'adevăr omul acesta avea un rol foarte mare în supravegherea politicei româneşti: avea puteri discreţionare, nelimitate. La el, în interiorul căptuşelii, am găsit cusută o listă de câte-va persoane pe care le plăteşte.

— Lista aceea o să fie bine venită dacă vom prezenta-o Domnitorului. Cu mijlocul acesta, zise Viorica întrerupând pe Gogusly, cu mijlocul acesta vom putea să-i facem şi un serviciu.

— Într'adevăr, replică Anton, serviciul pe care îl facem noi poate să fie foarte mare, de oarece 'i dă pe faţă dintr'odată toate persoanele care sunt în slujba Turciei.

Viorica desfăcu hârtia, făcu o copie de pe ea şi o trimise cu servitorul la palatul Domnitorului.

După puţin timp dela desfăşurarea acestor evenimente sosi un om care înştiinţă pe Viorica Miridon că Domnitorul doreşte să-i vorbească.

— Când?

— Mâine dimineaţă.

— Ei bine, spune-i răspunse Viorica; sunt gata să mă duc, sau să-l primesc!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Măria Sa mi-a spus, zise omul, care nu era altul decât Răducanu, că dorește să vă viziteze aci.

— In acest caz sunt la porunca Măriei Sale.

Răducanu plecă și a doua zi, între orele opt și nouă dimineața se anunță Domnitorul prin acelaș Răducan.

Tânăra abia avusese timp să se scoale și să se îmbrace, de oare-ce de când era în oraș, începuse a se scula pe la nouă, căci se culca une-ori foarte târziu.

Ea se îmbrăcă în grabă, și se prezintă în fața Suveranului care pătrunsese în odaia, în care fusese surprins spionul, apoi trecuse în salonul ei, și inspecta diferitele tablouri cu o atențiune încordată.

— Sărut mânuțele frumoasă dudue, zise domnitorul, când o văzu.

Viorica se înclină în fața lui, și îi întinse mâna pe care Domnitorul i-o sărută, cu o atitudine curtenitoare.

— Am dorit de mult să te mai viztez, frumoasa mea prietenă, însă împrejurările în care mă svârcolesc acum, cursele politice, și celelalte necazuri, ale domniei, m'au împiedicat să mă ocup și de domnia pe care ai pus-o Domnia-ta pe inima mea.

— Măria ta, zise Viorica, să vorbim serios; știu cât de mult ești ocupat, de aceea nu voesc să-ți răpesc prea mult timp, să mă ierți că te-am făcut să aștepți.

— Da, dar a fost o așteptare, plăcută; va să zică în acest iatac s'au petrecut lucrurile?

— Da, chiar acolo ! A trebuit să pun pe omul aceia să-mi vorbească însă numai după ce fusese legat.

Domnitorul rămase pe gânduri, apoi zise:

— Ei bine aș voi să văd originalul listei acelea, și dacă nu te-ar supăra, aș fi dorit să văd toate hârtiile privitoare la instrucții și tot ce s'a găsit asupra acestei iscoade.

— Dar Măria ta, ce interes poate să prezinte hârtiile în afară de aceste nume?

— Iată ce e, se poate să cunosc scrisul, și dacă aș mai avea încă vreo câteva hârtii, din care să asemăn caracte-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rele, poate aș da de urma persoanei care a pus la cale spionarea d-tale.

Viorica Miridon, căută și îi dădu hârtia pe care se aflau instrucțiile ce o priveau pe ea. Domnitorul citi, apoi zise :

— Intr'adevăr cursa aceasta, spionarea aceasta nu s'a putut face decât sub imboldul unei persoane.

— Și cine e aceea ? întreabă Viorica, cu o grabă abia stăpânită.

— Persoana aceea e însăși Majestatea Sa Sultanul Turciei, zise Domnitorul, după ce șovăi câteva momente între dorința de a fi sincer și de a ascunde pe aliata sa, prințesa Izabela.

LXXII

ORIZONTURI NOUI.—VIORICA ARE O SPERANȚĂ

Viorica avu câteva momente iluzia că Domnitorul îi ascunde ceva.

Insă față de aerul extrem de sincer și de bunăvoință pe care îl manifesta Domnitorul în prezența ei, îi fu greu să-și dea pe față această îndoială, și, cu un surâs în care căuta să pună o parte din simpatia pe care i-o inspiră persoana Domnitorului, ea zise:

— Sunt foarte bucuroasă că Măria ta, a reușit din aceste hârtii, să descopere cine este acela care plătește spionii în jurul meu.

— Dar acești spioni, zise Domnitorul repede, sunt meniți mai mult să mă spioneze pe mine.

— Intr'adevăr așa mi se pare, zise Viorica.

— Dar, reluă Domnitorul, n'aș fi bănuit vreodată că Majestatea Sa Sultanul, de a cărui suzeranitate o să mă lepăd cât de curând, dacă s'o putea, n'aș fi bănuit că pătrunde tainele inimilor omenești într'atât în cât să ghicească că eu sunt un atât de mare admirator al frumuseții d-tale, drăgălașă dudue.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Intr'adevăr asta mi-am spus-o şi eu, zise Viorica, mai ales mă mir că a putut ghici afecţiunea pe care o am eu pentru Măria ta, şi de aci a dedus lucruri care sunt departe de a fi realizabile.

— Dar oare, nu crezi că se poate realiza, aceea ce presupune scrisoarea găsită asupra spionului?

Viorica îl privi drept în ochi şi întrebă:

— Cum adică, Măria ta crezi că eu voi deveni vreodată amanta unui Domnitor?

— Asta nu, zis Cuza cu un surâs, însă sunt sigur că inima d-tale este înclinată în spre inima mea.

— Şi dacă ar fi aşa, întrucât aşi merita să fiu pomenită, sau găsită vinovată?

— Dar nu eşti de loc vinovată, fiindcă dacă ar fi o vină, ar trebui să fie şi vina mea asta, de oarece şi eu mă simt nu înclinat, ci atras puternic, în spre d-ta toată piedica ce întâmpin.

— Şi care e piedica ce se pune între noi? întrebă Viorica.

— Piedica e spiritul d-tale de dreptate ; corectitudinea înăscută în d-ta, care te face să vezi într'o legătură mai intimă între mine şi între d-ta, ceva imposibil, nenatural, în sfârşit, să zic, imoral.

— Nu, asta nu o văd; pe mine mă doare adânc gândul că eu trebue să am aerul faţă de Măria ta, că sunt o aspirantă, dacă nu la domnie, la un fel de „influenţă politică" dacă mă pot exprima astfel.

— Nu înţeleg, zse Domnitorul, de ce influenţă politică vorbeşti.

— Adică mi-e teamă ca nu cumva Măria ta să crezi că eu aş voi să joc pe lângă Domnul ţărei româneşti, rolul pe care îl joacă, în politica acestei ţări, Prinţesa Obrenovici.

— Dar nici prin gând n'ar trebui să-ţi treacă asemenea lucruri; eu nu văd în d-ta de cât pe femeea frumoasă, cu caracterul eroic; şi în acelaş, timp îmi place la d-ta semeţia de gândire şi de purtare.

— Şi mie, aş putea să zic, că-mi plac aceleaşi lucruri ;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

zise Viorica la rându-i. Îmi plac aceleași lucruri la d-ta: ca bărbat și ca Domn. Eram îndrăgostită de d-ta înainte de a fi știut că ești Domnul Țărei românești, însă acum de când am aflat aceasta, sunt nevoită să mă țin de o parte și să-mi pun frâu sentimentelor mele.

— Și ce te face să-ți pui frâu?

— Tocmai, obiectă Viorica, acele sentimente, și porniri, înăscute de care vorbeai d-ta adineauri ; acelea mă împiedică să fiu altfel.

Domnitorul o privi câteva momente cu o duioșie abia ascunsă. El se gândea dacă ar fi mai bine să amâne proectul ce îl adusese aci, însă în cele din urmă se decise și ducând mâna la piept unde ținea ascunse niște hârtii le scoase zicând:

— Iată dudue dragă, să terminăm un lucru care poate pentru d-ta e penibil, dar pentru mine e foarte plăcut.

— Sunt curioasă să știu de ce e vorba.

— Ai auzit de sigur dela Mălinescu, reluă Domnitorul, că toate averea d-tale a fost confiscată de către ticălosul acela.

— Da am auzit, Stănilescu a pus stăpânire pe tot, dar știu și din partea cui mi-a venit lovitura.

— Puțin importă, reluă Domnitorul de unde a venit lovitura; faptul adevărat e ăsta, Stănilescu ți-a confiscat averea și a reușit să se aranjeze astfel cu autoritățile în cât el să fie pus în posesiune. Murind el de curând, fără să se știe nimic de urma lui sau dispărând, tot ceea ce a făcut...

— Da, știu, ghicesc, a dispărut, întrerupse Vorica Miridon, gata să trădeze faptul că ea știa mai mult de cât s'ar fi cuvenit despre moartea lui Stănilescu.

Cuza Vodă păru a nu lua în seamă cele spuse de Viorica și urmă:

— Ei, dispărând acest om, lucrurile au rămas astfel încurcate în cât au venit neamurile lui și s'au instalat și pe proprietățile lui și pe ale d-tale.

— Și ce e de făcut? — întrebă Viorica, eu trebue acu să rămân fără moșie, fără pământ, săracă ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, am găsit eu altă soluție; fiindcă tot trebuiau scoase în vânzare și fiindcă pe aceste moșii se putea obține o sumă foarte mare, am găsit mijlocul ca ea să fie cumpărată de un prieten al meu care a oferit foarte mult.

— Și acum eu am rămas fără moșie?

— Fără moșie? Nu! D-ta ai în depozit la mine o sumă care este egală cu valoarea moșiei.

— Și ce să fac eu cu banii aceștia? Nu înțeleg! Eu n'am fost nici odată obișnuită să mânuesc sume!

— Da, așa e, replică Domnitorul, dar cât ai fost singură ca orfană d-ta ai știut să-ți conduci treburile.

— Bine, asta o poate ori care fată obișnuită să aibă slugi să poruncească, să știe cum să-și mânuească averea.

— Aceasta vream să-ți spun eu, zise Domnitorul cu tonul său blajin, însă mă gândeam că n'ai putea în deajuns de bine să alegi d-ta o moșie în care să-ți bagi banii. Dacă ții banii în casă, poți fi jefuită, dar o moșie este foarte greu să fie furată. De aceea cred că...

— Știu ce vrei să spui Măria Ta, întrerupse Viorica, ai găsit pe cineva care a vândut o moșie și ai și cumpărat-o găsit pe cineva care a cumpărat o moșie și ai și cumpărat-o acum pentru mine.

— Intocmai! Cât de bine știi să ghicești Duduie!

— Și, întrerupse Viorica Miridon cuvintele Domnitorului, aș putea să spun încă și mai mult; moșia aceasta a fost cumpărată la hotarul districtului Prahova, lângă Buzău.

— Dar de unde știi asta? O! Protestez, mi se pare că amicul meu a făcut o indiscreție!

—Nu Măria Ta. D-l Mălinescu n'a făcut nici o indiscreție.

— Va să zică știi că el a cumpărat-o? întrebă Domnitorul.

— Da știu, însă pe altă cale, nu de la el, de oarece nici nu l-am mai văzut de cât-va timp.

— Imi închipuiam și eu, cum să-l vezi d-ta, când eu îl știam plecat în această misiune.

— A plecat anume ca să cumpere pământul acesta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Da, a făcut o călătorie până acolo și acum s'a reîntors și mi-a adus actele prin care se dovedește că d-ta ești proprietara acestei moșii ; iată-le.

La aceste cuvinte Domnitorul scoase un sul de hârtii și le puse pe masă.

Viorica fu pe punctul să respingă hârtiile pe care i le oferea Domnitorul, însă ea nu vru să-l jignească,și zise:

—Mulțumesc Măria Ta, dar parcă mi-e silă să apuc actele, care sunt doveditoare de posesiunea unui loc, asupra căruia eu știu că n'am nici un drept.

— Cum să nu ai nici un drept, când această moșie este cumpărată cu banii d-tale?

— Da, dar banii aceștia nu mi se cuvin!

— De ce? Nu ți-au luat moșia d-tale? Nu s'a scos în vânzare, nu s'a vândut, nu s'au luat parale pe ea ?

— Da, dar paralele acestea erau ale răpitorilor moșiei.

— Hm, asta e nostim! D-ta ai un mod de a judeca foarte curios, zise Domnitorul, în d-ta se luptă simțul de dreptate cu dorința de a face caz de acest spirit de dreptate și cu modestia care reese din toate mișcările d-tale.

— Nu, nu! să nu ne pierdem la cuvinte, Măria Ta, zise Viorica, asta e o moșie la care n'am nici un drept.

— Din potrivă ai toate drepturile la ea, de altfel n'ai venit chiar d-ta cu dorința să protestezi la Vodă, la Domnitorul Cuza?

— Da, am venit.

— Ei și n'ai cerut să ți se facă dreptate?

— Da, am cerut Măria Ta, dreptate, însă nu părtinire.

— Păi, cine te părtinește Dudue? Eu am făcut numai dreptate.

— Da, dar asta nu e o dreptate, să se ia bani mai mulți pe o moșie care e mai mică și să se cumpere una mai mare!

— De unde știi d-ta Duduie că e mai mare, zise Domnitorul râzând, și apoi de unde știi că s'au luat bani mai mulți? Poate s'a oferit mai puțin decât valora moșia, însă prietenul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de care îţi spun eu, a dat mai mult, fiindcă a stabilit că preţul pe care îl dădea el, era drept. Cred că suntem lămuriţi.

Viorica, părea a se da învinsă, totuşi ea zise:

— Da, dacă ar fi lucrurile aşa, am fi lămuriţi, dar nu înţeleg atunci de ce părtinirea aceasta.

— Iar vrei să mă superi Dudue! Mi se pare că d-ta astăzi eşti pornită numai pe răutăţi! Unde vezi „părtinire". Am pus să se cumpere moşia asta, ştiind bine că d-ta n'ai îndeajuns experienţă ca să poţi să te descurci singură în afaceri de acestea, şi din pricina asta s'au făcut întâi toate actele şi acum ţi le aduc. E atât de simplu; ţi s'a luat moşia, eu ţi-o restitui!

— Da, e drept, pentru asta am şi venit ca să mă rog de Măria Ta.

— Ei acum după ce ţi s'a luat şi mi-ai cerut să fac dreptate şi ţi-am făcut-o, mai vrei ceva?

— Da, dar nu mi se restitue moşia aceea.

— Asta e prea greu, de oarece sunt prea multe dificultăţi şi până când s'ar putea să ţi se restitue, ar trebui să mori de foame dudue.

— Aş prefera să mor de foame, de cât să mi se redca averea într'un mod care ar fi jicnitor pentru demnitatea mea.

— Dar, reluă domnitorul, eu nu te rog numai să primeşti ca un drept al d-tale, dar şi ca o dovadă de prietenie pentru mine.

— Atunci sunt înţeleasă, zise Viorica după o şovăire scurtă, rumenindu-se cu totul; văd că Măria ta vrei cu tot dinadinsul să mă copleşeşti cu bunătatea de care ai dat dovadă până acuma, de aceea primesc, însă cu o condiţie.

— Care ar fi aceea ? spune mai repede, căci sunt nerăbdător să aflu.

— Condiţia ca, pe lângă actele acestea, să-mi dărueşti şi o parte, dacă nu toată inima Măriei tale.

Alexandru Cuza se uită cu un surâs iubitor în ochii tinerei fete, îi întinse mâna; i-o apucă şi i-o duse la buze:

—Mulţumesc pentru această dorinţă; ea e o dorinţă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

foarte frumoasă și mă onorează, însă corectitudinea înăscută în mine, cu toate că trăim în niște vremuri care sunt elastice, în materie de dragoste, în materie de simpatie cum vorbim noi, nu-mi permite să abuzez de această prietenie a d-tale cel puțin atât timp cât sunt încă domnitor.

— Cum, atunci Măria ta, dacă n'ai mai fi domnitor, ai primi să-ți fiu mai mult de cât o simplă prietenă?

— Da, așa e, dacă aș fi un simplu particular, și dacă ași ști că nu te cucerește nimbul care pare a plana în jurul ori cărei ființe urcate pe o treaptă atât de înaltă. Atunci ar fi altfel lucrurile; dar așa, știu bine, frumoasă dudue, că și d-ta ca și atâta lume ești vrăjită de titlul meu.

— Aceasta nu! Nu e adevărat, nici o dată n'a fost adevărat!

Și dovada acestei afirmații o ai Măria ta în faptul că eu am ținut la d-ta înainte să te fi știut cine ești.

— Cu toate astea, zise Domnitorul, lucrurile stau astfel după cum am vorbit; atât timp cât voi fi Domnitor, n'am să pot primi un sacrificiu cum e acesta al d-tale.

— Ce înțelegeți prin „sacrificiu"?

— Sub sacrificiu înțeleg, „iubirea" d-tale și tot ce se înțelege prin această „ofertă" atât de grațioasă. Insă ca Domn eu nu o pot primi!

Viorica respiră ca ușurată și întrebă cu hotărâre:

— Cât ești Domnitor nu o vei primi, dar după aceea „după ce nu vei mai fi?

— Atunci se vor schimba lucrurile, dacă nu voi mai fi eu Domn, dar acest lucru, nu atârnă de mine, ci de evenimente.

— Cum? nu atârnă de d-ta? Numai de evenimente? Dar dacă acele evenimente vor sosi mai de vreme?, — exclamă Viorica Miridon, pe un ton energic, hotărât.

—Dacă evenimentele vor fi astfel, zise Domnitorul, atunci se va schimba poate și inima mea, deși inima mea, săraca, ar avea multe de zis, dar n'are dreptul.

— Atunci vom mai vorbi de aceasta, zise Viorica și fără a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

aştepta măcar ca Domnitorul să mai rostească vreun cuvânt eşi din odaie, trântind uşa în urma ei, şi se baricadă în odaia de dormit.

Domnitorul dădu de câte-va ori din cap, chemă pe tânărul polon Gogusly, îi vorbi câte-va cuvinte rugându-l să aibă pe Viorica în paza lui apropiată, şi dispăru, după ce mai întâi zise:

— Ce păcat, ce păcat că sunt Suveran şi ce rău îmi pare că nu pot să primesc iubirea curată pe care mi-o aduce fiinţa asta, ca prinos!

El stătu încă câte-va momente pe gânduri, apoi zise:

— Am altceva de făcut; Principatele astea trebue întărite; atât timp cât nu voi realiza planurile mele n'am voe măcar să mă gândesc la o dragoste!

LV

O VESTE INGRIJORĂTOARE. RĂSCOALA SE APROPIE

In urma insistenţelor pe care le pusese Domnitorul pe lângă Viorica Miridon, ea se retrăsese din Capitală la moşia pe care i-o cumpărase Mălinescu.

Anton şi cu oamenii săi o însoţiră acolo organizând în jurul ei o pază strictă, mai ales că se temeau ca din moment în moment să fie din nou atacată din unul din acei duşmani misterioşi pe care îi avea Viorica, de când se ştia de iubirea cu care o înconjura Domnitorul.

O singură dată Cuza o vizită, stând două zile la Viorica.

Prinţesa Obrenovici păru că se eclipsează cu totul din jurul Suveranului, ea avea numai din când în când foarte rari întâlniri în cari se prefăcea că nici nu-şi mai aminteşte de Viorica.

Vremea trecea şi Cuza Vodă nu se mai abătuse pe la moşia locuită de Viorica; în schimb tânăra slăbea, frumuseţea ei părea că păleşte puţin. Strălucirea de odinioară făcuse loc unei palidităţi care o făcea extrem de interesantă şi părea că adaogă încă mai mult farmec frumuseţei ei răpitoare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Anton aduse într'un rând un medic din Buzău numai în scopul de a se asigura dacă nu cum-va viața Vioricăi sau sănătatea ei este primejduită. Doctorul fusese prezintat tinerei femei ca un prieten al tânărului Polonez. Cum singurătatea în care se afla o apăsa, de oarece ea n'avea putința să vorbească decât cu Anton și cu oamenii lui, iar plimbările nu o distrau mult dela gândurile ei, tânăra primise cu plăcere vizita doctorului acesta. Medicul o întrebase în cursul convorbirii, de starea în care se află, și o descususe atât de dibaciu, în cât fusese în cele din urmă edificat asupra stării sănătății ei.

— Ei, d-le doctor, întrebă Anton după ce reuși să-l atragă de o parte spre a-i vorbi despre cele ce observase, ai vre-o veste bună?

— Da, am una !

— Ei ce veste?

— Mi se pare, zise doctorul surâzând, că duduea d-tale este însărcinată.

— Cum! ce vorbești, exclamă Gogusly, necrezându-și urechilor, dar lucrul acesta este imposibil!

— Cum imposibil, nu ești oare d-ta mai în măsură să știi lucrul acesta, nu ești soțul acestei frumuseți?

Gogusly dăudu din cap, făcu un semn negativ și nu se mai pierdu în discuții cu doctorul asupra acestui lucru.

El îi plăti, îl conduse până la hotarul moșiei și după ce auzi din nou din gura doctorului asigurarea celor spuse mai întâi, se reîntoarse la conac abătut.

Iubirea fără margini, devotamentul orb ce păstra pentru Viorica primise o lovitură ciudată prin această constatare. El știa de dragostea ce există între Viorica și Domnitor, însă nu ghicise alte legături.

Acum, în fața faptului îndeplinit, el își raționa faptele și îi părea par'că aci bine, aci rău de această nouă descoperire; i se părea ca și când idolul lui ar fi fost întinat.

Cu toate astea o bucurie nedeslușită îi umplea sufletul la gândul că ea își realizase o parte din fericirea la care aspirase; dar presupunerile și gândurile lui nu durară mult. El

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

fu smuls din aceste reflexiuni de către un ofiţer tânăr care sosi la conac în goana cea mai mare a calului său.

El privi lung la ofiţer şi se întrebă :

Ce e, ce s'o fi petrecut de aleargă ofiţerul acesta încoace ?

Dar nedumerirea lui nu ţinu mult.

— Ah! uite domnul Ştefan Filipescu, aghiotantul Domnitorului, exclamă Gogusly, văzându-l mai de-aproape.

— Da, eu sunt, zise ofiţerul grăbit, apoi întrebă: aveţi oameni mulţi aci?

—Da, avem îndeajuns; dar de ce această întrebare?

— Să luaţi toate măsurile de apărare, strigă Ştefan Filipescu cu o grabă înfrigurată! se apropie o revoltă ţărănească!

— O revoltă ţărănească! Nu înţeleg! replică Anton ca şi când ar fi auzit o glumă.

Ce să facă o revoltă ţărănească la noi ? De altfel stăpâna acestei moşii e iubită de toată lumea.

— Nu e vorba de asta, zise Ştefan Filipescu în grabă ; am primit ordin telegrafic dela Domnitor, care a fost înştiinţat că se îndreaptă spre Bucureşti o mişcare ţărănească condusă de un oarecare Ioniţă Mălăerul.

— A ! de Mălăerul din Buzău, mi se pare că acesta este.

— Da, din împrejurimile Buzăului. Şi fiindcă o să treacă pe aci, Domnitorul a telegrafiat să viu să vă vestesc şi să fac tot posibilul ca să vă apăr.

— Am auzit şi eu acum vre-o patru zile, că Niţă Mălăerul, un om foarte turbulent, a adunat câţi-va ţărani în jurul său, şi că face felurite prădăciuni prin apropierea oraşului Buzău, dar nu ştiam că se îndreaptă în partea aceasta.

Ştefan Filipescu îşi aruncă privirile în zare zicând:

— Este foarte aproape de aci, după cele ce mi s'au telegrafiat.

— Foarte bine exclamă Gogusly, dacă e aşa te rog

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

poftim înăuntru, odihnește-te, eu am să dau poruncile necesare ca să fim la adăpost de ori-ce atac.

In vreme ce Ștefan Filipescu, se prezinta duduei Viorica Miridon căreia îi transmise salutările respectuoase ale Domnitorului, Gogusly se adresă lui Pârvan și Andrei Stanciu dându-le ordine scurte, precise, asupra modului cum trebuiau să-și adune oameni și să-i posteze pe lângă zidurile care înconjurau conacul.

Gherghes însoțit de Pârvan dădu fuga în sat și adună pe toți țăranii, împreună cu vre-o câteva din femeile pe care le cunoștea mai bine.

Ii aduse cu cazmale, sape și lopeți în interiorul curței boerești.

Câți-va copii de țărani fură chemați împreună cu Miorița, fata pe care părea mai îndrăsneață și inteligentă ; toți aceștia, puși sub conducerea fetei, fură trimiși călări pe drumul pe care trebuiau să sosească țăranii răsculați.

Ei aveau poruncă să se înapoeze în goana cea mai mare de îndată ce ar fi zărit pe răsculați înaintând pe șosea.

— Dar stăpâna noastră cum rămâne? întrebă Miorița.

— Lasă, rămâne în paza noastră, fu răspunsul care i se dădu; du-te repede și gândește-te că viața ei atârnă de dibăcia ta.

—Pentru ea mi-aș da și viața, numai să pot să o scap de primejdie: zise Miorița. Ea încălecă bărbătește pe cal, punându-se pe goană spre a fi cât mai repede în apropierea locului pe unde aveau să sosească răsculații.

După plecarea lor, Gogusly orândui vre-o câți-va inși pe lângă poartă, gata să o deschidă și să o închidă și să pregătească în acelaș timp câți-va drugi mari. Pe când țăranii își îndeplineau însărcinările cu o grabă înfrigurată, de oare-pe știau că e vorba să se apropie răsculații, Anton luă pe toți ceilalți împreună cu femeile lor, îi duse la o parte și îi dăscăli asupra modului cum aveau să lucreze.

— Voi, zise el, adresându-se bărbaților, o să săpați cât veți putea de repede aici o groapă, pe când femeile au să care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pământul în şorţuri şi nu să-l ducă mai departe, colo lângă zid, spre a nu se vedea.

— Gândiţi-vă, reluă el după un moment, gândiţi-vă că de iuţeala cu care lucraţi voi atârnă viaţa voastră a tutulor, căci şi voi veţi fi măcelăriţi, de îndată ce se va vedea că nu sunteţi de partea răsculaţilor.

Oamenii începură să lucreze cu o grabă neînchipuită, femeile cărau la rândul lor pământ, alergând, şi în curând, în mai puţin de o jumătate de ceas, se făcu în faţa porţei o groapă mare, mare, lungueaţă, adâncimea ei începu să crească din ce în ce şi abia trecu un ceas şi groapa aceasta care era până aci numai de câteva palme se făcuse de trei metri.

— Eşiţi afară, zise Gogusly, după ce socoti că se adâncise în de ajuns groapa; aşa, acum aduceţi lemne şi scânduri şi crăci.

Oamenii înţeleseră de ce era vorba.

— Are de gând să facă o cursă ca pentru lupi, zise unul.

Groapa era formată într'o alee de copaci puşi foarte deşi, aşa încât chiar dacă răsculaţii care ar fi intrat aci ar fi voit să se reverse pe de lături, n'ar fi putut şi ar fi fost nevoiţi să meargă printre copaci ca printr'un gang format de desimea salcâmilor.

Gogusly dispusese să se pue în fiecare parte a gropii câte o grindă groasă, lungă, peste care se aşternură scânduri ca pe un pod; de o grindă legă frânghii cu ajutorul cărora oamenii săi puteau să o tragă în lături astfel în cât acoperişul întreg să cadă dintr'o dată la fund.

Antonoff cercetă lucrarea şi fu mulţumit.

El puse să se acopere podul acesta cu pământ şi frunziş, aşa fel în cât să nu fie ghicit de năvălitori, apoi zise oamenilor:

— Suntem gata, pot să vie ori când!

El luă din nou pe fiecare de o parte şi le orândui ce să facă.

Ştefan Filipescu se apropie şi el să vadă preparativele,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de oare ce nu avea încredere în oameni și când ghici măsurile ce le luase Gogusly, îl bătu pe umeri zicând:

— Bravo, ești un om nu numai devotat, dar și un bun strateg; știi ce eram eu să propun acum?

— Nu, —

— Era să propun să luați pe duduea Miridon și să fugim cu ea.

— Asta nu se poate, starea în care se află duduea, nu o permite zise Gogusly, grav.

— Cum nu o permite, dar în ce stare e, e bolnavă?

— Nu e bolnavă, dar nu vreau să-ți spun acum, în sfârșit trebue să știi că e foarte slăbită și că noi vom căuta să-i evităm orice emoție.

— Asta aș fi dorit și eu, mai ales că o văd cam slăbită și puțin palidă.

— Intr'adevăr așa e, zise Gogusly, dar acum, iată, văd colo apropiindu-se în goană o fată și doui băeți călări.

Ei vin să ne spună că au văzut sosind țăranii răsculați.

Miorița sosi și năvăli în ogradă peste podul pe care îl formase țăranii adunați, dar ea se opri lângă Anton Gogusly și îi spuse:

— Sunt vre-o două sute de inși: sunt ca turbați, țipă, urlă, au dat cu pietre după noi, și cu mare greutate am scăpat.

— E vreunul călare între ei?

— Este, dar noi aveam pietre și când s'a luat după noi i-am pocnit calul lui la cap. Trebue să zacă în vre-un șanț, că nu s'a ținut după noi.

LVI

O PRIMEJDIE OCOLITĂ

Fata fu din nou trimeasă să pândească sosirea răsculaților; ea se înapoiă după scurt timp și strigă:

— Incep să se zărească!

La un semn al lui Anton țăranii se apropiară de el și tânărul polon le spuse:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Eşiţi cu toţi afară; să vă prefaceţi că staţi în faţa porţii şi de îndată ce vă voi da semnalul de fugă, să alergaţi cât de repede încoace, şi să treceţi peste podul acesta.

Un ţăran întrebă:

— Dar dacă trage grinda şi se prăbuşeşte sub noi?

— Prostule! cum crezi că o să vă omor eu pe voi, când trebue să mă ajutaţi pe mine.

Pe când ţăranii eşeau, Gogusly opri pe Miorita în drum zicându-i.

— Ascultă, tu să fii aceea care să-i conduci, bagă de seamă să-i iei cu iuţeală, că n'am încredere în ăştia, se zăpăcesc, tu pari mai curagioasă.

— Sărut mâna boerule! zise Miorita, încântată că are un rol hotărâtor în această afacere.

Pe când ţăranii eşeau afară, revărsându-se pe drum în direcţia răsculaţilor, Anton luă pe câţiva din oamenii rămaşi, şi le porunci să aducă o poartă largă, veche, pe care o puse deacurmezişul drumului, cu puţin mai încolo de locul unde se isprăvea groapa acoperită.

— Aşa, zise el, acum legaţi aci 2 frânghii de capătul cela şi băgaţi de seamă, staţi cu luarea aminte îndreptată în spre mine, că atunci când voi striga eu „închideţi porţile" ăia au să închidă porţile de colo, şi voi o să ridicaţi poarta asta, ca să-i opriţi în drum.

— Aha, înţeleg! zise Ştefan Filipescu, în momentul acela în care toţi oamenii au să fie intraţi aci, o să dai ordin să închidă porţile.

—Da.

— Şi după aceia ţăranii noştri de pe delături au să tragă frânghiile.

—Da, da, aşa e, văd că ai priceput planul meu!

— Numai de ar funcţiona bine, zise Ştefan Filipescu că altfel tare mă îndoesc de reuşită.

Anton abia avu timp să mai ia câte-va dispoziţii şi se auzi de afară alergatul repede, gâfâelile sătenilor care veneau în goană încoace şi glasul Mioriţei care striga de afară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Deschideți, deschideți ca să intrăm!

Porțile se deschiseră înaintea lor și țăranii năvăliră înăuntru lăsând porțile deschise.

Pe urma acestora sosea la o distanță de vre-o cincizeci de pași o adevărată vijelie de oameni, care alergau, gâfâind, urlând, în direcția curței.

Oamenii lui Anton ajungând lângă poarta care era culcată la capătul groapei, se opriră dincolo de ea ca și când ar fi fost țintuiți în loc de un semn al lui Gogusly, pe când răsculații năvăliră în goană prin poarta deschisă.

Toți răzvrătiții intrați se aflau acum în mare parte pe podul format din voința lui Anton și înaintau oarecum nedumeriți de liniștea în care vedeau că rămăsese atât Ștefan Filipescu, cât și Gogusly. Ei auziră strigătul lui Anton:

— Închideți porțile!

Însă răsculații n'avură timp să se desmeticească, și văzură ridicându-se în fața lor poarta, trasă din lături de către două fringhii. In acelaș timp oamenii din dărătul porței se opintiră cu umerii întrânsa ca să o ție astfel în picioare pentru a împiedeca înaintarea năvălitorilor.

Glasul lui Antonoff se auzi din nou!

— Închideți porțile, pe Dumnezeu, mai repede, că vă omor.

Porțile cele mari se închiseră cu un sgomot asurzitor, rupând din carnea acelora care se loveau acum de poartă, și drugi grei, groși, se lăsară și peste capetele și peste corpurile oamenilor prinși între poartă și între pragul porței.

Un urlet se auzi, era urletul celor care se sfărâmau în strânsoarea aceasta, însă un alt strigăt mai tare răsună: Gogusly striga:

— Smuciți de frânghii!

Și aproape în aceiași secundă cei o sută răsculați aflați pe pod se simțiră prăvăliți în fundul groapei căci grinzile din lături fură smulse de sforțarea supra omenească a argaților.

Cei de pe pod se prăvăliseră cu toții în fundul groapei.

— Acum băgați de seamă, strigă Gogusly către țăranii săi. Lăsați poarta jos, treceți pe marginele gropei și pe care îl

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

veți vedea că se ridică pe umerii celuilalt pocniți-l în cap și lungiți-l.

Țăranii își luară pozițiile imediat, între toți țărăncile păreau cele mai îndârjite, în potriva năvălitorilor! Dar în fruntea lor era Miorița, care condusese pe țărani, ea se avântă așa de tare în cât fu văzută de cei rămași în picioare în groapă; doui din ei sloboziră armele încărcate asupra fetei, însă nici unul n'o isbi.

Fata avu prezența de spirit să strige celorlalți:

— Culcați-vă la pământ ca să nu vă atingă gloanțele.

Și la rândul ei se retrase din locul prea primejdios în care se afla.

— Voi îngrijiți-vă de ăștia din groapă, strigă Anton oamenilor săi, iar noi să preparăm ceva pentru cei de afară.

Una din scările ce fuseseră aduse acolo, îi ușură lui Gogusly putința de a-și arunca privirile peste zid; el avu timpul necesar să vadă cum câțiva încercau să escaladeze poarta; dar în acelaș moment el făcu semn și Ștefan Filipescu se apropie, însoțit de Andrei Stanciu, Pârvan și Gheorges; câte și trei țărani aveau topoare în mână, pe când Ștefan Filipescu, scoase sabia gata să reteze capul celui dintâi care ar sări peste poartă.

Țăranii din groapă începură să urle, să ceară ertare, văzându-se pierduți, căzuți în această cursă, dar Miorița părea neîndurată: ea puse pe câțiva țărani să asvârle cu bolovani asupra celor prinși, hotărâtă să-i răpună până la unul, pe când la unul din geamurile odăii locuite de Viorica Miridon, se arătă fața palidă, îngrijată a tinerei frumuseți.

— Ce este, ce se întâmplă? strigă ea de acolo, dela locul ei.

Insă câțiva țărani din groapă strigară:

— Iertare, îndură-te stăpână de noi, iartă-ne.

Miorița se răsti la țărani zicând:

— Puneți mâna pe ăsta, ăsta e conducătorul lor!

Intr'adevăr țăranii din groapă, se înțeleseseră între ei și vre-o câțiva își sprijiniseră astfel corpurile de marginele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

groapei, în cât ceilalți puteau să se urce pe umeri și să iasă în curte; însă ochii ageri ai tinerei țărance văzuseră această încercare și ea și răușise să pună mâna pe cel care eșise din groapă.

— Cine ești tu, cum te chiamă?

— Eu sunt Gheorghe Mălăerul, fratele lui Niță Mălăerul.

— Stăpâne Anton, am prins pe fratele capului de răscoală, zise Miorița, ducându-l în ghionți până în apropierea lui Anton.

Polonezul pricepu imediat importanța pe care o avea această pleașcă neașteptată, și scoțând pistolul dela brâu îl îndreptă asupra pieptului celui adus de tânăra fată, și strigă către țăranii din groapă.

— Ridicați mâinele în sus, predați-vă cu toți! că dacă nu vă împușc ca pe câini.

Țăranii se supuseră văzând că conducătorul lor e în primejdie.

La un semn al lui Gogusly, Andrei Stanciu năvăli cu ceilalți în groapă și legă unul câte unul pe toți cei prinși, apoi îi scoase afară cu o scară, și îi aruncă alături de drum, așa fel în cât să nu se poată atinge cu dinții sau cu gura, de legăturile celuilalt spre a se deslega.

— Am să veghez eu să nu se deslege. stăpâne, zise Miorița, dar te rog să spui duduei Miridon să nu mai stea la geam că poate să o împuște de afară.

Anton strigă către Viorica Miridon:

— Te rog stăpână depărtează-te de acolo ca să nu fii rănită! însă în acelaș timp se auzi o detunătură și o fereastră de lângă Viorica se sfărâmă.

Tânăra se retrase dela geam neatinsă, însă îngălbenită, și mai mult, de emoția aceasta pricinuită de gândul că ea putuse fi în primejdie. Cu toate acestea curajul înăscut, se redeșteptă într'ânsa, și Viorica se dădu jos, gata să ia parte la apărarea curței împreună cu ceilalți oameni.

Viorica văzu cum un țăran al Curței era pe punctul să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

omoare pe un tânăr răsculat. Ea se apropiă alergând şi opri în aer mâna răsbunătoare zicând:

— Lasă-l! ăsta e al meu!

— Sărut picioruşele stăpână! zise salvatul, am să-ţi fiu rob!

— Cum te chiamă?

— Bogaty mă numesc.

Anton se apropiă şi o rugă să nu se amestece, să stea de-o parte spre a nu-şi periclita viaţa, şi puse pe unul din oameni să lege pe Gheorghe Mălăeru fratele lui Niţă Mălăeru de o prăjină lungă şi să-l înalţe pe o scară.

Ţăranul fu ridicat în aer asemenea unui corp neînsufleţit şi arătat celor de afară.

La vederea lui toţi ţăranii răsculaţi isbuncirăă într'un urlet prelung.

— L-au prins, l-au prins!

Insuşi şeful răsculaţilor, Niţă Mălăeru se apropie de zid şi strigă în gura mare:

— Daţi-mi pe frate-meu, că vă las în pace!

— Asta să o spui altora, zise Gogusly, l-am prins aici şi am să-i zbor creerii acum dacă nu vă împrăştiaţi în linişte.

— Dar ce o să fac, cum să-l las aici? întrebă Niţă Mălăerul.

— Dacă nu vrei să-l laşi viu, ai să-l laşi mort, zise Gogusly şi în aceiaşi secundă el se urcă pe scară alături de Mălăeru, îi puse acestuia pistolul în tâmplă şi întrebă din nou:

— Ei! vă risipiţi, vă duceţi în linişte înapoi de unde aţi venit, voiţi să ne lăsaţi în pace, sau îl împuşc? Gândiţi-vă!

— Ne ducem, ne ducem! strigară ţăranii îndemnaţi de rugămintele lui Niţă Mălăerul.

— Dacă e aşa, duceţi-vă răcni din nou Anton şi lăsaţi-ne în pace; pe ăştia pe care i-am prins aci, o să-i lucrez eu, fiecare o să ia câte cincizeci de nuele, dar o să le dau drumul!

Ţăranii erau gata să scoată blesteme şi înjurături la adresa lui Anton, la auzul acestei ameninţări, însă rugămintele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lui Niță Mălăeru îi potoliră și ei se îndepărtară cu încetul, pe când Gogusly lua pe fratele lui Mălăeru și îl trimetea în pivnițele curței ca să stea acolo până s'o potoli revolta aceasta, ce amenința să-i neliniștească stăpâna.

— Cum să-ți mulțumesc, zise Viorica Miridon, apropiindu-se de el.

— Ai să mulțumești stăpână, d-lui Ștefan Filipescu și oamenilor aceștia și uite și drăcoaicei aceștia care și-a pus viața în primejdie ca să ne servească și să te servească și pe d-ta.

Viorica se apropie de Miorița o apucă de cap și o sărută pe frunte, pe când țăranca căzu în genunchi, apucându-i mâna și sărutându-i-o cu lacrămi, zicând.

— Stăpână, stăpână, mult te iubesc eu, nici nu știi cât te iubim noi țăranii.

LVII

DEVOTAMENTE OARBE

După ce răscoala fu înăbușită de armata trimeasă în potriva ei, lucrurile se liniștiră și Viorica rămase la moșia ei mai multe luni fără să aibă vre-o știre din partea Domnitorului.

In acest interval se petrecură evenimente importante la care ea asista de departe, bucurându-se de aureola de glorie ce se răsfrângea asupra Domnitorului.

Din când în când îi veneau știri dela oamenii din Capitală pe care îi plătea pentru a o informa asupra celor ce se făceau în politică.

Viorica primea zilnic informațiuni despre piedicile ce se puneau în drumul Domnitorului.

Intr'un rând Anton îl spuse, după mai multe ocoluri.

— Dudue, atât timp cât domnitorul o să aibă piedici în calea lui nu o să poată îndeplini planurile ce ne-a spus că-l despart de realizarea visului.

— Și ce piedici sunt acestea?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Tânărul Polonez se apropie mai mult de frumoasa femee şi îi şopti:

— Barbu Catargiu.

— Nu înţeleg ce rost ar avea acest om.

— Este omul care se opune la proectul cel mai mare pe care îl are domnul; proectul de împroprietărire a ţăranilor.

— Da, dar mai sunt şi altele afară de acesta, mai e şi secularizarea averilor mânăstireşti.

— Ştiu aceasta, zise Antonofi; lucrurile sunt pe cale să fie îndeplinite. Au trecut prin Cameră!

Domnitorul a pus multă stăruinţă şi energie în realizarea acestui plan, dar planul cel mare nu e acesta, ci împroprietărirea ţăranilor, după împroprietărire nu mai are altă speranţă.

— Mi se pare că te înşeli, amice Anton, îi spuse Viorica Miridon; Domnitorul are un plan măreţ, acela de a împreuna alături de Principatele Unite, şi Bucovina şi restul Basarabiei şi mi se pare chiar şi Transilvania!

— Lucrul acesta e foarte greu, dar se poate realiza, dacă împrejurările vor fi prielnice.

— Ei bine, zise Viorica după o gândire, eu cred că niciodată împrejurările n'au să fie prielnice.

— Da, mai ales, replică Gogusly, dacă o să aibă totdeauna în potriva sa adversari atât de puternici cum e acesta.

— Ca Barbu Catargiu de care vorbeşti?

— Da!

— N'ar fi chip ca omul acela să se astâmpere? întrebă Viorica gânditoare.

— Dudue, zise Gogusly privind-o drept în ochi cu acel aer de hotărâre şi semeţie, care îl făcea să fie cel mai frumos dintre tinerii timpului său: Stăpână, dă-mi voe mie să lucrez, şi în câte-va zile nu o să se mai audă despre el.

— Nu 'mi închipui că d-ta ai de gând să pui la cale vre-o faptă rea...

— Chiar dacă ar fi să săvârşesc o faptă criminală, zise Gogusly, dar înlăturând o astfel de piedică, din drumul Dom-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nitorului, uşurez nu numai ţărei acesteia (care a devenit pentru mine o patrie adoptivă) dar şi fiinţei pe care o ador eu, realizarea unui plan frumos.

— Nu admit ceeace spui d-ta, obiectă Viorica însă dacă ar fi posibilă înlăturarea acestui om din drumul Domnitorului, pe cale civilizată aş primi.

— Ei bine fie „pe o cale civilizată" am să încerc să-l înlătur. Numai să-mi dai voe să dispar pentru o lună de lângă d-ta.

— Dar eu rămân singură! E drept, urmă Viorica gânditoare, că aci am oameni devotaţi, am pe omul acela nou pe care l'ai luat prisonier, şi care ar fi gata să-şi sacrifice şi părinţii pentru o privire a mea.

— Da dudue, vorbeşti de Bogaty, omul pe care l'am prins noi în cursa ce am întins'o ţăranilor răsculaţi?

— Da, aventurierul acela; e un om pe care poţi să te bizui, zise Viorica.

— Ei bine, tocmai pe acela vreau să-l iau cu mine, pe el mă bizui pentru lovitura pe care o pun eu la cale.

Viorica se gândi câte-va momente apoi dădu din cap. Ea se ştia destul de bine apărată de oamenii pe care 'i avea, şi apoi curajul şi îndemânarea ce avea pentru diferitele exerciţii, îi dădeau o hotărâre şi o încredere în sine pe care mulţi bărbaţi nu o aveau.

— Fie, du-te, te las să pleci.

Anton se depărtă luând chiar în aceiaşi zi pe Bogaty, şi dispăru cu el în vălmăşagul Capitalei.

*

Anton care de obiceiu îşi aranja loviturile aşezându-şi oamenii şi mustruluindu-i câte-va săptămâni înainte, renunţă la orice ajutor în afară de acela al lui Bogaty. El se mută într'una din locuinţele mici, sărăcăcioase din jurul Mitropoliei şi aci, graţie unei travestiri, reuşi să se strecoare, în mai multe rânduri printre cei ce asistau la desbaterile Camerei.

Bogaty luat de către el în Bucureşti, jurase pe tot ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

avea mai scump, pe viața duduii Miridon, că niciodată nu va trăda nimic din cele ce i-se încredințaseră.

Intors acasă Anton îi zise într'o seară.

—Vrei să faci azi lovitura de care am am vorbit?

— Azi, e prea târziu...

— E unu după 12, așa că, te întreb: azi la ora trei sau patru sau cinci ești gata să săvârșești un omor?

— Eu? un omor!?

— Da, asta îți cer, îți cer însă în numele duduei Miridon.

— A cerut duduia să săvârșesc un omor? întrebă Bogaty gata să admită și să execute un ordin venit din partea Vio-rică.

— Da, a cerut să omorâm pe cine-va.

— Și cine e acela? întrebă Bogaty cu nerăbdare.

— Ți-l voi arăta eu.

— Dar n'aș putea să știu cine e? întrebă Bogaty.

— Nu, când ți-l voi arăta te vei speria poate, chiar dacă îți voi spune cine e; vei fi influențat, te vei intimida. Dar așa, cel mai bun lucru e să execuți lovitura atunci când ți-l voi arăta eu.

— Foarte bine, însă numai cu condiție, nu ași ucide pe Domnitorul Alexandru Cuza, pentru lumea întreagă, pentru toate bogățiile din lume.

— De ce l-ai ucide? Nu e vorbă nici nu e nevoe să-l omori pe el. Dar ce ți-l face atât de simpatic?

— Coane Anton, zise Bogaty după o gândire scurtă, bănuesc că omul acesta pe care vrei să-l omorîm, e într'adevăr dăunător Duduei Miridon; însă dacă ai voi să fac să dispară pe Domnitorul Cuza, n'aș face-o fiindcă știu bine că el o iubește.

— Ei iată un motiv care m'ar face și pe mine să aprob cuvintele tale, dacă n'ai fi jurat că o să faci ori ce ți-ași spune eu.

— Da și am să-mi îndeplinesc jurământul meu de îndată ce nu e vorba de Domnitorul Cuza.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Ei, nu e vorba de Domnitorul Cuza, dar de un om care stă în drumul Domnitorului.

— Atunci o voi face cu cea mai mare plăcere.

— Dar, bagă de seamă, zise Anton, de îndată ce o să faci lovitura, o să dispari, tu într'o parte şi eu într'alta.

— Cum o să fie ? lovitură de cuţit, de sabie sau de ciomag?

— Nu, ai să tragi un foc de pistol.

— Atunci e ca şi mort, zise cu grabă Bogaty, ştiu să ochesc atât de bine, şi atât de sigur, în cât aş fi în stare să omor o muscă de la zece paşi.

— Nu e nevoe să ocheşti aşa de departe, ai să fii la cinci paşi de el şi ai să-l ocheşti prin geamul deschis ale unei carete.

— Da, atunci e mort, dacă geamul o să fie deschis.

— O să fie, mai ales că acum în Iulie, timpul e foarte călduros. O să pândim dacă o eşi pe la trei sau pe la patru de acolo, de unde o să-l pândim noi. Are să lase geamul deschis, ca să intre aer şi atunci odată cu aerul o să intre şi un glonţ în inima lui.

— Dacă este aşa sunt gata, zise Bogaty hotărît să execute un ordin de care i-se spusese că era dorinţa stăpânei sale.

— Ne-am hotărît: pe viaţă şi pe moarte:

Ambii, se culcară, ca după o zi bine împlinită.

Bogaty îndată ce se sculă întrebă:

— Dar de ce trebue oare să săvârşim omorul ăsta? e o zi care nu'mi place, aş voi să-l săvârşim peste două zile, aş fi mai liniştit şi aş fi fost mai sigur de lovitura pe care vreau să o fac.

— Nu se poate, trebuie să ne folosim de ziua de azi: iată cauzele care mă face să cer de la tine să operezi chiar astăzi.

— Sunt curios să le aflu stăpâne, zise Bogaty.

— Ei uite; se proectează de către opoziţie o adunare pentru ziua de un-spre-zece Iunie, şi fiindcă poliţia o să in-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

terzică şi a hotărât întârzierea acestei serbări care o să fie o adunare mare, are să fie azi o interpelare în Cameră.

Interpelarea poate să se ţie sau poate să fie suprimată de către guvern; nu ştiu dacă înţelegi tu ceea ce'ţi spun eu.

— Da, cum să nu, atâta politică înţeleg şi eu; replică Bogaty gânditor.

— Ei, o să fie o ceartă în Cameră atât de energică şi au să fie pasiunile atât de înveninate cu această ocazie, în cât nimeni nu o să se mire de omorul acesta care o să fie săvârşit de noi.

— Înţeleg şi dacă o să se bănuească că omorul a fost săvârşit din politică, urmă Bogaty nu o să gândească nimeni măcar, că el a avut un rost cu totul altul, adică de răsbunare.

— Da, asta e! întări Anton.

— Aşa înţeleg stăpâne, reluă Bogaty şi sunt gata să îndeplinesc porunca.

Inainte de douăsprezece el fu la postul pe care i-l indicase Anton.

Tânărul polon în travestirea lui, intră în Cameră, asistă câteva momente la desbateri şi când văzu că ele se prelungeau, mai ales că se făcuse interpelarea la două-sprezece, şi pe la două şi jumătate Primul-ministru Barbu Catargiu dăduse răspunsul, el eşi. Anton se instală lângă omul său, gata să-l supravegheze, să susţie şi să-i dea ajutor, sau să-l omoare la nevoe.

Nu trecu mai mult de o oră dela eşirea lui şi Primul-ministru apăru pe pragul Adunărei; el era să se urce într'o trăsură însă Prefectul Poliţiei, Nicolae Bibescu, îl învită în cupeul său şi Anton îl văzu cum luă loc în partea care venea tocmai în spre locul unde era Bogaty.

Anton se aplecă spre omul său zicând:

— Bagă de seamă acum, omul care este aci în partea ta, acela trebue ucis! Ai înţeles?

— Da, înţeleg, ăsta care s'a urcat acum, invitat.

— Da! chiar el!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Asta e dușmanul stăpânei noastre?

— Da.

— Ei, atunci e ca și mort!

Nici nu trecură câteva secunde și trăsura se apropiă, gata să iasă pe sub poarta Mitropoliei. In acel moment Bogaty ridică pistolul, îl îndreptă liniștit asupra lui Barbu Catargiu și trase. Primul-ministru căzu pe perne, dându-și sufletul fără a putea măcar vedea de unde venise glonțul.

In învălmășeală care se născu imediat, Anton îmbrânci pe omul său într'o parte, iar el dispăru într'alta, și nimeni nu putu să dea de urmele lor.

LVIII

IN VÂRTEJUL CONSPIRAȚIEI

Dispariția lui Barbu Catargiu, din arena politică nu grăbi câtuși de puțin realizarea marilor evenimente care trebuiau să ușureze Domnitorului putința de a se retrage în viața particulară așa după cum spera. Din potrivă acuma apăreau alte greutăți, pe care Domnitorul le înlătura numai prin energia pe care o desfășura, prin lupta continuă ce o da împotriva clasei boerești.

Insă greutățile continue ce i se ridicau în drumul lui păreau a-l oțeli.

Ministerele formate din diferiți oameni de încredere ai Domnitorului, alternau uneori cu bărbați aleși din grupul celor cari se opuneau proectelor lui, pentru ca apoi iar să se schimbe.

Trecuseră prin ministere o mulțime de cunoscuți intimi ai Domnitorului. Fusese ministru chiar și dr. Klug Steege și Ștefan Mălinescu, împreună cu aceștia trecuseră prin „olimpul mărirei" o mulțime de nechemați. Toți aceștia însă aveau scopuri speciale care din nenorocire erau menite mai mult să ruineze popularitatea de care se bucura Domnitorul.

Toți acești nepregătiți, pentru înălțimile în care îi ridi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ca bunăvoința unui om ca Alexandru Cuza, se foloseau de mărinimia lui pentru a se deda la acte unele mai puțin recomandabile, decât altele. Ei aruncau asupra lui Cuza discreditul cu care se acopereau în ochii burgheziei.

Popularitatea Domnitorului însă creștea din ce în ce mai mult în straturile țărănești.

Delirul pe care îl provocase în pătura țărănească, planul Domnitorului de a împroprietări țăranii ajunse într'un grad extraordinar în momentul când Domnitorul hotărî printr'o lovitură de Stat împroprietărirea țăranilor.

Aceasta se întâmplă în o mie opt sute șeasezeci patru sub guvernul lui Mihai Kogălniceanu.

In tot acest interval Viorica Miridon se ținuse cât putuse de departe având numai rare ori întrevederi cu Domnitorul, și aceasta, când se întâmpla să fie prin București, adusă mai mult de interesele moșiei, de care acum începea să se îngrijească, decât de urzelile planului pe care îl punea la cale, și la care lucra în taină de atâta timp. Copilul pe care îl născuse în Capitală, o preocupa tot timpul și o făcea să dorească din ce în ce mai mult apropierea Domnitorului.

Frumoasa femee înflorea, însă în această înflorire și maturizare a frumuseții ei o susținea numai gândul că se putea realiza planul menit să înlăture din inima Domnitorului orice altă preocupare și să i se dea cu totul ei, așa după cum îl visa și după cum îi declarase însuși Domintorul.

Vizita a doua pe care o făcuse Domnitorul la Constantinopol contribui și mai mult la întărirea lui ca Domnitor și îi mări popularitatea, mai ales că se întorsese de acolo de astă-dată cu o complectă întărire și aprobare a tutulor actelor pe care le săvârșise.

Influența Isabelei, pe care putu să o vadă și sfaturile ei, îi aduseră aprobarea tuturor măsurillor ce luase precum și a loviturei de Stat și a transformărilor interne ce le realizase. Frumoasa Sultană, nici nu făcu vre-o aluzie la dispariția lui Baiazid, ucis de Gogusly, și se mulțumi să-l în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

curajeze, şi mai mult în planurile pe cari le avea. Ajuns în ţară, Cuza fu mai tare decât ori când.

Mişcarea pe care o încercase opoziţia în diferite rânduri, fusese înăbuşită şi nimeni nu se mai putea bizui pe o conlucrare hotărîtă şi urmată de succes a şefilor opoziţiei boereşti.

De aceia Viorica, în cele din urmă socoti dacă n'ar fi bine să facă ea însăşi ceeace nu îndrăznise să facă nimeni; vroia să pună la cale, (dacă nu o răpire cum încercase odată fără a isbuti şi fără a fi cugetat la această răpire în deajuns), o altă lovitură menită să scoată pe Cuza de astădată din Domnie, să-l reducă la rangul de simplu particular, şi ca atare să-l pună în putinţă de a se interesa, nu de afacerile statului, şi de planurile pe care le realizase în mare parte, după părerea Vioricăi, ci de sentimentele lui, de afacerile lui personale. Ea vroia să-l scape de grijile Domniei şi să-l silească să fie în acelaş timp la adăpost de orice alte primejdii.

Viorica vedea în fiecare pas care se făcea de către Domnitor o nouă sfidare a soartei. In cele din urmă ea se hotărî să-şi aleagă uneltele şi prietenii pentru lovitura ce avea să dea tocmai prin rândurile acelora care erau mai aproape de Domnitor.

In curând ea reuşi să convingă de acest lucru pe Ştefan Mălinescu, pe Colonelul D-trie Kreţulescu, Căpitan Kikoianu, Căpitan Pilat şi colonel Berendei, Colonelul Gheorghiu, Căpitanul Costescu şi Candiano Popescu, pe maiorul Lecca Dimitrie şi pe mulţi alţii.

Aceştia aveau întâlniri cu Viorica Miridon şi păreau subjugaţi de frumuseţea ei; unii din ei cum era Căpitanul Likoianu şi Dimitrie Kreţulescu, aveau cu totul alte scopuri decât acele de a curta pe Viorica Miridon şi de a-i îndeplini prin lovitura ce puneau la cale realizarea dorinţelor ei.

Viorica trebuia să simuleze faţă de aceştia o ură înverşunată pentru Domnitor, iar faţă de alţii cum era Mălinescu, simula indiferenţa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Toți aceștia aveau legăturile lor și mai erau îndemnați pe sub mână, și pe față, fie de ziariștii timpului, și fie de aceia cari conduceau conspirația plănuită încă de mult, în care era și Rosetti.

La câteva zile înainte de data hotărâtă pentru detronarea Domnitorului, tânăra femee trecu prin o criză nervoasă, în timpul căreia fu susținută numai grație îngrijirilor date de Anton și de devotații ei.

Tânărul polon hotărî să o ducă în spre graniță pentru a nu o lăsa la discreția evenimentelor și a întorsăturei ce ar fi putut lua o mișcare violentă și isvorâtă din furia poporului în potriva conspiratorilor.

De aceea, el eși cu Viorica Miridon prin Predeal, trecu în spre Brașov și se așeză acolo, așteptând ca Domnitorul să fie scos din țară prin punctul acesta, după cum fusese convenit între conspiratori.

Mălinescu, care trebuia să supravegheze de aproape orice mișcare a Domnitorului, aflând că o denunțare se făcuse Domnitorului, și că acesta chemase în fața sa pe Prefectul Poliției de atunci, Alex. Beldiman, crezu că planul va da greș. El însă nu se dădu învins, ci urmări pe Al. Beldiman, până la trăsură numai pentru a se încredința că nu e Domnitorul, care de obiceiu eșea seara târziu din palat.

După ce văzu pe prefectul Poliției plecând Mălinescu raportă colonelului Dimitrie Kretulescu plecarea Prefectului, și acesta dădu ordin căpitanului Ipătescu din regimentul șeapte de linie, să se ducă cu douăzeci de oameni să aresteze pe la orele două din noapte pe prefectul poliției.

Căpitanul se prezintă la Alexandru Beldiman și îl găsi dormind îmbrăcat. Căpitanul îl sculă, zicând:

— D-le Prefect, din ordinul Măriei Sale sunteți arestat.

— Ce vorbești d-le Căpitan! exclamă Al. Beldiman, încă buimăcit de somn. Nu se poate! Eu am vorbit adineauri cu Domnitorul.

— Știu, dar vă repet, că trebue să vă arestez din ordinul Domnitorului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Beldiman se supuse şi fu dus, ca arestat, la corpul de gardă.

In acelaş timp conspiratorii hotărîţi să ducă până la capăt realizarea planului lor, se prezintară la odaia Domnitorului, deschiseră uşa cu violenţă şi domnitorul le apăru îmbrăcat sumar. Domnitorul văzând atitudinea conspiratorilor şi având încrederea, în urma cuvintelor pe care le auzea din gura lor, că „poporul s'a adunat", şi că „cere abdicarea lui", iscăli pe spinarea lui Stan Popescu, abdicarea pe care o concepu întocmai, mândru şi semeţ pentru acel moment.

Conspiratorii luară imediat toate măsurile, pentru ca Domnitorul în urma acestui act al abdicaţiei să fie transportat la locuinţa devotatului lor, Ciocârlan din strada Colţei.

Acesta ţinu pe Domnitor, păzindu-l câteva zile, însă lăsând deplină libertate Domnitorului de a vorbi cu oricine cerea la el. Cu acest prilej Alexandru Cuza respinse oferta pe care o făcea consulul francez La Place, ofertă care era menită să-l pună, cu ajutorul puterilor, din nou pe tronul Principatelor.

La cuvintele insinuante ale împuternicitului francez, Domnitorul răspunse:

— Regret foarte mult că nu pot primi restabilirea pe tronul, de pe care am abdicat formal, fără nici un regret; eu sunt un om din popor. Poporul m'a ales, şi acum m'a detronat, *tot poporul*. Recunosc că, ce a făcut poporul e bun făcut.

După plecarea consulului, Ciocârlan sărută mâna Domnitorului şi îi spuse cu ochii plini de lacrimi:

— Măria ta, eşti un mare patriot!

Ciocârlan în urma vizitei pe care o făcuse consulul francez domnitorului, se repezi, cât putu de iute, spre locuinţa lui Costache Rosetti, ca să-i raporteze convorbirea pe care o auzise.

El era atât de emoţionat încât pătrunse cu ochii plini de lacrămi la şeful conspiraţiei, şi-i vorbi în pripă, expunându-i pe larg, în amănunţimi, toată convorbirea auzită.

— Da, într'adevăr, m'am aşteptat la aşa ceva din partea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md[r1901-1932

consulului francez, zise Costache Rosetti, însă dacă e vorba, am avut și eu o inspirație bună, că l'am pus pe Domnitorul în casa ta, că ți l'am dat în paza ta, deoarece te știu pe tine bun patriot.

— Mai patriot decât noi toți! exclamă Ciocârlan, într'un avânt de sinceritate, este Domnitorul! Ori care altul în locul lui s'ar fi folosit de propunerea pe care i-o făcea consulul francez.

— Da, dar aici nu e vorba de aceasta; eu am prevăzut nu numai pasul care avea să-l facă consulul, dar și purtarea Domnitorului, de aceea l'am și lăsat să vorbească cu oricine, deoarece mă așteptam ca el să respingă.

— Da, obiectă Ciocârlan, dar dacă, doamne ferește admitea propunerea consulului?

— Așa o propunere nu putea să fie admisă de un asemenea om: îl știu foarte patriot, e mult mai patriot decât își închipuie lumea, însă pentru reușita planului nostru, trebuia să abdice.

— Dar, reluă Ciocârlan, dacă ar fi primit? De ce au lăsat să vină consulul acolo? Eu acum abia văd primejdia ce ar fi decurs de aci.

— Chiar dacă era o primejdie, zise Rosetti, trebuia să lăsăm pe Domnitor în contact cu oricine, mai ales cu consulul francez, pentru ca acesta să se convingă cu ochii lui, că trăește, și că noi numai l'am silit să abdice.

— Dacă este așa, am să mă duc să spui luorurile astea.

— N'ai nevoe să-i spui nimic, reluă Rosetti, trebuie să-l lași în voia lui, mai ales că instrucțiile pe care le avem, dorința uneia din persoanele pe care le servim, cu această ocazie, este că el să fie dus în spre Brașov.

— Da, așa e, mi se pare că mai este într'adevăr încă cineva care mașinează toată intriga.

— Nu e nimeni; du-te și fă-ți datoria de patriot! replică Roseti, dând a înțelege prin o întrerupere bruscă a conversației, că el nu mai avea nevoe de prezența lui Ciocârlan.

— Pot să mă duc? nu mai am nici o instrucție de primit?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Du-te, la revedere și să ne mai ții în curent cu cele ce se vor întâmpla.

In vreme ce toate acestea se vorbeau la C. A. Rosetti, în locuința lui Ciocârlan ,se petreceau cu totul alte evenimente.

Nici nu apucase bine să plece păzitorul oficial al lui Cuza Vodă și doi servitori meniți să-l supravegheze începură să își facă de lucru prin odae. Dar pe când unul din ei se îndeletnicea mai în apropierea ușei, celălalt se opri respectuos în fața Domnitorului și voi să rostească un cuvânt. Servitorul de afară deschise în mod brusc ușa și înăuntru năvăliră alți doi inși, care apucară pe servitorul de lângă Domnitor. Ei îl trântiră la pământ, legându-l și băgându-i un căluș în gură.

In timpul luptei acesteia, servitorul scoase un geamăt care putea fi luat drept un strigăt de chemare, și ca și când n'ar fi așteptat de cât acest lucru, un al doilea servitor intră, și se repezi în ajutorul celui de jos.

Oamenii săi care păreau năvălitori în această ocazie, legară și pe acesta cu o iuțeală și o lipsă de zgomot care miră mult pe Domnitorul uluit.

Cei doi intrați în urmă voiră să se depărteze și eșiră afară; de acest moment se folosi Domnitorul ca să sară asupra servitorului ce părea că poruncește, să-l trântească la pământ și să-l gâtue.

— Ce căutai tu? ce ai pus la cale? de ce ai legat pe acești oameni care mă păzeau?

Legatul se smuci de câteva ori, scoase gâtlejul din strânsoarea pe care o exercita mâinele Domnitorului asupra-i și zise scurt:

— Kerim! Kerim!

De astă dată năvăliră din nou pe ușe cei doi care eșiseră și după o luptă scurtă, reușiră să scoată pe șeful lor din mâinele Domnitorului.

— Pe Dumnezeul meu, mormăi cel scăpat, asta nu s'a mai văzut; eu pun toate la cale ca să scap pe Măria ta din mâinele ăstora care te țin aci prizonier și Măria ta vrei să mă omori.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Dar cine eşti tu? întrebă Cuza dându-se doi paşi în lături şi văzând că cei doi oameni care năvăliseră asupra lui nu-l mai atingeau şi căutau numai să păstreze o distanţă între el şi celălalt.

— Cine sunt? aşi putea să încredinţez pe Măria ta numai cu un cuvânt, de ceeace sunt eu, şi te-ai convinge de devotamentul care trebue să fie în inima mea pentru cauza Măriei tale.

— Dar nu prea cunosc oameni cari să-mi fie atât de devotaţi, nici măcar între oamenii mei, zise Domnitorul luând loc pe un scaun şi începând să se gândească cu încordare spre a ghici, din partea cui putea veni un astfel de ajutor neaşteptat.

Văzând în cele din urmă că servitorul tace respectuos. se gândi întâi la prinţesa Obrenovici, dar pe aceasta o ştia dispărută ca şi când s'ar fi dat la fund în urma abdicărei. Cuza se gândi la Viorica şi la toţi acei devotaţi cari o înconjurau şi zise:

— Nu eşti din oamenii duduei Viorica Miridon?

— Nu! ce are áface cu noi cucoana asta, care s'a amestecat până aci în politică, şi ce avem noi aface cu ea? Nu Măria ta, nu sunt al duduei de care vorbeşti!

— Dar cine eşti ?

— Sunt un om care ascultă orbeşte de poruncile ce i s'au dat.

— Cine îţi porunceşte ţie? întrebă Domnitorul nerăbdător.

— Mie? dacă ar fi să spun, poate ar trebui să mor. Nu pot să spun numele aceluia care m'a mânat aci ca să dau ajutor Măriei tale.

— Dar ce poţi?

— Pot, reluă servitorul, pot să vorbesc şi să asigur pe Măria ta că ai un ajutor nețărmurit în mine şi în oamenii mei.

— Ce fel de oameni, şi cine eşti tu?

— Măria ta, reluă streinul, să mă dau pe faţă ca să ai încredere în mine, mă numesc Ahmet. Sunt turc, şi servesc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de mulți ani în Muntenia cauza unei persoane atât de înaltă în cât mi-ar veni amețeală numai să rostesc numele ei. De aceea nu pot să spun decât atât: sunt un devotat pus la ordinul Măriei tale, și dispun de două mii de oameni, toți gata să moară la un semn, sau să facă un adevărat măcel aci în Capitală, și să te ridice pe scaun, adică să-ți dea în mână puterea.

— Două mii de oameni!? Tu dispui de așa ceva în București? întrebă Domnitorul gânditor.

— Da, Măria ta, am dispus de oamenii aceștia înainte de lovitura cu abdicarea; și dacă n'am fi fost toți sub impresia sub care ai fost Măria ta...

— Sub ce impresie am fost eu?

— Ai fost Măria ta sub impresia că poporul dorește detronarea Măriei tale.

— Ei și nu e așa?

— Nu, Măria ta; informațiile pe care le-am avut eu, după aceea, mi-au dovedit că nimeni în popor nu se gândea la o detronare a Măriei tale. Numai câțiva din jurul Măriei tale se gândeau să te detroneze, unii în scopul de a aduce un principe strein, iar alții pentru a servi pe o femee.

— Cum? o femee e amestecată în această afacere? Prințesa Obrenovici poate?

— Nu, prințesa nici nu s'a gândit măcar la o detronare, din potrivă ea ar fi dorit cât mai mult să te știe pe tron fiindcă atunci ai fi fost tot atât de bine cu ea și s'ar fi bucurat de aceeași trecere pe lângă Măria ta.

— Dar nu prea cunosc o așa femee...

— Poate să fie una, însă nu o bănuești și apoi aceea e plecată. Dar mult nu pot să vorbesc reluă Ahmet, însă pot spune, Măria ta, că oamenii mei sunt gata aci în stradă și așteaptă numai un semn al meu ca imediat să se năpustească asupra tuturor cari sunt șefii conspirației și să-i lege, de oarece sunt mustruluiți în de ajuns de mine. Aceștia sunt în stare să te facă să iei cu mai multă putere frânele cârmuirei.

— Da, e o idee asta; zise Domnitorul după o gândire, așa

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

putea să fac lovitura aceasta, însă dacă n'aș fi după aceea obligat să las nici o anarhie!

Domnitorul se plimbă puțin prin odae apoi zise:

— Nu, nu vreau, e bine așa cum s'au aranjat lucrurile! dar cu toate astea aș fi curios să văd puterea de care zici că dispui.

— Măria ta, n'ai decât să ieși în poartă, și să-ți arunci ochii pe stradă și pe fiecare din laturile acestei străzi ai să vezi câte un șir lung de oameni. Unii vor fi dați lângă perete, în neregulă. Ei sunt toți instruiți militărește, prin diferite companii pe care stăpânul meu le întreține în unele țări. Toți aceștia stau așteptând un semnal. Pe un trotuar sunt o mie de oameni și pe celălalt o altă mie. O privire a Măriei tale poate să te încredințeze.

Domnitorul se uită din nou la Ahmet, văzu oamenii legați jos, și se gândi că n'ar face rău să se încredințeze despusele acestuia. Fiindcă nu se arăta nimeni nici prin apropiere nici prin curte, el ieși afară, și aruncându-și privirile în lungul și în largul străzii Colței, văzu că Ahmet vorbise adevărul.

Toată mulțimea ce staționa pe trotuare părea că primise ordin să întoarcă capul în spre Cuza. Domnitorul, văzu mii de capete întorcându-se spre el. Oamenii erau însă înșirați pe un front foarte lung, și neregulat, încât dădeau impresia ca și când ar fi fost cu toții veniți acolo fără vre-un scop, decât acela de a vedea poate pe Domnitorul la eșirea lui din casă.

Atrupamente de acestea se vedeau foarte des, mai ales din prima zi a abdicărei. Erau uneori oameni curioși veniți să vadă pe Domnitorul detronat, alții care voiau să îl salute pe Cuza Vodă, fără nici o altă intenție.

Locotenența instituită, nu luase nici o măsură alta, decât de a nu lăsa să se întoarcă Domnitorul la palat și de a nu eși din casă.

Cuza Vodă își aruncă încă odată privirile asupra acestora, și avu iluzia că toți se așează pe un front ca și când ar fi primit vre-un ordin la vederea lui. Domnitorul se retrase în curte mormăind:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Asta e prea mult! o putere organizată în felul acesta, ar fi de ajuns ca să distrugă toată coaliția; cu o astfel de putere poți pune Domn pe cine vrei.

Insă la spatele lui, se afla Ahmet.

— Ei Măria ta, ce ești de părere? Dă ordin, și în zece minute toți capii conspirației sunt legați sau omorâți până la cel din urmă.

— Nu, nu trebue să se facă nimic ! zise Domnitorul în grabă ; și mai ales nu trebue să se facă, fiindcă eu sunt hotărît să mă retrag în viața particulară, am renunțat la orice velcități de domnie !

După aceste cuvinte el se retrase în odae, dar aci nu mai găsi pe cei doi servitori legați. Ei dispăruseră. Ahmet zise din nou :

— Măria ta, gândește-te am aici un plic pe care trebue să ți-l dau în cazul când nu vei primi propunerea mea.

— Ce propunere?

Ahmet își aruncă ochii asupra unuia din oamenii săi intrați și îi făcu semn să stea lângă ușă, apoi vorbi ca și când acesta nu ar fi fost prezent :

— Propunerea de care am vorbit : să dau drumul oamenilor ca să năvălească asupra caselor în care locuesc conspiratorii, să-i lege cot la cot, și pe cei mai rezistenți să-i suprime, și atunci să rămâi din nou la putere. Imediat ce ești instalat și iei comanda aramtei, dizolvi camerele și proclami dictatura pentru o serie de ani cât vei crede de cuviință.

Domnitorul dădu din cap zicând în gândul său :

— Ispita este destul de mare, aș fi voit cu plăcere să moi cerbicia acelora cari crezându-mă prea slab și încrezător, și-au asumat acum puterea, dar nu vreau să expun țara să fie sfâșiată de noui lupte.

— Nu ; reluă el cu glas tare : Nu primesc ! Este mai bine să persist în hotărîrea mea și de aceea n'am să primesc propunerea pe care mi-o faci d-ta, cu toate că ar putea să fie numai o farsă și aș putea în calitatea mea de om prevă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

zător, (calitate de care nu prea am dat dovadă cu ocazia aceasta), să-ți cer o mărturie sau un semn după care să pot recunoaște că ceeace ai pus la cale nu e o glumă.

— Și asta a prevăzut-o stăpânul meu zise Ahmet ; iată aci o altă scrisoare, prin care vei vedea Măria ta, că nu sunt un șoltic, nici un om care vorbește așa în vânt. Citește Măria ta !

Domnitorul luă plicul ce îi oferea Ahmet îl privi și îl deschise cu febrilitate. El citi aceste cuvinte ;

„Turcul pe care l-am trimis să execute ordinele mele, Ahmet, e un om de încredere al meu ; încrede-te în el orbește Măria ta căci îți va da ajutorul necesar. Isabela".

— Cum exclamă domnitorul, tu ești în serviciul Sultanei...

— Nu rosti cuvântul pentru numele lui Alah ! exclamă Ahmet, căci dacă îl va auzi cine-va sunt mort !

Cuvintele acestea fuseseră rostite de către Ahmet în limba franceză.

Domnitorul se întoarse cu uimire spre el și întrebă:

— Dar ce înseamnă această tăinuire față de mine ?

— Nu e tăinuire față de Măria ta, zise Ahmet, tot în limba franceză, ci față de oamenii aceștia pe care îi vedeți aci.

Domnitorul își aruncă privirile în jurul său asupra celor doi oameni care ajutase la legatul servitorilor. El îi văzu stând într'o atitudine umilă, respectoasă, rezervată, însă părând a avea în atitudinea lor ceva concentrat, asemenea unor fiare, care ar voi să sară asupra îmblânzitorului lor.

— Ce înseamnă asta, zise Domnitorul, oamenii ăștia parcă te supraveghează?

— Da Măria ta, sunt oameni tot atât de devotați cauzei pe care o servesc eu, ca și mine, însă cu deosebirea că ei au primit ordinul ca îndată ce ar auzi rostind numele Suveranei, să mă omoare fără milă.

— Cum ? asta e un mod de a recompensa oamenii devotați ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Nu, nu e nici un mod de recompensare fiindcă eu nu caut o recompensă în ceea ce fac; eu mă sacrfiic din devotament.

— Dar atunci care este explicaţia ?

— Explicaţia e că am jurat faţă de stăpâna mea să nu-i trădez nici odată numele, să nu-l rostesc măcar! Şi rostirea acestui nume pe care îl ştiu şi oamenii aceştia implică numai decât moartea celui care îl rosteşte.

— Da ? asta să fie cauza supravegherei ?

— Da Măria ta, căci dacă eu azi aş auzi pe unul din ei rostind numele suveranei noastre, nici n'aş sta la îndoială, măcar, să-i împlânt un cuţit între coaste şi să-l trec pe lumea cealaltă.

— Frumos lucru, zise Domitorul tot în limba franceză dar deocamdată ce instrucţie ai cu privire la mine?...

— Am mai spus Măria ta: instrucţiile pe care le am sunt acestea: să dau tot concursul posibil ori cărei dorinţe sau ordin venit de la Măria ta.

— Adică cum „concurs"? nu înţeleg?!

— Măria ta; Suveranul nostru, căci aşa trebue să vorbesc, fiindcă n'am voe să rostesc numele altuia de cât acela al înaltului meu stăpân. Suveranul meu a prevăzut că o să ai nevoe de un ajutor în cursul unei mişcări de stradă, a unei revoluţii cum a fost aceea care a fost înăbuşită de colonelul Florescu.

— Da, da! şi ce a hotărât?!

— A hotărât ca în cazul acesta, oamenii pe care îi întreţin eu din caseta particulară a Majestăţei Sale, în Capitală, să dea un ajutor necondiţionat Măriei tale.

— Da? uite ce frumos! eu dacă aşi fi ştiut că am o putere organizată aşa de bine şi gata să mă servească, n'aş fi cheltuit atâtea parale cu organizaţia corpului de vânători.

— Intr'adevăr ai dreptate, Măria ta, pe lângă că a costat şi multe parale, dar te-a şi trădat.

— Nu! Asta nu e adevărat! Ofiţerii vânătorilor nu m'au trădat, nici vânătorii! M'au trădat acei ticăloşi pe cari i-am

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ridicat și copleșit cu ranguri! Dar cu aceia are să se răfuiască Istoria.

— Istoria n'o să le facă nici cald nici rece! zise Ahmet ceeace ar putea să-i doară pe ei, ar fi o pedeapsă dată imediat de către Măria ta!

— Nu! nu vreau să fac aceasta, zise Domnitorul.

Ahmet se apropiă ca să mai insiste, dar Domnul Cuza repetă:

— Te rog, și iar te rog să mă lași!...

Cuza Vodă reluă acum pe un ton ironic:

— Ași zice și eu ca Isus: Piei de lângă mine Satano, fugi ispito, că nu vreau să știu nimic despre tine; însă dacă aș voi să știu ceva, ași dori să-mi dai amănunte despre Suveranul care te-a mânat încoace.

— Nu vrei Măria ta să admiți ajutorul acesta?

— Nu, cu nici un preț!

— Și nici măcar nu îmi permiți să pun la cale o mișcare menită să suprime pe dușmani fără ca să te amesteci Măria ta câtuși de puțin?

— Nici aceasta! Nu vreau nici un amestec al unor străini în afacerile interne ale țărei mele.

— Asta cred că n'a prevăzut-o Sultanul; cu toate că deși n'a prevăzut-o, a găsit de cuviință să-mi dea un alt plic pentru Măria ta.

— Un alt plic, din partea cui, din partea Sultanului?

— Da, adică al stăpânului pe care nu vreau să-l numesc, zise tot în limba franceză Ahmet.

— Și ce este? Vrea să-ți dau vre-un răspuns!?

— Nu, zise Ahmet; sunt ultimele instrucții pe care le adresează Majestatea Sa către Măria ta.

— Bine, dă-le încoace.

Ahmet se înclină, scoase un plic din interiorul hainelor sale, și după ce aruncă o privire către cei doi, el le făcu un semn de descurajare, care însemna: Nu primește!

Unul din cei doi întrebă:

— Atunci putem pleca.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

— Plecați... Și să dăm drumul servitorilor!?

— Da, zise Ahmet din nou, cu deosebire ca să le dați o despăgubire ca nu cumva să ne trădeze.

Cel mai înalt dintre servitori înaintă un pas și zise:

— În loc de despăgubire, ar fi mai bine să zicem că „au fugit", căci nici odată n'avem să fim mai siguri de discreția lor de cât dacă îi vom ține închiși!

— Da, ai dreptate, zise. Atunci, luați-i, să-i duceți de aci, și să-i faceți să dispară pentru cel puțin trei luni. In intervalul ăsta nu mai avem să ne temem de ei căci toate au să se potolească. Plecați.

Domnitorul ascultă convorbirea celor trei fără a părea că se interesează; el luase scrisoarea pe care i-o întinsese Ahmet, o desfăcuse și pe când cei doi plecau, el citi.

„Măriei Sale, Domnului Alexandru Ion I. Cuza, *fost* „Domnitor al Principatelor unite".

— Bre, ia te uită mormăi Domnitorul, ce titlu îmi dă, ca și când ar fi bănuit de mult că am să fiu detronat.

Domnitorul după câte-va momente de gândire, își zise din nou.

— Cum poate femeea aceasta care e la o distanță de cinci zile cel puțin de mine, să știe cu trei zile înainte de detronarea mea, că am să fiu detronat și că conspiratorii isbutesc și că eu aveam să fiu în locul unde sunt aci.

Femeia asta are o putere prea mare, e ceva monstruos pentru mine, mormăi el; apoi văzând că Ahmet sta de o parte într'o atitudine respectoasă; el zise scurt:

— De în dată ce voi avea nevoe de d-ta Ahmet, am să bat în palme, cred că o să fii tot pe aci.

— Da, voi fi atât timp cât serviciul Măriei tale mă va obliga să stau prin apropierea acestei locuințe.

— Fie, bine, du-te.

Atunci se înclină.

— Ciudat, murmură Cuza, în mai multe rânduri, ce femee, ce creer fenomenal, cum poate ea să ghicească atâtea lucruri, să știe toate în acelaș timp! Este o ființă în stare

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de o prietenie adâncă, și care cearcă să întindă asupra vieței mele o mână ocrotitoare.

Domnul citi aproape cu glas tare conținutul scrisoarei.

„Domnule și scump amic,

„Împrejurările au fost astfel potrivite de către influențele prietenilor d-tale în care te-ai încrezut în cât astăzi ne aflăm în fața unui eveniment îndeplinit. D-ta ești în fața unei abdicări pe care eu nu o pot judeca dela distanță, întrucât ea poate fi umilitoare sau bine venită pentru d-ta. Pentru mine însă această abdicare este o lovitură pe care aș fi dorit să o parez din toată inima și cu toate puterile mele.

„Faptul că citești această scrisoare, scump prieten, înseamnă că ai renunțat la sprijinul pe care ți-l dă, cu riscul vieței lui, și al celor două mii de oameni de care dispune, devotatul meu Ahmet, și ca atare, fiindcă ai respins deja acel sprijin, sunt îndreptățită să cred și să fiu convinsă că ești decis să te retragi în viața particulară.

„Că te decizi atât de ușor, e explicabil, cunosc și am cunoscut în de ajuns toate intrigile și piedicile care ți le-a opus clasa boerească despre care îți spusesem că e bine să o îngenunchezi la timp.

„Știu toate greutățile ce ai întâmpinat din partea Camerelor și opoziției de conspiratori, ce aveai în jurul d-tale pentru a nu mă mai îndoi că d-ta ești acum într'o stare sufletească vecină cu deprimarea. Sunt convinsă că nu ești deprimat și că ești tot atât de curagios, energic și gata să înfrunți orice piedici și orice primejdii pentru țara d-tale, cum ai fost până aci, că ești animat de acelaș eroism cu care te-ai lăsat înconjurat numai de oameni nerecunoscători, când știai prea bine că se pot întoarce din o zi în alta împotriva d-tale.

„Aceste calități care în mijlocul focului, în mijlocul unui războiu, ar fi făcut din d-ta ceeace ești, un viteaz fără seamăn, un disprețuitor de moarte, te-au făcut să pari în ochii multora un om cinic. De aceia și mulți nu te cunosc, în chiar țara d-tale, Eu însă te-am cunoscut și te apreciez!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Ceeace va rămâne pentru mulți din contimporanii d-tale, are să fie poate dăunător memoriei ce vei lăsa, mulți au să te socotească drept un om afemeiat, pe d-ta care n'a avut decât câte-va prietenii și acelea mai mult politice, dacă se poate să mă exprim astfel. Cu toate astea gândește-te că deși ești învins, nu ești d-ta învins în afacerea asta, ci sunt eu, căci am lăsat pe oamenii din jurul d-tale să se ridice în potrivă-ți, fără ca eu, care puteam să 'i împiedic, să 'i suprim la timp. Eu sunt adevărata învinsă; și dacă regret plecarea d-tale, o regret fiindcă pierd în d-ta nu numai un sprijin puternic. dar pierd pe omul acela în care aveam nădejde să fie, într'un eventual războiu cu Rusia — de partea noastră.

Domnitorul dădu din cap surâzând, apoi urmă:

„Au să vie alte vremuri, probabil că acel către care se adresează deputații d-v, nu o să primească coroana principiară, de oarece am și trimes emisarii mei și ordinele necesare.

— Ce femee! Exclamă involuntar domnitorul! Apoi urma citirea:

„Deputația română va rătăci prin străinătăți până va găsi un domnitor, un fiu de casă principiară hotărît să ia conducerea principatelor. Dar până atunci noi, și cu noi, Turcia, rămânem lipsiți de un principe care ne-ar fi fost și nouă de ajutor, după cum și noi i-am fost de ajutor, căci o știi bine d-ta; mulți n'au s'o știe! Istoria de sigur că are să vorbească în potriva noastră, mai ales împotriva Turciei din timpul d-tale, ca de o putere care ți-a opus multe piedici. Insă puțin importă! noi amândoi știm care e adevărul.

„Prevăd că acei care vor urma în politică, fiind că știu caracterul lui I. Brătianu și mai ales al conspiratorului Rosetti, nu vor putea să ghicească ceeace au de făcut. Ei vor îndemna pe viitorul domn, să respingă sprijinul pe care vi l-am da noi, și ca atare îl vom avea într'un războiu împotriva noastră.

„Abdicarea d-tale implică un domnitor de neam străin și ca atare independența d-stră,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

„De aceia mă consider ca fiind învinsă, *eu*.

„Cu toate astea o să parez loviturile aşa după cum voi putea, dacă cum-va vre-o revoluţie pe care o prevăd aci, în Constantinopol, nu va contribui la răsturnarea soţului meu, înlocuindu-l cu Sultanul Abdul Hamid. — De lucrul acesta mă tem mai mult ca de orice şi se poate prea bine ca atunci când toţi vor crede că sunt în culmea măririi, eu să am mai multă nevoe de sprijinul d-tale, al unui prieten depărtat. Acolo unde vei fi, în străinătate, în Viena, sau în altă parte, eu o să am mai multă nevoe de sprijinul prieteniei d-tale, decât vei fi avut poate d-ta vre-odată de al meu. De aceea drag şi scump prieten te rog să nu uiţi că şi eu te-am servit odată, că aceste servicii au fost făcute în vederea prieteniei pe care aş fi dorit să o leg cu d-ta, dar aşa cum s'au întors evenimentele, te rog să consideri ca şi când ţi-aş fi făcut un bine personal d-tale, ca la rândul d-tale să mă poţi sprijini pe mine, şi pe Sultanul soţul meu. Bine înţeles dacă *puterile* te vor ajuta! Până atunci îţi urez la revedere. întristată, însă îţi doresc tot curajul, puterea şi energia pentru a putea trăi mai departe, ca să vezi progresând Principatele căror le-ai fost de atât mare folos.

A d-tale sinceră prietenă, Isabela".

LIX

ŢĂRANII PUN LA CALE SALVAREA DOMNULUI CUZA

Domnitorul dădu cu tristeţe din cap şi îşi trecu cu mâinele peste ochii care i se înlăcrămaseră; el se uită în jurul său pentru a vedea dacă nu mai e vreunul din oamenii care erau adineauri prin apropierea sa şi se văzu singur. El rupse scrisoarea în mii de bucăţi şi o vârî în sobă.

Puţin după aceasta Ciocârlan se întoarse, şi aduse Domnitorului ştirea pe care i-o dăduse unul din conspiratori: anume că avea să fie transportat la Cotroceni şi de acolo peste graniţă prin Predeal.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Această sarcină fusese dată mai multor ofiţeri.

Peste două ore sosi colonelul Coştescu, însoţit de Stan Popescu, şi de încă vre-o câţiva militari, aceştia luară pe Cuza Vodă în mijlocul lor, şi îl transportară la palatul de la Cotroceni. De aici a doua zi îl porniră în spre Predeal, spre a-l trece peste graniţă.

Dar dacă Domnitorul se desinteresa complect de ceeace privea restabilirea lui pe tronul Principatelor Unite, devotaţii săi, între care se afla şi Răducan, Marin Naţionalul şi vre-o zece fruntaşi, începură să facă pregătirile necesare pentru a-l scăpa din mâinele celor ce îl duceau în surghiun.

Abia află Răducan despre hotărârea luată de către guvern şi îşi pregăti totul pentru a eşi înaintea Domnitorului şi a rescula satele pe care avea să le străbată cortegiul.

Ţăranii îl urmară cu un avânt fără de margini; se adunară într'o adevărată armată şi ţinură calea celor ce conduceau pe Domnitor într'o strâmtoare de la poalele Carpaţilor. Ei isbutiră să facă prizonieri pe toţi membrii escortei şi i-ar fi spânzurat, de sigur pe toţi, dacă Domnitorul nu s'ar fi opus cu hotărâre intenţiei lor.

— Fiţi liniştiţi, oameni buni, le zise el. Eu n'am avut decât un singur gând: Să vă dau vouă pământ, să vă fac oameni. Mi-am îndeplinit acest gând; mi-am făcut datoria. Acum pot să plec!

La insistenţele ţăranilor el răspunse poruncind:

— Vreau eu, şi când vreau eu, nimeni nu mă poate opri! Să lăsaţi drum liber acestor oameni. Voi mi-aţi făcut cea mai mare mulţumire a vieţii mele cu încercarea voastră de a mă vedea iarăşi Domn. Vă mulţumesc. Acum lăsaţi drumul liber!

Ţăranii se supuseră, nemulţumiţi şi cortegiul putu trece înainte.

Domnitorul ajuns la Braşov avu o întâlnire tainică cu Viorica Miridon; tânăra frumuseţă îi mărturisi cu lacrămile în ochi că se considera ca adevărata vinovată; dar Domnul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

o îmbrățișă, și îi declară că dacă nu ar fi fost conspirația, ar fi abdicat de bună voe.

Mălinescu care află despre aceasta, și văzu că lucrase cu totul împotriva intereselor iubirei ce-i inspira Viorica Miridon; ghici că niciodată nu va putea obține ca ea să se uite măcar la el. Viorica declară lui Mălinescu fără încunjur că ea iubea pe Domnitorul detronat, mai mult decât oricând. Mălinescu furios și disperat, plecă, pentru ca după câteva luni să se sinucidă.

In acest timp, în inima Domnitorului detronat se petrecu o adevărată revoluție. Văzând că soția sa Elena Doamna, îl însoțește în pribegie, căutând să-i îndulcească amarul exilului, el se retrase cu dânsa la Viena, unde trăi până în anul 1873, onorat de toți cei cari îl cunoșteau și apreciau mărimea sacrificiului ce făcuse pentru Principatele unite.

După moarte corpul lui a fost adus cu autorizația Domnitorului Carol I în România și a fost înmormântat la Ruginoasa, unde, conform dorinței sale urmează să rămână.

Născut la 1820 la Huși a murit în 1873 la Viena și își are, locașul de veci, la Ruginoasa.

A fost un bărbat de statură ceva peste mijlocie. Dar a fost un om mare. Lui, și celor ce l'au ajutat, se datoresc începuturile României Mari.

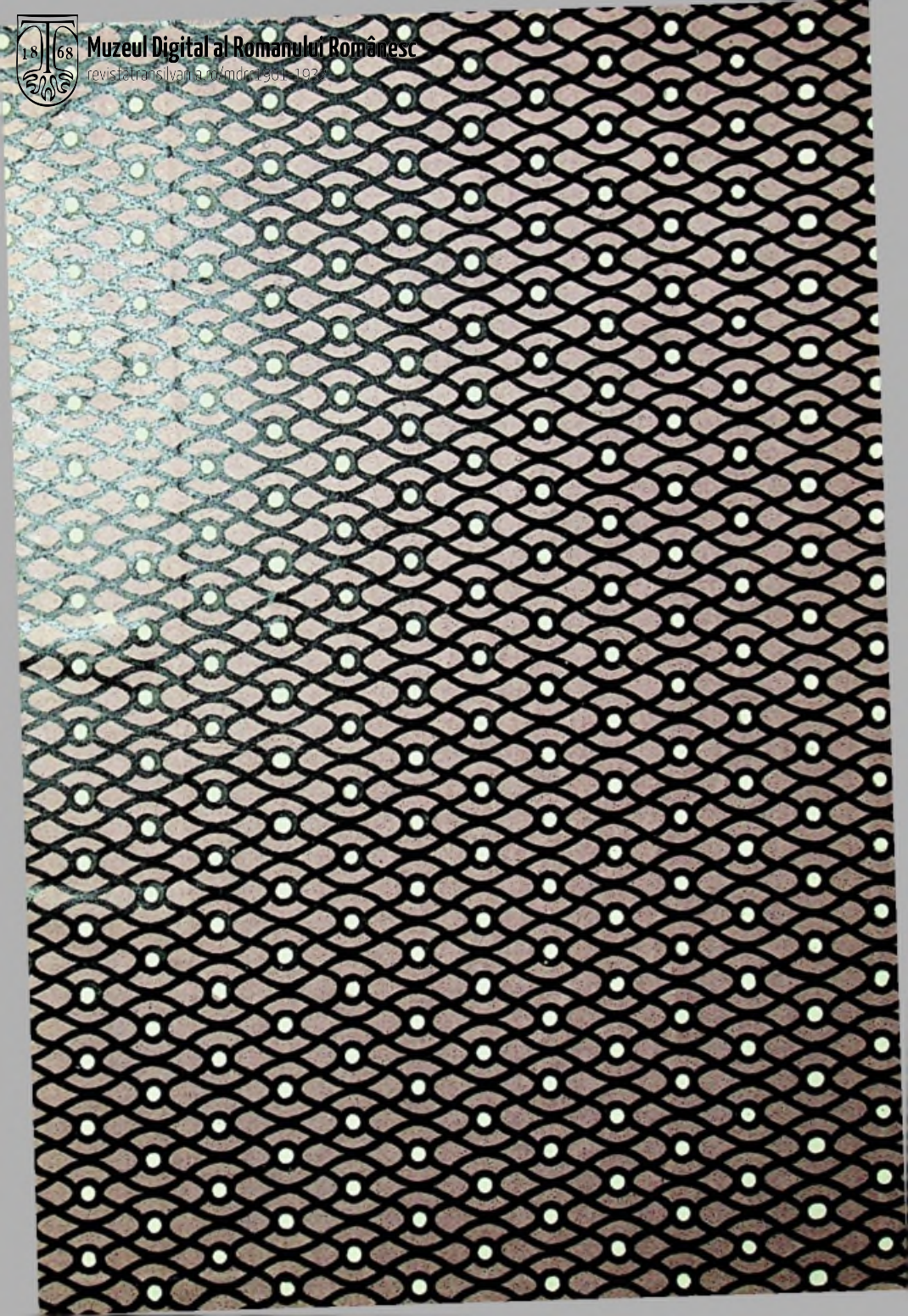
Amintirea lui fie veșnică.

Biblioteca „ASTRA"
— SIBIU —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/rtr-1901-1932

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1938

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Revista Ramuri anii 1901-1932

